СРЕДЊА ШКОЛА
„ДОБРИЦА ЕРИЋ“
КНИЋ

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2024/2028.

ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ
ЈУН 2025.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљеви Школског програма Средње школе „Добрица Ерић“ у Книћу су:

- Пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика у складу са његовим развојним потребама и интерсовањима;
- Стицање квалитетних знања и вештина и формирање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке, информатичке писмености, неопходних за живот и рад у савременом друштву;
- Стицање знања о основним елементима односа и процеса живота и рада у правној држави;
- Оспособљавање ученика за професионалну каријеру, брзо запошљавање и уклапање у свет рада, као и наставак даљег школовања;
- Унапређивање самосталног рада ученика кроз процес практичне наставе и неговање културе рада;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
- Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење језичког личног изражавања и информационо-комуникационих технологија;
- Развој вештине комуникације на страним језицима;
- Стицање знања, вештина и ставова неопходних за складан психофизички развој и очување здравља ученика;
- Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине;
- Развијање свести о неговању сопствене традиције и културе и поштовање традиције и културе других нација, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- Развој и поштовање расне, културне, језичке, полне, родне и узрасне равноправности и уопште остваривања права на различитост;
- Упознавање са природним ресурсима, економијом, културом, језицима, обичајима и историјом других држава и народа;
- Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства, као и подстицање индивидуалне одговорности, развој свести о себи и способности самовредновања;
- Формирање радних навика, као и стицање навика за тачност, уредност, толерантност, стрпљивост, љубазност и културно опхођење са клијентима, гостима и пословним партнерима;
- Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу;
- Развој мотивације за учењем, оспособљавање за самостално учење, перманентно образовање и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
- Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ

Подручје рада	***Назив образовног профила***	***Трајање***	***Наставни план и програм је објављен у „Просветном гласнику РС“ број***	***Наставни програм општеобразовних предмета***
Економија, право и администрација	**Економски техничар**	4 године	8/2023	7/2023
Машинство и обрада метала	**Машински техничар за компјутерско конструисање**	4 године	12/2021	
	Машински техничар за компјутерско конструисање	4 године	5/2025 **од школске 2025/2026**	
	Бравар-заваривач	3 године	9/2024	
	Брававр-заваривач-дуално	3 године	9/2024	
	Оператер машинске обраде резањем	3 године	8/2022	
	Оператер машинске обраде резањем-дуално	3 године	8/2022	

Сви програми се остварују на српском језику.

У школи се остварује програм дуалног образовања за образовне профиле бравар-заваривач и оператер машинске обраде резањем, у складу са потребама послодаваца у окружењу.

ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Српски језик и књижевност	3			111				3			108				3			105				3			93							417			
Енглески језик	2			74				2			72				2			70				2			62							278			
Физичко васпитање	2			74				2			72				2			70				2			62							278			
Математика	3			111				3			108				3			105				3			93							417			
Рачунарство и информатика		2			74																												74		
Историја	2			74				2			72																					146			
Ликовна култура											36																					36			
Хемија	2			72																												74			
Биологија	2			74																												74			
Социологија са правима грађана															2			70														70			
Грађанско васпитање/Верска настава	1			37				1			36				1			35				1			31							139			
Изборни програм према програму образовног профила															2			70				2			62							132			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД			
	I	II	III	IV
1. Изабрана поглавља математике			2	2
2. Историја (одабране теме)			2	2
3. Логика са етиком			2	2

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Принципи економије	2			74				2			72				2			70				2			62							278			
Пословна економија	2			74				2			72				2			70														216			
Рачуноводство	1	2		37	74			1	2		36	72			1	2		35	70			1	2		31	62						139	278		
Пословна кореспонденција и комуникација		2			74				2			72																					146		
Економска географија	2			74																												74			
Пословни енглески језик								1			36				1			35				1			31							102			
Пословна информатика									2			72																					72		
Електронско пословање																2			70													70		
Банкарство и осигурање															2			70				2	2		62	62		30				132	62		30
Статистика															2			70					2			62						70	62		
Право	2			74				2			72																					146			
Маркетинг																						2			62							62			
Економско пословање									2			72		30		3			105		60		3			93		60					270		150
Јавне финансије								2			72																					72			
Предузетништво																							2			62							62		
Изборни програм према програму образовног профила															2			70				2			62							132			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД			
	I	II	III	IV
1. Национална економија			2	
2. Рачуноводство банака				2
3. Друштвено одговорно пословање				2

МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Српски језик и књижевност	3			111				3			111				3			105				3			96							423			
Енглески језик	2			74				2			74				2			70				2			64							282			
Физичко васпитање	2			74				2			74				2			70				2			64							282			
Математика	3			111				3			111				3			105				3			96							423			
Рачунарство и информатика		2			74																												74		
Историја								2			74																					74			
Ликовна култура	1			37																												37			
Хемија	2			74																												74			
Биологија																																			
Социологија са правима грађана																						2			64							64			
Грађанско васпитање/Верска настава	1			37				1			37				1			35				1			32							141			
Изборни програм према програму образовног профила															2			70				2			64							134			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД			
	I	II	III	IV
1. Биологија			2	2
2. Изабрана поглавља математике			2	2
3. Историја			2	2
4. Логика са етиком			2	2

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Екологија и заштита животне средине	2			74																											74			
Техничко цртање са нацртном геометријом		4			148																											148		
Машински материјали	2			74																											74			
Механика	1	1		37	37																										37	37		
Техничка физика	3			111																											111			
Технологија обраде	2			74				2			74																				148			
Механика са механизмима								2	1		74	37																			74	37		
Отпорност материјала								1	1		37	37																			37	37		
Машински елементи								2	1		74	37			2	1		70	35												144	72		
Компјутерска графика									3			111																				111			
Моделирање машинских елемената и конструкција																3			105		60		3			96		60				201		120
Технолошки поступци																2			70													70		
Технологија механичких спојева															1	2		35	70			1	2			32	64				67	134		
Конструисање																						2	3		64	96					64	96		
Практична настава										4			148				6			210				6			192						550	
Предузетништво																2			70													70		
Изборни програм према програму образовног профила															2			70				2			64						134			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД			
	I	II	III	IV
1. Адитивне технологије			2	2
2. Управљање системом квалитета			2	2
3. Мехатроника			2	2

БРАВАР-ЗАВАРИВАЧ

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Српски језик и књижевност	3			105				2			70				2			62							237			
Енглески језик	2			70				2			70				1			31							171			
Физичко васпитање	2			70				2			70				2			62							202			
Математика	2			70				2			70				1			31							171			
Рачунарство и информатика		2			70																					70		
Историја	2			70																					70			
Ликовна култура																												
Хемија																												
Биологија																												
Социологија са правима грађана															1			31							31			
Грађанско васпитање/Верска настава	1			35				1			35				1			31							101			
Изборни програм према програму образовног профила								1			35				1			31							66			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД		
	I	II	III
1. Изабрани спорт		1	1
2. Историја		1	1
3. Изабрана поглавља математике			1
4. Биологија		1	

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Техничко цртање		3			105																					105		
Машински материјали	2			70																					70			
Техничка механика	3			105																					105			
Машински елементи								3			105														105			
Основе електротехнике са електроником								1	1		35	35													35	35		
Технологија браварских радова		3			105																					105		
Основе браварских радова			6			210	60																				210	60
Технологија металних конструкција и процесне опреме									3			105														105		
Металне конструкције и процесна опрема										12			420	60													420	60
Технологија заварених конструкција																3			93							93		
Заварене конструкције																	18			558	90						558	90
Предузетништво																2			62							62		
Изборни програм према програму образовног профила								1			35				1			31							66			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	**РАЗРЕД**		
	I	**II**	**III**
1. Репература машинских делова		1	1
2. Алати, прибори и мерења		1	1
3. Термичка обрада		1	1
4. Основне методе испитивања без разарања		1	1

БРАВАР-ЗАВАРИВАЧ - ДУАЛНО

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б
Техничко цртање		3			105																					105		
Машински материјали	2			70																					70			
Техничка механика	3			105																					105			
Машински елементи								3			105														105			
Основе електротехнике са електроником								1	1		35	35													35	35		
Технологија браварских радова									3			105														105		
Металне конструкције и процесна опрема										12			420	60													420	60
Технологија заварених конструкција																3			93							93		
Предузетништво																2			62							62		
Изборни програм према програму образовног профила								1			35				1			31							66			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД		
	I	II	III
1. Репература машинских делова		1	1
2. Алати, прибори и мерења		1	1
3. Термичка обрада		1	1
4. Основне методе испитивања без разарања		1	1

ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ РЕЗАЊЕМ

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Српски језик и књижевност	3			105				2			70				2			62							237			
Енглески језик	2			70				2			70				1			31							171			
Физичко васпитање	2			70				2			70				2			62							202			
Математика	2			70				2			70				1			31							171			
Рачунарство и информатика		2			70																					70		
Историја	2			70																					70			
Ликовна култура																												
Хемија																												
Екологија и заштита животне средине								1			35														35			
Социологија са правима грађана								1			35														35			
Грађанско васпитање/Верска настава	1			35				1			35				1			31							101			
Изборни програм према програму образовног профила								1			35				1			31							66			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	**РАЗРЕД**		
	I	**II**	**III**
1. Изабрани спорт		1	1
2. Историја		1	1
3. Изабрана поглавља математике			1
4. Биологија		1	

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Техничко цртање		3			105																					105		
Машински материјали	2			70																					70			
Техничка механика	2			70																					70			
Машински елементи									3			105														105		
Техничка физика								2			70														70			
Технологија ручне и машинске обраде	2	2		70	70																				70	70		
Ручна машинска обрада			6			210	60																				210	60
Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама									3			105				2			62							167		
Машинска обрада на конвенционалним машинама										12			420	60			12			372	30						792	90
Технологија машинске обраде на компјутерски управљаник (CHC) машинама																2			62							62		
Машинска обрада на компјутерски управљаним (CHC) машинама																	6			186	60						186	60
Предузетништво																2			62							62		
Изборни програм према програму образовног профила								1			35				1			31								66		

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	**РАЗРЕД**		
	I	**II**	**III**
1. Репаратура машинских делова		1	1
2. Ливење у пешчаним калупима		1	1
3. Термичка обрада		1	1
4. Обрада метала у пластичном стању		1	1

ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ РЕЗАЊЕМ - ДУАЛНО

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО							
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	УКР	Б
Техничко цртање		3			105																					105			
Машински материјали	2			70																					70				
Техничка механика	2			70																					70				
Машински елементи									3			105														105			
Техничка физика								2			70														70				
Технологија ручне и машинске обраде	2	2		70	70																				70	70			
Ручна и машинска обрада			6			210	60																				210		60
Техологија машинске обраде на конвенционалним машинама									3			105				2			62							167			
Машинска обрада на конвенционалним машинама										12			420	60			12			372	30							792	90
Технологија машинске обраде на компјутерски управљаним (CNC) машинама																2			62							62			
Предузетништво																2			62							62			
Изборни програм према програму образовног профила																2			62							62			

Изборни програм према програму образовног профила који се изучавају у школи

Листа изборних програма	РАЗРЕД		
	I	II	III
1. Репаратура машинских делова		1	1
2. Ливење у пешчаним калупима		1	1
3. Термичка обрада		1	1
4. Обрада метала у пластичном стању		1	1

МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ од школске 2025/2026.године

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б
Екологија и заштита животне средине	2			74																											74			
Техничко цртање са нацртном геометријом		4			148																											148		
Машински материјали	2			74																											74			
Механика	1	1		37	37																										37	37		
Техничка физика	3			111																											111			
Технологија обраде	2			74				2			74																				148			
Механика са механизмима								2	1		74	37																			74	37		
Отпорност материјала								1	1		37	37																			37	37		
Машински елементи								2	1		74	37			2	1		70	35												144	72		
Компјутерска графика									3			111																				111		
Моделирање машинских елемената и конструкција																3			105		60		3			96		60				201		120
Технолошки поступци																2			70													70		
Технологија механичких спојева															1	2		35	70			1	2			32	64				67	134		
Конструисање																						2	3		64	96					64	96		
Рачунаром подржано програмирање										4			148				6			210				6			192						550		
Предузетништво																2			70													70		
Изборни програм према програму образовног профила															2			70				2			64						134			

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

И

МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ

Образовни профил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**први**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**111**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
КЊИЖЕВНОСТ Увод у проучавање књижевног дела: ● Врсте уметности, подела уметности ● Књижевност као уметност, књижевност и друге уметности ● Историја књижевности, теорија књижевности, књижевна критика ● Лирика као књижевни род: народна лирска песма и уметничка лирска песма по избору ● Епика као књижевни род: епска народна песма (предлог „Кнежева вечера"), приповетка по избору и роман (предлог Драгослав Михаиловић „Кад су цветале тикве") ● Драма као књижевни род: драма по избору	Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност	● разликује врсте уметности и њихова изражајна средства ● објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности ● наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности ● познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике ● одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу ● износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Место реализације ● Теоријска настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе и учења ● Приликом обраде драмског дела могућност посете позоришној представи и гледање снимка позоришне представе, а након тога разговор о драмском тексту и његовој позоришној реализацији. Такође је ову наставну тему могуће обрађивати током целе школске године, па на пример структуру и одлике драмског дела обрадити на примеру „Ромеа и Јулије", а структуру и одлике лирске и епске народне песме обрадити током реализације теме Народна књижевност ● Народна књижевност се може обрадити по мотивима (рад у групама) Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● тестове знања Оквирни број часова по теми: 14 часова	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичкостилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Књижевност старог века: ● Сумерско-вавилонска књижевност: Еп о Гилгамешу (анализа одломка) ● Митови: о Танталу, Сизифу, Нарцису; митови о Троји: Парисов суд, Одисеј и Пенелопа, Ахил, Едип… ● Хеленска књижевност: Хомер: Илијада (одломак) ● Софокле: Антигона ● Стари и Нови завет (текстови по избору)	● Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе	● објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе ● наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама ● тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима ● објасни универзалне поруке књижевности старог века	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 12	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и

			и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Средњовековна књижевност: ● Почеци словенске писмености: Црноризац Храбар : „Слово о писменима” ● Рад Ћирила и Методија ● Словенска писма и развој књижевног језика ● Најстарији споменици јужнословенске културе ● Свети Сава : „Житије светог Симеона” (одломак)	● Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовеков	● наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали ● именује ауторе и дела ● разуме поетику жанрова средњовековне књижевности ● лоцира обрађене текстове у историјски контекст ● објасни значај средњовековне књижевности за српску културу	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 12	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.

● Јефимија: „Похвала кнезу Лазару” ● Деспот Стефан Лазаревић; „Слово љубве”	не књижевности	● анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака	Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије		CJK.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. CJK.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. CJK.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. CJK.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Народна књижевност: ● Врсте народне књижевности ● Лирска народна песма „Овчар и девојка”, „Зао господар” (предлог) ● Епска народна песма „Бановић Страхиња”, Марко пије уз Рамазан вино”, „Бој на Мишару” ● Лирско-епске песме (по избору) ● Народне проза (бајка по избору) ● Кратке народне прозне врсте (избор)	● Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми	● разликује лирске, епске и лирско-епске песме ● уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) ● процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности ● тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима ● упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 13	ЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Хуманизам и ренесанса: ● Поетика хуманизма и ренесансе, најзначајнији представници ● Франческо Петрарка: „Канцоније” (избор сонета) ● Ђовани Бокачо: „Декамерон” (приповетка по избору) или Данте Алигијери: „Пакао” (приказ дела, одломак) ● Вилијам Шекспир: „Ромео и Јулија” ● Сервантес: „Дон Кихот” (одломак)	Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима	● наведе најзначајније представнике и њихова дела ● објасни значење појмова хуманизам и ренесанса ● наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе ● упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе ● објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 12	ЈЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЈЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЈЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЈЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Општи појмови о језику: ● Место језика у људском друштву, битна својства језика, језик и комуникација ● Књижевни језик, језичка норма и стандардизација ● Језички систем и науке које се њиме баве ● Књижевни језици код Срба до 19. века	Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем	● објасни функцију језика и појам језичког знака ● разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика ● наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века ● наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 5	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у

			карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .CJK.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. CJK.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално CJK.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст CJK.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). CJK.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима CJK.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. CJK.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

Фонетика: ● Фонетика и фонологија ● Гласови књижевног језика и њихов изговор ● Гласовне алтернације сугласника (звучних и безвучних; с: ш, з: ж, н: м; к,г,х: ч,ж,ш и к,г,х: ц,з,с; алтернације ненепчаних са предњонепчаним сугласницима), гласовне алтернације самогласника (промена о у е, непостојано а, промена сонанта л у вокал о), и губљење сугласника са правописним решењима ● Акценатски систем књижевног језика, диференцијација у односу на дијалекатско окружење ● Основна правила акцентуације српског књижевног језика	Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофонологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању.	● уме да се служи правописом ● разликује гласовне алтернације ● влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 11	ЈЕК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете ЈЕК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба ЈЕК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЈЕК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .ЈЕК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставне реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. ЈЕК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално ЈЕК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст ЈЕК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). ЈЕК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима ЈЕК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. ЈЕК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

			разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Правопис: ● Главне норме писања великог и малог слова (на почетку реченице, наслови и натписи, властита имена, имена народа, географски појмови, небеска тела, празници, установе и организације, присвојни придеви на -ов и -ин, куртоазна употреба великог слова, вишечлана имена земаља и остала вишечлана имена, помоћне речи у именима, називи серијских и апстрактних појмова, звања, титуле…) ● Подела речи на крају реда	Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом	● примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом ● примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом ● подели речи на крају реда у складу са језичком нормом	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 12	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме

			Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Култура изражавања: ● Језичке вежбе ● Стилске вежбе ● Врсте функционалних стилова - основне одлике ● Разговорни функционални стил ● Књижевноуметнички функционални стил ● Попуњавање формулара, захтева, уплатница и сл. ● Школски писмени задаци 4x2+2 ● Домаћи задаци	● Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове	● опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању ● разликује функционалне стилове ● препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила ● попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 20	СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. СЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то

			•У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

Образовни профил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**други**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**

Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**108**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
КЊИЖЕВНОСТ 53 Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности Иван Гундулић, Осман, одломци Гаврил Стефановић Венцловић, „Црни биво у срцу”	-Упознавање културно-уметничког контекста у којем барок настаје и развија се у европској књижевности као и шта су његове кључне одлике у погледу стила, форме и погледа на свет -Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност	По завршетку теме, ученик ће бити у стању да: – наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – наведе особености барока и његове представнике у књижевности;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми: 5.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Просветитељство и класицизам у српској књижевности Доситеј Обрадовић „Писмо љубезном Харалампију" и „Живот и прикључења" Доситеј Обрадовић, „Востани Сербије" Јован Стерија Поповић, Тврдица	-предочити временско неподударање просветитељства у европској књижевности и култури и у српској -истакнути да поред заједничких идеја које су обележиле тај век у Европи, у српској култури и књижевности оне имају снажну усмереност на образовање националног бића, развијање националног језика и писмености	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особености класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности; – објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност; – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контраргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Романтизам у европској и српској књижевности А. С. Пушкин, Евгеније Онјегин (одломци) Бајрон, Чајлд Харолд (одломци) Вук Караџић, „Писмо кнезу Милошу” Петар Петровић Његош: Горски вијенац (одломци) Бранко Радичевић: „Кад млидија умрети” Ђура Јакшић: „На Липару” Јован Јовановић Змај: Ђулићи увеоци (избор), Лаза Костић: „Међу јавом и мед сном”, „Santa Maria della Salute”	-Књижевно уобличавање романтичарске теме светског бола -Романтичарска тема љубави према мртвој драгој и елегичан однос према животу и умирању -Специфичности романтизма у српској књижевности односно усмереност на национално буђење и почетак стварања на народном језику	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – наведе представнике романтизма и њихова дела;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 20.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела

		– уочава и образлаже одлике романтизма у светској и српској књижевности; – објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас;	•Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Реализам у европској и српској књижевности Балзак „Предговор Људској комедији” Балзак: Чича Горио Гоголь: „Шињел” Милован Глишић: „Глава шећера” Лаза Лазаревић: „Ветар” Радоје Домановић: „Данга” Симо Матавуљ: „Поварета”	- Упознавање са основним карактеристикама правца, ауторима и делима у Европи; -Упознавање са основним карактеристикама правца, ауторима и делима у српској књижевности	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 13.	CJK.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. CJK.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире.

Стеван Сремац, Зона Замфирова Бранислав Нушић: Госпођа министарка Иво Андрић, „Мост на Жепи”		културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – уочава и образлаже одлике реализма у светској и српској књижевности; – анализира различите облике социјалне тематике у књижевним делима српског реализма; – издвоји типове карактеризације јунака реализма на одабраним примерима; – уочи хумористички подтекст у делима светског и српског реализма;	Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и		CJK.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. CJK.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. CJK.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. CJK.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
ИЗБОРНИ ДЕО (3 дела): Молијер: Тврдица; Каледерон де ла Барка: Живот је сан; Едгар Алан По „Гавран” Едгар Алан По, „Пад куће Ашерових” (или нека друга прича) Х. Хајне: „Лорелај” Мери Шели, Франкештајн – корелација са филмом Драгослав Михајловић, Кад су цветале тикве Иво Андрић, „Пут Алије Ђерзелеза”		– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – издвоји типове карактеризације јунака реализма на одабраним примерима;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 8.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
ЈЕЗИК (Препоручени број часова 34) Историја српског књижевног језика	Ученици треба да стекну основна знања о почецима стандардизације српског књижевног језика и правописа у првој половини XIX века	– објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 10.	ЈЕЗИК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете ЈЕЗИК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба ЈЕЗИК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЈЕЗИК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .ЈЕЗИК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. ЈЕЗИК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално ЈЕЗИК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст ЈЕЗИК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника).

			Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Функционални стилови српског књижевног језика	-упознавање са основним одликама административног и публицистичког стила -функционално повезивање са наставом књижевности и језичке културе	– састави текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контраргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има

			•Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Морфологија у ужем смислу	-проширивање знања из морфологије стечених у основној школи.	– примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 17.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају

			•Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента CJK.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .CJK.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. CJK.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално CJK.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст CJK.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). CJK.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима CJK.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. CJK.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (Препоручени број часова 21) Усмено и писано изражавање	-Унапређивање и оплемењивање културе говора и писања	– примени правописна решења у вези са спојеним и одвојеним писањем речи; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 21.	ЈЕК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; тачно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. ЈЕК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст ЈЕК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе ЈЕК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. ЈЕК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

			Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		

Образовни профил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**трећи**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**105**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	– Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике; – Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности;– Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова; – Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина; – Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевноисторијских појава и процеса у књижевности; – Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; – Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине; – Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; – Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; – Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Модерна ● Модерна у европској и српској књижевности. Одлике симболизма и импресионизма ● Шарл Бодлер: „Албатрос” ● А. П. Чехов: „Ујка Вања” ● Богдан Поповић: „Предговор Антологији новије српске лирике” ● Алекса Шантић: „Претпразничко вече”, „Вече на школу” ● Јован Дучић: „Благо цара Радована” (избор), „Јабланови” ● Милан Ракић: „Долап”, „Искрена песма” ● В. П. Дис: „Тамница”, „Можда спава” ● Сима Пандуровић: „Светковина” ● Бора Станковић: „Нечиста крв”, „Коштана” или „Божји људи” (приповетка по избору) ● Јован Скерлић: „О Коштани” или „Божји људи” ● Петар Кочић: „Мрачајски прото” или приповетка по избору	Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима.	Ученик ће бити у стању да: - наведе одлике правца, представнике и њихова дела; - уочи и тумачи модерне елементе у изразу и форми књижевног дела; - анализира одабрана дела, износи запажања и ставове.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми (модерна) : 29.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Књижевност између два рата ● Европска књижевност између два рата ● Одлике експресионизма, футуризма, надреализма ● В. Мајаковски: „Облак у панталонама” ● Ф. Кафка: „Преображај” или Х. Хесе: роман по избору или Е. Хемингвеј: „Старац и море” ● Р. Тагора: „Градинар” (избор) ● Српска међуратна књижевност ● М. Бојић: „Плава гробница” ● Д. Васиљев: „Човек пева после рата” ● М. Црњански: „Суматра” ● М. Црњански: „Сеобе И” ● И. Андрић: „Ех Понто” ● И. Андрић: „Мост на Жепи” ● И. Андрић: „На Дрини ћуприја” ● М. Настасијевић: „Туга у камену” или Т. Ујевић: „Свакидашња јадиковка” ● Р. Петровић: „Људи говоре” (избор) ● И. Секулић: „Госпа Нола”	Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима, делима.	Ученик ће бити у стању да: - наведе одлике правца, представнике и њихова дела; - наведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два рата; - уочи узајмни однос књижевних дела и времена у коме су настали; - анализира одабрана дела, износи запажања и ставове.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми (међуратна књижевност): 33.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
ЈЕЗИК Творба речи ● Просте, изведене и сложене речи ● Основни појмови о извођењу речи ● Важнији модели за извођење именица, придева и глагола ● Основни појмови о творби сложеница и полусложеница	Систематизовање знања о основним правилима грађења речи.	Ученик ће бити у стању да: - препозна просте, изведене и сложене речи; - примени основне принципе творбе речи.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		ЈЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст ЈЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). ЈЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима ЈЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. ЈЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Лексикологија ● Основни појмови из лексикологије (лексема, њено значење) ● Полисемија и хомонимија ● Синонимија и антонимија ● Састав лексике српског књижевног (стандардног) језика ● Дијалектизми, архаизми и историзми, неологизми, жаргонизми, вулгаризми ● Фразеологизми ● Термини ● Речници и служење њима	Упознавање ученика са основама лексикологије.	Ученик ће бити у стању да: - препозна и одреди вредност лексеме; -уме да се служи речницима; - наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона...	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу. Препоручени број часова по теми (лексикологија) : 11.	ЈЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете ЈЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба ЈЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЈЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи.

			•У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		.CJK.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. CJK.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално CJK.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст CJK.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). CJK.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима CJK.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. CJK.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Правопис ● Основна правила спојеног, полусложеничког и одвојеног писања ● Скраћенице	Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом.	Ученик ће бити у стању да: - примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми; - скраћује речи у складу са прописаним правилима.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Праћење остварености исхода кроз: -диктате; - писмене задатке; - школске и домаће задатке; - активност на часу. Препоручен број часова по теми (правопис): 8.	CJK.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете CJK.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба

			•Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		ЈЕК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЈЕК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .ЈЕК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. ЈЕК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деикске. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљенисоцијално и функционално ЈЕК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст ЈЕК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). ЈЕК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима ЈЕК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. ЈЕК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

Култура изражавања ● Лексичке вежбе ● Стилске вежбе ● Домаћи задаци ● Говорне вежбе ● Школски писмени задаци 4x2+2	Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању.	Ученик ће бити у стању да: - износи став, користи аргументе и процени опште и сопствене вредности уусменом и писаном изражавању.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Праћење остварености исхода кроз: - тестове знања; - писмене задатке; - школске и домаће задатке; - усмено излагање; - активност на часу. Препоручен број часова по теми (културе изражавања): 24.	ЈЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. ЈЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст ЈЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе ЈЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. ЈЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

			Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		

Профил	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**четврти**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**93**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	– Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; – Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; – Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; – Оспособљавање за ефикасно комуницирање; – Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике; – Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности;– Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова; – Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина; – Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевноисторијских појава и процеса у књижевности; – Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; – Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине; – Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; – Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; – Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
● Одлике савремене поезије ● Избор из светске лирике 20. века (Превер, Ахматова, Цветајева, Бродски) ● Васко Попа: „Каленић”, „Манасија”, „Кора” (избор из циклуса Списак) ● Миодраг Павловић: „Научите пјесан”, „Реквијем” (или две песме по избору) ● Десанка Максимовић: „Тражим помиловање” (избор) ● Бранко Миљковић: „Поезију ће сви писати” ● Стеван Раичковић: „Камена успаванка” (избор)	● Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представницима и делима	● наведе обележја савремене поезије ● тумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њима ● изведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. ● Могућност обраде савремене драме кроз повезивање са другим медијима - драмски текст као позоришна представа, радио драма или ТВ драма праћење остварености исхода : • тестове знања; • усмено излагање; • активност на часу; • писмене задатке. Оквирни број часова по темама : Савремена поезија (12 часова)	ЈЕЗ.1.2.1.Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЕЗ.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЕЗ.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЕЗ.1.2.4.Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЕЗ.1.2.5.Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЕЗ.1.2.6.Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЕЗ.1.2.7.Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЕЗ.2.2.1.Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичкостилски аспекти...). ЈЕЗ.2.2.2.Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЕЗ.2.2.3.Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈЕЗ.2.2.4.Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЈЕЗ.2.2.6.Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЈЕЗ.2.2.7.Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЈЕЗ.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			•Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● Структурни чиниоци прозног књижевноуметничког дела и типологија романа ● Есеј. Исидора Секулић: „О култури”, ● Иво Андрић: „Разговор с Гојом” или „О причи и причању” ● Приповетка. Бранко Ћопић: „Башта сљезове боје” (избор) ● Данило Киш: „Енциклопедија мртвих” ● Борхес: „Чекање” ● Роман. Албер Ками: „Странац” ● Иво Андрић: „Проклета авлија” ● Владан Десница: „Пролећа Ивана Галеба” (одломак по избору као пример за роман - есеј) ● Меша Селимовић: „Дервиш и смрт” ● Добрица Ћосић: „Корени” ● Добрица Ћосић: „Време смрти” (избор одломака) ● Књижевна критика. Петар Џацић: „О Проклетој авлији”	● Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представницима и делима	● именује различите прозне врсте и приповедне поступке ● тумачи дело у складу са његовим жанровским особеностима ● интегрише лично искуство током читања и тумачења дела ● вреднује дело износећи аргументе	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. праћење остварености исхода : • тестове знања; • усмено излагање; • активност на часу; • писмене задатке. Оквирни број часова по темама : Савремена проза (27 часова)	ЏК.1.2.1.Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЏК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЏК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЏК.1.2.4.Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЏК.1.2.5.Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЏК.1.2.6.Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЏК.1.2.7.Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЏК.2.2.1.Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичкостилски аспекти...). ЏК.2.2.2.Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЏК.2.2.3.Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЏК.2.2.4.Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЏК.2.2.6.Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЏК.2.2.7.Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЏК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Позитивно вредњује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● Одлике савремене драме ● С. Бекет: „Чекајући Годоа” ● Душан Ковачевић: „Балкански шпијун” ●Драмска књижевност и други медији - Б. Пекић: „Чај у пет” или А. Поповић: „Развојни пут Боре шнајдера” или Љ. Симовић: „Путујуће позориште Шопаловић”	● Упознавање са основним одликама савремене драме, представницима и делима	● увиди разлику између традиционалне и савремене драме ● упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације ● формулише личне утиске и запажања о драмском делу	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. праћење остварености исхода : ● Могућност обраде савремене драме кроз повезивање са другим медијима - драмски текст као позоришна представа, радио драма или ТВ драма ; • тестове знања; • усмено излагање; • активност на часу; • писмене задатке. Оквирни број часова по темама : Савремена драма (9 часова)	СЈК.1.2.1.Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4.Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5.Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6.Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7.Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1.Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичкостилски аспекти...). СЈК.2.2.2.Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3.Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4.Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6.Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7.Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Позитивно вредњује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● В: Шекспир: „Хамлет” ● Е. А. По: „Гавран” ● Ф. М: Достојевски: „Злочин и казна “	● Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине	● препозна свевременост обрађених тема ● тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релеватности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. праћење остварености исхода : • тестове знања; • усмено излагање; • активност на часу; • писмене задатке. Оквирни број часова по темама : Светски класици (10 часова)	СЈК.1.2.1.Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4.Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5.Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6.Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7.Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1.Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичкостилски аспекти...). СЈК.2.2.2.Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3.Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4.Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6.Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7.Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● Синтаксичке јединице (комуникативна реченица, предикатска реченица, синтагма, реч) ● Основне реченичне и синтагматске конструкције ● Падежни систем и његова употреба. Предлошко-падежне конструкције ● Конгруенција. Синтакса глаголских облика. ● Систем зависних реченица, ● Систем независних реченица (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне и жељне) ● Напоредне конструкције. Појам напоредног односа. Главни типови напоредних конструкција (саставне, раставне, супротне, искључне, закључне и градационе)	● Систематизовање знања из синтаксе	● одреди синтаксичке јединице и њихову функцију ● одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција ● разуме појам конгруенције ● познаје систем глаголских облика	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контраргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	праћење остварености исхода : • тестове знања; • усмено излагање; • активност на часу; • писмене задатке. Оквирни број часова по темама : Синтакса (8 часова)	СЈК.1.1.1.Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2.Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3.Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4.Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1.Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2.Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3.Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочитаправилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4.Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди обликпроменљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5.Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● Правописни знаци ● Општа правила интерпункције у реченици	● Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом	● примени правописне знаке у складу са језичком нормом ● употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контраргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. • диктате; • писмене задатке; • школске и домаће задатке; • активност на часу. Оквирни број часова по темама : Правопис (6 часова)	СЈК.1.1.1.Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2.Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3.Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4.Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1.Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2.Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3.Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочитаправилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4.Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди обликпроменљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5.Има основна знања о речницима и структури речничког чланка

			Позитивно вредњује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
● Лексичке вежбе ● Стилске вежбе ● Писање есеја ● Говорне вежбе ● Школски писмени задаци 4x2+2 ● Административни функционални стил (писање молбе, жалбе, биографије)	● Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова	● напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте ● састави биографију, молбу, жалбу, приговор… ● процењује вредност понуђених културних садржаја	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција	● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. • тестове знања; • писмене задатке; • школске и домаће задатке; • усмено излагање; • активност на часу. Оквирни број часова по темама: Култура изражавања (21 час)	ЈК.1.3.1.Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом иразумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. ЈК.1.3.2.Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст ЈК.1.3.3.У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе ЈК.1.3.4.Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. ЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образложе) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	први
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Youth culture	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	Реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у којима учествује уживо или путем медија с једним или више говорникса уз ограничени степен лакоће и тачности • Разуме главну тему и ограничени број најважнијих појединости дијалога и разговора у којима учествује двоје или неколико говорника уколико је реч о уобичајеној , предвидивој свакодневној размени информација и мишљења , на познате , блиске и узрасно релевантне теме уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма , без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника • Разуме општи садржај и понеку битну појединост једноставних нефикционалних текстова у различитим медијским формама уз одговарајућу припрему □ Користи циљни језик као јеик комуникације у учионици □ Учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама □ Описује укратко блиске и познаате особе активности и догађаје из домена личног интересовања и образовног контекста □ Пише кратке текстове дескриптивног	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама • Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје).

	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	карактера на једноставан и конвенционалан начин у оквиру креативног писања Посредује у једноставној и краткој неформалној , усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

2.What an experience!	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	Реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у којима учествује уживо или путем медија с једним или више говорника уз ограничени степен лакоће и тачности • Разуме главну тему и ограничени број најважнијих појединости дијалога и разговора у којима учествује двоје или неколико говорника уколико је реч о уобичајеној , предвидивој свакодневној размени информација и мишљења , на познате , блиске и узрасно релевантне теме уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма , без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника • Разуме општи садржај и понеку битну појединост једноставних нефикционалних текстова у различитим медијским формама уз одговарајућу припрему • Користи циљни језик као језик комуникације у учионици • Учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама • Описује укратко блиске и познаате особе активности и догађаје из домена личног интересовања и образовног контекста • Пише кратке текстове дескриптивног карактера на једноставан и конвенционалан начин у оквиру креативног писања • Посредује у једноставној и краткој неформалној , усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.

					2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3.Going places	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	Реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у којима учествује уживо или путем медија с једним или више говорникса уз ограничени степен лакоће и тачности - Разуме главну тему и ограничени број најважнијих појединости дијалога и разговора у којима учествује двоје или неколико говорника уколико је реч о уобичајеној , предвидивој свакодневној размени информација и мишљења , на познате , блиске и узрасно релевантне теме уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма , без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника - Разуме општи садржај и понеку битну појединост једноставних нефикционалних текстова у различитим медијским формама уз одговарајућу припрему - Користи циљни језик као језик комуникације у учионици - Учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама - Описује укратко блиске и познаате особе активности и догађаје из домена личног интересовања и образовног контекста - Пише кратке текстове дескриптивног карактера на једноставан и конвенционалан начин у оквиру креативног писања - Посредује у једноставној и краткој неформалној , усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.

					2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
4.Nowadays	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у	• Реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у којима учествује уживо или путем медија с једним или више говорника уз ограничени степен лакоће и тачности • Разуме главну тему и ограничени број најважнијих појединости дијалога и разговора у којима учествује двоје или неколико говорника уколико је реч о уобичајеној , предвидивој свакодневној размени информација и мишљења , на познате , блиске и узрасно релевантне теме уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма , без отежавајућих позадинских	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре,

	дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	шумова и преклапања исказа саговорника • Разуме општи садржај и понеку битну појединост једноставних нефикционалних текстова у различитим медијским формама уз одговарајућу припрему • Користи циљни језик као језик комуникације у учионици • Учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама • Описује укратко блиске и познаате особе активности и догађаје из домена личног интересовања и образовног контекста • Пише кратке текстове дескриптивног карактера на једноставан и конвенционалан начин у оквиру креативног писања Посредује у једноставној и краткој неформалној , усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима		• Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и

					коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
5. Help	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	Реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у којима учествује уживо или путем медија с једним или више говорника уз ограничени степен лакоће и тачности - Разуме главну тему и ограничени број најважнијих појединости дијалога и разговора у којима учествује двоје или неколико говорника уколико је реч о уобичајеној , предвидивој свакодневној размени информација и мишљења , на познате , блиске и узрасно релевантне теме уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма , без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника - Разуме општи садржај и понеку битну појединост једноставних нефикционалних текстова у различитим медијским формама уз одговарајућу припрему - Користи циљни језик као језик комуникације у учионици - Учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама - Описује укратко блиске и познаате особе активности и догађаје из домена личног интересовања и образовног контекста - Пише кратке текстове дескриптивног карактера на једноставан и конвенционалан начин у оквиру креативног писања - Посредује у једноставној и краткој неформалној , усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

					2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним тема, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Други
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења Страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

ул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
1.Window on the world	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	- реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; - разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, - разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; - разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; - разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; - говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.

		претежно кохерентан начин; □ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке;			2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2. Heroes	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	□ реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; □ разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, □ разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; □ разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; □ разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; □ говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; □ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном

		окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке;			контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3. Work and Leisure	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	□ реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; □ разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, □ разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; □ разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; □ разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; □ говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; □ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним

		размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке;			темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
4.Planet Earth	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	▯ реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; ▯ разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, ▯ разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; ▯ разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; ▯ разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; ▯ говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; ▯ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву • Одговоран однос према околини	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.

		износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке;			2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
5. That's strange	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	□ реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; □ разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, □ разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; □ разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; □ разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; □ говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; □ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.

		предлоге, намере и одлуке;			2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.		
6. On the move	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	□ реципира, разуме и интерпретира смисао и значење усмених исказа и порука у ситуацијама у којима учествује уживо или путем медија (аудио или аудио-визуелних снимака), с једним или више говорника, уз ограничени степен лакоће и тачности, у зависности од: а) начина изговора (стандардни говор примерене јасноће, без дијалекатских обележја и особености или идиоматске маркираности), б) ритма и брзине говора (спорији говор, дуже и адекватне паузе између изговорних целина, уз одговарајући број понављања, а у случају говора уживо и уз додатна појашњења или преформулацију), в) општих услова комуникације (без ометајућих шумова и позадинских звукова), г) уз помоћ визуелних елемената, невербалних и паравербалних сигнала; □ разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања о блиским, познатим и увежбаваним, приватно, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, уколико се користи стандардни језик, уз евентуалну визуелну подршку (путем компјутерске презентације, слика, илустрација и графикона, □ разуме општи смисао и понеку упадљиву појединост информативних прилога (вести, кратких репортажних прилога, интервјуа, временских прогноза, реклама) о блиским, познатим и увежбаваним, друштвено, образовно и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; □ разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; □ разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; □ говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; □ учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке;		• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.

					2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и

					коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	трећи
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику.

дул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
1.People	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ	• Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) • Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора • Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.

	Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	обичним језиком или језиком струке • Разуме опис догађаја и осећања • Разуме основни садржај као детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • Размени идеје и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми			2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2.Places	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе	• Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) • Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора • Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке	• Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.

	медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	• Разуме опис догађаја и осећања • Разуме основни садржај као детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • Размени идеје и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми			2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3. Success	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези	• Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) • Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора • Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке • Разуме опис догађаја и осећања	• Сарадња • Комуникација • Решавање проблема	• Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из

	са њима	• Разуме основни садржај као детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • Размени идеје и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми			образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
4. Science and technology	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	• Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) • Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора • Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке • Разуме опис догађаја и осећања • Разуме основни садржај као детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку	• Сарадња • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Дигитална компетенција	• Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.

		Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • Размени идеје и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми			2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
5. Leisure	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	• Разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (кола, посао, хоби) • Разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком; поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора • Разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке • Разуме опис догађаја и осећања • Разуме основни садржај као детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку Једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење	• Комуникација • Сарадња	• Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има уравном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

		• Опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексике • Образложи краће своје намере, одлуке, поступке • Поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • Размени идеје и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. • Идентификује различита гледишта о истој теми			2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	4
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	62
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
1.All over the world	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	▯ Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком ▯ Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора ● Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку ● Разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште ▯ Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку ● Говори о утисцима, употребљавају ћи сложеније изразе ● Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања ● Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку ▯ Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника ● Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме ▯ Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења ▯ Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације) ● Контролише граматичка знања и исправља своје грешке	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	Диктат ▯ Рецитације ▯ Пуштање аудио снимака ▯ Слушање песама на енглеском Гледање видео снимака, филмова, исечака ▯ Служење текстовима из уџбеника ▯ Служење таблом ▯ Штампање додатних Материјала ▯ Служење текстовима са интернета ▯ Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима ▯ Инсценирање драмских дијалога ▯ Рецитовање Певање	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој

					се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2.Beyond limits	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	□ Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком □ Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора ● Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку ● Разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште □ Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку ● Говори о утисцима, употребљавају и сложеније изразе ● Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања ● Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку □ Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника ● Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме □ Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења □ Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације) ● Контролише граматичка знања и исправља своје грешке	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	Диктат □ Рецитације □ Пуштање аудио снимака □ Слушање песама на енглеском Гледање видео снимака, филмова, исечака □ Служење текстовима из уџбеника □ Служење таблом □ Штампање додатних Материјала □ Служење текстовима са интернета □ Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима □ Инсценирање драмских дијалога □ Рецитовање Певање	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима

					других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3. What the future holds	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	▯ Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком ▯ Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора ● Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку ● Разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште ▯ Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку ● Говори о утисцима, употребљавају и сложеније изразе ● Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања ● Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку ▯ Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника ● Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме ▯ Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења ▯ Коректно употребљава сложеније	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	Диктат ▯ Рецитације ▯ Пуштање аудио снимака ▯ Слушање песама на енглеском Гледање видео снимака, филмова, исечака ▯ Служење текстовима из уџбеника ▯ Служење таблом ▯ Штампање додатних Материјала ▯ Служење текстовима са интернета ▯ Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима ▯ Инсценирање драмских дијалога ▯ Рецитовање Певање	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из

		структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације) ● Контролише граматичка знања и исправља своје грешке			свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
4.Showbiz	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	□ Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком □ Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора ● Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку ● Разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште □ Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку ● Говори о утисцима, употребљавају и сложеније изразе ● Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	Диктат □ Рецитације □ Пуштање аудио снимака □ Слушање песама на енглеском Гледање видео снимака, филмова, исечака □ Служење текстовима из уџбеника □ Служење таблом □ Штампање додатних Материјала □ Служење текстовима са интернета □ Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима □ Инсценирање драмских дијалога	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.

	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	организовања ● Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку □ Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника ● Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме □ Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења □ Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације) ● Контролише граматичка знања и исправља своје грешке		□ Рецитовање Певање	2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
5. Express yourself	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова ГОВОР Оспособљавање ученика за	□ Разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком □ Разуме смисао сложенијих текстова шематских приказа, упутстава, уговора	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	Диктат □ Рецитације □ Пуштање аудио снимака □ Слушање песама на енглеском Гледање видео снимака, филмова, исечака □ Служење текстовима	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота

	кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	● Разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку ● Разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште □ Представи припремљену презентацију која се односи на теме везане за области личног интересовања, школско градиво или струку ● Говори о утисцима, употребљавају и сложеније изразе ● Даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања ● Даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку □ Оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника ● Образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме □ Напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења □ Коректно употребљава сложеније структуре и процесе (номинализације, градације, трансформације) ● Контролише граматичка знања и исправља своје грешке		из уџбеника □ Служење таблом □ Штампање додатних Материјала □ Служење текстовима са интернета □ Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима □ Инсценирање драмских дијалога □ Рецитовање Певање	(стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене

Образовнипрофил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ. СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике трчања на кратким стазама. Усавршавање технике трчања на средњим стазама. Усавршавање технике скок удаљ. Усавршавање технике скок увис. Бацање кугле. Спортска гимнастика. Вежбе на тлу. Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана премета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180о „рондат”. Колут назад до става о шакама. Премет напред. Прескок. Згрчка. Разношка. Кругови (дохватни).	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела. Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела	– сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и промењљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају.

За ученике : – вучењем вис узнето; – вис стражњи, издржај; – вучењем вис узнето; – спуст у вис предњи. За ученице: – уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; – њих у згибу/уз помоћ; – спуст у вис стојећи. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој: – Њих у упору. – Саскоци. – Састав. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек; њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180		негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;	Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване	- ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи.

				различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Основна правила и принципи вежбања: - загревање, - разгибавање, вежбе обликовања, - дисање, - дозирање вежбања, - смиривање организма. Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању. Здравствена култура. Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности. Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне супстанце и недозвољена средства. Основе прве помоћи у вежбању и	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела.	– повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје и примењује основне принципе прве помоћи. – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности.

професионалном раду		активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље.		вежби у различитом ритму и промењивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика	- ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем.

					- ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовнипрофил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ. СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике трчања на кратким стазама. Усавршавање технике трчања на средњим стазама. Усавршавање технике скок удаљ. Усавршавање технике скок увис. Бацање кугле. Спортска гимнастика. Вежбе на тлу. Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана премета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180о „рондат”. Колут назад до става о шакама. Премет напред. Прескок. Згрчка. Разношка. Кругови (дохватни). За ученике : – вучењем вис узнето; – вис стражњи, издржај; – вучењем вис узнето; – спуст у вис предњи. За ученице: – уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; – њих у згибу/уз помоћ; – спуст у вис стојећи. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој: – Њих у упору.	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела. Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела	– сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности.

– Саскоци. – Састав. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек; њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180		еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и промењивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику.

					- ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Основна правила и принципи вежбања: - загревање, - разгибавање, вежбе обликовања, - дисање, - дозирање вежбања, - смиривање организма. Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању. Здравствена култура. Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности. Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне супстанце и недозвољена средства. Основе прве помоћи у вежбању и професионалном раду	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела.	– повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје и примењује основне принципе прве помоћи. – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје основне принципе пружања прве помоћи	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења.

					- ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовнипрофил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

ул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Мерење и праћење Телесног развоја и физичких способности

	вредности и подстицање вољних особина ученика,повезивање моторичких задатака у целину,развијање елемената ритма у препознавању целина:рад-одмор,убрзавање-успоравање Примена стечених знања , умења и навика у свакодневном животу и раду Стицање вештина и теоријских знања из одбојке и фудбала неопходних за њихово усвајање, мотивација ученика за бављење физичким активностима и оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневном животу Увођење ученика у организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације Стицање вештина и теоријских знања из атлетике неопходних за њихово усвајање,мотивација ученика за бављење физичким активностима и оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневном животу Повезивање моторичких задатака у целину,	сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара; -познаје основне елементе одбојке или фудбала; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; -изводи основне елементе гимнастике; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара; -познаје основне елементе одбојке или фудбала – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за	Спортска игра по избору (одбојка, фудбал) Атлетика	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику.

		које се школа определи; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;			- ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.
Мерење и праћење Телесног развоја и физичких способности	Провера нивоа и праћење основних елемената снаге брзине равнотеже спретности и издржљивости ради унапређења здравља	– препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља.

					- ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовни профил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Здравствена култура и физичка активност,као основа за реализовање постављених циљева и исхода Развој моторичких и функционалних способности човека,као основа за реализовање постављених циљева и исхода Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода	Унапређивање и очување здравља,утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја) Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самосталани рад на њима Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање Мотивација ученика за бављењем физичким активностима Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања	– сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара;– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању.

Спортска гимнастика	Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада Усвајање основних елемената гимнастике Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања,усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика,повезивање моторичких задатака у целину,развијање елемената ритма у препознавању целина:рад-одмор,убрзавање-успоравање Примена стечених знања , умења и навика у свакодневном животу и раду	физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за	- ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...).

		еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;		вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране
Спортска игра по избору (одбојка)	Стицање вештина и теоријских знања из одбојке неопходних за њихово усвајање, мотивација ученика за бављење физичким активностима и оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневном животу	– повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје и примењује основне принципе прве помоћи. – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља.

					- ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено- историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат.

					- ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско- рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Први
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	111
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	1. Усвајање математичког концепта, знања, вештина и основа дедуктивног закључивања; 2. Развијање апстрактног и критичкогмишљења; 3. Способност комуникације математичким језиком ; 4. Примена стеченог знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота и струке; 5. Формирање основа за даљи развој математичких појмова.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Логика и скупови	-Упознавање са основним појмовима математичке логике -Проширивање знања о скуповима	●користи логичке и скуповне операције ●користи функције и њихова својства	Рачунарство и информатика Комуникација Решавање проблема Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.8. 2.МА.2.1.9.
Реални бројеви	-Проширивање знања о скупу реалних бројева -Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка	●преводи рационалне бројеве из једног записа у други; ●на основу реалног проблема састави и израчуна вредност бројевног израза (са или без калкулатора); ●одреди апсолутну вредност реалног броја; ●заокругли број на одређени број децимала; ●одреди границу апсолутне и релативне грешке;	Рачуноводство Решавање проблема Компетенција за целоживотно учење	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.1. 2.МА.1.1.3. 2.МА.1.1.4. 2.МА.2.1.4. 2.МА.2.1.5. 2.МА.3.1.3.
Пропорционалност	- Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну - Оспособљавање за примену пропорција, процената и простог камтног рачуна на решавање реалних проблема	●примени пропорцију и процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама ●примени прост каматни рачун у једноставним реалним ситуацијама	Рачунарство и информатика Рачуноводство Хемија Географија Комуникација Сарадња Решавање проблема	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.4.2. 2.МА.1.4.6. 2.МА.2.4.2.
Подударност	-Обнављање основних појмова у геометрији - Проширивање знања о троугловима и четвороугловима - Примена подударности у равни -примени симетрију, транслацију и ротацију у равни	●примени својства троуглова, четвороуглова и кругова, укључујући и примену у реалном контексту; ●примени подударност у равни; – примени симетрије, транслацију и ротацију у равни; ●користи линеарне операције са векторима и примени њихова основна својства;	Рачунарство и информатика Комуникација Сарадња Решавање проблема Дигитална компетенција	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.2.1. 2.МА.1.2.6. 2.МА.2.2.1. 2.МА.3.2.1. 2.МА.3.2.2.

		●докаже једноставнија геометријска тврђења користећи подударност и векторе;			
Рационални алгебарски изрази	-Проширивање знања о полиномима -Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивања НЗС и НЗД полинома	●сабира, одузима и множи полиноме ●примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома ●трансформише једноставнији рационални алгебарски израз	Комуникација Сарадња Решавање проблема Компетенција за целоживотно учење	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.1. 2.МА.1.1.3. 2.МА.1.1.4. 2.МА.2.1.4. 2.МА.2.1.5. 2.МА.3.1.3
Линеарне једначине, неједначине и системи линеарних једначина	-Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији - Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама	●реши линеарне једначине и дискутује њихова решења у зависности од параметра; ●реши линеарне неједначине; ●графички представи линеарну функцију и анализира њен график; ● реши системе линеарних једначина са две непознате; ●реши проблем који се своди на линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате, дискутује и тумачи решења;	Хемија Решавање проблема Сарадња Комуникација Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.5. .2.МА.1.1.6. 2.МА.1.1.7. 2.МА.1.3.2. 2.МА.1.3.3. 2.МА.2.1.6. 2.МА.2.1.8. 2.МА.3.1.4. 2.МА.3.1.6.
Сличност	-Усвајање и примена ставова сличности и Талесове теореме	●примени сличност у равни	Комуникација Сарадња Решавање проблема	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.2.1. 2.МА.1.2.6. 2.МА.2.2.1.
Тригонометрија правоуглог троугла	-Разумевањеосновних тригонометријских функција и идентичности -Оспособљавање запримену тригонометријских функција у практичним проблемима	●Одреди вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°; ●примени основне тригонометријске идентичности при одређивању вредности тригонометријских функција оштрог угла ако је позната вредност једне од њих; ●примени тригонометрију правоуглог троугла у реалним ситуацијама уз коришћење калкулатора;	Комуникација Сарадња Решавање проблема Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.2.1. 2.МА.1.2.6.

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Други
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	108
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	1. Усвајање математичког концепта, знања, вештина и основа дедуктивног закључивања; 2. Развијање апстрактног и критичкогмишљења; 3. Способност комуникације математичким језиком ; 4. Примена стеченог знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота и струке; 5. Формирање основа за даљи развој математичких појмова.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Степеновање и кореновање	-Проширивањезнања о степеновању и кореновању -Стицање основних знања о комплексним бројевима	●трансформише и израчунавредностједноставнихизразасастепенимаиликоренимакористећисвојстваоперација и функција ●скицираграфикфункције $y=x^2$ и $y=x^3$ ●комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модуо и примењује основне операције са комплексним бројевима	Компетенција за целоживотно учење Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.1.2. 2.МА.2.1.2. 2МА.3.1.1.
Квадратна једначина и квадратна функција	-Стицањеосновнихзнањапотребнихзарешавањеквадратнихједначина Оспособљавањезаскицирање и анализуграфикаквадратнефункције Овладавањепоступкомрешавањакв. једначина и неједначина	●примениобразацзарешавањеквадратнеједначине ●одредиприродурешењаквадратнеједначине ●раставиквадратнитрином на чиниоце ●скицира и анализираграфикквадратнефункције●примениВијетовеформуле ●реши једноставана проблем који се своди на квадратне једначине и неједначине и систем од линеарне и квадратнеједначине	Компетенција за целоживотно учење Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.3.2. 2.МА.1.3.3 2МА.1.1.5. 2МА.1.1.6. 2МА.2.1.7. 2.МА.2.3.3. 2МА.3.1.5.
Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција	-Упознавањеосновнихособинаексооненцијалне и логаритамскефункције -Уочавањевезеизмеђуекспоненцијалне и логаритамскефункције -Разумевањепојмалогаритма -Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина	●израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор ●скицира график експоненцијалне и логаритамске функције ●дефинишепојамлогаритма ●решијednоставнуекспоненцијалну и логаритамскуједначину и основне неједначине	Компетенција за целоживотно учење Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.3.2. 2.МА.1.1.4. 2.МА.1.1.5. 2.МА.1.3.3. 2.МА.2.1.3. 2.МА.2.1.5.
Тригонометријске функције	-Разумевањеосновнихтригонометријскихфункција и идентичности -Оспособљавањезакоришћењетригонометријскогкруга, зацртањеграфикаосновне триг. Функције -Разумевање и применаадиционихформула - Разумевање и примена синусне и косинусне теореме	●дефинишетригонометријскефункцијеоштрогугла ●израчунавредност тригонометријскефункције (попотребикористећикалкулатор) ●скицираграфикеосновнихтригонометријскихфункција ●трансформишетригонометријскиизразпримененомадиционихформула и њиховихпоследица ●решипроблемкојисесводинаосновнетригонометријскеједначине ●реши основну тригонометријску неједначину ●применисинусну и косинуснутеорему у једноставнимситуацијама ●анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења ●користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења	Компетенција за целоживотно учење Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.2.7. 2.МА.1.1.4. 2.МА.1.1.5. 2.МА.1.3.3. 2.МА.2.1.3. 2.МА.2.1.5. 2.МА.2.2.5. 2.МА.2.3.3.

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Трећи
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	1. Развијање логичког и апстрактног мишљења; 2. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика; 3. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њихових односа; 4. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских објеката и њихови узајамни односи и трансформације; 5. Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности, критичности у раду; 6. Оспособљавање за примену стечених знања како у математици тако и у осталим предметима; 7. Формирање основа за наставак образовања; 8. Формирање математичке културе која подразумева свест о универзалности и примени математике и математичког начина мишљења.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
КОМБИНАТОРИКА	Разликовање врста распоређивања елемената скупа Разумевање и примена биномног обрасца	примени правило збира и производа ● одреди број пермутација датога скупа ● одреди број варијација датога скупа ● одреди број комбинација датога скупа ● напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана ● примени биномни образац ● одреди k-ти биномни коефицијент у развоју бинома на n-ти степен ● примени знање из комбинаторике при израчунавању вероватноће догађаја	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.4.1. 2.МА.1.4.3. 2.МА.2.4.1.
НИЗОВИ	Упознавање са појмом низ ио математичком индукцијом Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме Упознавање са појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ	објасни принцип математичке индукције ● примени математичку индукцију у једноставним доказима ● препозна низ и уме да га настави (једноставнији примери) ● препозна аритметички низ, објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа ● израчуна збир првих n чланова аритметичког низа ● објасни шта су n и q и израчуна тражени члан низа ● израчуна збир првих n чланова геометријског низа ● примени образац за суму првих n чланова низа на конкретним примерима из струке	Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2МА.1.3.1., 2МА.2.3.1., 2МА.2.3.2., 2МА.3.2.1., 2МА.3.3.2.
АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	● Упознавање са координатном методом ● Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од	● примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина (3*3) ● израчуна растојање између две тачке и координате средишта дужи	Решавање проблема Комуникација Сарадња	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2МА1.2.4. 2МА.1.2.5. 2МА2.2.3. 2МА.3.2.3.

	коефицијената k и n ● Разумевање зависности положаја кружнице (елипсе) и међусобног положаја праве и кружнице (елипсе) од коефицијената у њиховим једначинама ● Упознавање са једначинама хиперболе и параболе	● израчуна обим и површину троугла ако су дате координате његових темена ● разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преводи из једног облика у други ● одреди положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и n ● одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца ● одреди једначину праве одређену датим двема тачкама ● примени услов нормалности и услов паралелности две праве ● одреди угао који заклапају две праве ● израчуна растојање тачке од праве ● преведе општи облик једначине кружнице у канонски ● одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице ● испита међусобни положај праве и кружнице ● одреди тангенту кружнице из задатих услова ● одреди међусобни положај две кружнице ● дефинише појам елипсе и наведе канонски облик једначине елипсе ● препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу)			
ФУНКЦИЈЕ	● Проширивање знања о особинама функцијама ● Разумевање појмова инверзна и сложена функција ● Упознавање са појмом гранична вредност функције ● Разумевање појма извода функције ● Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције ● Примена знања о функцијама на решавање проблема из области економских	дефинише функцију и врсте функција (*1-1*, *НА* и бијекција) ● користи експлицитни и имплицитни облик функције ● објасни монотоност функције, ограниченост, парност, периодичност и нулу функције и уме сваку да одреди (ако је дата функција има) ● одреди инверзну функцију дате, једноставне функције ● одреди сложену функцију од две задате функције ● нацрта и анализира елементарне функције ● одреди граничну вредност функције ● наброји важне лимесе ● одреди асимптоте дате функције ● објасни проблем тангенте у датој тачки и проблем брзине ● дефинише појам извода ● примењује правила диференцирања ● одреди извод сложене и извод инверзне функције ● примени таблицу елементарних извода ● одреди екстремне вредности применом извода ● испита монотоност функције применом извода ● испита и нацрта графике једноставних функција ● чита и анализира, односно нацрта	Рачуноводство Финансијско пословање Комуникација Сарадња Решавање проблема Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.3.2. 2.МА.1.3.3. 2.МА.2.3.4. 2.МА.2.3.5.

		дијаграм из подручја рада ● примени извод функције и примитивну функцију код економских функција			

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Четврти
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	93
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	1. Развијање логичког и апстрактног мишљења; 2. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика; 3. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа; 4. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских објеката и њихови узајамни односи и трансформације; 5. Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности, критичности у раду; 6. Оспособљавање за примену стечених знања како у математици тако и у осталим предметима; 7. Формирање основа за наставак образовања; 8. Формирање математичке културе која подразумева свест о универзалности и примени математике и математичког начина мишљења.

Модул/наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ЕЛЕМЕНТИ ПРИВРЕДНЕ МАТЕМАТИКЕ	● Стицање основних знања и примена простог каматног рачуна ● Стицање основних знања из сложеног каматног рачуна ● Примена сложеног каматног рачуна у рачуну улога ● Примена сложеног каматног рачуна у рачуну ренте	● примени основну пропорцију простог каматног рачуна за време дато у годинама, месецима, данима ● израчуна интерес на основу каматног броја и каматног кључа ● израчуна камату на више сума ● примени каматни рачун више сто и ниже сто ● примени терминski рачун, есконтовање меница, рачун штедног улога ● израчуна месечну отплату код потрошачких кредита ● примени верижни рачун у проблемима продаје и куповине валута ● препозна разлику између простог и сложеног каматног рачуна ● објасни појам декурзивног обрачунавања интереса ● израчуна увећану вредност главнице ● израчуна време и каматну стопу ● израчуна почетну вредност главнице ● израчуна сложену камату ● објасни појам конформне каматне стопе ● одреди увећану вредност више	Статистика Рачунарство и информатика Рачуноводство Финансијско пословање Рад са подацима и информацијама Комуникација Сарадња Решавање проблема	Теоријска настава, реализује се у учионици	2МА1.4.6. 2МА2.4.6.

		периодичних улога при улагању почетком и крајем периода ● израчуна број улагања ● израчуна каматну стопу ● објасни појам садашње (почетне) вредности више периодичних сума које се исплаћују почетком или крајем периода ● израчуна збир дисконтованих вредности ● одреди вредност исплате крајем и почетком периода ● израчуна број исплата ● израчуна вредност каматне стопе			
ЗАЈАМ	● Стицање основних знања о елементима зајма ● Овладавање поступком амортизације поступком зајма ● Стицање основних знања о конверзији зајма	● разликује врсте зајмова ● објасни смисао амортизације зајма ● објасни појам ануитета, отплате, интереса, отплаћеног дела дуга и остатка дуга ● повезује елементе зајма и да их израчуна ● израчуна ануитет ● израчуна каматну стопу ● израчуна број периода отплаћивања ● израчуна износ дуга на почетку обрачунског периода ● израчуна интерес и отплату за било који период амортизације зајма ● сачини амортизациони план ● изврши контролу ваљаности амортизационог плана ● сачини план амортизације зајма подељеног на обвезнице ● објасни појам конверзије зајма ● препозна промену услова отплаћивања зајма ● одреди нови ануитет након промене времена амортизације или промене каматне стопе	Статистика Рачунарство и информатика Рачуноводство Финансијско пословање Рад са подацима и информацијама Комуникација Сарадња Решавање проблема	Теоријска настава, реализује се у учионици	2МА1.4.6. 2МА2.4.6.
ПРИМЕРИ ПРАКТИЧНЕ ПРИМЕНЕ ПРИВРЕДНЕ И ФИНАНСИЈСКЕ МАТЕМАТИКЕ	● Примена елемената привредне и финансијске математике у практичним задацима из области пословне администрације	● обрачуна плате за све раднике у предузећу на основу познатих података ● обрачуна порезе и доприносе ● припреми потребну пратећу документацију ● обрачуна штедне улоге и изради табелу ● књижи све уплате и исплате и обрачунавати салдо камате ● направи комплетан план	Статистика Рачунарство и информатика Рачуноводство Финансијско пословање Обука у бироу Рад са подацима и информацијама Комуникација Сарадња Решавање проблема Компетенција за целоживотно учење	Теоријска настава, реализује се у учионици	2МА1.4.6. 2МА2.4.6.

Образовнипрофил:	Економски техничар, машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Први
Предмет:	Рачунарство и информатика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	1. Усвајање информатичких концепата, знања и вештина, 2. Формирање вредносних ставова и развијање апстрактног и критичког мишљење, 3. Способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбеданначин 4. Примена стечених знања и вештина у решавању проблема из свакодневног живота, даљем школовању и раду.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
РАЧУНАРСТВО	- Стицањеосновнихзнања о математичко-техничкимосновамаинформатике, значају и применирачунара у информациономдруштву, структури и принципурадарачунара, функцијињеговихкомпоненти и утицајукомпонентинаперформансерачунара	-објасниулогу ИКТ у свакодневномживоту; – наведеактуелнеобластирачунарства и проблемекојионирешавају; – разумеизазовекоришћења и користисавременетехнологијенаодговоран и безбеданначин; – објаснначиндигиталногзаписаподатака и бинарногзаписаприродныхбројева; – процениколичинумеморијекојузаузимајуразличитеврстеподатака; – опишеразликуизмеђухардвера и софтвера; – наведехардверскекомпонентедигиталнихуређаја, њиховуулогу у систему иосновнекарактеристике; – објаснштајесистемскисофтвер; – објасникојајеулогаоперативногсистема; – познајеосновнетиповеапликативногсофтвера; – разликујепојмове и типовелиценцисофтвера и садржајакојиседеле;	Математика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.	
ДИГИТАЛНИ УРЕЂАЈИ И ИНТЕРНЕТ	-Оспособљавање ученика за прилагођавање радног окружења, инсталацију и деинсталацију програма,прикључивање и подешавање спољашњих уређаја -Оспособљавање ученика за коришћење Интернет- сервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа	– разликује елементе графичког корисничког интерфејса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – инсталира и деинсталира корисничке програме; – објасни начине прикључивања и подешавања спољашњих уређаја (штампача, скенера, пројектора, ...); – приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; – организује датотеке на локалном и дељеном складишту; – класификује информације са интернета и процењује њихов квалитет и поузданост; – користи сервисе интернета који одговарају његовом стручном усмерењу; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.	
КРЕИРАЊЕ И УРЕЂИВАЊЕ ДИГИТАЛНИХ САДРЖАЈА	-Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста -Оспособљавање ученика за рад са сликом, ауддио и видео записом -Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање	-ефикасно и тачно уноси и уређује неформатиран текст, поштујући правила језичког и дигиталног правописа; – користи функционалности намењене сарадничком раду; – примени основне и напредније елементе форматирања и структуирања стручног текста; – примени параметре стилизовања текста на нивоу карактера, параграфа и страница;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.	

		– користи, креира и одржава именоване стилове и табелу садржаја документа; – припреми документ за штампу и одштампа га; – креира растерску и векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – оптимизује слику за приказ на различитим медијима и сачува је у одговарајућем формату; – користи алат за уређивање аудио и видео-записа; – у складу са правилима за израду добре презентације креира, уређује и приказује слајд презентације; – креира једноставни веб-сајт на основу готових веб решења;			
ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА	-Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације -Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета	– креира и форматира табелу са подацима одговарајућег типа; – креира формуле за израчунавање статистика уз коришћење уграђених функција; – користи апсолутно и релативно адресирање; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – креира изведене (пивот) табеле; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – протумачи резултате анализе података и изведе	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.	

Образовнипрофил:	**Економски техничар**
Разред:	Први
Предмет:	Историја
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**	**Стандарди**
Историја као процес, наука и наставни предмет	● Унапређивање знања о основним методама рада историјске науке. ● Унапређивање знања о основним елементима хронологије и њене употребе у историјском контексту. ● Познавање периодизације историје. ● Познавање обележја праисторије и њених најважнијих локалитета у Европи и Србији.	– у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – доведе у везу личности, догађаје, појаве и процесе са одговарајућим историјским периодом; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – препозна предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге врсте манипулација прошлошћу на конкретним примерима; – поредећи историјске и географске карте датог простора, уочава утицај рељефа и климатских чинилаца на настанак цивилизација и кретање становништва; – наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у свету и Србији;	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији. 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.

Цивилизације старог века	● Упознавање са глобалним прегледом цивилизација старог века. ● Разумевање основних одлика цивилизација старог века. ● Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у цивилизацијама старог века. ● Разумевање одлика религија и верских схватања у старом веку . ● Проширивање знања о култури цивилизација старог века и њеним главним тековинама. ● Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у цивилизацијама старог века. ● Уочавање утицаја историјског наслеђа цивилизација старог века на савремени свет.	-идентификује и пореди најважније одлике државних уређења у цивилизацијама старог века; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и група у старом веку; – идентификује основне елементе и одлике привреде у старом веку; – препознаје присуство и процењује важност тековина старог века у савременом свету; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора
Европа и средоземље у средњем веку	● Разумевање основних одлика епохе средњег века. ● Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у средњем веку. ● Разумевање одлика религије и верских схватања у средњем веку. ● Проширивање знања о средњовековној култури и њеним главним тековинама. ● Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у средњем веку. ● Уочавање утицаја историјског наслеђа средњег века на савремени свет.	-наведе типове државних уређења у периоду средњег века и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и група у старом и средњем веку; – идентификује основне елементе и одлике привреде у старом и средњем веку; – препознаје присуство и процењује важност тековина староги и средњег века у савременом свету; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје;	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и инфорацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора
Срби и њихово окружење у средњем веку	● Проширивање знања о историји српских држава у средњем веку. ● Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у српским земљама у средњем веку. ● Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у националној историји. ● Разумевање одлика религије и верских схватања код Срба у средњем веку. ● Унапређивање знања о културном наслеђу Срба у средњем веку. ● Уочавање основних одлика привреде и	-идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и раног новог века; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту;	решавање проблема -сарадња -дигитална кмпетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва

	свакодневног живота у српским земљама у средњем веку. ● Развијање свести о значају средњовековне државности за настанак модерне српске државе				2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора
Европа и свет од краја 15. до краја 18. Века	● Стицање знања о историји најзначајнијих европских држава од краја XV до краја XVIII века. ● Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у Европи од краја XV до краја XVIII века. ● Разумевање значаја појаве протестантизма. ● Проширивање знања о културним достигнућима у периоду од краја XV до краја XVIII века. ● Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у периоду од краја XV до краја XVIII века. ● Уочавање утицаја историјског наслеђа периода од краја XV до краја XVIII века на савремени свет	-наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и група у старом, средњем и раном новом веку; – идентификује основне елементе и одлике привреде у старом, средњем и раном новом веку; – препознаје присуство и процењује важност тековина старог, средњег и раног новог века у савременом свету; -идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама		2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора
Српски народ под страном влашћу од краја 15. До краја 18. Века	● Унапређивање знања о положају српског народа под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу од краја XV до краја XVIII века. ● Стицање знања о личностима које су обележиле период од краја XV до краја XVIII века у националној историји. ● Уочавање улоге српске цркве у очувању националног идентитета. ● Унапређивање знања о културном стваралаштву Срба од краја XV до краја XVIII века. ● Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у српским земљама од краја XV до краја XVIII века	– илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама		2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. 2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. 2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. 2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје 2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања. 2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. 2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација. 2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања. 2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса. 2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва 2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова. 2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти. 2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији 2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте. 2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости. 2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора

Образовнипрофил:	**Економски техничар**
Разред:	други
Предмет:	ИСТОРИЈА
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	72
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

дул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
СРБИЈА И ЦРНА ГОРА У ХАБЗБУРШКОМ И ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ КРАЈА 18. ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА	Ученик треба да користи основна историјска знања из тог периода,да схвати односе снага и разлоге за доминацију појединих земаља и да схвати узроке избијања револуција,укидања феудализма,појаве великих сила и појаве узрока за избијање првог светског рата,	Ученик разуме политичка дешавања у Србији,пут до стицања независности и сналажење Србије и Црне Горе у међународној политици	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ЕВРОПА И СВЕТ ОД КРАЈА 18. ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА	Ученик треба да разуме политичка дешавања у свету,однос великих сила и политичке и војне сукобе у том пер4иоду	Ученик користи основна историјска знања из тог периода,да схвати односе снага и разлоге за доминацију појединих земаља и да схвати узроке избијања револуција,укидања феудализма,појаве великих сила и појаве узрока за избијање првог светског рата	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ПРВИ СВЕТСКИ РАТ	Ученик треба да правилно разуме разлоге и повод за избијање рата,саме ратне операције и повезаност ратних операција у којима учествује Србија са операцијама на другим фронтовима,да разуме недаће и	Ученик правилно разуме разлоге и повод за избијање рата,саме ратне операције и повезаност ратних операција у којима учествује Србија са операцијама на другим фронтовима, разуме недаће и	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата.

	погубност ратних сукоба	погубност ратних сукоба			ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	Ученик треба да разуме стварање Краљевине СХС,њено функционисање и политички живот,разлоге за завођење диктатуре,односе између народа и стремљења за разбијање југословенске државе	Ученик разуме стварање Краљевине СХС,њено функционисање и политички живот,разлоге за завођење диктатуре,односе између народа и стремљења за разбијање југословенске државе	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ЕВРОПА И СВЕТ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	Ученик треба да разуме различите државне, политичке и друштвене и економске проблемекоји су настали као последице ратних дешавања да разоме послератне односе снага и стварање и јачање тоталитарних идеологија	Ученик треба да разуме различите државне, политичке и друштвене и економске проблемекоји су настали као последице ратних дешавања да разоме послератне односе снага и стварање и јачање тоталитарних идеологија	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	Ученик треба да правилно разуме разлоге и повод за избијање рата,саме ратне операције и повезаност ратних операција у којима учествује Југолавија са операцијама на другим фронтовима, да разуме недаће и погубност ратних сукоба,односе између партизана и четника	Ученик правилно разуме разлоге и повод за избијање рата,саме ратне операције и повезаност ратних операција у којима учествује Југолавија са операцијама на другим фронтовима,да разуме недаће и погубност ратних сукоба,односе између партизана и четника	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ЕВРОПА И СВЕТ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	Упознавање са историјским дешавањима у другој половини 20. векаУченик треба да разуме различите државне, политичке и друштвене и економске	Ученик је упознат са историјским дешавањима у другој половини 20. века. Ученик разуме различите државне, политичке и друштвене и економске проблеме који су	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

	проблеме који су настали као последице ратних дешавања послератне односе снага и стварање , блоковску поделу света и хладни рат Ученик треба да разуме процес настајања комунистичке	настали као последице ратних дешавања послератне односе снага и стварање			ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
ЕВРОПА И СВЕТ У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА И СРПСКИ НАРОД И ДРЖАВА У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	Оспособити ученика да може да : Правилно разуме однос снага у свету и положај српског народа у међународним односима и развој дешавања у Србији	Правилно разуме однос снага у свету и положај српског народа у међународним односима и развој дешавања у Србији .	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**I**
Предмет:	**ХЕМИЈА**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљ	Циљ наставе хемије је развој практичне и функционалне хемијске писмености као оспособљавање за примену хемијских знања у свакодневном животу и у струци, оспособљавање за решавање проблема у новим и непознатим ситуацијама, развој општих когнитивних и комуникацијских способности и развијање одговорног односа према себи, другима и животној средини. Задаци наставе хемије су да ученици: – развију хемијску писменост и способност комуникација у хемији до нивоа практичне и функционалне писмености; – развију функционални систем хемијског знања као подршке за изучавање стручних предмета; – разумеју однос између структуре супстанци, њихових својстава као и могућности њихове примене, посебно у области струке; – оспособе се за претраживање хемијских информација применом савремених информационих технологија; – разумеју основе научног метода у хемији; – разумеју основне хемијске концепте; – разумеју значај хемије и хемијске производње за савремено друштво и одрживи развој; – развију свест о повезаности хемије у систему природних наука са техничко-технолошким, социо-економским и друштвеним наукама; – развију одговоран став према коришћењу супстанци у свакодневном животу и професионалном раду; – буду оспособљени за заштиту од потенцијалних ризика у хемији и науче да адекватно реагују при хемијским незгодама у свакодневном животу; – развију осетљивост за проблеме и способност решавања проблема; – развију одговорност, систематичност, прецизност у раду и позитиван став према учењу; – развију свест о сопственом знању и потреби за перманентним хемијским образовањем; – унапреде сарадњу и тимски рад.

Садржај	Циљеви	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
1.СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ Врсте супстанци. Грађа атома, атомски и масени број. Хемијски симболи и формуле. Релативна атомска и релативна молекулска маса. Хемијске везе (јонска и ковалентна).	Разумевање концепта грађе супстанце односа честица утицаја међумолекуларних сила	Ученици треба да – се оспособе за претраживање хемијских информација применом савремених информационих технологија; – разумеју основе научног метода у хемији; – разумеју основне хемијске концепте; – разумеју значај хемије и хемијске производње за савремено друштво и одрживи развој;	– Биологија – ДНК и РНК – Загађивање – ваздуха,хране,земљишта и мере заштите	– активно приступа при излагању новог градива и изради задатака на часу – практично примењује стечена знања – активно учествује у раду – самопроцењује напредак	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2. пише једначину ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре
2.ДИСПЕРЗНИ СИСТЕМИ Растворљивост. Масени процентни садржај раствора и количинска концентрација раствора.	Разумевање односа квалитативног састава и особина дисперзног система Разумевање квантитативног састава и особина Примене дисперзних система	припремање раствора одређеног масеног процентног садржаја и количинске концентрације.		-решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, дискутује, ослања се на претходно искуство..	ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или

					мерења ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације
3.ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ Хемијске реакције (аспекти хемијских реакција: топлотни ефекти и брзина реакције). Хемијске једначине. Основни типови хемијских реакција: анализа и синтеза. Повратне хемијске реакције. Раствори електролита: киселина, база и соли. pH вредност.	Развој хемијског мишљења путем решавања сложених и једноставних математичко-хемијских проблема Развој критичког мишљења Закон одржања масе и енергије-разумевање	Ученик треба да зна кретање честица као услов за хемијску реакцију: реакција између гасовитог амонијака и гасовитог хлороводоника;	Биологија Осмотски притисак		ХЕ.1.3.3. практичан значај раствора у свакодневном животу ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата рачунскихзадатака ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција дисперзних система ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
4.ХЕМИЈА ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА Стабилност атома племенитих гасова. Примена племенитих гасова. Упоредни преглед и општа својства елемената 17. 16. 15. 14. 13. и 12. групе Периодног система елемената. Упоредни преглед и општа својства елемената 1. и 2. групе Периодног система елемената. Опште карактеристике прелазних метала и њихова примена у струци. Својства атома угљеника. Класификација органских једињења. Општа својства органских једињења. Основни типови реакција органских једињења. Општа својства основних биолошки важних једињења (аминокиселина, протеина, угљених хидрата, триацилглицерола, витамина) од значаја за струку.	Значај и примена елемената и једињења у свакодневном животу и индустрији	Ученик треба да буде оспособљен за реакција магнезијума и алуминијума са сирћетном киселином; – дејство сирћетне киселине на предмете од бакра; – припремање пенушавих освежавајућих пића; – електролиза цинк-јодида и доказивање скроба раствором јода; – растварање скроба у топлој и хладној води; – згрушавање протеина лимунском киселином.			ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивостједињења ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност елемената ХЕ.2.4.1. најважније улоге и примену ХЕ.3.4.1. основу структуре формула једињења ових елемената
5.ХЕМИЈСКИ АСПЕКТИ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Загађивање атмосфере, воде и тла. Извори загађивања. Пречишћавање. Заштита и одлагање секундарних сировина.	Разумевање опасности и знање о начину одлагања хемијских средстава и њиховој амбалажи загађивача животне средине		– Биологија – Загађивање ваздуха,хране,земљишта и мере заштите	– Загађивање ваздуха,хране,земљишта и мере заштите	ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**први**
Предмет:	**Биологија**
Просветни гласник:	Наставни план и програм предмета објављен је у " Просветном гласнику ", број 7/2023.године
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	**Циљ учења предмета биологије је да ученик развије биолошку,општу научну и језичку писменост способности,вештине и ставове корисне у свакодневном животу,да развије мотивацију за учењеи интересовања за биологију као науку,уз примену концепта одрживог развоја ,етичностии права будућих генерација на очувану животну средину.**

дул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Научна теорија и методологија	-Упознавање са теоријом биогенезе	Ученик ће бити у стању да: -упореди научну хипотезу са научном теоријом	Међупредметна компетенција:Рад са подацима и информацијама	-монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	-Б.И.1.1.2.(зна основне чињенице о пореклу и развоју живота на Земљи и схвата значај живота на Земљи у контесту његовог дуготрајног развоја)
Биохемијско јединство живог света и основне особине живих бића	-Упознавање са особинама живих бића и нивоима организације биолошких система	-повеже хемијску структуру биолошки важних макромолекула са њиховим својствима -закључује о биохемијском јединству живота и заједничком пореклу живих бића на основу заједничких особина	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Међупредметна корелација: Биологија(Хемијски састав живих бића) Хемија(Биолошки важна хемијска једињења)	-рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.1.1.(уме да наведе основне чињенице о основним својствима живих бићаи уме да их објасни на карактеристичним примерима) Б.И.1.1.2.(зна основне чињенице о пореклу и развоју живота на Земљи и схвата значај живота на Земљи у контесту његовог дуготрајног развоја)
Биологија ћелије	-Разумевање процеса који се одигравају током ћелијског циклуса као и тока и значаја ћелијских деоба -Упознавање са грађом и функцијом прокариотске и еукариотске ћелије	-упореди прокариотску и еукариотску ћелију -доведе у везу утицај чинилаца спољашње и унутрашње средине са динамиком ћелијског процеса -повеже разлике у грађи ћелије и генетичког материјала са разликама у репродукцији прокариотске и еукариотске ћелије -тумачи шему ћелијског циклуса у контесту раста ,развића и размножавања	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња	-самостални радови ученика -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	БИ 1.2.1.(зна основне чињенице о грађи ћелије и метаболичким процесима који се у њима одвијају) БИ. 1.3.2.(уме да наведе типове размножавања,зна који је значај митозе и мејозе,разуме значај полног размножавања и познаје основне чињенице о животном циклусу човека) БИ: 2.2.1.(уме да објасни структурну и функционалну повезаност ћелијских процеса) БИ: 2.3.1.(.(повезује структуре и функције важних биолошких макромолекула) БИ: 3.2.1.(разуме да динамику ћелијских процеса условљавају чиниоци ван ћелије као и унутар ћелијски чиниоци)

Основи генетике	-Разумевање основних принципа наслеђивања,као и структуре и функције наследног материјала	-повеже Менделова правила наслеђивања са карактеристикама мејотичке поделе хромозома , посебно на примерима генетике човека	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Међупредметна корелација Биологија(Молекуларне основе наслеђивања) Хемија(Аминокиселине,протеини, ДНК,РНК)	-рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	БИ. 1.3.1.(уме да наведе основне чињенице о грађи,улози и значају никлеинских киселина и протеина) БИ.1.3.3.(уме да објасни организацију генетичког материјала у ћелији(ген, алел,хромозом, геном,генотип, фенотип) БИ. 2.3.3.(разуме физиолошке процесе организма ,њихову повезаност и активно примењује та знања за очување здравља) БИ.2.3.1.(повезује структуре и функције важних биолошких макромолекула) БИ. 3.3.3.(примењује знања из генетике у методски одабраним ситуацијама ,посебно у генетици човека)
Принципи савремене класификације и филогеније	-Упознавање са основним принципима филогенетске класификације	-тумачи филогенетске односе живог света на Земљи ослањајући се на модел,, дрво живота,,	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење	-рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	
Еволуција људске врсте	-Упознавање са основним еволутивним механизмима људске врсте	-повеже деловање природне селекције са настанком нових врста на примеру људске врсте -илуструје примерима утицај срединских ,генетичких и културних чинилаца на еволуцију људи	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња	-рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.3.4.(зна основне чињенице о теорији органске еволуције и уме на једноставним примерима да препозна деловање природне селекције) Б.И.2.1.2.(разуме поступност у развоју живих бићаи разуме појам предачких форми)
Динамика људске популације и одрживи развој		-доведе у везу промене начина живота људи током историје са динамиком људске популације данас и принципима одрживог развоја -повеже глобалне последице нарушавања животне средине са међусобним утицајима екосистема преко биогеохемијских циклуса -повеже сопствене обрасце понашања са одрживим коришћењем природних ресурсаи могућом улогом у нарушавању биодиверзитета -учествује у заштити природе и биодиверзитета контролисаним коришћењем ресурса и правилним одлагањем отпада	Међупредметна компетенција:Одговоран однос према околини,сарадња	-самостални радови ученика -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	Б.И.1.4.3.(схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност за заштиту природе и биодиверзитета) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између потребе економско-технолошког развоја и заштите природе)

Организација тела и физиологија човека	-Разумевање физиолошких процеса у организму и значаја мера превенције у очувању здравља	-идентификује фазе развића човека на слици или моделу -анализира функционалну повезаност органских система човека и њен значај за одржавање хомеостазе -дискутује о важности одговорног односа према свом здрављу и здрављу других особа	Међупредметна компетенција:Одговоран однос према здрављу,компетенција за учење	-самостални радови ученика, -рад у пару, -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	БИ: 1.2.2.(зна основне карактеристике спољашње и унутрашње грађе човека) БИ: 1.2.4.(уме да препозна једноставне хомеостатске механизме у организму) БИ: 2.2.2.(зна детаље грађе човека и уме то знање да искористи у свакодневном животу) БИ: 2.2.3.(разуме физиолошке процесе организма ,њихову повезаност и активно примењује та знања за очување здравља и непосредне околине) БИ. 2.2.4.(тумачи хомеостатске механизме принципима негативне повратне спреге у ситуацијама из свакодневног живота) БИ. 2.2.1.(уме да објасни структурну и функционалну повезаност основних ћелијских процеса и разуме разлог ћелијске диференцијације) БИ. 3.2.4.(разуме интеракцију нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе) БИ. 1.3.2.(уме да наведе типове размножавања,зна који је значај митозе и мејозе,разуме значај полног размножавања и познаје основне чињенице о животном циклусу човека) БИ. 2.3.2.(уме да објасни морфофизиолошке промене човека током развића) БИ:3.3.2.(уме да тумачи морфофизиолошке промене код организама у току животног циклуса(посебно код човека)

Образовни профил	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	Други/први
Предмет:	Ликовна култура
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	36
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	● способљавање ученика да естетски мисли, просуђује и ликовно ствара, ● Развој психичких функција и способности као нпр. – опсервација, перцепција, машта, креативност, естетско процењивање и критика, ● Неговање позитивних навика (навика да се прате збивања у ликовној уметности, скупљају репродукције посећују изложбе, музеји) ● Развијање ликовне осетљивости за разне ликовне појаве и проблеме – односи боја, валер, контраст, композиција, хармонија, јединство и др, ● Неговање љубави према ликовном стваралаштву, ликовној уметности и уметности уопште, ● Изградња правилног односа према раду и учењу, формирање радних навика, ● Подстицање и развијање самоиницијативе, самосталности, стваралаштва, интелектуале радозналости, истраживање склоности и жеља за новим сазнањима у науци, култури, уметности... ● Оспособљавање ученика за рационалну организацију и планирање рада, друштвених и слободних активности и слободног времена, ● Подстицање разноврсних позитиних интересовања и склоности ученика и њихово професионално усмеравање, ● Неговање хуманости, пријатељства и другарства, ● Развијање љубави, пажње, разумевања и равноправних односа између дечака и девојчица, ● Проширивање знања ученика из различитих ликовних подручја рада – сликање, цетање, графика, вајање, примењена уметност, визуелна комуникација, историја уметности, ● Упознавање ученика са новим ликовним техникама рада и новим изражајним могућностима различитих ликовних средстава и материјала, ● Учешће у културно-уметничким активностима у школи, и ● Естетско уређење школске средине.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Композиција	Упознавањесаулогомвизуелнеуметности у друштву; ● Унапређивање визуелног опажања, естетских критеријума и визуелне комуникације; ● Формирање толерантног става према разликама у индивидуалном опажању, тумачењу и доживљају опаженог	Разматра повезаност визуелне уметности и друштва ● опише однос елемената композиције који уочава ● разматра теме и идеје у делима визуелне уметности и визуелне поруке са којима се среће ● изрази своју замисао у одабраној традиционалној техници ● укаже на естетичке вредности које уочава у радовима уметника	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација	Наставник планира број часова за сваку тему. Треба предвидети и могућност да се ученици дуже задрже на теми која их нарочито интересује; ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања. По завршетку теме изложити радове свих ученика ради процене и самопроцене и разговарати о начину на који су учили, као и о могућој примени наученог; ● Предложени садржаји су полазна тачка за разговор, који наставник може да допуни другим садржајима, при чему треба имати у виду следеће: а) интересовања ученика; б) знања која су примењива у свакодневном животу и будућем занимању и в) садржаји и начин учења садржаја су везани за активности ученика које воде ка развијању креативности; ● Наставник припрема визуелне примере и презентације. Ученици могу да праве презентације у апликативном програму или на други начин, самостално, у пару или тиму. Наставник поставља критеријуме за израду презентације (садржај, однос слике и текста...);	– ЛИК.СО.О.1.1. Препознају епоху на основу главних/типичних представника визуелне уметности. – ЛИК.СО.О.1.2. Објашњавају начин коришћења ликовних средстава у делима типичних представника одређених уметничких епоха. – ЛИК.СО.О.1.3. Дефинишу везу језика ликовне уметности и других уметности (музичке уметности, књижевности, драме, филма ...). – ЛИК.СО.О.1.4. Наводе примере утицаја уметности у окружењу (дизајн ентеријера, мода, намештај и индустријски дизајн, саобраћај, графички дизајн и комуникација). – ЛИК.СО.О.2.1.Бирају и презентују колекцију артефаката и/или уметничких дела на основу одређеног концепта, проблемских задатака или идеја. – ЛИК.СО.О.2.2. Користе медиј и одговарајућу технику/апликацију да изразе своје идеје, имагинацију, естетске доживљаје, осећања и позитивне ставове, у самосталном и заједничком раду. – ЛИК.СО.О.2.3. Креирају визуелно дело одговорно се односећи према питањима везаним за интелектуалну својину. – ЛИК.СО.О.3.1. Уочавају, разликују и анализирају појаве из свакодневног живота и повезују их са појмовима из ликовне културе, ликовним елементима и принципима, визуелним и симболичким значењима. – ЛИК.СО.О.3.2. Користе визуелни алфабет у читању и објашњавању различитих сликовних порука и начина пласирања порука препознајући намеру аутора и утицај порука на обликовање стварности. – ЛИК.СО.О.3.3. Објашњавају значај локалних културно-историјских споменика и институција културе повезујући усвојена теоријска знања са визуелним.
Дизајн	Стицањеосновнихзнања о развојудизајна, уметничкимзанимањима и занимањимакојасунепосредноповезанасадизајном; ● Оспособљавање за коришћење различитих информација као подстицај за стваралачки рад; ● Развијање креативности.	● пореди врсте дизајна и радове дизајнера на основу одабраног или договореног критеријума ● реши задати проблем комбинујући свесно или случајно одабране елементе/мотиве	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација	Наставник планира број часова за сваку тему. Треба предвидети и могућност да се ученици дуже задрже на теми која их нарочито интересује; ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања. По завршетку теме изложити радове свих ученика ради процене и самопроцене и разговарати о начину на који су учили, као и о могућој примени наученог;	

		● изрази своју идеју у одабраном, задатом или доступном материјалу ● користи различите информације као подстицај за стваралачки рад		● Предложени садржаји су полазна тачка за разговор, који наставник може да допуни другим садржајима, при чему треба имати у виду следеће: а) интересовања ученика; б) знања која су примењива у свакодневном животу и будућем занимању и в) садржаји и начин учења садржаја су везани за активности ученика које воде ка развијању креативности; ● Наставник припрема визуелне примере и презентације. Ученици могу да праве презентације у апликативном програму или на други начин, самостално, у пару или тиму. Наставник поставља критеријуме за израду презентације (садржај, однос слике и текста...);	– ЛИК.СО.О.3.4. Стечена знања и естетско искуство успешно примењују у различитим ситуацијама процењујући, анализирајући и резимирајући сопствени рад и друга уметничка дела и активности. друштвених прилика на развој уметничких епоха. – ЛИК.СО.С.1.2. Представљају основне карактеристике уметничких стилова кроз репрезентативна дела њихових представника. – ЛИК.СО.С.1.3. Демонстрирају на одговарајућем примеру ликовног дела начин коришћења изражајних ликовних и визуелних средстава у епохи. – ЛИК.СО.С.1.4. Образлажу међусобну повезаност ликовне уметности са другим уметностима, науком и технологијом. – ЛИК.СО.С.1.5. Образлажу значај очувања културног наслеђа свог и других народа ради очувања националног идентитета и развоја друштва. – ЛИК.СО.С.1.6. Повезују начине коришћења традиционалних и савремених ликовних техника и материјала у визуелном изражавању. – ЛИК.СО.С.1.7. Познају различите изворе и могућности ИКТ-а у визуелном стваралаштву. – ЛИК.СО.С.2.1. Самостално анализирају културно наслеђе истражујући и користећи различите поуздане изворе информација. – ЛИК.СО.С.2.2. Користе одабрани појам, текст, визуелне, аудитивне и аудио-визуелне информације као подстицај за стварање оригиналног рада. – ЛИК.СО.С.2.3. Кроз естетску анализу, посматрањем и поређењем разматрају и преиспитују ставове и уводе вршњака у ликовном стваралаштву. – ЛИК.СО.С.2.4. Изражавају запажања, идеје, имагинацију, искуство, естетске доживљаје, осећања и ставове различитим медијима, средствима и техникама визуелних уметности, самостално и у сарадњи са другима. – ЛИК.СО.С.2.5. Користе могућности информационо-комуникационе технологије (ИКТ), различитих софтвера и ресурса за креирање дигиталне уметности и дигиталних садржаја доприносећи формирању дигиталне баштине и њеној доступности. ЛИК.СО.С.3.1. Кроз стваралачки рад развијају машту, интуицију, инвентивност, предузимљивост, истрајност, емпатију, самопоуздање, радозналост и нова интересовања. – ЛИК.СО.С.3.2. У комуникацији на матерњем и страном језику јасно перципирају, разликују, анализирају и тумаче најзначајнија уметничка дела националне и светске културне баштине, сместајући их у контекст, простор, време и околности настанка. – ЛИК.СО.С.3.3. Бирају и користе различите технике и средства визуелних уметности и адекватне дигиталне алате за истраживање, конципирање и реализацију идеја индивидуално и у групи. – ЛИК.СО.Н.1.1. Анализирају дела визуелне уметности користећи ликовну терминологију. – ЛИК.СО.Н.1.2. Полемишу о разликама у делима визуелне уметности у погледу стилског јединства, хармоније, композиције и сл. – ЛИК.СО.Н.1.3. Аргументовано износе своје ставове о делима визуелне уметности, њиховим ауторима и епохи у којој је дело настало. – ЛИК.СО.Н.2.1. Истражују могућности оригиналне примене изражајних особина материјала, техника и принципа компоновања (дизајна). – ЛИК.СО.Н.2.2. Критички просуђују и изражавају своја опажања о утицају визуелне уметности на доживљај себе, других и друштва у усменој, писаној, визуелној или аудио- визуелној форми. – ЛИК.СО.Н.2.3. Комбинују релевантне критеријуме, заједничке повратне информације и личну уметничку визију, размишљају о свом раду, ревидирају га и усавршавају. – ЛИК.СО.Н.3.1. Одговорно сарађују са другима, истражују и учествују активно у културном животу заједнице уз позитиван и негујући однос према културној баштини и животној средини. – ЛИК.СО.Н.3.2. Користе модерне алате, дигиталне платформе, електронске медије константно унапређујући своју креативност. – ЛИК.СО.Н.3.3. Анализирају и објашњавају сопствено и туђе културолошко наслеђе, критички посматрају свет кроз визуелне поруке у свом окружењу.
Простор	Упознавање са врстама простора, елементима амбијента и значајем обликовања простора; ● Развијање опажања, креативности, радозналости и естетских критеријума; ● Формирање позитивног става према естетичким вредностима у ужем и ширем окружењу.	● пореди амбијент простора различитих намена ● разматра значај обликовања простора за будуће занимање ● реши проблем комбинујући задате и одабране елементе, материјале и/или информације ● изрази своју замисао у одабраном материјалу и техници	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација	Наставник планира број часова за сваку тему. Треба предвидети и могућност да се ученици дуже задрже на теми која их нарочито интересује; ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања. По завршетку теме изложити радове свих ученика ради процене и самопроцене и разговарати о начину на који су учили, као и о могућој примени наученог; ● Предложени садржаји су полазна тачка за разговор, који наставник може да допуни другим садржајима, при чему треба имати у виду следеће: а) интересовања ученика; б) знања која су примењива у свакодневном животу и будућем занимању и в) садржаји и начин учења садржаја су везани за активности ученика које воде ка развијању креативности; ● Наставник припрема визуелне примере и презентације. Ученици могу да праве презентације у апликативном програму или на други начин, самостално, у пару или тиму. Наставник поставља критеријуме за израду презентације (садржај, однос слике и текста...);	
Култура-уметничко наслеђе	Упознавање са значајем визуелне уметности за савремено друштво и најзначајнијим националним и светским уметничким делима и споменицима културе; ● Развијање опажања, естетских критеријума, критичког мишљења и радозналости; ● Мотивисање ученика да прате дешавања у култури и уметности.	● разматра значај визуелне уметности и културе у савременом друштву ● прави, самостално или у сарадњи са другима, презентације о одабраним уметничким	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација	Наставник планира број часова за сваку тему. Треба предвидети и могућност да се ученици дуже задрже на теми која их нарочито интересује; ● На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања. По завршетку теме изложити радове свих ученика ради процене и самопроцене и разговарати о начину на који су учили, као и о могућој примени наученог; ● Предложени садржаји су полазна тачка за разговор, који наставник може да допуни другим садржајима, при чему треба имати у виду следеће: а) интересовања ученика; б) знања која су примењива у свакодневном животу и будућем занимању и в) садржаји и начин учења садржаја су везани за активности ученика које воде ка развијању креативности; ● Наставник припрема визуелне примере и презентације. Ученици могу да праве презентације у апликативном програму или на други начин, самостално, у пару или тиму. Наставник поставља критеријуме за израду презентације (садржај, однос слике и текста...)	

Образовнипрофил:	Економски техничар
Разред:	трећи
Предмет:	Социологија са правима грађана
Просветни гласник:	7-2023
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Да кроз овладавање основним социолошким принципима, теоријама, појавама и појмовима, оспособи ученике да разумеју сложеност и разноврсност функционисања друштва на локалном и глобалном нивоу, да препознају значај устава као највишег правног акта, као и права и слободе и дужности грађана које из њега проистичу, да уоче факторе који делују у друштву и њихову међузависност ради развијања знања, вештина и ставова неопходних за одговорно, активно и успешно учешће у друштвеном животу, да критички и конструктивно промишљају о односу појединца, институција и друштва како би разумели проблеме савременог глобалног и српског друштва и начине на које ови проблеми настају и како се могу решити.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Социологија-научни поглед на друштво	Упознавање са појмовима друштва, Оспособљавање за коришћење основних социолошких појмова	- објасни појам друштва, друштвених појава и друштвеног детерминизма; - користи правилно, у усменом и писаном излагању, основне социолошке појмове;	**Корелација:** Историја **Међупредметна компетенција**:	Теоријска настава Примена бројних техника активног, кооперативног и искуственог учења.	
Појединац, култура и друштво	Развијање знања о културним тековинама, Разумевање различитих култура и религија	- уважава индивидуалне, друштвене и културне различитости; - објасни појам и значај обичајних, моралних и правних норми; - разликује вредносне оријентације које доминирају унутар традиционалног, модерног и савременог типа друштва; - објасни појам религије као важног облика друштвене свести; - наведе основне одлике секуларног друштва;	Компетенцијазацеложивотноучење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорноучешће у демократскомдруштву	Чешће дискусије о бројним темама које интересују ученике из задатог програма Коришћење актуелних примера из штампе и других медија релевантне за предмет Коришћење Устава и релевантних закона у зависности од садржаја који се обрађује	
Структурна организација друштва	Упознавање са функционисањем, структуром и организацијом друштва	- дефинише појмове друштвене структуре и друштвеног система и разликује њихове елементе; - наведе карактеристике и (дис)функције бирократије; - објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања; - препознаје улогу економских институција у савременим друштвима; - препознаје, на датим примерима, врсте друштвеног раслојавања;			
Друштвене промене и друштвени развој	Оспособљавање за живот у друштву изложеним сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва	- процењује значај отворености друштва за друштвене промене; - анализира могућности и канале покретљивости на примеру савременог српског друштва; - препознаје,на конкретним примерима, узроке и последице друштвених неједнакости и сиромаштва; - критички процењује различите аспекте у развоју друштава: индустријализација, аутоматизација, глобализација, информационе технологије; - образложи функцију и утицај мас-медија и препознаје механизме медијске манипулације; - препознаје предности и недостатке транзиције у својој локалној средини; - заузима активан став у односу на локалне и глобалне еколошке проблеме; - анализира предности и недостатке концепта одрживог развоја у контексту процеса урбанизације			
Устав и правна држава	Препознавање значаја устава као највишег правног акта Упознавање са политиком као вештином управљања друштвом Оспособљавање за демократско мишљење Упознавање са функционисањем државних институција и државних органа власти	- опише и интерпретира појмове политике, моћи, државе и различитих облика владавине; - повеже појам и функције идеологија са конкретним примерима; - анализира врсте, узроке и последице национализма; - критички анализира учешће различитих актера у политичком животу; - дискутује о друштвеном положају и проблемима младих у Србији и потешкоћама у активном укључивању у друштвени и политички живот;			

		- критички разматра развојну природу људских права и механизме њихове заштите, на конкретним примерима; - наводи одређење појмова грађанин и грађанство; - тумачи сврху и деловање политичких партија и покрета и различитих облика грађанског самоорганизовања (синдикати, невладине организације, удружења грађана). промовише идеју владавине права и социјалне правде; - препознаје значај устава као највишег правног акта и наводи права и слободе које Устав Србије непосредно гарантује, као и дефинисане дужности грађана; - критички анализира достигнућа и мањкавости демократије; - увиђа важност владавине права и правне државе и залаже се за поштовање принципа уставности и законитости;			
Људска права и слободе	Богаћење знања о људским правима и слободама и улози појединца у друштвеном и политичком животу	- залаже се за поштовање људских права и слобода - промовише идеју владавине права и социјалне правде; - препознаје значај устава као највишег правног акта и наводи права и слободе које Устав Србије непосредно гарантује, као и дефинисане дужности грађана; - критички анализира достигнућа и мањкавости демократије; - увиђа важност владавине права и правне државе и залаже се за поштовање принципа уставности и законитости;			

Образовни профил:	**Економски техничар, Мсашински техничр за компјутерско конструисање**
Разред:	**Први**
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023.**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

	Циљ	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Сви различити , а сви равноправни **Безбедност младих**	Циљ Грађанског васпитања је тако дефинисан да се очекује да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	• критички разматра питања о различитости међу људима и доводи их у везу са поштовањем људских права и равноправности; • доведе у везу личне особине људи као димензије различитости и дискриминацију; • препозна ситуације и облике дискриминације и проактивно реагује; • својим понашањем показује толеранцију према различитости и не дискриминише друге људе ни по ком основу; • разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; • препозна различите врсте стереотипа и предрасуда и аргументује значај супротстављања тим појавама; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; • аргументовано дискутује борби жена за равноправност; • наведе најзначајније институције и документа која се баве заштитом равноправности; • наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; • препозна појаве које угрожавају безбедност младих; – критички разматра питања безбедности младих и доводи их у везу са поштовањем људских права; • процени када му треба помоћ јер му је угрожена безбедност и зна коме да се обрати; • својим понашањем не угрожава своју и туђу безбедност; • критички разматра утицај медија на безбедност младих; • предлаже активности које доприносе повећању безбедности младих; • пронађе релевантне изворе информација на којима заснива своје ставове; • сарађује са другим ученицима у спровођењу истраживања и пројекта; • у комуникацији активно слуша друге и дискутује аргументима. • критички разматра питања о различитости међу људима и доводи их у везу са поштовањем људских права и равноправности;	• одговорно учешће у демократском друштву ; • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; – рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. **Реализација наставе** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости. **Праћење и вредновање** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **Оквирни број часова по темама :** **● Сви различити, а сви равноправни (20 часова)** **● Безбедност младих (17 часова)**

Образовни профил:	**Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**Други**
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023.**
Годишњи фонд часова:	36
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

	Циљ	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Људска права, грађани и демократија **Мир и претње миру**	Циљ Грађанског васпитања је тако дефинисан да се очекује да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	• исказује поштовање, брани и афирмише људска права, демократију и владавину закона; • наведе карактеристике људских права; • критички разматра механизме надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења; • опише контекст и начине борбе за људска права; • образложи значај учешћа грађана на изборима и референдумима; • наведе пример успешне грађанске иницијативе; • на изабраном примеру грађанске непослушности опише контекст настанка и последице до којих је довела; • изрази позитиван став према грађанској солидарности и волонтеризму; • препозна појаве корупције и наведе начине њеног сузбијања; • наведе показатеље недостатка културе људских права; • доведе у везу угрожавање мира са људским правима; – наведе примере кршења хуманитарног права у прошлости и садашњости; • критички разматра економске политике са становишта наоружања и претњи миру, • образложи значај антиратног грађанског активизма и наведе пример; • наведе примере насилног екстремизма и начине на који се регрутују деца и млади; • критички разматра проблем насиља у спорту и изражава негативан став према њему;	• одговорно учешће у демократском друштву ; • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; – рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. **Реализација наставе** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости. **Праћење и вредновање** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **Оквирни број часова по темама :** **● Сви различити, а сви равноправни (19 часова)** **● Безбедност младих (17 часова)**

		• наведе показатеље светског мира и државе најнижег и највишег индекса; • критички процењује изазове и претње миру у будућности; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима и комуницира на конструктиван начин; • у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; • прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат, користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; • сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; • процени сопствени допринос и других чланова у раду групе.		

Образовнипрофил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	трећи
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023**
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање знања, развијање вештина, усвајање вредности и формирање ставова који су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву. Оснаживање ученика за поштовање, одбрану и афирмацију вредности демократског друштва. Јачање друштвене кохезије, уважавање различитости и подршка сузбијању сваког облика дискриминације и насиља..

одул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**	**Стандарди**
ДЕМОКРАТИЈА И ПОЛИТИКА	-Разумевање појмова демократија, политика, власт, грађански живот - Упознавање са механизмима функционисања демократије и институцијама демократије - Сагледавање значаја и начина контроле и ограничења власти у демократији	- Објасни појмове демократија, политика, власт, грађански живот - Наведе разлике између демократског и недемократског начина одлучивања - Објасни разлике између непосредне и посредне демократије - Анализира различите начине ограничавања власти - Разликује надлежности законодавне, извршне и судске власти	**Корелација**: Социологија Социологија са правима грађана Историја **Компетенција**: Компетенцијазацеложивотноучење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорноучешће у демократскомдруштву	Теоријска настава Реализација: -У складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексијама на одговарајуже појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости -Усаглашавање садржаја са одговарајужим методичким активностима и сталном разменом информација из групе.	
ГРАЂАНИН И ДРУШТВО	- Сагледавање улоге грађанина грађанке у демократском друштву - Упознавање са радом локалне самоуправе - Сагледавање улоге и карактеристике цивилног друштва у демократији	-Разуме политичко одређење појма грађанин грађанка - Разуме значај поштовања закона у демократској држави - Објасни улогу локалне самоуправе и послове којима се она бави - Објасни карактеристике и улогу цивилног друштва - Наведе могућности утицаја грађана на власт, правни и политички систем (различите форме грађанског удруживања, различите форме грађанских иницијатива и акција)		Вредновање се реализује кроз праћење остварености исхода	

	- Сагледавање начина и учествовања грађанина грађанке у политици	- Идентификује и анализира факторе који ометају или подстичи демократски развој друштва			
ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА И ПРАВО НА ГРАЂАНСКУ ИНИЦИЈАТИВУ	-Упознавање ученика са суштином грађанских права и правом на грађанску иницијативу - Сагледавање улоге грађана у остваривању људских права у демократском друштву - Сагледавање неопходности и начина активног учешћа грађана у демократском друштву	- Објасни појам људских права - Наведе врсте људских права и објасни њихов садржај - Анализира представљање људских права у актуелним медијима - Објасни улогу појединца у заштити и остваривању људских права - Објасни појам грађанске иницијативе - Наведе надлежности општине и послове којима се она бави - Разликује формалну од неформалне иницијативе - Наведе форму и садржај формалног предлога грађанске иницијативе - Наведе структуру, функционисање правила и процедуре рада Скупштине - Изведе симулацију заседања Скупштине поштујући све процедуре у процесу доношења одлука на предлог грађана - Објасни појам, карактеристике улогу и врсте удруживања грађана - Идентификује и анализира активности и акције удружења грађана у својој локалној заједници			
ПЛАНИРАЊЕ КОНКРЕТНЕ АКЦИЈЕ	-Подстицање и оспособљавање ученика за планирање заједничких акција и пројеката у локалној заједници	-Идентификује проблеме у својој локалној заједници - Анализира изабране проблеме, изучава их - Предлаже активности и дискутује о њима са осталим члановима тима - Сарађује са члановима тим и учествује у доношењу одлука - Формулише циљеве и кораке акције - Иницира активности, прати их и оцењује - Представи путем јавне презентације нацрт акције и резултате акције			

Образовнипрофил:	Економски техничар
Разред:	Четврти
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	7-2023
Годишњи фонд часова:	31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање знања, развијање вештина, усвајање вредности и формирање ставова који су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву. Оснаживање ученика за поштовање, одбрану и афирмацију вредности демократског друштва. Јачање друштвене кохезије, уважавање различитости и подршка сузбијању сваког облика дискриминације и насиља..

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
СВЕТ ИНФОРМАЦИЈА	-Упознавање снаса могућностима које Закон о слободном приступу информацијама пружа у остваривању људских права и слобода -Оспособљавање ученика да самостално траже и долазе до информација од јавног значаја -Разумевање улоге и значаја медија у савременом друштву -Развијање критичког односа према медијима и информација добијених преко различитих медија	-Објасни значај постојања права на слободан приступ информацијама -Објасни појам јавне информације и идентификује информације које су од јавног значаја и које грађанин може да добије по Закону - Наведе основне одредбе Закона о слободном приступу информацијама и објасни улогу повереника - Наведе процедуру подношења захтева за пруступ информација од јавног значаја - Попуни образац и тражи информацију од јавног значаја - Анализира информације које добија преко различитих медија	**Корелација**: Социологија, Социологија са правима грађана, историја **Компетенције**: Компетенцијазацеложивотноучење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорноучешће у демократскомдруштву	**<u>Облици наставе</u>** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **<u>Место реализације наставе</u>** Настава се реализује у учионици. **<u>Реализација наставе</u>** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости.	

		- Тражи, пронађе и даје информацију - Открива примере манипулације у медијима - Објасни значај објективности и веродостојности информација		**<u>Праћење и вредновање</u>** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **<u>Оквирни број часова по темама</u>** Свет информација: 16 Свет професионалног образовања и рада: 16	
СВЕТ ПРОФЕСИНАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА И РАДА	-Разуме важност дефинисања пофесионалних циљева и планирање каријере -Развијање вештине тражења информација значајних за професионално образовање и укључивање у свет рада -Оснаживање ученика да постављају циљеве личног развоја и планирају свој професионални развој	- Разуме значај поштовања социјано-економских права - Поставља циљеве свог развоја и планира свој развој - Анализира сопствене способности особине и вештине значајне за даљи професионални развој - Активно тражи информације значајне за даљи професионални развој - Напише личну радну биографију - Представи своје личне карактеристике приликом разговора са послодавцем	**Корелација**: Социологија са правима грађана, Економија **Компетенција**: Компетенцијазацеложивотноучење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорноучешће у демократскомдруштву		

Образовнипрофил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи или четврти**
Предмет:	**Историја-одабране теме**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**2**
Недељни фонд часова:	**70 или 62**
Циљеви предмета	– Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; – Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; – Развијање индивидуалног и националног идентитета; – Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); – Унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); – Оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; – Развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Верски живот и обичаји кроз историју	● Проширивање знања о веровањима и обичајима у прошлости и садашњости. ● Уочавање прожимања веровања и културе кроз историју. ● Сагледавање сличности и разлика у веровањима и обичајима некад и сад. ● Проширивање знања о веровањима и обичајима код Срба кроз историју	● уочи основна обележја веровања од праисторије до савременог доба; ● наведе и упореди карактеристике обичаја и веровања у различитим периодима; ● идентификује сличности и разлике у обичајима различитих верских заједница; ● уочи утицај веровања и обичаја на културно стваралаштво; ● разуме утицај и повезаност верских институција и верског живота кроз историју; ● разуме утицај и повезаност верских институција и верског живота код Срба кроз историју; ● препозна и разуме основне одлике верског живота и обичаја код Срба кроз историју	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	
Друштвени и породични живот кроз историју	● Продубљивање знања о развоју друштвеног и породичног живота кроз историју. ● Уочавање сличности и разлика у друштвеном и породичном живота некад и сад. ● Проширивање знања о друштвеном и породичном животу код Срба кроз историју	● идентификује основна обележја друштвеног живота од антике до данас; ● идентификује основна обележја породичног живота од антике до данас; ● наведе основна обележја друштвеног живота код Срба кроз историју; ● наведе основна обележја породичног живота код Срба кроз историју; ● упореди карактеристике друштвеног и породичног живота у различитим периодима; ● уочи сличности и разлике у начину обележавања празника кроз историју; ● истакне одлике друштвеног и породичног живота данас у односу на раније епохе.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	

Култура одевања и исхране некад и сад	● Проширивање знања о променама у начину одевања и исхрани кроз историју. ● Уочавање промена у начину одевања код Срба кроз историју. ● Уочавање улоге различитих културних утицаја на начин одевања и исхрану код Срба кроз историју	● уочи основна обележја културе одевања од антике до савременог доба; ● идентификује основна обележја културе одевања код Срба кроз историју; ● наведе и упореди разлике у начину одевања између села и града кроз историју; ● наведе и упореди разлике у начину одевања између припадника различитих друштвених група кроз историју; ● препозна и разуме утицаје различитих култура на начин одевања код Срба кроз историју; ● препозна и разуме утицаје различитих култура на начин исхране код Срба кроз историју; ● наведе и упореди карактеристике исхране у различитим историјским периодима.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	
Образовање и васпитање кроз историју	● Продубљивање знања о развоју образовања кроз историју. ● Уочавање сличности и разлика у образовању и васпитању некад и сад. ● Разумевање утицаја привредног развоја на квалитет образовања. ● Продубљивање знања о развоју образовања код Срба кроз историју	● уочи основна обележја образовања и васпитања од антике до савременог доба; ● опише развој система образовања и васпитања кроз историју; ● опише развој система образовања и васпитања код Срба кроз историју; ● упореди карактеристике образовања и васпитања у различитим периодима; ● изведе закључак о значају образовања и васпитања у животу људи; ● препозна међусобну условљеност степена привредног развитка и квалитета образовања.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	

Образовни профил	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред	III или IV
Предмет	Логика са етиком (изборни)
Просветни гласник	7-2023
Годишњи фонд часова	70 ili 64
Недељни фонд часова	2
Циљеви предмета	Култивисање интелектуалних способности ученика усвајањем вештина логички ваљаног и аргументованог мишљења и вредносно оријентисање њиховог моралног осећања кроз развијање одговорности за сопствене изборе, поступке и улогу у животу заједнице.

Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку наставне теме, ученик ће бити у стању да:	Корелације и међупредметне компетенције	Начин остваривања програма
Логика	Развијање логичке навике и усвајање базичних логичких стандарда у свакодневном мишљењу (јасноћа појмова, проверљивост, поузданост или бар разумљивост тврдњи односно претпоставки и доследност и уверљивост у аргументацији).	1. разуме појам појма, разликује појам од термина и анализира односе међу појмовима на примерима; 2. разликује сазнајне од вредносних судова; 3. демонстрира познавање логичких релација међу судовима (логички квадрат) и функцију главних логичких везника у испитивању истинитости сложеног суда; 4. у резоновању разликује форму од садржаја, логичку нужност од вероватности, тезу од претпоставки, аргумент од контрааргумента, и користи познавање појмова: дефиниција, импликација, ваљаност, уверљивост, доследност, апсурд, противречност, пример, сведочанство, чињеница, тврдња, примедба, критеријум, правило закључивања, мисаони експеримент; 5. разликује логичке компоненте, структуру и особине дедуктивног (силогистичког), индуктивног и аналогијског закључивања односно аргументовања (доказивања); 6. анализира једноставније аргументације, идентификује њихову структуру и приказује их у стандардној форми примењујући одговарајућу терминологију; 7. користи логичке технике и процедуре да самостално конструише аргумент; 8. евалуира аргументацију с обзиром на ваљаност, уверљивост, релевантност и подржаност сведочанством; 9. препознаје и избегава типичне грешке, предрасуде, стереотипе и софизме у аргументацији; 10. своје становиште излаже језички прецизно и доследно, разјашњава његово значење и импликације; 11. коригује своје становиште на основу оправданих примедби и аргумената саговорника;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Ради остваривања наведених међупредметних компетенција, наставне теме треба да су у корелацији са актуелном стварношћу ученика – пре свега, друштвеном.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу (70 часова). **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. У зависности од могућности, настава се реализује амбијентално (у природи, установи културе и сл.) и/или на даљину (гугл учионица). **Реализација наставе** Настава се реализује кроз краћа предавања, самосталне или групне/тимске активности и вежбе ученика у различитим формама (излазећи у сусрет преференцијама ученика): решавање проблемских задатака, дискусије, дебате, презентовања резултата самосталне обраде неке етичке или програмски релевантне теме, анализе текстуалног или филмског предлошка подстицајног за промишљање и сл. **Оцењивање** Процена остварености прописаних исхода учења остварује се на основу:

		12. користи вештине критичког читања текста и анализе медијских садржаја да препозна њихове вредносне поруке и манипулације;		● усменог излагања (монолошког, дијалошког, дебатног); ● писаног решавања задатака (допетнаестоминутне провере знања) ● одговорности у односу према раду (поштовања договора, поштовања рокова, припремљености за рад) ● активности на часу; ● ангажовања ученика и заинтересованости за напредовање. **<u>Оквирни број часова по темама</u>** • Логика: 38 • Етика: 30 • 2 часа систематизације градива на годишњем нивоу
Етика	Развијање моралних капацитета ученика, његове способности моралног просуђивања, развијање врлина и укупне свести о себи као моралном бићу, што претпоставља усвајање моралних категорија, вредности и потребе за непрестаним моралним усавршавањем	1. пре доношења неке одлуке преиспитује могућа решења недоумица односно оправдања одређеног поступка промишљајући евентуалне последице и сопствену одговорност; 2. расуђује о врлинама, манама и пороцима и о њиховој зависности од моралног опредељења; 3. процењује своје и туђе поступке с обзиром на мотиве и вредности којима се руководе; 4. разматра повезаност исправног делања, моралног усавршавања и идеала срећног живљења; 5. аргументовано расправља о питањима вредности, сукоба вредности и негативних вредносних оријентација присутних у вршњачком и ширем друштвеном окружењу; 6. тумачи, оповргава или брани ставове у логички и комуникацијски артикулисаној размени и толерантној расправи са другима		

Образовнипрофил:	**Машински техничар за комјутерско конструисање**
Разред:	други
Предмет:	ИСТОРИЈА
Просветни гласник:	22. август 2023. ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Број 7
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**	**Стандарди**
Историја као процес, наука и наставни предмет	Оспособити ученика да може да : у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Антички период на територији Србије	Оспособити ученика да може да : наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Србији;	наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Србији;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата.

					ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Срби и њихово окружење у средњем веку	Оспособити ученика да може да : – наведе типове државних уређења српских и суседних држава у периоду средњег века и издвоји њихове специфичности; – наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	– наведе типове државних уређења српских и суседних држава у периоду средњег века и издвоји њихове специфичности; – наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ под страном влашћу од краја XV до краја XVIII века	Оспособити ученика да може да : – наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	– наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од краја XVIII века до Првог светског рата	Оспособити ученика да може да : – идентификује демографске, социјалне и културолошке промене у периоду од почетка 19. до краја 20. века на простору насељеном Србима; – пореди карактеристике српских држава и других држава у којима је српски народ живео у 19. и 20. веку; – анализира положај српског народа у различитим државама у периоду од краја 18. до краја 20. века; – изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система; – идентификује основне елементе и одлике привреде у различитим историјским периодима;	– идентификује демографске, социјалне и културолошке промене у периоду од почетка 19. до краја 20. века на простору насељеном Србима; – пореди карактеристике српских држава и других држава у којима је српски народ живео у 19. и 20. веку; – анализира положај српског народа у различитим државама у периоду од краја 18. до краја 20. века; – изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система; – идентификује основне елементе и одлике привреде у различитим историјским	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

	– анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;	периодима; – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;			ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Србија и Црна Гора у Великом рату	Оспособити ученика да може да : – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење	– анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.

	саговорника;	саговорника;			
Српски народ у југословенској држави између два светска рата	Оспособити ученика да може да : препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;	препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ у Другом светском рату	Оспособити ученика да може да : – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	– учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	Оспособити ученика да може да : уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и – образложи смисао неговања сећања на догађаје и личности из прошлости;	уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и – образложи смисао неговања сећања на догађаје и личности из прошлости; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

	– учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.			ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ и држава у савременим процесима	Оспособити ученика да може да : у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање, Бравар-заваривач, Оператер машинске обраде резањем
Разред:	први
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 1. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања; - бити мотивисан да похађа часове православног катихизиса.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/МОДУЛИМА:** 1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Ликовна култура 4. Музичка култура 5. Екологија 6. Психологија 7. Социологија 8. Филозофија 9. Грађанско васпитање	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихеза не постоји ради гомилања информација(„знања о вери"), већ као насојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да је катихеза сведочење Истине, проповед Истине и увођење у Истину кроз Цркву као заједницу љубави.	
II- БОГ ОТКРИВЕЊА	-Пружити ученицима основ за разумевање да је творевина дело љубави Божје, да носи стваралачки печат Божји, да није случајно настала, нити је самобитна; -Пружити ученицима основ за разимевање да је Бог Личност; -Упознати ученике да је човек богочежњиво биће и да се Бог открива човеку ради заједнице са њим; -Пружити ученицима знање о библијским, светоотачким и богослужбеним сведочанствима да је Бог Света Тројица; -Омогућити ученицима да стекну основ за разумевање поступности Откривења Божјег, као и то да се Његово Откривење и данас дешава, уочава, препознаје и доживљава у Цркви.	- моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији; - моћи да разуме и тумачи значење израза homo religiosus; - моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима; - моћи да препозна израде вере у Бога као Творца у богослужбеним текстовима; - моћи да разуме да се Бог из љубави открива човеку, позивајући га у заједницу; - бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве; - моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима; - моћи да разуме да се Божје Откривење дешава и данас у Цркви и свету; - моћи да просуђује и препознаје сведочанства вере у свом животу.		На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(35 часова)** • **практична настава(2 часа)** **<u>Место реализације наставе</u>** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	

III-ВЕРА,ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ	-Оспособити ученика за разликовање знања које се односи на предмете и познања личности; -Указати ученицима да су вера и поверење предуслови сваког знања; -Оспособити ученике за разумевање да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; -Пружити ученицима основ за разумевање да се богопознање као лични доживљај Христа у Цркви разликује од ,,знања о Богу"	- моћи да увиди разлику између знања које се односи на ствари и познања које се односи на личности; - моћи да препозна да је вера слободан избор човека да се сведочи личним животом; - моћи да објасни да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; - моћи да објасни да се вером живи кроз Литургију и подвиг.		**<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u>** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-ХРИШЋАНИН-ЧОВЕК ЦРКВЕ	-Разговарати са ученицима о човековој потреби да припада заједници и како се припадност остварује; -Оспособити ученике за правилно схватање појма Цркве као благодатне заједнице Бога и верних која се остварује у светој Литургији; -Указати ученицима да не постоје хришћани мимо Цркве; -Пружити ученицима основ за разумевање да је света Литургија извор спасења јер се у њој остварује пуноћа заједнице са Богом.	- моћи да увиди да хришћанин постоји превасходно као члан конкретне литургијске заједнице; - моћи да опише живот парохијске заједнице; - моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; - моћи да продискутује о православном схватању Цркве; - моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у заједници.		-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.	
V- СВЕТО ПИСМО-КЊИГА ЦРКВЕ	-Упознати ученике са настанком и поделом Светог Писма; -Предочити ученицима да је Свето Писмо богонадахнута књига; -Упознати ученике да је Свето Писмо књига богослужбене заједнице (Старог и Новог Израиља); -Омогућити ученицима да појме континуитет Божјег Откривења у Старом и Новом Завету; -Указати ученицима да је за правилно тумачење Светог Писма неопходна корењеност у животу Цркве.	-моћи да именује различите књиге Светог Писма; -моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; -моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; -знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; -моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надахњивања Светим Писмом; -моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; -моћи да закључи да је Свето Писмо књига Цркве,а не појединца.		-У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:	
VI-ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ	-Пружити знање ученицима да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу, у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета; -Оспособити ученика за разликовање народног и црквеног Предања и правилно доживљавање православног етоса који извире из литургијског начина постојања људи и природе; -Развијање свести ученика о неопходности одговорног живота у заједници и ослобађања од егоцентризма; -Упознати ученике да је светост достижна и данас, те да није привилегија прошлости;	- моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; -моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; -знати да су сви људи призвани да буду свети; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда средње школе.		• процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика **<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u>** • Бог Откривења (5 часова) • Вера, знање и богопознање (5 часова) • Хришћанин- човек Цркве (4 часа) • Свето Писмо- књига Цркве (5 часова) • Хришћански живот (5 часова)	

	-Омогућити разумевање ученицима да је човек биће смисла; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.			**Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање, Бравар-заваривач, Оператер машинске обраде резањем
Разред:	други
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи** **По завршетку теме ученик ће:**	**Препоручени садржаји по темама**	**Начин остваривања**	**Корелација и међупредметна компетенција**
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	• Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о Богу, Цркви као богослужбеној заједници, хришћанском животу.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/ МОДУЛИМА**: 1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Екологија 5. Физика 6. Филозофија 7. Социологија 8. Ликовна култура 9. Музичка култура
II- СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	-Омогућити ученицима да стекну неопходно знање за узрок постојања света јесте личности Бог који слободно из љубави ствара свет;	-моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; -моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан;	• Библијска сведочанства о стварању света и човека; • Учење Цркве о стварању света и човека; • Последице стварања ни из чега по природу и човека;	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>**	

	-Развијање свести код ученика о стварању човека по „икони и подобију Божјем", односно као слободне личности способне за љубав према другом бићу; -Оспособити ученике за разумевање да је свет и све што је у њему, створено за вечност, да буде причасник вечног Божјег живота; -Предочити ученицима чињеницу да је човек од Бога призван да управља целим светом и да га приноси Богу, те да се у тој заједници обожи и човек и свет.	-моћи да објасни да је човек подобије Бога зато што је способан за заједницу; -моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; -бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; -моћи да разликује особености створеног и нестворeног; -моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; -моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој.	• Творевина и човеково место у њој; • Свет је створен са циљем да постане Црква; • Православна иконографија о стварању света.	Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(35 часова)** • **практична настава(2 часа)** **Место реализације наставе** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III-ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ	-Пружити ученицима основ за разумевање прародитељског греха на основу библијског сведочанства, тумачења Светих Отаца и учења Цркве; -Ученицима предочити да се човеков промашај (грех) састоји у одвајању човека и света од Бога; -Пружити ученицима основ за разумевање да спасење као превазилажење смрти и задобијање вечног живота, јесте повратак у заједницу с Богом.	-моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; -моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; -моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; -моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; -бити подстакнут да се одговорније односи према природи; -моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; -моћи да уочи значај покајања за своје спасење.	• Библијска и светоотачка сведочанства о прародитељском греху; • Последице прародитељског греха; • Еколошки проблем као једна од последица човекове отуђености од Бога; • Превазилажење еколошке кризе је могуће повратком човека у заједницу са Богом; • Појам прародитељског греха у богослужбеним текстовима.	**Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА(ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)	-Омогућити ученицима разумевање да се Стари Завет у главним цртама, периодима, личностима и догађајима може посматрати као праслика и најава новозаветних догађаја. -Омогућити ученицима да стекну знање о историјском току остварења Божјег плана о свету; -Пружити ученицима основ за разумевање да се у личности Исуса Христа испуњава оно што је откривено и речено у Старом Завету; -Предочити ученицима у чему се састоји разлика између Цркве као богочовечанске заједнице и других облика људских заједница; -Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји.	-моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; -моћи да на примеру Каина и Авеља, закључи да је свако убиство- братоубиство; -моћи да на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места спасења; -моћи да на примеру Вавилонске куле, схвати да ниједна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења; -моћи да разуме да је откривење Авраму почетак остваривања Цркве у историји; -бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; -моћи да разуме да је обећање потомства дато Авраму духовног карактера.	• Тајна Христова у историји спасења; • Лични однос са Богом старозаветних патријараха и праотаца; • Праслике Христа и Цркве у периоду старозаветних патријараха и праотаца.	-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.	
V- СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА(ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)	-Пружити ученицима основ за разумевање да је целокупан садржај старозаветне месијанске мисли остварен тек у Новом Завету и личности Господа Исуса Христа; -Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност	-знати да је старозаветна вера- вера у једнога Бога; -моћи да објасни нека од старозаветних пророштава која су се остварила у личности Христовој; -моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве;	• Повезивање појмова:Стари и Нови Израиљ; мана и Причешће, Пасха и Васкрсење, Педесетница и Силазак Светог Духа на Апостоле, Помазаник или Месија; • Месија- циљ старозаветних ишчекивања; • Откривење Бога Мојсију; • Пасха;	-У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и	

	Месије Који сабира и избавља народ Божји; -Упознати ученике са значајем старозаветног празновања Паехе као праслике молитвеног сећања на Христово Страдање, Васкрсење и Други долазак; -Омогућити ученицима да се деловањем пророка Божјих увек изграђује Црква.	-моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; -моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла; -моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; -моћи да схвати, на примеру Израиља, да Црква има наднационални карактер; -моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави; -знати да је месијанска идеја присутна током старозаветне историје; -моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења.	• Давид и Соломон; • Делатност старозаветних пророка; • Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу; • Праслике Свете Тројице,Исуса Христа и Цркве у Старом Завету.	Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **Евалуација наставе** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **Оцењивање** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика	
VI-СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА	-Омогућити ученицима доживљај старозаветне побожности; -Подстицати ученике на промишљање о незаменљивости и вредности сопствене личности; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.	-моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе.	• Мудросна књижевност; • Псалми Давидови; • Пророци Илија и Јелисеј; • Старозаветни списи у богослужењу Цркве.	**Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:** • Стварање света и човека (5 часова) • Прародитељски грех (6 часова) • Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6 часова) • Свештена историја спасења (од Мојсија до Христа) (6 часова) • Старозаветна ризница (3 часа) **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање, Бравар-заваривач, Оператер машинске обраде резањем
Разред:	трећи
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће:	Препоручени садржаји по темама	Начин остваривања	Корелација и међупредметна компетенција
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	• Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о стварању света и човека,прародитељском греху и историји спасења.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/ МОДУЛИМА**: 1. Српски језик и књижевност 2. Грађанско васпитање 3. Историја 4. Екологија 5. Географија 6. Филозофија 7. Психологија 8. Социологија 9. Ликовна култура 10. Музичка култура
II- ХРИСТОС ИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК	-Ученицима пружити основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог живота за наше спасење; -Протумачити ученицима Христова имена: Нови Адам, Месија и Емануил; -Протумачити ученицима пролог Јеванђеља по Јовану; -Ученицима пружити основ за разумевање да је Христос потпуни Бог и потпуни човек; -Упознати ученике са теологијом иконе – да се на иконама појављује историјска и есхатолошка димензија.	-моћи да разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил Логос; -моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; -моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; -моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; -моћи да наведе основне разлике између слике и иконе.	• Господ Исус Христос; Нови Адам, Месија и Емануил; • Исус Христос- Оваплоћени Логос Божји; • Христос истинити Бог и истинити Човек.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(37 часова)** • **<u>Место реализације наставе</u>** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III-ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ…	-Пружити ученицима основ за разумевање да Христос доноси Царство Божје у свет; -Посматрати Христово учење о Блаженствима у савременом контексту; -Предочити ученицима Христово учење о Царству Божјем; -Христова проповед има универзални карактер.	-моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; -моћи да увиде актуелност Христове проповеди; -знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; -моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот.	• Христова проповед; • Беседа на гори; • Параболе о Царству Божјем; • Царство Божје – циљ Христове проповеди.	**<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u>** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ	-Упознати ученике да Христос у својој личности обједињује Царску, Првосвештеничку у Пророчку службу; -Протумачити ученицима догађај и тродар Преображења у светлости исихастичког ускуства Цркве; -Подстаћи ученике на размишљање да је Хрисова смрт на Крсту крајњи израз љубави Бога према човеку; -Упознати ученике са есхатолошком димензијом свете Литургије; -Ученицима указати да је Христовим Вазнесењем Христос прослављен као Господ и да је у Њему прослављена људска природа; -Ученицима прижити основ за разумевање да је и после свог Вазнесења Христос са нама у све дане до свршетка века;	-моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом „Видјехом свјет истиниј…"; -моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; -моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века; -моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; -моћи да, причешћује се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; -моћи да у основним цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; -моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу;	• Где је Христос ту је и Царство Божје; • Преображење Христово и објава Његовог страдања; • Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим; • Тајна вечера; • Христос Нова Пасха; • Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески.	-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. -У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје	

	-Протумачити ученицима неколико новозаветних пнеиматолошких одељака.	-моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна (а не изнуђена); -знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога – у Цркви.		личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	
V- МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ	-Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњен безусловном љубављу према сваком човеку; -Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима; -Упутити ученике да је основни смисао хришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас; -Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин.	-моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; -моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; -знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; -бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; -схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.	• Покајање и праштање; • Труд и ревност; • Вера и формализам у вери; • Света Литургија – појава Царства Небеског.	**<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика	
VI-СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	-Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама; -Упознати ученике да човек Крштењем и Миропомазањем задобија еклисиолошку ипостас (црквени идентитет); -Омогућити ученицима разумевање да су Исповест и Покајање обновљење благодати Крштења; -Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог служења којим је Он спасао свет; -Указати ученицима да се учешћем у Светим Тајнама постаје део Тела Христовог; -Развијати свест ученика да је света Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје.	-моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; -моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост; -моћи да објасни да да Миропомазање значи примање дарова Светог Духа за служење у Цркви; -моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве; -знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; -моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ,свештеник,ђакон,лаик) и увиди њихову повезаност -бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији.	• Крштење и Миропомазање; • Покајање и исповест; • Свештенство; • Света Литургија – светајна Цркве.	**<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u>** • Христос истинити Бог и истинити човек (4 часа) • Приближило се Царство Божје… (5 часова) • Где је Христос ту је и Царство Божје (7 часова) • Мој живот у Христу (4 часа) • Светотајински живот Цркве (4 часа) • Новозаветна ризница (5 часова**)** **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	
VII-НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА	-Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог; -Детаљно протумачити ученицима молитву Оче Наш у контексту Литургије; -Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са хатиративном делатношћу хришћана данас; -Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.	-моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; -моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; -моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; -бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе.	• Анафора светог Василија Великог; • Литургијски контекст молитве Оче наш; • Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте…; • Сви сте једно у Христу…		

Образовни профил:	Економски техничар, Машински техничар за компјутерско конструисање, Бравар-заваривач, Оператер машинске обраде резањем
Разред:	четврти
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	32
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи** **По завршетку теме ученик ће:**	**Препоручени садржаји по темама**	**Начин остваривања**	**Корелација и међупредметна компетенција**
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 4. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	• Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о личности Господа Исуса Христа.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/ МОДУЛИМА**: 1. Српски језик и књижевност 2. Филозофија 3. Социологија 4. Екологија 5. Биологија 6. Грађанско васпитање 7. Историја 8. Ликовна култура 9. Музичка култура
II- ЗА ЖИВОТ СВЕТА	-Пружити ученицима основ за разумевање да Литургија преображања свет уносећи у њега есхатолошку реалност; -Упознати ученике са садржајем и структуром свете литургије; -Предочити ученицима значај активног учешћа у светој Литургији; -Нагласити ученицима да су хришћани позвани у свету сведоче етос свете Литургије.	-моћи да препознаје елементе свете Литургије; -моћи да препозна да је благодатно искуство Литургије предокушај Царства Божјег; -моћи да назре космолошки и есхатолошки карактер Литургије; -моћи да тумачи литургијску молитву после сбетог Причешћа; -моћи да схвати да се Причешћем задобија отпуштење грехова, љубав нелицемерна, смелост према Богу, усвојење Царства Божјег; -бити свестан да се његов живот у Цркви не ограничава на време служења свете Литургије.	• Садржај и структура свете Литургије; • „Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа"; • „Заблагодаримо Господу…" узајамно даривање; • „Због свега и за све…"; • Трпеза Господња – конкретност заједничарења: • „У миру изиђимо.."	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(31 часова)** • **практична настава(1 час)** **<u>Место реализације наставе</u>** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III-ИСТОРИЈА И ЕСХАТОЛОГИЈА У ЦРКВИ	-Представити ученицима хришћанско схватање историје као процес који у есхатону задобија свој смисао и испуњење; -Упознати ученике са најважнијим догађајима из историје Цркве; -Упознати ученике са најзначајнијим елементима кирило-методијевске традиције;	-моћи да схвати да историја има есхатолошко усмерење; -моћи да схвати разлог за гоњење хришћана у римском царству; -моћи да схвати да нема суштинске разлике између светосавског и хришћанског етоса;	• Хришћанско схватање историје; • Црква у погону и слобода хришћана; • Појава и развој монаштва; • Јединство Цркве и сабора; • Мисија светих Кирила и Методија; • Светосавље – пут који води у Живот;	**<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u>** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже.	

	-Нагласити ученицима да је Светосавље хришћански етос српског народа; -Упознати ученике да се опредељење за Царство Небеско изражава на реалан начин сведочењем Христа и личним животом; -Упознати ученике са богатством исихастичке праксе и богословља.	-моћи да наброји неке српске светитеље и да објасне како су они служили Богу и ближњима; -моћи да доведе у везу виђење таворске светлости са исихастичком праксом; -бити свестан могућности мистичког опита заједнице са Богом.	• Косовски завет – есхатолошко опредељење народа; • Светитељи нашег рода – благо целог света; • Исихазам.	-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-ХРИШЋАНСТВО У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	-Омогућити ученицима да изграде хришћански став према савременом схватању слободе, љубави, заједнице…; -Пружити ученицима основ за разумевање да хришћанска теорија и пракса носе снагу којом би могло да се одговори на најважнија искушења савременог света и човека; -Оспособити ученика да богословски размишља о биоетичким проблемима на основу одабраних примера; -Упознати ученике са различитим богословским поимањима болести; -Кроз разговор о болестима зависности подстаћи ученике да се одговорно суочавају са питањима; -Кроз дискусију о проблемима моралности у социолошким оквирима помоћи ученицима да изграде правилан етички став о томе; -Разговарати са ученицима о поредичним вредностима савременим изазовима; -Разговарати са ученицима о проблему човекове опредмећености у потрошачком друштву; Разговарати са ученицима о човековој тежњи да пребацује одговорност на Бога за зло у свету и дати објашњење са православног становишта.	-постати свестан да је егоизам суштински проблем човековог друштва , јер разара заједницу; -моћи да критички вреднује проблеме савремене цивилизације у светлу искуства Цркве (савремено схватање слободе,љубави,другог човека); -моћи да промишља о разлозима постојања болести и како се носити са њима са православног становишта; -моћи да схвати да су болести зависности последица неиспуњености смислом и правим животним садржајима; -бити свестан да личност ниједног човека не сме да буде сведена на предмет, ствар или број; -бити свестан сначаја јединствености, вредности и непоновљивости сопствене личности и личности других људи; -бити свестан да је деперсонализација исто што и десакрализација човека; -моћи да увиди да је лек против опредмећења човека – искуство Цркве и да личност не постоји без заједнице слободе и љубави; -да схвати да је насиље немогуће ако је други за мене личност.	• Егоизам; • Проблеми биоетике; • Хришћански поглед на болести; • Питања личног, породичног и друштвеног морала; • Хришћанство и изазови потрошачког друштва; • Деликвенција и вршњачко насиље; • Проблем теодицеје.	-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. -У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова	
V- ТАЧНО ИЗЛОЖЕЊЕ ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРЕ	-Рекапитулирати и продубити знања ученика о основама православне вере; -Помоћи ученицима да изврше синтезу досадашњих знања и разумевања о основама православне вере; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току циклуса школовања.	-моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса.	• Тачно изложење православне вере светог Јована Дамаскина.	**<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика **<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u>** • За живот света (5 часова) • Историја и есхатологија у Цркви (10 часова) • Хришћанство у савременом свету (7 часова) • Тачно изложење православне вере (1 час) **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ

БРАВАР-ЗАВАРИВАЧ

И

ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ РЕЗАЊЕМ

Образовни профил:	**Бравар-заваривачи / Оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**први**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7-2023**
Годишњи фонд часова:	**105**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
КЊИЖЕВНОСТ 55 Читање и проучавање књижевности	-Читање и тумачење књижевних дела, уз разумевање књижевног жанра, књижевне епохе и културне традиције. -Упознавање ученика са примарним и секундарним изворима за проучавање књижевног дела.	– објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 4.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...).

			идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници		ЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Књижевни родови и врсте Народна лирска песма: „Сунце се девојком жени” Уметничка лирска песма: Десанка Максимовић, песма по избору / Јован Дучић „Звезде” Епска народна песма: „Комади од различнијех косовскијех пјесама” Приповетка: Лаза Лазаревић „Први пут с оцем на јутрење”; Антон Павлович Чехов „Туга”; Роман: Милован Витезовић, Лајање на звезде Драма: Вилијам Шекспир, Ромео и Јулија (одломак)	-Обнављање и проширивање знања стечених у основној школи: лирика, епика и драма као књижевни родови и књижевне врсте које припадају овим родовима:	– објасни разлику између ауторске и народне књижевности – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијајући читалачку компетенцију	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 9	ЦЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЦЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЦЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЦЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЦЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЦЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЦЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЦЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЦЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЦЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЦЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		(аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

Књижевност старог века Еп о Гилгамешу (у целини или одломак, 8. плоча) Митови: о Едипу, о Троји, Парисов суд, Одисеј и Пенелопа, Ахил; о Сизифу, Прометеју; Хомер: Илијада (одломак, 6. певање) Софокле: Антигона Стари и Нови завет (текстови по избору)	- сагледавање значаја и вредности књижевности старог века (тематика, одлике, допринос културној баштини). -значај епа у књижевности старог века (улога мита у слици света, тематика епа, хомерски еп). -Античка трагедија (особине, традиција, универзалне вредности које афирмише).	– наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела – именује ауторе и дела из обавезног школског програма – објасни разлику између ауторске и народне књижевности – именује особености књижевне епохе – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијајући читалачку компетенцију – повеже мит са књижевним делом – објасни универзалне поруке књижевности старог века на примерима дела различитих жанрова	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7	ЈЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на

			-Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Народна књижевност Лирска народна поезија, избор Епске народне песме: „Бановић Страхиња”, „Диоба Јакшића” Лирско-епска народна песма: „Хасанагиница” Народна бајка: „Златна јабука и девет пауница”	-савладавање одлика и својства народне књижевности. -Класификација књижевних врста народне књижевности. -Структура епске песме, тематско-мотивски слој, етичка питања. -Структура народне бајке. Одлике бајке	– наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела – објасни разлику између ауторске и народне књижевности – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијајући читалачку компетенцију – издвоји одлике усмене уметности речи и наведе жанрове народне књижевности – процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и

			Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима		неуметничких текстова предвиђених програмом. CJK.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. CJK.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. CJK.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. CJK.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. CJK.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложени књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и

			Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Средњовековна књижевност Свети Сава: Житије светог Симеона (одломак) Јефимија: „Похвала кнезу Лазару” Деспот Стефан Лазаревић; „Слово љубве”	-стицање знања о особинама и врстама српске књижевности средњег века, историјском и књижевном значају аутора и обрађених дела -усвајање одлика књижевних жанрова житија, похвале, слова, записа, јеванђеља, њихов настанак из црквене, манастирске писмености -увиђање значаја и улоге Светог Саве	– наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела – именује ауторе и дела из обавезног школског програма – објасни разлику између ауторске и народне књижевности – именује особености књижевне епохе – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијајући читалачку компетенцију – наведе карактеристике средњовековних жанрова (житије, похвала, слово, јеванђеље...) – објасни значај средњовековне књижевности за српску културу	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

			•Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција		CJK.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. CJK.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Књижевност хуманизма и ренесансе Франческо Петрарка: Канцоније р (избор сонета) Ђовани Бокачо: Декамерон (приповетка по избору) Данте Алигијери Пакао (приказ дела, одломак) Сервантес: Дон Кихот (одломак) Марин Држић: Дундо Мароје (корелација с позориштем);	-увиђање значаја хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације. Разлике и сличности са претходним епохама (слободнији однос према телесној љубави у књижевности, конвенционалнији и приступ теми љубави, увођење мотива идеалне драге , грађански живот кроз етичку и религијску призму, елементи хумора и пародије у роману, мотив трагичне љубави...) -познавање најзначајнијих представника и дела	– наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела – именује ауторе и дела из обавезног школског програма – именује особености књижевне епохе – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијући читалачку компетенцију – објасни значење појмова хуманизам и ренесанса – упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе – објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 10	ЈЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног

			специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

Изборни део (3 дела) Светлана Велмар Јанковић: Записи са дунавског песка Данило Киш: Рани јади (избор) Толкин: Господар прстенова (прва књига); Селинџер: Ловац у житу Н. Х. Клајнбаум: Друштво мртвих песника / филм Питера Вира Друштво мртвих песника	Обрада тема обрађених у одабраним делима са акцентом на живот у школском контексту и креативним начинима приближавања књижевности средњошколцима -Проширивање знања о књижевнотеоријским појмовима који су обрађивани у основној школи и увођење нових	– објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности – наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела – именује ауторе и дела из обавезног школског програма – познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике – износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га развијајући читалачку компетенцију	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 11	ЈЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на

			-Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
ЈЕЗИК 30 Историја књижевних језика код Срба	-упознавање са свим књижевним језицима код Срба до средина 19.века. -функционално повезивање са наставом књижевности	– препозна особине књижевних језика пре реформе Вука Караџића;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 6.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете

			Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима		ЦЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба ЦЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акцентске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЦЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .ЦЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. ЦЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка

			Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Раслојавање језика	-Упознавање са основним одликама дијалеката српског језика -функционално повезивање са наставом књижевности		Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су

			•Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву		гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на

			Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Фонетика са морфофонологијом	-усвајање правилне артикулације гласова -обнављање и проширивање знања о подели гласова и гласовним променама	– разликује глас, фонему и графему; – класификује гласове према основним критеријумима; – одреди границу слога у типичним случајевима; – препозна гласовне алтернације и примени нормативна решења у вези с њима;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 12	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге

			•Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора		дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у

			Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Прозодија	-боље и потпуније усвајање књижевнојезичке норме и да побољшавање изражајне способности ученика -обнављање и проширивање знања о акцентима	– примени основна правила акценатске норме; – препозна и некњижевни акценат и облик речи у свакодневној комуникацији и у говору јунака у драмском уметничким формама, а потом га исправља у сопственом говору.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 5	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје

			погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу		најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст

			Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		ЦЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). ЦЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима ЦЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. ЦЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА 20 Правопис	-усвајање правила писања великог слова (писање устаљених атрибута и титула као делова имена, писање назива разних манифестација, грађевина, споменика, докумената, закона, уметничких дела и сл.) и на преношење речи у нови ред (разлике у односу на поделу речи на слогове).	– примени одговарајућа правописна правила; – правилно попуни различите формуларе и обрасце;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 4.	ЦЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете ЦЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју

			аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије		књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно

			Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Усмено и писано изражавање	– уочавање језичких појава у одговарајућим примерима уз ослањање и на језичко осећање ученика; – примена граматичких правила; – увежбавање; – коришћење табела; – израђивање цртежа, схема, графикона; – навикавање и подстицање ученика да користе одговарајућу квалитетну литературу, језичке приручнике, речнике, лексиконе, појмовнике.	– састави текст примењујући различите облике књижевноуметничког стила; – правилно распореди грађу при писању састава;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 16	СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела;

			аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која		сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. СЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

			одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		

Образовни профил:	**Бравар-заваривачи Оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**други**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7-2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
КЊИЖЕВНОСТ Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности Иван Гундулић, Осман, одломци	Упознавање културно-уметничког контекста у којем барок настаје и развија се у европској књижевности као и шта су његове кључне одлике у погледу стила, форме и погледа на свет	По завршетку теме, ученик ће бити у стању да: – наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – наведе особености барока и његове представнике у књижевности;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми: 2.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

			погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу		ЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста ЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности ЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .ЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Просветитељство и класицизам у српској књижевности Доситеј Обрадовић „Писмо љубезном Харалампију" и „Живот и прикључења" Јован Стерија Поповић, Тврдица	-предочити временско неподударање просветитељства у европској књижевности и култури и у српској -истакнути да поред заједничких идеја које су обележиле тај век у Европи, у српској култури и књижевности оне имају снажну усмереност на образовање националног бића, развијање националног језика и писмености	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – изнеси своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особености класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности; – објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност; – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 5.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији

			специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

Романтизам у европској и српској књижевности А. С. Пушкин, Евгеније Оњегин (одломци) Бајрон, Чајлд Харолд (одломци) Вук Караџић, „Писмо кнезу Милошу” Петар Петровић Његош: Горски вијенац (одломци) Бранко Радичевић: „Кад млидија умрети” Ђура Јакшић: „На Липару” Јован Јовановић Змај: Ђулићи увеоци (избор), Лаза Костић: „Међу јавом и мед сном”, „Santa Maria della Salute”	-Књижевно уобличавање романтичарске теме светског бола -Романтичарска тема љубави према мртвој драгој и елегичан однос према животу и умирању -Специфичности романтизма у српској књижевности односно усмереност на национално буђење и почетак стварања на народном језику	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – наведе представнике романтизма и њихова дела; – уочава и образлаже одлике романтизма у светској и српској књижевности; – објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 10.	ЈЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. ЈЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. ЈЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. ЈЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела ЈЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на

			-Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Реализам у европској и српској књижевности Балзак: Чича Горио / Толстој, Ана Карењина Гоголь: „Шињел” Милован Глишић: „Глава шећера” Лаза Лазаревић: „Ветар” Радоје Домановић: „Данга” Симо Матавуљ: „Поварета” Стеван Сремац, Зона Замфирова Бранислав Нушић: Госпођа министарка Иво Андрић, „Мост на Жепи”	- Упознавање са основним карактеристикама правца, ауторима и делима у Европи; -Упознавање са основним карактеристикама правца, ауторима и делима у српској књижевности	– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 10.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и

		– наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – уочава и образлаже одлике реализма у светској и српској књижевности; – анализира различите облике социјалне тематике у књижевним делима српског реализма; – изводи типове карактеризације јунака реализма на одабраним примерима; – уочи хумористички подтекст у делима светског и српског реализма;	Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима		неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложени књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и

			Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
ИЗБОРНИ ДЕО (2 дела): Молијер: Тврдица; Едгар Алан По „Гавран” Едгар Алан По, „Пад куће Ашерових” (или нека друга прича) Х. Хајне: „Лорелај” Мери Шели, Франкенштајн – корелација са филмом Драгослав Михајловић, Кад су цветале тикве		– наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – наведе тему, мотиве, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – наведе књижевне родове и врсте и издвоји њихове основне одлике; – износи своје утиске и запажања о књижевном делу; – наведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима; – издвоји типове карактеризације јунака реализма на одабраним примерима;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према сврси и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 5.	ЈЕК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст ЈЕК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). ЈЕК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. ЈЕК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. ЈЕК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. ЈЕК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.

			•Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција		CJK.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. CJK.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). CJK.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. CJK.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела CJK.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста CJK.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности CJK.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .CJK.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
ЈЕЗИК (Препоручени број часова 22) Историја српског књижевног језика	Ученици треба да стекну основна знања о почецима стандардизације српског књижевног језика и правописа у првој половини XIX века	– објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 7.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акцентске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и

			специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме

					у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Функционални стилови српског књижевног језика	-упознавање са основним одликама административног и публицистичког стила -функционално повезивање са наставом књижевности и језичке културе	– састави текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 5.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акцентске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		(префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима

					СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Морфологија у ужем смислу	-проширивање знања из морфологије стечених у основној школи.	– примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 10.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере.

					СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (Препоручени број часова 16) Усмено и писано изражавање	-Унапређивање и оплемењивање културе говора и писања	– примени правописна решења у вези са спојеним и одвојеним писањем речи; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 16.	СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. СЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

Образовни профил:	**Бравар-заваривачи Оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**трећи**
Предмет:	**Српски језик и књижевност**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања	Стандарди
КЊИЖЕВНОСТ Модерна у светској и српској књижевности Шарл Бодлер, „Албатрос” А. П. Чехов, Ујка Вања В. Илић, „У позну јесен” Алекса Шантић, „Вече на школу”, „Претпразничко вече”, Јован Дучић, „Јабланови” Милан Ракић, „Искрена песма” В. П. Дис, „Можда спава” / „Тамница” М. Бојић „Плава гробница“ П. Кочић „Мрачајски прото“ Б. Станковић: „Коштана“ С. Пандуровић, „Светковина” Исидора Секулић, Сапутници (избор)	Упознавање са основним одликама модерне, представницима и њиховим делима.	– наведе главне мотиве, тематику, ликове и основне стилске одлике репрезентативних књижевних дела; – именује ауторе и дела; – именује особености књижевне епохе; – наведе имена аутора, називе обрађених дела и разврстава их према књижевним епохама; – повеже појаве у књижевности са друштвено-историјским околностима; – тумачи песничка дела износећи доживљаје, утиске и запажања о њима; – самостално бира књижевна дела изван програма ослањајући се на стечена знања и усвојене вредности;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми: 14.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...).

			идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка		СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

			•Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		
Међуратна књижевност у српској књижевности Душан Васиљев, „Човек пева после рата” Милутин Бојић, „Плава гробница” Милош Црњански, „Сеобе” (одломак)	Упознавање са основним одликама међуратне књижевности, представницима и њиховим делима.	– објасни однос ратне и међуратне књижевности према традицији (прошлости);	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми: 4.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.

Књижевност после Другог светског рата у српској и светској књижевности Иван Горан Ковачић, „Јама” Васко Попа, Кора, избор из поезије Миодраг Павловић, „Научите пјесан”, „Реквијем” Десанка Максимовић, Тражим помиловање Иво Андрић, Проклета авлија Добрица Ћосић, Корени Душан Ковачевић, Балкански шпијун / Професионалац Матија Бећковић, избор из поезије	Упознавање са основним одликама књижевног периода, представницима и њиховим делима.		Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, вероваања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 9.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на

			-Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. .СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
Изборни део (бирају се 2 дела) Борисав Станковић, Нечиста крв Растко Петровић, Људи говоре Достојевски, Злочин и казна Кафка, Процес Ернест Хемингвеј, Старац и море Х. Хесе, Демијан / Сидарта Орвел, Животињска фарма / 1984 Дину Буцати, „7 спратова” из Продавнице тајни Владан Десница, Пролећа Ивана Галеба (одломци) Добрица Ћосић, Време смрти (одломци)	Упознавање са основним одликама послератних епских врста, представницима и њиховим делима.		Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 4.	СЈК.1.2.1. Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.1.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из

			Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима		књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом. СЈК.1.2.4. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. СЈК.1.2.5. Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. СЈК.1.2.6. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. СЈК.1.2.7. Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом. СЈК.2.2.1. Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко стилски аспекти...). СЈК.2.2.2. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. СЈК.2.2.3. Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноуметничког и књижевнонаучног дела и адекватно их примењује приликом разумевања и тумачења ових врста дела СЈК.2.2.4. Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста СЈК.2.2.6. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности СЈК.2.2.7. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста.

			Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		.СЈК.1.2.9. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.
ЈЕЗИК Творба речи извођење, слагање, префиксација	проширивање знања стеченог у основној школи и увођење нових појмова.	– препозна најважније типове творбе у српском језику – извођење, слагање, префиксацију; – препозна делове творенице у типичним случајевима;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 6.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна

			•Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција		основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели

			Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Лексикологија полисемија метафора и метонимија синонимији, антонимији, хомонимији фразеологизми	проширивање знања из у основној школи и увођење нових појмова.	– разликује значењске односе међу речима; – примени језичке механизме за богаћење речника (метафору и метонимију); – препозна и правилно користи устаљене изразе (фразеологизме);	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 6.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба

			•У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије		ЈЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента ЈЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .ЈЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. ЈЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално ЈЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст ЈЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних

			Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Синтакса реч, синтагма и реченица предикатске и комуникативне реченице врсте независних реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне и жељне). Напоредне конструкције и напоредни односи (саставни, раставни и супротни)	проширивање знања из у основној школи и увођење нових појмова.	– разликује синтаксичке јединице; – разликује предикатску и комуникативну реченицу; – разликује све типове независних предикатских реченица; – разликује напоредне односе међу речима, синтагмама и реченицама; – препозна различите врсте зависних речени	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми : 6.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила

			циљеве и проширију разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која		акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника).

			одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Правопис писање знакова интерпункције (тачка, запета, тачка са запетом, упитник, узвичник, две тачке, три тачке, црта, заграда, наводници)	- обновљње и проширивање знања из правописа стечених у претходним разредима.	– правилно користи знаке интерпункције (тачку, запету, тачку са запетом, упитник, узвичник, две тачке, три тачке, црту, заграду, наводнике);	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -усмено излагање; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми (модерна) : 6.	СЈК.1.1.1. Има основна знања о језику уопште (шта је језик, које функције има), поштује свој језик и поштује друге језике; препознаје стереотипне ставове према језику. Разуме појам текста; разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социолингвистике: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке варијативности и препознаје основне варијетете СЈК.1.1.2. Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат може препознати, као што су гласовни систем, акценат, број падежа итд.); има правилан став према свом дијалекту и другим дијалектима српског језика и према оба изговора српског књижевног језика (поштује свој и друге дијалекте српског језика и има потребу да чува свој дијалекат; подједнако цени оба изговора српског књижевног језика – екавски и (и)јекавски); има потребу да учи, чува и негује књижевни језик; познаје најважније граматике и нормативне приручнике и уме да се њима користи; зна основне податке о месту српског језика међу другим индоевропским и словенским језицима; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба СЈК.1.1.3. Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова; има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента СЈК.1.1.4. Познаје врсте и подврсте речи; примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и

			специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи. .СЈК.1.1.5. Правилно склапа реченицу; разликује синтаксичке јединице1; разликује активне и пасивне реченице; уме да анализира једноставније реченице грађене по основним моделима2 и проширене прилошким одредбама. СЈК.2.1.1. Има шира знања о језику уопште (која су битна својства језика); препознаје јединице и појаве које припадају различитим језичким нивоима / подсистемима; има основна знања о писму уопште; има основна знања о правопису уопште (етимолошки – фонолошки правопис; граматичка – логичка интерпункција; графема – слово); има основна знања о језицима у свету (језичка сродност, језички типови, језичке универзалије). Разуме основне принципе вођења дијалога; разуме појам говорног чина; разуме појам деиксе. Познаје одлике варијетета српског језика насталих на основу медијума и оних који су условљени социјално и функционално СЈК.2.1.2. Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и)јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст СЈК.2.1.3. Познаје говорне органе и начин на који се гласови производе; зна да дели гласове по свим критеријумима; разуме појам фонеме; зна сва правила акценатске норме и уме да прочита правилно акцентовану реч; зна механизме фонолошки условљених гласовних промена (једначење сугласника по звучности и по месту творбе, сажимање и асимилацију вокала и губљење сугласника). СЈК.2.1.4. Има шира знања о врстама и подврстама речи; уме да одреди облик промењиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме

					у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи; примењује норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима СЈК.3.1.2. При подели речи на слогове позива се на правила; акцентује једноставније примере. СЈК.3.1.5. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка
Усмено изражавање научни и књижевноуметнички стил и разликовање од разговорног стила.	-оспособљавање ученика да проналазе примере текстова са одликама научног и књижевноуметничког стила, као и да поменуте стилове разликују од разговорног стила. -повезивање наставе језика са наставом књижевности.	– наведе особине разговорног стила, посебно оне које га разликују од осталих стилова; – говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; – саслуша туђе мишљење и узме га у обзир приликом своје аргументације;	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -усмено излагање; -активност на часу; Препоручен број часова по теми : 3.	СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с ним усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе

			•Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. СЈК.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

Писано изражавање израда четири писмена задатка и писање унапређене верзије писменог задатка	-обнављање и проширивање знања из правописа и стилистике	– напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме.	Компетенција за целоживотно учење •Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селектује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања •Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Комуникација •Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. •Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). •Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. •Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. •У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. •Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. Рад с подацима и информацијама •Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује. •Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција •Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Праћење остварености исхода кроз: -тестове знања; -активност на часу; -писмене задатке. Препоручен број часова по теми (модерна) : 10.	СЈК.1.3.1. Говори разговетно, поштујући ортоепска правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основномтерминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. СЈК.1.3.2. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем(експозицијом); уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе СЈК.1.3.4. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднаслове,

			-Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Решавање проблема Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације Сарадња Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе Одговорно учешће у демократском друштву Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка •Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. •Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).		уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо – приватно и службено, биографију (CV), молбу, жалбу, захтев, оглас; зна да попуни различите формуларе и обрасце. CJK.1.3.7. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености: разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику.

Образовнипрофил:	Бравар заваривач/оператер машинске обраде
Разред:	први
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	**7/2023**

Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења Страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетен цију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
1. Starter unit	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор;	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника -разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему;	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским тема ма, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.

	– формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региja и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА**	-разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима. -препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона; - пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама, по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;			2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.

	– стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.				2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2. It's my life	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту.

	учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми;	-разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему; -разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима. -препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона; - пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама,		• Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.

	– колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.	по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;			2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.

					2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3. Your day	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације;	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника -разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).

	– непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региja и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији;	употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему; -разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима. -препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона; - пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама, по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;			2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.

	– паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.				2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

4.	Urban life	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција;	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника -разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему; -разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима. -препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона;	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.

	– стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.	- пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама, по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;			2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој

					се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним тема, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
5. Keep fit	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови;	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандардној језичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника -разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговоран однос према здрављу	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).

	– врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региja и држава у којима се страни језик користи као већински;	релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему; -разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима. -препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона; - пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама, по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;		Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.

	– ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.				2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.

					2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
6. Eat well	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање;	-разуме општи смисао најједноставнијих, уобичајених и предвидивих дијалога и разговора у којима се износе основне информације личне природе на познате, блиске и узрасно релевантне теме, уз употребу једноставних стандарднојезичких елемената и спорог ритма, без отежавајућих позадинских шумова и преклапања исказа саговорника -разуме кратке и једноставне предлоге, савете, захтеве и позиве на заједничке активности, као и кратка и једноставна обавештења, упутства и молбе, везане за личне потребе и интересовања, и поступа по њима, уз евентуалну помоћ саговорника -разуме општи смисао и најважније појединости кратких и једноставних исказа којима се изражава мишљење, допадање и недопадање, поседовање и припадање, жеље, осећања и потребе; -разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање -разуме општи садржај и важне појединости једноставнијих краћих текстова о конкретним темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и понеку битну појединост најједноставнијих нефикционалних (примењених и употребних) текстова у различитим медијским формама (интернет текстове информативног карактера, форуме, прилоге на друштвеним мрежама итд.) уз одговарајућу припрему; -разуме основни смисао и главне информације најједноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови; -Разуме најједноставније поруке и описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера -посредује у најједноставнијој и краткој неформалној усменој интеракцији, захтевајући по потреби помоћ саговорника, уз уважавање општих разлика у културним вредностима.	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговоран однос према здрављу	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).

	– врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региja и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање.	-препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, очекивана правила понашања у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту честих, свакодневних ситуација - пише најједноставније текстове према моделу за описивање и интерпретацију илустрација, табела, слика, графикона; - пише кратке поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне и главне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним и узрасно релевантним темама; учествује у кратком дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама, по потреби тражећи додатна појашњења од саговорника;			2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.

					2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

Образовнипрофил:	Бравар-заваривач/оператер машинске обраде
Разред:	Трећи
Предмет:	Енглески језик
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	64
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Циљ учења Страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања	Стандарди
1.Learning style	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА**	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање); – разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.

	– разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту;	познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства); -пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим,		• Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.

	– природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и слične документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена; - уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.); – препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.

					2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
2. Into sport	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог;	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање); – разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговоран однос према здрављу	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење,

	– презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства); -пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и сличне документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена; - уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.);			упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у

		– препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
3.Family matters	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор;	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање);	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота

	– информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције;	– разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства);		• Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	(стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.

	– ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	-пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и сличне документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена; - уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.); – препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника.

					2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
4. Working life	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање;	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање); – разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.

	– неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА**	и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства); -пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и сличне документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена;			2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.

	– стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	- уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.); – препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

5. Getting there	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција;	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање); – разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговоран однос према околини	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма. 2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.

	– стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региja и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ; – правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства); -пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и сличне документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена; - уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.); – препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој

					се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.
6. Meeting up	**РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА** – разумевање говора; – разумевање монолошких излагања; – разумевање разговора (дијалога и дискусија) између других лица; – разумевање као саставни део интеракције у којој се активно учествује; – разумевање у циљу извршавања инструкција; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни и медијски прилози (аудио и аудио-видео записи; радио, телевизија, интернет); – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ. **РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА** – разумевање прочитаног текста; – аутентични и адаптирани текстови; – врсте текстова;	-разуме и интерпретира смисао и значење писаног текста, примењујући различите стратегије читања које омогућавају: а) сналажење и оријентисање у једноставним текстовима који спадају у шири спектар интересовања, са циљем процењивања релевантности текста за читаоца и утврђивања начина за његово даље читање (оријентационо читање); б) усмеравање пажње на релевантне краће целине и појединачне делове (селективно читање); в) откривање значења непознатих речи на основу познатог контекста (извођење закључака, инферирање); – разуме општи садржај и важне појединости краћих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; -разуме општи садржај и важније појединости једноставнијих аутентичних и адаптираних краћих текстова у вези с познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -разуме основни смисао и главне информације једноставнијих текстова на	• Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву	• Диктат • Рецитације • Пуштање аудио снимака • Слушање песама на енглеском • Гледање видео снимака, филмова, исечака • Служење текстовима из уџбеника • Служење таблом • Штампање додатних материјала • Служење текстовима са интернета • Интегрисање вежбе разумевања прочитаног у тестове • Комуникација на часу, са наставником и другим ђацима • Инсценирање драмских дијалога • Рецитовање • Домаћи задатак • Писање есеја • Писање писама Вежбе интеракције на часу између ђака и између ђака и професора	2. СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2. СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више са/говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2. СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања). 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.

	– издвајање поруке и суштинских информација; – процењивање релевантности текста; – усмеравање пажње на појединачне делове текста; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ. **УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – артикулација и интонација; – монолошко излагање; – дијалог; – презентација; – компензационе стратегије у комуникацији. **ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ** – писмено изражавање; – врсте текстова; – опште и креативно писање; – описивање; – нарација; – резимирање; – аргументација; – критичко мишљење; – писана интеракција; – стратегије планирања писаног излагања и саопштавања; – компензационе стратегије у комуникацији; – дигитални и традиционални алати; – кохезија и кохеренција; – имејлови, СМС поруке, друштвене мреже, форуми; – колаборативне писане активности; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ. **СОЦИОКУЛТУРНА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА**– интеркултурност; – истраживање и рефлексија; – заступљеност циљног језика; – положај циљног језика у глобалном контексту; – природне, друштвене и културне одлике региј и држава у којима се страни језик користи као већински; – ИКТ;	блиске и увежбаване теме у којима се износе лични ставови и/или недвосмислени аргументи; – разуме једноставну пословну и стручну кореспонденцију; – разуме једноставне описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке приватног карактера; -користи циљни језик као језик комуникације у учионици; – говори углавном самостално и/или уз подршку саговорника о познатим и увежбаваним темама из домена личног интересовања и образовног контекста на претежно кохерентан начин; -описује укратко и поједностављено догађаје и доживљаје и образлаже контекст; – саопштава тему и најважније информације из писаних, аудио и аудио-визуелних извора; – учествује у краћем дијалогу и размењује основне информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; - учествује у краћем дијалогу и износи на једноставан начин своје предлоге, намере и одлуке; -резимира на конвенционални начин прочитани текст или медијски приказ о познатим и блиским темама из приватног, јавног, образовног и стручног домена користећи једноставна језичка средства; – описује утиске и осећања, износи мишљење, истиче предности и мане неке појаве или поступка користећи једноставна језичка средства, по потреби уз употребу основних дигиталних алата; -пише краће текстове дескриптивног карактера на конвенционалан начин у оквиру креативног писања (описује људе, појаве и предмете из непосредног окружења, домена личног интересовања и искуства); -пише једноставну белешку о неком догађају или обављеним активностима – пише поруке (попут имејлова, смс порука, прилога на форумима и сл.) у којима тражи или преноси једноставне информације о блиским и познатим, друштвеним, образовним, стручним и узрасно релевантним темама; -пише неформална и формална писма, имејлове, позивнице и сл. користећи устаљене и увежбане изразе за одбијање/прихватање позива, извињења и			2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање). 2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење). 2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања). 2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама. 2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре. 2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор. 2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору. 2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму. 2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности. 2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више са/говорника у приватном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак. 2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на

	– правила понашања; – културне вредности; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – компензационе стратегије у комуникацији; – паравербална и невербална комуникација; – аутентична комуникација; – језичка варијабилност; **МЕДИЈАЦИЈА** – стратегије преношења поруке са матерњег језика на страни језик/са страног језика на матерњи; – посредовање у усменој и писаној комуникацији на опште и стручне теме; – компензационе стратегије у комуникацији; – културно посредовање	сл; – попуњава различите формуларе, упитнике, обрасце и сличне документе једноставне структуре у приватном, јавном, образовном и стручном домену; -– препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, основна правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и заједница чији језик учи, у контексту уобичајених ситуација из приватног, јавног, образовног и професионалног домена; - уочава карактеристичне разлике између најфреквентнијих варијетета циљног језика и разуме њихову условљеност ванјезичким факторима (као што су контекст употребе, узраст, регионални варијетети и сл.); – препричава, резимира и преноси, са матерњег језика на страни језик / са страног језика на матерњи, основни садржај и понеку битну појединост краћег текста, аудио или аудио-визуелног записа и краће интеракције, уз помоћ речника; – посредује у једноставнијој неформалној усменој интеракцији уз уважавање општих разлика у културним вредностима			цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа. 2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу. 2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору. 2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства. 2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста. 2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл. 2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура. 2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор. 2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интерпункција и организација углавном добри. 2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више са/говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту. 2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања. 2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника. 2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара. 2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима. 2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идиома, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно. 2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре.

					2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију. граматичке структуре. 2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.

Образовнипрофил:	**Оператер машинске обраде резањем/Бравар-заваривач**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације.	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела.	– сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика),	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији и у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности.

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ. СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике трчања на кратким стазама. Усавршавање технике трчања на средњим стазама. Усавршавање технике скок удаљ. Усавршавање технике скок увис. Бацање кугле. Спортска гимнастика. Вежбе на тлу. Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела	– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	– уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и промењивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика),	- ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и промењивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-пледа у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих.

ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана премета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180о „рондат”. Колут назад до става о шакама. Премет напред. Прескок. Згрчка. Разношка. Кругови (дохватни). За ученике : – вучењем вис узнето; – вис стражњи, издржај; – вучењем вис узнето; – спуст у вис предњи. За ученице: – уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; – њих у згибу/уз помоћ; – спуст у вис стојећи. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој: – Њих у упору. – Саскоци. – Састав. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек; њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180		физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;		– на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина. - ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено-историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима.
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Основна правила и принципи вежбања: - загревање, - разгибавање, вежбе обликовања,	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности.	– повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје и примењује основне принципе прве помоћи. – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења;	

- дисање, - дозирање вежбања, - смиривање организма. Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању. Здравствена култура. Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности. Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне супстанце и недозвољена средства. Основе прве помоћи у вежбању и професионалном раду	Правилно држање тела.	– учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје основне принципе пружања прве помоћи		Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и промењивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности.	- ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења (гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско-рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовнипрофил:	**Оператер машинске обраде резањем/ Бравар-завривач**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Физичко васпитање**
Просветни гласник:	**7/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења предмета Физичко васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације.	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела.	– сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак; – планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основне принципе вежбаоног процеса и правила тимских и спортских игара;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и промењивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре	ФЗВ.СО.О.1.1. Адекватно користе стручну терминологију у комуникацији и у вези са физичком активношћу, вежбањем и спортом. - ФЗВ.СО.О.1.2. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу. - ФЗВ.СО.О.1.3. Демонстрирају моторичке вештине у односу на окружење и постављене задатке. - ФЗВ.СО.О.1.4. Анализирају резултате тестирања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.1.5. Придржавају се правила понашања и мера безбедности у вежбању. - ФЗВ.СО.О.1.6. Изводе антропометријска и моторичка мерења и анализирају резултате. - ФЗВ.СО.О.2.1. Редовно учествују у различитим вежбањима ради унапређивања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.2.2. Анализирају утицај

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ. СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике трчања на кратким стазама. Усавршавање технике трчања на средњим стазама. Усавршавање технике скок удаљ. Усавршавање технике скок увис. Бацање кугле. Спортска гимнастика. Вежбе на тлу. Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана премета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180о „рондат". Колут назад до става о	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела	– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; – разликује различите типове физичке активности и њихов утицај на организам; – примењује усвојене вежбе и вежбања у складу са сопственим могућностима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи покрете и грешке у извођењу кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у	различите врсте исхране на телесни статус на основу поузданих извора информација. - ФЗВ.СО.О.2.3. Примењују мере безбедности у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.2.4. Увежбавају моторичке вештине у различитим контекстима и променљивим условима. - ФЗВ.СО.О.3.1. Бирају физичке активности у складу са личним циљевима побољшања моторичких способности. - ФЗВ.СО.О.3.2. Придржавају се фер-плеја у вежбању и навијању и аргументовано се супротстављају нетолерантном понашању. - ФЗВ.СО.О.3.3. Придржавају се здравствено-хигијенских и еколошких мера у физичким активностима. - ФЗВ.СО.О.3.4. Адекватно реагују у случају повреде приликом физичке активности. - ФЗВ.СО.О.3.5. Вреднују национално наслеђе у физичкој активности, спорту и плесу, као и наслеђа других. - ФЗВ.СО.С.1.1. Критички процењују коришћење психоактивних и недозвољених супстанци у спорту и вежбању. - ФЗВ.СО.С.1.2. Коригују извођење моторичких вештина у односу на повратне информације које добијају. - ФЗВ.СО.С.1.3. Прихватају и активно укључују друге са различитим моторичким вештинама и способностима у вежбање. - ФЗВ.СО.С.1.4. Идентификују физичке активности које доприносе развоју моторичких способности. - ФЗВ.СО.С.1.5. Објашњавају значај моторичких способности за добро здравље и учествовање у спорту. - ФЗВ.СО.С.1.6. Процењују значај физичке активности за здравље. - ФЗВ.СО.С.1.7. Илуструју везу редовне физичке активности и емоционалног и менталног здравља. - ФЗВ.СО.С.1.8. Препознају физиолошке промене у организму приликом вежбања и адекватно реагују на њих. - ФЗВ.СО.С.2.1. Процењују јаке и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења. - ФЗВ.СО.С.2.2. Решавају различите моторичке проблеме, истражују покретом сопствене могућности, исказују себе и своја осећања. - ФЗВ.СО.С.2.3. Помажу и охрабрују друге ради побољшања извођења моторичких вештина.

шакама. Премет напред. Прескок. Згрчка. Разношка. Кругови (дохватни). За ученике : – вучењем вис узнето; – вис стражњи, издржај; – вучењем вис узнето; – спуст у вис предњи. За ученице: – уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; – њих у згибу/уз помоћ; – спуст у вис стојећи. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој: – Њих у упору. – Саскоци. – Састав. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек; њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180		активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље;		различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	- ФЗВ.СО.С.2.4. Вреднују поузданост информација из различитих извора, које се односе на физичку активност, исхрану и здравље. - ФЗВ.СО.С.2.5.Адекватно користе дигитална и технолошка знања, као и принципе различитих наука за прикупљање и анализу информација о физичкој активности, исхрани и здрављу. - ФЗВ.СО.С.2.6. Тумаче значај активног начина живота за будућу професију. - ФЗВ.СО.С.2.7. Примењују правила и принципе здраве исхране (редовност, умереност, разноврсност) и знају последице неправилне исхране. - ФЗВ.СО.С.2.8. Показују важност друштвене интеракције помажући и охрабрујући друге у вежбању. - ФЗВ.СО.С.2.9. Вреднују друштвено-историјски контекст вежбања, важност фер-плеја, сарадње, емпатије и толеранције. - ФЗВ.СО.С.3.1. Бирају и учествују у физичким активностима на основу личних афинитета и потребе за самоизражавањем. - ФЗВ.СО.С.3.2. Уз самопоуздање примењују моторичке вештине у свакодневним активностима, вежбању и ванредним животним околностима. - ФЗВ.СО.С.3.3. Помажу другима у планирању и одабиру физичких активности. - ФЗВ.СО.С.3.4. Компетентно анализирају спортске догађаје и аргументовано дискутују о њима. - ФЗВ.СО.С.3.5. Анализирају своју физичку форму и предузимају мере за побољшање. - ФЗВ.СО.С.3.6. Користе различите ИКТ у вежбању и укључују друге. - ФЗВ.СО.С.3.7. Вреднују лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту. - ФЗВ.СО.С.3.8. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем. - ФЗВ.СО.С.3.9. На друштвено одговоран начин изражавају лични и групни идентитет у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.1. Адекватно користе основну терминологију физичке активности на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.1.2. Користе комуникационе вештине и стратегије за спречавање и решавање конфликтних ситуација у физичким активностима. - ФЗВ.СО.Н.1.3. Образлажу вредности физичке активности у превенцији настанка хроничних незаразних обољења
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Основна правила и принципи вежбања: - загревање, - разгибавање, вежбе обликовања, - дисање, - дозирање вежбања, - смиривање организма. Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању. Здравствена култура.	Унапређивање и одржавање физичких способности. Проширивање знања о развоју моторичких способности. Правилно држање тела.	– повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје и примењује основне принципе прве помоћи. – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима и/или спортско рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окружењу и редовно вежба у складу са својим потребама;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог васпитања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г.Активности у природи (крос, спортски дан); Д. Школска такмичења; Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге – без и са реквизитима, – у пару (два ученика), – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гипкости (покретљивости) – без реквизита и са реквизитима, – у пару (два ученика), – уз коришћење справа.	

Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности. Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне супстанце и недозвољена средства. Основе прве помоћи у вежбању и професионалном раду		– примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у физичким активностима у школи и ван школе; – у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на толерантан и прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – повезује штетан утицај који психоактивне супстанце имају на здравље. – познаје основне принципе пружања прве помоћи		3. Развој издржљивости – трчања, 4. Развој координације – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима 5. Развој брзине – једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.); – штафетне игре; – извођење вежби максималном брзином. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе, прилагођене индивидуалним способностима и карактеристикама ученика За сваки час планира се развој моторичких способности ученика (Кондициона припрема), у складу са наставном темом која се реализује у главном делу часа. Одређени број часова наставник може планирати искључиво за рад на кондиционој припреми ученика на основу процене њихових, потреба и могућности. Наставник у сарадњи са ученицима даје упутства за израду личних програма вежбања које ученици повремено приказују на часовима. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање и дозирати вежбање у складу са њиховим могућностима.	(гојазност, дијабетес и кардио-васкуларна обољења). - ФЗВ.СО.Н.1.4. Идентификују личне баријере за здрав начин живота (исхрана, вежбање, време, седентарна активност...). - ФЗВ.СО.Н.1.5. Истичу друштвену корист од учешћа у физичкој активности. - ФЗВ.СО.Н.1.6. Познају процедуре пружања прве помоћи. - ФЗВ.СО.Н.2.1. Образлажу допринос вежбања у природи здрављу и важност заштите животне средине. - ФЗВ.СО.Н.2.2. Адекватно користе различите изворе информација о физичкој активности, исхрани и здрављу на страном језику. - ФЗВ.СО.Н.2.3. Учествују у спортским такмичењима и манифестацијама у локалној заједници. - ФЗВ.СО.Н.3.1. Осмишљавају лични програм вежбања и процењују његов ефекат. - ФЗВ.СО.Н.3.2. Организују спортско-рекреативне активности у различитим окружењима (породица, локална заједница...). - ФЗВ.СО.Н.3.3. Креирају и спроводе план исхране.

Образовни профил:	Бравар-заваривач, оператер машинске обраде резањем
Разред:	Први
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	1. Усвајање математичког концепта, знања, вештина и основа дедуктивног закључивања; 2. Развијање апстрактног и критичког мишљења; 3. Способност комуникације математичким језиком ; 4. Примена стеченог знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота и струке.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Реални бројеви	- Проширивање знања оскупу реалних бројева -Упознавање са појмовима апсолутна ирелативна грешка	• користи, приказује на бројевној правој и пореди природне, целе, рационалне и реалне бројеве; • преведе рационалне бројеве из једног записа у други; • на основу једноставнијег реалног проблема састави и израчуна вредност бројевног израза (са или без калкулатора); • одреди апсолутну вредност реалног броја; • заокругли број на одређени број децимала; • одреди границу апсолутне и релативне грешке;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.1. 2.МА.1.1.2. 2.МА.1.1.3. 2.МА.2.1.4.
Пропорционалност	-Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну	• примени пропорцију и процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама; • примени прост каматни рачун у једноставним реалним ситуацијама;	Географија Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.4.2. 2.МА.2.4.2.
Геометрија	- Проширивање знања о геометрији	• разликује узајамне положаје тачака и правих у равни; • примени својства троуглова, четвороуглова и кругова, укључујући и примену у реалном контексту; • примени Талесову теорему;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.2.2. 2.МА.2.2.1.
Рационални алгебарски изрази	-Проширивање знања о полиномима	•трансформише једноставнији рационални алгебарски израз	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.4.

Образовни профил:	Бравар-заваривач, оператер машинске обраде резањем
Разред:	Други
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	1. Усвајање математичког концепта, знања, вештина и основа дедуктивног закључивања; 2. Развијање апстрактног и критичког мишљења; 3. Способност комуникације математичким језиком ; 4. Примена стеченог знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота и струке.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Тригонометрија правоуглог троугла	-Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности	●Одреди вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°; ●примени основне тригонометријске идентичности при одређивању вредности тригонометријских функција оштрог угла ако је позната вредност једне од њих; ●примени тригонометрију правоуглог троугла у реалним ситуацијама уз коришћење калкулатора;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.2.7. 2.МА.2.2.5.
Степеновање и кореновање	-Проширивање знања о степеновању и кореновању	● трансформише и израчуна вредност једноставних израза са степенима или коренима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; ● скицира графике функција $y = x^2$ и $y = x^3$;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици.	2.МА.1.1.2. 2.МА.1.3.2. .
Квадратна једначина и квадратна функција	-Стицање основних знања о квадратној једначини и квадратној функцији	• реши једноставан проблем који се своди на квадратне једначине са реалним решењима и неједначине; • растави квадратни трином на чиниоце; • скицира и тумачи график квадратне функције	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.3.2. 2МА.1.1.5. 2МА.1.1.6.

Образовни профил:	Бравар-заваривач, оператер машинске обраде резањем
Разред:	Трећи
Предмет:	Математика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	31
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	1. Усвајање математичког концепта, знања, вештина и основа дедуктивног закључивања; 2. Развијање апстрактног и критичког мишљења; 3. Способност комуникације математичким језиком ; 4. Примена стеченог знања и вештина у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота и струке.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања	Стандарди
Аналитичка геометрија у равни	-Стицање основних знања о аналитичкој геометрији	• реши једноставне проблеме међусобних односа тачака и правих у координатној равни; • реши једноставне проблеме користећи једначине праве и кружнице;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.2.4
Низови	-Стицање основних знања о низовима	● примени аритметички и геометријски низ у једноставним ситуацијама.	Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама	Теоријска настава, реализује се у учионици	2.МА.1.3.1

Образовнипрофил:	Бравар-заваривач, оператер машинске обраде резањем
Разред:	Први
Предмет:	Рачунарство и информатика
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	1. Усвајање информатичких концепата, знања и вештина, 2. Формирање вредносних ставова и развијање апстрактног и критичког мишљење, 3. Способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбеданначин 4. Примена стечених знања и вештина у решавању проблема из свакодневног живота, даљем школовању и раду.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
РАЧУНАРСТВО	- Стицањеосновнихзнања о математичко-техничкимосновамаинформатике, значају и примени рачунара у информационом друштву, структури и принципу рада рачунара, функцијињеговихкомпоненти и утицајукомпонентинаперформансерачунара	-објасниулогу ИКТ у свакодневномживоту; – наведеактуелнеобластирачунарства и проблемекојионирешавају; – разумеизазовекоришћења и користисавременетехнологијенаодговоран и безбеданначин; – објасниначиндигиталногзаписаподатака и бинарногзаписаприродних бројева; – процениколичинумеморијекојузаузимајуразличитеврстеподатака; – опишеразликуизмеђухардвера и софтвера; – наведехардверскекомпонентедигиталнихуређаја, њиховуулогу у систему иосновнекарактеристике; – објасништаласистемскисофтвер; – објасникојајеулогаоперативногсистема; – познајеосновнетиповеапликативногсофтвера; – разликујепојмове и типовелиценцисофтвера и садржајакојиседеле;	Математика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.
ДИГИТАЛНИ УРЕЂАЈИ И ИНТЕРНЕТ	-Оспособљавање ученика за прилагођавање радног окружења, инсталацију и деинсталацију програма,прикључивање и подешавање спољашних уређаја -Оспособљавање ученика за коришћење Интернет- сервиса, коришћење ресурса локалне мреже и упознавање са принципом функционисања глобалних мрежа	– разликује елементе графичког корисничког интерфејса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – инсталира и деинсталира корисничке програме; – објасни начине прикључивања и подешавања спољашњих уређаја (штампача, скенера, пројектора, ...); – приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; – организује датотеке на локалном и дељеном складишту; – класификује информације са интернета и процењује њихов квалитет и поузданост; – користи сервисе интернета који одговарају његовом стручном усмерењу; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.
КРЕИРАЊЕ И УРЕЂИВАЊЕ ДИГИТАЛНИХ САДРЖАЈА	-Стицање знања, вештина и навика неопходних за успешно коришћење програма за обраду текста -Оспособљавање ученика за рад са сликом, ауддио и видео записом -Оспособљавање ученика за израду презентација и њихово презентовање	-ефикасно и тачно уноси и уређује неформатиран текст, поштујући правила језичког и дигиталног правописа; – користи функционалности намењене сарадничком раду; – примени основне и напредније елементе форматирања и структуирања стручног текста; – примени параметре стилизовања текста на нивоу карактера, параграфа и страница; – користи, креира и одржава именоване стилове и табелу садржаја документа; – припреми документ за штампу и одштампа га; – креира растерску и векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – оптимизује слику за приказ на различитим медијима и сачува је у одговарајућем формату; – користи алат за уређивање аудио и видео-записа; – у складу са правилима за израду добре презентације креира, уређује и приказује слајд презентације; – креира једноставни веб-сајт на основу готових веб решења;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.
ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА	-Оспособљавање ученика за рад са програмима за табеларне калкулације -Оспособљавање ученика за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета	– креира и форматира табелу са подацима одговарајућег типа; – креира формуле за израчунавање статистика уз коришћење уграђених функција; – користи апсолутно и релативно адресирање; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – креира изведене (пивот) табеле; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – протумачи резултате анализе података и изведе	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	Настава се реализује у рачунарском кабинету, као двочас, у групама не већим од 15 ученика.

Образовниипрофил:	**Бравар – заваривач, Оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**I3**
Предмет:	**ИСТОРИЈА**
Просветни гласник:	**22. август 2023. ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Број 7**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.
Образовниипрофил:	**Бравар – заваривач, Оператер машинске обраде резањем**

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Историја као процес, наука и наставни предмет	Оспособити ученика да може да : у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократарском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1.Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2.Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3.Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4.Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2.Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4.Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7.Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1.Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.

					ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Антички период на територији Србије	Оспособити ученика да може да : наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Србији;	наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Србији;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу различитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Срби и њихово окружење у средњем веку	Оспособити ученика да може да : – наведе типове државних уређења српских и суседних држава у периоду средњег века и издвоји њихове специфичности;	– наведе типове државних уређења српских и суседних држава у периоду средњег века и издвоји њихове специфичности; – наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу различитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.

	– наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;			ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ под страном влашћу од краја XV до краја XVIII века	Оспособити ученика да може да : – наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	– наведе типове државних уређења у периоду новог века на простору насељеном Србима и издвоји њихове специфичности; – анализира и пореди положај припадника различитих друштвених слојева и група у прошлости; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у различитим историјским периодима;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

					ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од краја XVIII века до Првог светског рата	Оспособити ученика да може да : – идентификује демографске, социјалне и културолошке промене у периоду од почетка 19. до краја 20. века на простору насељеном Србима; – пореди карактеристике српских држава и других држава у којима је српски народ живео у 19. и 20. веку; – анализира положај српског народа у различитим државама у периоду од краја 18. до краја 20. века; – изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система; – идентификује основне елементе и одлике привреде у различитим историјским периодима; – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја;	– идентификује демографске, социјалне и културолошке промене у периоду од почетка 19. до краја 20. века на простору насељеном Србима; – пореди карактеристике српских држава и других држава у којима је српски народ живео у 19. и 20. веку; – анализира положај српског народа у различитим државама у периоду од краја 18. до краја 20. века; – изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система; – идентификује основне елементе и одлике привреде у различитим историјским периодима; – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу различитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте

	– објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;	учења у историјском и савременом контексту;			ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Србија и Црна Гора у Великом рату	Оспособити ученика да може да : – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – анализира утицај међународних односа на положај српског народа; – препознаје међусобну повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем и новом веку; – изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима, на основу датих примера; – покаже на карти места одигравања историјских догађаја; – објасни историјске појаве и процесе, користећи историјску карту; – покаже и објасни на историјској карти промене граница српске државе; – уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.

	– образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;	– наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;			
Српски народ у југословенској држави између два светска рата	Оспособити ученика да може да : препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;	препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и политичких система у прошлости; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе; – наведе примере узајамног утицаја политике, уметности и популарне културе у периоду од краја 18. до краја 20. века; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу различитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.

					ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ у Другом светском рату	Оспособити ученика да може да : – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	– учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним осврtом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	Оспособити ученика да може да : уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских	уочава историјске промене, поређењем савремене политичке карте Балканског полуострва са историјским картама; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.

	учења у историјском и савременом контексту; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и – образложи смисао неговања сећања на догађаје и личности из прошлости; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.	– препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – разликује стварне и прокламоване вредности и особине различитих идеологија и – образложи смисао неговања сећања на догађаје и личности из прошлости; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини. – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.			ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција. ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира промењљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте ИС 3.2.1.Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.
Српски народ и држава у савременим процесима	Оспособити ученика да може да : у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио- визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;	у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора;	Рад са подацима и информацијама Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Дигитална	Наставна тема се остварује кроз редовне часове наставе уз употребу раличитих облика и метода који захтевају учешће ученика у наставном процесу уз коришћење ИКТ технологије и коришћење историјских извора	ИС 1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке. ИС 1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту. ИС 1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти. ИС 1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје. ИС 1.2.2Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора. ИС1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва ИС1.3.3Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа ИС 1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

	– критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; – анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;	– анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве;			ИС 1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликата и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликата. ИС 2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова ИС 2.3.1Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст. ИС 3.1.1.Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем; Бравар - заваривач
Разред:	Први
Предмет:	Географија
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Географије је да ученик развија систем географских знања и вештина, свест и осећање припадности држави Србији, разумевање суштине промена у свету, неговање и стицање моралних вредности, еколошке културе, одрживог развоја, етничке и верске толеранције које ће му помоћи у професионалном и личном развоју.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ТЕРИТОРИЈА И ГРАНИЦЕ СРБИЈЕ -Географски положај Србије и његов значај: -Територија. -Границе.	Циљ: Проширивање раније стечених знања о компонентама географског положаја Србије, анализирање предности и мана географског положаја наше земље.	Ученик ће бити у стању да: -опише географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем територије; -наводи карактеристике граница и пограничних општина Србије	Историја (промене граница српске државе) Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Монолошка метода, дијалошка метода, фронтални, индивидуални рад, тимски рад, демонстративно- илустративна метода, рад на тексту, тематским картама, кооперативно учење, проблемска настава, активна настава/ учење, вежбање картографске писмености, рад на немим картама	ГЕ.1.1.1. оријентише се у природи и на географској карти ГЕ.1.1.2. препознаје и чита математичке, географске и допунске елементе карте ГЕ.2.1.1. одређује положај места и тачака на географској карти и у простору ГЕ.3.1.1. анализира географске карте различитог размера и садржаја и доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница (објеката, појава, процеса и односа)
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ СРБИЈЕ **-Рељеф Србије** **-Клима Србије** **-Воде Србије** **-Земљишта Србије** **-Биљни и животињски свет Србије-** **-Заштита природе Србије-**	Сагледавање физичко-географских компонената простора Србије и разумевање њиховог значаја за живот људи и могућности развоја привреде. Развијање свести о неопходности заштите и одрживог развоја природе Србије	Ученик ће бити у стању да: **-тумачи узроке и последице геотектонских процеса и именује репрезентативне облике рељефа на територији Србије**: (-описује геотектонски положај Србије; -наводи облике рељефа који настају тектонским покретима и вулканизмом -објашњава процес настанка земљотреса и наводи најугроженије зоне -објашњава механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије -именује значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији **-доведе у везу утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије:** -наводи климатске елементе, -наводи и оцењује значај климатских фактора. -издваја климатске области на територији Србије **-именује и објашњава својства хидрографских објеката користећи карту Србије и наводи начине коришћења вода Србије:** -одреди на карти развође сливова, -наводи и лоцира највеће реке Црноморског, Јадранског и Егејског слива,-објасни постанак, поделу и значај језера и термоминер. вода-лоцира термоминералне изворе -опише врсте и значај подземних вода за водоснабдевање, -утврди везу између доступности воде и лоцирања одређених привредних делатности и објеката. **-доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичкогеографске карактеристике простора:** -наведе основне типове земљишта,	Физика (Разлика температуре од топлоте и одређивање смера топлотне размене) Хемија (Утицај температуре и притиска на растворљивост гасова; настанак аерозагађења, последице киселих киша; хемијски састав лековитих вода; отпадне воде- извори и узроци загађивања; загађивачи тла; штетно дејство супстанци на животну средину и здравље људи) Биологија – (Заштита и унапређење животне средине и одрживи развој; значај живог света у природи) Рачунарство и информатика (примена ИКТ-а) Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Монолошка метода, дијалошка метода, фронтални, индивидуални рад, тимски рад, демонстративно- илустративна метода, рад на тексту, тематским картама, кооперативно учење, проблемска настава, програмирана настава, активна настава/учење, вежбање картографске писмености, рад на немим картама, практични рад, пројектни задаци, презентације ученика.	ГЕ.1.1.1. оријентише се у природи и на географској карти ГЕ.1.1.2. препознаје и чита математичке, географске и допунске елементе карте ГЕ.1.1.3. употребљава најједноставније мерне инструменте (компас, термометар, хигрометар, барометар, анемометар, кишомер, снегомерна летва) и описује податке које они приказују ГЕ.1.1.4. употребљава различите географске изворе и статистичке податке. ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике ГЕ.1.2.4. препознаје догађаје проузроковане деловањем природних сила (земљотреси, вулканизам, поплаве, клизишта, екстремне температуре ваздуха, пожари...) као елементарне непогоде. ГЕ.1.3.4. наводи принципе одрживог развоја. ГЕ.2.1.1. одређује положај места и тачака на географској карти и у простору ГЕ.2.1.3. класификује географске чињенице (објекте, појаве и процесе) и географске податке и представља их на немој карти – картографским изражајним средствима моделом, дијаграмом, табелом, шемом, текстом. ГЕ.2.2.3. класификује и анализира географске објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери) ГЕ.2.2.4. описује елементарне непогоде и идентификује угрожене територије у нашој држави и свету. ГЕ.3.1.1. анализира географске карте различитог размера и садржаја и доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница (објеката, појава, процеса и односа)

		-разликује вертикални и хоризонтални распоред вегетације, -класификује фауну у односу на тип средине,-**препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода** **-протумачи утицај човека на географско окружење** -утврђује узроке и последице угрожености заштићених подручја и предлаже мере ревитализације-наводи штетне последице загађења животне средине у Србији,-активно учествује у њиховој заштити,обнови и унапређењу)			ГЕ.3.1.2. користи и анализира географске информације дате у писаним и електронским медијима ГЕ.3.1.3. планира и изводи једноставна теренска истраживања ГЕ.3.2.3. анализира физичкогеографске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање ГЕ.3.2.4. објашњава деловање и последице елементарних непогода у географској средини и предлаже мере за превенцију, ублажавање и отклањање последица у географској средини.
ДРУШТВЕНО- ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ СРБИЈЕ **-Становништво Србије** **-Насеља Србије** **-Привреда Србије** **-Културна добра Србије.**	Проширивање знања о демографским одликама Р.Србије,популационим проблемима, узроцима. Развој свести о неопходности заједничког живота различитих народа, схватање депопулације сеоских насеља, разумевање функција насеља и њиховог просторног развоја. Проширивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама; анализирање националне економије, разумевање проблема Србије као економски транзиционе земље; неопходност заштите животне средине; евентуални избор будућег занимања.	Ученик ће бити у стању да: **-објашњава популациону динамику становништва Србије** **-образложи факторе популационе динамике и доводи их у везу са степеном друштвено-економског развоја** **-опише мере пронаталитетне популационе политике** **-објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи** **-процењује утицај природних и друштвених фактора на развој привреде у Србији:** -наводи географске факторе развоја и размештаја појединих привредних делатности и значајних привредних објеката у нашој земљи; -објашњава промене у структури привреде и њеном просторном размештају); **-помоћу општих и тематских географских карата демонстрира специфичности развоја становништва, привреде и насеља Србије:**	Историја (миграциона кретања, велика сеоба народа; постанак првих насеља) Веронаука (религија и обичаји) Српски језик (место српског језика у породици словенских језика) Биологија (значај лова и риболова; основни еколошки фактори, животно станиште и појам адаптације, значај шума за животну средину) Хемија (хемизација у пољопривреди; индустријска загађења, киселе кише) Рачунарство и информатика (примена ИКТ-а) Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Одговорно учешће у демократском друштву	Монолошка метода, дијалошка метода, фронтални, индивидуални рад, тимски рад, демонстративно-илустративна метода, рад на тексту, тематским картама, кооперативно учење, проблемска настава, програмирана настава, активна настава/учење, вежбање картографске писмености, рад на немим картама, практични рад, пројектни задаци, презентације ученика уз обавезно коришћење физичко географске и тематских карата Србије, израда табела и графикона демографских кретања, тумачење истих.	ГЕ.1.1.1. оријентише се у природи и на географској карти ГЕ.1.1.2. препознаје и чита математичке, географске и допунске елементе карте ГЕ.1.1.4. употребљава различите географске изворе и статистичке податке. ГЕ.1.3.1. разликује основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.3.2. описује демографске различитости, националне и људске вредности ГЕ.1.3.3. разликује значење појма привреде и наводи привредне делатности и привредне гране ГЕ.1.3.4. наводи принципе одрживог развоја. ГЕ.2.1.1. одређује положај места и тачака на географској карти и у простору ГЕ.2.1.3. класификује географске чињенице (објекте, појаве и процесе) и географске податке и представља их на немој карти – картографским изражајним средствима моделом, дијаграмом, табелом, шемом, текстом. ГЕ.2.3.1. описује, анализира и предвиђа кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва у нашој држави и свету ГЕ.2.3.2. објашњава привредне делатности и класификује их у привредне гране ГЕ.3.1.1. анализира географске карте различитог размера и садржаја и доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница (објеката, појава, процеса и односа) ГЕ.3.1.2. користи и анализира географске информације дате у писаним и електронским медијима ГЕ.3.1.3. планира и изводи једноставна теренска истраживања

					ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности ГЕ.3.3.3. описује друштвеногеографске појаве, процесе и односе на националном и међународном нивоу.
ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ СРБИЈЕ -Београдска регија -Војводина -Косово и Метохија -Шумадија -Западно Поморавље -Велико Поморавље -Јужно Поморавље -Источна Србија -Западна Србија -Старовлашко-рашка висија -Ибарско-копаонички крај	Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности где ученици могу да уоче предности и мане одређеног дела територије Србије али и да издвоје и предложе мере за унапређивање.	Ученик ће бити у стању да: **- изводи закључке о узајамном односу физичко-географских и друштвеногеографских чинилаца на развој географских регија у Србији;**	Историја (миграциона кретања у Србији) Биологија (биљни и животињски свет наше земље) Веронаука (религије и обичаји наше земље) Рачунарство и информатика (примена ИКТ-а) Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Одговорно учешће у демократском друштву	Монолошка метода, дијалошка метода, фронтални, индивидуални рад, тимски рад, демонстративно- илустративна метода, рад на тексту, тематским картама, кооперативно учење, проблемска настава, програмирана настава, активна настава/учење, вежбање картографске писмености, рад на немим картама, практични рад, презентације ученика, пројектни задаци, мапе ума	ГЕ.1.1.1. оријентише се у природи и на географској карти ГЕ.1.1.2. препознаје и чита математичке, географске и допунске елементе карте ГЕ.1.1.4. употребљава различите географске изворе и статистичке податке. ГЕ.1.4.1. разликује основне природне и друштвене одлике наше државе ГЕ.2.1.3. класификује географске чињенице (објекте, појаве и процесе) и географске податке и представља их на немој карти – картографским изражајним средствима моделом, дијаграмом, табелом, шемом, текстом. ГЕ.2.4.1. објашњава природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије ГЕ.3.1.2. користи и анализира географске информације дате у писаним и електронским медијима ГЕ.3.4.1. анализира географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи, издваја и пореди географске регије
-ПРИМЕНА ДИГИТАЛНИХ АЛАТА У АНАЛИЗИ ГЕОГРАФСКИХ САДРЖАЈА О СРБИЈИ	Стицање знања о коришћењу дигиталних алата у настави географије.	-користи дигиталне алате за приказ и анализу географских садржаја о Србији.	Рачунарство и информатика (примена ИКТ-а) Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција	Монолошка метода, дијалошка метода, фронтални, индивидуални рад,тимски рад, демонстративно- илустративна метода, рад на тексту, тематским картама, кооперативно учење, проблемска настава, програмирана настава, активна настава/учење, вежбање картографске писмености	ГЕ.1.1.4. употребљава различите географске изворе и статистичке податке. ГЕ.2.1.2.познаје значај примене система за глобално позиционирање (ГПС) и географског информационог система (ГИС) ГЕ.3.1.2. користи и анализира географске информације дате у писаним и електронским медијима

Образовниипрофил:	Бравар – заваривач /Оператер машинске обраде резањем
Разред:	други
Предмет:	Социологија са правима грађана
Просветни гласник:	7-2023
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Да кроз овладавање основним социолошким принципима, теоријама, појавама и појмовима, оспособи ученике да разумеју сложеност и разноврсност функционисања друштва на локалном и глобалном нивоу, да препознају значај устава као највишег правног акта, као и права и слободе и дужности грађана које из њега проистичу, да уоче факторе који делују у друштву и њихову међузависност ради развијања знања, вештина и ставова неопходних за одговорно, активно и успешно учешће у друштвеном животу, да критички и конструктивно промишљају о односу појединца, институција и друштва како би разумели проблеме савременог глобалног и српског друштва и начине на које ови проблеми настају и како се могу решити.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Социологија-научни поглед на друштво	Упознавање са појмовима друштва, Оспособљавање за коришћење основних социолошких појмова	- објасни појам друштва, друштвених појава и друштвеног детерминизма; - користи правилно, у усменом и писаном излагању, основне социолошке појмове;	**Корелација:** Историја **Међупредметна компетенција**:	Теоријска настава Примена бројних техника активног, кооперативног и искуственог учења.	
Појединац, култура и друштво	Развијање знања о културним тековинама, Разумевање различитих култура и религија	- уважава индивидуалне, друштвене и културне различитости; - објасни појам и значај обичајних, моралних и правних норми; - разликује вредносне оријентације које доминирају унутар традиционалног, модерног и савременог типа друштва; - објасни појам религије као важног облика друштвене свести; - наведе основне одлике секуларног друштва;	Компетенција за Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговорноучешће у демократском друштву	Чешће дискусије о бројним темама које интересују ученике из задатог програма Коришћење актуелних примера из штампе и других медија релевантне за предмет Коришћење Устава и релевантних закона у зависности од садржаја који се обрађује	
Структурна организација друштва	Упознавање са функционисањем, структуром и организацијом друштва	- дефинише појмове друштвене структуре и друштвеног система и разликује њихове елементе; - наведе карактеристике и (дис)функције бирократије; - објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања; - препознаје улогу економских институција у савременим друштвима; - препознаје, на датим примерима, врсте друштвеног раслојавања;			
Друштвене промене и друштвени развој	Оспособљавање за живот у друштву изложеним сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва	- процењује значај отворености друштва за друштвене промене; - анализира могућности и канале покретљивости на примеру савременог српског друштва; - препознаје,на конкретним примерима, узроке и последице друштвених неједнакости и сиромаштва; - критички процењује различите аспекте у развоју друштава: индустријализација, аутоматизација, глобализација, информационе технологије; - образложи функцију и утицај мас-медија и препознаје механизме медијске манипулације; - препознаје предности и недостатке транзиције у својој локалној средини;			

		- заузима активан став у односу на локалне и глобалне еколошке проблеме; - анализира предности и недостатке концепта одрживог развоја у контексту процеса урбанизације			
Устав и правна држава	Препознавање значаја устава као највишег правног акта Упознавање са политиком као вештином управљања друштвом Оспособљавање за демократско мишљење Упознавање са функционисањем државних институција и државних органа власти	- опише и интерпретира појмове политике, моћи, државе и различитих облика владавине; - повеже појам и функције идеологија са конкретним примерима; - анализира врсте, узроке и последице национализма; - критички анализира учешће различитих актера у политичком животу; - дискутује о друштвеном положају и проблемима младих у Србији и потешкоћама у активном укључивању у друштвени и политички живот;			

		- критички разматра развојну природу људских права и механизме њихове заштите, на конкретним примерима; - наводи одређење појмова грађанин и грађанство; - тумачи сврху и деловање политичких партија и покрета и различитих облика грађанског самоорганизовања (синдикати, невладине организације, удружења грађана).промовише идеју владавине права и социјалне правде; - препознаје значај устава као највишег правног акта и наводи права и слободе које Устав Србије непосредно гарантује, као и дефинисане дужности грађана; - критички анализира достигнућа и мањкавости демократије; - увиђа важност владавине права и правне државе и залаже се за поштовање принципа уставности и законитости;			
Људска права и слободе	Богаћење знања о људским правима и слободама и улози појединца у друштвеном и политичком животу	- залаже се за поштовање људских права и слобода - промовише идеју владавине права и социјалне правде; - препознаје значај устава као највишег правног акта и наводи права и слободе које Устав Србије непосредно гарантује, као и дефинисане дужности грађана; - критички анализира достигнућа и мањкавости демократије; - увиђа важност владавине права и правне државе и залаже се за поштовање принципа уставности и законитости;			

Образовни профил:	**Бравар –заваривач /оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**Први**
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023.**
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Сви различити , а сви равноправни **Безбедност младих**	Циљ Грађанског васпитања је тако дефинисан да се очекује да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	• критички разматра питања о различитости међу људима и доводи их у везу са поштовањем људских права и равноправности; • доведе у везу личне особине људи као димензије различитости и дискриминацију; • препозна ситуације и облике дискриминације и проактивно реагује; • својим понашањем показује толеранцију према различитости и не дискриминише друге људе ни по ком основу; • разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; • препозна различите врсте стереотипа и предрасуда и аргументује значај супротстављања тим појавама; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; • аргументовано дискутује борби жена за равноправност; • наведе најзначајније институције и документа која се баве заштитом равноправности; • наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; • препозна појаве које угрожавају безбедност младих; – критички разматра питања безбедности младих и доводи их у везу са поштовањем људских права; • процени када му треба помоћ јер му је угрожена безбедност и зна коме да се обрати; • својим понашањем не угрожава своју и туђу безбедност; • критички разматра утицај медија на безбедност младих; • предлаже активности које доприносе повећању безбедности младих; • пронађе релевантне изворе информација на којима заснива своје ставове; • сарађује са другим ученицима у спровођењу истраживања и пројекта; • у комуникацији активно слуша друге и дискутује аргументима. • критички разматра питања о различитости међу људима и доводи их у везу са поштовањем људских права и равноправности;	• одговорно учешће у демократском друштву ; • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; – рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. **Реализација наставе** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости. **Праћење и вредновање** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **Оквирни број часова по темама** **● Сви различити, а сви равноправни (20 часова)** **● Безбедност младих (15 часова)**

Образовни профил:	**Бравар –заваривач /оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**Други**
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023.**
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

	Циљ	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Људска права, грађани и демократија **Мир и претње миру**	Циљ Грађанског васпитања је тако дефинисан да се очекује да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	• исказује поштовање, брани и афирмише људска права, демократију и владавину закона; • наведе карактеристике људских права; • критички разматра механизме надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења; • опише контекст и начине борбе за људска права; • образложи значај учешћа грађана на изборима и референдумима; • наведе пример успешне грађанске иницијативе; • на изабраном примеру грађанске непослушности опише контекст настанка и последице до којих је довела; • изрази позитиван став према грађанској солидарности и волонтеризму; • препозна појаве корупције и наведе начине њеног сузбијања; • наведе показатеље недостатка културе људских права; • доведе у везу угрожавање мира са људским правима; – наведе примере кршења хуманитарног права у прошлости и садашњости; • критички разматра економске политике са становишта наоружања и претњи миру, • образложи значај антиратног грађанског активизма и наведе пример;	• одговорно учешће у демократском друштву ; • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; – рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. **Реализација наставе** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости. **Праћење и вредновање** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **Оквирни број часова по темама :** **● Сви различити, а сви равноправни (18 часова)** **● Безбедност младих (17 часова)**

		• наведе примере насилног екстремизма и начине на који се регрутују деца и млади; • критички разматра проблем насиља у спорту и изражава негативан став према њему; • наведе показатеље светског мира и државе најнижег и највишег индекса; • критички процењује изазове и претње миру у будућности; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима и комуницира на конструктиван начин; • у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; • прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат, • • користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; • сарађује у тиму,поштујући разлике у мишљењу и интересима; • процени сопствени допринос и других чланова у раду групе.		

Образовни профил:	**Бравар –заваривач / оператер машинске обраде резањем**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	Грађанско васпитање
Просветни гласник:	**7-2023.**
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив на потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
ЕКОНОМСКА И СОЦИЈАЛНА ПРАВА Економска и социјална права као елемент достојанственог живота. Сиромаштво и друштвена неједнакост. Право на рад. Дискриминација у области рада. Експлоатација деце у свету рада. Концепт државе благостања. Доступност хране, пијаће воде, образовања и здравствене заштите. Образовање и економски развој и животни стандард. ПРАВО НА ЗДРАВУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ Вредности на којима почива право на живот у здравој животној средини. 17 глобалних циљева Програма одрживог развоја до 2030. године. Одрживи развој у законодавству и пракси наше земље. Еколошки проблеми настали услед људске активности. Генетички модификована храна. Удружења грађана за очување животне средине. „Зелени" као волонтери и као политички покрет/партија. Удружења грађана за заштиту права животиња и њихове добробити. Инклузивни, безбедни и одрживи градови.	Циљ Грађанског васпитања је тако дефинисан да се очекује да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	• исказује поштовање, брани и афирмише људска права, демократију и владавину закона; • наведе карактеристике људских права; • критички разматра механизме надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења; • опише контекст и начине борбе за људска права; • образложи значај учешћа грађана на изборима и референдумима; • наведе пример успешне грађанске иницијативе; • на изабраном примеру грађанске непослушности опише контекст настанка и последице до којих је довела; • изрази позитиван став према грађанској солидарности и волонтеризму; • препозна појаве корупције и наведе начине њеног сузбијања; • наведе показатеље недостатка културе људских права; • доведе у везу угрожавање мира са људским правима; – наведе примере кршења хуманитарног права у прошлости и садашњости; • критички разматра економске политике са становишта наоружања и претњи миру, • образложи значај антиратног грађанског активизма и наведе пример; • наведе примере насилног екстремизма и начине на који се регрутују деца и млади; • критички разматра проблем насиља у спорту и изражава негативан став према њему; • наведе показатеље светског мира и државе најнижег и највишег индекса; • критички процењује изазове и претње миру у будућности; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима и комуницира на конструктиван начин; • у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; • прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат, користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; • сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; • процени сопствени допринос и других чланова у раду групе.	• одговорно учешће у демократском друштву ; • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; – рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу.	На почетку сваке теме ученици се упознају са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** Предмет се реализује кроз теоријску наставу. **Место реализације наставе** Настава се реализује у учионици. **Реализација наставе** Настава се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве и друштвеног контекста прошлости и садашњости. **Праћење и вредновање** Вредновање се обавља кроз праћење остварености исхода. **Оквирни број часова по темама :** **● Сви различити, а сви равноправни (18 часова)** **● Безбедност младих (17 часова)**

Друштвена одговорност корпоративног капитала због угрожавања животне средине и људских права.				

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Други
Предмет:	Историја одабране теме
Просветни гласник:	7/2023
Годишњи фонд часова:	**35**
Недељни фонд часова:	**1 час**
Циљеви предмета	Циљ учења изборног програма Историја (одабране теме) је да ученик, изучавајући изабране историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне и унапреди знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Верски живот и обичаји кроз историју	● Проширивање знања о веровањима и обичајима у прошлости и садашњости. ● Уочавање прожимања веровања и културе кроз историју. ● Сагледавање сличности и разлика у веровањима и обичајима некад и сад. ● Проширивање знања о веровањима и обичајима код Срба кроз историју	– наведе основна обележја веровања од праисторије до савременог доба; – анализира карактеристике обичаја и веровања у различитим периодима; – идентификује сличности и разлике у обичајима различитих верских заједница; – објасни утицај веровања и обичаја на културно стваралаштво; – објасни утицај и повезаност верских институција и верског живота кроз историју; – објасни утицај и повезаност верских институција и верског живота код Срба кроз историју; – препозна основне одлике верског живота и обичаја код Срба кроз историју.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	
Друштвени и породични живот кроз историју	● Продубљивање знања о развоју друштвеног и породичног живота кроз историју. ● Уочавање сличности и разлика у друштвеном и породичном живота некад и сад. ● Проширивање знања о друштвеном и породичном животу код Срба кроз истори	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – идентификује основна обележја друштвеног живота од антике до данас; – идентификује основна обележја породичног живота од антике до данас; – наведе основна обележја друштвеног живота код Срба кроз историју; – наведе основна обележја породичног живота код Срба кроз историју; – упореди карактеристике друштвеног и породичног живота у различитим периодима; – објасни сличности и разлике у начину обележавања празника кроз историју; – наведе сличности и разлике у друштвеном и породичном животу у прошлости и данас	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	
Култура одевања кроз историју	● Проширивање знања о променама у начину одевања и исхрани кроз историју. ● Уочавање промена у начину одевања код Срба кроз историју. ● Уочавање улоге различитих културних утицаја на начин одевања и исхрану код Срба кроз историју	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе основне карактеристике културе одевања од антике до савременог доба; – идентификује основна обележја културе одевања код Срба кроз историју; – наведе и пореди начине одевања између села и града кроз историју; – наведе и пореди начине одевања између припадника различитих друштвених група кроз историју; – препозна утицаје различитих култура на начин одевања код Срба кроз историју.	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	
Образовање и васпитање кроз историју	● Продубљивање знања о развоју образовања кроз историју. ● Уочавање сличности и разлика у образовању и васпитању некад и сад. ● Разумевање утицаја привредног развоја на квалитет образовања. ● Продубљивање знања о развоју образовања код Срба кроз историју	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе основна обележја образовања и васпитања од антике до савременог доба; – опише развој система образовања и васпитања кроз историју; – опише развој система образовања и васпитања код Срба кроз историју; – анализира карактеристике образовања и васпитања у различитим периодима;	-решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција -рад са подацима и информацијама	Учионица,ученици се не деле у групе,теоријска настава	

		– изведе закључак о значају образовања и васпитања у животу људи; – критички процени међусобну условљеност степена привредног развитка и квалитета образовања.			

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем/Бравар-зуаваривач
Разред:	први
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 1. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања; - бити мотивисан да похађа часове православног катихизиса.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/МОДУЛИМА:** 1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Ликовна култура 4. Музичка култура 5. Екологија 6. Психологија 7. Социологија 8. Филозофија 9. Грађанско васпитање	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихеза не постоји ради гомилања информација(„знања о вери"), већ као насојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да је катихеза сведочење Истине, проповед Истине и увођење у Истину кроз Цркву као заједницу љубави.	
II- БОГ ОТКРИВЕЊА	-Пружити ученицима основ за разумевање да је творевина дело љубави Божје, да носи стваралачки печат Божји, да није случајно настала, нити је самобитна; -Пружити ученицима основ за разимевање да је Бог Личност; -Упознати ученике да је човек богочежњиво биће и да се Бог открива човеку ради заједнице са њим; -Пружити ученицима знање о библијским, светоотачким и богослужбеним сведочанствима да је Бог Света Тројица; -Омогућити ученицима да стекну основ за разумевање поступности Откривења Божјег, као и то да се Његово Откривење и данас дешава, уочава, препознаје и доживљава у Цркви.	- моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији; - моћи да разуме и тумачи значење израза homo religiosus; - моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима; - моћи да препозна израде вере у Бога као Творца у богослужбеним текстовима; - моћи да разуме да се Бог из љубави открива човеку, позивајући га у заједницу; - бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве; - моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима; - моћи да разуме да се Божје Откривење дешава и данас у Цркви и свету; - моћи да просуђује и препознаје сведочанства вере у свом животу.		На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(35 часова)** • **практична настава(2 часа)** **<u>Место реализације наставе</u>** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III-ВЕРА,ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ	-Оспособити ученика за разликовање знања које се односи на предмете и познања личности; -Указати ученицима да су вера и поверење предуслови сваког знања; -Оспособити ученике за разумевање да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; -Пружити ученицима основ за разумевање да се богопознање као лични доживљај Христа у Цркви разликује од „знања о Богу"	- моћи да увиди разлику између знања које се односи на ствари и познања које се односи на личности; - моћи да препозна да је вера слободан избор човека да се сведочи личним животом; - моћи да објасни да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; - моћи да објасни да се вером живи кроз Литургију и подвиг.		**<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u>** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	

IV-ХРИШЋАНИН-ЧОВЕК ЦРКВЕ	-Разговарати са ученицима о човековој потреби да припада заједници и како се припадност остварује; -Оспособити ученике за правилно схватање појма Цркве као благодатне заједнице Бога и верних која се остварује у светој Литургији; -Указати ученицима да не постоје хришћани мимо Цркве; -Пружити ученицима основ за разумевање да је света Литургија извор спасења јер се у њој остварује пуноћа заједнице са Богом.	- моћи да увиди да хришћанин постоји превасходно као члан конкретне литургијске заједнице; - моћи да опише живот парохијске заједнице; - моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; - моћи да продискутује о православном схватању Цркве; - моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у заједници.		-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.	
V- СВЕТО ПИСМО-КЊИГА ЦРКВЕ	-Упознати ученике са настанком и поделом Светог Писма; -Предочити ученицима да је Свето Писмо богонаднута књига; -Упознати ученике да је Свето Писмо књига богослужбене заједнице (Старог и Новог Израиља); -Омогућити ученицима да појме континуитет Божјег Откривења у Старом и Новом Завету; -Указати ученицима да је за правилно тумачење Светог Писма неопходна корењеност у животу Цркве.	-моћи да именује различите књиге Светог Писма; -моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; -моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; -знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; -моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надахњивања Светим Писмом; -моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; -моћи да закључи да је Свето Писмо књига Цркве,а не појединца.		-У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:	
VI-ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ	-Пружити знање ученицима да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу, у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета; -Оспособити ученика за разликовање народног и црквеног Предања и правилно доживљавање православног етоса који извире из литургијског начина постојања људи и природе; -Развијање свести ученика о неопходности одговорног живота у заједници и ослобађања од егоцентризма; -Упознати ученике да је светост достижна и данас, те да није привилегија прошлости; -Омогућити разумевање ученицима да је човек биће смисла;	- моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; -моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; -знати да су сви људи призвани да буду свети; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда средње школе.		• процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика **<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u>** • Бог Откривења (5 часова) • Вера, знање и богопознање (5 часова) • Хришћанин- човек Цркве (4 часа) • Свето Писмо- књига Цркве (5 часова) • Хришћански живот (5 часова) **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	

	-Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.				

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем/Бравар-зуаваривач
Разред:	други
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи** **По завршетку теме ученик ће:**	**Препоручени садржаји по темама**	**Начин остваривања**	**Корелација и међупредметна компетенција**
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	• Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о Богу, Цркви као богослужбеној заједници, хришћанском животу.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/ МОДУЛИМА**: 1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Екологија 5. Физика 6. Филозофија 7. Социологија 8. Ликовна култура 9. Музичка култура

II-СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	-Омогућити ученицима да стекну неопходно знање за узрок постојања света јесте личности Бог који слободно из љубави ствара свет; -Развијање свести код ученика о стварању човека по „икони и подобију Божјем", односно као слободне личности способне за љубав према другом бићу; -Оспособити ученике за разумевање да је свет и све што је у њему, створено за вечност, да буде причасник вечног Божјег живота; -Предочити ученицима чињеницу да је човек од Бога призван да управља целим светом и да га приноси Богу, те да се у тој заједници обожи и човек и свет.	-моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; -моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан; -моћи да објасни да је човек подобије Бога зато што је способан за заједницу; -моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; -бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; -моћи да разликује особености створеног и нестворeног; -моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; -моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој.	• Библијска сведочанства о стварању света и човека; • Учење Цркве о стварању света и човека; • Последице стварања ни из чега по природу и човека; • Творевина и човеково место у њој; • Свет је створен са циљем да постане Црква; • Православна иконографија о стварању света.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **Врсте наставе** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(35 часова)** • **практична настава(2 часа)** **Место реализације наставе** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III-ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ	-Пружити ученицима основ за разумевање прародитељског греха на основу библијског сведочанства, тумачења Светих Отаца и учења Цркве; -Ученицима предочити да се човеков промашај (грех) састоји у одвајању човека и света од Бога; -Пружити ученицима основ за разумевање да спасење као превазилажење смрти и задобијање вечног живота, јесте повратак у заједницу с Богом.	-моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; -моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; -моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; -моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; -бити подстакнут да се одговорније односи према природи; -моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; -моћи да уочи значај покајања за своје спасење.	• Библијска и светоотачка сведочанства о прародитељском греху; • Последице прародитељског греха; • Еколошки проблем као једна од последица човекове отуђености од Бога; • Превазилажење еколошке кризе је могуће повратком човека у заједницу са Богом; • Појам прародитељског греха у богослужбеним текстовима.	**Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА(ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)	-Омогућити ученицима разумевање да се Стари Завет у главним цртама, периодима, личностима и догађајима може посматрати као праслика и најава новозаветних догађаја. -Омогућити ученицима да стекну знање о историјском току остварења Божјег плана о свету; -Пружити ученицима основ за разумевање да се у личности Исуса Христа испуњава оно што је откривено и речено у Старом Завету;	-моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; -моћи да на примеру Каина и Авеља, закључи да је свако убиство- братоубиство; -моћи да на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места спасења; -моћи да на примеру Вавилонске куле, схвати да ниједна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења;	• Тајна Христова у историји спасења; • Лични однос са Богом старозаветних патријараха и праотаца; • Праслике Христа и Цркве у периоду старозаветних патријараха и праотаца.	-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.	

	-Предочити ученицима у чему се састоји разлика између Цркве као богочовечанске заједнице и других облика људских заједница; -Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји.	-моћи да разуме да је откривење Авраму почетак остваривања Цркве у историји; -бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; -моћи да разуме да је обећање потомства дато Авраму духовног карактера.			
V-СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА(ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)	-Пружити ученицима основ за разумевање да је целокупан садржај старозаветне месијанске мисли остварен тек у Новом Завету и личности Господа Исуса Христа; -Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји; -Упознати ученике са значајем старозаветног празновања Паехе као праслике молитвеног сећања на Христово Страдање, Васкрсење и Други долазак; -Омогућити ученицима да се деловањем пророка Божјих увек изграђује Црква.	-знати да је старозаветна вера- вера у једнога Бога; -моћи да објасни нека од старозаветних пророштава која су се остварила у личности Христовој; -моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве; -моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; -моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла; -моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; -моћи да схвати, на примеру Израиља, да Црква има наднационални карактер; -моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави; -знати да је месијанска идеја присутна током старозаветне историје; -моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења.	• Повезивање појмова:Стари и Нови Израиљ; мана и Причешће, Пасха и Васкрсење, Педесетница и Силазак Светог Духа на Апостоле, Помазаник или Месија; • Месија- циљ старозаветних ишчекивања; • Откривење Бога Мојсију; • Пасха; • Давид и Соломон; • Делатност старозаветних пророка; • Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу; • Праслике Свете Тројице,Исуса Христа и Цркве у Старом Завету.	-У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • проценьивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика	
VI-СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА	-Омогућити ученицима доживљај старозаветне побожности; -Подстицати ученике на промишљање о незаменљивости и вредности сопствене личности; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.	-моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе.	• Мудросна књижевност; • Псалми Давидови; • Пророци Илија и Јелисеј; • Старозаветни списи у богослужењу Цркве.	**<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u>** • Стварање света и човека (5 часова) • Прародитељски грех (6 часова) • Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6 часова) • Свештена историја спасења (од Мојсија до Христа) (6 часова) • Старозаветна ризница (3 часа) **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем/Бравар-зуаваривач
Разред:	трећи
Предмет:	Верска настава
Просветни гласник:	**11/2016**
Годишњи фонд часова:	37
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног предмета, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће:	Препоручени садржаји по темама	Начин остваривања	Корелација и међупредметна компетенција
I- УВОД	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	• Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о стварању света и човека,прародитељском греху и историји спасења.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	**КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА/ МОДУЛИМА:** 1. Српски језик и књижевност 2. Грађанско васпитање 3. Историја 4. Екологија 5. Географија 6. Филозофија 7. Психологија 8. Социологија 9. Ликовна култура 10. Музичка култура
II- ХРИСТОС ИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК	-Ученицима пружити основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог живота за наше спасење; -Протумачити ученицима Христова имена: Нови Адам, Месија и Емануил; -Протумачити ученицима пролог Јеванђеља по Јовану; -Ученицима пружити основ за разумевање да је Христос потпуни Бог и потпуни човек; -Упознати ученике са теологијом иконе – да се на иконама појављује историјска и есхатолошка димензија.	-моћи да разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил Логос; -моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; -моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; -моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; -моћи да наведе основне разлике између слике и иконе.	• Господ Исус Христос; Нови Адам, Месија и Емануил; • Исус Христос- Оваплоћени Логос Божји; • Христос истинити Бог и истинити Човек.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **<u>Врсте наставе</u>** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава(37 часова)** • **<u>Место реализације наставе</u>** • Теоријска настава се реализује у учионици. • Практична настава се реализује у цркви-учешћем у литургијском сабрању;	
III- ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ …	-Пружити ученицима основ за разумевање да Христос доноси Царство Божје у свет; -Посматрати Христово учење о Блаженствима у савременом контексту; -Предочити ученицима Христово учење о Царству Божјем;	-моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; -моћи да увиде актуелност Христове проповеди; -знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје;	• Христова проповед; • Беседа на гори; • Параболе о Царству Божјем; • Царство Божје – циљ Христове проповеди.	**<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u>** -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима,али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса група располаже.	

	-Христова проповед има универзални карактер.	-моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот.		-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
IV-ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ	-Упознати ученике да Христос у својој личности обједињује Царску, Првосвештеничку у Пророчку службу; -Протумачити ученицима догађај и тродар Преображења у светлости исихастичког ускуства Цркве; -Подстаћи ученике на размишљање да је Хрисова смрт на Крсту крајњи израз љубави Бога према човеку; -Упознати ученике са есхатолошком димензијом свете Литургије; -Ученицима указати да је Христовим Вазнесењем Христос прослављен као Господ и да је у Њему прослављена људска природа; -Ученицима прижити основ за разумевање да је и после свог Вазнесења Христос са нама у све дане до свршетка века; -Протумачити ученицима неколико новозаветних пнеиматолошких одељака.	-моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом „Видјехом свјет истиниј…"; -моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; -моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века; -моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; -моћи да, причешћује се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; -моћи да у основним цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; -моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; -моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна (а не изнуђена); -знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога – у Цркви.	• Где је Христос ту је и Царство Божје; • Преображење Христово и објава Његовог страдања; • Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим; • Тајна вечера; • Христос Нова Пасха; • Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески.	-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. -Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дилактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе-узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. -У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	
V- МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ	-Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњен безусловном љубављу према сваком човеку; -Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима; -Упутити ученике да је основни смисао хришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас; -Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин.	-моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; -моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; -знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; -бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; -схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.	• Покајање и праштање; • Труд и ревност; • Вера и формализам у вери; • Света Литургија – појава Царства Небеског.	**<u>Евалуација наставе</u>** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које учрници усвајају на часу и испитивањем ставова **<u>Оцењивање</u>** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика	

VI-СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	-Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама; -Упознати ученике да човек Крштењем и Миропомазањем задобија еклисиолошку ипостас (црквени идентитет); -Омогућити ученицима разумевање да су Исповест и Покајање обновљење благодати Крштења; -Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог служења којим је Он спасао свет; -Указати ученицима да се учешћем у Светим Тајнама постаје део Тела Христовог; -Развијати свест ученика да је света Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје.	-моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; -моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост; -моћи да објасни да да Миропомазање значи примање дарова Светог Духа за служење у Цркви; -моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве; -знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; -моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ,свештеник,ђакон,лаик) и увиди њихову повезаност -бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији.	• Крштење и Миропомазање; • Покајање и исповест; • Свештенство; • Света Литургија – светајна Цркве.	**Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:** • Христос истинити Бог и истинити човек (4 часа) • Приближило се Царство Божје… (5 часова) • Где је Христос ту је и Царство Божје (7 часова) • Мој живот у Христу (4 часа) • Светотајински живот Цркве (4 часа) • Новозаветна ризница (5 часова) **Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.**	
VII-НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА	-Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог; -Детаљно протумачити ученицима молитву Оче Наш у контексту Литургије; -Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са хатиративном делатношћу хришћана данас; -Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима; -Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.	-моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; -моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; -моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; -бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло; -моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе.	• Анафора светог Василија Великог; • Литургијски контекст молитве Оче наш; • Ако једном од ових малих учините, мени учините…; • Сви сте једно у Христу…		

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ
ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ

ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Принципи економије**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са развојем економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању тржишта, трошковима предузећа, понашању предузећа у различитим тржишним структурама; – Упознавање ученика са тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка; – Упознавање ученика са важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине; – Упознавање ученика о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању финансијског система; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о незапослености и инфлацији као макроекономским варијаблама; – Упознавање ученика са појмовима платни биланс и девизни курс – Оспособљавање ученика за стицање знања о међународној трговини и примењеној економији – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Економска наука: развој, принципи и методи анализе (22 часа)	– Упознавање ученика са развојем економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци	• дефинише предмет изучавања економије као науке • разликује репрезентативне школе економске мисли • утврди значај одређених школа економске мисли за развој економске науке • успостави односе између потреба, оскудности, избора и подстицаја • повеже неопходност размене добара тржиште, тржишну привреду и тржишни неуспех • објасни како функционише привреда као целина • доведе у везу посматрање и претпоставке у примени економског метода • опише значај графичких приказа у економији • објасни дијаграм кружног тока и границу производних могућности • разликује микроекономију и макроекономију	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава (22 часа) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Понуда, тражња и функционисање тржишта (34 часа)	- Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању тржишта	• објасни функционисање тржишта • утврди тражену количину добара • прикаже графички криву индивидуалне и тржишне тражње • разликује промењиве које утичу на тражњу • објасни понуђену количину добара • прикаже графички криву индивидуалне и тржишне понуде • разликује промењиве које утичу на понуду • утврди равнотежну цену и равнотежну количину • прикаже графички тржишну равнотежу • објасни закон понуде и тражње • истражи промену тржишне равнотеже • анализира ценовну еластичност тражње • прикаже графички криве тражње са различитим коефицијентима еластичности • утврди промену укупног прихода услед промене цена у зависности од еластичности тражње • анализира ценовну еластичност понуде • прикаже графички криве понуде са различитим коефицијентима еластичности	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава (34 часа) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Трошкови производње (18 часова)	- Оспособљавање ученика за стицање знања о трошковима предузећа	• дефинише трошкове производње • опише експлицитне и имплицитне трошкове • разликује економски профит и рачуноводствени профит • објасни производну функцију • разликује маргинални производ и опадајући маргинални производ • разликује фиксне и варијабилне трошкове • прикаже графички фиксне и варијабилне трошкове • разликује укупне и просечне трошкове • дефинише маргинални трошак • прикаже графички криве просечних трошкова и маргиналног трошка	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава 18 часова) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Принципи економије**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са развојем економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању тржишта, трошковима предузећа, понашању предузећа у различитим тржишним структурама; – Упознавање ученика са тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка; – Упознавање ученика са важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине; – Упознавање ученика о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању финансијског система; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о незапослености и инфлацији као макроекономским варијаблама; – Упознавање ученика са појмовима платни биланс и девизни курс – Оспособљавање ученика за стицање знања о међународној трговини и примењеној економији – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања
Тржишне структуре и понашање предузећа (24 часа)	– Оспособљавање ученика за стицање знања о понашању предузећа у различитим тржишним структурама	• објасни различита тржишна стања • разликује карактеристике конкурентног тржишта • доведе у везу приход, просечни и маргинални приход • изведе закључак о максимирању профита конкурентног предузећа • представи графички криву понуде конкурентног предузећа • утврди када предузеће одлучује да обустави производњу и када предузеће одлучује да излази са тржишта и улази на тржиште • прикаже графички профит конкурентног предузећа • представи графички криву тржишне понуде	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство - Економско пословање - Јавне финансије **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава (24 часа) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе

		• препозна како тржиште реагује на промену тражње • опише дугорочну равнотежу на конкурентном тржишту • разликује карактеристике монополског тржишта • утврди основне узроке баријера уласку на тржиште • објасни како монополиста доноси одлуке о производњи и ценама (како максимира профит) • разликује особености олигополске тржишне структуре • објасни како олигополиста доноси одлуке о производњи и ценама • разликује карактеристике монополистичке конкуренције	- Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Тржишта фактора производње и функционална расподела доходака предузећа (14 часова)	– Упознавање ученика са тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка	• разликује факторе производње • истражи карактер тражње за факторима производње • изведе закључке о специфичности тражње и понуде рада • израчуна вредност маргиналног производа рада • утврди како се успоставља равнотежа на тржишту рада • објасни земљу и капитал као факторе производње • утврди како се успоставља равнотежа на осталим тржиштима • објасни функционалну расподелу дохотка	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство - Економско пословање - Јавне финансије **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава (14 часова) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Кључни појмови макроекономије предузећа (34 часа)	– Упознавање ученика са важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине	• формулише макроекономију као економску дисциплину • препозна макроекономске варијабле и значај њиховог проучавања • разликује активности учесника у економским трансакцијама • објасни ток добара и новца на примеру кружног тока економских активности • објасни економску политику • утврди бруто домаћи производ (БДП) • доведе у везу потрошњу и инвестиције у рачунима националног дохотка • објасни реални БДП • разликује појмове штедња и инвестиције, „национална штедња”, „лична штедња” и „јавна штедња” • објасни буџетски дефицит и буџетски суфицит • доведе у везу штедњу и инвестиције у рачунима националног дохотка • разликује номинални БДП и реални БДП • објасни БДП дефлатор • истражи недостатке БДП као мерила друштвеног благостања • дефинише национални доходак • разликује стопу незапослености, стопу инфлације и индекс потрошачких цена као мерила економске активности • израчуна мерила економске активности	**Корелација:** - Пословна економија, - Рачуноводство - Економско пословање - Јавне финансије **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријска настава (34 часа) **Место реализације наставе** ● Теоријска настава се реализује у учионици **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз методе активно орјентисане наставе ● Користити презентације ● Користити шеме **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Принципи економије**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са развојем економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању тржишта, трошковима предузећа, понашању предузећа у различитим тржишним структурама; – Упознавање ученика са тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка; – Упознавање ученика са важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине; – Упознавање ученика о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању финансијског система; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о незапослености и инфлацији као макроекономским варијаблама; – Упознавање ученика са појмовима платни биланс и девизни курс – Оспособљавање ученика за стицање знања о међународној трговини и примењеној економији – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Финансијски систем	Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању финансијског система;	утврди улогу финансијског система у економији разликује финансијске институције и финансијска тржишта анализира функционисање тржишта обвезница и акција опише рад различитих финансијских институција разликује изворе зајмовних средстава анализира утицај нивоа каматне стопе на понуду и тражњу зајмовних средстава анализира функције новца објасни садашњу вредност новца доведе у везу ризик и осигурање разликује начине процене вредности имовине разликује појмове „готов новац", „депозит по виђењу", „новчана маса" разликује монетарне агрегате М1 и М2 као мере за количину новца у оптицају утврди улогу централне банке у регулисању понуде новца опише утицај пословних банака на понуду новца дефинише новчани мултипликатор анализира значај операција на отвореном тржишту, обавезне резерве и есконтне стопе као инструмент монетарне политике	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија • Предузетништво • Банкарство Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема	На почетку сваког модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе и учења, планом рада и начинима оцењивања. Све модуле треба изложити на начин који ће бити подстицајан за ученике. Инспиративни процес проучавања економије би ученицима требао дати одговор на низ питања од којих се издваја неколико:Како функционише свет економије? Како они као појединци учествују у привреди? Да ли свакодневни живот значи доношење бројних економских одлука? Да ли могу као појединци да утичу на неке економске одлуке државе? Уз наведена, постоји низ других једнако изазовних питања. како се узима кредит? Колико то кошта? Ко може да узме кредит? Каква је улога банака? На који начин су повезани ризик и осигурање? Одговоре на ова и низ других значајних питања пружа проучавање модула Финансијски систем. Проучавање се наставља анализом незапослености и инфлације. Зашто су неки људи незапослени? Од чега зависи незапосленост? Како се мери незапосленост?
Незапосленост	Оспособљавање ученика за стицање основних знања о незапослености и инфлацији као макроекономским варијаблама;	објасни незапосленост разликује појмове „запослено лице" и „незапослено лице" формулише радну снагу израчуна стопу незапослености утврди природну и цикличну стопу незапослености објасни постојање фрикционе незапослености објасни структурну незапосленост као разлог дугорочне незапослености анализира утицај синдиката и колективног преговарања на ниво надница и незапосленост истражи незапосленост на конкретним подацима	Корелација: • Пословна економија • Математика • Пословна информатика Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема • Дигитална компетенција	На почетку сваког модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе и учења, планом рада и начинима оцењивања. Све модуле треба изложити на начин који ће бити подстицајан за ученике. Инспиративни процес проучавања економије би ученицима требао дати одговор на низ питања од којих се издваја неколико:Како функционише свет економије? Како они као појединци учествују у привреди? Да ли свакодневни живот значи доношење бројних економских одлука? Да ли могу као појединци да утичу на неке економске одлуке државе? Уз наведена, постоји низ других једнако изазовних питања. Проучавање се наставља анализом незапослености. Зашто су неки људи незапослени? Од чега зависи незапосленост? Како се мери незапосленост?

Инфлација	Упознавање ученика са појмом инфлације и њеним узроцима	објасни појам и настанак инфлације утврди повезаност промене цена и промене вредности новца анализира различите типове инфлације разликује факторе који утичу на тражњу за новцем доведе у везу понуду и тражњу новца прикаже графички равнотежни ниво цена прикаже графички утицај промене понуде новца на ниво цена и вредност новца анализира утицај промене понуде новца на ниво цена и вредност новца објасни брзину оптицаја новца објасни једначину „квантитативне теорије новца „ анализира прикупљене информације о инфлационом порезу упореди трошкове инфлације	Корелација: • Пословна информатика • Пословна економија Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема	На почетку сваког модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе и учења, планом рада и начинима оцењивања. Све модуле треба изложити на начин који ће бити подстицајан за ученике. Инспиративни процес проучавања економије би ученицима требао дати одговор на низ питања од којих се издваја неколико:Како функционише свет економије? Како они као појединци учествују у привреди? Да ли свакодневни живот значи доношење бројних економских одлука? Да ли могу као појединци да утичу на неке економске одлуке државе? Уз наведена, постоји низ других питања. Истраживање се наставља анализирањем инфлације. Шта је инфлација? Који типови инфлације постоје? Шта је инфлаторни порез? Одговори и објашњења се дају у модулима на крају трећег разреда, Незапосленост и Инфлација.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Принципи економије**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са развојем економије, принципима, методима и моделима који се користе у економској науци; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању тржишта, трошковима предузећа, понашању предузећа у различитим тржишним структурама; – Упознавање ученика са тржиштима фактора производње и функционалној расподели дохотка; – Упознавање ученика са важности проучавања економских активности на нивоу привреде као целине; – Упознавање ученика о могућностима и начинима мерења резултата друштвене производње; – Оспособљавање ученика за стицање знања о функционисању финансијског система; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о незапослености и инфлацији као макроекономским варијаблама; – Упознавање ученика са појмовима платни биланс и девизни курс – Оспособљавање ученика за стицање знања о међународној трговини и примењеној економији – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Платни биланс и девизни курс	Упознавање ученика са појмовима платни биланс и девизни курс	утврди структуру платног биланса анализира суфицит и дефицит платног биланса разликује категорије девизног и обрачунског биланса наведе платнобилансне трансакције истражи платни биланс Републике Србије утврди функције девизног курса анализира фиксни и флексибилни девизни курс доведе у везу платни биланс и девизни курс утврди функције девизног тржишта анализира девизна тржишта	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија • Пословна информатика Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема	На почетку сваког модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе и учења, планом рада и начинима оцењивања. Све модуле треба изложити на начин који ће бити подстицајан за ученике. Инспиративни процес проучавања економије би ученицима требао дати одговор на низ питања од којих се издваја неколико:Како функционише свет економије? Како они као појединци учествују у привреди? Да ли свакодневни живот значи доношење бројних економских одлука? Да ли могу као појединци да утичу на неке економске одлуке државе? Уз наведена, постоји низ других питања. Прва два модула Платни биланс и девизни курс и Међународна трговина, имају за циљ да развију основне концепте за проучавање отворене привреде. Макроекономске варијабле платни биланс и девизни курс, пружају полазну тачку за анализу међународне трговине. Наставницима се препоручује навођење одговарајућих примера за наведене теме. Предлаже се наставнику да упути ученике на истраживачки рад на тему емпиријских аспеката међународне трговине у нашој земљи

Међународна трговина	Оспособљавање ученика за стицање знања о међународној трговини и примењеној економији	објасни међународну трговину истражи историјски развој међународне трговине разликује теорије (моделе) међународне трговине успостави узајамни однос између међународне трговине и животног стандарда нација (држава) анализира тенденције у међународној трговини наведе структуру међународне трговине доводе у везу међународну трговину и транснационалне компаније истражи међународне финансијске организације утврди изазове у међународној трговини с којима се суочава Република Србија	Корелација: • Пословна економија • Пословна информатика • историја Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема	
Примењена економија	Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој	истражи концепт одрживог развоја утврди присуство неједнакости у друштву разликује начине мерења неједнакости истражи политике смањења сиромаштва анализира различите облике економских интеграција утврди узроке и последице економских криза успостави узајамни однос између производње хране и пољопривреде упореди традиционалну и дигиталну економију доведе у везу циркуларну економију и заштиту животне средине	Корелација: • Пословна економија • Пословна информатика • Екологија Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Одговорно учешће у демократском друштву • Одговоран одос према здрављу • Одговоран однос према околини	На почетку сваког модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе и учења, планом рада и начинима оцењивања. Све модуле треба изложити на начин који ће бити подстицајан за ученике. Инспиративни процес проучавања економије би ученицима требао дати одговор на низ питања од којих се издваја неколико:Како функционише свет економије? Како они као појединци учествују у привреди? Да ли свакодневни живот значи доношење бројних економских одлука? Да ли могу као појединци да утичу на неке економске одлуке државе? Уз наведена, постоји низ других питања. Последњи модул је посвећен проучавању примењене економије. Реч је о питањима која се односе на производњу, раст и развој, мерење неједнакости, економске интеграције и кризе, производњи хране и дигиталној и циркуларној економији. Препоручује се да ученици прикупе и анализирају актуелне податке о неким од питања која се тичу примењене економије. Наставни садржаји се могу реализовати кроз групни рад на начин да ученици истраже одређене одабране теме. Значајно је да ученици користе податке званичних институција.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Пословна економија**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Упознавање ученика са појмовима и специфичностима пословне економије и предузећа

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Предузеће	-Упознавање са основним идејама и концептима функционисања предузећа, принципа његовог пословања и односа са окружењем	• објасни појам и предмет изучавања пословне економије и економике предузећа • разликује теоријски и практични циљ и дисциплине пословне економије • објасни појам и карактеристике предузећа • утврди услове настанка предузећа • разликује основне теорије предузећа • објасни предузеће као самостални економски субјект и као организовану целину • наведе начине употребе ресурса у њиховој трансформацији у резултат • објасни процес стварања вредности у предузећу трансформацијом улагања (input) у резултате (output) • представи основне карактеристике предузећа као система и разлоге постојања предузећа • успостави однос између поделе рада и специјализације • класификује предузећа на основу различитих критеријума • анализира различите врсте предузећа (предузетничко предузеће, друштва лица и друштва капитала) на основу њихових карактеристика • утврди врсте и делатности јавних предузећа • повеже ефикасност и ефективност са циљевима предузећа • објасни појам и улогу средстава предузећа у пословању предузећа • разврста средства предузећа према различитим критеријумима • анализира средства и изворе средстава предузећа • објасни контролу коришћења средстава • истражи окружење предузећа и врсте окружења предузећа	Принципи економије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава **(40 часова)** **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** Ниво остварености исхода је од препознавања и разумевања појмова до примене, анализе и евалуације. На нивоу препознавања и разумевања од ученика се очекује да дефинише основне појмове и наведе поделе у вези пословне економије, предузећа, средстава и извора средстава. Исходе на нивоу примене, анализе и евалуације реализовати постављањем пред ученика задатке у којима ће да користи научено у новим и конкретним ситуацијама. На пример да ученик на основу задатих комбинованих података о делатности, власништву, величини и правној форми предузећа самостално одреди врсту предузећа по основу Део програма који се односи на средства и изворе средстава у корелацији је са предметом Рачуноводство, где се прате и евидентирају промене само на пословним средствима. Предузећа обраћају посебну пажњу на структуру извора средстава, односно на однос сопствених и позајмљених средстава и њихово партиципирање у укупним изворима средстава. Ставити ученике у позицију да на основу задатих података препознају средства по облику и изворима прибављања.различитих критеријума. **Кључни појмови:** пословна економија, предузеће, врсте предузећа, ефективност и ефикасност, средства и извори средстава **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања,

				– самостални и групни задаци, – есеј
Пословне функције предузећа	-Изградња системског приступа решавању проблема предузећа	• објасни појам функционална департментализација предузећа • разликује вертикалну и хоризонталну поделу функција у предузећу • утврди улогу и задатке управљања, руковођења и извршења • доведе у везу власничко управљање и менаџерско руковођење • објасни формирање организационих јединица према сличности и сродности послова • анализира функцију производње у предузећу • утврди вид, систем, ритам и припрему производње на основу задатих услова • доведе у везу задатке, организацију и политику набавке • одреди задатке, политику, залихе, планирање набавке, организацију и сарадњу са другим функцијама на основу задатих услова • објасни функцију продаје у предузећу • одреди задатке, политику, асортиман, план продаје, организацију и сарадњу са другим функцијама на основу задатих услова • објасни складишну функцију у предузећу • одреди задатке, организацију, ефикасност и сарадњу складишне са другим функцијама на основу задатих услова • утврди значај финансијско-рачуноводствене функције у предузећу • одреди задатке, послове, документа рачуноводствене функције и елементе финансијске евиденције • објасни појам, задатке и организацију функције људских ресурса у предузећу • разликује функције истраживања и развоја, маркетинга, ИТ и контроле у предузећу • објасни појам и значај општих послова у предузећу • изведе закључке о међусобној повезаности функција предузећа	Принципи економије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (34 часа) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** У реализацији наставе користити примере из праксе да ученици створе јасну слику места и значаја сваке пословне функције за предузеће као целину. У циљу ефикасније реализације исхода могу се визуелно представити шеме вертикалне и хоризонталне поделе функција, као и међусобна сарадња функција. **Кључни појмови:** функције предузећа, производња, набавка, залихе, продаја, складиштење, рачуноводство, људски ресурси ритеријума. **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Пословна економија**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Појмовно одређивање трошкова, указивање на специфичности везане за карактеристике одређених врста трошкова, као и значај трошкова за доношење пословних одлука

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Трошкови пословања предузећа	-Стицање знања о трошковима пословања предузећа	• објасни процес трансформације уложених ресурса у резултате • разликује трошења фактора производње • разликује појмове – трошкови и утрошци • изврши поделу трошкова према различитим критеријумима • разликује трошкове у кратком року • анализира фиксне и варијабилне трошкове • одреди граничне трошкове • утврди динамику укупних трошкова у зависности од промене обима производње • илуструје графички укупне и просечне, фиксне, варијабилне и граничне трошкове • израчуна поједине категорије трошкова • анализира динамику трошкова	Принципи економије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (32 часа) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** Указати на разлику натуралног и вредносног трошења средстава предузећа. Ученике упознати са основним карактеристикама различитих врста трошкова, као што су фиксни и варијабилни трошкови, директни и индиректни трошкови, краткорочни и дугорочни трошкови и начинима њиховог утврђивања и обрачуна, као и са графичким приказивањем трошкова.

		• разликује трошкове у дугом року • израчуна цену коштања бирајући адекватну калкулацију • анализира добијене резултате калкулације		На примеру утврдити промену трошкова у зависности од промене обима производње. Са ученицима анализирати добијене резултате. Ученик треба самостално, на основу задатих података, да израчуна цену коштања, бирајући адекватну калкулацију и да анализира добијене резултате и елементе калкулације. **Кључни појмови:** трошкови, врсте трошкова, калкулације трошкова **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј
Резултати пословања предузећа	-Стицање знања о резултатима пословања предузећа	• формулише приход предузећа • утврди различите врсте прихода предузећа • изложи факторе који утичу на приход предузећа • анализира везу укупног прихода и тражње за производима предузећа • објасни утицај обима производње и тржишних цена на величину укупног прихода предузећа • изведе закључке о профиту предузећа и његовим изворима • разликује врсте профита предузећа • израчуна укупан приход и профит предузећа • успостави везу између укупног прихода и профита предузећа • утврди укупан, просечан и маргинални приход предузећа на основу задатих параметара • донесе закључке на основу добијених резултата о утицају укупног прихода на величину профита предузећа	Принципи економије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (20 часова) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** На нивоу разумевања сагледавају се исходи везани за појам појавних облика резултата пословања, а њихово изражавање и утврђивање је на нивоу примене. Доношењем закључака о успешности пословања предузећа (на основу упоређивања резултата текуће године са резултатима у претходној години или упоређивања резултата са резултатом другог сличног предузећа) остварују се исходи на нивоу евалуације. **Кључни појмови:** приход предузећа, врсте прихода, профит **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј
Економски принципи пословања предузећа	-Упознавање са економским принципима пословања предузећа	• разликује парцијалне економске принципе пословања • објасни продуктивност • доведе у везу производњу, технологију, људске ресурсе и продуктивност • утврди циљеве и показатеље мерења продуктивности • опише значај пораста продуктивности • објасни економичност • утврди изворе економичности • успостави односе између трошкова и унапређења економичности • објасни рентабилност • утврди значај рентабилности за пословање предузећа • разликује факторе унапређења рентабилности • наведе циљеве и показатеље мерења продуктивности, економичности и рентабилности • израчуна показатеље продуктивности, економичности и рентабилности на конкретним примерима • анализира успешност пословања предузећа на основу израчунатих показатеља	Принципи економије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (20 часова) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** Ученицима, поред појмовног утврђивања врста и значаја економских принципа пословања, на примерима приказати утврђивање продуктивности, економичности и рентабилности. Ученик треба самостално да израчуна показатеље продуктивности, економичности и рентабилности на основу датих података и донесе закључак о факторима који утичу на продуктивност, економичност и рентабилност. На основу добијених показатеља о оствареној продуктивности, економичности и рентабилности ученик треба да донесе закључке о успешности пословања предузећа. **Кључни појмови:** продуктивност, економичност, рентабилност **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања,

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Пословна економија**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Појмовно одређивање менаџмента и менаџера, сагледавање утицаја екстерног окружења на пословање предузећа и подстицање етичног и друштвено одговорног понашања организације

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Увод у менаџмент	-Стицање основних знања о менаџменту предузећа	• објасни појам, значај и развој менаџмента • објасни основне фазе процеса менаџмента • прикаже на примеру утицај пословног (екстерног и интерног) окружења на пословање предузећа • објасни појам, нивое, типове и изворе организационе културе у интерном окружењу • објасни улогу и значај пословне етике и • наведе разлике између етичног и неетичног понашања и одлучивања • идентификује кључне интересне групе према којима је предузеће друштвено одговорно • цени и анализира друштвену одговорност на примеру конкретног предузећа	Предузетништво – Менаџмент функције Маркетинг Пословна економија I и II - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (12 часова) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** Менаџера као носиоца функције управљања ученик треба да препозна, наведе његове особине и да класификује менаџере према хијерархијском нивоу и према ширини одговорности. Са ученицима сагледати утицај екстерног окружења на могућност предузећа да обезбеди неопходне ресурсе, карактеристике појединих сегмената окружења, изворе неизвесности у окружењу. Сагледати приступе управљања неизвесношћу у окружењу. Дискутовати о сталном прилагођавању предузећа променљивом окружењу, у коме окружење врши утицај на предузеће, али и предузеће врши утицај на окружење. Унутар предузећа сагледати како се ствара и одржава организациона клима. Ученик треба да уочи потребу усвајања етичких принципа пословања. У том циљу, препорука је, поћи од примера из свакодневног живота где ученик може јасно да сагледа разлику између примерног и непримереног понашања у породици, школи и блиском окружењу, а онда то пренети на сферу посла. Кроз дискусију ученика усмерити на разумевање утицаја етичног одлучивања менаџера на добробит и предузећа и друштва у целини. На примерима ученицима познатих домаћих и страних предузећа (поготово великих трговинских ланаца који послују и на нашим просторима) приказати да ниједно предузеће не послује у изолованом простору, већ да су део друштва у целини и да због тога својим активностима поред остваривања својих економских циљева и профита морају водити рачуна и о окружењу у коме послују и ширим друштвеним циљевима. Препоручене методе су дијалошка, дискусија, есеји и пројектна настава **Кључни појмови**: менаџмент, менаџер, окружење, организациона култура, пословна етика, друштвена одговорност **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** **–** усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј
Процес менаџмента	-Стицање основних знања о неопходности управљања пословним функцијама предузећа	• објасни сврху планирања као примарне фазе процеса менаџмента • објасни процес менаџерског одлучивања (фазе) на конкретном примеру • наведе предности и недостатке групног одлучивања • објасни стратегијски менаџмент и стратегијско планирање • објасни разлике између стратегијских и оперативних одлука • примени базичне технике и методе за доношење пословних одлука (SWOT анализа, PEST анализа)	Предузетништво – Менаџмент функције Маркетинг Пословна економија I и II - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (40 часова) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** Предлог реализације исхода је да се користе ситуацијски задаци, а да се ученици организују у тимове. За сваку фазу процеса менаџмента посебан тим. На овај начин би се код ученика развио тимски рад, уз уочавање и предности и

		• разликује нивое стратегије и стратегијске опције на нивоу предузећа • објасни начине стицања и одржавања конкурентске предности • одреди стратегију на нивоу предузећа, на нивоу пословне јединице и на нивоу пословне функције конкретног предузећа • објасни начине стицања и одржавања конкурентске предности • наведе разлоге коришћења тимова, предности и недостатке тимова • разликује врсте и карактеристике радних тимова • оцени значај управљања људским ресурсима • објасни активности проналажења (регрутовање и селекција), усавршавања и задржавања квалификованих радника • анализира процес оцењивања учинка запослених • објасни мултикултурализам и управљање у условима културних различитости • објасни мотивационе факторе (материјалне и нематеријалне) и основни модел мотивације запослених • образложи утицај награђивања на мотивацију запослених • објасни лидерство, функције и стилове вођења • упореди карактеристике менаџера и лидера • анализира утицај добре пословне комуникације за успешно пословање предузећа • утврди изворе (узроке) конфликта у организацији • изабере одговарајућу методу решавања конфликта у задатим (конфликтним) ситуацијама • објасни појам, врсте, фазе, принципе и предмет контроле	- Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	недостатака тимова. Ученике у тиму планирања и одлучивања ставити у позицију да изврше стратегијско планирање и одреде стратегију на нивоу предузећа, на нивоу посла и на нивоу пословне функције предузећа и предложи начине стицања и одржавања конкурентске предности предузећа, изврше оперативно планирање и донесу оперативне одлуке. На основу планова и одлука које је поставио тим за планирање следећи тим организовања треба да постави организациону структуру предузећа, изабере организациони модел, додељивањем задатака одреди радна места, делегира ауторитете и постави линије одговорности. На основу решења претходног тима следећи тим за вођство и управљање људским ресурсима обавља активности регрутовања и селекције, усавршавања и задржавања квалификованих радника, оцењивања учинка и мотивацију запослених, решава конфликтне ситуације. Тим за контролу упореди планирано и остварено и предложи мере корекције уколико је потребно. На овај начин би се код ученика развила способност аргументованог одлучивања, свест о мотивацији као покретачкој снази, подстицало поштовање културних различитости. **Кључни појмови:** управљање, планирање, одлучивање, стратегија, конкурентска предност, организовање, тимови, људски ресурси, мултикултурализам, вођство, лидерство, мотивација, конфликти, контрола **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј
Менаџмент пословних подручја	Упознавање ученика са начином и специфичностима управљања посебним пословним подручјима	• повеже функцију управљања са пословним подручјима • објасни активности производног менаџмента у фазама планирања, организовања, имплементације и контроле • објасни појам, задатке, садржину, инструменте и контролу трговинског менаџмента • објасни финансијски менаџмент и значај финансијског менаџмента за остваривање пословног успеха предузећа • објасни кључне инструменте финансијског менаџмента, њихову примену и интерпретацију и улогу буџета у процесу финансијске контроле • повеже домен финансијске контроле и извештаје који се контролишу са интересним групама • анализира израчунате показатеље пословне активности, ликвидности, солвентности и профитабилности на основу задатих података	Предузетништво – Менаџмент функције Маркетинг Пословна економија I и II - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • теоријска настава (18 часова) **Место реализације наставе:** • Теоријска настава се реализује у учионици. **Препоруке за реализацију наставе:** У изучавању производног менаџмента, као и трговинског менаџмента повезати стечена знања и вештине о производној функцији, функцији набавке и продаје, фазама процеса менаџмента са процесом управљања процесом производње, односно трговине и доношењем управљачких одлука. Финансијски менаџмент објаснити и повезати финансијске инструменте са знањем и вештинама стеченим у рачуноводству. Овде је акценат на преломној тачки као значајној информацији за менаџерско одлучивање, њеном количинском и вредносном изражавању и изражавању као проценат расположивог капацитета. Финансијска анализа се бави квантификацијом функционалних односа између биланских позиција биланса стања и биланса успеха у циљу веродостојне оцене финансијског положаја и профитабилности предузећа. Један од инструмената финансијске анализе је рацио анализа., коју треба да изврши ученик. На основу података из финансијских извештаја ученик треба да утврди показатеље активности, ликвидности, солвентности и профитабилности и да донесе закључке о ефикасности коришћења средстава и извора средстава, ликвидности, солвентности и профитабилности предузећа. Ученик треба да сагледа суштину финансијске контроле на основу финансијских извештаја и праћења реализације буџета. **Кључни појмови:** пословно подручје, производни менаџмент, трговински менаџмент, финансијски менаџмент, финансијска анализа, рацио број **Формативно оцењивање** – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци **Сумативно оцењивање** – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Рачуноводство**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**111**
Недељни фонд часова:	**3 (1+2)**
Циљеви предмета	• Развијање функционалне рачуноводствене писмености • Оспособљавање за прикупљање, проверу, класификацију и чување књиговодствене документације и података • Оспособљавање за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена • Оспособљавање за вредновање имовине, капитала и обавеза пословног субјекта на одређени дан • Оспособљавање за утврђивање резултата пословања пословног субјекта за одређени обрачунски период • Оспособљавање за припремање рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања • Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима • Развијање вештина комуникације и подстицање тимског рада – • Развијање вештина за коришћење информационе технологије и рачуноводствених софтвера • Развијање личних професионалних ставова и интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основни рачуноводствени појмови	Развијање функционалне рачуноводствене писмености кроз упознавање ученика са основним рачуноводственим појмовима	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: Објасни појам, узроке настанка, значај рачуноводства и делове рачуноводства према традиционалном и савременом концепту рачуноводства • препозна Закон о рачуноводству и подзаконске прописе као законску регулативу рачуноводства • објасни појам, циљеве, задатке, системе и методе књиговодства • објасни појам, врсте, облике и класификацију имовине (средства) и њеног порекла (изворе средстава) • обрачуна бруто и нето имовину помоћу основне рачуноводствене једначине • објасни циљ, задатке, врсте и значај инвентарисања • састави инвентар на основу датих података • објасни циљ састављања и значај биланса стања, начело билансне равнотеже • састави биланс стања на основу инвентара примењујући принципе класификације (редоследа) билансних позиција активе и пасиве • идентификује пословну промену на основу њених обележја • приказује утицај пословних промена на биланс стања кроз сукцесивне билансе • објасни појам, елементе, врсте, контролу и чување књиговодствене документације • провери исправност књиговодствених докумената са аспекта врсте и циља контроле • објасни појам, облике и врсте конта, правила евидентирања на контима стања и контима успеха • разуме функцију расхода и прихода, њихов утицај на имовину и значај за обрачун финансијског резултата • примени правила евиденције на контима стања и успеха • састави биланс стања на основу евидентираних пословних промена на контима стања • састави табеларни преглед расхода и прихода на основу евидентираних пословних промена на контима успеха • објасни хомогеност и интегралност конта • наведе узроке и врсте књиговодствених грешака и начине њиховог отклањања • објасни једнообразно књиговодство, појам и принципе организације контног оквира	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (16 часова) - Вежбе (32 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Двојно књиговодство	Оспособљавање ученика за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена привредног друштва по систему двојног књиговодства	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: Препозна рачуноводствена начела као основне претпоставке рачуноводствене евиденције • наведе принципе уредног књиговодства • повеже поштовање принципа уредног књиговодства са квалитетом рачуноводствених информација • објасни појам двојног књиговодства • дефинише начело двојности (дуалности, двострукости) • разликује улогу и значај законом одређених пословних књига двојног књиговодства • објасни процес евидентирања пословних промена у дневнику и главној књизи • евидентира отварање пословних књига, настале пословне промене и закључак пословних књига уз употребу контног оквира • састави пробни и крајњи биланс • доноси закључке о пословању привредног друштва упоређујући стање имовине и њеног порекла из почетног и крајњег биланса стања	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (13 часова) - Вежбе (26 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици

				- Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Новчана средства	Оспособљавање ученика за одговорно, ажурно и уредно вођење евиденције о стању и промени стања новчаних средстава на текућем рачуну и у благајни привредног друштва	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • објасни појам текућег (пословног) рачуна и законску обавезност његовог отварања у пословној банци • функционално разликује инструменте платног промета • објасни функцију извода банке • евидентира промене на конту Текући рачун на основу информација са извода банке • објасни функцију Прелазног рачуна у евиденцији новчаних средстава • дефинише благајну и благајничко пословање • наведе разлоге организовања помоћних благајни • ажурно попуњава благајнички извештај и прати ћу документацију • упореди стварно и књиговодствено стање новца у благајни • евидентира промене у благајни и у финансијском књиговодству • води упоредну евиденцију у благајни и на Текућем рачуну кроз пословне књиге двојног књиговодства • доноси закључке о стању новчаних средстава привредног друштва упоређујући стање на текућем рачуну и на прелазном рачуну	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (8 часова) - Вежбе (16 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Рачуноводство**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**108**
Недељни фонд часова:	**3 (1+2)**
Циљеви предмета	• Развијање функционалне рачуноводствене писмености • Оспособљавање за прикупљање, проверу, класификацију и чување књиговодствене документације и података • Оспособљавање за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена • Оспособљавање за вредновање имовине, капитала и обавеза пословног субјекта на одређени дан • Оспособљавање за утврђивање резултата пословања пословног субјекта за одређени обрачунски период • Оспособљавање за припремање рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања • Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима • Развијање вештина комуникације и подстицање тимског рада – • Развијање вештина за коришћење информационе технологије и рачуноводствених софтвера • Развијање личних професионалних ставова и интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Потраживања и обавезе	Циљ модула је оспособљавање ученика за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена које се односе на потраживања и обавезе привредног друштва у систему двојног књиговодства	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • објасни појам и врсте потраживања и обавеза • разликује повериоце и дужнике • објасни порез на додату вредност, (појам, обвезника, основицу за обрачун) • познаје рокове и садржину пореске пријаве – образац ППППДВ • обрачуна порез на додату вредност у примљеним и издатим рачунима по општој и посебној стопи • објасни функцију Књиге примљених рачуна и Књиге издатих рачуна • дефинише појмове купаца и добављача • наведе документацију у дужничко-поверилачким односима купаца и добављача • евидентира потраживања од купаца и обавезе према добављачима са порезом на додату вредност, аналитички и синтетички • објасни попусте (каса сконто, бонификација, рабат) и ситуације када се одобравају • обрачуна одобрени попуст и његов утицај на обавезу према добављачу и на потраживање од купца и припадајући порез на додату вредност • евидентира плаћање доспелих обавеза и наплату потраживања уз одобрене попусте • састави извод из аналитичке евиденције купаца и извод из аналитичке евиденције добављача • евидентира обавезе по издатим меницама и потраживања по меницама као инструментима плаћања • евидентира настанак и плаћање обавезе по дугорочним и краткорочним кредитима • евидентира плаћање обрачунате обавезе за ПДВ на крају обрачунског периода • анализира пословање предузећа преко односа потраживања и обавеза	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (16 часова) - Вежбе (32 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Расходи и приходи	Циљ модула је оспособљавање ученика за евиденцију расхода и прихода, утврђивање резултата пословања пословног субјекта за одређени обрачунски период и састављање биланса успеха. У претходној години учења ученици су стекли знања о појму расхода и прихода и резултату пословања, као и правилима евиденције на контима расхода и прихода.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: објасни појам и врсте расхода и прихода • одреди утицај пословних промена у вези расхода и прихода на биланс стања и капитал • објасни настанак, функцију и изведена правила евидентирања на контима успеха • евидентира пословне расходе и пословне приходе на основу примљених и издатих фактура са порезом на додату вредност • евидентира финансијске и остале расходе и приходе • евидентира обрачун и исплату зарада, пореза и доприноса на зараде • евидентира остале личне расходе и накнаде • објасни појам и разлоге временског разграничавања расхода и прихода • функционално разликује употребу конта активних и пасивних временских разграничења • евидентира временска разграничења расхода и прихода • објасни функцију закључног листа • састави Закључни лист • евидентира утврђени резултат пословања • објасни структуру биланса успеха и његов значај • састави крајњи биланс стања и биланс успеха и позиционира добитак/губитак у билансу стања и у билансу успеха • доноси	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (10 часова) - Вежбе (20 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду,

		закључке о постигнутом резултату пословања привредног друштва на основу структуре расхода и прихода у билансу успеха		- активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Стална имовина	Циљ модула је оспособљавање ученика за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена које се односе на прибављање и отуђивање сталне имовине привредног друштва у систему двојног књиговодства.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • разликује врсте сталне имовине • упореди карактеристике нематеријалне и материјалне сталне имовине • састави калкулацију набавне вредности сталне имовине • функционално разликује пословне књиге сталне имовине • састави годишњи предрачун амортизације • обрачуна амортизацију помоћу линеарне и функционалне методе • обрачуна садашњу вредност сталне имовине • повеже начине прибављања и отуђивања сталне имовине са одговарајућом књиговодственом документацијом • евидентира прибављање нематеријалне имовине • евидентира пријем без накнаде, куповину и изградњу некретнина, постројења и опреме у аналитичком и финансијском књиговодству • евидентира дате авансе за некретнине, постројења и опрему • евидентира амортизовану вредност сталне имовине • објасни функцију конта исправка вредности грађевинских објеката и конта исправка вредности постројења и опрема • евидентира бесплатно уступање, продају и расходовање некретнина, постројења и опреме • евидентира пописом утврђене вишкове и мањкове некретнина, постројења и опреме • процени вредност сталне имовине у билансу стања • евидентира набавку и трошење алата и инвентара са калкулативним отписом	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (10 часова) - Вежбе (20 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Рачуноводство**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**105**
Недељни фонд часова:	**3 (1+2)**
Циљеви предмета	• Развијање функционалне рачуноводствене писмености • Оспособљавање за прикупљање, проверу, класификацију и чување књиговодствене документације и података • Оспособљавање за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена • Оспособљавање за вредновање имовине, капитала и обавеза пословног субјекта на одређени дан • Оспособљавање за утврђивање резултата пословања пословног субјекта за одређени обрачунски период • Оспособљавање за припремање рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања • Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима • Развијање вештина комуникације и подстицање тимског рада – • Развијање вештина за коришћење информационе технологије и рачуноводствених софтвера • Развијање личних професионалних ставова и интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Промет робе и услуга у робном промету	Циљ модула је оспособљавање ученика за евиденцију промета робе и услуга трговинског привредног друштва.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • објасни промет робе и његове фазе • објасни значај трговине у обављању промета робе и за трговце и за потрошаче • разликује елементе цена робе при изради калкулације (набавне, продајне и продајне цене са ПДВ-ом) • распореди зависне трошкове набавке робе на појединачне артикле применом одговарајуће методе обрачуна • објасни значај разлике у цени за трговинска привредна друштва • примени одговарајући начине обрачуна слободно формиране разлике у цени, марже и рабата • састави калкулацију набавне и продајне вредности и цене робе • повеже набавку и продају робе са одговарајућом документацијом • евидентира набавку робе у трговини на велико и трговини на мало у робном и финансијском књиговодству • евидентира нефактурисану робу и робу на путу • евидентира интерно кретање робе на основу интерне документације • евидентира промену цена робе (нивелацију) на основу листе повећања и снижења • процени утицај промене цене на укалкулисану разлику у цени • евидентира вишкове и мањкове робе • евидентира продају робе у трговини на велико и трговини на мало у финансијском и робном књиговодству • евидентира обрачунату остварену разлику у цени • утврди набавну вредност продате робе • евидентира директан отпис и обезвређивање потраживања од купаца • усаглашава аналитичку и синтетичку евиденцију робе • разликује компензацију, цесију и асигнацију • евидентира плаћања путем компензације • евидентира робу у комисиону	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (22 часова) - Вежбе (44 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Увоз и извоз робе	У оквиру модула прати се евиденција увоза робе и извоза робе. У пословању привредних друштава са иностранством постоји обимна документација. Ученици треба да разликују документа	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • објасни значај и карактеристике увоза и извоза робе • одреди врсте докумената која се користе при увозу и извозу по различитим категоријама • објасни форму и садржину књиговодствених докумената у вези са увозом и извозом робе • састави калкулацију увоза робе и обрачун извозног посла • евидентира увоз и извоз робе • одреди функцију девизног рачуна • евидентира плаћања обавеза по основу увоза робе и наплате потраживања по основу извоза, на основу девизног извода • евидентира плаћања путем међународног документарног акредитива • евидентира утврђене курсне разлике	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (8 часова) - Вежбе (16 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање:

	у вези са закључивањем посла, робна документа, транспортна документа, шпедитерска документа, царинска документа, документа о осигурању робе и документа у вези са плаћањем. На основу документације ученици треба да саставе увозну калкулацију, обрачун извозног посла и да изврше евиденцију увоза, односно извоза робе. Ученици на основу познавања девизног курса обрачунавају и евидентирају плаћања према иностранству и курсне разлике.		Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	- однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Утврђивање резултата пословања трговинског привредног друштва	Циљ модула је обрачун и расподела резултата пословања трговинског привредног друштва.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: евидентира добитак и расподелу добитка на основу евиденције расхода и прихода у главној књизи трговинског привредног друштва • евидентира губитак и покриће губитка на основу евиденције расхода и прихода у главној књизи трговинског привредног друштва • сагледа утицај разлике у цени на вредност залиха робе на основу састављеног биланса стања • процени успешност пословања трговинског привредног друштва на основу састављеног биланса успеха	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (5 часова) - Вежбе (10 часова - – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Рачуноводство**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**93**
Недељни фонд часова:	**3 (1+2)**
Циљеви предмета	• Развијање функционалне рачуноводствене писмености • Оспособљавање за прикупљање, проверу, класификацију и чување књиговодствене документације и података • Оспособљавање за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена • Оспособљавање за вредновање имовине, капитала и обавеза пословног субјекта на одређени дан • Оспособљавање за утврђивање резултата пословања пословног субјекта за одређени обрачунски период • Оспособљавање за припремање рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања • Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима • Развијање вештина комуникације и подстицање тимског рада – • Развијање вештина за коришћење информационе технологије и рачуноводствених софтвера • Развијање личних професионалних ставова и интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Залихе материјала	Циљ модула је оспособљавање ученика за ажурно и уредно евидентирање насталих економских промена које се односе на набавку и трошење материјала.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: објасни појам, врсте и евидентну вредност материјала • повеже набавку и трошење материјала са одговарајућом књиговодственом документацијом • наведе разлоге одлуке о евиденцији материјала по стварној или по планској набавној цени • примени одговарајући начин распоређивања зависних трошкова набавке на поједине врсте материјала • састави калкулацију стварне и планске набавне вредности и цене материјала • евидентира набавку и трошење материјала, аналитички и синтетички, по стварним и планским набавним ценама • обрачуна трошкове материјала применом ФИФО и метода просечне цене када се залихе воде по стварним набавним ценама • евидентира обрачунати сразмерни део одступања од планске набавне цене за утрошени материјал када се залихе воде по планским набавним ценама • објасни функцију конта одступање од планских набавних цена материјала • утврди вредност залиха материјала у билансу стања • евидентира набавку и утрошак ситног инвентара	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (10 часова) - Вежбе (20 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Обрачун трошкова и учинака	Циљ модула је упознавање ученика се са обрачуном трошкова и учинака, као делом рачуноводственог информационог система, односно рачунском основом управљачког рачуноводства.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да:• разликује финансијско и управљачко рачуноводство према корисницима и намени коришћења информација • објасни функцију класе 9 – Обрачун трошкова и учинака и погонског књиговодства • наведе документацију која прати обрачун производње • књиговодствено преузме почетне залихе из финансијског књиговодства у пословне књиге погонског књиговодства • преузме трошкове из финансијског књиговодства на класу 9 • изврши обрачун трошкова по местима трошења • изврши интерни обрачун и расподелу између појединих места трошкова и пренос општих трошкова на главна места трошкова •	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (12 часова) - Вежбе (24 часа – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби

		распореди трошкове са конта места трошкова на њихове носиоце • састави погонски обрачунски лист • састави калкулацију цене коштања у масовној и серијској производњи • евидентира залихе готових производа по стварним ценама коштања • евидентира продају готових производа кроз финансијско и погонско књиговодство (по стварној цени коштања) • вреднује залихе готових производа на крају обрачунског периода у погонском књиговодству • евидентира промену залиха недовршене производње и готових производа у финансијском књиговодству на крају обрачунског периода	Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Капитал и резерве	Циљ модула је упознавање ученика са евиденцијом капитала у друштвима капитала.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • разликује облике капитала у зависности од правне форме привредног друштва • евидентира прибављање капитала приликом оснивања привредног друштва и у току пословања привредног друштва • евидентира смањење капитала повлачењем основног капитала привредног друштва • објасни формирање емисионе премије • евидентира продају акција и емисиону премију (разлику између номиналне и продајне вредности акција) • објасни основ формирања и намену резерви • евидентира законске и статутарне резерве	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (3 часова) - Вежбе (6 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци.
Финансијско извештавање	Циљ модула је упознавање ученика са структуром и правилима финансијског извештавања и оспособљавање за припрему израде финансијских извештаја.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: протумачи садржај законске, професионалне и интерне регулативе рачуноводства • објасни садржај и циљ сваког појединачног финансијског извештаја у оквиру скупа обавезних финансијских извештаја према МСФИ • одреди обим редовног годишњег финансијског извештаја према актуелној законској регулативи у односу на величину правног лица • објасни припремне радње, правила и поступке израде финансијских извештаја • опише значај предзакључних књижења за тачност и прецизност финансијских извештаја • припреми податке за израду Биланса стања и Биланса успеха према позицијама на оригиналним важећим обрасцима и структуру текста извештаја Напомене уз финансијске извештај	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (6 часова) - Вежбе (12 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици - Часови вежби се реализују у специјализованој учионици (кабинету) Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - вођење ученичке евиденције (свеске), - учешћа у групном и тимском раду, - презентације - пројектни задаци Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање,

				– тестови знања, – тестови практичних вештина, – контролни задаци, – писмени задаци

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Пословна кореспонденција и комуникција**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Упознавање ученика са појмом, улогом и значајем пословне кореспонденције

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Организација канцеларије и техника куцања	• Упознавање ученика са основним канцеларијским условима, материјалом, опремом, алатом и прибором • Оспособљавање ученика за коришћење технике куцања	• објасни појам и врсте кореспонденције • разликује лица у пословној кореспонденцији • изведе закључке о условима рада у савременој канцеларији • користи канцеларијску опрему, алате, прибор и материјал у складу са наменом • подеси тастатуру на ћирилично и латинично писмо • примењује правила слепог куцања • примењује технику слепог куцања у алфанумеричком и нумеричком делу тастатуре и код интерпункцијских знакова • користи програме за обраду текста • исправи грешке у тексту на основу извршене контроле тачности куцања • обликује текстове у блок и зупчастој форми и текстове у ступцима	Пословна кореспонденција и комуникација II – службена кореспонденција Право Пословна економија Јавне финансије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** ● **вежбе (36 часова)** Подела одељења на групе ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби Место реализације наставе ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију **Препоруке за реализацију наставе** - Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе - Демонстрација употребе канцеларијског материјала, алата и прибора - Користити одговарајуће програме за слепо куцање **Кључни појмови:** савремена канцеларија, правила куцања, тастатура, грешке при куцању, форме обликовања **Оцењивање:** Предлаже се наставнику да активно прати рад ученика на часу. То се пре свега односи на мотивисаност за рад, држање тела приликом куцања, као и на брзину извршавања задатака. Препорука је да се ови критеријуми праћења воде у облику формулара, а на крају часа да се

				ученицима презентују резултати. Потребно је прикупити и повратне информације од ученика ради побољшања квалитета наставе, односно ради решавања текућих нејасноћа и препрека. Оцењивање савладаности технике слепог куцања прилагодити посматраној групи ученика. Узети у обзир брзину са могућношћу исправке грешака или без могућности исправке. Пре теста практичних вештина обавезно обавестити ученике о начину бодовања, односно скали оцењивања.
Пословна кореспонденција	Оспособљавање ученика за састављање пословних писама и попуњавање пратећих докумената	• разликује обавезне и необавезне елементе пословних писама • разликује форме обликовања пословних писама • разликује врсте понуда • састави одговарајуће пословно писмо (упит, понуду, поруџбину) на основу датих елемената у складу са пословном ситуацијом • састави ценовник на основу датих елемената • састави предрачун, рачун (фактуру) и отпремницу на основу датих елемената у складу са пословном ситуацијом • састави књижно одобрење и књижно задужење у складу са њиховом наменом • састави комисијски записник на основу датих елемената • састави рекламацију и одговор на рекламацију на основу датих елемената • састави ургенцију на основу датих елемената • састави пословну биографију (CV – Curriculum vitae) и пропратно писмо • изради решење, потврду и уверење по основу радног односа	Пословна кореспонденција и комуникација II – службена кореспонденција Право Пословна економија Јавне финансије Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • **вежбе (38 часова)** Подела одељења на групе ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби Место реализације наставе ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију **Препоруке за реализацију наставе** -Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе **Кључни појмови:** пословна писма, упит, понуда, поруџбина, рачун, књижно одобрење и задужење, комисијски записник, рекламација, ургенција, пропратно писмо, пословна биографија **Оцењивање:** Након савладавања одређеног броја пословних писама урадити тест практичних вештина. Предлог је да се оцењивање врши на основу детаљне чек листе која будуће сваки елеменат пословног писма. Код овог модула укључити и усмено оцењивање, као и презентације ученика уз помоћ разних медија. Може се оценити сама презентација, извођење, као и дискусија других ученика на задату тему.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Пословна кореспонденција и комуникација**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика за успешну примену пословне кореспонденције у пракси

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Евиденција и класификација докумената	Оспособљавање ученика за вођење евиденција и класификацију докумената	• спроведе пријем и разврставање докумената • утврди врсте и значај евиденција • заведе документа у одговарајућу књигу евиденције (књигу улазне/излазне поште, деловодник, интерну доставну књигу) и проследи одговарајућој служби • води матичну евиденцију запослених • утврди врсте и значај класификација • класификује документацију према задатим параметрима • анализира начине класификовања и заштите електронских докумената • одложи документа у регистратор • спроведе поступак архивирања докумената	Пословна кореспонденција и комуникација I – службена кореспонденција Право Пословна економија Јавне финансије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • вежбе (20 часова) Подела одељења на групе ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби Место реализације наставе ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију **Препоруке за реализацију наставе** Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе симулирајући послове са документацијом која није евидентирана и класификована на одговарајући начин. Модул почети употребом документације састављене у првом разреду, а наставити симулацијом пријема и разврставања нове документације, затим целокупну документацију евидентирати у одговарајућа евиденциона средства (књиге евиденције), класификовати дату документацију и на крају одложити и архивирати у складу са важећим законским прописима. Ученике можете упутити на релевантне сајтове како би се упознали са законским прописима из области архивирања.

			- Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	**Кључни појмови:** документација, процес управљања, евиденције, евиденциона средства, системи класификација, одлагање, архивирање
Пословна комуникација	Оспособљавање ученика за различите врсте пословне комуникације уз примену правила пословног понашања	• утврди значај и елементе процеса комуникације • анализира врсте комуникације • примењује формални и неформални облик комуницирања • разликује намену средстава комуникације • примењује општа правила понашања при коришћењу електронских облика комуникације • процени могуће препреке у комуникацији • примени различите методе у циљу спречавања могућих препрека у комуникацији • примењује правила пословног понашања у интерној и екстерној комуникацији са сарадницима и клијентима предузећа • комуницира са пословним партнерима уз уважавање културолошких карактеристика различитих народа • наведе принципе и правила пословне комуникације и етике • оцени корпоративни имиџ на примеру конкретног привредног субјекта	Пословна кореспонденција и комуникација I – службена кореспонденција Право Пословна економија Јавне финансије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • вежбе (26 часова) Подела одељења на групе ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби **Место реализације наставе** ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију **Препоруке за реализацију наставе** Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе. Модул реализовати кроз игру улога, пројекте и студије случаја. Кроз игру улога наставник треба да постави ученике у одређене ситуације пословног разговора, интерне и екстерне комуникације, организације састанка и пословног догађаја, као и одласка на службени пут запосленог, а ученици реализујући пословне ситуације развијају комуникацијске и организационе вештине и способности. Сваки ученик обавезно има своју фасциклу у коју одлаже одштампане радове и добијене материјале од наставника, као и своју електронску пошту на којој чува радове у електронској форми. Такође, на школском рачунару формира свој фолдер у којем систематизује радове и наставне материјале. **Кључни појмови:** комуникација, пословна комуникација, пословни бонтон, пословни односи, култура, етика, корпоративни имиџ
Планирање, организовање и реализација пословних активности	Оспособљавање за планирање, организовање и реализацију пословних активности	• планира месечне, недељне и дневне активности поштујући приоритете у реализацији пословних активности • прати реализацију и спроводи контролу планираних активности • састави извештаје о раду на основу датих елемената • изради различите видове презентација • презентује у складу са правилима презентовања уз претходну техничку припрему • утврди значај састанка и пословног догађаја • изради план и спроведе активности за организовања и реализацију састанка и пословног догађаја • састави и пошаље позив учесницима састанка и пословног догађаја • утврди врсте и начине вођења записника • састави записник са састанка на основу датих елемената • спроведе припремне радње у циљу одласка запосленог на службени пут поштујући законску регулативу и прописе	Пословна кореспонденција и комуникација I – службена кореспонденција Право Пословна економија Јавне финансије - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе:** • вежбе (26 часова) Подела одељења на групе ● Одељење се дели на 2 групе (до 15 ученика) приликом реализације вежби **Место реализације наставе** ● Вежбе се реализују у кабинету за пословну кореспонденцију и комуникацију **Препоруке за реализацију наставе** Модул се реализује путем метода активно оријентисане наставе. Модул реализовати кроз игру улога, пројекте и студије случаја. Кроз игру улога наставник треба да постави ученике у одређене ситуације пословног разговора, интерне и екстерне комуникације, организације састанка и пословног догађаја, као и одласка на службени пут запосленог, а ученици реализујући пословне ситуације развијају комуникацијске и организационе вештине и способности. Сваки ученик обавезно има своју фасциклу у коју одлаже одштампане радове и добијене материјале од наставника, као и своју електронску пошту на којој чува радове у електронској форми. Такође, на школском рачунару формира свој фолдер у којем систематизује радове и наставне материјале. **Кључни појмови:** планирање, праћење активности, извештај о раду, презентација, састанак, пословни догађај, записник, службени пут

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Економска географија**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са значајем економске географије у изучавању економског простора; – Оспособљавање ученика да разумеју утицај физичко и друштвено – географских фактора на развој привреде и друштва; – Упознавање ученика са просторним димензијама светске привреде кроз разумевање савремених економско-географских процеса; – Оспособљавање ученика да примењују географска знања и вештине у даљем образовном и професионалном развоју и као и да се одговорно опходе према себи и окружењу; – Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света са посебним осврtом на разумевање положаја, места и улоге Србије на Балкану, у Европи и у свету; – Изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету.

одул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Земља као животни и економски простор човека	– Упознавање ученика са значајем економске географије у изучавању економског простора – Оспособљавање ученика да разумеју утицај физичко и друштвено – географских фактора на развој привреде и друштва;	• дефинише предмет изучавања и значај економске географије у проучавању економског простора • користи различите методе у анализи економског простора и креира тематске карте различитог садржаја • утврди везу између природних услова и ресурса на Земљиној површини • анализира узроке промена природних услова на Земљи • изведе закључак о утицају природних услова на оптималне животне потребе становништва, привредне делатности и квалитет животне средине • анализира геопросторни размештај најзначајнијих природних ресурса у свету и у Србији • дефинише појам, наведе поделу и мере заштите од природних непогода • анализира узроке и последице природних непогода • издваја области на Земљиној површини и у Србији које су угрожене различитим природним непогодама • анализира угроженост животне средине услед експлоатације природних ресурса и потребу успостављања концепта одрживог развоја • објасни промене компоненти природног и механичког кретања становништва и њихове последице користећи теорију демографске транзиције • анализира образовну и економску структуру становништва и утицај миграција на просторни развој • дефинише појмове радна снага, стопе активности, тржиште рада • изведе закључак о утицају демографског фактора на привредни развој • утврди привредну структуру савременог града • критички оцени процес урбанизације кроз анализу пренасељености великих градова и демографског пражњења осталих насеља • процени улогу државе у економско развоју • доведе у везу развој различитих економских система и економског развоја на глобалном и националном нивоу	Историја Биологија Хемија Рачунарство и информатика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	• Теоријска настава се реализује у учионици • Коришћење презентација • Коришћење писаних извора информација књиге, статистички подаци, часописи • Коришћење информација са интернета
Географија светске привреде и положај Србије	- Стицање знања о светској привреди и привреди Србије - Сагледавање потенцијала и могућности Србије за њену конкурентност у регионалној и светској привреди – Упознавање ученика са просторним димензијама светске привреде кроз разумевање савремених економско-географских процеса; – Оспособљавање ученика да примењују географска знања и вештине у даљем образовном и професионалном развоју и као и да се одговорно опходе према себи и окружењу;	• објасни процес индустријализације у свету и фазе развоја привреде у свету и у Србији • анализира утицај доминантних фактора на размештај и развој пољопривреде • утврди најзначајније пољопривредне области биљне и сточарске производње у свету и у Србији • критички анализира положај српске пољопривреде на европском и светском тржишту • анализира макро и микролокацијске факторе индустрије у простору • објасни структуру и динамику индустријских региона у свету • процени утицај кључних фактора на развој индустрије у Србији • анализира међусобни утицај окружења и саобраћаја • процени значај појединих саобраћајних грана на привредни развој • објасни значај међународне трговине у развоју глобалне привреде • анализира положај Србије у међународним трговинским односима • класификује кључне факторе за развој туризма • истакне најзначајније туристичке рецептивне области у свету и процени положај Србије у европском туристичком простору	Биологија Хемија Рачунарство и информатика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	• Теоријска настава се реализује у учионици • Коришћење презентација • Коришћење писаних извора информација књиге, статистички подаци, часописи • Коришћење информација са интернета

Савремени економско и политичко-географски процеси	- Стицање нових знања о савременим економско-географским и политичко-географским процесима у свету и у Србији – Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света са посебним освртом на разумевање положаја, места и улоге Србије на Балкану, у Европи и у свету; - Стицање знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности	• анализира савремену политичку карту света и утицај на глобалну економију • разликује политичку, територијалну, економску и културну глобализацију у контексту развоја светске привреде • утврди поделу света према степену развијености земаља • анализира последице неравномерног економског и друштвеног развоја • разликује улогу, значај и видове деловања међународних организација на глобалном нивоу и у Србији • опише економске интеграције на Балкану и у Југоисточној Европи и положај Србије у њима • укаже на регионалне разлике унутар Европске уније и деловање њених институција на процес уравнотеживања развоја • процени географски положај Србије у савременим економским и политичким променама у свету и у Европи • анализира регионални развој Србије дефинишући њена неразвијена и девастирана подручја • укаже на мере регионалне политике за смањивање регионалних разлика	Историја Рачунарство и информатика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	• Теоријска настава се реализује у учионици • Коришћење презентација • Коришћење писаних извора информација књиге, статистички подаци, часописи • Коришћење информација са интернета

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Пословни енглески језик**
Просветни гласник:	**08/2023**
Годишњи фонд часова:	**36**
Недељни фонд часова:	**1**
Циљеви предмета	Усвајање знања из страног језика и јачање самопоуздања код ученика да у усменој и писаној комуникацији користи језик и да се компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља. Оспособљавање ученика да упозна језик струке ради вођења пословне комуникације, праћења новина у струци и ширења пословних веза.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Послови у фирмама (приватним/државним) и организација послова	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	● разуме најбитније информације у кратким и једноставним обавештењима и правилно их користи ● разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, постављају питања и траже објашњења у вези са темом дискусије или разговора	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Организација и структура компанија (врсте компанија, њихова структура, сналажење у оквиру компаније)	ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	● чита и разуме различите врсте прилагођених текстова (једноставнија лична/пословна писма, позивнице, термини, проспекти, упутства, обрасци, решења, огласи, уговори, записници) препознајући основна значења и релевантне детаље ● открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника ● уочава предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, проспекти) као и једноставнијим стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји, решења)	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.

Основе пословне комуникације и кореспонденције	ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање на страном језику	● описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице ● води једноставне разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи основни ниво пословне комуникације ● реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника ● саставља краћи текст (мејл, писмо) у одређене пословне сврхе (обавештење, уговарање, померање термина, дневни ред, ● пише краћи текст о фирми, пословању и персоналу, саставља и препознаје основна пословна документа ● комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) ● пореди различите културолошке аспекте других народа и користи то знање да би боље схватио саговорника	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Послови набавке и продаје, трговине, малопродаје и велепродаје	ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	● саставља краћи текст (мејл, писмо) у одређене пословне сврхе (обавештење, уговарање, померање термина, дневни ред, ● пише краћи текст о фирми, пословању и персоналу, саставља и препознаје основна пословна документа	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Банкарске трансакције (уплате, исплате, врсте рачуна)	ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	● комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) ● пореди различите културолошке аспекте других народа и користи то знање да би боље схватио саговорника	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
	МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова	● преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Новине у области међународних правно административних послова	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација иразвијају критичко мишљење у вези са њима	● аргументује свој став о медијском тексту ● смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку, обављање посла и лично ангажовање на послу	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Међукултурно разумевање (разлике у културама других народа и говор тела)	ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ	● препознаје и правилно користи основне фонолошке категорије (интонација, прозодија, ритам) ● препознаје и правилно користи морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи)	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Пословни енглески језик**
Просветни гласник:	**08/2023**
Годишњи фонд часова:	**35**
Недељни фонд часова:	**1**
Циљеви предмета	Усвајање знања из страног језика и јачање самопоуздања код ученика да у усменој и писаној комуникацији користи језик и да се компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља. Оспособљавање ученика да упозна језик струке ради вођења пословне комуникације, праћења новина у струци и ширења пословних веза.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Руковођење предузећима	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	● разуме појединости значајне за разговор у коме се износе лични ставови једног или више саговорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту (информације о личностима, послу, клијентима, куповини, ближем окружењу) ● разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота ● разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, постављају питања и траже објашњења у вези са темом дискусије или разговора ● разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, постављају питања и траже објашњења у вези са темом дискусије или разговора	Пословна економија Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потрази за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте: ● усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ● поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности ● наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ● ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину ● уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких ● материјала, поготову кад је реч о стручним темама ● учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања. Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве
Новац (функције новца, улога новца у монетарном систему, електронски новац)	ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	● препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова (лична/пословна писма, проспекти, упутства, обрасци, решења, рекламе, огласи, уговори, записници, формулари, извештаји), примењујући одговарајуће технике/врсте читања ● открива значење непознатих речи на основу контекста и/или помоћу речника ● разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима	Банкарство Пословна економија Економско пословање Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Решавање проблема	
Истраживање тржишта	ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање на страном језику	● описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове ● води разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи виши ниво пословне комуникације ● реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника ● држи презентацију на дату тему уз употребу разних техника помоћу којих наглашава или минимализује одређене идеје	Економско пословање Пословна економија Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Решавање проблема	
Предузетништво	ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	● напише пословно писмо(упит и одговор на упит) према одређеном моделу различите садржине ● опише и појасни садржај шема и графикона везаних за струку	Банкарство Економско пословање Пословна економија Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Дигиталана компетенција Решавање проблема	
Улагање -увоз и извоз добара	ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	● спроводи пословну комуникацију у свакодневним ситуацијама са пословним партнерима и клијентима (усмено и писмено)	Пословна економија Национална економија Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција	
Вођење банковне и канцеларијске документације	МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова	● преводи усмено или писмено поруке у складу са потребама комуникације	Банкарство Статистика Пословна информатика Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Предузимљивост и предузетничка компетенција	

	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	● аргументује свој став о медијском тексту ● смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку, обављање посла и лично ангажовање на послу		То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације, попуњавање формулара, рачуна и др. административних папира (поруџбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору
	ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ	● коректно употребљава реченичне конструкције		

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Пословни енглески језик**
Просветни гласник:	**08/2023**
Годишњи фонд часова:	**31**
Недељни фонд часова:	**1**
Циљеви предмета	Усвајање знања из страног језика и јачање самопоуздања код ученика да у усменој и писаној комуникацији користи језик и да се компетентно и самосвесно споразумева са људима из других земаља. Оспособљавање ученика да упозна језик струке ради вођења пословне комуникације, праћења новина у струци и ширења пословних веза.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Маркетинг	СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	● разуме сложеније исказе који садрже фреквентне речи и структуре (информације о личностима, послу, клијентима, куповини,, ближем окружењу) ● разуме најбитније информације у сложенијем контексту и обавештењима (у комуникацији, преко разгласа, у бироу, на шалтеру, на тел. секретарици) и правилно их користи	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Упитници и анкете у истраживању тржишта	ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	● чита и разуме различите врсте прилагођених текстова (пословна писма, позивнице, проспекти, упутства, обрасци, решења, огласи, уговори, записници) препознајући значења и релевантне детаље ● открива значење непознатих речи на основу контекста и /или помоћу речника ● уочи предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, проспекти) као и у стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји, решења)	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Информационе технологије у домену струке	ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање на страном језику	● описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи сложеније изразе и реченице ● води разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине, користи виши ниво пословне комуникације ● преговара, предлаже, реагује на предлоге и затвара преговоре ● води састанке, припрема дневни ред, сумира и даје закључке ● реагује учтиво на питања , захтеве, позиве, извињења саговорника	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Примена курсне листе и стране валуте	ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	● саставља текст (мејл, писмо) у одређене пословне сврхе (обавештење, уговарање, померање термина, дневни ред, конкурисање за посао) ● пише текст о фирми, пословању и персоналу, саставља и препознаје основна пословна документа ● пише извештај на основу белешки	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.

Примена реклама и рекламирања у продаји	ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	● комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено)	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
Пословна кореспонденција (писање поруџбина, жалби и одговора на жалбе)	МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова	● преводи усмено или писмено поруке, уговоре, записнике у складу са потребама комуникације	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	● аргументује свој став о медијском тексту ● смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку, обављање посла и лично ангажовање на послу	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.
	ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ	● препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи)	Социологија са правима грађана Право Српски језик Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња	Формативна евалуацију подразумева праћење активности ученика у најразличитијим задацима – активност на часу, задаци који се раде на часу и код куће, тестови, писмени задаци, пројекти, портфолио и друго – сви облици наставног рада основ су за праћење и вред новање развоја компетенција код ученика.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Пословна информатика**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Оспособљавање ученика за примену нових технологија у настави и коришћење готових апликација – Оспособљавање ученика за прикупљање релевантних и тачних података – Развијање вештина за коришћење табеларних калкулација – Развијање вештина за рад са базама података – Оспособљавање ученика за повезивање добијених знања и вештина и за самосталан рад.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Прикупљање пословних података	Оспособљавање ученика за примену нових технологија у настави и коришћење готових апликација Оспособљавање ученика за прикупљање релевантних и тачних података	издвоји из скупа података, релевантне и тачне податке идентификује лажне информације и изворе лажних података користи базе отворених података за прикупљање и анализу података опише карактеристике система вештачке интелигенције користи системе вештачке интелигенције за прикупљање и анализу података упореди анализиране податке из система вештачке интелигенције са сопственим анализама користи различите програме, веб-сервисе и апликације за истраживање пословних података	Корелација: • Логика са етиком • Електронско пословање • Економско пословање Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема • Дигитална компетенција • Одговорно учешће у демократском друштву	Модул Прикупљање пословних података реализује се током 12 часова. Наставник у овој теми користи методе активне наставе, са акцентом на реалне ситуације и стварним подацима који се могу пронаћи на интернету. Наставник своје активности конципира тако да оствари све прописане исходе и ученицима представи интернет као огромну базу података, од којих већина није тачна. Наставник на часовима ученике поставља у улогу истраживача и захтева да пронађу информације о одређеним темама („број ученика у Р. Србији" „висина потрошачке корпе", „просечна пензија у Р. Србији", „број вакцинисаних у Африци", „проценат жена у аутомобилској индустрији у ЕУ" …). На основу података које ученици добијају, наставник анализира процес прикупљања података и упоређује резултате, са акцентом да подаци не смеју да буду различити. Ученицима представити веб-сервисе са вештачком интелигенцијом и објаснити релевантност података које дају неки од сервиса. Користити веб-алат chat.openai.com који ученици масовно користе и објаснити да је то само сајт процесор речи, реченица и симулација разговора који користи све информације са интернета, а да то није релевантан извор података. На часу користити онлајн сервис chat.openai.com за проналажење одређених информација, али посебно те информације пронаћи на сајтовима релевантним изворима информација и упоредити их са информацијама које нуди вештачка интелигенција. Неопходно је ученицима представити да се у економији користе званичне базе отворених података, а не информације са сајтова онлајн енциклопедија (Wikipedia) или медијских сајтова. Наставник у овој теми као материјал за рад користи онлајн базе отворених података и то: – data.gov.rs – Портал отворених података Р. Србије – stat.gov.rs – Завод за статистику Р. Србије – opendata.mpn.gov.rs – Портал отворених података Министарства просвете. – europa.eu – Портал отворених података Европске уније – worldstat.com – Отворени подаци на глобалном нивоу У свим ситуацијама, ученицима након проналажења релевантног извора података, показати начин преузимања података и врсту датотеке за преузимање. Објаснити разлику у преузетим подацима између датотека: csv, xlsx, pdf.

Табеларне калкулације	Развијање вештина за коришћење табеларних калкулација	унесе синтаксу тражене формуле у ћелију. користи формуле за решавање задатака унесе функције у ћелију. користи основне логичке, статистичке и финансијске функције. реши задатке помоћу функција. изради графиконе и дијаграме на основу података из табеле. форматира графиконе и дијаграме. унесе слике у радну књигу објасни појам базе података у програму за табеларна израчунавања. изврши различите операције везане за базе података у програму за табеларна израчунавања. креира пивот табеле на основу задатих параметара. објасни предности и недостатке онлајн сервиса за табеларна израчунавања. изради и уреди радне књиге у онлајн сервисима за табеларне калкулације. подеси дељење заједничке радне књиге и уређује овлашћења	Корелација: • Статистика • Рачуноводство Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема • Дигитална компетенција	Модул Табеларне калкулације реализује се током 18 часова. У првом разреду у предмету Рачунарство и информатика, реализује се тема под називом Програми за табеларна израчунавања, па се овај модул у другом разреду надовезује на тему из првог разреда. Модул реализовати кроз методе активне наставе, односно садржаје за рад надовезати на претходни модул Прикупљање пословних података. Ученике поставити у реалне ситуације, односно пред ученике поставити захтеве проналаска релевантних пословних података и даља обрада ових података на основу исхода из ове теме. За обраду новог садржаја, користити методу демонстрације уз помоћ рачунара и пројектора, док за активности утврђивања садржаја користити методу ситуационих задатака и студије случајева. Исходе који се односе на рад са онлајн сервисима реализовати у групама кроз пројектни задатак и користити методу обрнуте учионице.
Рад са базама података	Развијање вештина за рад са базама података	наброји програме и онлајн сервисе за рад са базама података. изради и форматира табеле у програму за рад са базама података. постави релације између табела. филтрира и сортира податке у базама. креира и копира везе између табела и база. увезе и извезе податке из базе података. изради упите са једноставним и сложеним критеријумима. изради упите са различитим функцијама. прикаже тражене информације из базе података. дизајнира форме. дизајнира извештаје. дизајнира командну таблу. креира макрое у бази података. примени макрое у решавању проблема. објасни предности и недостатке употребе онлајн сервиса за рад са базама података користи онлајн сервисе и веб-алате за рад са базама података.	Корелација: • Електронско пословање Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема • Дигитална компетенција	Модул Рад са базама података, реализује се током 30 часова. Овај модул надовезује се на модул Табеларне калкулације и наставник може да користи наставне материјале које је користио у претходном модулу да оствари све исходе у овом модулу. Ученике поставу реалне ситуације, односно пред ученике поставити захтеве израде база пословних података и даља обрада ових података на основу исхода из ове теме. За обраду новог садржаја, користити методу демонстрације уз помоћ рачунара и пројектора, док за активности утврђивања садржаја користити методу ситуационих задатака и студије случајева. Исходе који се односе на рад са онлајн сервисима реализовати у групама кроз пројектни задатак и користити методу обрнуте учионице.
Организација рада и пословања	Оспособљавање ученика за повезивање добијених знања и вештина и за самосталан рад.	опише карактеристике програма, апликација, и вебалата за управљање пословном комуникацијом и документацијом наведе програме и веб-алате за управљање пословањем. разликује карактеристике пословања у канцеларији и пословања на даљину постави задатке, прати учинак, креира извештаје уз помоћ програма/веб-алата за управљање пословањем користи програме/веб-алате за управљање пословањем за реализацију пословних пројеката симулира рад у стартап тиму	Корелација: • Пословна кореспонденција и комуникација • Економско пословање Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Решавање проблема • Дигитална компетенција • Комуникација	Модул Организација рада и пословања, реализује се током 12 часова. Овај модул треба да заокружи рад са програмима и веб-алатима кроз процес реалног пословања у канцеларији и рада на даљину, односно онлајн рада. Ученицима представити савремен начин пословања микро, малих и средњих тимова на одређеној пројектном задатку из области економије, администрације и комуникације. Објаснити им процес рада у малим стартап (startup) предузећима и начин комуникације између чланова тима. Кроз методу демонстрације приказати ученицима рад са веб-алатом Trello и Slack. Ученике поделити у групе и поставити их у реалне пословне ситуације са одређеним пројектним задатком. Ученицима дати задатак да комуницирају преко веб-алата за управљање пословањем и реше одређени пројектни задатак.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Електронско пословање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Оспособљавање ученика за примену нових технологија у струци и за коришћење готових апликација – Развијање вештина за обраду мултимедијалног садржаја – Оспособљавање ученика за израду интерактивне презентације – Упознавање ученика са карактеристикама електронског пословања – Упознавање ученика са применом е-трговине, е-банкарства, е-маркетинга, е-управе, е-образовања и е-здравства у сврху пословања компаније и развоја појединца

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Обрада мултимедијалних садржаја (12 часова)	– Оспособљавање ученика за примену нових технологија у струци и за коришћење готових апликација – Развијање вештина за обраду мултимедијалног садржаја	• разликује формате слика и њихове карактеристике • изврши конверзију формата слике • мења димензије и капацитет слике • примењује веб-алате за вршење корекција на слици • препозна аудио и видео формате датотека • креира и модификује аудио запис уз помоћ програма за аудио монтажу • креира видео запис и монтира га у програму за видео монтажу • постави видео запис на интернет каталоге видео формата	**Корелација:** - Економско пословање - Пословна коресподенција и комуникација - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начином оцењивања **Место реализације наставе:** - Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачунарство и информатику **Препоруке за реализацију наставе** - Модул реализовати кроз методе активне наставе користећи алате: • веб-алат за израду и дизајнирање визуелних формата *Canva* • програм за уређивање аудио датотека *Audicity* • програм за монтажу и уређивање видео датотека *Active Presenter* • сајтови интернет каталози видео записа *(YouTube, Vimeo…)* **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • активности на часу • тест практичних вештина
Израда интерактивне презентације (16 часова)	– Оспособљавање ученика за израду интерактивне презентације	• наводи значај представљања пословних података кроз презентацију • наброји онлајн апликације за израду интерактивних презентација • користи онлајн решења за израду интерактивних презентација • користи софтвер за визуелно представљање података • користи системе за управљање садржајем (CMS) • постави мултимедијалне садржаје у интерактивну презентацију	**Корелација:** - Економско пословање - Пословна коресподенција и комуникација - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начином оцењивања **Место реализације наставе:** - Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачунарство и информатику **Препоруке за реализацију наставе** - Модул реализовати кроз методе активне наставе користећи онлајн решења за израду интерактивних презентација: • Софтвер за визуелно представљање података (Data Visualization Software- Microsoft Power BI, Tableau и сл.) • *CMS* – Системи за управљање садржајем на интернету (*Wix, Weebly, Wordpress* …) • Мултимедијални садржај у интерактивним презентацијама **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • активности на часу • тест практичних вештина

Основни појмови електронског пословања (14 часова)	– Упознавање ученика са карактеристикама електронског пословања	• објасни појам електронског пословања • објасни форме и моделе електронског пословања • прикаже на примеру и анализира примере форми и модела ел. пословања • анализира предности и недостатке електронског пословања • наведе инфраструктуру електронског пословања • објасни процес управљања дигиталним идентитетима • објасни појам *Outsourcing* у пословању • прикаже на примеру начин рада одређених *outsoursing* компанија • објасни начин рада виртуелних канцеларија • направи скицу пословног процеса путем интернета од производње до продаје	**Корелација:** - Економско пословање - Пословна коресподенција и комуникација - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начином оцењивања **Место реализације наставе:** - Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачунарство и информатику **Препоруке за реализацију наставе** - Модул реализовати кроз појашњење: • Основа електронског пословања; • Форми електронског пословања (е-трговина, е-банкарство, е-маркетинг, е-управа, е-образовање, е-здравље) • Модела електронског пословања (C2C, B2C, C2B, B2B, G2C, B2G) • Предности електронског пословања • Инфраструктуре електронског пословања • Интернета и савременог пословања • Дигиталних идентитета • Окружења за увођење електронског пословања • Организационе структуре за електронско пословање (*Outsourcing*, виртуелни тимови, виртуелне канцеларије) **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • активности на часу • тест практичних вештина
Примена електронског пословања (28 часова)	– Упознавање ученика са применом е-трговине, е-банкарства, е-маркетинга, е-управе, е-образовања и е-здравства у сврху пословања компаније и развоја појединца	• дефинише електронску трговину • идентификује компоненте електронске трговине • објасни процедуру B2C и B2B модела електронске трговине • идентификује B2C и B2B моделе електронске трговине • прикаже на примеру како функционише е-тржиште • демонстрира процес е-набавке • објасни карактеристике онлајн продавнице и електронске корпе • изради онлајн продавницу на сајту • примењује моделе и механизме плаћања на интернету • истражи различите сервисе онлајн плаћања • дефинише модел система за испостављање и плаћање рачуна • објасни карактеристике и улогу онлајн маркетинга и његових елемената • напише промотивни блог чланак на сајту • објасни карактеристике онлајн друштвених мрежа • објасни појам е-банкарство • примењује сервисе е-банкарства • разликује инструменте плаћања у е-банкарству • разликује електронске системе платног промета • дефинише форме и сервисе е-управе • анализира улогу портала е-управе • користи систем е-управе • користи систем онлајн образовања • објасни примену електронског пословања у здравству	**Корелација:** - Економско пословање - Пословна коресподенција и комуникација - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начином оцењивања **Место реализације наставе:** - Кабинетске вежбе се реализују у кабинетима за рачунарство и информатику **Препоруке за реализацију наставе** - Модул реализовати кроз појашњење термина: • Компоненте електронске трговине • B2C модел електронске трговине • B2B модел електронске трговине • Е-набавке • Е-тржишта • Системи плаћања на Интернету (плаћање картицама, поузећем, преко рачуна …) • Модели и механизми плаћања на Интернету (платне картице, електронски кеш, електронски новчаници, P2P плаћања…) • Мобилна плаћања • Системи за испостављање и плаћања рачуна • Интернет маркетинг • Коришћење интернет маркетинга у пословању • Елементи онлајн маркетинга: блог чланак, имејл пошта (њузлетер), онлајн друштвене мреже у маркетингу • Онлајн друштвене мреже – појам, карактеристике и врсте • Примена онлајн друштвених мрежа у пословању • Е – банкарство • Сервиси Е-банкарства • Инструменти плаћања у е-банкарству • Е – управа • Форме и сервиси е-управе • Портал е-управе, е-катастар, геоСрбија … • Е – образовање • Системи електронског образовања • Е –здравство • Електронско пословање у е-здравству **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • активности на часу тест практичних вештина

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Банкарство и осигурање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	- Развијање функционалних знања из области банкарства и осигурања - Развијање поверљивости, прецизности и поузданости у раду са новцем - Оспособљавање за пријем, проверу, обраду и чување банкарске документације и података - Оспособљавање за израду документа у осигурању, обраду пријаве и наплате штете - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди банака и осигуравајућих друштава - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Банкарство	- Развијање функционалних знања из области банкарства - Развијање поверљивости, прецизности и поузданости у раду са новцем - Оспособљавање за пријем, проверу, обраду и чување банкарске документације и података - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди банака - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима	• разликује финансијске посреднике • изведе закључке о настанку и развоју банкарства • именује различите послове у банкарству • анализира карактеристике банкарских система одабраних развијених земаља и банкарског система Србије • изведе закључке о улози централне банке на финансијском тржишту • истражи инструменте централног банкарства • утврди органе НБС • разликује мере и инструменте монетарне и девизне политике НБС • опише издавање новчаница и кованог новца у Србији • објасни контролну функцију, имовину, приходе, расходе и капитал НБС • анализира основе банкарског пословања • разликује пословне банке у банкарском систему Србије • објасни управљање банкама • анализира врсте банкарских послова према различитим критеријумима • наведе врсте поверљивих података у банкарству	-Компетенција за целоживотно учење -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Рачуноводство банака мере и инструменти монетарне и девизне политике НБС Основе банкарског пословања -Принципи економије Инструменти централног банкарства	Банкарство и осигурање је обавезан стручни предмет који се изучава два часа недељно као теоријска настава у трећем разреду Сваки модул трећег разреда се реализује са целим одељењем у учионици.. Наставник планира сопствене активности и активности ученика које за циљ имају да ученици остваре прописане исходе садржајима. треба оспособљавати за примену стечених знања и у другим предметима. Избор метода и облика рада треба да доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Ученике треба мотивисати за усвајање стручних знања и оспособљавати их за тимски и истраживачки рад и подстицати лични развој ученика у складу са њиховим интересовањима и способностима. Упућивати ученике да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену усвојених знања и вештина. Приликом реализације наставе поред прописаног уџбеника, препоручити додатну литературу у складу са темом, креирати радне листове као материјал за вежбу, шеме и упућивати ученике да у сврху наставе и учења користе средства информационо-комуникационе технологије.
Осигурање	- Развијање функционалних знања из области осигурања - Оспособљавање за израду документа у осигурању, обраду пријаве и наплате штете - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди осигуравајућих друштава - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима	• објасни улогу, значај и развој осигурања • разликује реосигурање и саосигурање • разликује елементе осигурања (ризик, суму осигурања, премију, осигурани случај и накнаду) • објасни појам и врсте осигураних ризика • објасни предмет и суму осигурања • објасни премију осигурања и начине плаћања • објасни осигурани случај и лица у осигурању • објасни накнаду из осигурања и процедуру подношења захтева за исплату накнаде • опише тарифе у осигурању • објасни елементе докумената у осигурању (понуде и полисе осигурања, лист покрића, цертификат осигурања, потврду и уговор о склопљеном осигурању, слип и цовер ноте и остало) • објасни врсте осигурање према природи ризика, према начину изравнавања ризика, према начину настанка, према начину организовања, према броју осигураника и према предмету осигурања • наведе учеснике на тржишту осигурања • разликује моделе банкарског осигурања • наведе облике социјалног осигурања	-Компетенција за целоживотно учење -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Принципи економије Осигурање	Банкарство и осигурање је обавезан стручни предмет који се изучава два часа недељно као теоријска настава у трећем разреду Сваки модул трећег разреда се реализује са целим одељењем у учионици.. Наставник планира сопствене активности и активности ученика које за циљ имају да ученици остваре прописане исходе садржајима. треба оспособљавати за примену стечених знања и у другим предметима. Избор метода и облика рада треба да доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Ученике треба мотивисати за усвајање стручних знања и оспособљавати их за тимски и истраживачки рад и подстицати лични развој ученика у складу са њиховим интересовањима и способностима. Упућивати ученике да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену усвојених знања и вештина. Приликом реализације наставе поред прописаног уџбеника, препоручити додатну литературу у складу са темом, креирати радне листове као материјал за вежбу, шеме и упућивати ученике да у сврху наставе и учења користе средства информационо-комуникационе технологије.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Банкарство и осигурање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**154**
Недељни фонд часова:	**4-теоријска настава и вежбе (2+2) ;блок настава-пет радних дана по шест школских часова**
Циљеви предмета	- Развијање функционалних знања из области банкарства и осигурања - Развијање поверљивости, прецизности и поузданости у раду са новцем - Оспособљавање за пријем, проверу, обраду и чување банкарске документације и података - Оспособљавање за израду документа у осигурању, обраду пријаве и наплате штете - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди банака и осигуравајућих друштава - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Послови банке са физичким и правни лицима	- Развијање функционалних знања из области банкарства - Развијање поверљивости, прецизности и поузданости у раду са новцем - Оспособљавање за пријем, проверу, обраду и чување банкарске документације и података - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди банака - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима	информише клијенте о целокупној понуди производа и услуга банке • наведе промотивне активности банке • објасни општу процедуру и документацију за отварање и вођење динарских и девизних рачуна физичких и правних лица, послове благајне, процедуре и инструменте готовинског и безготовинског плаћања у земљи и иностранству • спроведе процедуру отварања текућег динарског рачуна физичких и правних лица на основу примљених прописаних докумената од клијента • обавља послове вођења текућих и наменских динарских и девизних рачуна физичких и правних лица • реализује готовинске и безготовинске налоге за плаћања у земљи и иностранству укључујући и дигиталне канале • разликује врсте картица које се користе као инструменти безготовинског платног промета • спроводи процедуру издавања кредитних картица физичким и правним лицима • опише различите врсте кредита, кредитне услове и поступак уговарања, одобравања и отплате кредита, начин обрачуна камате и инструменте обезбеђења кредита • обрађује кредитну документацију за различите врсте кредита на основу поднетих кредитних захтева • прати отплату и ликвидацију кредита • објасни мењачке послове • попуни документацију за куповину и продају девизне ефективе • објасни појам и врсте хартија од вредности, начине трговања хартијама од вредности, процедуру отварања и вођења рачуна и новчане трансакције у купопродаји хартија од вредности • обрађује документацију за отварање и вођење наменских рачуна у купопродаји хартија од вредности	-Компетенција за целоживотно учење -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Рачуноводство банака Кредитни послови Послови са хартијама од вредности -Маркетинг Маркетинг у банкарству	Банкарство и осигурање је обавезан стручни предмет који се изучава четири часа недељно као теоријска настава са целим одељењем и вежбе (2+2) у четвртом разреду. У оквиру предмета у четвртом разреду се реализује и настава у блоку. Настава вежби у четвртом разреду се реализује као двочас по групама у кабинетима са рачунарима и одговарајућом опремом односно софтверима за оављање банкарских послова.. Приликом реализације наставе поред прописаног уџбеника, препоручити додатну литературу у складу са темом, креирати радне листове као материјал за вежбу, шеме и упућивати ученике да у сврху наставе и учења користе средства информационо-комуникационе технологије. У току четвртог разреда ученици изучавају два модула, а то су: послови банке са физичким и правним лицима и послови осигурања имовине и лица. Наставник приликом избора метода и облика рада треба да има у виду да је предвиђено да се настава изводи кроз часове теорије са целим одељењем и часове вежби по групама и да су часови вежби предвиђени у кабинету са рачунарима и одговарајућом опремом односно софтверима за обављање банкарских послова. Циљ је да се кроз симулације и демонстрације реалних радних окружења развијају вештине за обављање конкретних послова у банкарству и осигурању. Препоручује се коришћење пројектне наставе у оквиру које ће се ученици упућивати на истраживање, посете банкама и осигуравајућим друштвима и тимски рад. Уколико је доступно организовати гостујућа предавања лица запослених у банци и осигуравајућем друштву. Код обраде трансакција хартијама од вредности уз помоћ видео материјала симулирати трговину хартијама од вредности на берзама. Наставу усмерити на остваривање исхода, бирајући препоручене садржаје или проналазити неке друге садржаје који су усмерени на ефикасније остваривање исхода. На часовима вежби наставник иницира рад давајући конкретне примере и радне задатке са циљем да ученике постави у одређене пословне ситуације чијим решавањем ће ученици развијати вештине из области банкарства и осигурања. Предвиђено је да се задаци реализују на оригиналној документацији која се користи у реалним банкама и осигуравајућим друштвима. Обзиром на обим послова из области банкарства и осигурања препорука је да се при реализацији часова вежби користе једноставни примери. Сваки ученик обавезно има своју фасциклу у коју одлаже одштампане радове и добијене материјале од наставника и на школском рачунару формира свој фолдер у којем систематизује радове и наставне материјале. После пролећног распуста ученици се упућују на извођење наставе у блоку у банку или осигуравајуће друштво. Спровођење наставе у блоку је могуће извести и у кабинету за вежбе уз реализацију исхода из датог модула. Када се изводи у школи, методе учења, могу обухватати између осталог: учење посматрањем, опонашањем/имитирањем и вежбањем, учење кроз решавање реалних проблема, учење кроз непосредни рад са клијентима, учење у виртуелном окружењу, учење кроз симулације и играње улога и слично. Трајање наставе у блоку је пет радних дана по шест школских часова. Наставник даје ученицима задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем Дневника блок наставе наставник проверава и оцењује остварености дефинисаних исхода. Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације наставе у блоку. Ученици предају наставнику Дневник блок наставе о извршеним активностима. Које активности ће ученици реализовати зависи од послова који постоје у конкретној банци/осигуравајућем друштву и могу се разликовати од ученика до ученика али је потребно да сви исходи буду достигнути. Сазнања и искуства стечена на настави у блоку ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију по сопственом избору.

Послови осигурања иовине и лица	- Развијање функционалних знања из области осигурања - Развијање поверљивости, прецизности и поузданости у раду са новцем - Оспособљавање за израду документа у осигурању, обраду пријаве и наплате штете - Оспособљавање за промовисање понуде и пружање клијентима благовремених, релевантних и веродостојних информација о понуди банака и осигуравајућих друштава - Развијање способности за рад у групи и тимски рад - Подстицање личног и професионалног усавршавања и развоја у складу са индивидуалним интересовањима	• информише клијенте о целокупној понуди производа и услуга друштва за осигурање и друштва за реосигурање; • спроведе промотивне активности за понуду услуга осигуравајућег друштва • објасни врсте осигурања имовине и начело обештећења и материјалног интереса • израђује калкулације и понуде осигурања од пожара и других опасности и провалне крађе и разбојништва користећи тарифе • објасни карго и каско осигурање и документа у транспортном осигурању • израђује калкулације и понуде за мешовито животно осигурање и колективно осигурање запослених користећи тарифе • израђује документа у осигурању на основу конкретне ситуације осигурања имовине, транспортног осигурања, осигурања кредита и осигурања живота (полису осигурања, лист покрића, цертификат осигурања, потврду и типски уговор о склопљеном осигурању, слип и цовер ноте и остало) • објасни врсте кредитних осигурања и врсте ризика који могу настати код осигурања кредита • опише врсте накнаде штете и процедуру подношења захтева за накнаду штете • обради примљене пријаве и наплате штете осигурања лица и имовине • спроводи опште комерцијалне послове друштва за осигурање и друштва за реосигурање; • информише клијенте о целокупној понуди производа и услуга друштва за осигурање и друштва за реосигурање; • спроведе промотивне активности за понуду услуга осигуравајућег друштва • објасни врсте осигурања имовине и начело обештећења и материјалног интереса • израђује калкулације и понуде осигурања од пожара и других опасности и провалне крађе и разбојништва користећи тарифе • објасни карго и каско осигурање и документа у транспортном осигурању • израђује калкулације и понуде за мешовито животно осигурање и колективно осигурање запослених користећи тарифе • израђује документа у осигурању на основу конкретне ситуације осигурања имовине, транспортног осигурања, осигурања кредита и осигурања живота (полису осигурања, лист покрића, цертификат осигурања, потврду и типски уговор о склопљеном осигурању, слип и цовер ноте и остало) • објасни врсте кредитних осигурања и врсте ризика који могу настати код осигурања кредита • опише врсте накнаде штете и процедуру подношења захтева за накнаду штете • обради примљене пријаве и наплате штете осигурања лица и имовине • спроводи опште комерцијалне послове друштва за осигурање и друштва за реосигурање; • представи организациону структуру банке/осигуравајућег друштва • анализира послове које обавља банка/осигуравајуће друштво • представи понуду производа банке/осигуравајућег друштва • састави документацију повезану са пословима банке/осигуравајућег друштва • састави извештај о обављеним пословним активностима	-Компетенција за целоживотно учење -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Маркетинг Маркетинг у осигурању	Банкарство и осигурање је обавезан стручни предмет који се изучава четири часа недељно као теоријска настава са целим одељењем и вежбе (2+2) у четвртом разреду. У оквиру предмета у четвртом разреду се реализује и настава у блоку. Настава вежби у четвртом разреду се реализује као двочас по групама у кабинетима са рачунарима и одговарајућом опремом односно софтверима за оављање банкарских послова.. Приликом реализације наставе поред прописаног уџбеника, препоручити додатну литературу у складу са темом, креирати радне листове као материјал за вежбу, шеме и упућивати ученике да у сврху наставе и учења користе средства информационо-комуникационе технологије. У току четвртог разреда ученици изучавају два модула, а то су: послови банке са физичким и правним лицима и послови осигурања имовине и лица. Наставник приликом избора метода и облика рада треба да има у виду да је предвиђено да се настава изводи кроз часове теорије са целим одељењем и часове вежби по групама и да су часови вежби предвиђени у кабинету са рачунарима и одговарајућом опремом односно софтверима за обављање банкарских послова. Циљ је да се кроз симулације и демонстрације реалних радних окружења развијају вештине за обављање конкретних послова у банкарству и осигурању. Препоручује се коришћење пројектне наставе у оквиру које ће се ученици упућивати на истраживање, посете банкама и осигуравајућим друштвима и тимски рад. Уколико је доступно организовати гостујућа предавања лица запослених у банци и осигуравајућем друштву. Код обраде трансакција хартијама од вредности уз помоћ видео материјала симулирати трговину хартијама од вредности на берзама. Наставу усмерити на остваривање исхода, бирајући препоручене садржаје или проналазити неке друге садржаје који су усмерени на ефикасније остваривање исхода. На часовима вежби наставник иницира рад давајући конкретне примере и радне задатке са циљем да ученике постави у одређене пословне ситуације чијим решавањем ће ученици развијати вештине из области банкарства и осигурања. Предвиђено је да се задаци реализују на оригиналној документацији која се користи у реалним банкама и осигуравајућим друштвима. Обзиром на обим послова из области банкарства и осигурања препорука је да се при реализацији часова вежби користе једноставни примери. Сваки ученик обавезно има своју фасциклу у коју одлаже одштампане радове и добијене материјале од наставника и на школском рачунару формира свој фолдер у којем систематизује радове и наставне материјале. После пролећног распуста ученици се упућују на извођење наставе у блоку у банку или осигуравајуће друштво. Спровођење наставе у блоку је могуће извести и у кабинету за вежбе уз реализацију исхода из датог модула. Када се изводи у школи, методе учења, могу обухватати између осталог: учење посматрањем, опонашањем/имитирањем и вежбањем, учење кроз решавање реалних проблема, учење кроз непосредни рад са клијентима, учење у виртуелном окружењу, учење кроз симулације и играње улога и слично. Трајање наставе у блоку је пет радних дана по шест школских часова. Наставник даје ученицима задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем Дневника блок наставе наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода. Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације наставе у блоку. Ученици предају наставнику Дневник блок наставе о извршеним активностима. Које активности ће ученици реализовати зависи од послова који постоје у конкретној банци/осигуравајућем друштву и могу се разликовати од ученика до ученика али је потребно да сви исходи буду достигнути. Сазнања и искуства стечена на настави у блоку ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију по сопственом избору.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Статистика**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са основним статистичким појмовима; – Оспособљавање ученика да прикупљају, сређују, обрађују и приказују податке; – Оспособљавање ученика да примењују и анализирају мере централне тенденције и мере дисперзије; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о простој линеарној регресији и корелацији; – Развијање вештина за употребу простог линеарног регресионог модела; – Оспособљавање ученика за коришћење индексних бројева и анализе временских серија на конкретним емпиријским примерима; – Упознавање ученика са основним појмовима о пословној статистици као области примењене статистике;

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основни статистички појмови	Да се ученици упознају са неким од основних појмова који су предмет анали1зе статистике.	Након завршетка модула, ученик ће бити у стању да: дефинише појам „статистика" • разликује фазе и предмет статистичког истраживања • утврди области статистике • формулише појмове у статистици • разликује структурне и временске серије • креира и користи податке из различитих извора	Пословна информатика Компетенција за целоживотно учење; Рад с подацима и информацијама ; Дигитална компетенција; Решавање проблема	Модул се реализује као теоријска настава. Траје 12 часова. Сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Дескриптивна статистика	Дескриптивна статистика, ученици се оспособљавају да прикупљају, сређују, обрађују и приказују податке као и да примењују и анализирају мере централне тенденције и мере дисперзије. У реализацији модула предлаже се наставнику да кори1сти одабране примере из свакодневног живота	Након завршетка модула, ученик ће бити у стању да: повеже прикупљање, сређивање и обраду података • одреди циљ истраживања • наведе врсте мерних скала • разликује различите методе прикупљања података • изради одговарајуће статистичке табеле у функцији статистичког истраживања • одабере адекватну врсту графичког приказа за презентацију различитих резултата статистичког истраживања • утврди мере централне тенденције груписаних података • доведе у везу однос између аритметичке средине, медијане и модуса • утврди мере дисперзије негруписаних података • одреди аритметичку средину, варијансу и стандардну девијацију груписаних података • израчуна геометријску средину и хармонијску средину • направи избор одговарајуће средње вредности за опис посматраног скупа података • анализира на конкретним примерима израчунате мере централне тенденције и мере дисперзије	Пословна информатика Компетенција за целоживотно учење; Рад с подацима и информацијама ; Дигитална компетенција; Решавање проблема	Модул се реализује као теоријска настава. Траје 34 часа. Сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Проста линеарна регресија и корелација	Шта су квантитативне везе? Зашто су важне у статистичким истраживањима? На који начин се примењују проста линеарна регресија и проста линеарна корелација? Одговори на ова и друга питања се добијају анализом модула Проста линерана регресија и корелација.	Након завршетка модула, ученик ће бити у стању да: • разликује квантитативне везе • наведе циљеве регресионе и корелационе анализе • дефинише појам регресије, односно линеарног регресионог модела • дефинише дијаграм распршености (растурања) • објасни метод најмањих квадрата • наведе могућности примене просте линеарне регресије • утврди стандардну грешку регресије и коефицијент детерминације; • дефинише линеарну корелацију и коефицијент просте линеарне корелације; • анализира на конкретном примеру употребу простог линеарног регресионог модела	Пословна информатика Компетенција за целоживотно учење; Рад с подацима и информацијама ; Дигитална компетенција; Решавање проблема	Модул се реализује као теоријска настава. Траје 24 часа. Сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Статистика**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са основним статистичким појмовима; – Оспособљавање ученика да прикупљају, сређују, обрађују и приказују податке; – Оспособљавање ученика да примењују и анализирају мере централне тенденције и мере дисперзије; – Оспособљавање ученика за стицање основних знања о простој линеарној регресији и корелацији; – Развијање вештина за употребу простог линеарног регресионог модела; – Оспособљавање ученика за коришћење индексних бројева и анализе временских серија на конкретним емпиријским примерима; – Упознавање ученика са основним појмовима о пословној статистици као области примењене статистике;

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Индексни бројеви и анализа временских серија	Шта су индексни бројеви? Како се примењују? За шта користимо анализу временских серија? Одговори и објашњења на ова и на низ других питања се дају у модулу, Индексни бројеви и анализа временских серија.	Након завршетка модула, ученик ће бити у стању да: • разликује индексне бројеве • утврди индивидуалне индексе коришћењем софтвера • анализира на конкретним примерима израчунате индивидуалне индексе • дефинише групне индексе • разликује методе конструкције групних индекса • израчуна групне индексе методом агрегата коришћењем софтвера • израчуна групне индексе методом средњих вредности коришћењем софтвера • објасни анализу временских серија • дефинише појам „тренд компонента” • одреди линеарни и експоненцијални тренд • користи одговарајући софтвер на конкретним примерима за одређивање линеарног и експоненцијалног тренда • анализира израчунате резултате за различите типове тренда • дефинише појам „сезонска компонента” • разликује методе мерења сезонских варијација	Пословна информатика Компетенција за целоживотно учење; Рад с подацима и информацијама ; Дигитална компетенција; Решавање проблема	Модул се реализује кроз часове важби.. Траје 32 часа. Сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Пословна статистика	Проучавање се завршава анализом садржаја у оквиру модула Пословна статистика.	Након завршетка модула, ученик ће бити у стању да: • разликује основне функције пословне статистике и изворе података пословне статистике; • утврди повезаност економске статистике и пословне статистике • идентификује одговарајуће изворе података из предузећа која се користе за потребе извора података економске статистике; • наведе врсте података које предузећа у Србији достављају одговарајућим институцијама а за потребе званичне статистике • изабере податке званичне статистике који се могу користити у различитим околностима за потребе предузећа • покаже статистичко обухватање производње и промета у предузећу применом одговарајућих индекса • анализира израчунате резултате одговарајућих индекса статистичког обухватања производње и промета у предузећу • употреби статистику запослености за потребе предузећа • анализира израчунате резултате одговарајућих показатеља запослености • анализира израчунате резултате индекса зарада и индекса продуктивности рада	Пословна информатика Компетенција за целоживотно учење; Рад с подацима и информацијама ; Дигитална компетенција; Решавање проблема	Модул се реализује кроз часове важби.. Траје 30 часова. Сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Први**
Предмет:	**Право**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Упознавање ученика са основним правним појмовима њихово оспособљавање за формирање критичког односа према држави и праву – Упознавање ученика са демократским институцијама и афирмисањем принципа демократије – Упознавање ученика са врстама и правним положајем привредних субјеката, као и са основним процедурама у њиховом оснива1њу, престанку и престајању обављања делатности. – Развијање знања о заснивању и престанку радног односа, остваривања права и обавеза запослених и за ефикасно планирање и организовање радног времена и активности уз поштовање рокова. – Формирање, развијање и унапређивање ставова о неопходности заштите безбедности и здравља запослених и заштите животне средине (околине) – Развијање ставова и вредности значајних за живот у савременом друштву, заснованих на тачности, систематичности и одговорно1сти у раду, култури дијалога и поштовању људских права. – Развијање вештина за припрему и обраду правне и пословне документације, састављање докумената и једноставних правних ака1та, као и попуњавање образаца – Оспособљавање ученика за примену знања у уређивању дужничко-поверилачких односа – Развијање ставова о важности сталног праћења промена правних прописа у одговарајућим областима и о неопходности међуна1родне интеграције наше држав

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Организација државе и основни правни појмови	Упознавање ученика са основним правним појмовима њихово оспособљавање за формирање критичког односа према држави и праву Упознавање ученика са демократским институцијама и афирмисањем принципа демократије	дефинише појам, елементе и улогу државе • опише обележја и начела државне организације • дефинише основна начела и правне вредности владавине права (правне државе) • разликује врсте државних органа • упореди непосредну и посредну демократију • разликује облике поделе власти • разликује надлежност државних органа у подели власти у Републици Србији • објасни друштвене норме • разликује елементе и врсте правних норми • дефинише појам,елементе и врсте правних аката • опише снагу општих и појединачних правних аката • наведе изворе права и опише њихов хијерархијски однос • објасни елементе правног односа • дефинише заступање и врсте заступника • разликује објекте правног односа и правне чињенице • разликује настанак, мењање и престанак правног односа	Пословна економија Компетенција за целоживотно учење; Сарадња;Одговорно учешће у демократском друштву	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 37 часова Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици Наставник за сваку тему процењује најбољи однос часова обраде и обнављања, узимајући у обзир и структуру одељења и темпо реализације. Препорука је: Предузетник – 5 часова, Привредна друштва – 10 часова, Врсте привредних друштава – 7, Трансформације привредних друштава – 4, Привредна друштва у финансијском сектору – 7 и Престанак привредног друштва – 4 часа. Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - индивидуални и групни ученички радови (есеј, презентација, практични рад, мапа ума), - кратки блиц тест. Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Може да се практикује на крају обрађене теме кроз усмено излагање или чешће тест (за разлику од блиц – кратког теста код формативног оцењивања) са питањима затвореног и отвореног типа, као и на крају првог или на крају другог полугодишта, са циљем да се обрађено градиво систематизује и оцени ниво усвојености и примењивости знања од стране ученика (циљ је да ученици стекну функционална знања – знање ради примене, а не знање ради знања).
Привредни субјекти	Упознавање ученика са врстама и правним положајем привредних субјеката, као и са основним процедурама у њиховом оснивању, престанку и престајању обављања делатности.	• разликује предузетника и привредно друштво • наведе радње у поступку регистрације и начине престанка обављања делатности предузетника • наведе врсте оснивачких аката привредних друштава • разликује врсте заступника привредног друштва • разликује правне форме привредних друштава • наброи промене правне форме привредног друштва • наведе начине и облике повезивања привредних друштава • опише врсте статусних промена привредних друштава • разликује финансијске институције • наведе послове финансијских институција • упореди стечај и ликвидацију	Пословна економија Компетенција за целоживотно учење; Сарадња;Одговорно учешће у демократском друштву	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 37 часова Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици Наставник за сваку тему процењује најбољи однос часова обраде и обнављања, узимајући у обзир и структуру одељења и темпо реализације. Препорука је да се теми Држава посвети 13 часова, а Основним правним појмовима 24 часа и то: Правне норме и правни акти – 9 часова, Правни однос 10 часова и Владавина права – правна држава – 5 часова. Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - индивидуални и групни ученички радови (есеј, презентација, практични рад, мапа ума), - кратки блиц тест. Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Право**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Упознавање ученика са основним правним појмовима њихово оспособљавање за формирање критичког односа према држави и праву – Упознавање ученика са демократским институцијама и афирмисањем принципа демократије – Упознавање ученика са врстама и правним положајем привредних субјеката, као и са основним процедурама у њиховом оснива1њу, престанку и престајању обављања делатности. – Развијање знања о заснивању и престанку радног односа, остваривања права и обавеза запослених и за ефикасно планирање и организовање радног времена и активности уз поштовање рокова. – Формирање, развијање и унапређивање ставова о неопходности заштите безбедности и здравља запослених и заштите животне средине (околине) – Развијање ставова и вредности значајних за живот у савременом друштву, заснованих на тачности, систематичности и одговорно1сти у раду, култури дијалога и поштовању људских права. – Развијање вештина за припрему и обраду правне и пословне документације, састављање докумената и једноставних правних ака1та, као и попуњавање образаца – Оспособљавање ученика за примену знања у уређивању дужничко-поверилачких односа – Развијање ставова о важности сталног праћења промена правних прописа у одговарајућим областима и о неопходности међуна1родне интеграције наше државе

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Радни однос	Развијање знања о заснивању и престанку радног односа, остваривања права и обавеза запослених и за ефикасно планирање и организовање радног времена и актзивности уз поштовање рокова Формирање, развијање и унапређење ставова о неопходности заштите безбедности и здравља запослених и заштите животне средине (околине) Развијање ставова ивредности у савременом друштву, заснованих на тачности, сисематичности и одговорности на раду, култури дијалога и поштовању људских права Развијање вештина за припрему и обраду правне и пословне документације, састављање докукмената и једноставних правних аката као и попуњавање образаца	* наведе битне елементе радног односа * разликује услове за заснивање радног односа * наведе раднње потребне за заснивање радног односа * објасни пробни рад * објасни елементе уговора о раду * дефинише појам приправника * разликује радни однос на одређено и на неодређено време * разликује колективна и појединачна права запослених * разликује врсте радног времена * објасни врсте одсуства и одмора * раликује право на зараду, накнаду зараде и друга примања * наведе мере и значај заштите запослених и животне средине * састави према захтеву примере пратећих правних аката у остваривању одређених права запослених (оглас за заснивање радног односа, одлуке, једноставна решења, отказ запосленог итд.) * разликује материјалну одговорност запосленог и послодавца * наведе начине престанка радног односа	Пословна економија Компетенција за целоживотно учење; Сарадња;Одговорно учешће у демократском друштву	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 32 часа Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици Наставник за сваку тему процењује најбољи однос часова обраде и обнављања, узимајући у обзир и структуру одељења и темпо реализације. Препорука је: Заниване радног односа – 11 часова, Права из радног односа – 14 часова и Престанак радног односа -7 часова. Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - индивидуални и групни ученички радови (есеј, презентација, практични рад, мапа ума), - кратки блиц тест. Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања. Може да се практикује на крају обрађене теме кроз усмено излагање или чешће тест (за разлику од блиц – кратког теста код формативног оцењивања) са питањима затвореног и отвореног типа, као и на крају првог или на крају другог полугодишта, са циљем да се обрађено градиво систематизује и оцени ниво усвојености и примењивости знања од стране ученика (циљ је да ученици стекне функционална знања – знање ради примене, а не знање ради знања
Облигациони односи	Оспособљавање ученика за примену знања у уређивању дужничко-поверилачких односа Развијање ставова о важности праћења промена правних прописа у одговарајућим областима и неопходности међународне интеграције наше државе	* наведе субјекте и предмет облигације * наведе изворе и врсте облигација * објасни уговор и поступак и услове за његово закључење * наведе лица на која може да се примени дејство уговора * дефинише услов и рок код уговора * разликује лементе уговора о продаји, права и обавезе уговорних страна * објасни уговор о превозу и пратеће акте * попуни различите врсте једноставних уговора о продаји и превоз * наведе особине и правно дејство хартија од вредности	Пословна економија Компетенција за целоживотно учење; Сарадња;Одговорно учешће у демократском друштву	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 40 часова Место реализације наставе: - Теоријска настава се реализује у учионици. Наставник за сваку тему процењује најбољи однос часова обраде и обнављања, узимајући у обзир и структуру одељења и темпо реализације. Препорука је: Облигације-9 часова, Уговори-20 часова, Хартије од вредности-11 часова Формативно оцењивање: - однос ученика према раду, - активност на часу, - урађени домаћи задаци, - индивидуални и групни ученички радови (есеј, презентација, практични рад, мапа ума), - кратки блиц тест. Сумативно оцењивање: Потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

				Може да се практикује на крају обрађене теме кроз усмено излагање или чешће тест (за разлику од блиц – кратког теста код формативног оцењивања) са питањима затвореног и отвореног типа, као и на крају првог или на крају другог полугодишта, са циљем да се обрађено градиво систематизује и оцени ниво усвојености и примењивости знања од стране ученика (циљ је да ученици стекне функционална знања – знање ради примене, а не знање ради знања

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Маркетинг**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Упознавање ученика са основним појмовима маркетинга и маркетинг активностима – Оспособљавање ученика за примену маркетиншких истраживања – Упознавање ученика са основним инструментима маркетинга – Развијање способности комуникације са окружењем – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој;

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основе маркетинга (12 часова)	– Упознавање ученика са основним појмовима маркетинга и маркетинг активностима; – Развијање способности комуникације са окружењем; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• дефинише појам маркетинга • истражи развој маркетинга • објасни маркетинг концепт • разликује маркетиншке концепције • анализира маркетинг активности • истражи употребу маркетинга у различитим организацијама • утврди однос маркетинга и других функција предузећа • анализира маркетинг окружење	**Корелација:** - Принципи економије - Електронско пословање - Банкарство и осигурање - Право - Предузетништво **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици рада** ● Модул се реализује као теоријска настава (12 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Тржиште и маркетиншка истраживања (18 часова)	– Оспособљавање ученика за примену маркетиншких истраживања; – Развијање способности комуникације са окружењем; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• разликује аспекте понашања купаца • истражи различита тржишта • анализира концепт сегментације тржишта • примени одговарајућу стратегију на конкретном примеру • утврди важност, проблем и циљ истраживања тржишта • одреди изворе података за истраживање тржишта • примени различите методе и технике истраживања тржишта • изведе закључке о резултатима истраживања • објасни улогу МИС • спроведе SWOT анализу	**Корелација:** - Принципи економије - Електронско пословање - Банкарство и осигурање - Право - Предузетништво **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици рада** ● Модул се реализује као теоријска настава (18 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Инструменти маркетинга (32 часа)	– Упознавање ученика са основним инструментима маркетинга; – Развијање способности комуникације са окружењем; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• објасни „маркетинг микс” • разликује инструменте маркетинга • анализира производ као инструмент маркетинга • разликује производ и бренд • анализира развој нових производа • анализира цену као инструмент маркетинга • утврди специфичности канала дистрибуције • разликује маркетинг стратегије наступа на тржишту • анализира промоцију као елемент маркетинг микса • утврди улогу тржишне комуникације у маркетинг миксу	**Корелација:** - Принципи економије - Електронско пословање - Банкарство и осигурање - Право - Предузетништво **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици рада** ● Модул се реализује као теоријска настава (32 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Модул се реализује кроз активно орјентисану наставу, користећи реалне ситуације из праксе. ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Економско пословање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**102 (72 вежбе + 30 блок)**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Развијање способности обављања стручних пословних задатака и праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања и послова запошљавања радника – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и вођење књиговодствене евиденције ручно и користећи књиговодствени софтвер – Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације – Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова, промотивних активности и израде презентација – Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука – Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања – Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у привредном субјекту у ком је обавио наставу у блоку. – Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем – Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Оснивање и почетак пословања привредног друштва (72 часа)	– Развијање способности обављања стручних пословних задатака и праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања и послова запошљавања радника – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и вођење књиговодствене евиденције ручно и користећи књиговодствени софтвер – Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације	• изради кодекс пословног понашања • анализира и врши избор пословне идеје • спроведе поступак оснивања привредног друштва (за трговину на велико) • креира обрасце и документацију за пословање • спроведе поступак отварања текућег рачуна • спроведе поступак запошљавања радника • води евиденцију о присутности запослених • спроведе поступак инвентарисања • састави инвентар и оснивачки биланс стања	**Корелација:** - Принципи економије - Пословна економија - Рачуноводство - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања ● Приликом реализације модула користити Концепт модела виртуелне компаније. **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● вежбе (72 часа) кроз симулацију рада у виртуелном привредном друштву (двочас) **Подела одељења на групе** Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: ● вежби **Место реализације наставе**

	– Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова, промотивних активности и израде презентација – Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука	• отвори пословне књиге (дневник, главну књигу, аналитику купаца и добављача) • примени важеће законске прописе и контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике • састави одговарајућа пословна писма ради набавке канцеларијског материјала и нуђења услуга • састави рачун за извршене услуге • заведе документа у деловодник • заведе улазне и излазне рачуне у књизи примљених рачуна (КПР) и књизи издатих рачуна (КИР) • састави обрачунску листу зарада у складу са важећим законским прописима • евидентира пословне расходе и приходе у финансијском књиговодству • попуни образац пореске пријаве пореза на додату вредност • евидентира обавезу или потраживање за порез на додату вредност на основу обрачуна • формира базу добављача и базу купаца • попуни готовинске и безготовинске инструменте платног промета • евидентира промене са извода пословне банке у финансијском књиговодству • попуни налог за службено путовање и исплати аконтацију за службени пут • исплати готовински рачун • обрачуна дневницу за службени пут у земљи у складу са важећим законским прописима и ликвидира путни рачун • попуни одговарајућу налогодавну благајничку документацију и благајнички дневник • евидентира благајничко пословање у финансијском књиговодству • води упоредну евиденцију у благајни и на текућем рачуну преко Прелазног рачуна • изврши контролу докумената • састави дневне и периодичне извештаје о обављеном раду	- Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција	● Кабинетске вежбе се реализују у бироима за економско пословање **Препоруке за реализацију наставе** ● Симулација пословања се одвија као фаза јединственог рада ученика, 2 часа у континуитету ● Наставник покреће део послова тако што креира импулсе помоћу којих симулира окружење привредног друштва. На тај начин иницира активности ученика којима се остварују наведени исходи. ● У поступку оснивања виртуелног предузећа и отварања текућег рачуна наставник може користити услуге Сервисног центра Србије (СЦС) и Централне виртуелне банке (ЦВБ) ● При креирању импулса наставник користи знања и вештине које су ученици савладали из других предмета, а процесе симулира на начин да се обезбеди индивидуални и тимски рад ученика ● Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спроводе процедуру отварања текућег рачуна. ● Ученици путем интернета прикупљају потребне податке. Састављају план активности и организују пословање. ● Ученици оснивају привредно друштво. Обављају све активности неопходне за отпочињање посла. Спроводе процедуру отварања текућег рачуна. Спроводе инвентарисање, састављају Инвентар и Оснивачки биланс. На основу Биланса отварају пословне књиге. ● На систематичан начин одлажу и чувају документацију и распоређују податке у одговарајуће фолдере у рачунару. ● Ученици документују и презентују резултате свог рада путем извештаја и употребом одговарајућих медија за презентацију. ● Задатке обављају одговорно и ефикасно. **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ● прегледање документације ● писани извештај ● самостални практични рад ● праћење индивидуалног и тимског рада ● презентације
Пословање привредног друштва – Настава у блоку (30 часова)	– Развијање способности обављања стручних пословних задатака и праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања и послова запошљавања радника – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и вођење књиговодствене евиденције ручно и користећи књиговодствени софтвер – Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације – Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова, промотивних активности и израде презентација – Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука	• прикаже делатност, пословање и организациону структуру привредног субјекта • изврши процес пријаве и одјаве запослених • упореди послове везане за запошљавање виртуелног привредног друштва и привредног субјекта • састави одговарајуће пословно писмо у складу са пословном ситуацијом • процени пословне расходе и приходе привредног субјекта • састави обрачунску листу зарада • анализира пословне активности привредног субјекта са другим пословним субјектима • упореди начин пословања виртуелног привредног друштва и привредног субјекта	**Корелација:** - Принципи економије - Пословна економија - Рачуноводство - Пословна информатика **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања **Облици наставе** Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● **Практична настава у блоку** (30 школских часова, односно 5 радних дана по 6 школских часова) **Место реализације наставе** ● **Блок настава** се организује у привредном субјекту у којем је могуће реализовати наведене исходе или у бироу за економско пословање (виртуелно предузеће). **Препоруке за реализацију наставе** ● Блок наставу реализовати у другом полугодишту у недељи пре или након пролећног распуста, пет дана у континуитету ● Наставник ученицима даје задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. ● Прегледањем извештаја (или дневника) наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода ● Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације блок наставе. По повратку са блок наставе, предају наставнику извештаје (или дневник) у писаној форми. Које ће активности ученици реализовати зависи од места реализације блок наставе. Сазнања и искуства стечена на блок настави ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода ●активност на блок настави ● праћење практичног рада ● самостални практични рад – пројекат

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Економско пословање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**105 часова вежби, 60 часова блок наставе**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	– Развијање способности обављања стручних пословних задатака и праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања и послова запошљавања радника – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и вођење књиговодствене евиденције ручно и користећи књиговодствени софтвер – Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације – Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова, промотивних активности и израде презентација – Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука – Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања – Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у привредном субјекту у ком је обавио наставу у блоку. – Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем – Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Евиденција сталне имовине	Оспособљавање ученика за евидентирање сталне имовине предузећа	заведе документа у деловодник заведе улазне рачуне за набавку некретнина, постројења и опреме у књигу примљених рачуна ажурира базу добављача ради праћења доспелости обавеза састави калкулацију набавне вредности сталне имовине евидентира куповину некретнина, постројења и опреме у аналитичком и финансијском књиговодству заведе излазни рачун за продају некретнина, постројења и опреме у књигу издатих рачуна ажурира базу купаца ради праћења наплате потраживања евидентира продају и расходовање некретнина, постројења и опреме у аналитичком и финансијском књиговодству састави годишњи обрачун рачуноводствене амортизације применом временске (линеарне) и функционалне методе евидентира месечну амортизацију у аналитичком и финансијском књиговодств	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживоотно учење • Сарадња • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција	Модул се реализује кроз фазу јединственог рада. Рад се и даље базира на симулацији послова привредног друштва које се бави трговином на велико. Наставник покреће послове тако што припрема импулсе помоћу којих симулира одређене пословне активности, а чијом реализацијом ученици остварују наведене исходе. У првом модулу ученици настављају са пословањем свог ВПД стављајући акценат на послове евиденције сталне имовине. Наставник покреће послове куповине некретнина, постројења и опреме, затим продаје и расходовања и обрачуна амортизације. Ученици на основу добијених импулса од наставника реализују наведене исходе предвиђене овим модулом. Наведени послови се евидентирају кроз дневник, главну књигу, књигу основних средстава и аналитичке картице основних средстава уз попуњавање одговарајуће документације. У другом модулу ученици настављају са радом свог ВПД окрећући се ка пословима промета робе на домаћем тржишту. При реализацији овог модула водити рачуна о сложености примера (кренути од лакших примера ка сложенијим) тако што ће ученици прво радити примере без зависних трошкова, без понуђених попуста, рекламација, а како одмиче рад усложавати ситуације. Наставник покреће послове промета робе давањем инструкција да ученици истраже тржиште у погледу квалитета, количине и набавне цене робе на тржишту користећи секундарне изворе истраживања (публикације, литературу, интернет). На основу истраживања, ученици састављају план набавке и продаје робе. Након тога, састављају упит потенцијалним добављачима (могу користити списак постојећих ВПД у мрежи виртуелне привреде, а који се налази на сајту Сервисног центра Србије). На основу примљених понуда (од других ВПД или од наставника који симулира овај део), врше одабир најповољније понуде и састављају поруџбину. Када добију рачун за робу, заводе рачун у КПР и састављају калкулацију продајне цене робе. Ученици састављају пријемницу, креирају лагер листу, ажурирају базу добављача и евидентирају набавку робе у робном и финансијском књиговодству (дневник, главна књига, робно књиговодство, аналитика добављача и купаца). Код продаје робе, импулс је понуда коју састављамо потенцијалним купцима. На основу примљене поруџбенице ученик саставља рачун и отпремницу, рачун заводи у КИР, ажурира лагер листу и базу купаца и евидентира продају робе кроз робно и финансијско књиговодство. По року доспећа фактура, ученици попуњавају одговарајући инструмент платног промета ради исплате обавеза. Кроз импулс примљеног извода банке књижи се исплата обавеза и наплата потраживања. Пословни партнери се обавештавају о роковима доспећа обавеза и у случају кашњења, састављају ургенцију и обрачунавају законску затезну камату. Ученике упутити на сајт НБС по овом питању. Касније наставник уводи и меницу као средство обезбеђења плаћања
Евиденција промета робе на велико на домаћем тржишту	Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука.	истражи тржиште набавке и продаје састави план набавке и план продаје заведе документа у деловодник састави упит и поруџбину при набавци робе и понуду при продаји робе одабере најповољнију понуду при набавци организује пријем, отпрему и складиштење робе заведе примљене рачуне и издате рачуне у КПР и КИР	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија • Маркетинг	Модул се реализује кроз фазу јединственог рада. Рад се и даље базира на симулацији послова привредног друштва које се бави трговином на велико. Наставник покреће послове тако што припрема импулсе помоћу којих симулира одређене пословне активности, а чијом реализацијом ученици остварују наведене исходе. Поред послова набавке и продаје, ученици симулирају процесе пописа робе, нивелације цена, евентуалних вишкова и мањкова робе и спроводе њихову евиденцију у робном и финансијском књиговодству. Као и другом разреду, ученици систематизују документацију и одређеним редоследом их

	Оспособљавање ученика за евидентирање промета робе на велико.	састави калкулацију продајне цене робе обрачунава слободно формирану разлику у цени, маржу и рабат састави продајни рачун попуни налог за пријем робе и пријемницу при набавци робе и налог за отпрему робе и отпремницу при продаји робе евидентира набавку и продају робе у робном и финансијском књиговодству ажурира базу добављача и купаца ажурира лагер листу саставља пописну листу и листу нивелације евидентира евентуални мањак или вишак и нивелацију цена у робном и финансијском књиговодству састави рекламацију и одговор на рекламацију евидентира обрачунате попусте попуни налог за пренос и меницу за доспеле обавезе евидентира примљену и издату меницу састави ургенцију за ненаплаћене рачуне обрачуна законску затезну камату по основу кашњења у плаћању купаца	• Пословна кореспонденција и комуникација • Пословна информатика Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживоотно учење • Сарадња • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема	одлажу у регистраторе. У складу са увођењем електронског фактурисања потребно је да спроведу и чување фактура у електронском облику (Google диск, USB...). Сваки ученик на USB-у чува своје радове у електронској форми и на школском рачунару формира свој фолдер са документацијом.
ПОСЛОВАЊЕ ТРГОВИНСКОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА - Блок -	Оспособљавање ученика за обављање послова трговинског привредног друштва	представи основне податке о привредном субјекту изврши готовинска и безготовинска плаћања попуни одговарајућу благајничку документацију анализира расходе и приходе трговинског привредног друштва попуни пореску пријаву прикаже структуру имовине привредног субјекта демонстрира процес набавке и продаје робе на конкретном примеру уз приложену одговарајућу документацију прикаже токове кретања документације у привредном друштву анализира начин архивирања документације у конкретном привредном друштву упореди рад привредног субјекта са радом у виртуелном привредном друштву	Корелација: • Рачуноводство • Маркетинг • Пословна економија • Пословна информатика Међупредметне компетенције: • Компетеција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Сарадња	Ученици се у току школске године упућују на извођење наставе у блоку у привредно друштво. Спровођење је могуће извести и у бироу за економско пословање уз реализацију исхода из датог модула. Трајање наставе у блоку је десет радних дана по шест школских часова. Часови наставе у блоку могу да се реализују према организационим могућностима школе. Наставник даје ученицима задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем Дневника блок наставе наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода. Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације наставе у блоку. По повратку, ученици предају наставнику Дневник блок наставе о извршеним активностима. Које активности ће ученици реализовати зависи од послова који постоје у конкретном привредном субјекту и могу се разликовати од ученика до ученика. Сазнања и искуства стечена на настави у блоку ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију по сопственом избору.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Економско пословање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**93 часова вежби, 60 часова блок наставе**
Недељни фонд часова:	**3**
Циљеви предмета	– Развијање способности обављања стручних пословних задатака и праћења позитивних законских прописа – Оспособљавање ученика за оснивање привредног друштва на основу познавања и поштовања законске регулативе – Оспособљавање ученика за припрему и обављање процеса инвентарисања и послова запошљавања радника – Оспособљавање ученика за отварање пословних књига и вођење књиговодствене евиденције ручно и користећи књиговодствени софтвер – Оспособљавање ученика за обављање пословне кореспонденције и комуникације – Оспособљавање ученика за обављање комерцијалних послова, промотивних активности и израде презентација – Развијање вештина истраживања тржишта, планирања пословних активности и доношења пословних одлука – Развијање вештина организовања, обрачуна, праћења, контроле и анализе пословања – Развијање вештина припреме и израде рачуноводствених извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) – Повезивање знања и вештина стечених у виртуелном привредном друштву са пословима у привредном субјекту у ком је обавио наставу у блоку. – Неговање вештине комуникације у тиму и са окружењем – Развијање интереса за даљи професионални развој у складу са сопственим потребама

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Опште – комерцијални послови спољно-трговинског привредног друштва	Ученик се оспособљава да обавља опште и комерцијалне послове предузећа	води евиденцију о присутности запослених састави решење за годишњи одмор запосленог врши усмену и писану комуникацију и кореспонденцију са странкама изради презентацију свог виртуелног предузећа дистрибуира претходно креиран промотивни материјал потенцијалним пословним партнерима различитим каналима изради ценовник у домаћој и страној валути заведе документа у деловодник састави план набавке и план продаје робе организује пријем, отпрему и складиштење робе припреми документацију за пријем, отпрему и складиштење робе (налог за пријем/отпрему робе, пријемницу/отпремницу) састави калкулацију продајне цене робе од добављача у земљи и увозну калкулацију од добављача из иностранства састави продајну фактуру за робу и извршене услуге ажурира лагер листу, базу купаца и добављача обрачуна остварену разлику у цени, попусте, дневнице, амортизацију, зараде запослених у редовном раду и запослених на боловању, камату за кашњење у плаћању, курсне разлике састави рекламацију и одговор на рекламацију саставља пописну листу и листу нивелације попуни благајничку документацију, благајнички дневник и преда је на књижење попуни инструменте платног промета у земљи и иностранству и меницу припреми документацију за одобравање кредита, осигурање имовине и колективно осигурање запослених прати доспелост обавеза по основу кредита и осигурања графички и табеларно прикаже анализу остварености плана набавке и плана продаје прослеђује сортирану документацију рачуноводственој служби на књижење примени поступак контроле, сортирања и архивирања документације састави дневне и периодичне извештаје о свом раду	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија • Пословна кореспонденција и комуникација • Маркетинг • Пословна информатика Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Сарадња • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција	Модул се реализује кроз фазу подељеног рада. Прва два модула се реализују истовремено тако што се ученици једне групе у одељењу деле на две службе. Једна служба обавља опште – комерцијалне послове (први модул), а друга служба рачуноводствене послове (други модул). Сваки ученик проводи једнак број часова (27 часова) у оквиру сваке службе. Ротација из службе у службу се врши након 27 часова (9 седмица). У оквиру прва два модула ученици обављају послове које су до сада научили у претходним разредима, али кроз сложеније ситуације и проширују се са увозно-извозним пословима. Рад се и даље базира на симулацији послова реалног трговинског привредног друштва на велико. Наставник усмерава ученике тако да сваки ученик обави све послове у оквиру обе службе планирајући своје активности на почетку рада и пратећи реализацију планираних активности. Код првог модула поред досадашњих послова, уводи се израда решења за годишњи одмор и обрачун зарада за раднике на боловању. Ученици све послове обављају примењујући важеће законске прописе и правила пословног бонтона. Код симулације платног промета са иностранством користити оригинални образац 70 и обавештење банке о девизном приливу. Приликом анализе процедуре одобравања кредита ученике упутити на сајтове банака да се упознају са условима кредитирања и потребном документацијом за подношење (ученике упутити и на сајт Сервисног центра Србије где се налазе описане услуге које по овом питању нуди Централна виртуелна банка). Када је реч о осигурању, ученике упутити на виртуелна осигуравајућа друштва чије мејл адресе могу пронаћи такође на сајту Сервисног центра Србије, али и на сајтове осигуравајућих друштава из реалног окружења. Замишљено је да свако ВПД поднесе документацију за одобравање неке врсте кредита, осигура своју имовину код неког осигуравајућег друштва и да колективно осигура своје запослене. Плаћање могу вршити трајним налогом у банкарском програму ЦВБ банке код које имају отворен рачун. Код другог модула, поред досадашњих послова, уводе се курсне разлике, евиденција набавке робе од инодобављача, односно евиденција продаје робе инокупцу. Ученици све послове обављају примењујући важеће законске прописе из области рачуноводства и контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике поштујући рачуноводствена начела и књиговодствене принципе.
Рачуноводствени послови спољно-трговинског привредног друштва	Развијање вештина управљања документацијом предузећа Ученик се оспособљава да обавља рачуноводствене послове предузећа	изврши контролу примљене документације од опште – комерцијалне службе заведе примљене и издате рачуне у КПР и КИР након спроведене контроле састави налоге за књижење евидентира настале пословне промене у аналитичкој и синтетичкој евиденцији купаца и добављача евидентира набавку и продају постројења и опреме и амортизације кроз аналитичку и синтетичку евиденцију евидентира набавку и продају робе у земљи и иностранству у робном и финансијском књиговодству евидентира евентуалне вишкове и мањкове робе по попису, нивелације цена и остварену разлику у цени евидентира изводе банке евидентира дневне промене у благајни евидентира настале пословне расходе и приходе, обрачун и исплату зарада и накнада зарада евидентира наплату и исплату у земљи и иностранству евидентира настале пословне промене по основу примљене и издате менице и обрачунатих курсних разлика састави опомене купцима за кашњење у плаћањима	Корелација: • Рачуноводство • Пословна економија • Пословна кореспонденција и комуникација Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење	

		састави ППППДВ образац на основу претходно обрачунатог пдв-а евидентира обавезу или потраживање за порез на додату вредност на основу обрачуна примени поступак контроле, сортирања и архивирања документације састави дневне и периодичне извештаје о свом раду	• Комуникација • Сарадња • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција	
Годишњи финансијски извештај трговинског привредног друштва	Ученик се оспособљава да састави најважније финансијске извештаје предузећа	Припреми податке за израду финансијских извештаја провери исправност књижења усагласи аналитичку и синтетичку евиденцију робе, купаца и добављача временска разграничења утврди евентуалне разлике на основу извршеног пописа сведе књиговодствено на стварно стање пошаље састављене изводе отворених ставки састави Закључни лист у књиговодственом програму усклади припрему података са позицијама оригиналних образаца Биланса стања и Биланса успеха закључи пословне књиге процени предности електронске обраде података	Корелација: • Рачуноводство • Маркетинг Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживоотно учење • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема	Модул се реализује кроз фазу јединственог рада како би сви ученици могли да у истој мери одраде послове око припремних радњи за састављање финансијских извештаја. Симулира се попис, утврђују се разлике између књиговодственог и стварног стања и усаглашавају се аналитичка и синтетичка евиденција робе, потраживања и обавеза. Купцима се шаље Извод отворених ставки ради усаглашавања књиговодственог стања. Када заврше попис и предзакључна књижења, ученици састављају закључни лист у књиговодственом програму и закључују пословне књиге привредног друштва. Наставник ученицима даје на увид оригиналне обрасце Биланса стања и Биланса успеха како би могли да ускладе припремљене податке са оригиналним финансијским извештајима. Ученици систематизују документацију и одређеним редоследом их одлажу у регистраторе, да би у четвртом модулу ту документацију користили за припрему података за унос у књиговодствени програм. У складу са увођењем електронског фактурисања потребно је да спроведу и чување фактура у електронском облику (Google диск, USB...). Сваки ученик на USB-у чува своје радове у електронској форми и на школском рачунару формира свој фолдер са документацијом
Пословање спољно-трговинског привредног друштва - Блок -	Ученик се оспособљава да обавља опште и комерцијалне послове виртуелног предузећа.	представи основне податке о реалном привредном друштву представи организациону структуру реалног привредног друштва изради рекламни и пропагандни материјал реалног привредног друштва прикаже процес набавке и продаје робе на конкретном примеру уз приложену одговарајућу документацију демонстрира токове кретања увозно-извозне документације упореди процес набавке и продаје робе у земљи и иностранству анализира изворе финансирања привредног друштва анализира сарадњу привредног субјекта са финансијским институцијама евидентира пословне промене у пословним књигама двојног књиговодства користећи књиговодствени програм демонстрира припремне радње у циљу израде финансијских извештаја	Корелација: • Маркетин • Рачуноводство • Пословна економија • Предузетништво Међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Рад са подацима и информацијама • Комуникација • Дигитална компетенција • Решавање проблема	Модул се реализује кроз фазу јединственог рада. Ученици се у току школске године упућују на извођење наставе у блоку у привредно друштво. Спровођење је могуће извести и у бироу за економско пословање уз реализацију исхода из датог модула. Трајање наставе у блоку је десет радних дана по шест школских часова. Наставник даје ученицима задатке који се односе на послове дефинисане исходима учења. Прегледањем пројектног задатка наставник проверава и оцењује оствареност дефинисаних исхода. Ученици самостално израђују добијене задатке у оквиру реализације наставе у блоку. По повратку, ученици предају наставнику свој рад о извршеним активностима. Које активности ће ученици реализовати зависи од послова који постоје у конкретном привредном субјекту и могу се разликовати од ученика до ученика. Сазнања и искуства стечена на настави у блоку ученици могу да презентују користећи одговарајуће медије за презентацију по сопственом избору.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Други**
Предмет:	**Јавне финансије**
Просветни гласник:	**8/2019**
Годишњи фонд часова:	**72**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Оспособљавање ученика за разумевање значаја улоге државе у алокацији дохотка; – Оспособљавање ученика за стицање потребних знања о предмету и значају јавних финансија, природи и карактеру јавних расхода и јавних прихода; – Упознавање ученика са карактеристикама и суштином буџета; – Развијање способности за идентификовање ефекта опорезивања и деловања пореских инструмента; – Подстицање формирања ставова и система вредности који допринесе развоју реалног односа према новцу и формирању буџета; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој;

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основи јавних финансија	Да се ученици упознају са неким од кључних појмова који су предмет анализе јавних финансија	• дефинише јавне финансије • објасни настанак јавних финансија као самосталне научне дисциплине • направи преглед научних дисциплина са којима су повезане јавне финансије • наведе предмет анализе јавних финансија у савременој држави • разликује специфичне институције јавних финансија • користи различите врсте података о јавним финансијама	- Компетенција за целоживотно учење Наципонална економија, Пословна економија	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 12 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање
Јавни расходи	Да ученици добију одговоре на следећа питања: Зашто држава троши? Шта су закључци теорије? Који су ефекти јавних расхода? Шта одређује њихову висину? Како се класификују? Одговоре на постављена питања и низ других пружа анализа другог модула	• дефинише јавне расходе • утврди разлоге државне интервенције и присуства јавног сектора • објасни карактеристике јавних добара • наведе структуру јавних расхода • класификује јавне расходе • разликује облике државне интервенције преко јавних расхода • утврди разлоге и учинке јавних расхода у области образовања • размотри разлоге и учинке јавних расхода у области здравства • одреди разлоге и учинке јавних расхода у области социјалне заштите	- Рад с подацима и информацијама Наципнална економија	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 18 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање
Јавни приходи	Шта су јавни приходи? У чему се огледа значај опорезивања? Које врсте пореза постоје? За шта се све плаћају порези? Који су други облици јавних прихода? Одговори на ова и друга питања се добијају анализом модула Јавни приходи.	• класификује јавне приходе • дефинише порезе • утврди значај опорезивања • наведе карактеристике пореза • објасни расподелу пореског терета • наведе критеријуме за оцењивање пореских система – ефикасност и правичност • разликује елементе пореза – пореску терминологију • утврди циљеве опорезивања • разликује врсте пореза • разликује основне облике пореза на доходак грађана и карактеристике пореза на доходак грађана у Републици Србији • истражи карактеристике пореза на добит у Републици Србији • разликује порез на потрошњу и порез на доходак • утврди основе облике пореза на потрошњу • испита значај пореза на додату вредност као најиздашнијег пореског прихода у Републици Србији • објасни примену акциза у Републици Србији • истражи карактеристике пореза на имовину у • Републици Србији • формулише царине, таксе, накнаде и доприносе	- Решавање проблема Национална реконимија	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 30 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање
Буџет	Шта је буџет? Како се доноси и извршава буџет? На који начин држава може да финансира буџетски дефицит? Одговори и објашњења на ова и на низ других питања се дају у модулу на крају програма предмета, Буџет	• анализира функције и начела буџета • истражи законски оквир за буџетски систем у Републици Србији • разликује функције трезора • опише поступак доношења и извршења буџета у Републици Србији • прикаже структуру државног буџета Републике Србије • изведе закључке о буџетском дефициту и јавном дугу • објасни фискални федерализам • разликује расходе различитих нивоа власти • утврди припадност јавних прихода одређеном нивоу власти • повеже буџет централног нивоа власти и буџете нижих нивоа власти	Компетенција за целоживотно учење Национална економија Приципи економије	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 12 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Предузетништво**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	- Развијање пословних и предузетничких знања, вештина, вредности, понашања и начина размишљања; - Оспособљавање за формулисање и процену пословних идеја и израду једноставног пословног плана мале фирме; - Упознавање ученика са стартап екосистемом, врстама предузетништва и начином отпочињања пословања - Развијање вештина комуникације са окружењем и подстицање тимског рада - Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања - Подстицање критичког размишљања и оцене сопственог рада - Развијање личних и професионалних ставова и иинтереса за даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основе предузетништва	- Развијање пословних и предузетничких знања, вештина, вредности, понашања и начина размишљања; - Упознавање ученика са стартап екосистемом, врстама предузетништва и начином отпочињања пословања - Развијање вештина комуникације са окружењем и подстицање тимског рада - Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања - Подстицање критичког размишљања и оцене сопственог рада - Развијање личних и професионалних ставова и иинтереса за даљи професионални развој	• објасни појам и значај предузетништва • наведе основне карактеристике предузетника • доведе у везу појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво • упореди различите врсте предузетништва • обајсни значај друштвеног (социјалног) предузетништва • објасни улогу и значај информационо комуникационих технологија (ИКТ) за савремено пословање • објасни појам и карактеристике дигиталног предузетништва • идентификује примере предузетништва из локалног окружења и дате области • дефинише појам стартап екосистема • представи различите начине отпочињања посла у локалној заједници и Р. Србији; • идентификује програме креиране за стартап бизнису Р. Србији • објасни правне форме пословних субјеката у Р. Србији • прикаже основне кораке за регистрацију пословних субјеката у Србији • упореди облике нефинансијске и финансијске подршке • идентификује могуће начине финансирања пословне идеје;	-Компетенција за целоживотно учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Пословна информатика Информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у пословању -Право Правни оквир за развој предузетништва и стартап бизниса у Р. Србији Институције и инфраструктура за подршку предузетништву и стартап бизнису Регистрација привредних субејката у Р. Србији	На почетку модула/теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. Настава се реализује кроз вежбе и одељење се дели на две групе. Место реализације може бити кабинет за предузетништво или учионица. Препорука је да се користе методе рада попут мини предавања, симулација, студија случаја, дискусија.
Пословни план	- Оспособљавање за формулисање и процену пословних идеја и израду једноставног пословног плана мале фирме; - Развијање вештина комуникације са окружењем и подстицање тимског рада - Подстицање критичког размишљања и оцене сопственог рада - Развијање личних и професионалних ставова и иинтереса за даљи професионални развој	• примени креативне технике приликом избора пословне идеје • анализира садржај и значај бизнис плана; • објасни значај планирања људских ресурса за потребе организације; • прикупи и анализира информације о тржишту • упореди шансе и претње из окружења, као и предности и изазове; • опише интерне и екстерне факторе предузетничког окружења • састави маркетинг план за одабрану пословну идеју • састави финансијски план за одабрану пословну идеју • објасни биланс стања, биланс успеха и ток готовине • израчуна преломну тачку рентабилности на одговарајућем примеру; • учествује у изради бизнис плана за дефинисану пословну идеју као део тима и уз подршку наставника ментора, • презентује бизнис план самостално или као део тима	-Компетенција за целоживотно учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Маркетинг Људски ресурси у реализацији пословних подухвата Тржишне могућности за реализацију пословне идеје Истраживање тржишта-прикупљање и анализирање информација о купцима и конкуренцији; CWOT анализа; ПЕСТ анализа Елементи маркетинг микса -Рачуноводство Финансијски извештаји: биланс стања, биланс успеха, биланс токова готовине	На почетку модула/теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. Настава се реализује кроз вежбе и одељење се дели на две групе. Место реализације може бити кабинет за предузетништво или учионица. Други модул/ тему реализовати корз пројектини рад ученика. У излагању користити презентације, примере, видео записе и сл.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**трећи**
Предмет:	**Национална економија**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика са разумевање значаја привредног развоја; – Упознавање ученика са економским показатељима привредног развоја; – Оспособљавање ученика да објасне везу између привредног система и економске политике; – Упознавање ученика са различитим облицима интеграција; – Развијање способности за анализу елемената одрживог развоја Републике Србије; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Привредни развој	Упознати ученике са основним појмовима, националне економије као примењене макроекономске дисципли1не, привредног развоја и показатељима привредног развоја.	• изведе закључке о националној економији као примењеној макроекономској дисциплини • утврди везу између привредног раста и развоја • објасни концепт одрживог развоја • наведе факторе и индикаторе привредног развоја • анализира основне економске показатеље (бруто домаћи производ – БДП, бруто национални доходак – БНД и бруто национални расположиви доходак – БНРД) • разликује економски састав становништва и структуру робне размене с иностранством као економске показатеље • укаже на значај степена запослености као економског показатеља • индентификује остале индикаторе привредног развоја • објасни индекс људског развоја	Јавне финансније, Пословна економија; - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 20 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање
Привредни систем и економска политика	Како функционишу привредни системи? Да ли су исти у свим земљама? Које институције и организације чине привредни систем? На који начин су повезани макроекономски циљеви и економска политика? Како примењена економска политика утиче на привредни раст? Циљ је дођи до одговора на ова и на низ других питања.	• објасни привредни систем и институције и организације као елементе привредног система • доведе у везу привредни систем и економску политику • наведе кључне макроекономске циљеве • разликује врсте економске политике • утврди међузависност привредног система и промена у привредном систему • анализира реформу привредног система у транзиционом периоду	Јавне финансније, Пословна економија; - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 14 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање
Интеграција светске привреде	Стицање знања о међународним финансијским организацијама као и облицима, разлозима и ефектима ин1теграција светске привреде.	анализира потенцијалне (могуће) ефекте економских интеграција • идентификује шансе и ризике глобализације • дефинише функције СТО • истражи улогу међународних финансијских организација • наведе регионална партнерства • објасни најсложенији облик интеграције – Европску унију	Јавне финансније, Пословна економија; - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Предузимљивост и предузетничка компетенција	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 14 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање

Одржив развој Републике Србије	Стицање знања о одрживом развоју Републике Србије. Важно је да обрате пажњу на историјско наслеђе анализирајући индикаторе макроекономских кретања у периоду од 2000. до 2023. године.	наведе карактеристике привредног развоја Републике Србије у XXI веку • идентификује предности, слабости, шансе и претње за одржив развој Републике Србије • доведе у везу одржив развој и заштиту животне средине (рационално располагање природним ресурсима) • истражи повезаност изабраних економских политика и одрживог развоја економије • процени потенцијале за развој пољопривреде • доведе у везу значај инфраструктурних приоритета (енергетика и саобраћај) и одрживог развоја економије • опише улогу предузетништва и малих и средњих предузећа за економски развој • утврди значај образовања, информационих технологија и економије знања за одржив економски развој • успостави узајамни однос између научно-технолошке политике и одрживог развоја економије • објасни развој економије заснован на креативности и култури • истражи значај регионалног развоја и спољнотрговинске политике за одржив развој • анализира друштвене услове одрживог развоја	Јавне финансније, Пословна економија; Компетенција за целоживотно учење	Предмет се изучава два часа недељно као теоријска настава у другом разреду. Модул се реализује са целим одељењем. Настава се реализује у учионици. Модул траје 22 часова Предлог за сумативно оцењивање: тестови знања, усмено излагање, активност на часу, домаћи задатак, пројектни задатак, израда есеја, израда презентација и презентовање

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Трећи**
Предмет:	**Комерцијално познавање робе**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**70**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	– Оспособљавање ученика за стицање знања о основним карактеристикама производа и робног асортимана; – Оспособљавање ученика да овладају вештинама које доприносе одговорном избору робе; – Упознавање ученика са металним и неметалним материјалима; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Роба (20 часова)	– Оспособљавање ученика за стицање знања о основним карактеристикама робног асортимана; – Оспособљавање ученика да овладају вештинама које доприносе одговорном избору робе; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• дефинише арактеристике робе • класификује различите типове робе • идентификује факторе који утичу на формирање квалитета робе • прикупи информације о својствима и показатељима квалитета робе • упореди различите нивое квалитета роба (производа); • разликује симболе квалитета робе • анализира различите прописе који регулишу квалитет робе у промету • разликује декларисање и обележавање производа • објасни функције амбалаже • разликује системе комерцијалних паковања • разликује врсте заштите производа током складиштења и транспорта • истражи узроке кварења робе (производа) • разликује пиктограме за транспорт опасних материјала	**Корелација:** - Маркетинг - Економска географија - Пословна информатика - Право - Национална економија **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Одговоран однос према околини - Одговоран однос према здрављу	Предмет се реализује кроз теоријску наставу. Препоруке за реализацију наставе: ●користити сва доступна наставна средства ●користити мултимедијалне презентације ●упућивати ученике да користе интернет и стручну литературу ●примењивати рад у паровима и рад у мањим групама ●мотивисати ученике да самостално решавају проблеме користећи истраживачки приступ ●континуирано упућивати ученике на примену комерцијалног познавања робе у будућем позиву и свакодневном животу кроз примере из праксе
Енергија и минералне сировине (17 часова)	– Упознавање ученика са металним и неметалним материјалима; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• објасни економски и технолошки значај енергије • упореди обновљиве и необновљиве изворе енергије • разликује облике енергије • направи преглед извора енергије • формулише горива • опише састав, техничке карактеристике и врсте угља • објасни нафту и природни гас • разликује алтернативне изворе енергије • анализира процес производње и преноса електричне енергије • наведе минералне сировине • разликује специфичности рударске технологије	**Корелација:** - Маркетинг - Економска географија - Пословна информатика - Право - Национална економија **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Одговоран однос према околини - Одговоран однос према здрављу	Предмет се реализује кроз теоријску наставу. Препоруке за реализацију наставе: ●користити сва доступна наставна средства ●користити мултимедијалне презентације ●упућивати ученике да користе интернет и стручну литературу ●примењивати рад у паровима и рад у мањим групама ●мотивисати ученике да самостално решавају проблеме користећи истраживачки приступ ●континуирано упућивати ученике на примену комерцијалног познавања робе у будућем позиву и свакодневном животу кроз примере из праксе
Производи (33 часа)	– Оспособљавање ученика за стицање знања о основним карактеристикама производа; – Развијање компетенција значајних за свакодневни живот и даљи професионални развој.	• опише металне материјале • разликује легуре гвожђа • разликује обојене материјале • наведе примере примене алуминијума, легуре бакра, олова и цинка • дефинише племените метале • разликује неметалне материјале • наведе основне карактеристике хемијских производа; • разликује основне органске и неорганске хемијске производе • наведе примере производе на бази полимера • разликује производе од дрвета • класификује текстилна влакна • дефинише прехрамбене производе • објасни састав и особине алкохолних пића	**Корелација:** - Маркетинг - Економска географија - Пословна информатика - Право - Национална економија **Међупредметна компетенција:** - Компетенција за целоживотно учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Одговоран однос према околини - Одговоран однос према здрављу	Предмет се реализује кроз теоријску наставу. Препоруке за реализацију наставе: ●користити сва доступна наставна средства ●користити мултимедијалне презентације ●упућивати ученике да користе интернет и стручну литературу ●примењивати рад у паровима и рад у мањим групама ●мотивисати ученике да самостално решавају проблеме користећи истраживачки приступ ●континуирано упућивати ученике на примену комерцијалног познавања робе у будућем позиву и свакодневном животу кроз примере из праксе

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Рачуноводство банака**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	• Упознавање ученика са специфичностима рачуноводства банака • Развијање тачности, поузданости и ажурности у спровођењу процедура обављања послова рачуноводствене евиденције • Оспособљавање за уредно евидентирање банкарских послова, вредновање имовине, капитала и обавеза банке на одређени дан и утврђивање резултата пословања банке за одређени обрачунски период • Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Специфичности рачуноводства банака	– Упознавање ученика са специфичностима рачуноводства банака – Развијање тачности, поузданости и ажурности у спровођењу процедура обављања послова рачуноводствене евиденције – Оспособљавање за уредно евидентирање банкарских послова, вредновање имовине, капитала и обавеза банке на одређени дан и утврђивање резултата пословања банке за одређени обрачунски период – Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: објасни појам и специфичности банкарског рачуноводства • наведе истоветност основних рачуноводствених појмова, правила евиденције и пословних књига и у рачуноводству банака и рачуноводству предузећа • опише принципе класификације (редоследа) билансних позиција активе и билансних позиција пасиве банке • тумачи биланс стања банке • разликује контни оквир за банке и контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике • опише распоред класа и садржину рачуна контног оквира за банке • идентификује средства, изворе средстава, расходе и приходе банке на основу контног оквира за банке • користи контни оквир за банке • објасни потребу аналитичке евиденције у књиговодству банке	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Часови вежби (12 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Часови вежби се реализују у учионици или кабинету Формативно оцењивање: Инструменти за формативно оцењивање: • однос ученика према раду, • активност на часу, • урађени домаћи задаци, • вођење ученичке евиденције (свеске), • учешћа у групном и тимском раду, • презентације. Сумативно оцењивање: Избор инструмента за сумативно оцењивање зависи од врсте активности која се проверава. Када је у питању израда писменог задатка може се реализовати на крају програмске целине, модула или по завршетку два и више модула где ће се повезано проверавати оспособљеност за евиденцију целокупног пословања банке. На пример, у оквиру модула Утврђивање резултата пословања банке, где би се проверавала евиденција пласмана, депозита, средстава и извора средстава и евиденција резултата пословања банке.
Евиденција пласмана, депозита, средстава и извора средстава банке	– Упознавање ученика са специфичностима рачуноводства банака – Развијање тачности, поузданости и ажурности у спровођењу процедура обављања послова рачуноводствене евиденције – Оспособљавање за уредно евидентирање банкарских послова, вредновање имовине, капитала и обавеза банке на одређени дан и утврђивање резултата пословања банке за одређени обрачунски период – Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да:евидентира динарска средства на жиро рачуну, у благајни банке, депозите и обавезне резерве код НБС • евидентира платни промет са иностранством • објасни појам и поделу пласмана по временском критеријуму • евидентира дате кредите и пласмане у динарима и страној валути • евидентира пласмане у хартије од вредности • објасни појам депозита и разлику између орочених и депозита по виђењу • упореди депозите и кредите • евидентира трансакционе и опозиве депозите у динарима и страној валути • евидентира улоге на штедњу и остале послове са становништвом у динарима и страној валути • евидентира обавезе по хартијама од вредности (обвезнице, благајнички записи, цертификати и сл.)	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Часови вежби (38 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Часови вежби се реализују у учионици или кабинету Формативно оцењивање: Инструменти за формативно оцењивање: • однос ученика према раду, • активност на часу, • урађени домаћи задаци, • вођење ученичке евиденције (свеске), • учешћа у групном и тимском раду, • презентације. Сумативно оцењивање: Избор инструмента за сумативно оцењивање зависи од врсте активности која се проверава. Када је у питању израда писменог задатка може се реализовати на крају

		• евидентира залихе, прибављање и отуђивање основних средстава (некретнина, постројења и опреме) • објасни појам и структуру капитала банке • објасни врсте и начин формирања резерви банке • евидентира капитал и резерве банке		програмске целине, модула или по завршетку два и више модула где ће се повезано проверавати оспособљеност за евиденцију целокупног пословања банке. На пример, у оквиру модула Утврђивање резултата пословања банке, где би се проверавала евиденција пласмана, депозита, средстава и извора средстава и евиденција резултата пословања банке.
Утврђивање резултата пословања банака	– Упознавање ученика са специфичностима рачуноводства банака – Развијање тачности, поузданости и ажурности у спровођењу процедура обављања послова рачуноводствене евиденције – Оспособљавање за уредно евидентирање банкарских послова, вредновање имовине, капитала и обавеза банке на одређени дан и утврђивање резултата пословања банке за одређени обрачунски период – Оспособљавање за пружање благовремених, релевантних и веродостојних информација интерним и екстерним корисницима	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • евидентира настале расходе и приходе банке и временска разграничења • утврди резултат пословања банке • евидентира добит и расподелу добити банке • евидентира губитак и покриће губитка банке • састави биланс успеха банке • наведе финансијске извештаје банке	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Часови вежби (12 часова – као двочас) Подела одељења на групе: - Одељење се дели на две групе (до 15 ученика) приликом реализације часова вежби Место реализације наставе: - Часови вежби се реализују у учионици или кабинету Формативно оцењивање: Инструменти за формативно оцењивање: • однос ученика према раду, • активност на часу, • урађени домаћи задаци, • вођење ученичке евиденције (свеске), • учешћа у групном и тимском раду, • презентације. Сумативно оцењивање: Избор инструмента за сумативно оцењивање зависи од врсте активности која се проверава. Када је у питању израда писменог задатка може се реализовати на крају програмске целине, модула или по завршетку два и више модула где ће се повезано проверавати оспособљеност за евиденцију целокупног пословања банке. На пример, у оквиру модула Утврђивање резултата пословања банке, где би се проверавала евиденција пласмана, депозита, средстава и извора средстава и евиденција резултата пословања банке.

Образовни профил:	**Економски техничар**
Разред:	**Четврти**
Предмет:	**Друштвено одговорно пословање**
Просветни гласник:	**8/2023**
Годишњи фонд часова:	**62**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	• Оспособљавање за примену концепта друштвено одговорног пословања • Оспособљавање за примену модела циркуларне економије • Подстицање толерантног понашања и поштовања људских права у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима • Подстицање на тимски рад и рад у групи • Оспособљавање за примену концепата одговорне економије који се темељи на етичном, иновативном и друштвено одговорном пословању

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основе концепта друштвено одговорног пословања	Циљ модула је упознавање ученика са појмовима и основним идејама концепта друштвено одговорног пословања и оспособљавање за за примену концепта друштвено одговорног пословања, поштовање људских права, примену мера заштите животне средине.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • идентификује примарне разлоге настанка и развоја концепта друштвено одговорног пословања • разликује димензије и подручја примене друштвено одговорног пословања • повеже основне поставке друштвено одговорног пословања са циљевима одрживог развоја • наведе значење друштвено одговорног пословања у поштовању људских права у радној средини • повеже концепт одрживог развоја са заштитом животне средине • разликује подручја заштите права потрошача • опише значај интеграције друштвено одговорног пословања у контексту тржишних односа и односа са локалном и широм друштвеном заједницом • утврди однос друштвено одговорно пословања и профита • објасни неопходност подршке државе друштвено одговорном пословању • опише примену друштвено одговорног пословања у Републици Србији	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 30 часова Место реализације наставе: - Часови се реализују у учионици Инструменти за формативно оцењивање: – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј.
Одговорна економија	Циљ модула *Одговорна економија* је стицање знања и вештина потребних за примену модела циркуларне економије у пословању ради унапређења пословних процеса и развоја и стицања конкурентске предности.	По завршетку модула, ученик ће бити у стању да: • наведе циљ Европског зеленог плана и предвиђене мере за спречавање климатских промена у оквиру Зелене агенде Западног Балкана • утврди утицај зелене (еколошке) и дигиталне трансформације на привреду, друштво и индустрију • упореди модел линеарне економије са моделом циркуларне економије • идентификује мотиве развоја модела циркуларне економије • прикаже утицај циркуларне економије на повећање конкурентске предности привреде, инвестиција и нових радних места • објасни рециклажу и управљање отпадом као факторе циркуларне економије • прикаже на примеру утицај дигитализације на имплементацију циркуларне економије и повећање одрживости • наведе правни оквир имплементације циркуларне економије у Републици Србији • примени модел циркуларне економије на основу задате проблемске ситуације	Корелација: Принципи економије, Пословна економија,Економско пословање. Међупредметна компетенција: Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	**Облици наставе:** Модул се остварује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава 32 часа Место реализације наставе: - Часови се реализују у учионици Инструменти за формативно оцењивање: – однос ученика према раду, – активност на часу, – урађени домаћи задаци, – вођење ученичке евиденције (свеске), – учешћа у групном раду, – презентације – пројектни задаци Предложени инструменти за сумативно оцењивање: – усмено излагање, – тестови знања, – самостални и групни задаци, – есеј.

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ
ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ

МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	први
Предмет:	Екологија и заштита животне средине
Просветни гласник:	Наставни план и програм предмета објављен је у " Просветном гласнику ", број 12 од септембра2021. године.
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	-проширивање знања о предмету истраживања и значају екологије -схватање структуре екосистема , биосфере и процеса који се у њима одвијају -разуме значај биодиверзитета за опстанак живота на Земљи -проширивање знања о односу човека према животној средини -упознавање са појмовима загађења и токсикологије -упознавање са загађивањем вода, ваздуха, хране земљишта и мерама заштите -упознавање са радиоактивним загађењем , биолошким ефектима и мерама заштите од радијације -упознавање са принципима политике и права за заштиту животне средине -упознавање са облицима праћења промена квалитета и заштите животне средине

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања	Стандарди
Основни појмови екологије	-проширивање знања о предмету истраживања и значају екологије -схватање структуре екосистема , биосфере и процеса који се у њима одвијају	-дефинише предмет истраживања и значај екологије -објасни структуру екосистема -објасни процесе у екосистему -анализира међусобне односе организама у ланцима исхране -објасни структуру биосфере -анализира биогеохемијске циклусе у биосфери -утврђује значај биодиверзитета за опстанак живота на Земљи	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини	--рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.4.1.(познаје основне еколошке појмове и разуме њихово значење) Б.И.1.4.2.(познаје основне принципе и законитости у екологији и уме да објасни основне процесе у екосистему) Б.И.2.4.1.(разуме на који начин поједини фактори неживе и живе природе утичу на организме) Б.И.2.4.2.(зна да објасни како различити делови екосистема утичу један на други, а посебно у односу на циклусе кружења најважнијих елемената) Б.И.3.4.2.(разуме функционисање екосистема посебно токове материје и енергије у екосистему)
Човеков однос према животној средини	-проширивање знања о односу човека према животној средини	-наведе класификацију еколошких фактора -објасни појам животне средине и еколошких фактора -наведе утицаје антропогеног фактора	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини	--рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	Б.И.1.4.3.(схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност за заштиту природе и биодиверзитета) Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.3.(разуме и критички анализира конфликт између потреба економско-технолошког развоја људске аједнице и потреба очувања природе и биодиверзитета)
Загађење и токсикологија	-упознавање са појмовима загађења и токсикологије	-објасни појмове загађења и заштите животне средине -објасни појам токсин и токсикологија -класификује токсиканте и токсичне ефекте -објасни могућност неутрализације дејства токсичних материја	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини	--рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.4.3.(схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност зазаштиту природе и биодиверзитета) Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.(зна које мере да примени и на који начин како би отклонио или умањио дејство штетних чинилаца спољашње средине који су утицали на развој болести) Б.И.3.4.3.(разуме и критички анализира конфликт између потреба економско-технолошког развоја људске аједнице и потреба очувања природе и биодиверзитета)

Загађивање и заштита ваздуха	-упознавање са загађивањем ваздуха и мерама заштите	-наведе изворе и класификује загађиваче ваздуха -објасни настанак и последице киселих киша озонских рупа и ефекта стаклене баште -објасни везу између саобраћаја и загађења ваздуха -наведе могућности еколошког горива -објасни проблем глобалног загађивања -објасни последице аерозагађења на биљке, животиње и здравље човека као и мере заштита ваздуха	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	--рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.4.(зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине ,последице загађивања по живи свет ,као и мере за њихово отклањање) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између заштите природе и потребе економско-технолошког развоја)
Загађивање и заштита вода	-упознавање са загађивањем вода и мерама заштите	-наведе изворе загађивања вода -класификује категорије вода по квалитету -разликује природно, физичко, хемијско и биолошко загађивање вода -објасни повезаност загађивања ваздуха и вода -разликује категорије вода уз помоћ биоиндикатора	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Међупредметна корелација: Биологија(Извори загађивања вода и мере заштите) Хемија (Вода)	--рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.4.(зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине ,последице загађивања по живи свет ,као и мере за њихово отклањање) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између заштите природе и потребе економско-технолошког развоја)
Загађивање и заштита земљишта	-упознавање са загађивањем земљишта и мерама заштите	-објасни критеријуме за одређивање квалитета земљишта , начине загађивања и угрожавања земљишта -објасни проблем депоновања чврстог, комуналног и опасног отпада и значај смањивања количине комуналног отпада -објасни значај рециклаже и мера заштите земљишта	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	---рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.4.(зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине ,последице загађивања по живи свет ,као и мере за њихово отклањање) Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између заштите природе и потребе економско-технолошког развоја)
Радиоактивно загађење животне средине и заштита	-упознавање са радиоактивним загађењем , биолошким ефектима и мерама заштите од радијације	-дефинише појам радијације -наведе природне и вештачке изворе радијације -наведе последице радиоактивног загађења животне средине -објасни проблем нуклеарног отпада -наведе мере заштите и контроле радијације у животној средини	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	---рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.4.(зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине ,последице загађивања по живи свет ,као и мере за њихово отклањањ Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између заштите природе и потребе економско-технолошког развоја)
Загађивање и заштита хране	-упознавање са основним загађивачима хране и мерама заштите	-разликује физичко, хемијско, биолошко и радиоактивно загађење хране -објасни здравствене ефекте загађене хране -разликује могуће мере заштите хране од загађивања и објасни значај здраве исхране -изради сопствени недељни јеловник на принципима здраве исхране	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење,сарадња Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	---рад у пару,фронтални облик рада -демонстративна , илустративна , монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација -самостални радови ученика	Б.И.1.4.4(познаје утицај људског деловања на животну средину ,основне мере заштите исте, и разуме значај тих мера) Б.И.2.4.4.(зна механизме штетног дејства загађујућих материја на медијуме животне средине ,последице загађивања по живи свет ,као и мере за њихово отклањањ Б.И.2.4.3.(зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета) Б.И.3.4.4.(разуме значај и потребу одрживог развоја и критички анализира ситуације у којима постоје конфликти интереса између заштите природе и потребе економско-технолошког развоја)
Право и законска регулатива за заштиту животне средине		-објасни важност законског регулисања заштите и очувања животне средине	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење, рад са подацима,сарадња	- монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода	Б.И.1.4.3.(схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност за заштиту природе и биодиверзитета) Б.И.2.4.3 (зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета)
Мониторинг систем и заштита природе	-упознавање са појмом биомониторинга и значајем заштите природе и природних добара)	-дефинише појам мониторинга, наведе врсте и значај -наведе облике заштите природе и природних добара -наведе облике биомониторинга за праћење загађености воде, ваздуха и земљишта у окружењу	Међупредметна компетенција:Компетенција за учење, рад са подацима,сарадња	- монолошка, дијалошка метода -метод писања, текст метода -самостални радови ученика	Б.И.1.4.3.(схвата значај биодиверзитета и своју личну одговорност за заштиту природе и биодиверзитета) Б.И.2.4.3 (зна које се мере могу применити и на основу којих критеријума у заштити природе и биодиверзитета)

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I
Предмет:	Техничко цртање са нацртном геометријом
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	148
Недељни фонд часова:	
Циљеви предмета	-Оспособљавање ученика да самостално израђује једноставне техничке цртеже помоћу прибора -Оспособљавање ученика да самостално чита техничке цртеже -Развијање тачности, прецизности и уредности код ученика

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: Стандарди и технички цртеж	-Стицање способности да користи прибор за техничко цртање. -Стицање способности да изабере стандардну размеру, типове линија и формат цртежа. -Стицање способности да одабере и попуни заглавље и означи технички цртеж. -Стицање знања о стандардима и њиховој примени. -Стицање способности да црта у размери.	-користи прибор за техничко цртање -изабере стандардну размеру, типове линија и формат цртежа -одабере и попуни заглавље и означи технички цртеж - познаје стандарде и њихову примену -црта у размери	компјутерска графика, математика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (12 часова) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Кабинет за техничко цртање
Модул II: Геометријско цртање	.Стицање способности да изведе основне геометриске конструкције у равни. .Стицање способности да конструише паралелне и нормалне праве. -Стицање способности да конструише симетрале дужи и углова. -Стицање способности да спаја геометриске елементе луком задатог полупречника. -Стицање способности да конструише правилне многоуглове.	-изведе основне геометриске конструкцијее у равни -конструише паралелне и нормалне праве -конструише симетрале дужи и углова -спаја геометриске елементе луком задатог полупречника -конструише правилне многоуглове	компјутерска графика, математика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (18 часова) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Кабинет за техничко цртање
Модул III: Нацртна геометрија	-Стицање способности да препозна и разликује врсте пројекција. -Стицање способности да нацрта ортогоналну пројекцију једне и више тачака на једну равну. -Стицање способности да нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на две равни. -Стицање способности да нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на три равни. -Стицање способности да нацрта пројекцију равне на равни. -Стицање способности да нацрта пројекцију равни на раван. -Стицање способности да прикаже предмете у ортогоналним пројекцијама. -Стицање способности да нацрта изометријски изглед на основу правоуглих изгледа.	-препозна и разликује врсте пројекција -нацрта ортогоналну пројекцију једне и више тачака на једну раван -нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једну и више тачака на две равни -нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једну и више тачака на три равни -нацрта пројекцију равне на равни -нацрта пројекцију равни на раван -прикаже предмете у ортогоналним пројекцијама -нацрта изометријски изглед на основу правоуглих изгледа	компјутерска графика, математика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (40 часова) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Кабинет за техничко цртање
Модул IV: Правила техничког цртања	-Стицање способности да котира елементе према стандардима техничког цртања. -Стицање способности да унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима. -Стицање способности да чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их. -Стицање способности да скицира и нацрта једноставније делове у пресеку. -Стицање способности да нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, стругањем спољашњих површина, брушењем равних површина, стругањем, глодањем и брушењем према датим димензијама и познатим техничким цртежима.	-котира елементе према стандардима техничког цртања -унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима -чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их -скицира и нацрта једноставније делове у пресеку -нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, стругањем спољашњих површина, брушењем равних површина, стругањем, глодањем и брушењем према датим димензијама и познатим техничким цртежима	компјутерска графика, математика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (78 часова) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Кабинет за техничко цртање

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I
Предмет:	Машински материјали
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	-стицање знања о својствима машинских материјала -стицање знања о врстама и карактеристикама техничког гвожђа,челика,обојених метала и неметала -стицање знања о врстама термичке и хемијско термичке обраде материјала -развијање способности за примену знања о машинским материјалима у пракси

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: СВОЈСТВА МАШИНСКИХ МАТЕРИЈАЛА	● -Стицање знања о значају, подели и врсти машинских материјала -Стицање знања о физичким, механичким, технолошким и хемијским својствима машинских материјала. -Стицање знања о физичким, механичким, технолошким и хемијским испитивањима материјала -Стицање знања о корозији,врсте ,узрочници и последице. Начин и врста заштите од корозије	-наведе значај и поделу машинских материјала -опише хемијска својства материјала -објасни физичка и хемијска својства материјала -разликује појам масе,тежине,температуре топљења,електричне и топлотне проводљивости материјала -очита вредност затезне чврстоће,тврдоће и жилавости са дијаграма или из табеле и схвати њихов ред величине -препозна основне методе испитивања механичких,технолошких и хемијских својстава материјала -испита својства материјала у лабораторији -наброји основна технолошка својства материјала и сходно томе погодност за одређену врсту обраде -препозна појаву и штетност корозије код металних производа -разликује начине заштите од корозије	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама,технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (16 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул II: СТРУКТУРА МЕТАЛА И ЛЕГУРА	● Стицање основних знања о кристалној грађи материјала, кристализацији и мешању елемената при образовању легура	-опише монокристални,поликристални и аморфни облик материјала -пореди основне типове кристалних решетки код метала -дефинише процес кристализације и нацрта дијаграм хлађења -опише све остале типове легура без цртања дијаграма и очитава фазе	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама, технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (6 часа) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул III: ТЕХНИЧКО ГВОЖЂЕ	* - Стицање знања о врстама техничког гвожђа, начинима означавања по SRPS-у. -Оспособљавање за избор техничког гвожђа у пракси	-наведе основна својства хемијски чистог гвожђа -наведе стручне терминологије у вези гвожђа -наведе основна својства сировог гвожђа -наведе основна својства ливеног гвожђа и утицај примеса на његов квалитет -опише поступак добијања сивог лива Објасни својства и могућност примене сивог лива -препозна остале врсте ливеног гвожђа и њихову примену у пракси	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама, технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (12 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици; И опише појаве при загревању и хлађењу -
Модул IV: ЧЕЛИК	-Стицање знања о врстама челика ,означавању -Конструкциони,алатни челици,тврде легуре	-наведе основна својства челика -објасни утицај угљеника на механичке карактеристике челика -наведе утицаје сталних и легирајућих елемената на својства челика -индетификује ознаке челика по стандарду -наведе класификацију челикана конструкционе и алатне челике -опише намену	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама, технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (16 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;

			6. Сарадња	
Модул V ТЕРМИЧКА И ТЕРМОХЕМИЈСКА ОБРАДА	-Стицање знања о режимима термичке обраде-жарење,каљење, нормализација,отпуштање ,побољшање -Термохемијска обрада	-објасни значај термичке обрадена промену структуре материјала и њихових механичких својстава -препозна основне видове термичке обраде и поступке извођења -наведе које се врсте челика подвргавају одређеној врсти термичке обраде -објасни како се мењају механичке карактеристике челика при различитим врстама термичке обраде -препозна поступке термохемијске обраде -наведе зашто и када се примењују поједине врсте термохемијске обраде	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама,технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (10 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул VI ОБОЈЕНИ МЕТАЛИ И НЕМЕТАЛИ	-Стицање знања о легурама лаких и тешких обојених метала и њиховој примени у пракси. -Упознавање са основним врстама неметалних материјала у машинској индустрији -Стицање знања -добијање ,особине ,подела.Прерада пластичних маса.Примена у ауто индустрији.Термопластичне и термореактивне пластичне масе -Стицање знања о принципу ,суштини и задатку подмазивања.Врсте и примена мазива. Моторна уља. Мазиве масти	-опише разлику између лаких и тешких обојених метала -препозна означавање легура обојених метала -наведе својства и примену основних легура бакра,алуминијума и магнезијума -препозна основне легуре према боји и специфичној густини -познаје основне врсте пластичних материјала -препозна основне врсте мазива које се користе у машинству	Физика ,хемија, Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама,технологија обраде 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (14 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I
Предмет:	Механика
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	37/37
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Стицање нових и продубљивање знања из механике ради тумачења појава и механичких законитости у природи и њихова примена у пракси и свакодневном животу,као и стицање подлога за разумевање других сродних дисциплина

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: ОСНОВНИ ПОЈМОВИ У СТАТИЦИ	● Стицање знања о појму силе, подели сила и графичком претстављању силе.Стицање знања о аксиомима статике,системима сила и врстама веза	-дефинише статику као део механике и објасни њен значај у техници -разликује врсте тела у механици као и значај увођења претпоставке крутости тела -дефинише и индетификује силу -дефинише систем сила и разликује различите системе сила -наводи аксиоме статике -дефинише везу,наброи врсте веза и претпостави њихове реакције -израчуна реакције везе на конкретним питањима	Физика,математика,техничка механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (4 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Модул II: СИСТЕМИ СУЧЕЉЕНИХ СИЛА У РАВНИ	● – Стицање знања о методама и поступцима решавања проблема у статици - Упознавање са графичким и аналитичким методама одређивања резултанте - Упознавање са појмом момента силе за тачку	-дефинише систем сучељених силс у равни -изврши аналитичко и графичко слагање система сучељених сила у равни -аналитички представи силу -примени графички и аналитички услов равнотеже -разложи силу на компоненте -објасни појам момента силе за тачку -применом Вериньонове теореме одреди момент система сила за задату тачку	Физика,математика,техничка механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (12 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул III: СИСТЕМ ПАРАЛЕЛНИХ СИЛА У РАВНИ	-Стицање знања о појму паралелних сила -Упознавање са графичким и аналитичким методама одређивања резултанте - Упознавање са појмом момента силе за тачку	-препозна и дефинише систем паралелних сила у равни -одреди резултанту две паралелне силе истих и супротних смерова -дефинише спрег и момент спрега	Физика,математика,техничка механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (8 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул IV: СИСТЕМ ПРОИЗВОЉНИХ СИЛА У РАВНИ	-Упознавање са појмом спрега сила - Уочавање разлике код момента силе и спрег асила - Стицање знања о условима равнотеже и њиховој примени	-уочи и дефинише систем произвољних сила у равни -примени теорему о паралелном преношењу силе -прикаже системе сила у равни и сведе на простији облик графичким и аналитичким путем -опише равнотежу тела под деловањем сила -дефинише момент силе и спрег силе као меру обртног кретања тела -реши простије проблеме у вези момента и спрега силе -постави услове равнотеже система произвољних сила у равни	Физика,математика,техничка механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (10 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул V ТЕЖИШТЕ	- Стицање знања о тежишту и методама и поступцима одређивања тежишта - Оспособљавање за примену закона статике у решавању задатака из тежиштатела -Стицање знања о примени Папос-Гулдинових теорема	-дефинише појам тежишта -аналитички одреди положај тежишта хомогеног тела,раванске фигуре и раванске линије -Применом Папос-Гулдинових теорема одреди површину обртног тела	Физика,математика,техничка механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (12 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VI РАВАНСКИ НОСАЧИ	- Стицање знања о раванским носачима - Стицање знања о поступку решавања раванских носача и конструкцији статичких дијаграма - Оспособљавање за примену теоретских знања у практичном решавању техничких проблема - Развијање систематичности у решавању техничких проблема	-препозна и дефинише врсте раванских носача -одреди реакције везе раванских носача -нацрта статичке дијаграме задатих раванских носача оптерећених различитим комбинацијама оптерећења	Физика,математика,техничка механика,отпорност материјала 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (24 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
МодулVII ТРЕЊЕ	- Стицање знања о врстама трења и коефицијенту трења - Оспособљавање за примену теоретских знања у пракси	-разликује врсте трења -наведе карактеристичне примере позитивног и негативног дејатва трења из машинске технике	Физика,математика,техничка механика,отпорност материјала 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (4 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I
Предмет:	Техничка физика
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	111
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	-Продубљивање знања о основним областима у физици -Разумевање физике као фундаменталне науке и света који нас окружује -Усвајање практичних знања из дисциплина које су примењиве у области машинства -Развијање навика за чување здравља и придржавања мера заштите на раду

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: ТЕРМОДИНАМИКА	- Стицање знања о гасним законима и унутрашњим силама -Стицање знања о појмовима количина топлоте, унутрашња енергија и топлотни капацитет -Стицање знања о првом и другог принципу термодинамике и ентропије -Стицање знања о принципу рада топлотних уређаја и претварања енерије -Стицање знања о начину преношења унутрашње енергије	-Опише гасне законе -Дефинише појмове количина топлоте, унутрашња енергија и топлотни капацитет -Познаје први и други принцип термодинамике и ентропије -Познаје принцип рада топлотних уређаја и претварања енергије. -Познаје начин преношења унутрашње енергије	Математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (34 часа) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул II: ХИДРАУЛИКА И ПНЕУМАТИКА	- Стицање знања и разликовање физичких својства флуида - Стицање знања о значењу хидростатичког притиска - Стицање знања о врстама кретања течности -Стицање знања и дефинисање енергије, рада, притиска, температуре и вискозности флуида -Стицање знања о протоку флуида -Стицање знања о једначини континуитета, Бернулијевој једначини и Клапејроновој једначини - Стицање знања о хидрауличном удару -Стицање знања о примени Паскаловог и Архимедовог закона -Стицање знања о хидрауличним, електрохидрауличним, пнеуматским и електропнеуматским компонентама -Стицање знања о разликовању пумпи према принципу рада -Стицање знања о општим главним деловима различитих пумпи -Стицање знања о разликовању компресора према принципу рада -Стицање знања о главним деловима различитих компресора -Стицање знања о принципу рада разводника -Стицање знања о типовима вентила према примени -Стицање знања о теоријским поставкама механике флуида на функцији пумпе, компресора, хидрауличне машине, хидроенергетског постројења и водне турбине.	-Разликује физичка својства флуида -Објасни значење хидростатичког притиска -Разликује врсте кретања течности -Дефинише енергију, рад, притисак, температуру и вискозност флуида -Дефинише проток флуида -објасни једначину континуитета, Бернулијеву једначину и Клапејронову једанчину -Дефинише хидраулични удар -Познаје примену Паскаловог и Архимедовог закона -Препознаје хидрауличне, електрохидрауличне, пнеуматске и електропнеуматске компоненте -Разликује пумпе према принципу рада -Опише главне делове различитих пумпи -Разликује компресоре према принципу рада - Опише главне делове различитих компресора -Објасни принцип рада разводника -Разликује типове вентила према примени -Објасни теоријске поставке механике флуида на функцији пумпе, компресора, хидрауличне машине, хидроенергетског постројења и водне турбине.	Математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (44 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул III: ЕЛЕКТРОТЕХНИКА	Електростатика: - Стицање знања о појму наелектрисаног тела и Кулоновог закона - Стицање знања о појму електростатичког поља - Стицање знања о јачини електричног поља, електричног потенцијала и напона - Стицање знања о разлици између проводника и изолатора у електростатичком пољу	-Објасни појам наелектрисаног тела и Кулонов закон -Објасни појам електростатичког поља -Дефинише појам јачина електричног поља, електричног потенцијала и напона	Математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (33 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

	- Стицање знања о капацитету кондензатора Једносмерна струја: - Стицање знања о појму једносмерне струје - Стицање знања о јачини и смеру електричне струје - Стицање знања о електричној отпорности - Стицање знања о Омовом закону - Стицање знања о елементима електричног кола - Стицање знања о првом и другом Кирхофовом закону - Стицање знања о Џуловом закону - Стицање знања о појму електричне снаге - Стицање знања о појмовима електрични генератор и електромоторна сила Електромагнетизам: - Стицање знања о разликама између магнетног поља и магнетне индукције - Стицање знања о магнетном флуксу - Стицање знања о Фарадејевом закону - Стицање знања о самоиндукцији Наизменичне струје: - Стицање знања о разликама између наизменичне и једносмерне струје - Стицање знања о параметрима наизменичних величина - Стицање знања о разликама елемената кола наизменичне струје - Стицање знања о принципу рада трансформатора Заштита од удара струје: - Стицање знања о опасности од удара струје - Стицање знања о најважнијим дејствима струје - Стицање знања о начинама заштите човека од удара струје Стицање знања о мерама заштите на раду	-Објасни разлику између проводника и изолатора у електростатичком пољу -Објасни капацитет кондензатора Једносмерна струја: -Објасни појам једносмене струје -Дефинише смер и јачину електричне струје -дефинише електрричну отпорност Објасни Омов закон -Наведе елементе електричног кола -Објасни први и други Кирхофов закон -Објасни Џулов закон -Објасни појам електричне снаге -Објасни појмове електрични генератор и електромоторна сила Електромагнетизам: Разликује магнетно поље и магнетну индукцију -Објасни магнетни флукс -Објасни Фарадејев закон -Објасни самоиндукцију Наизменичне струје: -Објасни разлику између једносмерне и наизменичне струје -Објасни параметре наизменичних величина -Разликује елементе кола наизменичне струје -Објасни принцип рада трансформатора Заштита од удара струје: -Схвати опасност од удара струје -Наброји најважнија дејства струје -Наброји начине заштите човека од удара струје -Примењује мере заштите на раду		

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I
Предмет:	Технологија обраде
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	74
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	- Стицање основних знања о технологији машиноградње - Стицање основних знања о обрадним системима и процесима обраде - Стицање основних знања о обради резањем - Стицање основних знања о обликовању деформисањем - Стицање основних знања о изради делова од лима - Стицање основних знања о поступцима ливења

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: Увод у технологију обраде	- Стицање знања о појму технологије обраде - Стицање знања о системима у машиноградњи -Стицање знања о обрадним системима (шта су припремак, обрадак, израдак и готов део) -Стицање знања о процесима у металопрерађивачкој индустрији -Стицање знања о подели метода обраде и поступцма обликовања	-разуме појам технологије обраде -разуме појам система у машиноградњи -објасни појмове обрадних ситема -објасни процесе у металопрерађивачкој индустрији -разуме и објасни методе обраде и поступке обликовања	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (4 часа) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул II: Технологија обраде резањем	- Стицање знања о формирању површине при обради резањем - Стицање знања о начину формирања струготине и њене врсте - Стицање знања о силама и температурама резања -Стицање знања о средствима за подмазивање и хлађење -Стицање знања о основним карактеристикама обраде одсецањем, стругањем, рендисањем итд. -Стицање знања о елментима режима обраде резањем - Стицање знања о врстама алата - Стицање знања о геометријама алата -Стицање знања о врстама помоћног прибора	-разуме појмове везане за формирање површина резањем -објасни формирање струготине и њене врсте -разуме појмове сила и температуре које се јављају при обради резањем -дефинише средства за подмазивање и хлађење -разуме појмове обраде одсецањем, стругањем, рендисањем, итд. -наведе елементе режима обрад резањем -наведе врсте алата - разуме појмове геометрије алата -дефинише врсте помоћног прибора	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика,машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (28 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул III: Обликовање деформисањем	- Стицање знања о основним карактеристикама о обликовању деформисањем - Стицање знања о разлици еластичних и пластичних деформација - Стицање знања о дефиницији напона и његова подела - Стицање знања о дијаграму напон-деформација - Стицање знања о слободном ковању	-објасни основне карактеристике при обликовању деформисањем -објасни еластичне и пластичне деформације -дефинише напон и његову поделу -научи дијаграм напон-деформација	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика,машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (20 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

	- Стицање знања о ковању у калупима и о облицима калупова - Стицање знања о врстама чекића и преса - Стицање знања о обради истискивањем - Стицање знања о обради ваљањем - Сттицање знања о изради шавних цеви Стицање знања о изради жица и цеви	-разуме појам слободно ковање Дефинише ковање у калупима и зна да наведе облике калупова -Дефинише врсте чекића и преса -Дефинише обраду истискивањем -дефинише обраду ваљањем -разуме израду шавних цеви -разуме израду жица и цеви		
Модул IV: Израда делова од лима	- Стицање знања о основним карактеристикама поступака израде делова од лима - Стицање знања о поступцима обраде одвајањем - Стицање знања о поступцима одсецањем - Стицање знања о разлици између пробијања и просецања -Стицање знања о основним карактеристикама савијања и врстама савијања -Стицање знања о основним карактеристикама обраде извлачењем	-набраја карактеристике поступака израде делова од лима -дефинише поступке обраде одвајањем -дефинише поступке одсецањем -дефинише разлике операција пробијања и просецања -дефинише карактеристике савијања и врсте савијања -дефинише основне карактеристике обраде извлачењем	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (6 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул V Ливење	- Стицање знања о поступку и основним појмовима ливења -Стицање знања о материјалима за ливење -Стицање знања о ливачким алатима и прибору -Стицање знања о ручној и машинској изради калупа -Стицање знања о гравитационом ливењу, ливењу у металним калупима, ливењу под притиском, центригугално ливење, прецизно ливење, ливењу у шкољкастим калупима, непрекидно ливење, ливење у вакууму -Стицање знања о завршним радовима при ливењу -Стицање знања о операцијама контроле одливака -Стицање знања о могућим грешкама на одливцима	-дефинише појмове ливења -дефинише материјале за ливење -научи и разуме поојмове везане за ливачке алате и приборе -разуме поступке ручне и машинске израде калупа -разуме поступке: гравитационо ливење, ливење у калупима, ливење под притиском, центрифугално ливење, прецизно ливење, ливење у шкољкастим калупима, непрекидно ливење, ливење у вакууму -разуме поступке завршних радова при ливењу -дефинише операције контроле одливака -дефинише грешке на одливцима	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (16 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	II
Предмет:	Технологија обраде
Просветни гласник:	**12**
Годишњи фонд часова:	**74**
Недељни фонд часова:	**2**
Циљеви предмета	-Стицање основних знања о обради спајањем -Стицање основних знања о обради на компјутерски управљаним машинама алаткама - Стицање основних знања о обради специјалним (неконвенционалним) поступцима - Стицање основних знања о термичкој обради -Стицање основних знања о испитивању материјала - Стицање основних знања о заштити материјала

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: Обрада спајањем	-Стицање знања о основним појмовима о лемљењу. -Стицање способности да наведе поделу лемова. -Стицање способности да објасни намену топитеља. -Стицање знања о методама лемљења. -Стицање способности да објасни поступак лемљења. -Стицање способности да објасни поступак спајања заваривањем. -Стицање способности да наведе поделу поступака заваривања. -Стицање способности да наведе елементе завареног споја. -Стицање способности да наведе облике жљебова. -Стицање способности да разликује врсте заварених спојева. -Стицање способности да објасни гасно заваривање. -Стицање способности да наведе гасове који се користе за гасно заваривање. -Стицање способности да објасни улогу редукционих вентила. -Стицање способности да наведе основне делове горионика за заваривање. -Стицање способности да објасни врсту пламена. -Стицање способности да објасни додатни материјал. -Стицање способности да наведе поступке гасног заваривања. -Стицање способности да објасни РЕЛ поступак заваривања. -Стицање способности да објасни стварање електричног лука. -Стицање способности да објасни улогу, врсте и означавање електрода за заваривање. -Стицање способности да објасни ТИГ поступак. -Стицање способности да објасни МИГ поступак. -Стицање способности да објасни МАГ поступак. -Стицање способности да објасни заваривање под прахом. -Стицање способности да објасни заваривање плазмом. -Стицање способности да објасни електроотпорно заваривање. -Стицање способности да наведе и објасни поступке заваривања преклопних спојева: тачкасто, шавно и брадавичасто. -Стицање способности да наведе и објасни поступке заваривања сучеоних спојева: збијањем и варничењем. -Стицање способности да објасни и наведе поступке резања метала. -Стицање способности да објасни електролучно и гасно наваривање. -Стицање способности да примењује поступке заштите на раду.	-објасни основне појмове о лемљењу -наведе поделу лемова -објасни намену топитеља -објасни методе лемљења -објасни поступак лемљења -објасни поступак спајања заваривањем -наведе поделу поступака заваривања -наведе елементе завареног спојаа -наведе облике жљебова -разликује врсте заварених спојева -објасни гасно заваривање -наведе гасове који се користе за гасно заваривање -објасни улогу редукционих вентила -наведе основне делове горионика за заваривање -објасни врсту пламена -објасни додатни материјал -наведе поступке гасног заваривања -објасни РЕЛ поступак заваривања -објасни стварање електричног лука -објасни улогу, врсте и означавање електрода за заваривање -објасни ТИГ поступак -објасни МИГ поступак -објасни МАГ поступак -објасни заваривање под прахом -објасни заваривање плазмом -објасни електроотпорно заваривање -наведе и објасни поступке заваривања преклопних спојева: тачкасто, шавно и брадавичасто -наведе и објасни поступке заваривања сучеоних спојева: збијањем и варничењем -објасни и наведе поступке резања метала -објасни електролучно и гасно наваривање -примењује поступке заштите на раду	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (30 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул II: Обрада на компјутерски управљаним и индустријским роботима	-Стицање знања о основним карактеристикама НУМА (нумеричко управљање машином). -Стицање способности да наведе основне елементе и нацрта структуру НУ обрадног система. -Стицање способности да објасни разлику између НУМА и обрадних центара. -Стицање способности да наброји врсте нумеричког управљања. -Стицање способности да објасни намену ФПС (флексибилног производног система). -Стицање способности да објасни намену и поделу специјалних машина. -Стицање способности да објасни трансфер линије. -Стицање способности да објасни развој робота. -Стицање способности да наведе примене индустријских робота. -Стицање способности да објасни минималну конфигурацију робота. -Стицање способности да објасни завршне уређаје робота.	-објасни основне карактеристике НУМА -наведи основне елементе и нацртај структуру НУ обрадног система -објасни разлику између НУМА и обрадних центара -наброји врсте нумеричког управљања -објасни намену ФПС -објасни намену и поделу специјалних машина -објасни трансфер линије -објасни развој робота -наведи примене индустријских робота -објасни минималну конфигурацију робота -објасни завршне уређаја робота	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (12 часова) ● Одељење се не дели у групе Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Модул III: Специјални (неконвенционални) поступци обраде	-Стицање способности да објасни примену и поделу неконвенционалних поступака обраде. -Стицање способности да објасни специјалне (неконвенционалне) поступке обраде.	-објасни примену и поделу неконвенционалних поступака обраде -објасни специјане (неконвенционалне) поступке обраде	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (10 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул IV: Термичка обрада	-Стицање способности да објасни термичку обраду. -Стицање способности да разликује термичку и хемијско-термичку обраду. -Стицање способности да објасни поступак жарења. -Стицање способности да објасни поступак нормализације. -Стицање способности да објасни поступак каљења. -Стицање способности да објасни поступак побољшања. -Стицање способности да објасни поступак отпуштања. -Стицање способности да наброј поступке хемијско-термичке обраде. -Стицање способности да објасни цементацију. -Стицање способности да објасни нитрирање. -Стицање способности да објасни цијанизирање. -Стицање способности да објасни силицирање. -Стицање способности да објасни метализацију: алитирање, борирање, хромирање. -Стицање способности да наброј опрему и уређаје за термичку обраду: за загревање, за одмашћивање, прање и хлађење.	-објасни термичку обраду -објасни разлику између термичке и хемијско-термичке обраде -објасни поступак жарења -објасни поступак нормализације -објасни поступак каљења -објасни поступак побољшања -објасни поступак отпуштања -наброј поступке хемијско-термичке обраде -објасни цементацију -објасни нитрирање -објасни цијанизирање -објасни силицирање -објасни метализацију: алитирање, борирање, хромирање -наброј опрему и уређаје за термичку обраду: за загревање, за одмашћивање, прање и хлађење	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (10 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул V: Испитивање материјала	-Стицање способности да објасни циљ испитивања материјала. -Стицање способности да објасни механичке и технолошке особине материјала. -Стицање способности да објасни поступке испитивања материјала без разарања материјала. -Стицање способности да објасни поступке испитивања материјала са разарањем материјала. -Стицање способности да наведе поступке испитивања тврдоће.	-објасни циљ испитивања материјала -објасни механичке и технолошке особине материјала -објасни поступке испитивања материјала без разарања материјала -објасни поступке испитивања материјала са разарањем материјала -наведе поступке испитивања тврдоће	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (4 часа) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VI: Заштита материјала	-Стицање способности да објасни појам корозије и како настаје. -Стицање способности да наведе најважније облике корозије. -Стицање способности да наведе начине чишћења од свих врста нечистоћа. -Стицање способности да објасни све поступке заштите од корозије.	-објасни појам корозије и како настаје -наведе најважније облике корозије -наведе начине чишћења од свих врста нечистоћа -објасни све поступке заштите од корозије	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадњаа	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (8 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	II
Предмет:	Механика са механизмима
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	74/37
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Стицање нових и продубљивање знања из механике са механизмима ради тумачења појава и механичких законитости у природи и њихова примена у пракси и свакодневном животу,као и стицање подлога за разумевање других сродних дисциплина

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: ОСНОВНИ ПОЈМОВИ У КИНЕМАТИЦИ	●- Стицање знања о основним појмовима и предмету кинематике. - Стицање знања о системима референције и одређивање положаја тачке у равни и простору. -Стицање знања о појму кретања и основним појмовима и величинама које описују кретање	-дефинише кинематику као део механике им објасни њен значај у техници -објасни појам материјалне тачке -објасни појам система референције и наведе начине одређивања положаја тачке у равни и простору -изврши основну поделу кретања -дефинише основне појмове и величине које описују кретање	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (3 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици
Модул II: КИНЕМАТИКА МАТЕРИЈАЛНЕ ТАЧКЕ	*- Стицање знања о основним појмовима крутог тела и материјалне тачке. - Стицање знања о коначним једначинама кретања тачке. - Стицање знања о путањи, линија путање, закону пута, врсте кретања тачке. - Стицање знања о једнолико и једнолико промењиво кретање тачкеи кружном кретању тачке.	-дефинише праволинијско кретање материјалне тачке и направи разлику између равномерног и промењивог кретања -дефинише криволинијско кретање материјалне тачке -одреди путању,брзину и убрзање за карактеристичне врсте кретања материјалне тачке -црта кинематичке дијаграме -наведе примере праволинијског кретања,криволинијског и кружног крезања из машинске праксе	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (21 час) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул III: КИНЕМАТИКА КРУТОГ ТЕЛА	-Стицање знања о основним појмовима укутог тела -Упознавање са врстама кретања крутог тела и њиховим карактеристикама -Стицање знања за цртање и израчунавање брзине и убрзања према задатим подацима Стицање знања о апсолутном , релативном кретању и појму степена слободе кретања	-дефинише круто тело и наведе разлоге увођења претпоставке крутог тела -разликује врсте кретања крутог тела и наведе њихове карактеристике -црта и израчунава брзине и убрзања према задатим подацима -разликује апсолутно и релативно кретање -објасни појам степена слободе кретања	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (24 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул IV: КИНЕМАТИКА МЕХАНИЗАМА	- Стицање знања о појму механизма, члановима, кинематским паровима, кинематској вези и степенима слободе кретања - Стицање знања о конструкционално-функциналној класификацији механизама - Стицање знања о релативном,апсолутном кретању и анализипомерања кључних чланова механизама	-дефинише механизам,његове чланове и кинематске везе Изврши поделу механизама према типу конструкције и према функцији -разликује различите типове механизама и њихову примену -предвиди померање дела механизма на основу кретања његових осталих елемената -наведе примену механизама на машинама и уређајима из машинске праксе	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (12 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул V ДИНАМИКА МАТЕРИЈАЛНЕ ТАЧКЕ	- Стицање знања о основнм појмовима и предмету динамике. - Упознавање са Њутновим законима - Стицање знања о праволинијском, кривлинијском и специјалним случајевима кретања -Стицање знања о количини кретања, закону промене и закону одржавања количине кретања материјалне тачкеСтицање знања о појму и врсти енергије - Стицање знања о појму рада,снаге и степена корисног дејства -Упознавање са Даламберовим принципом за материјалних тачака	-дефинише динамику и анализира значај увођења масе при проучавању кретања -Прорачунава карактеристичне величине при праволинијском кретању материјалне тачке под дејством константне силе -рашава једноставније задатке из случајева праволинијског и криволинијског кретања материјалне тачке -објасни закон промене количине кретања и закон промене кинетичке енергије -дефинише рад,снагу и степен корисног дејства и врши њихово израчунавање на конкретним примерима -дефинише силу инерције и примени Даламберов принцип за материјалну тачку на конкретном примеру	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (24 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Модул VI ДИНАМИКА СИСТЕМА МАТЕРИЈАЛНИХ ТАЧАКА	-Стицање знања о појму материјалног система и сила које делују на материјални систем -Упознавање са појмовима масе и средишта система -Стицање знања о закону промене количине кретања система -Стицање знања о кинетичкој енергији и закону промене кинатичке енергије система - Упознавање са Даламберовим принципом за систем материјалних тачака	-дефинише материјални систем и силе које делују на њега -објасни појам центра маса -објасни закон о промени количине кретања и закон о промени кинетичке енергијесистема материјалних тачака -Примени даламберов принципза систем материјалних тачака на конкретном примеру	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (12 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VII ДИНАМИКА КРУТОГ ТЕЛА	-Стицање знања о кинетичкој енергији крутог тела -Стицање знања о појму рада силе која делује на круто тело	-прорачуна карактеристичне величине при транслаторном,кружном и раванском кретању крутог тела	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (6 часа) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VIII: ДИНАМИКА МЕХАНИЗАМА	-Упознавање са класификацијом и анализом сила у механизмима - Стицање знања о редукторима за велике преносне односе - Стицање знања о редукторима за прменљиве преносне односе	-уочи силе које се јављају у карактеристичним величинама -разликује према намени и конструкцији врсте редуктора и њихове компоненте	Физика,математика,техничка механика.механика (статика) 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (9 часова) • Подела одељења на групе по 15 ученика приликом реализације вежби • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	II
Предмет:	Отпорност материјала
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	37/37
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика да помоћу стечених знања и коришћењем литературе буду у могућности да реше различите техничке проблемске задатаке

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ПРЕТПОСТАВКЕ ОТПОРНОСТИ МАТЕРИЈАЛА	●- Стицање знања о основним појмовима и предмету отпорности материјала - Стицање знања о спољашњим и унутрашњим силама -Стицање знања о напонима и деформацијама -Стицање знања о врстама напрезања (основни појмови) -Упознавање са основним хипотезама и претпоставкама отпорности материјала	-дефинише отпорност материјала и набраја задатке отпорности материјала -разуме појам спољашњих и унутрашњих сила -објасни појам напона и деформација -објасни основне врсте напрезања-аксијално,смицање,увијање,савијање и смицање) -разуме и објасни потребу увођења претпоставки отпорности материјала	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (4 часа) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул II: АКСИЈАЛНО НАПРЕЗАЊЕ	*- Стицање знања о напонима и деформацијама при аксијалном напрезању,дијаграму напон-дилетација - Стицање знања о Хуковом закону и модулу еластичности - Стицање знања о дозвољеном напону и степену сигурности -Стицање знања о прорачуну аксијално напрегнутог штапа и условима за димензионисање -Стицање знања о затезању под утицајем сопствене тежине и утицају температуре на напоне -Стицање знања о површинском притиску	-дефинише аксијално напрезање -црта дијаграм и објасни Хуков закон -објасни криву динамичке чврстоће -дефинише дозвољени напон и појам степена сигурности -прорачуна аксијално напрегнут штап -објасни затезање под утицајем сопствене тежине -анализира утицај температуре на напоне Решава једноставне статички неодређене проблеме -дефинише појам површинског притиска	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика,машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (14 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Модул III: СМИЦАЊЕ	- Стицање знања о деформацијама и напонима при смицању - Упознавање са Хуковим законом при смицању - Стицање знања за модулу клизања Стицање знања о прорачуну елемената изложених смицању и условима за димензионисање	-објасни напоне и деформације при смицању -објасни Хуков закон при смицању -изврши прорачун елемената из техничке праксе изложених смицању	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика,машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (7 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул IV: ГЕОМЕТРИЈСКЕ КАРЕКТЕРИСТИКЕ РАВНИХ И ПОПРЕЧНИХ ПРЕСЕКА	- Стицање знања о врстама геометријских карактеристика равних пресека - Стицање знања о статичком моменту површине, моменту инерције површине - Упознавање са Хајгенс Штајнеровом теоремм - Стицање знања о полупречнику и елипси инерције и отпорном моменту површине	-набраја геометријске карактеристике равних пресека -дефинише и прави разлику између геометријских карактеристика равних пресека -примени Хајгенс-Штајнерову теорему на конкретном примеру -одреди положај главних централних оса за задати пример -израчуна главне моменте инерције за задату сложену фигуру,израчуна полупречник инерције и нацрта елипсу инерције -израчуна отпорни момент површине	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (15 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул V УВИЈАЊЕ	- Стицање знања о напонима и деформацијама при увијању штапа кружног попречног пресека - Упознавање са дијаграмом момента увијања и угловима увијања - Стицање знања о дијаграму тангенцијалних напона у попречном пресеку - Стицање знања о димензионисању лаких вратила	-објасни напоне и деформације при увијању штапа кружног попречног пресека -нацрта дијаграм момента увијања и углова увијања -нацрта дијаграм тангенцијалних напона у попречном пресеку -димензионише лака вратила (према дозвољеном напону и деформацији)	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (6 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VI САВИЈАЊЕ	-Стицање знања о појму чистог савијања и савијања силама - Стицање знања о напонима и деформацијама при чистом савијању - Стицање знања о нормалним и тангенцијалним напонима и деформацијама при савијању силама -Стицање знања о прорачуну носача изложених савијању и услови за димензионисање -Стицање знања о појму косог савијања	-направи разлику између чистог савијања и савијања силама -објасни напоне и деформације при савијању -прорачуна носач изложен савијању -разуме појам косог савијања	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (18 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VII ИЗВИЈАЊЕ	-Стицање знања о основним појмовима и претпоставкама код извијања -Стицањ знања о Ојлеровом обрасцу и величини критичне силе извијања -Упознавање са критичним напонима извијања и Омега поступком	-дефинише извијање и објасни појмове и претпоставке при извијању -наброји и направи разлику између четири основна случаја извијања -израчуна критичну силу и критични напон извијања -изврши Омега поступак	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (4 часа) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул VIII: СЛОЖЕНА НАПОНСКА СТАЊА	-Упознавање са основним појмовима сложеног напрезања - Стицање знања о ексцентричном притиску - Стицање знања о језгру пресека	-дефинише и препозна сложено напрезање -дефинише ексцентрични притисак -одреди максимални напон притиска и затезања -нацрта језгро пресека	машински елементи ,конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија/вежбе (6 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	I I
Предмет:	Машински елементи
Просветни гласник:	12
Годишњи фонд часова:	74/37
Недељни фонд часова:	4
Циљеви предмета	-Оспособљавање ученика да разликују карактеристичне машинске елементе и машинске делове, препознају принципе њиховог функционисања -Оспособљавање ученика да користе техничку документацију -Оспособљавање ученика да самостално прорачунају и димензионишу машинске делове -Развијање способности примене стечених знања у практичној настави -Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: СТАНДАРДИЗАЦИЈА И ТОЛЕРАНЦИЈЕ	- Стицање знања о разликама између машинских делова и машинских елемената - Стицање знања о различитим врстама машинских делова и елемената -Стицање знања о препознавању стандардних машинских делова и елемената -Стицање знања о неопходности увођења толеранција и остваривања налегања -Стицање знња о начину мерења и контроле облика и положаја површина -Стицање знања о врстама мерила дужине -Стицање знања о поступку мерења и контролисања дужинских мера -Стицање знања о мерењу предмета различитих облика и положаја помичним мерилима различитих типова, мерних опсега и различитих класа тачности -Стицање знања о мерењу различитих облика микрометрима за спољна и унутрашња мерења -Стицање знања о мерењу паралелности и равности површина -Стицање знања о формирању ознака налегања -Стицање знања о појмовима, напону, напрезању, степену сигурности, дозвољеном и критичном напону -Стицање знања о врсти радног оптерећења -Одерђивање и прорачун попречних димензија машинских делова -Стицање знања о концентрацији напона -Стицање знања о степену сигурности машинским деловима	- Објасни разлику између машинских делова и машинских елемената -Препозна различите врсте машинских делова и машинских елемената -Препозна стандардне машинске делове и елементе -Користи каталоге стандардних машинских делова и елемената -Разуме неопходност увођења толеранција и остваривања налегања -Објасни начине мерења и контроле облика и положаја површина -Наведе врсте мерила дужине -Опише поступак мерења и контролисања дужинских мера -Изведе мерење предмета помичним мерилима -Изведе мерења различитих облика микрометрима за спољна и унутрашња мерења -Изведе мерења паралелности и равности површина -Формира ознаке налегања -Објасни појмове напон, напрезање, степен сигурности, дозвољен и критични напон -Објасни врсте радног оптерећења -Одреди и прорачуна попречне димензије машинских делова -Објасни концентрацију напона -Одреди степен сигурности машинским деловима	Математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија/вежбе (61 часа) ● Одељење се дели у групе за вежбе по 15 ученика ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул II: РАЗДВОЈИВИ И НЕРАЗДВОЈИВИ СПОЈЕВИ	- Стицање знања о начину спајања два машинска дела од истих или различитих материјала нераздвојивим и раздвојивим везама - Стицање знања о разликама врсти навоја - Стицање знања о ознаци навоја -Стицање знања о извођење основа прорачуна завртањских веза -Стицање знања о различитим врстама заковица -Стицање знања о формирању закованог споја различитим поступцима -Стицање знања и извођење основа прорачуна закованих спојева -Стицање знања о различитим врстама заварених спојева -Стицање знања и извођење основа прорачуна заварених спојева -Стицање знања о формирању пресованих спојева -Стицање знања о различитим врстама опруга -Стицање знања о деформационим карактеристикама опруга -Стицање знања и извођење прорачуна притисних завојних цилиндричних опруга -Стицање знања о принципу рада гибњева	-Објасни начине спајања два машинска дела различитих материјала нераздвојивим и раздвојивим везама -Разликује врсте навоја - Објасни ознаку навоја -Изведе основе прорачуна завртањских веза -Препозна различите врсте заковица -Објасни формирање закованог споја различитим поступцима -Изведе основе прорачуна закованих спојева	Математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија/вежбе (50 часова) ● Одељење се дели у групе за вежбе по 15 ученика ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

		-Препозна различите врсте заварених спојева - Изведе основе прорачуна заварених спојева -објасни формирање пресованих спојева -Препознаразличите врсте опруга -Објасни деформационе карактеристике опруга -Изведе основе прорачуна притисних завојних цилиндричних опруга -Објасни принцип рада гибњева		

Образовни профил:	**Машински техничар за компјутерско конструисање**
Разред:	**III**
Предмет:	**Машински елементи**
Просветни гласник:	**12/2021**
Годишњи фонд часова:	**(Т)70+(В)35**
Недељни фонд часова:	**2+1**
Циљеви предмета	**Разликовање карактеристичних машинских елемената и делова, функција и улога сваког, коришћење техничке документације, димензионисање и одабир одговарајућег машинског елемента или машинског дела.**

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Елементи обртног кретања ● Преносници снаге	● Оспособљавање ученика да разликују карактеристичне машинске елементе и машинске делове, познају принципе њиховог функционисања и намену ● Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ● Оспособљавање ученика да самостално прорачунају и димензионишу машинске делове ● Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ● Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	● Зна врсте машинских елемената обртног кретања и функцију сваког, ● Зна врсте машинских елемената преносника снаге и принципијелну функцију сваког	● Корелација са: математика, Машински материјали, Механика, Машински елементи II, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења два часа недељно ● Вежбе се одвијају у специјализованој учионици са са групом до 15 ученика један час недељно ● Препорука је да се настава одвија наизменично двочас теоријске наставе, односно двочас вежби
Елементи обртног кретања **Осовине и вратила:** 1. Конструкциониоблици вратила и осовина 2. Оптерећење вратила и осовина 3. Прорачун чврстоће вратила и осовина 4. Критични напони вратила и осовина 5. Степен сигурности 6. Димензионисање вратила и осовина 7. Прорачун крутости вратила и осовина 8. Прорачун динамичке стабилности вратила и осовина	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе, вратила и осовине, познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају и димензионишу вратило и осовину ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Разликује намену вратила и осовина 2. Разликује конструкционе облике вратила и осовина 3. Наведе врсте оптерећења вратила и осовина 4. и 5.Одреди отпоре ослонаца вратила и осовина. Одреди критичне напоне и степе сигурности вратила и осовина 6.7. и 8.Разуме основе прорачуна вратила и осовина. Димензионише вратила и осовине	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења два часа недељно

Самосталне вежбе вратила и осовина: **1.** Прорачун чврстоће вратила и осовина **2.** Димензионисање вратила и осовина **3.** Прорачун крутости вратила и осовина 4. Прорачун динамичке стабилности вратила и осовина	1. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун чврстоће вратила и осовина на основу задатих полазних података 2. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради димензионисање вратила и осовина на основу задатих полазних података 3. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун крутости вратила и осовина на основу задатих полазних података 4. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун динамичке стабилности вратила и осовина на основу задатих полазних података	1. Ученик зна да изврши прорачун чврстоће вратила и осовина на основу задатих полазних података 2. Ученик димензионише вратило и осовина на основу задатих полазних података 3. Ученик ради прорачун крутости вратила и осовина на основу задатих полазних података 4. Ученик ради прорачун динамичке стабилности вратила и осовина на основу задатих полазних података и израчунатих величина у току прорачуна.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. За самосталне вежбе ученика потребно је припремити потребне машинске делове и елементе. 2. Свака вежба се изводи тако што се израђују задаци који ће се примењивати у практичној настави и стручним предметима 3. Вежбе се могу радити индивидуално, рад у групи, а најбоље се показао рад у пару код овог типа вежби
Клизни и котрљајни лежаји: 1. Трење у клизним лежајима 2. Врсте клизних лежаја 3. Материјали за клизне лежаје 4. Систем обележавања лежаја 5. Основни типови котрљајних лежаја 6. Одређивање еквивалентног динамичког оптерећења лежаја	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе, клизни и котрљајни лежаји, познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају и димензионишу котрљајни лежај и клизни лежај ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Разликује врсте лежаја и њихову примену 2. Објасни означавање лажаја 3. Наведе основне карактеристике клизних и котрљајних лежаја 4. Одреди еквивалентно динамичко и статичко оптерећење лежаја 5. Наведе критеријуме избора лежаја	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења, два часа недељно.
Самосталне вежбе лежаја: 1. Одређивање еквивалентног динамичког и статичког оптерећења лежаја 2. Избор лежаја	1.Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун еквивалентног динамичког и статичког оптерећења лежаја на основу задатих полазних података и изврши избор одговарајућег.	1. Ученик зна да уради прорачун еквивалентног динамичког и статичког оптерећења лежаја на основу задатих полазних података и изврши избор одговарајућег.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.За самосталне вежбе ученика потребно је припремити потребне машинске делове и елементе. 2.Свака вежба се изводи тако што се израђују задаци који ће се примењивати у практичној настави и стручним предметима 3. Вежба се ради индивидуално,
Спојнице: **1.** Задатак, подела и врсте спојница **2.** Нераздвојиве спојнице **3.** Раздвојиве спојнице 4. Специјалне спојнице	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе спојнице познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају и одаберу спојницу ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Разликује врсте спојница 2. Наброји врсте спојница и објасни њихову улогу 3. Објасни задатак и улогу спојница	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења, два часа недељно.
Преносници снаге **Фрикциони преносници:** **1.** Фрикциони преносници са сталним преносним односом **2.** Фрикциони преносници са променљивим преносним односом 3. Прорачун фрикционих преносника	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе фрикциони преносници, познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају фрикциони пар ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Разликује врсте преносника снаге и њихове елементе 2. Наведе основне карактеристике и поделу фрикционих преносника 3. Изврши прорачун фрикционих преносника	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења два часа недељно 2. Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности.

Самосталне вежбе фрикционих преносника: **1.** Одређивање преносног односа преносника снаге 2. Прорачун фрикционих преносника	1. .Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради и израчуна преносни однос задатог преносника снаге. 2. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун фрикционих преносника, на основу задатих полазних величина.	1. Ученик ради и израчунава преносни однос задатог преносника снаге. 2. Ученик ради прорачун фрикционих преносника, на основу задатих полазних величина.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Вежбе се изводе са групом од највише 15 ученика у специјализованој учионици сапотребним машинским деловима и елементима 2. Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности.
Зупчасти преносници: 1. Цилиндрични зупчасти парови 2. Цилиндрични зупчасти парови са косим зупцима 3. Конструкциони облици тела зупчаника 4. Чврстоћа зупчастих парова 5. Конусни зупчасти парови 6. Пужни парови	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе зупчасти преносници, познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају зупчасти пар ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Препозна врсту зупчастог пара 2. Објасни основне геометријске и кинематске величине цилиндричног зупчастог пара 3. Опише напонско стање у подножју зупца 4. Разликује врсте разарања на боковима зубаца 5. Опише геометријске и кинематске величине које се уносе на радионичке цртеже зупчаника 6. Објасни поступак провере носивости подножја зубаца 7. Објасни поступак провере носивости бокова зубаца	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења два часа недељно 2. Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности, као и цртежи одговарајућих зупчаника
Самосталне вежбе зупчаника: 1. Одређивање основних геометријских величина цилиндричног зупчастог пара	1. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун зупчастог пара и димензионише их, на основу задатих полазних величина	1. Ученик ради прорачун зупчастог пара и димензионише их, на основу задатих полазних величина	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Вежбе се изводе са групом од највише 15 ученика у специјализованој учионици сапотребним машинским деловима и елементима 2.Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности.
Ремени и ланчани преносници: 1. Подела ланаца 2. Прорачун носивости ланца 3. Напрезања и напони и ремену (каишу) 4. Одређивање попречног пресека ремена 5. Конструкциони облици ремена Ремени парови	➢ Оспособљавање ученика да разликују машинске елементе ремени и ланчани преносници, познају принципе њиховог функционисања и намену ➢ .Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају ремени и ланчани пар ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. .Ученик зна да објасни ланчани пар 2. Ученик зна да објасни ремени пренос (принцип рада, елементи,спајање и затезање 3. Опише поступак провере радног века ремена 4. Изабере стандардне мере каиша 6.Одреди силу затезања ременог пара	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици са свим ученицима одељења два часа недељно 2. Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности, као и цртежи одговарајућих зупчаника
Самосталне вежбе ремених и ланчаних преносника: **1.** Одређивање силе затезања ременог пара 2. Прорачун носивости ланаца	1. Применом стеченеог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун и израчуна силе затезања ременог пара према задатим полазним подацима 2. Применом стеченог знања у теорији, ученик би требало да уради прорачун носивости ланца	1. Ученик ради прорачун и израчунава силе затезања ременог пара према задатим полазним подацима 2. Ученик ради прорачун носивости ланца	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Вежбе се изводе са групом од највише 15 ученика у специјализованој учионици сапотребним машинским деловима и елементима 2.Користи се илустровани материјал са потребним табелама за усвајање потребних вредности.

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Други
Предмет:	Компјутерска графика
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	111
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика за разумевање и коришћење могућности представљања геометријских модела помоћу рачунара. Овладавање принципима организације CAD софтвера и увежбавање њиховог коришћења. Припрема за даље образовање из области моделирања машинских делова и сколпова и метотике конструисања. Примена знања из техничког цртања на графичким задацима уз коришћење рачунара.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Кориснички интерфејс програма- радно окружење •Основни елементи радног окружења: - Насловна линија - Линија падајућих менија - Радна површина - Палете са командама - Статусна линија - Командна линија - Хоризантални и вертикални клизач - Координатни систем - Приказ координата - Курсор • Уређаји за комуникацију корисник-рачунар(тастатура, миш...) • Основне команде	Разумевање и савладавање основних елемената радног окружења програма за компјутерску графику, укључујући рад са координатним системом, радном површином, палетама са командама, падајућим менијима, статусним и командним линијама, клизачима и курсором. Овладавање употребом основних уређаја за комуникацију (тастатура и миш) и најосновнијих команди у програму за ефикасно креирање и манипулацију графичким објектима. Развијање практичне вештине за навигацију и рад у интерфејсу програма за компјутерску графику, коришћење свих основних алата и функција како би постигли високу продуктивност и ефикасност у стварању, обради и манипулацији графичким објектима.	• Покрене програм • Објасни радно окружење • Промени боју радне површине • Минимизира прозор, смањи и повећа прозор • Направи свој избор палета • Изврши селекцију/ деселекцију функцијских тастера у оквиру статусне линије • Објасни облик курсора у подручју радне области и изван радног простора • Објасни функцију сваког тастера понаособ • Наведе неке од основних команди (New,Open, Save, Save us, Undo, Redo,Plot, Propreties…) •Наведе начине задавања команди, завршавање, прекидање,поништавање или враћање команди	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Подешавање радних параметара цртежа, команде за контролу приказа • Радни параметри цртежа - Јединице за цртање(mm) - Границе цртежа • Snap and Grid, Polar Tracking, OSNAP, Dinamic Input • Селекције нацртаних објеката на екрану: • Појединачан избор • Вишеструки избор(слева-удесно, сдесна-улево) • Grip-ови • Команде за контролу приказа: • Померање цртежа без промене размере (Pan) • Увећање или умањење приказа (Zoom)	Овладавање подешавања радних параметара цртежа, као што су јединице за цртање и границе цртежа, као и употребом алата за позиционирање и оријентацију објеката (Snap and Grid, Polar Tracking, OSNAP, Dynamic Input), чиме ће побољшати прецизност и ефикасност у креирању графичких објеката. Научити како се селектују и манипулишу објекти на екрану користећи различите методе селекције (појединачан и вишеструки избор, Grip-ови), као и како се користе команде за контролу приказа (Pan, Zoom) за лакше управљање приказом и кретање кроз цртеже.	• Изврши избор јединица за цртање • Дефинише границе цртежа • Активира алате Snap and Grid, Polar Tracking, OSNAP, Dinamic Input • Дефинише мрежу и скоковито кретање Snap and Grid, • Изврши подешавање за прецизно нишањење и везивање за објекат-Object Snap • Изврши селекцију нацртаних објеката на екрану • Објасни примену Gripova за манипулацију над објектима(развлачење, померање, скалирање) • Објасни начине стартовања команди за контролу приказа • Примењује команде за контролу приказа	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Цртање , команде за цртање, команде за геометријску везу нацртаних објеката • Начини цртања - Посредством апсолутних координата - Посредством релативних координата - Посредством поларних координата - Усмеравањем • Команде за црање	Научити различите методе цртања у програмима за компјутерску графику, укључујући цртање посредством апсолутних, релативних и поларних координата, као и усмеравањем. Савладавање команде за цртање различитих геометријских објеката као што су линије, полигон, кружнице, лукови, елипсе, региони, блокови, текст и шрафирање. Овладавање коришћењем команди за геометријску везу нацртаних објеката, као што су подударност, управност,	● примењује апсолутне координате ● примењује релативне координате ● примењује поларне координате ● примењује општију за ортогонално цртање ● користи команде за цртање ● дефинише стил текста у цртежу ● уноси краће текстове- Single Line Text ● уноси текст у облику пасуса -Multiline Text	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција,	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

- Линија (Line),полуправа (Ray), конструкциона линија (Construction line), дупла линија(Polyline), мулти-сегментна(Multiline) линија,полигон(Polygon), правоугаоник(Rectangle), лук(Arc), кружница(Circle), глатка крива линија(Spline), елипса(Ellipse), тачка(Point), регион(Region), табела(Table) шрафирање(Hatch), блокови (Make block), инсертовање(Insert Block),унос текста(Text) • Команде за геометријску везу нацртаних објеката: -Подударност две тачке (Coincident), управност (Perpendicular), паралелност (Paralel), тангентност (Tangent), -хоризонталност (Horizontal), вертикалност (Vertical), -колинеарност (Collinear), концентричност (Concentric), -спајање две криве линије са корекцијом споја (Smooth), -симетричност (Symmetric), једнакост дужина (Equal), -фиксирањ (Fix)	паралелност, тангентност, хоризонталност, вертикалност, колинеарност, концентричност, симетрија и једнакост дужина, као и коришћење алата за спајање кривих линија и фиксирање објеката, чиме ће побољшати прецизност и квалитет цртежа.	● користи команде за геометријску везу нацртаних објеката	Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	
Модификација нацртаних Објеката Команде за модификацију нацртаних објеката: -Брисање (Erase), копирање (Copy Object), копирање као огледало (Mirror), паралелно копирање (Offset), вишеструко копирање (Array), померање (Move), ротирање (Rotate),скалирање (Skale), развлачење (Stretch),продужавање/скраћивање (Lengthen), одсецање (Trim),продужавање (Extend), прекид у тачки (Break at Point),прекиди змеђу две тачке (Break), спајање више објеката (Join),обарање ивица (Chamfer), заобљавање ивица (Fillet), спајање кривих линија (Blend curves), „разбијање“ сложених објеката(Explode)	Савладавање команде за модификацију нацртаних објеката, укључујући брисање, копирање, померање, ротирање, скалирање, развлачење, продужавање и скраћивање објеката, као и технике као што су сечење, спајање, заобљавање ивица, као и разбијање сложених објеката, чиме ће се побољшати способности за ефикасну и прецизну измену и обраду цртежа. Овладавање напредним техникама модификације објеката, као што су паралелно копирање, вишеструко копирање, спајање кривих линија, као и рад са алатима за обарање ивица и прекиде између тачака и линија, чиме ће омогућити боље манипулисање и прилагођавање графичким објектима у различитим контекстима.	• користи команде за модификацију нацртаних објеката	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Ниво или слој – layer • Команде у дефинисању новог layer-a: -Укључен/искључен (On/Of), залеђен/одлеђен (Freeze/Thaw), -закључан/откључан (Lock/Unlock), боја (Color), тип линије -(Linetype), дебљина линије (Lineweight), начин штампања(Plotstyle), штампање/ нештампање (Plot/Don, t Plot). • Команда за промену размере одређених типова линија - LTS	Овладавање коришћења команди за дефинисање и управљање слојевима у програму за компјутерску графику, укључујући укључивање/искључивање слојева, залеђивање/одлеђивање, закључавање/откључавање, као и подешавање својстава као што су боја, тип линије, дебљина линије и начин штампања. Коришћење команде за промену размере типова линија (LTS) и оптимизација рада са слојевима за ефикасно управљање графичким објектима, као и за боље припреме за штампање цртежа.	•Дефинише ниво или слој – layer ● објасни начине позивања команде за дефинисање нивоа или слоја – layer-a ● креира нови layer ● изврши избор текућег layer-a ● промени layer нацртаног објекта ● промени размере одређених типова линија - LTS	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Котирање • Дефинисање котног стила (Dimension Style) • креирање новог стила котирања-картице: - Lines - Simbols and Arrows - Text - Fit - Primary Units - Alternate Units - Tolerances • Команде за котирање: - хоризонталних и вертикалних мера (Linear), косих линија (Alignet), мерење дужине лука (Arc length), дефинисање кордината (Ordinate),радиуса (Radius), креирање изломљене линије на коти полупречника (Jogged), пречника (Diametar), угла (Angular), брзо котирање (Quick Dimension), паралелно котирање (Baseline), редно котирање (Continue), дефинисање међу котних одстојања (Dimension Space), пресецање коте (Dimension Break); постављање показивача (Multileader),дефинисање толеранција (Tolerance), обележавање центра кружнице (Center mark), креирање изломљених линија на дужим котама (Jogged Linear), контрола коте (Inspection), промена положаја котног броја (Dimension Edit), измена коте (Dimension Text Edit),ажурирањ котног стила (Dimension Update),	Научити како се дефинишу и креирају нови котни стил у програму за компјутерску графику, подешавајући параметре као што су линије, симболи и стрелице, текст, јединице, алтернативне јединице и толеранције, чиме ће осигурати тачност и јасноћу котаже у цртежима. Овладавање употребом различитих команда за котирање, као што су котирање хоризонталних и вертикалних мера, углова, радиуса, пречника, као и напредним командама за брзо котирање, дефинисање толеранција, пресецање коте, постављање показивача и измену котних података, чиме ће побољшати своје вештине у прецизном и ефикасном креирању техничких цртежа.	• Објасни начине позивања команде за дефинисање котног стила • дефинисање котног стила (Dimension Style) • креирање новог стила котирања-картице: • подеси различите карактеристике котног стила • креира сопствени стил котирања • користи команде за котирање	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Израда техничких цртежа • Изометрија • Креирање цртежа • Додавање погледа • Пројекције • Пресеци • Модификовање погледа • Додавање детаља: – котирање – осне линије – остали помоћни елементи – модификовање помоћних елемената. • Опрема цртежа: • оквир и таблица (радионичка и склопна) • Генерисање таблице • Модификација таблице • Котирање елемената • Ознаке за толеранције • Технички цртеж предмета који се обрађују поступцима ручне обраде (стругање спољашњих површина, глодање равних површина)	Научити како се израђује технички цртежи, укључујући рад са изометријом, креирање различитих пројекција, додавање погледа и пресека, као и модификовање погледа и додавање детаља као што су котирање, осне линије и други помоћни елементи, чиме ће се осигурати прецизност и јасноћа цртежа. Савладати опрему техничког цртежа, укључујући рад са оквирима и таблицама (радионичким и склопним), генерисање и модификацију таблица, као и додавање ознака за толеранције и котирање елемената, како би се припремили цртежи за израду и обраду предмета који се обрађују поступцима ручне обраде (стругање, глодање и др.).	• Нацрта изометријски изглед предмета • креира цртеже • примењује додавање погледа • користи модификовање погледа • примењује пројекције • примењује пресеке • користи додавање детаља • котира елементе према стандардима техничког цртања • унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима • чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их • скицира и нацрта делове у пресек • нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде на основу познатих техничких цртежа • нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде према задататим димензијама • опрема цртеже • генерише таблице(template) • модификује таблице	Техничко цртање, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за информатику, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Трећи
Предмет:	Моделирање машинских елемената и конструкција
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	Вежбе 105, настава у блоку 60
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Усвајање знања и вештина неопходних за практичну примену приликом конструисања како елемената тако и конструкција. Оспособљавање ученика за коришћење стандардних и препоручених вредности и величина из таблица, графикона и дијаграма. Обједињавање знања из машинских елемената, технологије обраде и компјутерске графике.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Принципи моделирања 2D скица: цртање праве линије, кружнице, кружног лука, елипсе, елиптичког лука, правоугаоника и сл.; модификовање претходно нацртаног (продужавање, исецање, заобљавање и сл.); котирање нацртане 2D скице. • Једноставније типске 3D форме, добијене извлачењем и/или ротацијом претходно нацртане 2D скице. • Основне Boolean операција над моделима (унија, разлика и пресек). • Дефиниција типских форми (Feature) и њихови параметри. • Модификација геометрије постојеће 3D форме. • Геометријске типске форме: заобљена ивица (заобљење једне или више ивица, заобљење ивица константним и/или променљивим радијусом, заобљење ивица укружно, елиптично и сложено, заобљење ћошкова. Закошења ивица (истих и/или различитих мера заобљења, дефинисањем угла и дужине закошења). • Такозидни елементи (константне и променљиве дебљине зида). • Технолошке типске форме: рупе, отвори, са или без навоја, са или без улазно/излазних конуса. • Козметички навој (спољашњи или унутрашњи). • Сложене типске форме (скуп више геометријских и технолошких типских форми). • Типске форме типа завојнице. • Једноструко или вишеструко копирање 3D форми. • Моделирање 3D модела поједностављене и сложене геометрије. • Конверзија модела у стандардне формате за размену типа: IGS, STEP, STL и сл. Креирање референтних (помоћних) равни. • Дефинисање помоћних оса (правих линија). • Формирање рефрентних тачака и/или координатних система. • Моделирање раванских и просторних кривих линија. • Визуализација модела: жичани модел, модел са приказаним скривеним ивицама, осенчени приказ модела. • Употреба команди за контролу приказа 3D модела(транслација, ротација, увећање/смањење). • Фото реалистични приказ	Усвајање и примена знања и вештина неопходних за коришћење модула за површинско, хибридно и параметарско моделирање	Дефинише 2D скицу, на основу претходно наученог: да нацрта и модификује елементарне геометријске облике (права линија, кружница, кружни лук, елипса, елиптички лук, правоугаоник и сл.). Дефинише све геометријске мере нацртане 2D форме(да искотира 2D скицу). • Користи једноставније типске 3D форме применом претходно дефинисане 2D скице. • Наведе и разуме основе Boolean операција над моделима. • Дефинише типске форме (Feature) и њихове параметре. • Начини и примени модификацију облика и мера нацртаних 3D форми. • Користи геометријске типске форме. • Научи поједностављено цртање танкозидних елемената. • Примени стечена знања при цртању технолошких типских форми. • Користи сазнања при цртању тзв. козметичких навоја(спољашњих или унутрашњих). • Моделира сложене типске форме. • Израђује типске форме типа завојнице. • Користи алате за једноструко и/или вишеструко копирање 3D форми. • Примени стечена сазнања на моделирање једноставних и сложених 3D модела. • Примењује технике конверзије модела у друге формате • Креира референтне (помоћне) равни. • Дефинише референтне осе.	Машински елементи, Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.

		• Формира референтне тачке и координатне системе.Моделира криве линије (у равни и/или простору) • Разуме значај визуализације модела: жичани приказ модела, приказ скривених ивица модела и осенчени приказ. • Користи команде за контролу приказа 3D модела (транслација,ротација, увећање/смањење). • Разуме фото реалистични приказ.		
Моделирање стандардних и нестандардних машинских делова • Моделирање стандардних машинских делова и облика. • Моделирање нестандардних машинских делова. • Моделирање машинских елемената: вијак, навртка, подлошка,чивија, вратило, осовина, заковица, клин, зупчаник са правим зупцима, зупчаник са косим зупцима, пужни пар, ланчаник, ременица, ремен	Усвајање и примена знања и вештина неопходних за моделирања стандардних и нестандардних машинских елемената	Моделира стандардне машинске делове и облике. • Изведе моделирање нестандардних машинских делова и облика. • Научи моделирање машинских елемената: вијак, навртка, подлошка, чивија, вратило, осовина, заковица, клин, зупчаник са правим зупцима, зупчаник са косим зупцима, пужни пар, ланчаник, ременица, ремен	Машински елементи, Техничко цртање, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.
Моделирање склопова и конструкција • Принцип спајања елемената у склоп: слепљивање површина, поравнавање површина ивица и темена, саосна склапања, уметања и завојни спојеви, шема монтаже. • Контрола преклопа и зазора машинских делова у креираном подсклопу/склопу. • Коришћење стандардних база лежајева, спојница, конструкција и сл.	Усвајање и примена знања и вештина неопходних за коришћење модула за пројектовања склопова	• Изведе моделирање свих компоненти склопа, а потом изврши њихово спајање у подсклопове и/или склопове. • Изврши контролу преклопа и зазора у подсклопу/склопу. • Користи базу стандардних елемената	Машински елементи, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.
Блок настава • Моделирање једноставних машинских делова. • Моделирање нестандардних и стандардних машинских делова и облика. • Принцип спајања елемената у склоп: слепљивање површина, поравнавање површина ивица и темена, саосна склапања, уметања и завојни спојеви, шема монтаже. • Коришћење стандардних база: навојних спојева, лежајева, зупчаника, спојница и др	Усвајање знања и вештина неопходних за практичну примену приликом конструисања како елемената тако и конструкција. Оспособљавање ученика за коришћење стандардних и препоручених вредности и величина из таблица, графикона и дијаграма.	• Изведе моделирање једноставних машинских делова и облика. • Изведе моделирање нестандардних и стандардних машинских делова и облика. • Моделира склоп, тј. да изврши спајање компоненти у склоп. • Користи базу стандардних машинских елемената	Машински елементи, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Четврти
Предмет:	Моделирање машинских елемената и конструкција
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	Вежбе 96, настава у блоку 60
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Усвајање знања и вештина неопходних за практичну примену приликом конструисања како елемената тако и конструкција. Оспособљавање ученика за коришћење стандардних и препоручених вредности и величина из таблица, графикона и дијаграма. Обједињавање знања из машинских елемената, технологије обраде и компјутерске графике.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Моделирање компонети склопа и склопа, са генерисањем техничке документације • Формирање радионичких и склопног цртежа на основупостојећих модела машинских делова и склопа. Техничка документација се креира на бази постојећих знања. При томе се користе креирани погледи, пресеци, полупресеци, делимични пресеци и сл.. • Употреба постојећих шаблона табела или цртање табела за радионички, тј. Склопни цртеж. • Генерисање саставнице. • Дефинисање изометриског приказа за сваки машински део склопа на радионичком цртежу. • Приказ изометријског и/или тзв. Exploded View-а скопа на склопном цртежу. • Одређивање класа површинске храпавости на цртежу. • Одређивање теолеранција мера. • Одређивање толеранција облика и положаја	Разумевање принципа моделирања компонената и склопова Овладавање техничким и практичним вештинама које омогућавају самостално креирање и интерпретирање техничких цртежа машинских елемената и конструкција.	• Формира радионичке и склопни цртеж на основу претходно израђених 3D модела машинских делова и склопа. Цртеже креира на основу стечених сазнања, користећи и дефинишући при том погледе, пресеке, полупресеке, делимичне пресеке и сл. • Користи или нацрта потребну табелу за радионички, односно склопни цртеж. • Изврши генерисање саставнице. • Дефинише изометриске приказе појединачних машинских делова на радионичком цртежу. • Прикаже изометријски и/или тзв. Exploded View склопа на склопном цртежу. • Дефинише класе површинске храпавости на цртежу. • Дефинише толеранције мера на цртежу. • Дефинише толеранције облика и положаја на цртежу.	Машински елементи, Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.
Монтажа • Растављање позиција у склопу. • Униформност поступка и начина склапања делова у склоп, редослед склапања, склопивост и функционалност склопа. • Растављен цртеж склопа. • Приказ сваког појединачног дела у склопу (визуализација)	Овладавање способностима за разумевање, моделирање, и оптимизацију процеса склапања машинских елемената и конструкција, како би се ефикасно креирали функционални и лако склопиви системи.	• Разуме улогу и функцију делова у склопу. • При монтажи води рачуна о униформности поступка и начина склапања делова у склоп, редоследа склапања, склопивости и функционалности склопа. • Растави позиције склопа. • Приказује сваки део у склопу (визуализација).	Машински елементи, Техничко цртање, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.
Блок настава-рад са лимовима • Креирање делова који настају савијањем лима – тзв. процес Sheet metal. • Примена принципа савијања лимова у 3D форме. • Развијање претходно искројених 3D форми лимова у 2D форму. • Уклапање 2D форме у стандардне димензије полуфабриката са максималним искоришћењем. •Моделирање алатних форми у процесима савијања лима на пресама	Овладавање теоријом и праксом процеса савијања лима, од почетног моделирања 3D делова до израде оптимизованих 2D форми за производњу, са фокусом на максималну ефикасност, прецизност и усклађеност са индустријским стандардима.	• Користи технику креирања лимених делова, тј. да примени процес савијања лимова (Sheet metal). • Разуме и примењује принципе савијања лима. • Развија претходно моделиране 3D форме лимова у 2D форму. • Уклопи 2D форму у стандардне димензије полуфабриката водећи при томе рачуна о оптимизацији искоришћења материјала. • Да моделира алатне форме у процесима савијања лима на пресама.	Машински елементи, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.
Блок настава-ливење и ковање • Моделирање ливених облика. • Формирање шупљине калупа, односно моделирање калупа за ливење под притиском. • Моделирање патрице и матрице у процесима бризгања пластике и пластичних епрувета. • Моделирање кованих облика	Овладавање теоријом и праксом моделовања ливених, бризганих и кованих облика, уз примењивање савремених метода за пројектовање, оптимизацију и симулацију ових сложених производних процеса..	• Изведе моделирање ливених облика. • Формира шупљине калупа за ливење, тј. да моделира калуп за ливење под притиском (MOLD-CAVITY) • Моделира патрице и матрице у процесима бризгања пластике и пластичних епрувета. • Изведе моделирање кованих облика.	Машински елементи, Техничко цртање, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.

Образовнипрофил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Трећи
Предмет:	Технолошки поступци
Просветни гласник:	12/2021
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема, упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи, упознавање различитих врста мерних и контролних средстава, упознавање основних облика организације контроле квалитета

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Припремци, квалитет и тачност обраде	- Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема -Упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи -Упознавање различитих врста мерних и контролних средстава -Упознавање основних облика организације контроле квалитета	-Разликује врсте операција, захвата, пролаза -Наведе критеријуме који утичу на избор врсте припремака -Познаје претходну обраду припремака -Разликује додадтке за обраду -Наведе појам и значај квалитета обраде површине -Наведе везу између квалитета и методе обраде -Наведе појам тачности обраде, тачност мера, тачност облика, тачност положаја -Наведе грешке обраде, основне узроке и методе постизања тачности и квалитета обраде -Разликује дозвољена одступања у процесу обраде -Објасни утицај компјутерски управљаних машина на квалитет обраде -Објасни утицај управљачке јединице, погонског и мерног система на квалитет обраде	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (10 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Општи принципи за разраду технолошких поступака	- Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема -Упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи -Упознавање различитих врста мерних и контролних средстава -Упознавање основних облика организације контроле квалитета	-Познаје редослед разраде: према конструкцијској, технолошкој и експлоатацијској информацији -Изврши анализу радионичког цртежа (општи преглед цртежа, преглед прописаног материјала, преглед кота, преглед дозвољених одступања и знакова обраде, преглед с обзиром на могућност уградње) и технологичност конструкције -Изврши избор и конструисање припремака -Изврши избор методе и врсте обраде и редоследа -Утврди број и редослед операција (концентрација и рашчлањавање операција), начин базирања, стезања и избор машине -Познаје поделу операција на захвате и утврђивање технолошких мера и толеранција -Изабере стезни прибор (с обзиром на задатак елемената за стезање и захтеве које елементи за стезање морају да испуне), избор резних алата и мерних инструмената -Изврши избор елемената режима резања -Одреди времена израде -Одреди трошкове обраде и избор најповољније варијанте обраде (техноекономска анализа) -Изради технолошку документацију -Припреми податке за конструисање стезних прибора -Изради технолошку документацију (носачи информације) -Изради технолошку документацију: технолошка карта (операциони лист) и инструкциони лист	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (20 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Разрада карактеристичних индивидуалних поступака	- Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема -Упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи -Упознавање различитих врста мерних и контролних средстава -Упознавање основних облика организације контроле квалитета	-Разрађује поступак обраде вратила: конструктивни облици, технологичност и тачност, припремци, редослед обраде, начина базирања и стезања, машине, алати и прибори -Разрађује поступак обраде на револвер стругу шипкастог материјала: технологичност и тачност, припремци, редослед обраде, начини базирања и стезања, машине и алати	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (20 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Пројектовање технолошких процеса монтаже	- Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема -Упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи -Упознавање различитих врста мерних и контролних средстава -Упознавање основних облика организације контроле квалитета	-Познаје монзажни процес, делови монтажног процеса (операција, захват, покрет), машинска група, подгрупа, склопови, подсклопови, делови -Познаје технолошки поступак монтаже (склапање, уклапање, монтирање). Израда шеме монтаже -Објасни мерне ланце -Користи методе решавања мерних ланаца -Изврши избор организационог модела монтаже -Одреди редослед монтажних операција -Изабере алат и прибор за монтажу, зна контролу, регулисање и испитивање производа -Прикаже изабрани пример монтаже	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (12 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Организација контроле квалитета	- Оспособљавање за активно праћење технолошких поступака и за решавање технолошких проблема -Упознавање значаја технолошке мерне и контролне функције у производњи -Упознавање различитих врста мерних и контролних средстава -Упознавање основних облика организације контроле квалитета	-Изврши организацију контроле квалитета у различитим производним процесима -Објасни стопроцентну, статистичку контролу квалитета -Изврши избор система контроле квалитета -Познаје значај службе квалитета и њену повезаност са осталим функцијама -Наведе задатке службе контроле квалитета	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (8 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	III
Предмет:	Технологија механичких спојева
Просветни гласник:	12/2021
Годишњи фонд часова:	(Т)35+(В)70
Недељни фонд часова:	1+2
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика да разликује карактеристичне машинске елементе и машинске склопове; коришћење техничке документације; Самостално димензионисање и прорачун машинских делова; Примена стечених знања у пракси;Развијен смисао за тачност и прецизност.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Заковани спојеви ● Навојни спојеви ● Жлебни спојеви ● Стезни спојеви ● Еластични спојеви	● Оспособљавање ученика да сагледају значај спајња у домену сигурности и поузданости машинских конструкција ● Оспособљавање ученика да објасни улогу места спајања у ланцу од идеје до реализације машинске конструкције ● Оспособљавање ученика да самостално формира структуру спајња једноставних склопова или машинских конструкција ● Развијање способности примене основних принципа спајања ● Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ● Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	● Ученик сагледава значај спајња у домену сигурности и поузданости машинских конструкција ● Ученик зна да објасни улогу места спајања у ланцу од идеје до реализације машинске конструкције ● Ученик да самостално формира структуру спајња једноставних склопова или машинских конструкција ● Ученик је овладао способностима примене основних принципа спајања ● Ученик је оспособљен да примени стечено знање у практичној настави ● Ученик је развио смисао за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	● Корелација са предметима: Математика, Механика, Машински елементи II и III, Конструисање ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици ● Предмет се реализује кроз вежбе у специјализованој учионици и то са групама до 15 ученика ● Препорука да се наизменично по недељама реализује два часа теорије, односно двочас вежби
Заковани спојеви: 1. Формирање закованих спојева 2. Заковани спојеви делова од лаких метала 3. Вежба: Формирање закованог споја	➢ Оспособљавање ученика да сагледа значај спајња заковицама у домену сигурности и поузданости машинских конструкција ➢ Оспособљавање ученика да објасни улогу места спајања заковицама у ланцу од идеје до реализације машинске конструкције	Ученик ће бити устању да: 1. Објасни технологију спајања челичних делова, лимова и профила поступком закивања. Изабере потребне геометријске величине заковица сагласно примењеном поступку закивања. Формира заковани спој. Пропише редослед закивања заковица 2. Објасни технологију спајања делова од лаких метала и његових легура 3. Изабере потребне геометријске величине заковица сагласно примењеном поступку закивања. Формира заковани спој.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици **2.** Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Навојни спојеви: 1. Навојни спојеви, домен примене и заштита од корозије 2. Завртњеви и навртке 3. Непритегнути навојни спојеви 4. Притегнути навојни спојеви 5. Алати за притезање навојног споја 6. Осигурање навојних спојева **7.** Вежба: Формирање завртањске везе **(подешене и неподешене)**	➢ Оспособљавање ученика да самостално формира структуру спајња навојним спојем једноставних склопова или машинских конструкција ➢ Развијање способности примене основних принципа спајања навојним спојем ➢ Развијање способности примене стечених знања навојних спојева у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Изабере толеранције навојног споја 2. Изабере одговарајућу завртањску везу сагласно њеним радним условима 3. Формира завртањску везу, поедешену и неподешену 4. Користи различите алате и прибор за притезање завртањске везе 5. Користи различите поступке осигурања завртањске веза од појаве лабављења 6. Правилно спроведе редослед притезања код групних завртањских веза 7. Прорачуна и формира завртањску везу подешену и неподешену	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика

Жлебни спојеви: 1. Оптерећења обртних машинских делова 2. Посрдни жлебни спојеви остварени уздзжним клиновима 3. Посредни жлебни спојеви остварени ускочницима 4. Непосредни жлебни спојеви **5. Вежба: Формирање жлебног споја**	➢ Оспособљавање ученика да сагледа значај спајња жлебом у домену сигурности и поузданости машинских конструкција ➢ Оспособљавање ученика да објасни улогу места спајања жлебним спојем у ланцу од идеје до реализације машинске конструкције	1. Одреди најповољнији међусобни положај жлебова на вратилу са аспекта максималне запреминске чврстоће 2. Разликује правилну од неправилне монтаже жлебних спојева **3.** и 4. Одреди најпогодније упаривање делова жлебних спојева у виду минималне неравномерности расподеле оптерећења код жлебних спојева 5.Формира жлебни спој на вратилу са аспекта максималне запреминске чврстоће	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Стезни спојеви: 1. Врсте стезних спојева 2. Посредни стезни спојеви **3.Вежба: Формирање стезног споја**	➢ Оспособљавање ученика да самостално формира структуру спајња стезним спојевима једноставних склопова ➢ Развијање способности примене основних принципа спајања стезним спојевима ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Одреди минимални и максимални преклоп код непосредних (пресованих) спојева сагласно радним условима (оптерећење, температура, крутост, храпавост додирних површина, степен сигурности) 2. Одреди температуру загревања спољашњег дела и температуру хлађењаунутрашњег дела код непосредно (попречно пресованих) спојева 3. Разликује правилна и неправилна конструкциона решења делова споја у погледу равномерност расподеле притиска на контактној површини делова споја 4. Изабере димензије еластичних конусних прстенова за формирање посредних стезних спојева 5.Формира стезне спојева	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Еластични спојеви: 1. Завојне притисне цилиндричне опруге 2. Стабилност притисних завојних опруга 3. Систем завојних притисних опруга **4. Вежба: Формирање еластичног споја**	➢ Оспособљавање ученика да самостално формира структуру спајња еластичним спојевима једноставних склопова ➢ Развијање способности примене основних принципа спајања опругама ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Провери стабилност опруга 2. Провери да ли су у свим тачкама попречног пресека жице опруге присутне саме елстичне деформације 3. Пропише тачност димензија и облика опруга 4.Разликује правилну од неправилне уградње опруге	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	IV
Предмет:	Технологија механичких спојева
Просветни гласник:	12/2021
Годишњи фонд часова:	(Т)32+(В)64
Недељни фонд часова:	1+2
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика да разликује карактеристичне машинске елементе и машинске склопове; коришћење техничке документације; Самостално димензионисање и прорачун машинских делова; Примена стечених знања у пракси;Развијен смисао за тачност и прецизност.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Уграђивање клизних и котрљајних лежаја ● Склапање зупчастих парова ● Угрђивања спојница	● Оспособљавање ученика да разликују карактеристичне машинске елементе и машинске склопове ● Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ● Оспособљавање ученика да самостално прорачунају, димензионишу машинске делове	● Ученик да разликује карактеристичне машинске елементе и машинске склопове ● Ученик зна да користи техничку документацију ● Ученик самостално прорачунава, димензионише машинске делове ● Ученик развија способности примене стечених знања у шрактичној настави	● Корелација са предметима: Математика, Механика, Машински елементи III, Конструисање. ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција	● Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици ● Предмет се реализује кроз вежбе у специјализованој учионици и то са групама до 15 ученика

● Примена мерних ланаца у склапању машинских делова ● Уходавање покретних механичких спојева	● Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ● Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	● Ученик је развијо смисао за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Препорука да се наизменично по недељама реализује два часа теорије, односно двочас вежби
Уграђивање клизних и котрљајних лежаја: 1. Формирање улежиштења у покретном ослонцу 2. Формирање улежиштења у непокретном ослонцу **3.** Алати за монтажу и демонтажу лежаја	➢ Оспособљавање ученика да разликује карактеристични лежај и и његову улогу у машинском склопу ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачуна, и усвоји лежај, који одговара задатим оптерећењима и машинском склопу ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност при монтажи лежаја у одговарајући ослонац	Ученик ће бити у стању да: 1. Објасни функцију улежиштења у покретном ослонцу. Опише поступак уграђивања лежаја у покретном ослонцу 2. Објасни функцију улежиштења у непокретном ослонцу. Опише шоступак уграђивања лежаја у непокретном ослонцу **3.** Разликује правилно и неправилно уграђивање лежаја	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Склапање зупчастих парова: 1. Цилиндрични зупчасти парови са правим и косим зупцима 2. Цилиндрични зупчасти парови са стреластим зупцима 3. Конусни зупчасти парови **4.** Пужни зупчасти парови	➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачуна, зупчасти пар, који ће пренети задато оптерећење у машинском склопу. ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност при спрезању зупчаника ➢ Оспособљавање ученика да самостално изврши прецизна мерења и контролу, коришћењем различитих метода и и одговарајуће апаратуре.	Ученик ће бити у стању да: 1. Објасни значај бочног зазора. Мери величину бочног зазора. 2. Измери траг ношења бокова спрегнутих зубаца. Објасни траг ношења бокова спрегнутих зубаца 3. Објасни одступања оса обртања спрегнутих зупчаника **4.** Чита прописана одступања геометријских и кинематских величина зупчатог пара на техничкој документацији	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Уграђивање спојница: 1. Одступања оса спајаних вратила 2. Круте спојнице **3.** Еластичне спојнице	➢ Оспособљавање ученика да разликује спојнице и њихову улогу у машинском склопу ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачуна, и усвоји спојницу, која безбедно може да пренесе задата оптерећењима у машинском склопу ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност при монтажи спојнице на одговарајућа вратила	1. Одступања оса вратила. Објасни утицај одступања оса вратила на избор спојнице 2. Објасни мереље коаксијалности вратила 3. Објасни уравнотежавање обода спојница **4.** Објасни уградњу крутих спојница	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Примена мерних ланаца у склапању машинских делова: 1. Линијски мерни ланци 2. Групна заменљивост делова 3. Клизни и котрљајни лежаји 4. Подешена групна завртањска веза	➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду ➢ Оспособљавање ученика да користи техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да формира мерни ланац код уградње клизних лежаја ➢ Оспособљавање ученика да формира мерни ланац код формирања групне подешене заврањске везе	1. Објасни поступак апсолутне заменљивости делова 2. Објасни поступак групне заменљивости 3. Примени мерни ланац код уграђивања клизних и котрљајних лежаја 4. Примени мерни ланац код формирања групне подешене завртањске везе	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика
Уходавање покретних механичких спојева: **1.** Уходавање контактних површина **2.** Радни услови процеса уходавања **3.** Зупчасти парови 4. Клизни и котрљајни лежаји	➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду ➢ Оспособљавање ученика да извеши успешно уходавање зупчастог пара ➢ Оспособљавање ученика да успешно изврши уходавање лежаја	1. Објасни значај уходавања на радну способност контактних површина 2. Наведе величине које утичу на процес уходавања 3. Објасни уходавање зупчастих парова **4.** Објасни уходавање лежаја	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Тема се реализује кроз теоријску наставу у учионици 2.Вежбе се реализују у специјализованој учионици са групом од највише 15 ученика

САМОСТАЛНЕ ВЕЖБЕ: 1. Формирање улежиштења у непокретном ослонцу 2. Подешена група завртањска веза	➢ Оспособљавање ученика да разликују карактеристичне машинске елементе и машинске склопове ➢ Оспособљавање ученика да користе техничку документацију ➢ Оспособљавање ученика да самостално прорачунају, димензионишу машинске делове ➢ Развијање способности примене стечених знања у практичној настави ➢ Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду	1. Ученик би требало да: - уради прорачун и димензионисање виталних елемената улежиштења --провери радне напоне и степен сигурности - опис монтаже и демонтаже, - радионичке цртеже делова улежиштења, - склопни цртеж 1. Ученик би требало да: - уради прорачун елемената групне завртањске везе --провери радне напоне и степен сигурности - опис монтаже и демонтаже, - радионичке цртеже делова групне завртањске везе - склопни цртеж	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Приликом реализовања вежбе одељење се дели на групе до 15 ученика.у специјализованој учионици и IT кабинету у трајању од два везана часа недељно. 2. Приликом реализовања вежбе одељење се дели на групе до 15 ученика.у специјализованој учионици и IT кабинету у трајању од два везана часа недељно.

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	IV
Предмет:	Конструисање
Просветни гласник:	12/2021
Годишњи фонд часова:	(Т)64+(В)96
Недељни фонд часова:	2+3
Циљеви предмета	Оспособљавање за самостално учествовање у конструктивној припреми производа, решавање задатака на пословима комјутерског конструисања и обликовања, развијање смисла за тачност, прецизност и естетски изглед.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
● Фазе процеса конструисања ● Типизација, унификација и стандардизација у процесу конструисања ● Толеранције, налегања и мерни ланци у процесу конструисања ● Конструисање са аспекта рационализације масе-лаке конструкције ● Конструисање са аспекта начина израде и монтаже ● Конструисање са аспекта поузданости	● Стицање основних стручно-теоријских знања за успешно решавање практичних задатака на пословима компјутерског конструисања и обликовања машинских елемената и машинских конструкција; ● Оспособљавање за самостално и организовано учествовање у конструктивној припреми производа; ● Развијање смисла за тачност, прецизност и естетски изглед	● Ученик је стекао основно стручно-теоријско знање за успешно решавање практичних задатака на пословима компјутерског конструисања и обликовања машинских елемената и машинских конструкција; ● Ученик је оспособљен за самостално и организовано учествовање у конструктивној припреми производа; ● Ученик је развијо смисао за тачност, прецизност и естетски изглед	● Корелација са: Математика, Машински материјали, Механика, Машински елементи II и III, Моделирање машинских елемената и конструкција ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Предмет се реализује кроз теоријску наставу и вежбе у учионици и специјализованој учионици (кабинету). ● Теоријски део предмета одвија се у учионици са препорученим темама, које су изложене даље у овом прилогу. ● Приликом реализовања вежби одељење се дели на групе до 15 ученика.у специјализованој учионици (IT кабинету) са препорученим темама, које су наведене у прилогу
Фазе процеса конструисања: **1.** Развој производа од идеје до репарације и рециклаже **2.** Дефинисање пројектног задатака **3.** Конципирање техничког решења **4.** Разрада техничког решења 5. Комлетирање техничке документације	➢ Оспособљавање за самостално и организовано учествовање у конструктивној припреми производа; ➢ Развијање смисла за тачност, прецизност и естетски изглед	Ученик ће бити у стању да: 1. Опише животни циклуспроизвида. Објасни листу захтева 2. Разликује елементарне од парцијалних функција. Изврши избор извршиоца елементарних функција 3. Формира техничке и економске критеријуме 4. Формира варијантна решења 5. Изврши избор компромисног решења	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици

Типизација унификација и стандардизација у процесу конструисања: 1. Типизација 2. Унификација 3. Стандардизација 4. Стандардни бројеви 5. Геометријска сличност димензија и облика	➢ Оспособљавање за самостално и организовано учествовање у конструктивној припреми производа ➢ Разумевање примене стандрда на коначну економску оправданост производа ➢ Развијање смисла за тачност, прецизност.	Ученик ће бити у стању да: 1. Разликује унифицирање од тпизираних делова 2. Објасни поступак формирања типизираних делова 3. Објасни Кошијев закон сличности 4. Изведе фактор пораста за оптерећење 5. Објасни значај стандардизације у проесу конструисања	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици
Толеранције, налегања и мерни ланци у процесу конструисања: **1.** Толеранције у конструисању **2.** Избор избор толеранција и налегања са аспекта функције, монтаже, израде, мерења, контроле и економског аспекта 3. Утицај температуре на налегање **4.** Толеранције облика и пложаја 5. Толеранције храпавости **6.** Линијски мерни ланац 7. Резултујућа мера	➢ Развијање смисла за тачност, прецизност. ➢ Разумевање утицаја температуре на дилатацију машинских делова и налегања машинских делова ➢ Разумевање утицаја храпавости површина на налегања и толеранције, као и утицај храпавости на цену производа ➢ Разуме примену линијских мерних ланаца на утицај финалне цене производа, без поремећаја функционалности конструкције.	Ученик ће бити у стању да: 1. Објасни критеријуме за избор квалитета и толеранције 2. Анализира утицај температуре на налегање машинских делова израђених од различитих материјала Ученик ће бити у стању да: 3. Објасни избор система налегања 4. Објасни зависност тојеранција дужинских мера и толеранција облика и положаја 5. Објасни зависност толеранција дужинских мера и толеранција храпавости површина 6. Формира линијски мерни ланац 7. Разликује резултујућу меру од толерисане мере. Одреди одступања резултујуће мере	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријски део наставе се одвија у учионици
Конструисање са аспекта чврстоће радног века: 1. Критични напони у статичким условима, амплитуда се не мења а број циклуса је мањи од 10^4 2. Критични напони у статички условима, амплитуда напона се не мења а број циклуса је већи од 10^4 3. Смитов дијаграм 4. Фактор асиметрије напона 5. Понашање машинских делова у условима променљивих напона 6. Хипотеза о линеарној акумулацији оштећења	➢ Оспособљавање за самостално и организовано учествовање у конструктивној припреми производа са аспекта чврстоће и радног века при статичким и радним оптерећењима ➢ Разумевање и примена Смитовог дијаграма ➢ Разумевање утицаја акумулативних оштењења на радни век машинског дела, коришћење Велерове криве	Ученик ће бити у стању да: 1. и 2. Одреди критични напон машинског дела у статичким условима за електропластичне и висококвалитетне материјале 3.Прикаже Смитов дијаграм 4.одреди критични напон машинског дела када је $\sigma_{sr} = const.$ $\sigma_d = const$ $\sigma_d/\sigma_{sr} = const$ 5.Прикаже промену радног напона на основу фактора симетрије напона.Прикаже спектар напона 6.Објасни предпоставке хипотеза о линеарној акумулацији оштећења Одреди радни век машинског дела на основу спектра напона и Велерове криве за машински део	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријски део наставе се одвија у учионици
Конструисање са аспекта рационализације масе-лаке конструкције: 1. Лаке машинске конструкције напрегнуте на затезање 2. Лаке машинске конструкције напрегнуте на савијање 3. Лаке машинске конструкције напрегнуте на увијање	➢ Ососособљавање за самостално и организовано учеше у конструисању и прорачуну лаких конструкција оптерећених на затезање, савијање и увијање	Ученик ће бити у стању да: 1. Објасни значај лаких конструкција. Прикаже зависност трошкова од масе конструкције. Објасни поступке за добијање лаких конструкција. Објасни утицај механичких карактеристика материјала на масу 2. Анализира утицај облика попречног пресека на масу машинског дела напрегнутог на савијање 3.Анализира утицај облика попречног пресека на масу машинског дела напрегнутог на увијање	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријски део наставе се одвија у учионици

Конструисање са аспекта начина израде и монтаже: 1. Ливени делови 2. Ковани делови 3. Делови обрађени скидањем струготине 4. Заварене конструкције 5. Монтажа делова	➢ Оспособљавање за одабир технолошког поступка при изради машинског дела ➢ Разуме основне принципе израде делова са аспекта монтаже и демонтаже.	Ученик ће бити у стању да: 1. Наведе поступке израде машинских делова. Објасни основне утицаје на избор поступка израде машинског дела. Прикаже добра и лоша конструкциона решења ливених делова 2. Наведе основне мере које треба испоштовати код кованих делова 3. Наведе основне мере које треба испоштовати код делова обрађених скидањем струготине 4. Прикаже добра и лоша решења код заварених конструкција 5.Прикаже добра и лоша решења са аспекта услова монтаже	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријски део наставе се одвија у учионици
Конструисање са аспекта поузданости: 1. Основни показатељи поузданости 2. Откази 3. Поузданост редне везе елемената 4. Поузданост паралелне везе елемената	➢ Разуме значај функције поузданости и непоузданости машинске конструкције ➢ Зна врсте отказа и њихов утицај на поузданост машинске конструкције ➢ Самостално врши избор редне или паралелне везе елемената, по питању поузданости	1. Прикаже функцију поузданости и функцију непоузданости 2. Наведе врсте отказа машинских конструкција. Објасни функцију густине отказа. Објасни функцију интензитета отказа. Прикаже хистограм основних пооказатеља поузданости на основу података о отказима машинских делова 3. Одреди поузданост склопа са редном везом елемената 4. Одреди поузданост елемената са паралелно везом елемената	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	2. Теоријски део наставе се одвија у учионици
САМОСТАЛНЕ ВЕЖБЕ 1. Једноставна спојница 2. Ручна дизалица 3. Једностепени редуктор	Циљ је да ученик зна да изврши: ➢ Опис склопа, ➢ прорачун виталних делова, ➢ усвоји стандардне делове ➢ израда радиоличких цртежа делова склопа, ➢ опис монтаже и демонтаже, ➢ опис руковања, ➢ склопни цртеж задате конструкције	2. Ученик би требало да: - уради прорачун виталних делова спојнице, - опис монтаже и демонтаже, - радиоличке цртеже делова спојнице, - склопни цртеж 3. Ученик би требало да: - уради прорачун виталних делова дизалице, -провери радне напоне и степен сигурности - опис монтаже и демонтаже, - радиоличке цртеже делова дизалице, - склопни цртеж 4. Ученик би требало да: - уради прорачун и димензионисање виталних делова редуктора (зупчаника, вратила, лежаја) --провери радне напоне и степен сигурности - опис монтаже и демонтаже, - радиоличке цртеже делова редуктора, - склопни цртеж	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	3. Приликом реализовања вежбе одељење се дели на групе до 15 ученика.у специјализованој учионици (IT кабинету) у трајању од три везана часа недељно.

Образовнипрофил:	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ
Разред:	ДРУГИ
Предмет:	Практична настава
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	148
Недељни фонд часова:	4
Циљеви предмета	*стицање знања о коришћењу рачунара software-а у прорачунима елемената и спојева и преносника снаге; *систематизација знања стечених у другим предметима и модулима *обједињавање статичких и динамичких прорачуна елемената конструкција; *повезивање прорачуна елемената 2Д и 3Д модела елемената и конструкција; *анализа напонских стањаизрађених модела и анализа понашања елемената применом разних параметара(материјала, оптерећења, димензија); *стицање основних знања из 3Д штампе

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања
Упознавање са основа програмског језика за рад са математичким операцијама	Упознавање са алатним тракама и палетама, утврди појам региона; Изврши селектовање и премештање региона, уноси математичке операције и текст; Користи креиране стилове и шаблоне, креира нов шаблон или ревидира постојећи; Изврши селектовање одређених елемената, креира векторе и матрице; Нацрта x-y график, користи креиране стилове за текст, уради једноставан програм	*објасни алатне траке и палете *објасни појам региона *изврши селектовање и премештање региона *унесе математичке операције и текст *користи већ креиране стилове и шаблоне *креира нов шаблон или ревидира постојећи *уради дефинисање варијабли и функција *унесе математички израз *изврши селектовање одређених елемената *дедели опсег вредности варијабли *креира векторе и матрице *нацрта x-y график *користи већ креиране стилове за текст *креира нов стил текста *примењује стандардне јединице *уради једноставан програм *користи мере заштите на раду	Отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *теорија траје четири часа *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету *овај модул вежбе *МОДУЛ ТРАЈЕ 56 *посебну пажњу посветити упознавању са основама програмског језика за рад са математичким операцијама које су основа за даљи рад
Прорачун отпорности конструкције применом рачунара (врсте напрезања, примена на греди и конзоли)	Одреди реакције веза раванских носача применом рачунарских софтвера; Црта статичке дијаграме применом рачунарског софтвера; Изврши анализу напонског стања и нацрта дијаграме напона; Изврши димензионисање машинских елемената	*одреди реакције веза раванских носача применом рачунарског software-а *црта статичке дијаграме применом рачунарског software-а *изврши анализу напонског стања и нацрта дијаграме напона рачунарског software-а *димензионише машински део, одреди његову носивост помоћу рачунарског software-а *користи мере заштите на раду	Машински елементи, компјутерска графика, отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 36 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика *при остарењу овог модула ослонити се на предзнање из механике. Почетне примере радити најпре ручно а потом применом рачунара како би ученици уочили разлике и предности применом рачунарског software-а. Димензионисање и одређивање носивости подразумева примену образаца из Отпорности материјала
Прорачун основних елемената конструкције применом рачунара (толеранције, раздвојиве и незадвојиве везе)	Налегање машинских елемената (положај толеранцијских поља, одреди граничне мере) Прорачун елемената нераздвојивог споја применом рачунара Прорачун елемената раздвојивог споја применом рачунарског софтвера	*за задато налегање изврши основне прорачуне (нацрта положај толеранцијских поља, одреди граничне мере, израчуна екстремне зазоре/преклопе) *прорачуна елементе нераздвојивог споја применом рачунарског software-а *нацрта елементе нераздвојивог споја *прорачуна елементе раздвојивог споја применом рачунарског software-а *нацрта елементе раздвојивог споја *користи мере заштите на раду	Машински елементи, компјутерска графика, отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 56 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика *за остваривањеовог модула ослонити се на предзнање изотпорности материјала и машинских елемената. При решавању задатака из раздвојиве и нераздвојиве везе помоћу software-а ученицима давати само бројчане податке на основу којих ученици примењују научене обрасце

Образовниипрофил:	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ
Разред:	ТРЕЋИ
Предмет:	Практична настава
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	210
Недељни фонд часова:	6
Циљеви предмета	*стицање знања о коришћењу рачунара software-а у прорачунима елемената и спојева и преносника снаге; *систематизација знања стечених у другим предметима и модулима *обједињавање статичких и динамичких прорачуна елемената конструкција; *повезивање прорачуна елемената 2Д и 3Д модела елемената и конструкција; *анализа напонских стањаизрађених модела и анализа понашања елемената применом разних параметара(материјала, оптерећења, димензија); *стицање основних знања из 3Д штампе

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Прорачун помоћу програмског језика за рад са математичким операцијама и израда техничке документације (2Д)	*прорачуна нераздвојив спој применом рачунарског software-а *нацрта елементе нераздвојивог споја и њихов склоп *прорачуна раздвојив споја применом рачунарског software-а *нацрта елементе развојивог споја и њихов склоп *користи мере заштите на раду	*прорачун нераздвојивих спојева (заковани, заварени, лемљени, лепљени) помоћу рачунарског software-а *прорачун раздвојивих спојева (навојни спојеви, спојеви клиновима, ожлебљени спојеви) помоћу рачунарског software-а *цртање елемената и склопова раздвојивих и нераздвојивих веза *мере заштите на раду	Машински елементи, моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	У оквиру модула вршити конкретне прорачуне покретних и непокретних спојева у оквиру конкретног споја(лимови конкретних уређајаспојени заковицама, склоп или подсклоп остварен клином, завртањском везом. У овом модулу врши се 2Д прорачун елемената и склопова. Модул траје 90 часова и ученици се деле у групе по 10 ученика
Статички прорачун конструкција(симулација напонског стања) применом програма за 3Д моделирање	*ирада модела 3Д елемената нераздвојивог споја *симулација напонског стања елемената нераздвојивог споја *израда 3Д модела елемената раздвојивог споја *симулација напонског стања елемената раздвојивог споја *мере заштите на раду	*измоделира елементе раздвојивог и нераздвојивог споја помоћу програмског пакета *изврши симулацију напонског стања елемената раздвојивог споја *користи мере заштите на раду	Машински елементи, моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се заснива на прорачуну елемената покретних и непокретних спојева помоћу рачунарског software-а и њихово 3Д моделирање у одговарајућем програмском пакету као и симулација стања елемената
3Д штампа	*појам адитивне производње *класификација технологија за адитивну производњу *општи технолошки ток адитивне производње *основе технологије адитивне производње: SLA, SLS, LOM *еволуција 3Д штампе као адитивног процеса производње *технологија 3Д штампе 3DP, PolyJet *STLдатотека за размену података о моделима (структура, правила триангулације ASC II и бинарни формат STL датотеке) *поступак за генерисање путања за очвршћавање *NURBS геометрија, типови непрекидности кривих површина	*разуме појам и значај адитивне производње *опише технолошки ток адитивне производње *објасни основне технологије адитивне производње *разуме технологију 3Д штампе *разуме улогу STL датотеке *опише поступак за генерисање путања за очвршћавање *наведе типове непрекидности кривих површина *користи мере заштите на раду	Машински елементи, моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Овај модул је оквир у коме ученици упознају основе 3Д штампе са адитивним технологијама. Ученицима је потребно практично приказати функционисање стампача за 3Д моделе, израда конкретног примера Одељењесе дели у групе по 10 ученика

Образовнипрофил:	МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ
Разред:	ЧЕТВРТИ
Предмет:	Практична настава
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	196
Недељни фонд часова:	6
Циљеви предмета	***стицање знања о коришћењу рачунара software-а у прорачунима елемената и спојева и преносника снаге;** ***систематизација знања стечених у другим предметима и модулима** ***обједињавање статичких и динамичких прорачуна елемената конструкција;** ***повезивање прорачуна елемената 2Д и 3Д модела елемената и конструкција;** ***анализа напонских стањаизрађених модела и анализа понашања елемената применом разних параметара(материјала, оптерећења, димензија);** ***стицање основних знања из 3Д штампе**

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Прорачун помоћу програмског језика за рад са математичким операцијама и израда техничке документације (2Д) (вратила, зупчасти парови, спојнице лежајви, једностепени редуктори)	*прорачун вратила помоћу рачунарског software-а *моделирање вратила и израда радионичког цртежа *прорачун зупчаника помоћу рачунарског software-а *моделирање зупчаника и израда радионичког цртежа *прорачун спојнице помоћу рачунарског software-а *моделирање спојнице и израда радионичког цртежа елемената спојнице *избор лежаја *моделирање лежаја *израда склопа *мере заштите на раду	Прорачуна вратило, зупчаник, спојницу, лежај, клин помоћу рачунара; Моделира у програмском пакету поменуте елементе и прикаже помоћу рачунарских система (софтвера); Израда склопа редуктора помоћу рачунарског софтвера; Користи мере заштите на раду;	Конструисање, Моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *сви часови су кроз вежбе *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету *овај модул вежбе *МОДУЛ ТРАЈЕ 84
Кинематска анализа механизама	*Прорачун једноставнијег механизма помоћу рачунарског software-а *Моделирање елемената једноставнијег механизма *Израда скопа механизма *Кинематска анализа скопа *Мере заштите на раду	*Прорачун једноставних механизама помоћу рачунарских пакета; *Моделира елементе механизма, изради склоп механизма; *Изврши кинематску анализу механизама; *Користи мере заштите на раду;	Конструисање, Моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 60 часова *одељење се дели у групе, за овај модул ослања се на механику и машинске елементе (прорачун, моделирање, кинематска анализа једноставнијег примера) *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика
Динамички прорачун конструкција (Симулација напонског стања са аспекта чврстоћа и радног века) примена програма sa 3Д моделирање	*Динамички прорачун елемената конструкције *Симулација напонског стања са аспекта чврстоће *Симулација напонског стања са аспекта радног века *Мере заштите на раду	*Изврши динамички прорачун конструкције; *Изврши симулацију напонског стања са аспекта чврстоће материјала и радног века експлоатације применом рачунарских пакета 3Д моделирање;	Конструисање, Моделирање машинских елемената и конструкција Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 48 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	III
Предмет:	Предузетништво
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	-развијање пословних и предузетничких знања,вештина и понашања -развијање предузетничких вредности и способности -развиајање пословног и предузетничког начина мишљења -оспособљавање за активно тражење посла -оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме -мултидисципинарни приступ и орјентација на праксу -развијање основе за континуирано учење -развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ПРЕДУЗЕТНИК	● –Стицање знања о појму ,развоју и значају предузетништва - Упознавање са профилом и карактеристикама успешног предузетника, мотивима предузетника - Стицање знања о техникама и критеријумима за утврђивање предузетничких предиспозиција	-наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења -наведе карактеристике предузетника -објасни значај мотивационог фактора у предузетништву -доведе у однос појмове иновативност,,предузимљивост и предузетништво -препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници	Пословно економија,маркетинг, финансијско пословање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Предузимљивост и предузетничка компетенција	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (6 часова) • Одељење се дели у групе по 15 ученика • Место реализације наставе: Вежбе се реализују у учионици;
Модул II: РАЗВИЈАЊЕ И ПРОЦЕНА ПОСЛОВНИХ ИДЕЈА,МАРКЕТИНГ ПЛАН	● – Стицање знања о трагању за пословним идејама - Стицање знања о процени пословних могућности за нови пословни подухват - Упознавање са swot анализом - Стицање знања о бизнис плану и маркетинг плану -Рад на терену и истраживање тржишта -Стицање знања презентацији маркетинг плана за одабрану бизнис идеју	-примени креативне технике избора ,селекције и вредновања пословних идеја -препозна садржај и значај бизнис плана -истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште-цена,производ,место,промоција и личност -прикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију -развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања -презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана	Пословно економија,маркетинг, финансијско пословање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Предузимљивост и предузетничка компетенција	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (16 часова) • Одељење се дели у групе по 15 ученика • Место реализације наставе: Вежбе се реализује у учионици;
Модул III: УПОЗНАВАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА,ПРАВНИ ОКВИР ЗА ОСНИВАЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ	* - Упознавање са менаџмент функцијом - Стицање знања о појму,врсти трошкова и цени коштања -Стицање знања о управљању људским ресурсима, управљању временом - Стицање знања о инжењеринг вредностима - Стицање знања о информационим технологијама у пословању - Стицање знања о правном аспекту покретања бизниса	-наведе особине успешног менаџера -објасни основе менаџмента услуга/производња -објасни на једноставном примеру појам и врсту трошкова,цену коштања и инвестиције -израчуна праг рентабилности на једноставном примеру -објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју у најједноставнијем облику -увиђа значај планирања и одабира људске ресурсе за потребе организације -користи гантограм -објасни значај информационих технологија за савремено пословање -схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга Изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности -изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју -самостално сачини или попуни основну пословну документацију	Пословно економија,маркетинг, финансијско пословање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Предузимљивост и предузетничка компетенција	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (26 часова) • Одељење се дели у групе по 15 ученика • Место реализације наставе: Вежбе се реализују у учионици;

Модул IV: ЕКОНОМИЈА ПОСЛОВАЊА ,ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	* - Стицање знања о билансу стања, билансу успеха и билансу токова готовине - Стицање знања о изворима финансирања Упознавање институције и инфраструктуре за подршку предузетништву -Стицање знања за презентацију финансијског плана	-састави биланс стања на најједноставнијем примеру -састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру -направи разлику између прихода и расхода са једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру -наведе могуће начине финансирања сопствене делатности -информише се у одговарајућим институцијама о свим релевантним питањима од значаја за покретање бизниса -идентификује начине за одржавање ликвидности у пословању предузећа -састави финансијски план за сопствену бизнис идеју самостално или уз помоћ наставника -презентује финансијски план за своју бизнис идеју	Пословно економија,маркетинг, финансијско пословање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Предузимљивост и предузетничка компетенција	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (12 часова) • Одељење се дели у групе по 15 ученика • Место реализације наставе: Вежбе се реализују у учионици;
Модул V: УЧЕНИЧКИ ПРОЈЕКАТ-ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОСЛОВНОГ ПЛАНА	*- Стицање знања за израду биланс плана за сопствену билан идеју -Стицање знања за презентацију појединачних/групних биланс планова и дискусију	-самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана -изради коначан бизнис план за сопствену бизнис идеју -презентује бизнис план у оквиру једног часа из предмета предузетништво	Пословно економија,маркетинг, финансијско пословање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Предузимљивост и предузетничка компетенција	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (10 часова) • Одељење се дели у групе по 15 ученика • Место реализације наставе: Вежбе се реализују у учионици

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Трећи/Четврти
Предмет:	Мехатроника
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	70/64
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика да самостално одабере и постави мерне претвараче и утврди њихову исправност Оспособљавање ученика да према конструкцији и намени разликује, одабира и повезује регулаторе и сервосистеме.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: Адитивне технологије	- Стицање знања о појму адитивних технологија - Стицање знања о предностима адитивних технологија -Стицање знања о изради прототипа применом адитивних технологија -Стицање знања о изради алата применом адитивних технологија -Стицање знања о подели адитивних технологија - Стицање знања о улози и значају адитивних метода производње -Стицање знања о примени адитивних технологија кроз примере из праксе - Разумевање перспективе и разлоге раста примене адитивних технологија	-Објасни појам адитивних технологија -Наведе предности адитивних технологија -Објасни израду прототипа применом адитивних технологија -Објасни брзу израду алата применом адитивних технологија -Објасни везу брзе производње и адитивних технологија -Наведе поделу адитивних технологија -Разликује врсте и карактеристике адитивних метода производње -Препозна значај и улогу адитивних метода производње -Наведе примену адитивних технологија кроз примере из праксе -Објасни перспективу и разлоге раста примене адитивних технологија	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теорија (70/64 часа) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	III/IV
Предмет:	Адитивне технологије
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	70/64
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Упознавање ученика са основним карактеристикама, улогом и значајем адитивних технологија

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Мехатроника • Конструкција, карактеристике и намена мерних претварача: - отпорни - капацитивни - индуктивни - индукциони - оптоелектронски - пиезоелектрични - механички - електромагнетни - хидраулични - пнеуматски. • Принцип рада мерних претварача: - помераја - брзине (тахогенератор, енкодер) - силе и напрезања - температуре - притиска - нивоа - протока - положаја (механички претварачи, фотоелектрични, индуктивни и капацитативни сензори) . • Провера и подешавање параметара мерних претварача • Блок-шеме система аутоматског управљања и улога појединих елемената • Аналогно и дигитално управљање • Тест функције и одзив система • ПИД управљање • Релејни контролери • Основни појмови о fuzzy логици • Сервосистеми: - позициони - брзински • Регулација процесних величина: темперетауре, притиска, протока, нивоа, влажности, осветљености итд.	Овладавање теоријом и праксом мехатронских система, укључујући избор и примену различитих сензора, актуатора и контролера, као и имплементацију метода за ефикасно управљање и регулацију процеса у различитим индустријским и научним апликацијама..	• разликује и постави мерне претвараче • провери исправност и замени неисправне мерне претвараче • подеси параметре мерних претварача • врши избор мерних претварача из каталога • припреми извешај о извршеном мерењу • постави интерфејс према рачунару А/Д, тајмер, бројач, сва мерења преко рачунара, примени рачунар у мерењу • објасни улогу појединих елемената из система управљања • постави задате вредности у систему управљања на основу жељених излазних величина • предвиди промену излазних величина у систему управљања на основу задатих вредности и одабере потребан регулатор • разликује утицај пропорционалног (П), интегралног (И) и диференцијалног (Д) дејства на систем управљања • уочи доминантно дејство ПИД регулатора на основу понашања стања излаза система управљања • повезује елементе сервосистема и врши њихово подешавање • повезује елементе система аутоматске регулације и врши њихово подешавање	Машински елементи, Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Трећи/Четврти
Предмет:	Управљање системом квалитета
Просветни гласник:	12/21
Годишњи фонд часова:	70/64
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Стицање знања о концептима управљања квалитетом. Стицање знања о међународним стандардима ISO 9000. Стицање знања о TQM концепту и моделима . Стицање знања о алатима квалитета. Стицање знања о менаџмент техникама које утичу на квалитет. Стицање знања о националној стратегији одрживог развоја. Стицање знања о усклађености стратегије управљања отпадом са директивама ЕУ. Стицање знања о усклађености националног програма заштите потрошача са директивама ЕУ. Овладавање стручном терминологијом неопходном за комуникацију у струци.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Концепт управљања квалитетом • Концепт управљања квалитетом • Менаџмента у управљању квалитетом	Овладавање принципима управљања квалитетом и развијање способности примене технике и алата за осигурање, контролу и побољшање квалитета у различитим индустријским и организационим контекстима.	• препозна промене у пословном окружењу и утицај технолошког развоја на пословање • разликује везе између пословних функција и значај квалитета за тржишну позицију • препозна улогу и значај менаџмента у управљању квалитетом	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Међународни стандарди ISO 900 • Међународни стандарди ISO 9000 • Карактеристике менаџмента квалитета (QMS) • Трошкови квалитета и предности уведеног система управљања квалитетом	Стицање знања о међународним стандардима ISO 9000.	• препозна улогу и значај примене серије стандарда ISO 9000 • објасни опште карактеристике менаџмента квалитетом (QMS) • утврди трошкове квалитета и предности уведеног систем управљања квалитетом	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Концепт и модели управљања тоталним квалитетом (TQM) • Концепт и модели управљања тоталним квалитетом	Стицање знања о TQM концепту и моделима .	• препозна настанак и развој TQM концепта • разликује различите моделе TQM • упоређује јапански, амерички и европски модел TQM	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

Алати за утврђивање квалитета • Алати за утврђивање квалитета: - дијаграм тока процеса, - листа за прикупљање података, - хистограм - парето дијаграм	Стицање знања о алатима квалитета. Овладавање теоријом и практичном применом алата за утврђивање квалитета како би ученици били у стању да анализирају, побољшају и оптимизују процесе у оквиру система управљања квалитетом, чиме ће допринети постизању високих стандарда квалитета у производњи и услужним секторима.	• анализира принципе управљања квалитетом (узроковање, разлагање и распознавање података) • анализира основне алате квалитета: дијаграм тока процеса, листа за прикупљање података, хистограм и парето дијаграм	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Менаџмент технике које утичу на квалитет • Менаџмент технике које утичу на квалитет • Модели унапређења задовољства корисника	Стицање знања о менаџмент техникама које утичу на квалитет.	• препозна развој нових менаџмент техника и управљања квалитетом • препозна модел унапређења задовољства корисника	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Систем квалитета у образовању • Систем квалитета у образовању	Овладавање теоријом и праксом управљања системом квалитета у образовању, као и развијање способности за примену различитих метода и стратегија за осигурање и унапређење квалитета образовних програма и институција.	• препозна улогу и значај квалитета у формалном и неформалном образовању • препозна декларацију о високом образовању (Болоњска декларација) • препозна улогу и значај увођења система квалитета у образовним организацијама	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Стратегија одрживог развоја и управљања отпадом • Стратегија одрживог развоја и управљања отпадом	Овладавање знањем о стратегијама одрживог развоја и управљању отпадом, као и развијање практичне вештине у примени ових стратегија у оквиру различитих индустрија и организација, с циљем смањења негативних утицаја на животну средину и побољшања економских и друштвених резултата.	• препозна значај националне стратегије одрживог развоја • препозна значај усклађености националне стратегије управљања отпадом са директивама ЕУ	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Програм заштите потрошача • Национални програм заштите потрошача	Овладавање концептом заштите потрошача и развијање способности за примену стратегија и принципа Националног програма заштите потрошача у оквиру система управљања квалитетом, с циљем обезбеђивања високе сигурности, задовољства и поверења потрошача у производе и услуге.	• препознаје значај усклађености националног програма заштите потрошача са директивама ЕУ	Технологија обраде, Техничко цртање, Компјутерска графика, Моделирање машинских елемената, Српски језик, страни језик Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Теоријска настава се реализује у учионици с тим што се одељење не дели у групе. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Образовнипрофил:	**МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ**
Разред:	**ДРУГИ**
Предмет:	**Рачунаром подржано конструисање**
Просветни гласник:	**5/2025**
Годишњи фонд часова:	**148**
Недељни фонд часова:	**4**
Циљеви предмета	***Упознавање ученика са основама анализе машинских конструкција применом методе коначних елемената** ***Оспособљавање ученика за систематизацију знања стечених у другим предметима и модулима** ***Оспособљавање ученика да изврши статичку и динамичку анализу склопова и делова применом комерцијалних програмских пакета базираних на методи коначних елемената** ***Оспособљавање ученика да изврши анализу напонских стања елемената применом вредности разних параметара (материјала, оптерећења, димензија)** ***Оспособљавање ученика за пројектовање делова и склопова применом методе коначних елемената** ***Упознавање ученика са основама CAM тьхнологије**

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
ПРИПРЕМА И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДНОГ МЕСТА МАШИНСКОГ ТЕХНИЧАРА ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ	*да се направи увид у занимање, појам радног места, средства и услови неопходни за рад *преглед радног места за МТКК *прођу прописи, техничке регулативе, стандарди и процедуре у процесу рада *направи хијерархија радних места, овлашћења и одговорности *усвоји рационално коришћење енергије и ресурса *научи закон о безбедности и здравља на раду *научи закон о заштити животне средине	*наведе занимање за које се квалификује; *опише карактеристике радног места и радног окружења и услова неопходних за рад; *објасни значај примене прописа, техничких регулатива, стандарда и интерних процедура у процесу рада; * разликује овлашћења и одговорности запослених према хијерархији радног места; *објасни значај рационалне употребе енергије на радном месту; *наведе могуће разлике на радном месту; *опише мере безбедности и здравља на раду и заштити животне средине; *планира активности и организује рад радне групе у складу са техничко-технолошком документацијом;	Отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *теорија траје четири часа *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету *овај модул вежбе *МОДУЛ ТРАЈЕ 8
УВОД У ПРОРАЧУН МАШИНСКИХ КОНСТРУКЦИЈА ПРИМЕНОМ ПРОГРАМСКИХ СИСТЕМА НА БАЗИ МЕТОДЕ КОНАЧНИХ ЕЛЕМЕНАТА (**МКЕ**)	*опишу опште процедуре МКЕ; *прикажу типови елемената; *примена МКЕ *представе једначине равнотеже; *дискретизација *изврши избор елемената; *изврши дефинисање граничних услова и оптерећења; *радни простор и алатне траке програмског система; *прикажу радови са прорачунским моделима; *изврши дефинисање типа анализе; *избор типа коначних елемената; *изврши дефинисање карактеристика материјала; *изврши дефинисање оптерећења и ограничења; *провере параметри анализе; *изврши избор резултата анализе; *креирање графичког приказа резултата; *едитовање прорачунског модела.	*објасни радни простор програмског система; *дефинише прорачунски модел; *дефинише мерне јединице за прорачун применом МКЕ према СИ систему; *изврши избор типа анализе, *изабере материјал; *изврши дискретизацију модела; *дефинише врсте оптерећења; *изабере одговарајућа ограничења; *подешава параметре анализе; *решава постављени систем једначина помоћу рачунара; *прикаже целокупне резултате анализе; *прикаже парцијалне резултате анализе у нумеричком и графичком облику; *уради једноставан пример статичког прорачуна греде и конзоле на 1 Д и 2 Д моделу применом програмског система на бази	Машински елементи, компјутерска графика, отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 36 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика
ПРОРАЧУН КОНСТРУКЦИЈЕ ПРИМЕНОМ ПРОГРАМСКИХ СИСТЕМА **МКЕ** (примена на греди и конзоли, цртање дијаграма сила и момената)	* изврши дефинисање поједностављеног прорачунског модела; и система сила на тачку; *прорачун слагања сила; *одређивања услова равнотеже; *одреди спрег силе и момент спрега; *изврши редукција силе и система силе за тачку; *одређивање реакција везе греде и конзоле; *одреде статички дијаграми греде и конзоле;	*дефинише прорачунски 1Д модел; *објасни потребу увођења поједностављеног модела; *дефинише систем сила и момента у равни; *дефинише ограничења непокретног и покретног ослонца; *разложи силу на компоненте; *одреди померање, деформације и напоне на греди; *одреди померања, деформације и напоне на конзоли; *одреди реакције веза;	Машински елементи, компјутерска графика, отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 52 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика

	*одреди врсте ограничења код греде и конзоле; *изврши димензионисање за различите врсте напрезања	*црта статичке дијаграме применом програмског система; *изврши анализу напонског стања; *нацрта дијаграме напона применом програмског система; *прорачуна аксијално напрегнути штап; *изврши анализу греде и конзоле изложених смицању; *прорачуна носаче изложене увијању и савијању; *димензионише машински део; *примени програмске ситеме МКЕ при прорачуну конструкције греде конзоле	Сарадња	
ПРОРАЧУН ЕЛЕМЕНАТА КОНСТРУКЦИЈЕ ПРИМЕНОМ ПРОГРАМСКИХ СИСТЕМА **МКЕ (**раванско и просторно стање напона и деформација)	*одреди дефинисање одговарајућег прорачунског модела; *систем одређивања основне хиптезе и предпоставке отпорности материјала; *одреди спољашње и унутрашње силе; *дефинисање напона и деформација; *одреди врсте напрезања; *представе раванска и просторна оптерећења; *прикажу статички неодређени проблеми; *одреди површински притисак као оптерећење	*дефинише прорачунски 2 Д модел; *дефинише прорачунски 3 Д модел; *препозна разлику између раванског и просторног стања напона; *препозна разлику коришћења равански и просторних коначних елемената; *одреди ограничења за 2Д модел; *дефинише различита оптерећења за 3Д модел; *дефинише сложена напрезања; *препозна сложена напрезања; *одреди максималне еквивалентне напоне; *дефинише графички и нумерички приказ целокупних и парцијалних резултата; *примени програмске системе при прорачуну раванског и просторног стања напона и деформација	Машински елементи, компјутерска графика, отпорност материјала, механика Дигитална компетенција Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: *модул траје 52 часова *одељење се дели у групе *место реализације наставе у учионици, кабинету, рачунарски кабинет *овај модул се реализује кроз вежбе а одељење се дели на групе до по 10 ученика

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	III
Предмет:	Рачунаром подржано конструисање
Просветни гласник:	**9/2025**
Годишњи фонд часова:	**210**
Недељни фонд часова:	**6**
Циљеви предмета	-Упознавање ученика са основама анализе машинских конструкција применом методе коначних елемената -Оспособљавање ученика за систематизацију знања стечених у другим предметима и модулима - Оспособљавање ученика да изврше статичку и динамичку анализу склопова и делова применом комерцијалних програмских пакета базираних на методи коначних елемената -Оспособљавање ученика за пројектовање делова и склопова применом методе коначних елемената - Упознавање ученика са основама CAM технологија

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: Израда техничке документације (2D) (дефинисање толеранција мера, облика и положаја)	-Стицање знања о бази података стандарда и норматива - Стицање знања о бази основних машинских елемената и толеранција -Стицање знања о дефинисању техничке документације према стандардима за пројекције и пресеке -Стицање знања о толеранцијама дужина, углова, облика и положаја, слободних мера - Стицање знања о квалитету обраде - Стицање знања о формирању радионичких и склопних цртежа - Стицање знања о генерисању саставнице - Стицање знања о читању, дискутовању и анализи техничких цртежа	Позавршетку модула ученик ће бити у стању да : -израђује базу података потребних стандарда и норматива за дефинисану област пројектовања -припрема базу података основних машинских елемената и толеранција -изврши котирање према стандрадима техничког цртања - дефинише толеранције мера, облика и положаја и квалитет обраде - формира радионичкио цртеж на основу модела, пресека и погледа - изврши генерисање саставнице - чита техничке цртеже -анализира техничке цртеже -уочава грешке на техничким цртежима - коригује грешке на техничким цртежима - изврши спајање компоненти склопа у подсклопове и склопове - користи команде за формирање и основну проверу функционалности склопа - изради техничку документацију на основу делова или склопа	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Техничко цртање 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе/УКР 70 часова ● Одељење се дели у групе до 10 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у кабинету;

	-Стицање знања о начину састављања делова у склоп - Стицање знања о евидентирању и управљању верзијама	-ажурира техничко-технолошку документацију применом одговарајуће софтверско-хардверске подршке -одлаже техничко технолошку документацију на правилан начин -прати измене у техничко технолошкој документацији - врши измене ба 3D CAD моделу и техничком цртежу машинског делау циљу унапређења технологичности		
Модул II: Основе 3D анализе статичког понашања конструкције применом рачунара	стицање знања о – 3D анализе статичког понашања: стицање знања о – вратила стицање знања о – кућишта стицање знања о – зупчаника стицање знања о – раздвојиве везе стицање знања о – нераздвојиве везе стицање знања о – модул еластичности, густина и Поасонов коефицијент за различите материјале стицање знања о – дефинисање одговарајућег оптерећења стицање знања о – дефинисање одговарајућег ограничења стицање знања о – симулација напонског стања елемената стицање знања о – симулација напонског стања елемената нераздвојивог споја стицање знања о – симулација напонског стања елемената раздвојивог споја стицање знања о – дефинисање коефицијента трења код контактних парова раздвојивог склопа	-дефинише прорачунски -дефинише различите врсте материјала елемената склопа – дефинише оптерећења и ограничења за вратила – дефинише оптерећења и ограничења за кућишта редуктора – дефинише оптерећења и ограничења за зупчанике – дефинише оптерећења и ограничења за раздвојиве и нераздвојиве спојеве – дефинише контактне парове за раздвојиве и нераздвојиве спојеве – одреди коефицијент трења код контактних парова раздвојивог склопа – изврши прорачун вратила, зупчаника, зупчастих парова, спојница применом одговарајућих рачунарских програма – интегрише резултате прорачуна у дигитални 3D CAD модел – одреди деформације, напоне, степен сигурности и концентрацију напона код различитих конструкција – димензионише машинске елементе на основу оптерећења, дозвољеног напона и деформација – симулира напонска стања применом рачунара – симулира напонска стања елемената нераздвојивог споја применом рачунара – симулира напонска стања елемената раздвојивог споја применом рачунара – прорачунава машинске елементе са аспекта поузданости – одређује радни век машинских елемената	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе/УКР 80 часова ● Одељење се дели у групе до 10 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у кабинету;
Модул III: Основе CAM технологије	-Стицање знања о дефинисању управљачких програма за стругање Стицање знања о - дефинисању управљачких програма за троосно глодање Стицање знања о - циклусима стругања, бушења, нарезивања и урезивања навоја Стицање знања о - циклусима обраде џепа, контурног глодања, глодања жлебова Стицање знања о - примени подпрограма Стицање знања о - плану подешавања машине Стицање знања о - пројектовању технологије помоћу CAD/CAM софтвера Стицање знања о - дефинисању геометрије радног комада у CAD програмском пакету Стицање знања о - упознавању са врстама обраде које омогућава CAM програмски пакет Стицање знања о - дефинисању технологије, избора алата и режима у CAM програмском пакету Стицање знања о - изради технолошке документације помоћу CAM програмског пакета Стицање знања о - превођењу изворног кода у G-код управљачке јединице	-бира технологије машинске обраде на основу података о димензијама, облику и квалитету површина за обраду – разрађује технолошки процес применом рачунара на основу захтева пројектанта – изради програм за обраду делова стругањем и тросним глодањем – дефинише програме за обраду применом циклуса стругања, бушења, урезивања и нарезивања навоја – програмира циклусе израде цепа, жлебова – програмира шеме бушења на линији, линијама и кружници – дефинише параметре обраде у CAM програмском пакету – одређује режиме рада и време израде – дефинише потребне алате у CAM програмском пакету – израђује потребну техничко-технолошку документацију за обраду на CNC стругу и глодалици користећи моделе конкретних стандардних и нестандардних машинских делова – припреми план подешавања машине – коригује параметре на основу утврђене неправилности – коригује програм по потреби	Машински елементи, Машински материјали, Математика, Хемија 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе/УКР 60 часова ● Одељење се дели у групе до 10 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у кабинету;

Образовни профил:	Машински техничар за компјутерско конструисање
Разред:	Четврти
Предмет:	Рачунаром подржано конструисање
Просветни гласник:	9/2025
Годишњи фонд часова:	Вежбе 192
Недељни фонд часова:	6
Циљеви предмета	Упознавање ученика са основама анализе машинских конструкција применом методе коначних елемената. Оспособљавање ученика за систематизацију знања стечених у другим предметима и модулима Оспособљавање ученика да изврше статичку и динамичку анализу склопова и делова применом комерцијалних програмских пакета базираних на методи коначних елемената Оспособљавање ученика да изврше анализу напонских стања елемената променом вредности разних параметара (материјала, оптерећења, димензија) Оспособљавање ученика за пројектовање делова и склопова применом методе коначних елемената Упознавање ученика са основама CAM технологија

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи Ученик је у стању да...	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основе 3D анализе динамичког понашања конструкције применом. Одређивање сопствених и хармонијских фреквенција конструкције Дефинисање одговарајућег оптерећења Дефинисање одговарајућег ограничења Дефинисање параметара анализе (број модова и/или фреквентни опсег) Дефинисање коефицијента пригушења Симулација напонског стања на одређеним фреквенцијама Одређивање апмлитудно-фреквентог дијаграма за задато оптерећење	На једноставним примерима одредити сопствене фреквенције конструкције, као и одређивање напонског стања на различитим фреквенцима. На овај начин ученици ће видети разлику између напонског и деформационог стања при статичком и динамичком проачуну.	дефинише прорачунски модел дефинише ограничења и оптерећења дефинише фреквентни опсег дефинише број модова одреди број модова и сопствене фреквенције конструкције одреди максималне амплитуде осциловања на одговарајућим фреквенцијама одреди напонско стање на одређеним фреквенцијама изради апмлитудно-фреквентог дијаграма за задато оптерећење евидентира резултате 3D анализе динамичког понашања конструкције применом рачунара	У току реализације модула ослонити се на предзнања ученика из техничког цртања, механике, отпорности материјала, машинских елемената, компјутерске графике, моделирања машинских елемената и конструкција, конструисања, технологије механичких спојева, технологије обраде, технолошких поступака.Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Специјализована учионица, информатички кабинет, пројектни биро. Подела одељења на групе: Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.
Кинематска анализа механизама Прорачун једноставнијег механизма помоћу рачунарског software-a Моделирање елемената једноставнијег механизма Израда склопа механизма Кинематска анализа склопа	Стицање теоријских и практичних знања из области кинематике механизама са нагласком на примену рачунарских алата у анализи покрета. Оспособљавање ученика за генерисање кинематских шема механизама на основу 3D модела, уз разумевање трансформације из просторно моделованих склопова у симболичке представе погодне за анализу. Развој способности за дефинисање геометрије механизма, укључујући димензије, осовинске везе, и релативне положаје елемената. Упознавање са техникама додељивања улазних кинематских параметара, као што су угаоне брзине погонских елемената, кроз рачунарски интерфејс. Извршавање кинематске анализе механизама, укључујући одређивање путања, брзина и убрзања у свим релевантним тачкама. Евидентирање и документовање резултата кинематске анализе, уз критичко тумачење добијених резултата и припрему извештаја у технички прихватљивој форми.	Генерише кинематску шему механизма из 3D модел дефинише геометрију механизма додели угаону брзину за одабрани погонски елемент механизма применом рачунара прикаже брзине и убрзања сваке тачке механизма у било којем тренутку односно положају механизма прорачуна једноставнији механизам помоћу рачунарског software-a моделира елементе механизма изради склоп механизма помоћу рачунарског software-a изврши кинематску анализу механизма евидентира резултате кинематске анализе механизма	Ослонити се на знања из механике и машинских елемената (прорачун, моделирање, кинематска анализа једноставнијег механизма). Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Специјализована учионица, информатички кабинет, пројектни биро. Подела одељења на групе: Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика

Основе анализе чврстоће и радног века конструкције применом рачунара Одређивање критичних напона и радног века конструкције у условима константног и промењивог оптерећења Дефинисање одговарајућег оптерећења Дефинисање одговарајућег ограничења Дефинисање карактеристика материјала (С-Н крива) Понашање машинских делова у условима константних и промењивих амплитуда напона Симулација напонског стања са аспекта чврстоће Симулација напонског стања са аспекта радног века Одређивање степена сигурности	Усвајање и примена знања и вештина како би ученици јасно уочили разлику између одређивања чврстоће и радног века при деловању константне и промењиве аплитуде оптерећења.	Дефинише прорачунски модел дефинише ограничења и оптерећења одреди критичне напоне и радни век на бази статичке анализе – константна амплитуда оптерећење одреди критичне напоне и радни век на бази модалне анализе – промењива амплитуда оптерећење одреди критичне напоне и радни век на бази хармонијске анализе – промењива амплитуда оптерећење одреди степен сигурности конструкције на бази константне и промењиве амплитуде осциловања анализира различите утицаје (попречни пресек, облик, оптерећења) на чврстоћу и радни век конструкције	Машински елементи, Конструисање, Технологија обраде, Компјутерска графика Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Специјализована учионица, информатички кабинет, пројектни биро. Подела одељења на групе: Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика
3D моделирање процеса монтаже и генерисање потребне документације за монтажу коришћењем софтвера настава Технолошки процес монтаже Цртеж и упутства за монтажу Симулација функционалности склопљених машинских делова Симулација ергономских карактеристика склопа Упутство за употребу и одржавање машинског склопа	Развој способности за анализу и разраду технолошког процеса монтаже на основу захтева пројектанта, уз примену одговарајућег рачунарског програма за моделирање и симулацију процеса. Оспособљавање ученика за израду монтажних цртежа и упутстава за монтажу, како у текстуалној, тако и у видео форми, користећи напредне CAD алате за прецизно приказивање процеса и редоследа монтаже. Израда дигиталних садржаја заснованих на 3D CAD моделу као подршка процесу монтаже унутар дигитализованог технолошког система, са акцентом на интеграцију софтвера за већу ефикасност и тачност. Процена и оптимизација процеса монтаже на основу симулација и анализе добијених података, како би се унапредио процес и смањили потенцијални ризици. Разумевање захтева за дигиталну документацију и комплетну техничку подршку током процеса монтаже и током живота производа, како би се осигурала правилна имплементација и производња. Развој компетенција за коришћење напредних функција 3D CAD софтвера за комплексне задатке као што су генерисање техничке документације, склопова и одржавање континуитета технолошког процеса.	Разради технолошки процес монтаже на основу захтева пројектанта применом одговарајућег програма изради монтажни цртеж и потребна упутства за монтажу (у текстуалној или видео форми) изради дигиталне садржаје (базиране на 3D CAD моделу) као подршку процесу монтаже унутар дигитализованог технолошког система врши проверу функционалности склопљених машинских делова симулацијом врши проверу ергономских карактеристика склопа путем симулације унутар CAD/CAM система изради упутство за употребу и одржавање машинског склопа идентификује машинске делове склопа који се могу репарирати и поправљати	Ослонити се на предзнања ученика из техничког цртања, механике, отпорности материјала, машинских елемената, компјутерске графике, моделирања машинских елемената и конструкција, конструисања, технологије механичких спојева, технологије обраде, технолошких поступака. Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Специјализована учионица, информатички кабинет, пројектни биро. Подела одељења на групе: Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ
ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ

БРАВАР-ЗАВАРИВАЧ

Образовни профил:	Бравар заваривач
Разред:	Први
Предмет:	Техничко цртање
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	Вежбе 105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Упознавање ученика са стандардима и могућностима примене техничког цртања Оспособљавање ученика да самостално израђују једноставне техничке цртеже помоћу прибора Оспособљавање ученика да самостално читају техничке цртеже Развијање тачности, уредности и прецизности код ученика Оспособљавање ученика за разумевање и коришћење могућности представљања геометријских модела помоћу рачунара Овладавање принципима организације CAD софтвера и увежбавање њиховог коришћења

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Стандарди и технички цртеж –Материјал и прибор за техничко цртање –Стандардизација и стандарди –Врсте формата, означавање и паковање техничких цртежа –Размера –Типови и дебљине линија –Заглавља и саставнице	Ученици ће се упознати са материјалом и прибором који се користи у техничком цртању, као и са стандардима и принципима стандардизације у техничком цртању, укључујући врсте формата, означавање и паковање техничких цртежа. Ученици ће разумети важност тачне примене различитих типова и дебљина линија у техничким цртежима, као и правилно коришћење заглавља и саставница у складу са стандардима, како би обезбедили прецизност и униформност у изради и презентацији техничких цртежа.	– користи прибор за техничко цртање – изабере стандардну размеру, типове линија и формат цртежа – нацрта заглавље и саставницу на техничком цртежу – изабере потребну дебљину и тип линије – црта у размери	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Геометријско цртање –Основне геометријске конструкције: паралеле, нормале, симетрала дужи и угла –Конструкција правилних многоуглова –Криве линије –Спајање кривих и правих линија	Ученици ће овладати основним геометријским конструкцијама као што су паралеле, нормале, симетралне дужи и углова, и развиће способност да их примене у техничком цртању ради прецизног приказивања геометријских облика и површина. Ученици ће научити како да конструишу правилне многоуглове, криве линије и спајају криве и праве линије, што ће им омогућити да примењују напредне геометријске технике у изради техничких цртежа и пројеката.	– црта основне геометријске конструкције у равни – конструише паралелне и нормалне праве – конструише симетрале дужи и углова – конструише правилне многоуглове – спаја геометријске елементе луком задатог полупречника	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Пројицирање –Врсте пројицирања –Ортогонално пројицирање –Погледи, изгледи и њихов распоред –Пројицирање раванских геометријских слика –Цртање пројекција на основу предмета датог у изометрији	Овладати основним геометријским конструкцијама као што су паралеле, нормале, симетралне дужи и углова и развити способност да их примене у техничком цртању ради прецизног приказивања геометријских облика и површина. Научити како конструисати правилне многоуглове, криве линије и спајати криве и праве линије, што ће омогућити примену напредне геометријске технике у изради техничких цртежа и пројеката.	– наведе врсте пројекција – прикаже једноставније предмете у ортогоналној пројекцији – скицира изометријски изглед на основу ортогоналних пројекција – нацрта изометријски изглед на основу ортогоналних пројекција – пројицира раванске геометријске слике	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Правила техничког цртања –Котирање –Толеранција дужина, углова, облика и положаја, слободних мера –Означавање квалитета обрађених површина –Пресеци машинских делова –Цртање машинских елемената –Скицирање и његова улога у техничком цртању –Цртање према задатим димензијама –Израда цртежа детаља –Цртање једноставнијих склопова	Овладати основним правилима котирања, толеранција дужина, углова, облика и положаја, као и правилним означавањем квалитета обрађених површина, како би могли прецизно и према стандардима цртати техничке цртеже са одговарајућим димензијама и информацијама. Ученици ће научити технике цртања машинских делова, израде пресека и једноставних склопова, као и важност скицирања у процесу техничког цртања, као и како цртати према задатим димензијама и спецификацијама за различите радне задатке.	– котира елементе према стандардима техничког цртања – унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима – скицира једноставније делове у пресеку – нацрта једноставније делове у пресеку – нацрта технички цртеж према задатим димензијама – нацрта детаље цртежа – нацрта једноставни склопни цртеж по правилима техничког цртања	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Цртање и модификовање у програмском пакету –Основни елементи радног окружења –Уређаји за комуникацију (тастатура, миш) –Основне команде –Радни параметри цртежа: јединице за цртање(mm), границе цртежа –Начини цртања (апсолутне, поларне, релативне координате) –Команде за цртање –Команде за геометријску везу нацртаних објеката. –Команде за модификацију нацртаних објеката –Ниво или слој – layer –Команде за промену размере одређених типова линија	Савладати основне елементе радног окружења програмског пакета за цртање, као и функционисање уређаја за комуникацију (тастатура, миш) и основне команде које се користе за цртање и модификацију објеката, као и за подешавање радних параметара цртежа (јединице, границе) како би били у могућности израде и измене техничке цртеже у програмском окружењу. Ученици ће овладати различитим методама цртања (апсолутне, поларне, релативне координате), командним функцијама за геометријске везе и модификацију објеката, као и радом са нивоима и слојевима (layer), што ће им омогућити да ефикасно управљају цртежима и праве промене у складу са стандардима.	– наведе карактеристике и могућности CAD пакета – објасни основне елементе радног окружења – изврши избор палета – наведе неке од основних команди – наведе начине задавања команди – подеси параметре цртежа (јединице, границе цртежа) – примењује све начине цртања (апсолутне, релативне и поларне координате) – користи команде за цртање – користи команде за геометријску везу нацртаних	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

		објеката – модификује објекат – мења стил текста на цртежу – дефинише и мења ниво или слој – layer – уноси краће и дуже текстове		
Израда техничких цртежа у програмском пакету –Дефинисање котног стила (Dimension Style) –Креирање новог котног стила (картице) –Команде за котирање –Креирање цртежа –Додавање погледа –Пројекције –Пресеци –Модификовање погледа –Додавање детаља –Опрема цртежа: оквир и таблице (радионичка и склопна), генерисање таблице, модификовање таблице, котирање елемената, ознаке за толеранцију	Ученици ће савладати употребу програмског пакета за дефинисање и креирање нових котних стилова, као и примену основних команда за котирање и креирање техничких цртежа, укључујући додавање погледа, пројекција и пресека. Циљ је омогућити ученицима да правилно дефинишу и примене све аспекте котирања и приказа елемената на цртежу у складу са стандардима. Ученици ће научити како да модификују погледе, додају детаље и правилно користе опрему за технички цртеж као што су оквири и таблице (радионичка и склопна). Уз то, студенти ће бити у могућности да генеришу и модификују таблице, као и да додају ознаке за толеранције и котирају елементе, чиме ће бити спремни за израду комплетних и прецизних техничких цртежа у програмском пакету.	– објасни начине позивања команде за дефинисање котног стила – подеси различите карактеристике котног стила и креира сопствени стил котирања – користи команде за котирање – креира цртеже – додаје погледе на цртеж – користи модификовање погледа – примењује пројекције и пресеке – користи додавање детаља – котира елементе према стандардима техничког цртања – унесе ознаке за толеранцију – генерише и модификује таблице.	У реализацији прве четири теме, ослонити се на предзнања ученика из Математике и Технике и технологије из основне школе, а у реализацији наредних тема ослонити се на предзнање из правила техничког цртања и пројицирања и Информатике и рачунарства. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз вежбе у кабинету за техничко цртање и рачунарском кабинету. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика.. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

Образовни профил:	Бравар-заваривач
Разред:	I
Предмет:	Машински материјали
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	-упознавање ученика са својствима машинских материјала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама техничког гвожђа и челика – упознавање ученика са врстама и карактеристикама обојених метала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама полимерних и осталих материјала у машинству – развијање свести о значају рециклаже и управљању рециклажом – развијање свести о значају заштите и очувања животне средине – развијање способности за примену знања о материјалима у пракси

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
-Својства машинских материјала -Структура метала и легура -Техничко гвожђе -Челик -Термичка и термохемијска обрада -Обојени метали -Полимерни материјали и остали материјали у машинству -Отпад техничких материјала и заштита животне средине.	– упознавање ученика са својствима машинских материјала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама техничког гвожђа и челика – упознавање ученика са врстама и карактеристикама обојених метала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама полимерних и осталих материјала у машинству – развијање свести о значају рециклаже и управљању рециклажом – развијање свести о значају заштите и очувања животне средине – развијање способности за примену знања о материјалима у пракси	– наведе значај и поделу машинских материјала – опише хемијска својства материјала – објасни физичка и механичка својства материјала – разликује појам масе, тежине, температуре топљења, електричне и топлотне проводљивости материјала – очита вредност затезне чврстоће, тврдоће и жилавости са дијаграма или из табела – разликује основне методе испитивања механичких, технолошких и хемијских својстава материјала – испита својства материјала у лабораторији – наброји основна технолошка својства материјала и сходно томе погодност за одређену врсту обраде – анализира штетност корозије за конкретне металне производе – разликује начине заштите од корозије – препозна места и узроке појаве корозије у завареним спојевима на конкретним	● Корелација са предметима: Физика и Хемија ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Настава се одвија са свим ученицима у учионици ● Методе испитивања својства машинских материјала и Својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале ● Употреба узорака при реализацији: врста техничког гвожђа, обојених метала и њихових легура и неметала. ● Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Својства машинских материјала: 1. Значај, подела и врста машинских материјала 2. Хемијска својства материјала 3. Физичка својства материјала 4. Механичка својства материјала 5. Испитивање механичких својстава материјала 6. Технолошка својства материјала 7. Технолошка испитивања материјала 8. Испитивање материјала без разарања **9.** Корозија и заштита материјала од корозије		Ученик ће бити у стању да: 1. Наведе значај и поделу машинских материјала 2. Опише хемијска својства материјала 3. Објасни физичка и механичка својства материјала 4. Разликује појам масе, тежине, температуре топљења, електричне и топлотне проводљивости 5. Очита вредност затезне чврстоће, тврдоће и жилавостиса дијаграма или из табела и схвати његов ред величина 6. Препозна основне методе испитивања механичких, технолошких и хемијских својстава 7. Испита својства материјала у лабораторији 8. Наброји основна технолошка својства материјала и сходно томе погодност за одређену врсту обраде **9.** Препозна појаву и штетност корозије код металних производа и разликује начине заштите од корозије	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5. Методе испитивања својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале и радионици 6. Наставни програм теорија се одвија у учионици са свим ученицима 7. Методе испитивања својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале, радионици 8. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 9. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Структура метала и легура: 1. Аморфни и кристални материјали 2. Кристална грађа материјала 3. Процес кристализације **4.** Кристали легура	➢ Стицање знања о врстама и карактеристикама техничког гвожђа, челика, обојених метала и неметала ➢ Стицање знања о процесима који се одвијају при добијању техничког гвожђа, челика и обојених метала	1. Опише монокристални, поликристални и аморфни облик материјала 2. Пореди основне типове кристалних решетки код метала 3. Дефинише процес кристализације и нацрта дијаграм хлађења **4.** Опише све остале типове легура без цртања дијаграма и очитавања састава фазе	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима

Техничко гвожђе: 1. Хемијски чисто железо 2. Дијаграм стања легура железо-угљеник 3. Сирово гвожђе **4.** Ливено гвожђе	➢ Стицање знања о основним својствима челика и утицају угљеника на механичке карактеристике, ➢ Разуме утицаје сталних и легирајућих елемената на својства челика, ➢ Развијање способности коришћења SRPS, ➢ Развијање способности за примену знања о коришћењу челика у пракси	1. Наброји основна својства челика и анализира утицај угљеника на механичке карактеристике. Наброји утицаје сталних и легирајућих елемената на својства челика 2. Идентификује ознаке челика по SRPS-у 3. Наведе класификацију челика на конструкционе и алатне челике 4. Опише намену најчешће коришћених врста челика **5.** Примени одговарајуће врсте челика у пракси	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Термичка и термохемиска обрада: 1. Појам, задатак и режими термичке обраде 2. Жарење 3. Каљење 4. Нормализација, отпуштање и побољшавање 5. Термохемијска обрада	➢ Стицање знања о врстама термичке и хемијскотермичке обраде материјала ➢ Стицање знања о врстама челика које се подвргавају одређеној врсти термичке обраде ➢ Стицање знања о примени појединих врста термохемијске обраде	1. Објасни значај термичке обраде на промену структуре материјала и његових механичких својстава 2. Препозна основне видове термичке обраде и поступке извођења 3. Наведе које врсте челика се подвргавају одређеној врсти термичке обраде и како се мењају механичке карактеристике челика 4.Препозна поступке термохемијске обраде 5. Наведе зашто и када се примењују поједине врсте термохемијске обраде	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2.Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Обојени метали и неметали: 1. Лаки и тешки обојени метали и њихове легуре 2. Означавање легура обојених метала 3. Бакар и његове легуре 4. Алуминијум и његове легуре 5. Остали обојени метали и легуре 6. Пластични материјали 7. Мазива	➢ Стицање знања о својствима обојених метала и неметала ➢ Стицање знања о својствима легура са обојеним металиима ➢ Стицање знања о својствима пластичних материјала ➢ Стицање знања о својствима мазива	1. Опише разлику између лаких и тешких обојених метала 2. Препозна означавање легуре обојених метала 3. Наведе основна својства и примену основних легура бакра 4. Наведе основна својства и примену основних легура алуминијума и магнезијума 5. Препозна основне легуре према боји и специфичној густини 6. Познаје основне врсте пластичних маса 7. Препозна основне врсте мазива које се користе у машинству	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 6. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 7. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима

Обојени метали и неметали: 8. Лаки и тешки обојени метали и њихове легуре 9. Означавање легура обојених метала 10. Бакар и његове легуре 11. Алуминијум и његове легуре 12. Остали обојени метали и легуре 13. Пластични материјали 14. Мазива **Полимерни материјали и остали материјал у машинству** – Полимерни материјали (еластомери, пластомери и дуромери) – Структура полимера – Примена полимера у електротехници и машинству – Композитни материјали – Синтеровани материјали – Стакло – Природни материјали – дрво и кожа – Средства за хлађење и подмазивање	➢ Стицање знања о својствима обојених метала и неметала ➢ Стицање знања о својствима легура са обојеним металиима ➢ Стицање знања о својствима пластичних материјала ➢ Стицање знања о својствима мазива – упознавање ученика са својствима машинских материјала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама техничког гвожђа и челика – упознавање ученика са врстама и карактеристикама обојених метала – упознавање ученика са врстама и карактеристикама полимерних и осталих материјала у машинству – развијање свести о значају рециклаже и управљању рециклажом – развијање свести о значају заштите и очувања животне средине – развијање способности за примену знања о материјалима у пракси	8. Опише разлику између лаких и тешких обојених метала 9. Препозна означавање легуре обојених метала 10. Наведе основна својства и примену основних легура бакра 11. Наведе основна својства и примену основних легура алуминијума и магнезијума 12. Препозна основне легуре према боји и специфичној густини 13. Познаје основне врсте пластичних маса 14. Препозна основне врсте мазива које се користе у машинству – Полимерни материјали (еластомери, пластомери и дуромери) – Структура полимера – Примена полимера у електротехници и машинству – Композитни материјали – Синтеровани материјали – Стакло – Природни материјали – дрво и кожа – Средства за хлађење и подмазивање	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 6Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 7Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 1Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 6Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 7Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима

Образовни профил:	Бравар заваривач
Разред:	II
Предмет:	Машински елементи
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	– оспособљавање ученика да разликује карактеристичне машинске елементе, познаје принципе њиховог функционисања и намену – упознавање ученика са карактеристикама и применом машинских елемената – оспособљавање за самостално коришћење таблица стандардних елемената и њихову примену у пракси – упознавање ученика са врстама и карактеристикама спојева – оспособљавање за проучавање геометријских параметара машинских елемената неопходних за њихову израду – упознавање ученика са елементима обртног кретања – упознавање ученика са карактеристикама и намени преносника снаге – развијање способности за примену знања у пракси – развијање одговорног понашања према раду и осећања за тачност и систематичност

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: Стандардизација и толеранције	-Стицање знања о дефинисању основних машинских елемената. -Стицање знања о подели и класификацији машинских елемената. -Стицање способности да опише примере машинског система. -Стицање знања о разлици између машинских делова и машинских елемената. -Стицање способности да користи каталоге стандардних машинских елемената и делова. -Стицање свести о неопходности и значају стандарда, стандардизације и типизације. -Стицање знања о значају стандардних бројева. -Стицање знања о дефинисању појма толеранције. -Стицање знања о дефинисању квалитета толеранције. -Стицање знања о неопходности прописивања толеранција. -Стицање знања о дефинисању граничне мере, одступања, добре и лоше мере. -Стицање способности да одреди положај толеранцијских поља у односу на нулту линију. -Стицање способности да одреди врсту и систем налегања за задат положај толеранцијских поља. -Стицање способности да користи таблице толеранција. -Стицање способности да чита на радиоличком цртежу податке о толеранцијама дужинских мера. -Стицање способности да прочита ознаку толеранције облика и положаја са радиоличког цртежа.	-дефинише основне машинске елементе -изврши поделу и класификацију машинских елемената -опише примере машинског система -објасни разлику између машинских делова и машинских елемената -користи каталоге стандардних машинских елемената и делова -разуме неопходност и значај стандарда, стандардизације и типизације -објасни значај стандардних бројева -дефинише појам толеранције -дефинише квалитет толеранције -објасни неопходност прописивања толеранција -дефинише граничну меру, одступања, добру и лошу меру - одреди положај толеранцијских поља у односу на нулту линију -одреди врсту и систем налегања за задат положај толеранцијских поља -користи таблице толеранција -чита на радиоличком цртежу податке о толеранцијама дужинских мера - прочита са радиоличког цртежа ознаку толеранције облика и положаја	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (20 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;
Модул II: Нераздвојиви спојеви	-Стицање знања о дефинисању појма нераздвојивог споја. -Стицање знања о врстама закованих спојева према различитим критеријумима. -Стицање способности да разликује различите врсте заковица. -Стицање знања о формирању закованог споја различитим поступцима. -Стицање знања о врстама заварених спојева према различитим критеријумима. -Стицање знања о подели поступака заваривања. -Стицање знања о начину формирања лемљеног споја. -Стицање знања о начину формирања лепљеног споја. -Стицање знања о врстама лепкова. -Стицање способности да изабере врсту нераздвојивог споја на конкретном примеру.	– дефинише појам нераздвојивог споја – наведе врсте закованих спојева према различитим критеријумима – разликује различите врсте заковица – објасни формирање закованог споја различитим поступцима – наведе врсте заварених спојева према различитим критеријумима – наведе поделу поступака заваривања – објасни начин формирања лемљеног споја – објасни начин формирања лепљеног споја – наведе врсте лепкова – изабере врсту нераздвојивог споја на конкретном примеру	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (15 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;

Модул III: Раздвојиви спојеви	-Стицање знања о дефинисању појма навојне везе. -Стицање способности да чита ознаку навоја. -Стицање способности да напише ознаку навоја за задату врсту навоја, називни пречник и корак. -Стицање способности да формира завртањску везу. -Стицање знања о разлици између подешене и неподешене завртањске везе. -Стицање знања о начинима осигурања завртањске везе од лабављења. -Стицање способности да користи таблице навоја. -Стицање знања о различитим врстама и примени клинова. -Стицање способности да изврши избор клина. -Стицање знања о разлици између споја клиновима и чивијама. -Стицање способности да одреди редослед притезања код групних завртањских веза. -Стицање способности да препозна различите врсте опруга. -Стицање знања о начину уградње опруга. -Стицање знања о формирању пресованих спојева.	– дефинише појам навојне везе – чита ознаку навоја – напише ознаку навоја за задату врсту навоја, називни пречник и корак – формира завртањску везу – објасни разлику између подешене и неподешене завртањске везе – наведе начине осигурања завртањске везе од лабављења – користи таблице навоја – опише различите врсте и примену клинова – изврши избор клина – објасни разлику између споја клиновима и чивијама – одреди редослед притезања код групних завртањских веза – препозна различите врсте опруга – објасни начин уградње опруга – објасни формирање пресованих спојева	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (15 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;
Модул IV: Елементи цевовода и арматуре	-Стицање знања о основним компонентама цевне арматуре (вентили, засуни, славине, разводници, поклопци). -Стицање знања о функцији појединих компонената цевне арматуре. -Стицање знања о начинима формирања цевне арматуре. -Стицање знања о формирању заптивног споја.	– наведе основне компоненте цевне арматуре (вентили, засуни, славине, разводници, поклопци) – опише функцију појединих компонената цевне арматуре – објаснини начине формирања цевне арматуре – објасни формирање заптивног споја	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (9 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;
Модул V: Елементи обртног кретања	-Стицање знања о елементима обртног кретања. -Стицање знања о дефинисању појма осовине. -Стицање знања о врстама осовина и њиховој примени. -Стицање знања о дефинисању појма вратила. -Стицање способности да препозна врсту вратила на конкретном примеру. -Стицање знања о дефинисању рукаваца и поглавака. -Стицање знања о врстама материјала за израду осовина и вратила. -Стицање знања о примерима примене лежишта и лежаја. -Стицање знања о случајевима у којима мора да се користи лежиште. -Стицање способности да препозна једноделно и дводелно лежиште. -Стицање знања о значају и улози кошуљице лежишта. -Стицање знања о предностима и недостатцима лежишта и лежаја на конкретном примеру. -Стицање знања о функцији делова лежаја. -Стицање способности да чита ознаку лежаја. -Стицање способности да напише ознаку лежаја за задате податке. -Стицање знања о значају подмазивања лежишта и лежаја. -Стицање знања о начину монтаже и демонтаже лежаја.	– наведе елементе обртног кретања – дефинише појам осовине – наведе врсте осовина и њихову примену – дефинише појам вратила – препозна врсту вратила на конкретном примеру – дефинише рукавце и поглавке – наведе врсту материјала за израду за осовина и вратила – наведе примере примене лежишта и лежај – објасни у којим случајевима мора да се користи лежиште – препозна једноделно и дводелно лежиште – објасни значај и улогу кошуљице лежишта – наведе предности и недостатке лежишта и лежаја на конкретном примеру – објасни функцију делова лежаја – чита ознаку лежаја – напише ознаку лежаја за задате податке – објасни значај подмазивања лежишта и лежаја – опише начин монтаже и демонтаже лежаја	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (21 час) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;
Модул VI: Преносници снаге	-Стицање знања о различитим преносницима снаге. -Стицање знања о дефинисању преносног односа. -Стицање способности да објасни разлику између редуктора, мултипликатора и варијатора на конкретним примерима. -Стицање способности да изврши поделу спојница према датом критеријуму. -Стицање способности да изврши избор спојнице према задатим критеријумима. -Стицање знања о дефинисању појма зупчастог пара. -Стицање способности да изврши поделу зупчастих парова према различитим критеријумима. -Стицање знања о основним величинама облика зупца. -Стицање знања о дефинисању појма модула. -Стицање знања о карактеристикама ланчаних парова на примеру из праксе. -Стицање способности да изврши избор ланца. -Стицање знања о разлици између каишних и ремених парова. -Стицање знања о различитим начинима састављања каиша. -Стицање знања о материјалима за каише и ремене. -Стицање знања о различитим начинима затезања каишних и ремених парова.	– наведе различите преноснике снаге – дефинише преносни однос – објасни разлику између редуктора, мултипликатора и варијатора на конкретним примерима – изврши поделу спојница према датом критеријуму – изврши избор спојнице према задатим критеријумима – објасни појам зупчастог пара – изврши поделу зупчастих парова према различитим критеријумима – наведе основне величине облика зупца – објасни појам модула – наведе карактеристике ланчаних парова на примеру из праксе – изврши избор ланца – објасни разлику између каишних и ремених парова – наведе начине састављања каиша – наброји материјале за каише и ремене – објасни начине затезања каишних и ремених парова	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (25 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: кабинет или специјализована учионица;

Образовни профил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	II
Предмет:	Основе електротехнике и електронике
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	— Упознавање са основним законима и принципима електротехнике и електронике — Упознавање са конструкцијама, начином рада и радним карактеристикама мотора, генератора и трансформатора — Упознавање са основним појмовима из области електричних мерења — Оспособљавање за коришћење различитих мерних инструмената и прибора — Развијање смисла за тачност и прецизност и одговоран однос према раду

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
ЕЛЕКТРИЧНА МЕРЕЊА	– Препозна мерна опрема, инструменти и прибор – Изврши класификација мерних грешака, тачност мерења и обрада резултата мерења;	– објасни значај мерења; – разликује мерне инструменте и прибор, као и начин њихове употребе – израчуна релативну и апсолутну грешку мерења; – разликује аналогне и дигиталне мерне инструменте; – на мерном инструменту разликује намену елемената за подешавање, очитавање и прикључивање; – обради и тумачи резултате мерења; – одређује редослед радњи приликом мерења,; -подешава инструмент за мерење.	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ	Настава се реализује кроз вежбе и теорију, користе се мерни уређаји – Мерна опрема, инструменти и прибор – Класификација мерних грешака, тачност мерења и обрада резултата мерења;
ЗАШТИТА ОД СТРУЈНОГ УДАРА	– Утицај електричне струје на човека – Препозна опасност од струјног удара -примене мере заштите на раду	– опише опасност од струјног удара – наброји најважнија дејства струје – наброји начине заштите човека од струјног удара -примењују мере заштите на раду	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ	Настава се реализује кроз вежбе и теорију Користи се мерна опрема и прибор
ЕЛЕКТРОСТАТИКА	– Структура материје – Проводници, полупроводници и изолатори – Појам наелектрисаног тела. Количина електрицитета, дефиниција и јединице; – Појам електричног поља – Силе у електричном пољу – Кулонов закон. Електрични потенцијал и електрични напон – Појам капацитивности. Капацитивност плочастог кондензатора. -Паралелно, редно везивање кондензатора.	– објасни појам наелектрисаног тела и Кулонов закон; – објасни појам електростатичког поља; – дефинише јачину електричног поља, електрични потенцијал и напон; – опише разлику између проводника и изолатора у електростатичком пољу; – објасни капацитивност кондензатора; – израчуна капацитивност плочастог кондензатора; -измери еквивалентну капацитивност везе кондензатора.	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе На вежбама се врши мерење капацитивности везе кондензатора
ЈЕДНОСМЕРНЕ СТРУЈЕ	– Појам једносмерне струје – Јачина електричне струје – Појам електричног кола – Елементи електричног кола – Електрична отпорност. Отпорност проводника. – Омов закон. – Први Кирхофов закон	– објасни појам једносмерне струје; – дефинише јачину и смер електричне струје; – дефинише електричну отпорност; – објасни Омов закон; – разликује елементе електричног кола; – објасни први и други Кирхофов закон; – објасни Џулов закон;	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе На вежбама се: Вежбе: 1. Мерење отпорности омметром код редне, паралелне и мешовите везе отпорника 2. Мерење једносмерног напона и једносмерне струје аналогним и дигиталним инструментима

	– Други Кирхофов закон – Џулов закон. Електрична снага – Електрични генератор	– дефинише појам електричне снаге; – објасни појмове електрични генератор; – примени законе једносмерне струје на једноставним примерима; – мери отпорност везе отпорника; – мери једносмерни напон и једносмерну струју аналогним и дигиталним инструментима; -проверава Први Кирхофов закон мерењем		3. Провера Омовог закона Кључни појмови: једносмерна струја, електрично коло, отпорност проводника, електрична снага, генератор
ЕЛЕКТРОМАГНЕТИЗАМ	– Појам магнетног поља – Магнетна својства материје – Магнетна индукција и магнетни флукс; навојак, намотај (калем) и торус – Електромагнетна индукција – Електромагнетна сила – Самоиндукција	– дефинише магнетно поље и магнетну индукцију; – одреди правац, смер и интензитет вектора магнетне индукције и вектора јачине магнетног поља у околини праволинијског проводника са струјом; – објасни појам магнетног флукса; – дефинише Фарадејев закон; – објасни самоиндукцију; – покаже узајамно дејство магнета, магнета и меког гвожђа, као и електромагнета; -измери индуктивност калема.	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе На вежбама се врши испитивање магнета, електромагнета и калемова Кључни појмови: једносмерна струја, електрично коло, отпорност проводника, електрична снага, генератор
НАИЗМЕНИЧНЕ СТРУЈЕ	– Основни параметри наизменичних величина: тренутна вредност, средња вредност, ефективна вредност, (амплитуда, периода, фаза и почетна фаза, учестаност, кружна учестаност) – Отпорник у колу наизменичне струје – Калем у колу наизменичне струје – Кондензатор у колу наизменичне струје -Принцип рада трансформатора	– објасни разлику између једносмерне и наизменичне струје; – наведе параметре наизменичних величина; – израчуна основне елементе наизменичних величина; – разликује елементе кола наизменичне струје – опише понашање отпорника у колу једносмерне и колу наизменичне струје; – опише понашање калема у колу једносмерне и колу наизменичне струје; – опише понашање кондензатора у колу једносмерне струје и у колу наизменичне струје; – израчунава реактивне отпорности калема и кондензатора; – опише принцип рада трансформатора; – измери наизменични напон и струју; -измери снагу.	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе На вежбама се: *Мерење струје и напона у колима наизменичне струје аналогним и дигиталним мерним инструментима; *Мерење напона на отпорнику, калему и кондензатору осцилоскопом *Мерење снаге Кључни појмови: наизменична струја, амплитуда, период, фаза, отпорник, калем, трансформатор
ЕЛЕКТРОНИКА	– Диоде, основна електронска кола са диодама – Транзистори – Појачавачи, исправљачи, стабилизатори напона – Дигитална електроника	– наброји врсте диода и њихове најважније карактеристике и примену; – опише рад основних електронских кола са диодама на основу шеме; – опише принцип рада биполарног транзистора; – опише улогу и функцију електронских кола (појачавача, исправљача, стабилизатора); – опише основне карактеристике дигиталног сигнала; – опише улогу и карактеристике дигиталних кола; – опише принцип А/Д и Д/А конверзије; – опише принцип рада регулатора и сервопогона; – одреди врсту, тип транзистора и диоде и њихове електроде и исправност мерењем; измери струју и напон у колима са диодама и транзисторима	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе Вежбе: *Диоде – врсте, испитивање исправности, одређивање аноде и катоде унимером; *Транзистори – врсте, одређивање типа транзистора и његових електрода B, E, C и испитивање исправности *Мерење напона и струје у колу са диодама и транзисторима Кључни појмови: диода, транзистор, појачавач, исправљач, стабилизатор, дигитални сигнал
МАШИНЕ И УРЕЂАЈИ	– Намена трансформатора и подручје примене – Конструкција трансформатора. Принцип рада трансформатора – Обртно магнетно поље, принцип рада асинхроног мотора – Намена једносмерне машине и подручје примене – Конструкција једносмерне машине – Генератори и мотори једносмерне струје. Принцип рада и примена – Тахогенератори једносмерне и наизменичне струје	– Наведе основне конструкционе делове трансформатора – објасни принцип рада једнофазног трансформатора – објасни принцип рада асинхроног мотора – опише конструкцију једносмерне машине – објасни принцип рада једносмерног мотора и генератора – објасни принцип рада и примену механичке кочнице објасни принцип рада и примену тахогенератора	Техничка физика, математика, механика КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОКОЛИНИ	Настава се реализује кроз теорију и вежбе Вежбе: *Натписна плочица трансформатора, асинхроног мотора, основни подаци *Мерење отпорности једнофазног трансформатора и отпорности изолације *Утврђивање врсте побуде једносмерне машине *Мерење отпорности намотаја и отпорности изолације једносмерне машине; мерење отпорности намотаја асинхроног мотора *Мерење брзине електромотора применом тахогенератора Кључни појмови: трансформатор, асинхрони мотор, машине једносмерне струје, тахогенератори

Образовни профил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	I
Предмет:	Технологије браварских радова
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	— Развијање свести о потреби примене мера безбедности и здравља на раду, као и о потреби поштовања еколошких стандарда у раду — Упознавање ученика са поступком мерења, контролисања и толерисања дужинских мера и углова — Оспособљавање ученика за самостално мерење и контролисање дужинских мера и углова, као и за избор потребног мерног при-бора — Развијање свести о потреби тачног мерења и контролисања радних предмета у процесу обраде — Развијање свести о значају чувања и одржавања мерила — Оспособљавање ученика за оцртавање и обележавање у ручној обради — Упознавање ученика са стезним приборима, обрадама турпијањем, сечењем и одсецањем — Упознавање ученика са обрадама бушењем, проширивањем и упуштањем — Развијање способности обликовања лимова и профила ручном обрадом — Развијање способности спајања материјала вијцима и навртkама, заковицама и меким лемљењем — Упознавање ученика са основама спајања материјала ручним електролучним заваривањем (РЕЛ) -Оспособљавање ученика за самосталну израду мерне листе

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Безбедност и здравље на раду	– Утврде мере безбедности и здравља на раду – Утврде опасности и ризици на радном месту – Изврши чишћење и одржавање радног места – Еколошки стандарди	– наведе мере безбедности и здравља на раду – препозна ризике и опасности на радном месту и у радној околини – изабере одговарајућа средства заштите (општа, лична и посебна) – опише процедуру чишћења и одржавања радног места за ручну обраду -објасни значај примене еколошких стандарда	Основе браварских радова Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу. Предлог тема самосталних вежби: • Опасност и ризици на радном месту • Средства заштите (општа, лична и посебна) Кључни појмови: безбедност, здравље, средства заштите, еколошки стандарди
Мерење и контролисање	– Користи мерила за дужинске мере и мерне јединице за дужине – Користи мерила за углове и мерне јединице за углове – Поступак мерења и контролисања дужинских мера – Поступак мерења и контролисања углова – Израда мерне листе – Чување и одржавање мерила	– наведе мерне јединице за дужине и углове – објасни начин рада мерила за мерење и контролисање дужина и углова – опише поступке мерења и контролисања дужинских мера и углова – очита меру на мерилу – демонстрира употребу контролника за радијусе, зазоре, углове – изабере потребна мерила за мерење и контролисање радног предмета – изврши мерење и контролисање радног предмета – попуни мерну листу за мерење и контролисање радног предмета опише поступак чувања и одржавања мерила	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу. Предлог тема самосталних вежби: • Мерење и контрола дужинских мера • Мерење и контрола углова • Мерење и контрола задатог радног предмета Кључни појмови: мерила, мерење, контролисање, мерна листа
Оцртавање и обележавање	– Примени прибор за оцртавање и обележавање – Руковање прибором за обележавање и оцртавање – Оштрење прибора за оцртавање и обележавање – Чување и одржавање прибора за оцртавање и обележавање – Мере безбедности и здравља на раду	– објасни задатак, значај и карактеристике прибора за оцртавање и обележавање – опише поступак оцртавања и обележавања – изведе поступак оцртавања и обележавања прибором за цртање на папиру према техничком цртежу – одабере прибор за оцртавање и обележавање у складу са радним задатком – објасни поступак оштрења прибора за оцртавање и обележавање – демонстрира поступак оштрења прибора за оцртавање и обележавање – опише поступак чишћења и одлагања прибора за оцртавање и обележавање – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу. Предлог тема самосталних вежби: • Примена прибора за оцртавање и обележавање • Оцртавање на папиру на основу задатог техночког цртежа применом прибора за цртање • Оштрење прибора за оцртавање и обележавање • Мере безбедности и здравља на раду прииликом оцртавања и обележавања, оштрења прибора за оцртавање и обележавање

Стезање и придржавање, ручно сечење и одсецање, турпијање	– Примени прибор за стезање и придржавање – Правилан поступак стезања и придржавања – Коришћење алата за ручно сечење и одсецање (тестера, ручне и полужне маказе, секачи и сл.) – Поступак ручног сечења и одсецања – Намена турпије (пљоснате, квадратне, троугласте, округле и сл.) – Правилан поступак турпијања – Чување и одржавање алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– опише прибор за стезање и придржавање – објасни поступке стезања и придржавања радног предмета – изабере прибор за стезање и придржавање у зависности од облика радног предмета – демонстрира поступак стезања и придржавања радног предмета – опише алат за сечење и одсецање – објасни поступке сечења и одсецања материјала применом различитих алата – изабере алат за сечење и одсецање у зависности од димензија и облика радног предмета – демонстрира поступак сечења и одсецања – опише алат за турпијање – објасни различите поступке турпијања при обради равних, закривљених површина, отвора различитих облика, жлебова – изабере алат за турпијање у зависности од облика који је потребно постићи (закривљена површина, отвори различитих облика, жлебови) – демонстрира поступке турпијања различитих површина – опише поступак чишћења и одлагања алата и прибора за сечење, одсецање и турпијање – демонстрира поступак чишћења и одлагања прибора за стезање и придржавање, прибора за сечење и одсецање, турпија – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу. Предлог тема самосталних вежби: • Стезање и придржавање радног предмета различитих облика и димензија • Сечење и одсецање танког лима • Замена листа ручне тестере за метал • Избор турпија за конкретну обраду површина на радном предмету • Чишћење и одлагање прибора за стезање и придржавање, прибора за сечење и одсецање, турпија • Мере безбедности и здравља на раду прииликом стезања и придржавања радног предмета, сечења и одсецања, турпијања
Обрада бушењем, проширивањем и упуштањем	– Примена ручне електричне бушилице, стоне и стубне бушилице – Правилно коришћење алата и прибора за обраду рупа и отвора – Изврши бушење, проширивање и упуштање – Изврши оштрење резног алата за бушење – Чување и одржавање машина, алата и прибора -Мере безбедности и здравља на раду	– објасни принцип рада ручне електричне, стоне и стубне бушилице – припреми машину за бушење (укључивање, искључивање, број обртаја) – наведе алате и прибор за обраду рупа и отвора – изврши постављање и стезање алата за обраду рупа и отвора – изврши постављање и стезање радног предмета – опише поступке бушења, проширивања и упуштања рупа и отвора – опише поступак оштрења резног алата за бушење – демонстрира поступак оштрења резног алата за бушење – опише поступак мерења и контроле рупе/отвора – демонстрира поступак мерења и контроле рупе/отвора – опише поступак чишћења машина и чишћења и одлагања алата и прибора – демонстрира поступак чишћења машина и одлагања алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду -примењује мере безбедности и здравља на раду	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу. Предлог тема самосталних вежби: • Избор алата у зависности од врсте обраде (бушење, проширивање, упуштање) • Постављање и стезање алата за бушење • Постављање и стезање радног комада • Мере безбедности и здравља приликом извођења поступака обраде бушењем, оштрења резног алата за бушење
Ручно обликовање лимова и профила	– Наведе алат и прибор за ручно обликовање лимова – Користи алат и прибор за ручно обликовање профила – Правилни поступци ручног обликовања лимова – Поступци ручног обликовања профила – Чување и одржавање алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– наведе алат и прибор за ручно обликовање лимова – наведе алат и прибор за ручно обликовање профила – опише поступке ручног обликовања лимова – демонстрира поступак ручног обликовања лимова на примеру – опише поступке ручног обликовања профила – демонстрира поступак ручног обликовања профила на примеру – отклања уочене неправилности – опише поступак чишћења и одлагања алате и приборе – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Спајање материјала	– Спајање делова вијцима и навртками – Спајање делова заковицама – Спајање делова меким лемљењем – Уређаји за РЕЛ заваривање – Техника и технологија РЕЛ заваривањем – Извори електричне струје за РЕЛ заваривање – Врсте електрода – Чување и одржавање уређаја, алата и прибора Мере безбедности и здравља на раду	– опише поступак спајања вијцима и навртками – демонстрира поступак мерења назívног пречника и корака вијка – опише поступак нарезивања метричког навоја ручном обрадом – опише поступак урезивања метричког навоја ручном обрадом – опише поступак спајања закивањем ручном обрадом – опише поступак меког лемљења – демонстрира поступак меког лемљења – објасни изворе електричне струје за ручно електролучно (РЕЛ) заваривање – објасни задатак, значај и карактеристике уређаја за РЕЛ заваривање – објасни ознаку електроде – објасни основе технике и технологије РЕЛ заваривања – опише поступак чишћења и одлагања уређаја, алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Основе браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Сарадња Одговоран однос према околини	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.

Образовнипрофил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	I
Предмет:	ОСНОВЕ БРАВАРСКИХ РАДОВА
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	210+60
Недељни фонд часова:	6
Циљеви предмета	-Оспособљавање ученика за самостално мерење и контролисање радних предмета -Оспособљавање ученика за примену мера безбедности и здравља на раду на раду -Оспособљавање ученика за рад у складу са еколошким нормама -Оспособљавање ученика за самостално оцртавање и обележавање -Оспособљавање ученика за рад у примену прибора за стезање и придржавање -Оспособљавање ученика за самосталну обраду сечењем и одсецањем материјала и турпијањем -Оспособљавање ученика за самостално врши обраду бушењем, проширивањем и упуштањем -Оспособљавање ученика за самостално спајање материјала вијцима и навртkама, заковицама и меким лемљењем -Оспособљавање ученика за заваривање РЕЛ поступком на почетном нивоу -Оспособљавање ученика за ручно обликовање лимова и профила -Оспособљавање ученика за самосталну израду једноставнијих радних предмета

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Безбедност и здравље на раду	– Спознају опасности и ризици на радном месту – Поступци мере безбедности и здравља на раду – Правилно чишћење и одржавање радног места – Еколошки стандарди	– препозна ризике и опасности на радном месту – примењује мере безбедности и здравља на раду – користи средства заштите (општа, лична и посебна) – одржава радно место уредним примењује еколошке стандарде	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Мерење и контролисање	– Примена мерила за дужинске мере – Примена мерила за углове – Поступак мерења и контролисања дужинских мера – Поступак мерења и контролисања углова – Израда мерне листе – Чување и одржавање мерила – Примени мере безбедности и здравља на раду	– рукује мерилима за дужинске мере – рукује мерилима за углове – мери мерилима за дужинске мере и углове – контролише мерилима за дужинске мере и углове – уноси резултате мерења у мерну листу – примени правила одржавања и чишћења мерила – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) -примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Оцртавање и обележавање	– Примена прибора за оцртавање и обележавање – Руковање прибором за обележавање и оцртавање – Поступак правилног оштрење прибора за оцртавање и обележавање – Чување и одржавање прибора за оцртавање и обележавање – Мере безбедности и здравља на раду	– одабере прибор за оцртавање и обележавање у складу са радним задатком – користи прибор за оцртавање и обележавање – изводи поступке оцртавања и обележавања према техничком цртежу – изведе оштрење прибора за оцртавање и обележавање – чисти и одлаже прибор за оцртавање и обележавање – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) -примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Стезање и придржавање, ручно сечење и одсецање, турпијање	– Примена прибор за стезање и придржавање – Правилан поступак стезања и придржавања – Упознавање са алатом за ручно сечење и одсецање (тестера, ручне и полужне маказе, секачи и сл.) – Поступак ручног сечења и одсецања	– одабере прибор за стезање и придржавање у складу са радним задатком – изводи поступке стезања и придржавања радног предмета – одабере алат за сечење и одсецање у складу са радним задатком – изводи поступке сечења и одсецања материјала применом различитих алата	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).

	– Избор и намена турпије (пљоснате, квадратне, троугласте, округле и сл.) – Поступак турпијања – Чување и одржавање алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– одабере алат за турпијање у складу са радним задатком – изводи различите поступке турпијања при обради равних, закривљених површина, отвора различитих облика, жлебова – проверава тачност обраде – отклања уочене неправилности – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже алате и прибор примењује мере безбедности и здравља на раду		
Обрада бушењем, проширивањем и упуштањем	– примена и намена ручне електриче бушилице, стоне и стубне бушилица – Препознавање и правилно коришћење алата и прибора за обраду рупа и отвора – Поступак правилног бушења, проширивања и упуштања – Поступак оштрења резног алата за бушење – Чување и одржавање машина, алата и прибора – Примена мера безбедности и здравља на раду	– одабере машину, алат и прибор за бушење на основу радног задатка – одабере машину, алат и прибор за проширивање на основу радног задатка – одабере машину, алат и прибор за упуштање на основу радног задатка – изводи поступке бушења, проширивања и упуштања рупа и отвора – обрађује отворе/рупе ручно и машински – изводи оштрење резног алата за бушење – проверава тачност обраде – отклања уочене неправилности – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Ручно обликовање лимова и профила	– примери за алат и прибор за ручно обликовање лимова – примери за алат и прибор за ручно обликовање профила – Поступци правилног ручног обликовања лимова – Поступци правилног ручног обликовања профила – Чување и одржавање алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– одабере алат и прибор за ручно обликовање лимова у складу са радним задатком – одабере алат и прибор за ручно обликовање профила у складу са радним задатком – изводи поступке ручног обликовања лимова у хладном и топлом стању – изводи поступке ручног обликовања профила у хладном и топлом стању – проверава тачност обраде – отклања уочене неправилности – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже алате и прибор примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Спајање материјала	– Спајање делова вијцима и навртками – Спајање делова заковицама – Спајање делова меким лемљењем – Поступци спајања делова РЕЛ заваривањем (наваривање плоча и заваривање у хоризонталном положају) – Чување и одржавање уређаја, алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– одабере уређај, алат, прибор и материјал за спајање на основу радног задатка – изводи поступак спајања вијцима и навртками – нарезује метрички навој ручном обрадом – урезује метрички навој ручном обрадом – припрема површине за спајање закивањем – изводи поступак спајања закивањем ручном и машинском обрадом – изводи поступак меког лемљења – изводи наваривање поступком РЕЛ заваривања – припаја делове поступком РЕЛ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком РЕЛ заваривања – проверава тачност обраде – отклања уочене неправилности – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).

Производни рад (блок практичне наставе)	– Израда радних задатака који обухватају различите поступке ручне обраде из претходно обрађених модула – Израда резе на вратима – Израда зидног чивилука од лима – Израда елемената олука – Израда једноставних металних стубова за жичану ограду – Израда држача заставе	– израђује радни предмет применом различитих поступака ручне обраде у складу са радним задатком – мери и контролише израдак – отклања уочене неправилности – израђује мерну листу – попуњава мерну листу – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, уређаје, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Технологије браварских радова, Техничко цртање Комуникација Решавање проблема Сарадња	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања. За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).

Образовнипрофил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	II
Предмет:	ТЕХНОЛОГИЈА МЕТАЛНИХ КОНСТРУКЦИЈА И ПРОЦЕСНЕ ОПРЕМЕ
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	-Развијање свести о потреби примене мера безбедности и здравља на раду, као и о потреби поштовања еколошких стандарда у раду -Упознавање ученика са поступцима машинског сечења и резања материјала -Упознавање ученика са поступком рада при машинским обликовањем материјала Упознавање ученика са поступцима ручног електролучног заваривања (РЕЛ) на напредном нивоу (сучеоно, преклопно, угаоно, унакрсно заваривање; заваривање танких или дебелих лимова различитим облицима завара и у различитим положајима заваривања) -Упознавање ученика са основама спајања материјала електролучним заваривањем у заштитној атмосфери активног/инертног гаса (МИГ, МАГ, ТИГ) -Упознавање ученика са поступцима гасног резања, гасног заваривања и тврдог лемљења, односно о карактеристикама и примени опреме и прибора који се користе у овим поступцима -Развијање способности за самосталну израду и монтажу једноставнијих металних конструкција -Развијање способности за самосталну израду и монтажу грађевинске браварије и монтажу процесне опреме

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Машинско сечење и резање материјала	– Начин употребе машине за сечење и резање (маказе, тестере, ласер, плазма, водени млаз...) – Припрема машине за сечење и резање (маказе, тестере, ласер, плазма, водени млаз...) – Руковање машинама са сечење и резање – Алати за пробијање/просецање – Руковање пресама (хидрауличним и механичким) – Чување и одржавање машина, алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– објасни задатак, значај и карактеристике машина за сечење и резање – објасни задатак, значај и карактеристике алата за сечење и резање – објасни руковање машинама за сечење и резање материјала – демонстрира поступак сечења – демонстрира поступак резања – објасни карактеристике алата за пробијање/просецање и начин постављања на пресу – демонстрира рад на преси – опише поступак одржавања машина, чишћења и одлагања алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Машинско обликовање материјала	– Обрада обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – Обрада дубоким извлачењем – Користи и упозна алат за обраду савијањем – Користи и упозна алат за обраду дубоким извлачењем – Чување и одржавање машина, алата и прибора – Мере безбедности и здравља на раду	– објасни задатак, значај и карактеристике машина за обликовање материјала – објасни задатак, значај и карактеристике алата за за обликовање материјала – демонстрира машинско обликовање материјала – објасни руковање пресама (хидрауличним и механичким) – објасни начин постављања алата за обликовање на пресу – опише поступак одржавања машина, чишћења и одлагања алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Основе електролучног заваривања (РЕЛ, МИГ, МАГ и ТИГ)	– Означавање и врсте електрода код РЕЛ заваривања – Упозна се за изворима струје за РЕЛ заваривање – Подешавање уређаја за РЕЛ заваривање – Врсте шавова код електролучног заваривања – Положаји заваривања (хоризонтални, зидни, преклопни, угаони) – Уређаји за електролучно заваривање у заштитној атмосфери гаса (МАГ, МИГ и ТИГ) – Поступак заваривања у атмосфери активног гаса – МАГ заваривање (почетни ниво) – Поступак заваривања у инертном гасу – МИГ заваривање (почетни ниво) – Поступак заваривања у инертном гасу са нетопивом електродом – ТИГ заваривање (почетни ниво)	– наведе врсте електрода за ручно електролучно (РЕЛ) заваривање – објасни намену појединих врста електрода за РЕЛ заваривање – опише поступак припреме површина основног материјала за заваривање – објасни поступак припајања РЕЛ, МАГ, МИГ и ТИГ поступцима – објасни поступак РЕЛ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова различитим облицима завара и у различитим положајима заваривања – објасни поступак спајања различитих елемената РЕЛ поступком (плоче, профили, цеви) – објасни задатак, значај и карактеристике уређаја за различите поступке заваривања (МАГ, МИГ и ТИГ) – опише поступке наваривања МАГ, МИГ и ТИГ поступком – опише поступке заваривања плоче у хоризонталном положају МАГ,	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.

	– Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за електролучно заваривање	МИГ и ТИГ поступком – демонстрира поступак заваривања МАГ/МИГ поступком – демонстрира поступак заваривања ТИГ поступком – објасни значај дораде димензија, облика и квалитета шава након контроле механичким поступком или поступком РЕЛ заваривања – опише поступак чишћења и одлагања уређаја, алата и прибор примењује мере безбедности и здравља на раду		
Гасно резање, гасно заваривање и тврдо лемљење	– Опрема и врсте основног и додатног материјала за гасно сечење, гасно заваривање, тврдо лемљење – Гасно резање – Гасно заваривање – Поступак тврдо лемљење – Примена мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за гасно резање, гасно заваривање и тврдо лемљење	– објасни карактеристике и намену опреме, материјала и алата за гасно сечење, гасно заваривање – објасни карактеристике и намену опреме, материјала и алата за тврдо лемљење – опише поступак руковања боцама и опремом за гас – опише поступке гасног резања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју – демонстрира поступак гасног сечења – објасни поступак припајања гасним заваривањем – објасни поступке гасног заваривања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју – демонстрира поступак гасног заваривања – објасни поступак тврдог лемљења – демонстрира поступак тврдог лемљења – опише поступак чишћења и одлагања опреме, материјала, алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Израда једноставнијих металних конструкција	– Врсте профила у употреби – Врсте једноставнијих металних конструкција и њихова примена у раду – Машине, алат, опрема и прибор за израду и монтажу металних конструкција – Израда и монтажа једноставнијих металних конструкција – Провера тачности елемената и квалитета конструкције – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– наведе врсте профила и једноставнијих металних конструкција – објасни карактеристике различитих профила и једноставнијих металних конструкција – опише поступак израде елемената једноставнијих металних конструкција – објасни карактеристике, задатак и значај алата за монтажу једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками – опише поступак монтаже једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками – демонстрира поступак монтаже једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками – објасни карактеристике, задатак и значај алата за монтажу једноставнијих металних конструкција закивањем – опише поступак монтаже једноставнијих металних конструкција закивањем – демонстрира поступак монтаже једноставнијих металних конструкција закивањем – опише поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем – демонстрира поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем – опише поступке ручне и машинске завршне обраде конструкције – опише поступак чишћења и одлагања опреме, материјала, алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Израда и монтажа грађевинске браварије, монтажа процесне опреме	– Наведу врсте грађевинске браварије – Коришћење машина, алата, опреме и прибора за израду и монтажу грађевинске браварије – Израда и монтажа грађевинске браварије – Израда и монтажа PVC и Al грађевинске браварије – Процесна опрема и монтажа процесне опреме – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за рад	– наведе врсте грађевинске браварије – објасни карактеристике грађевинске браварије – опише поступак израде, монтаже и поправке грађевинске браварије (елемената брава и механизама) – опише поступак израде и монтаже грађевинске браварије раздвојивим везама – опише поступак израде и монтаже грађевинске браварије нераздвојивим везама (закивањем и заваривањем) – објасни поступак израде и монтаже грађевинске браварије PVC и Al – објасни поступак контроле и поправке грађевинске браварије (брава и механизама) – демонстрира поступак израде грађевинске браварије – демонстрира поступак монтаже грађевинске браварије – демонстрира поступак поправке грађевинске браварије	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема. КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРНО УЧЕШЋЕ ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјализованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.

		– опише поступак монтаже елемената процесне опреме – опише поступак чишћења и одлагања опреме, материјала, алата и прибора – наведе мере безбедности и здравља на раду примењује мере безбедности и здравља на раду		

Образовнипрофил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	II
Предмет:	Металне конструкције и процесна опрема
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	420+60
Недељни фонд часова:	12
Циљеви предмета	-Оспособљавање ученика да самостално врши машинско одвајање материјала сечењем и резањем -Оспособљавање ученика да самостално врши машинско обликовање материјала -Оспособљавање ученика за самостално заваривање РЕЛ поступком -Оспособљавање ученика за заваривање МИГ, МАГ и ТИГ поступком на почетном нивоу -Оспособљавање ученика за самостално извођење гасног сечења, гасног заваривања и тврдог лемљења -Оспособљавање ученика за самосталну израду и монтажу једноставнијих металних конструкција спајањем -Оспособљавање ученика за самосталну израду и монтажу грађевинске браварије и монтажу процесне опреме

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Машинско сечење и резање материјала	– Објасни рад ашине за сечење и резање (маказе, тестере, ласер, плазма, водени млаз...) – Припрема машине за сечење и резање (маказе, тестере, ласер, плазма, водени млаз...) – Рукује машинама са сечење и резање – Припрема алата за пробијање/просецање – Руковање пресама (хидрауличним и механичким) – Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање машина са припадајућим алатом и прибором	– одабере машине са припадајућим алатом и прибором за стезање – припреми машину за сечење и резање материјала – рукује машином за сечење и резање материјала – изводи поступке машинског сечења резања материјала – изабере алат за пробијање/просецање – постави алат за пробијање/просецање на пресу – рукује пресама (хидрауличним и механичким) – изводи поступке пробијања/просецања – проверава тачност обраде – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.
Машинско обликовање материјала	– поступак обрада обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – примена алата за обраду савијањем – примена алата за обраду дубоким извлачењем – могући ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање машина са припадајућим алатом и прибором	– рукује машинама за обликовање материјала – изабере алат за обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – постави алат за обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – рукује пресама (хидрауличним и механичким) – изводи поступке обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – проверава тачност обраде – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	. Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.
Основе електролучног заваривања (РЕЛ, МИГ, МАГ и ТИГ)	– Означавање и врсте електрода код РЕЛ заваривања – Извори струје за РЕЛ заваривање – Подешавање уређаја за РЕЛ заваривање – Врсте шавова код електролучног заваривања – Положаји заваривања (хоризонтални, зидни, преклопни, угаони, надглавни) – Заваривање у атмосфери активног гаса – МАГ заваривање (почетни ниво) – Заваривање у инертном гасу – МИГ заваривање (почетни ниво)	– изабере врсту електроде за ручно електролучно (РЕЛ) заваривање – припреми уређаје за различите поступке заваривања (РЕЛ, МАГ, МИГ и ТИГ) – припреми површине основног материјала за заваривање – припаја делове поступцима РЕЛ, МАГ, МИГ и ТИГ заваривања – изводи поступак РЕЛ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – изводи поступак спајања различитих елемената РЕЛ поступком (плоче, профили, цеви) у складу са радним задатком – изводи наваривање поступком МАГ заваривања	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.

	– Заваривање у инертном гасу са нетопивом електродом – ТИГ заваривање (почетни ниво) – Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду -Чување и одржавање опреме за електролучно заваривање	– заварује плоче у хоризонталном положају поступком МАГ заваривања – изводи наваривање поступком МИГ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком МИГ заваривања – изводи наваривање поступком ТИГ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком ТИГ заваривања – проверава тачност обраде заваривањем – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком РЕЛ заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду		
Гасно резање, гасно заваривање и тврдо лемљење	– наведе опрему и врсте основног и додатног материјала за гасно сечење, гасно заваривање, тврдо лемљење – примена и поступак гасног резања – Поступак гасног заваривање – Тврдо лемљење – Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду -Чување и одржавање опреме за гасно резање, гасно сечење и тврдо лемљење	– припреми опрему, материјал и алат за гасно сечење, гасно заваривање – припреми опрему, материјал и алат за тврдо лемљење – подешава радни притисак на боцама за заваривање – рукује боцама и опремом за гас – изводи поступке гасног резања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју према радном задатку – изводи поступке гасног заваривања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју према радном задатку – изводи поступак тврдог и меког лемљења делова од различитих легура у складу са радним задатком – проверава тачност обраде – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.
Израда једноставнијих металних конструкција	– Наведе врсте профила – Представи врсте једноставнијих металних конструкција – Прибор за рад машине, алат, опрема и прибор за израду и монтажу металних конструкција – Израда и монтажа једноставнијих металних конструкција – Провера тачности елемената и квалитета конструкције – Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– изведе поступак израде елемената једноставнијих металних конструкција у складу са радним задатком – одабере алат за монтажу једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками у складу са радним задатком – одабере алат, прибор и материјал за монтажу једноставнијих металних конструкција закивањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција закивањем у складу са радним задатком – припреми уређај, прибор и додатни материјал за монтажу једноставнијих металних конструкција заваривањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем у складу са радним задатком – ручно и машински врши завршну обраду конструкције – проверава тачност обраде елемената – проверава тачност конструкције (мере, положај, квалитет шавова) после монтаже – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје алате и приборе примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.
Израда и монтажа грађевинске браварије, монтажа процесне опреме	– Врсте грађевинске браварије – Машине, алат, опрема и прибор за израду и монтажу грађевинске браварије – Израда и монтажа грађевинске браварије – Израда и монтажа PVC и Al грађевинске браварије – Процесна опрема и монтажа процесне опреме	– припреми машине, алат, опрему и материјал – изведе поступак израде, монтаже и поправке грађевинске браварије (елемената брава и механизама) у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије раздвојивим везама у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије нераздвојивим	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.

	– Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	везама (закивањем и заваривањем) у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије PVC и Al у складу са радним задатком – изведе поступак контроле и поправке грађевинске браварије (брава и механизама) – изведе поступак монтаже елемената процесне опреме у складу са радним задатком – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и прибор примењује мере безбедности и здравља на раду	САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	
Производни рад	– Израда радних задатака који обухватају различите поступке из претходно обрађених модула – Израда капија – Израда врата – Израда рамова са поклопцем – Монтажа PVC/Al прозора – Израда полица и сталажа за складишта – Израда касета и ормана – Израда металне столице – Израда стубне светиљке за двориште (канделабр) – Израда металног резервоара за отпадну течност са прикључком за вентил	– тумачи техничко технолошку документацију и упутства за рад – израђује и монтира једноставније металне конструкције и грађевинску браварију у складу са радним задатком – израђује и монтира цевоводе, конзоле, носаче, стубове и друге конструкције – учествује у процесу монтаже елемената процесне опреме у складу са радним задатком – проверава тачност израде и монтаже – отклања уочене неправилности – ручно и машински врши завршну обраду – израђује мерну листу – попуњава мерну листу – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – води евиденцију о извршеним радовима – припрема основну калкулацију и промоцију/продају својих услуга и производа – примењује у раду еколошке стандарде – обезбеђује сигурност и хигијену радног места и опреме припремајући и одлажући алат/прибор на прописан начин примењује мере безбедности и здравља на раду	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елемен- ти, Основе електротехнике и електронике и Технологија металних конструкција и процесне опреме. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ КОМУНИКАЦИЈА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика.

Образовнипрофил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	III
Предмет:	Технологије заварених конструкција
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	93
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	-Развијање свести о потреби примене мера безбедности и здравља на раду, као и о потреби поштовања еколошких стандарда у –раду -Упознавање ученика са поступцима самосталног заваривања у заштитној атмосфери активних и инертних гасова МИГ, МАГ, ТИГ на напредном нивоу (сучеоно, преклопно, угаоно, унакрсно заваривање; заваривање танких или дебелих лимова различитим облицима завара и у различитим положајима заваривања -Упознавање ученика са поступцима самосталног заваривања електролучним поступцима РЕЛ, МИГ, МАГ, ТИГ на основу техно- логије заваривања (*WPS -welding procedure specification* листа) -Упознавање ученика са методама визуелне контроле заварених спојева, поступком закључивања узрока грешака заварених спојева и могућностима за отклањање грешака заварених спојева -Оспособљавање ученика за самостално коришћење техничко технолошке документације -Упознавање ученика са поступцима израде и монтаже сложених металних конструкција на основу техничко-технолошке докумен- тације -Упознавање ученика са поступцима површинске заштите -Упознавање ученика са поступцима репаратурног наваривања -Упознавање ученика са поступцима лепљења

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Електролучно заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова (МИГ, МАГ, ТИГ)	– Технологија заваривања/*WPS – welding procedure specification* листа (врсте завара, вођење електроде, параметри заваривања, помоћни материјали,...) – Стандарди у заваривању – Припрема и врсте жлебова у складу са стандардима – Положаји заваривања у складу са стандардима – Означавање челика и легура обојених метала у складу са стандардима – Израда радних предмета на основу технологије заваривања – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за електролучно заваривање	– објасни задатак, значај и карактеристике опреме, материјала и прибора за заваривање МИГ/МАГ поступком – опише поступак МИГ/МАГ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова различитим облицима завара и у различитим положајима заваривања – подешава параметра на уређају за заваривање МИГ/МАГ поступком – демонстрира МАГ/ МИГ поступка у различитим положајима заваривања – објасни задатак, значај и карактеристике опреме, материјала и прибора за заваривање ТИГ поступком – објасни поступке подешавања параметара (јачина струје, брзина жице, напон) на уређају за заваривање – опише поступак ТИГ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова различитим облицима завара и у различитим положајима заваривања – подешава параметра на уређају за заваривање ТИГ поступком – демонстрира ТИГ поступак у различитим положајима заваривања – опише поступак визуелне контроле и поправке заварених спојева – објасни поступак дораде димензија, облика и квалитета шава након контроле механичким поступком или поступком МИГ, МАГ, ТИГ заваривања опише поступак контроле исправности и подешености уређаја и опреме током процеса рада – опише поступак одржавања уређаја, чишћења и одлагања алата и прибора наведе мере безбедности и здравља на раду	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Израда заварених спојева на основу технологије заваривања	– Технологија заваривања/*WPS – welding procedure specification* листа (врсте завара, вођење електроде, параметри заваривања, помоћни материјали,...) – Стандарди у заваривању – Припрема и врсте жлебова у складу са стандардима – Положаји заваривања у складу са стандардима – Означавање челика и легура обојених метала у складу са стандардима – Израда радних предмета на основу технологије заваривања – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за електролучно заваривање	– објасни техничко-технолошку документацију (технички цртеж, *WPS -welding procedure specification* листа) – наведе стандарде квалитета у области заваривања – опише припрему уређаја, опреме, материјал и прибора за електролучно заваривање (РЕЛ, МИГ, МАГ, ТИГ, гасно заваривање) – опише заваривање РЕЛ поступком на основу технологије заваривања – опише заваривање МИГ/МАГ поступком на основу технологије заваривања – опише заваривање ТИГ поступком на основу технологије заваривања – опише гасно заваривање на основу технологије заваривања (*WPS* листа) – објасни кориговање параметара заваривања по потреби – опише визуелну контролу и поправку заварених спојева – демонстрира поступак контроле шава – демонстрира поступак поправке шава – објасни различите поступке мерења и контроле квалитета заварених спојева – демонстрира поступак завршне обраде шава – опише поступак одржавања уређаја, чишћења и одлагања алата и прибора наведе мере безбедности и здравља на раду	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Техничко технолошка документација	– Планирање и организовање производње – Производна документација (врсте и улогаа) – Кретање производне документације – Пословођа и предрадник у производњи – Одржавање производне опреме – Утрошак, трошкови, цена коштања и цена продаје – Принципи економичности	– објасни појам поделе рада и организовања производње – наведе основне елементе планирања у производњи – објасни улогу, врсту, значај и кретање производне документације – наведе улогу и значај пословође и предрадника у производњи – наведе врсте и значај одржавања производне опреме – дефинише појам утрошка, трошкова, цене коштања и цене продаје – познаје принципе економичности изради спецификацију потребног времена за рад, материјала и опреме ради формирања понуде	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Израда сложених металних конструкција	– Техничко-технолошка документација (технички цртежи, технологија заваривања, радни налог, радна листа, требовање...) – Врсте сложених металних конструкција – Машине, алат, опрема и прибор за израду и монтажу сложених металних конструкција – Израда и монтажа сложених металних конструкција – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– наведе врсте докумената у оквиру техничко-технолошке документације – објасни податке и информације у документима у оквиру техничко-технолошке документације – опише поступак израде елемената сложених металних конструкција према техничкој документацији и радном налогу – опише алате за монтажу сложених металних конструкција вијцима и навртkама – демонстрира поступак монтаже сложених металних конструкција вијцима и навртkама – опише поступак монтаже сложених металних конструкција вијцима и навртkама у складу са техничко-технолошком документацијом – опише алат, прибор и материјал за монтажу сложених металних конструкција закивањем – објасни поступак монтаже сложених металних конструкција закивањем у складу са техничко-технолошком документацијом	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.

		– демонстрира поступак монтаже сложених металних конструкција закивањем – објасни припрему уређаја, прибора и додатног материјала за монтажу сложених металних конструкција заваривањем – објасни поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем у складу са техничко-технолошком документацијом – демонстрира поступак монтаже сложених металних конструкција заваривањем – опише визуелну контролу и поправку спојева – опише проверу тачности обраде и монтаже сложених металних конструкција – опише поступак одржавања опреме, чишћења и одлагања алата и прибора наведе мере безбедности и здравља на раду		
Површинска заштита	– Корозија. Врсте корозије – Припрема површине за заштиту – Металне и неметалне заштитне превлаке – Наношење заштитних превлака – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– наведе врсте корозије – објасни утицај корозије на материјал – опише поступак припреме површине за заштиту од корозије – демонстрира поступак припреме површина за површинску заштиту – објасни задатак, значај и карактеристике уређаја, прибора и материјала за заштиту од корозије – опише поступке површинске заштите – демонстрира поступак површинске заштите – опише поступак одржавања опреме наведе мере безбедности и здравља на раду	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Репаратурно наваривање машинских делова	– Опрема и додатни материјал за репаратурно наваривање – Припрема површине за наваривање – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– објасни задатак, значај и карактеристике опреме и додатног материјала за репаратурно наваривање – опише поступке репаратурног наваривања – припреми површине за репаратурно наваривање – демонстрира поступак репаратурног наваривања – објасни поступак контроле тачности обраде и дораде радног предмета – опише поступак одржавања опреме наведе мере безбедности и здравља на раду	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.
Спајање лепљењем	– Алати, прибори и опрема за извођење поступка лепљења – Врсте лепкова и активатора – Израда радних предмета – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме	– објасни задатак, значај и карактеристике опреме, додатног материјала и прибора за извођење поступка лепљења – опише врсте лепкова и активатора – објасни поступак спајања материјала лепљењем – припреми површине за лепљење – демонстрира поступак лепљења – објасни поступак контроле тачности обраде и дораде радног предмета – опише поступак одржавања опреме наведе мере безбедности и здравља на раду	Тех ничко цртање, Машински материјали, Техничка механика, Технологија браварских радова, Основе браварских радова, Машински елементи, Металне конструкције и процесна опрема, Заварене конструкције КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 15 ученика. Предмет се реализује кроз вежбе у учионици, специјали- зованој учионици, кабинету или радионици за практичну наставу.

Образовнипрофил:	БРАВАР ЗАВАРВАЧ
Разред:	III
Предмет:	Заварене конструкције
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	558+90
Недељни фонд часова:	18
Циљеви предмета	-Оспособљавање ученика за самостално заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова МИГ, МАГ, ТИГ -Оспособљавање ученика за самостално извођење поступака електролучног заваривања на основу технологије заваривања -Оспособљавање ученика за самосталну израду сложених металних конструкција на основу техничко-технолошке документације -Оспособљавање ученика за извођење поступака површинске заштите -Оспособљавање ученика за самостално извођење поступака репаратурног наваривања на основу техничко-технолошке докумен- тације -Оспособљавање ученика за самостално обављање поступка лепљења на основу техничко-технолошке документације

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Електролучно заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова (МИГ, МАГ, ТИГ)	– Уређаји, опрема и врсте основног и додатног материјала за MIG/MAG поступак заваривања – Уређај, опрема и врсте основног и додатног материјала за TIG поступак заваривање – Руковање боцама за гас и опремом – Врсте профила – Положаји заваривања – Израда радних предмета – Визуелна контрола заварених спојева – Ризици и опасности на радном месту – Мере безбедности и здравља на раду – Чување и одржавање опреме за електролучно заваривање	– припреми уређај, опрему, материјал и прибор за заваривање МИГ/МАГ поступком – изведе поступак МИГ/МАГ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – припреми уређај, опрему, материјал и прибор за заваривање ТИГ поступком – подеси параметаре (јачина струје, брзина жице, напон) на уређају за заваривање – изведе заваривање ТИГ поступком на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – изврши визуелну контролу и поправку заварених спојева – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком МИГ, МАГ, ТИГ заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – напише извештај о раду (дневник практичне наставе)* – примени у раду еколошке стандарде* – одржава радно место уредним* – чисти и одлаже уређаје, алате и прибор* примењује мере безбедности и здравља на раду*	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Израда заварених спојева на основу технологије заваривања	– Технологија заваривања/*WPS – welding procedure specification* листа (врсте завара, вођење електроде, параметри заваривања, помоћни материјали,...) – Припрема и врсте жлебова у складу са стандардима – Положаји заваривања у складу са стандардима – Означавање челика и легура обојених метала у складу са стандардима – Израда радних предмета на основу технологије заваривања	– чита техничко технолошку документацију (технички цртеж, *WPS -welding procedure specification* листа) – примењује важеће стандарде квалитета у области заваривања – припреми уређај, опрему, материјал и прибор за електролучно заваривање (РЕЛ, МИГ, МАГ, ТИГ, гасно заваривање) – изводи заваривање РЕЛ поступком на основу технологије заваривања – изводи заваривање МИГ/МАГ поступком на основу технологије заваривања – изводи заваривање ТИГ поступком на основу технологије заваривања – изводи гасно заваривање на основу технологије заваривања (*WPS* листа) – коригује параметре заваривања по потреби – изврши визуелну контролу и поправку заварених спојева – примењује различите поступке мерења и контроле квалитета заварених спојева – дорађује димензије, облик и квалитет шава након контроле обезбеђујући непропустљивост – испољава позитивни однос према значају прецизности и тачности у раду испољава позитивни односа према функционалној и техничкој исправности алата и уређаја	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Израда сложених металних конструкција	– Техничко-технолошка документација (технички цртежи, технологија заваривања, радни налог, радна листа, требовање...) – Врсте сложених металних конструкција – Машине, алат, опрема и прибор за израду и монтажу сложених металних конструкција – Израда и монтажа сложених металних конструкција	– изведе поступак израде елемената сложених металних конструкција према техничкој документацији и радном налогу – одабере алат за монтажу сложених металних конструкција вијцима и навртками – изведе поступак монтаже сложених металних конструкција вијцима и навртками у складу са техничко-технолошком документацијом – одабере алат, прибор и материјал за монтажу сложених металних конструкција закивањем – изведе поступак монтаже сложених металних конструкција закивањем у складу са техничко-технолошком документацијом – припреми уређај, прибор и додатни материјал за монтажу сложених металних конструкција заваривањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем у складу са техничко-технолошком документацијом – изврши визуелну контролу и поправку спојева	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).

		– проверава тачност обраде и монтаже – врши поправке и дораду конструкције одговарајућим механичким поступком и поступком заваривања – испољава позитивни однос према значају прецизности и тачности у раду испољава позитивни односа према функционалној и техничкој исправности алата и уређаја	САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	
Површинска заштита	-Наведе врсте корозије и објасни шта је корозија – Припрема површине за заштиту од корозије – Металне и неметалне заштитне превлаке Наношење заштитних превлака	– припреми површине за заштиту од корозије – изврши избор уређаја, прибора и материјала за заштиту од корозије изведе поступак површинске заштите неметалним или металним превлакама	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Репаратурно наваривање машинских делова	– Опрема и додатни материјал за репаратурно наваривање – Припрема површине за наваривање Поступак репаратурног наваривања	– припреми опрему, основни материјал и додатни материјал за репаратурно наваривање – изводи поступке репаратурног наваривања у складу техничком документацијом проверава тачност обраде и по потреби дорађује радни предмет	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Спајање лепљењем	– наведе алате, приборе и опрему за извођење поступка лепљења – Врсте лепкова и активатора Израда радних предмета	– припреми опрему, основни материјал, додатни материјал и алат за извођење поступка лепљења – изводи поступак спајања материјала лепљењем – реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији проверава тачност обраде и по потреби дорађује радни предмет	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).
Производни рад	– Израда заштитних решетки на прозорима и вратима – Израда рампи за инвалиде – Израда металних степеница – Израда металног платна ограде – Израда и монтажа клизне капије – Наваривање осовине и припрема за даљу обраду – Састављање олука лепљењем	– израђује и монтира сложене металне конструкције и грађевинску браваријe у складу са техничко-технолошком документацијом – израђује и монтира кровне, мостовске и решеткасте металне конструкције у складу са техничко-технолошком документацијом – изводи површинску заштиту готових конструкција – изводи репаратурно наваривање на радним предметима на основу техничко- технолошке документације – изводи спајање елемената конструкције лепљењем – проверава тачност израде и монтаже – отклања уочене неправилности – ручно и машински врши завршну обраду – израђује мерну листу – попуњава мерну листу – врши одлагање, складиштење и припрему отпада генерисаног у процесу рада за рециклажу на законом прописан начин ефикасно примењује мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине, укључујући и рационалну употребу материјала и енергије	Техничко цртање, Машински материјали, Техничка механика и Технологија браварских радова, Машински елементи, Основе електротехнике и електронике, Технологија металних конструкција и процесне опреме и Технологија заварених кон- струкција. КОМУНИКАЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА САРАДЊА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	Предмет се реализује у радионици за практичну наставу или код послодавца. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика За реализацију наставе припремити потребне елементе (материјале, алате, приборе, машине, опрему, радне задатке).

Образовни профил:	БРАВАР ЗАВАРИВАЧ
Разред:	III
Предмет:	ПРЕДУЗЕТНИШТВО
Просветни гласник:	09-2024
Годишњи фонд часова:	62
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	*Упознавање ученика са појмом и значајем и врстама предузетништва *Упознавање са могућностима и начинима започињања пословања у Републици Србији Развијање предузетничких знања, вештина, вредности и ставова *Оспособљавање за формулисање пословних идеја и учествовање у изради једноставног пословног плана мале фирме

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
ОСНОВЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА	– Појам и значај предузетништва – Профил и карактеристике успешног предузетника – Мотиви предузетника – Друштвена одговорност и пословни морал предузетника – Врсте предузетништва – Информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у пословању – Правни и институционални оквир за развој предузетништва у Србији – Институције и инфраструктура за подршку предузетништву – Оснивање и регистрација привредног субјекта	– дефинише појам и значај предузетништва; – опише друштвену мисију у прдузетништву; – наведе карактеристи успешних предузетника; – идентификује мотиве који покрећу предузетничке активности; – упореди различите врсте предузетништва; – опише значај друштвеног (социјалног) предузетништва користећи примере из окружења; – објасни улогу и значај информационо комуникационих технологија (ИКТ) у савременом пословању; – представи различите начине отпочињања посла у локалној заједници и Србији; – идентификује програме креиране за стартап и подршку предузетништву у Србији – објасни процедуру за коришћење услуга институција за подршку предузетницима и стртапу; – идентификује могуће начине финансирања пословне идеје – састави списак документације потребне за регистрацију привредних субјеката; -објасни редослед корака при регистрацији привредног субјекта;	Српски језик и књижевност, Математика КОМУНИКАЦИЈА РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА САРАДЊА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРЕДУЗИМЉИВОСТ И ОРЈЕНТИСАНОСТ	Настава се остварује кроз вежбе **Кључни појмови садржаја**: предузетништво, предузетник,оснивање привредних субјеката, стартап екосистем, подсстицаји за предузетништво.
ПОСЛОВНИ ПЛАН	– Пословна идеја – Пословни план – појам, садржај и значај – Окружење – фактор предузетничке активности – Пословне могућности за нови пословни подухват – Прикупљања информација са тржишта о конкуренцији, купцима, ценама. – Процена могућности за реализацију бизнис идеје – „SWOT” анализа; „PEST” анализа – Елементи маркетинг микса – Маркетинг план као део	– примени креативне технике приликом избора пословне идеје – објасни садржај пословног плана – опише интерне и екстерне факторе предузетничког окружења; – упореди шансе и претње из окружења, као и предности и изазове-за изабрану пословну идеју; – прикупи податке са тржишта о конкуренцији, потенцијални клијентима, величини тржишта-за изабрану пословну идеју – објасни елементе маркетинг миска – учествује у изради и презентацији маркетинг плана за изабрану пословну идеју; – објасни на примеру појам и врсте трошкова и цену коштања; – састави једноставан финансијски план за изабрану пословну идеју; – учествује у изради пословног плана за дефинисану пословну идеју, као део тима и уз подршку наставника ментора, учествује у презентацији пословног плана за дефинисану пословну идеју	Српски језик и књижевност, Математика КОМУНИКАЦИЈА РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА САРАДЊА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРЕДУЗИМЉИВОСТ И ОРЈЕНТИСАНОСТ	**Настава се остварује кроз вежбе** **Кључни појмови садржаја:** пословна идеја, SWOT анализа, PEST анализа маркетинг план, финансијски план, пословни план,

Образовни профил:	Бравар-заваривач
Разред:	II,III разред
Предмет:	Алати,прибор и мерења
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	35,31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	-оспособљавање ученика да идентификује алате и прибореа – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
-Алати,прибор и специјалне опрема -Мерење и мерна опрема -Чишћење и калибрисање алата	-оспособљавање ученика да идентификује алате и прибореа – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима	-оспособљавање ученика да идентификује алате и прибореа – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима	● Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Настава се одвија са свим ученицима у учионици ● Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Алати,прибори и специјална опрема Појам алата, прибора и специјалне опреме – Ручни алати (турпије, маказе, чекићи, обележивачи, тестере...) – Електрично – ручни алат – Ручни, електрични алат	-оспособљавање ученика да идентификује алате и прибореа – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима	– разликује врсте ручног алата, прибора и специјалне опреме – рукује алатима, приборима и специјалном опремом – одабере алат потребан за извршење задате операције	□ Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи □ Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	10. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Мерење мерна опрема Појам мерења, поступци мерења и грешке мерења – Мерни уређаји (мерило са нонијусом, микрометар...)	-оспособљавање ученика да идентификује алате и прибореа – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима	– разликује врсте мерења – опише врсте мерних инструмената и начин њиховог коришћења – мери димензионе величине (дужину, ширину, дубину...) – уочи грешку мерења	□ Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	5. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

Чишћење и калибрисање алата – Чишћење алата, подмазивање – Калибрисање алата и опреме – Стандарди за калибрацију	-оспособљавање ученика да идентификује алате и приборе – оспособљавање ученика за руковање алатима (резним и мерним) и приборима	– одржава, чисти и одлаже алат, прибор и специјалну опрему – провери тачност алата и мерне опреме и по потреби је калибрише – разликује стандарде за калибрацију	Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

Образовни профил:	Бравар-заваривач
Разред:	II,III разред
Предмет:	Основне методе испитивања без разарања
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	35,31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	-упознавање ученика са методама за испитивање без разарања – оспособљавање за примену метода за испитивање без разарања

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основне методе испитивања без разарања -Упознавање метода за испитивање без разарања -Површинске методе -Методе за препознавање унутрашњих нехомогености шава	-упознавање ученика са методама за испитивање без разарања – оспособљавање за примену метода за испитивање без разарања	-упознавање ученика са методама за испитивање без разарања – оспособљавање за примену метода за испитивање без разарања	● Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Настава се одвија са свим ученицима у учионици ● Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Упознавање методе за испитивање без разарања **Мере заштите на раду мере заштите животне средине при примени метода испитивања без разарања** **– Појам испитивања без разарања** **– Врсте метода за испитивање без разарања** **– Опрема – апаратура и прибор потребан за рад** **– Критеријуми избора методе испитивања**	-упознавање ученика са методама за испитивање без разарања – оспособљавање за примену метода за испитивање без разарања	– препозна површинске методе и основне принципе рада – разликује основне критеријуме прихватљивости завареног споја при испитивању површинским методама – попуњава мерну листу и оцењује властити рад при извођењу површинских метода испитивања – користи техничко – технолошку документацију потребну за извођење површинских метода испитивања – примени правила одржавања и одлагања апаратуре, алата и прибора потребних за извођење површинских метода испитивања	□ **Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи** □ **Компетенције:** 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	11. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Површинска метода **– Визуелна контрола – флуоросцентне пробе (ВТ)** **– Испитивање пенетратима (ПТ)** **– Испитивање магнетним честицама – феро – флукс (МТ)** **– Непропусност (ЛТ)**	-упознавање ученика са методама за испитивање без разарања – оспособљавање за примену метода за испитивање без разарања	-препозна површинске методе и основне принципе рада – разликује основне критеријуме прихватљивости завареног споја при испитивању површинским методама – попуњава мерну листу и оцењује властити рад при извођењу површинских метода испитивања – користи техничко – технолошку документацију потребну за извођење површинских метода испитивања – примени правила одржавања и одлагања апаратуре, алата и прибора потребних за извођење површинских метода испитивања	□ **Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи** 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	6. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 5. □ **Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.** Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ **Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.**

Образовни профил:	Бравар -заваривач
Разред:	II / III
Предмет:	Репаратура машинских делова-изборни предмет
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	35/31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	● Препознавање економских, енергетских и еколошких ефеката репаратуре ● Сагледавање општег алгоритма репаратуре * Оспособљавање да примени металуршке поступке репаратуре * Оспособљавање да примени механичких поступака репаратуре

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: УВОД У РЕПАРАТУРУ	● Препознавање економских, енергетских и еколошких ефеката репаратуре ● Сагледавање општег алгоритма репаратуре	– дефинише појам репаратуре – препозна економске, енергетске и еколошке ефекте репаратуре – препозна потребу за применом репаратуре	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (7 часова) • Одељење се дели у групе по 10 ученика • Место реализације наставе: Учионици или специјализовани кабинет
Модул II: МЕТАЛУРШКИ ПОСТУПЦИ РЕПАРАТУРЕ	* Оспособљавање да примени металуршке поступке репаратуре	– дефинише појам металуршке репаратуре – припреми делове за металуршку репаратуру – користи техничку и технолошку документацију – примени металуршке поступке репаратуре, заваривање, наваривање, метализација – изабере одговарајући поступак металуршке репаратуре на конкретном примеру – примени мере личне заштите и заштите животне и радне средине при извођењу металуршких поступака репаратуре	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (20/16 часова) • Одељење се дели у групе по 10 ученика • Место реализације наставе: Учионици или специјализовани кабинет
Модул III: МЕХАНИЧКИ ПОСТУПЦИ РЕПАРАТУРЕ	* Оспособљавање да примени механичких поступака репаратуре	– дефинише појам механичке репаратуре – припреми делове за механичку репаратуру – користи техничку и технолошку документацију – примени механичке поступке репаратуре, ангажовање неактивних површина, ангажовање неоштећених слојева материјала, вишеслојни пресовани спојеви – изабере одговарајући поступак механичке репаратуре на конкретном примеру – примени мере личне заштите и заштите животне и радне средине при извођењу механичких поступака репаратуре	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Вежбе (8 часова) • Одељење се дели у групе по 10 ученика • Место реализације наставе: Учионици или специјализовани кабинет

Образовни профил:	Бравар-заваривач
Разред:	II,III разред
Предмет:	Термичка обрада изборни
Просветни гласник:	9/24
Годишњи фонд часова:	35,31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	-упознавање ученика са основним режимима термичке обраде – разумевање значаја термичке обраде у прилагођавању својстава материјала потребама у конкретним примерима из праксе – упознавање ученика са могућностима термичке обраде у побољшању квалитета завареног споја

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Увод у термичку обраду Појам термичке обраде – Начини загревања (нормално, степенасто, обрзано) – Начини хлађења (споро, нормално, брзо) – средства за хлађење	упознавање ученика са основним режимима термичке обраде – разумевање значаја термичке обраде у прилагођавању својстава материјала потребама у конкретним примерима из праксе – упознавање ученика са могућностима термичке обраде у побољшању квалитета завареног споја	-дефинише појам термичке обраде – објасни начине загревања (нормално, степенасто, обрзано) – објасни утицај различитих начина загревања на својства материјала – наведе начине хлађења (споро, нормално, брзо) – објасни утицај различитих начина хлађења на својства материјала	● Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Настава се одвија са свим ученицима у учионици ● Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Жарење **Појам жарења** **– Жарење првог реда (стабилизационо, хомогенизационо, високо, рекристализационо)** **– Жарење другог реда (нормализација, меко, изотермално, потпуно, непотпуно)** **– Отклањање заосталих унутрашњих напона жарењем код заварених спојева**	-упознавање ученика са основним режимима термичке обраде – разумевање значаја термичке обраде у прилагођавању својстава материјала потребама у конкретним примерима из праксе – упознавање ученика са могућностима термичке обраде у побољшању квалитета завареног споја	-дефинише појам жарења – објасни поступке жарења првог реда (стабилизационо, хомогенизационо, високо, рекристализационо) – опише поступке жарења другог реда (нормализација, меко, изотермално, потпуно, непотпуно) – наведе начине отклањања заосталих напона жарењем код заварених спојева	□ **Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи** □ **Компетенције:** 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	12. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Каљење – Појам каљења – Континуално (обично) каљење – Каљење у два средства – Степенасто каљење – Изотермално каљење – Каљење на ниским температурама – Отпуштање	– упознавање ученика са основним режимима термичке обраде – разумевање значаја термичке обраде у прилагођавању својстава материјала потребама у конкретним примерима из праксе – упознавање ученика са могућностима термичке обраде у побољшању квалитета завареног споја	-дефинише појам каљења – објасни поступке каљања (континуално, у два средства,степенасто, изотермално, на ниским температурама) – изабере врсту каљења према жељеним механичким својствима на конкретном примеру – образложи изабрану врсту каљења – објасни поступак отпуштања – анализира значај поступка отпуштања на примерима из заваривачке праксе	□ **Корелација са предметима: Технологија металних конструкција и процесне опреме,металне конструкције и процесна опрема,машински материјали,машински елементи** 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	7. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ **Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.** 6. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима □ **Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.**

Програм реализације учења кроз рад

Назив образовног профила: БРАВАР ЗАВАРИВАЧ

Укупан фонд часова учења кроз рад:

ДРУГИ РАЗРЕД		УКУПНО
Динамика остваривања учења кроз рад (бр. часова на недељном нивоу)	Предмет: МЕТАЛНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ И ПРОЦЕСНА ОПРЕМА Два радна дана учења кроз рад у фирми ;; Тригано приколице Д.О.О.“	12
Активности које ће ученик реализовати **(**приликом дефинисања, активности почињу навођењем глагола радње, након кога следи још неколико речи које описују конкретан посао који се обавља (глагол+именица)	1. Оспособљавање ученика да самостално врши машинско одвајање материјала сечењем и резањем 2. Оспособљавање ученика да самостално врши машинско обликовање материјала 3. Оспособљавање ученика за самостално заваривање РЕЛ поступком 4. Оспособљавање ученика за заваривање МИГ, МАГ и ТИГ поступком на почетном нивоу 5. Оспособљавање ученика за самостално извођење гасног сечења, гасног заваривања и тврдог лемљења 6. Оспособљавање ученика за самосталну израду и монтажу једноставнијих металних конструкција спајањем 7. Оспособљавање ученика за самосталну израду и монтажу грађевинске браварије и монтажу процесне опреме	420+60
Исходи из стандарда квалификације	1.Машинско сечење и резање материјала – одабере машине са припадајућим алатом и прибором за стезање – припреми машину за сечење и резање материјала – рукује машином за сечење и резање материјала – изводи поступке машинског сечења резања материјала – изабере алат за пробијање/просецање – постави алат за пробијање/просецање на пресу – рукује пресама (хидрауличним и механичким) – изводи поступке пробијања/просецања – проверава тачност обраде – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 2. Машинско обликовање материјала – рукује машинама за обликовање материјала – изабере алат за обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – постави алат за обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – рукује пресама (хидрауличним и механичким) – изводи поступке обликовањем материјала (савијање, извлачење, дубоко извлачење, ковање, пресовање,...) – проверава тачност обраде	

	– пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже машине, алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 3.Основе електролучног заваривања (РЕЛ, МИГ, МАГ и ТИГ) – изабере врсту електроде за ручно електролучно (РЕЛ) заваривање – припреми уређаје за различите поступке заваривања (РЕЛ, МАГ, МИГ и ТИГ) – припреми површине основног материјала за заваривање – припаја делове поступцима РЕЛ, МАГ, МИГ и ТИГ заваривања – изводи поступак РЕЛ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – изводи поступак спајања различитих елемената РЕЛ поступком (плоче, профили, цеви) у складу са радним задатком – изводи наваривање поступком МАГ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком МАГ заваривања – изводи наваривање поступком МИГ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком МИГ заваривања – изводи наваривање поступком ТИГ заваривања – заварује плоче у хоризонталном положају поступком ТИГ заваривања – проверава тачност обраде заваривањем – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком РЕЛ заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 4.Гасно резање, гасно заваривање и тврдо лемљење – припреми опрему, материјал и алат за гасно сечење, гасно заваривање – припреми опрему, материјал и алат за тврдо лемљење – подешава радни притисак на боцама за заваривање – рукује боцама и опремом за гас – изводи поступке гасног резања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју према радном задатку – изводи поступке гасног заваривања танких и дебелих лимова, цеви, профила и других делова конструкција од челика и легура обојених метала примењујући различите облике завара и положаја делова у споју према радном задатку – изводи поступак тврдог и меког лемљења делова од различитих легура у складу са радним задатком – проверава тачност обраде – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним	

	– чисти и одлаже уређаје, алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 5.Израда једноставнијих металних конструкција – изведе поступак израде елемената једноставнијих металних конструкција у складу са радним задатком – одабере алат за монтажу једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција вијцима и навртками у складу са радним задатком – одабере алат, прибор и материјал за монтажу једноставнијих металних конструкција закивањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција закивањем у складу са радним задатком – припреми уређај, прибор и додатни материјал за монтажу једноставнијих металних конструкција заваривањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем у складу са радним задатком – ручно и машински врши завршну обраду конструкције – проверава тачност обраде елемената – проверава тачност конструкције (мере, положај, квалитет шавова) после монтаже – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 6.Израда и монтажа грађевинске браварије, монтажа процесне опреме – припреми машине, алат, опрему и материјал – изведе поступак израде, монтаже и поправке грађевинске браварије (елемената брава и механизама) у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије раздвојивим везама у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије нераздвојивим везама (закивањем и заваривањем) у складу са радним задатком – изведе поступак израде и монтаже грађевинске браварије PVC и Al у складу са радним задатком – изведе поступак контроле и поправке грађевинске браварије (брава и механизама) – изведе поступак монтаже елемената процесне опреме у складу са радним задатком – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – примењује у раду еколошке стандарде – чисти и одржава радно место уредним – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе – примењује мере безбедности и здравља на раду 7.Производни рад (настава у блоку) – тумачи техничко технолошку документацију и упутства за рад – израђује и монтира једноставније металне конструкције и грађевинску браварију у складу са радним задатком – израђује и монтира цевоводе, конзоле, носаче, стубове и друге конструкције – учествује у процесу монтаже елемената процесне опреме у складу са радним задатком – проверава тачност израде и монтаже – отклања уочене неправилности – ручно и машински врши завршну обраду – израђује мерну листу	

	– попуњава мерну листу – пише извештај о раду (дневник практичне наставе) – води евиденцију о извршеним радовима – припрема основну калкулацију и промоцију/продају својих услуга и производа – примењује у раду еколошке стандарде – обезбеђује сигурност и хигијену радног места и опреме припремајући и одлажући алат/прибор на прописан начин – примењује мере безбедности и здравља на раду	
Делови програма наставе и учења који се активностима остварују (Навести теме/називе модула из ППНУ)	1. Машинско сечење и резање материјала 2. Машинско обликовање материјала 3. Основе електролучног заваривања (РЕЛ, МИГ, МАГ и ТИГ) 4. Гасно резање, гасно заваривање и тврдо лемљење 5. Израда једноставнијих металних конструкција 6. Израда и монтажа грађевинске браварије, монтажа процесне опреме 7. Производни рад (настава у блоку)	
Обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца (број часова по разредима исказан у %)	Број часова на нивоу ДРУГЕ године код послодавца износи 420 + 60 ЧАСОВА БЛОК НАСТАВЕ часови трају током целе године Укупан проценат 100%	
Списак радних места и послова на којима ће се обављати учење кроз рад	1.Рад на позицијама бравара, браварски послови у припреми за заваривање 2. Рад на позицији заваривача, заваривање једноставнијих елемената (фиксирање склопа пред поступак заваривања) 3. Рад у монтажи, браварски послови(раздвојиве везе)	
Списак опреме (машине, алати и др) на којима ће се изводити учење кроз рад	1.Ручне брусилице(брушење, сечење) 2.Апарати за МИГ/МАГ поступак заваривања 3. Апарати за аутоматцко (роботско) заваривање	
Други елементи који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца(Овде навести ако се УКР комбинује и са другим облицима практичне наставе, у циљу повећања УКР)	1. Роботско заваривање (припрема, паковање елемената, покретање, праћење поступка заваривања) 2. Ласерско сечење материјала (припрема материјала, праћење рада)	

ТРЕЋИ РАЗРЕД		
Динамика остваривања учења кроз рад (бр. часова на недељном нивоу)	**Предмет: ЗАВАРЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ** **Ученици ће бити распоређени у фирми „ТРИГАНО ПРИКОЛИЦЕ Д.О.О.“** **три радна дана у току недеље 18 часова**	18
Активности које ће ученик реализовати	• Оспособљавање ученика за самостално заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова МИГ, МАГ, ТИГ; • Оспособљавање ученика за самостално извођење поступака електролучног заваривања на основу технологије заваривања; • Оспособљавање ученика за самосталну израду сложених металних конструкција на основу техничко-технолошке документације; • Оспособљавање ученика за извођење поступака површинске заштите; • Оспособљавање ученика за самостално извођење поступака репаратурног наваривања на основу техничко-технолошке документације; • Оспособљавање ученика за самостално обављање поступка лепљења на основу техничко-технолошке документације;	
Исходи из стандарда квалификације	**1.Електролучно заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова (МИГ, МАГ, ТИГ)** – припреми уређај, опрему, материјал и прибор за заваривање МИГ/МАГ поступком – изведе поступак МИГ/МАГ заваривања на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – припреми уређај, опрему, материјал и прибор за заваривање ТИГ поступком – подеси параметаре (јачина струје, брзина жице, напон) на уређају за заваривање – изведе заваривање ТИГ поступком на напредном нивоу, сучеоно, преклопно, угаоно или унакрсно танких или дебелих лимова свим облицима завара и у свим положајима заваривања – изврши визуелну контролу и поправку заварених спојева – доради димензије, облик и квалитет шава након контроле механичким поступком или поступком МИГ, МАГ, ТИГ заваривања – контролише исправност и подешеност уређаја и опреме током целог процеса рада – напише извештај о раду (дневник практичне наставе)* – примени у раду еколошке стандарде* – одржава радно место уредним* – чисти и одлаже уређаје, алате и приборе* – примењује мере безбедности и здравља на раду* **2.Израда заварених спојева на основу технологије заваривања** – чита техничко технолошку документацију (технички цртеж, *WPS -welding procedure specification* листа) – примењује важеће стандарде квалитета у области заваривања – припреми уређај, опрему, материјал и прибор за електролучно заваривање (РЕЛ, МИГ, МАГ, ТИГ, гасно заваривање) – изводи заваривање РЕЛ поступком на основу технологије заваривања	

	– изводи заваривање МИГ/МАГ поступком на основу технологије заваривања – изводи заваривање ТИГ поступком на основу технологије заваривања – изводи гасно заваривање на основу технологије заваривања (*WPS* листа) – коригује параметре заваривања по потреби – изврши визуелну контролу и поправку заварених спојева – примењује различите поступаке мерења и контроле квалитета заварених спојева – дорађује димензије, облик и квалитет шава након контроле обезбеђујући непропустљивост – испољава позитивни однос према значају прецизности и тачности у раду – испољава позитивни односа према функционалној и техничкој исправности алата и уређаја **3.Израда сложених металних конструкција** – изведе поступак израде елемената сложених металних конструкција према техничкој документацији и радном налогу – одабере алат за монтажу сложених металних конструкција вијцима и навртками – изведе поступак монтаже сложених металних конструкција вијцима и навртками у складу са техничко-технолошком документацијом – одабере алат, прибор и материјал за монтажу сложених металних конструкција закивањем – изведе поступак монтаже сложених металних конструкција закивањем у складу са техничко-технолошком документацијом – припреми уређај, прибор и додатни материјал за монтажу сложених металних конструкција заваривањем – изведе поступак монтаже једноставнијих металних конструкција заваривањем у складу са техничко-технолошком документацијом – изврши визуелну контролу и поправку спојева – проверава тачност обраде и монтаже – врши поправке и дораду конструкције одговарајућим механичким поступком и поступком заваривања – испољава позитивни однос према значају прецизности и тачности у раду – испољава позитивни односа према функционалној и техничкој исправности алата и уређаја **4.Површинска заштита** – припреми површине за заштиту од корозије – изврши избор уређаја, прибора и материјала за заштиту од корозије – изведе поступак површинске заштите неметалним или металним превлакама **5.Репаратурно наваривање машинских делова** – припреми опрему, основни материјал и додатни материјал за репаратурно наваривање – изводи поступке репаратурног наваривања у складу техничком документацијом – проверава тачност обраде и по потреби дорађује радни предмет **6.Спајање лепљењем** – припреми опрему, основни материјал, додатни материјал и алат за извођење поступка лепљења – изводи поступак спајања материјала лепљењем – реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији – проверава тачност обраде и по потреби дорађује радни предмет **7.Производни рад**	

	– израђује и монтира сложене металне конструкције и грађевинску браварију у складу са техничко-технолошком документацијом – израђује и монтира кровне, мостовске и решеткасте металне конструкције у складу са техничко-технолошком документацијом – изводи површинску заштиту готових конструкција – изводи репаратурно наваривање на радним предметима на основу техничко- технолошке документације – изводи спајање елемената конструкције лепљењем – проверава тачност израде и монтаже – отклања уочене неправилности – ручно и машински врши завршну обраду – израђује мерну листу – попуњава мерну листу – врши одлагање, складиштење и припрему отпада генерисаног у процесу рада за рециклажу на законом прописан начин – ефикасно примењује мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине, укључујући и рационалну употребу материјала и енергије	
Делови програма наставе и учења који се активностима остварују	**1. Електролучно заваривање у заштитној атмосфери активних и инертних гасова (МИГ, МАГ, ТИГ)** **2. Израда заварених спојева на основу технологије заваривања** **3. Израда сложених металних конструкција** **4. Површинска заштита** **5. Репаратурно наваривање машинских делова** **6. Спајање лепљењем** **7. Производни рад**	
Обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца (број часова по разредима исказан у %)	**За предмет ЗАВАРЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ број часова на нивоу ТРЕЋЕ године код послодавца износи 558 + 90 ЧАСОВА БЛОК НАСТАВЕ часови трају током целе године** **Укупан проценат 100%**	558+90
Списак радних места и послова на којима ће се обављати учење кроз рад	1.Рад на позицијама бравара, браварски послови у припреми за заваривање 2. Рад на позицији заваривача, заваривање једноставнијих елемената (фиксирање склопа пред поступак заваривања) 3. Рад у монтажи, браварски послови(раздвојиве везе)	
Списак опреме (машине, алати и др) на којима ће се изводити учење кроз рад	1.Ручне брусилице(брушење, сечење) 2.Апарати за МИГ/МАГ поступак заваривања 3. Апарати за аутоматцко (роботско) заваривање	
Други елементи који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца	1.Рад на ЦНЦ ласеру за сечење метала	

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ
ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ

ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ РЕЗАЊЕМ

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Први
Предмет:	Техничко цртање
Просветни гласник:	8/22
Годишњи фонд часова:	Вежбе 105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Оспособљавање ученика да самостално израђује једноставне техничке цртеже помоћу прибора и рачунара Оспособљавање ученика да самостално чита техничке цртеже Развијање тачности, уредности и прецизности код ученика

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Стандарди и технички цртеж ● Материјал и прибор за рад ● Стандардизација и стандарди ● Врсте, формати, означавање и паковање техничких цртежа ● Размера ● Типови и дебљине линија ● Техничко писмо ● Заглавља и саставнице	Савладавање основних принципа стандардизације у техничком цртању, укључујући разумевање материјала и прибора за рад, као и примењивање стандарда у изради техничких цртежа, као што су врсте и формати цртежа, означавање и паковање, и примена дебљина линија и типова линија. Примена техничког писма, креирање заглавља и саставнице на техничким цртежима, као и коришћење одговарајуће размере и стандарда за израду и преношење техничких информација, чиме ће обезбедити прецизност и јасноћа у комуникацији кроз цртеже.	● користи прибор за техничко цртање ● изабере стандардну размеру, типове линија и формат цртежа ● одабере и попуни заглавље и означи технички цртеж ● познаје стандарде и њихову примену ● црта у размери, користећи техничко писмо исписује слова и бројеве	Математика, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за техничко цртање , ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Геометријско цртање ● Основне геометријске конструкције: паралеле, нормале, симетрале дужи и угла ● Криве линије стандардних типова и дебљина ● Спајање кривих и правих линија ● Конструкција правилних многоуглова Кључни појмови: основне геометријске конструкције, криве линије, многоуглови	Савладавање основних геометријских конструкција, као што су цртање паралела, нормала, симетрала дужи и угла, као и примена стандардних типова и дебљина кривих линија, чиме ће се бити у могућности да се прецизно и конструктивно црта и комбинују геометријски елементи. Спајање криве и праве линије, као и конструкција правилних многоуглова, чиме се развија способност у изради сложених геометријских облика и примену основних геометријских принципа у техничком цртању.	● изведе основне геометријске конструкције у равни ● конструише паралелне и нормалне праве ● конструише симетрале дужи и углова ● спаја геометријске елементе луком задатог полупречника	Математика, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за техничко цртање, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.
Правила техничког цртања ● Ортогонално пројицирање, погледи, изгледи и њихов распоред ● Цртање трећег изгледа на основу два дата ● Котирање ● Толеранције дужина, углова, облика и положаја, слободних мера ● Пресеци машинских делова ● Читање, дискутовање и анализа техничких цртежа	Савладати принципе ортогоналног пројицирања, како се креирају и распоређују погледи и изгледи на техничким цртежима, као и како се додаје трећи изглед на основу два дата, чиме ће се остварити прецизно представљање димензија и геометрије предмета. Савладавање технике котирања, примену толеранција (дужина, углова, облика и положаја), као и правилно приказивање пресеца машинских делова и израду техничких цртежа за предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, уз развијање вештина читања, анализе и скицирања техничких цртежа	● препозна и разликује врсте пројекција ● нацрта ортогоналну пројекцију једне и више тачака на једну раван ● нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на две равни ● нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на три равни ● нацрта пројекцију равни на раван ● прикаже предмете у ортогоналним пројекцијама ● котира елементе према стандардима техничког цртања	Математика, Информатика и рачунарство Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Вежбе Реализује се у кабинету за техничко цртање, ученици се деле у групе од по 15 ученика. Користити вербалне методе, методе демонстрације и текстуално-илустративне методе. Облици рада су фонтални, рад у групи, раду пару, индивидуални рад.

● Скицирање и његова улога у техничком цртању ● Цртање према задатим димензијама за предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, стругањем спољашњих површина, глодањем равних површина, брушењем равних површина, стругањем, глодањем и брушењем ● Цртање једноставнијих склопова Кључни појмови: ортогонално пројицирање, котирање, толеранције, технички цртеж		● унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима ● чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их ● скицира и нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, стругањем спољашњих површина, глодањем равних површина, брушењем равних површина, стругањем, глодањем и брушењем према задатим димензијама и познатим техничким цртежима		

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	I
Предмет:	Машински материјали
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Познавање својстава машинских материјала; познавање врста и карактеристика челика и обојених метала; познавање термичких и хемијскотермичких начина обраде;примена знања о машинским материјалима у пракси.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
● Својства машинских материјала ● Структура метала и легура ● Техничко гвожђе ● Челик ● Термичка и термохемијска обрада ● Обојени метали и неметали	● Стицање знања о својствима машинских материјала ● Стицање знања о врстама и карактеристикама техничког гвожђа, челика, обојених метала и неметала ● Стицање знања о врстама термичке и хемијскотермичке обраде материјала ● Развијање способности за примену знања о техничким материјалима у пракси	● Ученик има знања о својствима машинских материјала ● Ученик има знања о врстама и карактеристикама техничког гвожђа, челика, обојених метала и неметала ● Ученик има знања о врстама термичке и хемијскотермичке обраде материјала ● Ученик је стекао способности за примену знања о техничким материјалима у пракси	● Корелација са предметима: Физика и Хемија ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Настава се одвија са свим ученицима у учионици ● Методе испитивања својства машинских материјала и Својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале ● Употреба узорака при реализацији: врста техничког гвожђа, обојених метала и њихових легура и неметала. ● Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Својства машинских материјала: 1. Значај, подела и врста машинских материјала 2. Хемијска својства материјала 3. Физичка својства материјала 4. Механичка својства материјала	➢ Стицање знања о својствима машинских материјала ➢ Стицање знања о механичким особинама машинских материјала ➢ Стицање знања о технолошким особинама машинских материјала ➢ Стицање знања о методама испитивања машинских материјала без разарања	Ученик ће бити у стању да: 1. Наведе значај и поделу машинских материјала 2. Опише хемијска својства материјала 3. Објасни физичка и механичка својства материјала 4. Разликује појам масе, тежине, температуре топљења, електричне и топлотне проводљивости	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима

5. Испитивање механичких својстава материјала 6. Технолошка својства материјала 7. Технолошка испитивања материјала 8. Испитивање материјала без разарања **9.** Корозија и заштита материјала од корозије	➢ Стицање знања о заштити машинских материјала од корозије	5. Очита вредност затезне чврстоће, тврдоће и жилавостиса дијаграма или из табела и схвати његов ред величина 6. Препозна основне методе испитивања механичких, технолошких и хемијских својстава 7. Испита својства материјала у лабораторији 8. Наброји основна технолошка својства материјала и сходно томе погодност за одређену врсту обраде **9.** Препозна појаву и штетност корозије код металних производа и разликује начине заштите од корозије	10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	5. Методе испитивања својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале и радионици 6. Наставни програм теорија се одвија у учионици са свим ученицима 7. Методе испитивања својства машинских материјала реализују се у специјализованој учионици за машинске материјале, радионици 8. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 9. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Структура метала и легура: 1. Аморфни и кристални материјали 2. Кристална грађа материјала 3. Процес кристализације **4.** Кристали легура	➢ Стицање знања о врстама и карактеристикама техничког гвожђа, челика, обојених метала и неметала ➢ Стицање знања о процесима који се одвијају при добијању техничког гвожђа, челика и обојених метала	1. Опише монокристални, поликристални и аморфни облик материјала 2. Пореди основне типове кристалних решетки код метала 3. Дефинише процес кристализације и нацрта дијаграм хлађења **4.** Опише све остале типове легура без цртања дијаграма и очитавања састава фазе	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Техничко гвожђе: 1. Хемијски чисто железо 2. Дијаграм стања легура железо-угљеник 3. Сирово гвожђе **4.** Ливено гвожђе	➢ Стицање знања о основним својствима челика и утицају угљеника на механичке карактеристике, ➢ Разуме утицаје сталних и легирајућих елемената на својства челика, ➢ Развијање способности коришћења SRPS, ➢ Развијање способности за примену знања о коришћењу челика у пракси	1. Наброји основна својства челика и анализира утицај угљеника на механичке карактеристике. Наброји утицаје сталних и легирајућих елемената на својства челика 2. Идентификује ознаке челика по SRPS-у 3. Наведе класификацију челика на конструкционе и алатне челике 4. Опише намену најчешће коришћених врста челика **5.** Примени одговарајуће врсте челика у пракси	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Термичка и термохемиска обрада: 1. Појам, задатак и режими термичке обраде 2. Жарење 3. Каљење 4. Нормализација, отпуштање и побољшавање 5. Термохемијска обрада	➢ Стицање знања о врстама термичке и хемијскотермичке обраде материјала ➢ Стицање знања о врстама челика које се подвргавају одређеној врсти термичке обраде ➢ Стицање знања о примени појединих врста термохемијске обраде	1. Објасни значај термичке обраде на промену структуре материјала и његових механичких својстава 2. Препозна основне видове термичке обраде и поступке извођења 3. Наведе које врсте челика се подвргавају одређеној врсти термичке обраде и како се мењу механичке карактеристике челика 4.Препозна поступке термохемијске обраде 5. Наведе зашто и када се примењују поједине врсте термохемијске обраде	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2.Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима
Обојени метали и неметали: 1. Лаки и тешки обојени метали и њихове легуре 2. Означавање легура обојених метала 3. Бакар и његове легуре 4. Алуминијум и његове легуре 5. Остали обојени метали и легуре	➢ Стицање знања о својствима обојених метала и неметала ➢ Стицање знања о својствима легура са обојеним металиима ➢ Стицање знања о својствима пластичних материјала ➢ Стицање знања о својствима мазива	1. Опише разлику између лаких и тешких обојених метала 2. Препозна означавање легуре обојених метала 3. Наведе основна својства и примену основних легура бакра 4. Наведе основна својства и примену основних легура алуминијума и магнезијума	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 2. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 3. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 4. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима 5. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима

6. Пластични материјали 7. Мазива		5. Препозна основне легуре према боји и специфичној густини 6. Познаје основне врсте пластичних маса 7. Препозна основне врсте мазива које се користе у машинству		6. Наставни програм се одвија у учионици, са свим ученицима 7. Наставни програм теорија се одвија у учионици, са свим ученицима

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	I
Предмет:	Техничка механика
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	(Т) 70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Решавање проблема равнотеже механичких модела машинских конструкција; Развијање способности решавања техничког проблема; Примена стечених знања на металним и завареним констркцијама.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Равански систем сила и спрегова ● Тежиште геометријских линија раванских пресека и тела ● Равански носачи ● Трење ● Аксијална напрезања и смицање ● Савијање и увијање	● Развијање способности решавања проблема равнотеже механичких модела под дејством система сила и спрегова ● Стицање знања о понашању механичких модела под дејством спољашњих оптерећења ● Развијање способности решавања техничких проблема ● Примењује стечена знања у металним и завареним констркцијама	● Ученик решава проблеме равнотеже механичких модела под дејством система сила и спрегова ● Ученик зна понашање механичких модела под дејством спољашњих оптерећења ● Ученик решава техничке проблеме ● Ученик примењује стечена знања у металним и завареним констркцијама	● Корелација са предметима: Математика, Физика ● Компетенције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Предмет се реализује кроз теоријску наставу у специјализованој учионици или кабинету ● Првенствено се користи графичка метода, а аналитичка се уводи постепено ● Користе се вербалне методе, методе демонстрације, текстуално- илустративне методе, методе графичких радова
Равански систем сила: **1.** Систем сучељних сила **2.** Систем паралелних сила **3.** Систем произвољних сила у равни	➢ Стицање знања о понашању механичких модела под дејством спољашњих оптерећења ➢ Развијање способности решавања техничких проблема	Ученик је у стању да: 1. Одреди правац, смер и интензитет резултанте система сила и спрегова графичким и аналитичким путем 2.и 3.Одреди правац, смер и интензитет једне силе или спрега раванског система из услова равнотеже, аналитичким и графичким поступком	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу 2. Првенствено се користи графичка метода, а аналитичка се уводи постепено 3. Графички рад се изводи индивидуално

Тежиште геометријских линија раванских пресека тела: **1.** Тежиште линија **2.** Тежиште раванских пресека **3.** Тежиште тела	➢ Развијање способности решавања проблема равнотеже механичких модела под дејством система сила и спрегова ➢ Развијање способности решавања техничкох проблема	Ученик је у стању да: 1. Примени аналитички поступак одређивања положаја тежишта линија равних пресека и тела 2. Примени графички поступак одређивања положаја тежишта линија равних пресека и тела	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу 2.Првенствено се користи графичка метода, а аналитичка се уводи постепено 3.Графички рад се изводи индивидуално
Равански носачи: **1.** Равански носачи: проста греда, греда са препустом и конзола **2.** Решеткасти носачи	➢ Развијање способности решавања проблема равнотеже механичких модела под дејством система сила и спрегова ➢ Развијање способности решавања техничкох проблема ➢ Примењује стечена знања у металним и завареним конструкцијама	1. Одреди правац, смер и интезитет отпора ослонаца раванских носача аналитичким и графичким путем 2. Одреди правац, смер и интезитет отпора ослонаца решеткастих носача аналитичким и графичким путем 3. Прикаже статичке дијаграме	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу 2.Првенствено се користи графичка метода, а аналитичка се уводи постепено 3.Графички рад се изводи индивидуално
Трење: **1.** Трење клизања **2.** Трење котрљања	➢ Стицање знања о понашању механичких модела под дејством сила трења и котрљања ➢ Развијање способности решавања техничкох проблема	1. Одреди правац, смер и интензитет силе трења клизања 2. Одреди правац, смер и интензитет силе трења котрљања	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу. 2.Израђују се примери задатака, са коришћењем препоручених образаца и таблица
Аксијална напрезања и смицање **1.** Напони и деформације аксијално напрегнутих делова **2.** Хуков закон **3.** Напони и деформације код смицања	➢ Стицање знања о понашању механичких модела под дејством аксијалних сила и сила смицања ➢ Развијање способности примене Хуковог закона ➢ Развијање способности решавања техничкох проблема	1. Одреди номиналне напоне и деформације аксијално напрегнутих делова 2. Применим Хуковог закона одреди напоне и деформације аксијално напрегнутих делова 3. Одреди димензије аксијално напрегнутих машинских делова. 4. Одреди номиналне напоне при смицању	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу. 2. Израђују се примери задатака, са коришћењем препоручених образаца и таблица
Савијање и увијање: **1.** Момент инерције и отпорни моменти раванских пресека **2.** Напони и деформације код смицања и увијања	➢ Стицање знања о понашању механичких модела под дејством сила савијања и сила увијања ➢ Развијање способности одређивања напона и деформација код савијања и увијања ➢ Развијање способности решавања техничкох проблема	1. Користи таблице момената инерције за геометријске фигуре и профиле 2. Одреди номиналне напоне и деформације делова напрегнутих на савијање. 3. Одреди номиналне напоне и деформације делова напрегнутих на увијање	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Теоријска настава у специјализованој учионици или кабинету са свим ученицима у одељењу. 2.Израђују се примери задатака, са коришћењем препоручених образаца и таблица

Образовни профил:	Оператер машинске обраде
Разред:	II
Предмет:	Машински елементи
Просветни гласник:	8
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	– Оспособљавање ученика да разликује карактеристичне машинске елементе и машинске делове, познаје принципе њиховог функционисања и намену – Овладају техничком документацијом и њеном применом у пракси – Да познаје основе прорачуна и димензионисања машинских делова – Оспособљавање ученика да самостално мери и контролише геометријске величине машинских делова – Примењује стечена знања у металним и завареним конструкцијама – Развија смисао за тачност и прецизност и одговоран однос према раду

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: Стандардизација и толеранције	- Стицање знања о разлици између машинских делова и машинских елемената. - Препознавање различите врсте машинских делова и елемената. -Стицање знања о каталозима стандардних машинских делова и елемената. -Стицање знања о толеранцији и остваривању налегања. -Стицање знања о одређивању називне мере, горње и доње граничне мере, и дозвољеног одступања на техничком цртежу. -Стицање знања о ознаци налегања. -Стицање знања о врсти налегања. -Стицање знања о разликама толерисане и слободне мере на техничком цртежу. -Стицање знања о утицају промене температуре на величину налегања. -Стицање знања о мерењу и контролисању димензија, облика, и положаја машинских делова. -Стицање знања о појмовима напона, напрезања, степена сигурности, дозвољеног и критичног напона.	- објасни разлику између машинских делова и машинских елемената - препозна различите врсте машинских делова и елемената - препозна стандардне машинске делове и елементе -користи каталоге стандардних машинских делова и елемената - разуме неопходност увођења толеранција и остваривања налегања -на основу толерисане мере приказане на техничком цртежу одреди називну меру, доњу и горњу граничну меру и дозвољено одступање -објасни ознаку налегања -на основу склопне мере одреди врсту налегања -разликује толерисане и слободне мере на техничком цртежу -схвати утицај промене температуре на величину налегања -мери и контролише димензије, облик, положај машинских делова - објасни појмове, напон, напрезање, степен сигурности, дозвољени и критични напон	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (24 часа) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у специјализованој учионици;
Модул II: Раздојиви и нераздвојиви спојеви	-Стицање знања о начинима спајања два машинска дела од истих или различитих материјала нераздвојивим и развојивим везама. -Стицање знања о различитим врстама заковица. -Стицање знања о формирању закованог споја различитим поступцима. -Стицање знања о основама прорачуна закованих спојева. -Стицање знања о различитим врстама заварених спојева. -Стицање знања о основама прорачуна заварених спојева. -Стицање знања о разликовању врста навоја. -Стицање знања о ознакама навоја. -Стицање способности за формирање завртањске везе, подешене и неподешене. -Стицање знања о употреби различитих алата и прибора за притезање завртањске везе. -Стицање знања о различитим поступцима осигурања завртањске везе од појаве лабављења. -Стицање знања о правилном спровођењу редоследа притезања код групних завртањских веза. -Стицање знања о основама прорачуна завртањских веза. -Стицање знања о формирању пресованих спојева. -Стицање знања о различитим поступцима за формирање цевне арматуре. -Стицање знања о правилном формирању заптивног споја. -Стицање знања о различитим врстама опруга. -Стицање знања о правилној уградњи опруга.	- објасни начине спајања два машинска дела од истих или различитих материјала нераздвојивим и развојивим везама -препозна различите врсте заковица -објасни формирање закованог споја различитим поступцима -разуме основе прорачуна закованих спојева -препозна различите врсте заварених спојева -разуме основе прорачуна заварених спојева -разликује врсте навоја -објасни ознаку навоја -формира завртањску везу, подешену и неподешену -користи различите алате и приборе за притезање завртањске везе - користи различите поступке осигурања завртањске везе од појаве лабављења -правилно спроведе редослед притезања код групних завртањских веза -разуме основе прорачуна завртањских веза -објасни формирање пресованих спојева -објасни различите поступке за формирање цевне арматуре -објасни правилно формирање заптивног споја -препозна различите врсте опруга -објасни правилну уградњу опруга	конструкција машинских елемената,математика,механика,машинск и материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (36 часа) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у специјализованој учионици;
Модул III: Елементи обртног кретања	-Стицање знања о разликовању намене осовина и вратила. -Стицање знања о основама прорачуна осовина и вратила. -Стицање способности за правилан избор клина. -Стицање знања о разликовању врста лежишта и лежаја, њиховој намени и принципу уградње. -Стицање знања о означавању лежаја. -Стицање знања о разликовању врста спојница, њиховој улози и начинима спајања.	-разликује намену осовина и вратила -разуме основе прорачуна осовине и вратила -изврши правилан избор клина -разликује врсте лежишта и лежаја, њихову намену и принцип уградње -објасни означавање лежаја -разликује врсте спојница (наброј врсте спојница, објасни њихову улогу и опише начине спајања)	конструкција машинских елемената,математика,механика,машинск и материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (21 час) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у специјализованој учионици;

Модул IV: Преносници снаге	- Стицање знања о разликовању врста преносника снаге и њихових елемената. -Стицање знања о препознавању врста зупчастих парова. -Стицање знања о основним геометријским и кинематским величинама цилиндричног зупчастог пара. -Стицање знања о ланчаном пару. -Стицање знања о ременом преносу, укључујући принцип рада, елементе, спајање и затезање.	-разликује врсте преносника снаге и њихове елементе -препозна врсту зупчастог пара -објасни основне геометријске и кинематске величине цилиндричног зупчастог пара -објасни ланчани пар -објасни ремени пренос (принцип рада, елементи, спајање и затезање)	конструкција машинских елемената,математика,механика 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Вежбе (24 часа) ● Одељење се дели у групе до 15 ученика ● Место реализације наставе: Вежбе се реализују у специјализованој учионици.

Образовни профил:	Оператер машинске обраде
Разред:	II
Предмет:	Техничка физика
Просветни гласник:	8
Годишњи фонд часова:	70
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	– Продубљивање знања о основним областима у физици – Разумевање физике као фундаменталне науке и света који нас окружује – Усвајање практичних знања из дисциплина које су примењиве у области машинства – Развијање навика за чување здравља и придржавања мера заштите на раду

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Модул I: Кинематика	-Стицање знања о дефинисању задатка кинематике. -Стицање знања о кретању тела и улози референтног тела. -Стицање способности да уочи разлику између једноликог и променљивог праволинијског кретања. -Стицање способности да уочи разлику између једноликог и променљивог кружног кретања. -Стицање знања о физичким величинама: брзина, убрзање, угаона брзина и угаоно убрзање. -Стицање знања о вези између броја обртаја и угаоне брзине, као и између угаоне брзине и обимне брзине. -Стицање знања о дефинисању главних и помоћних кретања код машина алатки (струг, глодалица, брусилица). -Стицање знања о описивању кинематских система машина алатки (струг, глодалица, брусилица).	-дефинише задатак кинематике -објасни кретање тела и улогу референтног тела - уочи разлику између једноликог и променљивог праволинијског кретања -уочи разлику између једноликог и променљивог кружног кретања -објасни физичке величине: брзина, убрзање, угаона брзина, угаоно убрзање -уочи везу између броја обртаја и угаоне брзине и угаоне брзине и обимне брзине -дефинише главна и помоћна кретања код машина алатки (струг, глодалица, брусилица) -опише кинематске системе машина алатки (струг, глодалица, брусилица)	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (20 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;

Модул II: Хидраулика и пнеуматика	-Стицање знања о хидростатичком притиску. -Стицање знања о примени Паскаловог и Архимедовог закона. -Стицање знања о примени Бернулијеве једначине. -Стицање знања о теоријским основама механике флуида на примеру рада пумпе, компресора, хидрауличне машине, хидроенергетског постројења и водне турбине.	-објасни шта је хидростатички притисак -познаје примену Паскаловог и Архимедовог закона -познаје примену Бернулијеве једначине -објасни теоријске поставке механике флуида на примеру рада пумпе, компресора, хидрауличне машине, хидроенергетског постројења и водне турбине	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава (28 часова) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици;
Модул III: Електротехника	**Електростатика** -Стицање знања о наелектрисаним телима и Кулоновом закону. -Стицање знања о појму електростатичког поља. -Стицање знања о дефинисању јачине електричног поља, електричног потенцијала и напона. -Стицање знања о разликовању проводника и изолатора у електростатичком пољу. -Стицање знања о капацитету кондензатора. **Једносмерна струја** -Стицање знања о појму једносмерне струје. -Стицање знања о дефинисању јачине и смера електричне струје. -Стицање знања о електричној отпорности. -Стицање знања о Омовом закону. -Стицање способности да разликује елементе електричног кола. -Стицање знања о првом и другом Кирхофовом закону. -Стицање знања о Џуловом закону. -Стицање знања о електричној снази. -Стицање знања о електричном генератору и електромоторној сили. **Електромагнетизам** -Стицање знања о разликовању магнетног поља и магнетне индукције. -Стицање знања о магнетном флуксу. -Стицање знања о Фарадејевом закону. -Стицање знања о самоиндукцији. **Наизменичне струје** -Стицање знања о разлици између једносмерне и наизменичне струје. -Стицање знања о параметрима наизменичних величина. -Стицање способности да разликује елементе кола наизменичне струје. -Стицање знања о принципу рада трансформатора. -Стицање знања о опасностима од удара струје. -Стицање знања о најважнијим дејствима струје. -Стицање знања о начинима заштите човека од удара струје. -Стицање способности за примену мера заштите на раду.	**Електростатика** -објасни појам наелектрисаног тела и Кулонов закон -објасни појам електростатичког поља -дефинише јачину електричног поља, електрични потенцијал и напон -објасни разлику између проводника и изолатора у електростатичком пољу -објасни капацитет кондензатора **Једносмерна струја** -објасни појам једносмерне струје -дефинише јачину, смер електричне струје -дефинише електричну отпорност -објасни Омов закон -разликује елементе електричног кола -објасни први и други Кирхофов закон -објасни Џулов закон -објасни појам електрична снага -објасни појмове електрични генератор и електромоторна сила **Електромагнетизам** -разликује магнетно поље имагнетну индукцију -објасни магнетни флукс -дефиниши Фарадејев закон -објасни самоиндукцију **Наизменичне струје** -Објасни разлику између једносмерне и наизменичне струје -Објасни параметренаизменичних величина -Разликује елементе кола наизменичне струје -Објасни принцип рада трансформатора Заштита од удара струје -Схвати опасност од удара струје -Наброји најважнија дејства струје -Наброји начине заштите човека од удара струје -Примењују мере заштите на раду	конструкција машинских елемената,математика,механика, машински материјали 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: ● Теоријска настава: – Електростатика (5) – Једносмерне струје (6) – Електромагнетизам (6) – Наизменичне струје (6) – Заштита од струјног удара (5) ● Одељење се не дели у групе ● Место реализације наставе: Теоријска настава и вежбе се реализује у учионици.

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Први
Предмет:	Технологија ручне и машинске обраде (Теорија)
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	140
Недељни фонд часова:	4
Циљеви предмета	Стицање основних знања о мерама безбедности и здравља на раду, поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству, руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада, поштовању прописаних режима обраде, примени и коришћењу техничко технолошке документације, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Мере безбедности и здравља на раду	Стицање основних знања о мерама безбедности и здравља на раду	● детектује врсте опасности ● наведе мере безбедности и здравља на раду у радионици и кабинету ● објасни значај спровођења мера безбедности и здравља на раду ● користи средства заштите на раду ● објасни важност и значај одржавања радног места уредним	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као теоријска настава (2 часа) ● Модул се реализује као вежбе (2 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Основе обраде материјала	– Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	**Техничко-технолошка документација** ● објасни значај техничко-технолошке документације ● користи техничко-технолошку документацију **Толеранције** ● објасни појам и схвати значај толеранције при обради материјала ● разликује спољашње, унутрашње и неодређене мере ● на основу непосредно унетих граничних одступања на техничком цртежу одреди називну меру, доњу и горњу граничну меру и дозвољено одступање ● уочи разлику између називне мере и стварне мере **Мерење и контролисање** ● објасни задатак и значај мерења и контролисања ● објасни методе и грешке мерења ● наведе поделу мерила ● опише поступак мерења и контролисања ● изврши мерење спољашњих, унутрашњих и неодређених мера ● на основу мерења утврди да ли је мера добра, лоша или дорадна	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као теоријска настава (20 часова) ● Модул се реализује као вежбе (20 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

		● попуни мерну листу на основу радионичког цртежа и операционе листе ● опише поступак и објасни значај чувања и одржавања мерила **Мерење, контролисање и толерисање дужинских мера** ● наведе и опише мерила и мерне инструменте за мерење дужина ● опише поступак мерења и контролисања спољашњих, унутрашњих, неодређених мера и међуосног растојања ● опише поступак мерења и контролисања зазора и заобљења ● опише поступак мерења универзалним помичним мерилом ● прочита измерену вредност на скали ноније универзалног помичног мерила скале 1/10, 1/20, проширено 1/20 и 1/50 ● опише поступак мерења микрометром ● прочита измерену вредност на скали микрометра ● опише поступак мерања компаратором ● прочита измерене вредности одступања на компаратору ● изабере одговарајуће мерило за мерење и контролисање дужинских мера на радном предмету ● састави мерну листу за мерење и контролисање радног предмета ● примењује поступке чувања и одржавања Мерила **Мерење, контролисање и толерисање углова** ● наведе и опише мерни прибор за мерење и контолу углова и нагиба ● прочита резултат мерења угла и нагиба на универзалном угломеру ● опише поступке мерења и контролисања углова и нагиба ● изабере одговарајуће мерило за мерење и контролисање углова на радном предмету ● састави мерну листу за мерење и контролисање радног предмета ● примењује поступке чувања и одржавања мерила **Мерење, контролисање и толерисање облика и положаја** ● наведе мерни прибор за контролу облика и положаја ● опише поступке мерења и контролисања облика и положаја ● изабере одговарајуће мерило за мерење и контролисање облика и положаја на радном предмету ● састави мерну листу за мерење и контролисање радног предмета ● примењује поступке чувања и одржавања мерила **Мерење, контролисање и толерисање храпавости** ● наведе мерни прибор за мерење и контролисање храпавости ● опише поступке мерења и контролисања храпавости ● изабере одговарајуће мерило за мерење и контролисање храпавости на радном предмету ● састави мерну листу за мерење и контролисање радног предмета ● примењује поступке чувања и одржавања мерила **Основе теорије резања**		

		● објасни улогу резног клина у процесу резања и појаве које прате процес (отпори резања, фазе стварања струготине, наслаге на алату и загревање алата и материјала при резању) ● уочи везу између квалитета обрађене површине и стања алата, топлотних појава и параметара резања ● припреми средство за хлађење и подмазивање **Оцртавање и обележавање** ● опише поступке оцртавања и обележавања ● наведе алат и прибор потребан за оцртавање и обележавање ● изабере алат и прибор за оцртавање и обележавање ● припреми радно место за оцртавање и обележавање **Сечење и резање** ● опише поступак одсецања ручним тестерама ● изабере алат и прибор за одсецање ручним тестерама ● опише поступак сечења на стоним маказама ● изабере алат и прибор за сечење маказама ● припреми радно место за поступке резања и сечења ● изабере средства личне заштите ● наведе потребне мере заштите на раду **Турпијање** ● опише поступак турпијања ● изабере алат и прибор за обраду турпијањем ● припреми радно место за поступке обраде турпијањем ● изабере средства личне заштите ● наведе потребне мере заштите на раду **Бушење, упуштање и развртање** ● објасни поступке обраде бушењем, упуштањем и развртањем ● објасни геометрију алата за бушење, упуштање и развртање ● изабере алат и прибор за обраду бушењем, упуштањем и развртањем ● припреми радно место за поступке обраде бушењем, упуштањем и развртањем ● опише поступак оштрења бургија ● уочи потребу за оштрењем бургије ● изабере средства личне заштите ● наведе потребне мере заштите на раду **Резање навоја** ● наведе и опише карактеристичне величине профила метричког и витвортовог навоја потребних за нарезивање и урезивање навоја ● опише поступке ручног нарезивања и урезивања навоја ● изабере алат и прибор за нарезивање и урезивање навоја ● припреми радно место за поступке нарезивања и урезивања навоја ● опише поступак контролисања навоја ● изабере средства личне заштите ● наведе потребне мере заштите на раду		
Стругање спољашњих површина	– Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на стругу ● наведе мере заштите на раду при раду на стругу ● опише основне принципе и појаве при обради стругањем ● наведе поделу стругова према намени ● наведе и објасни улогу основних делова на универзалном стругу ● наведе и објасни врсте кретања на универзалном стругу ● израчуна брзину главног и помоћног кретања, односно број обртаја и корак	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као теоријска настава (16 часова) ● Модул се реализује као вежбе (16 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе**

		● анализира процес преношења кретања од погонског мотора до извршних делова струга ● управља командама за главно и помоћно кретање ● разликује стругарске ножеве према облику и материјалу од којих су направљени ● објасни елементе и геометрију стругарског ножа ● опише поступке стругања спољашњих површина: чеоних, цилиндричних, степенастих цилиндричних површина, конусних и жљебова ● опише поступке забушивање и бушење ● изабере резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за одговарајући поступак ● припреми струг за извођење одговарајућег поступка ● опише поступак оштрења стругарских ножева ● уочи потребу за оштрењем стругарског ножа		● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Глодање равних површина	– Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на глодалици ● наведе мере заштите на раду при раду на глодалици ● опише основне принципе и појаве при обради глодањем ● наведе поделу и карактеристике глодалица ● наведе и објасни улогу основних делова на глодалицама ● наведе и објасни врсте кретања на глодалици ● израчуна брзину главног и помоћног кретања, односно број обртаја и корак ● анализира процес преношења кретања од погонског мотора до извршних делова глодалице ● управља командама за главно и помоћно кретање ● разликује алате за глодање према облику и материјалу од којих су направљени ● објасни елементе и геометрију глодала ● опише поступке глодања равних површина и површина под углом ● изабере резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за одговарајући поступак ● припреми глодалицу за извођење одговарајућег поступка	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као теоријска настава (16 часова) ● Модул се реализује као вежбе (16 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Брушење равних површина	– Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на брусилици ● наведе мере заштите на раду при раду на брусилици ● опише основне принципе и појаве при обради брушењем ● наведе поделу и карактеристике брусилица ● наведе и објасни улогу основних делова на брусилици ● наведе и објасни врсте кретања на брусилици ● израчуна брзину главног и помоћног кретања, односно број обртаја и корак ● анализира процес преношења кретања од погонског мотора до извршних делова брусилице ● управља командама за главно и помоћно кретање ● разликује алате за брушење на основу његових карактеристика ● објасни елементе и геометрију тоцила ● опише поступке брушења равних површина и површина под углом ● изабере резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за брушење равних површина ● припреми брусилицу за извођење одговарајућег поступка ● објасни поступак равнања и балансирања	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као теоријска настава (16 часова) ● Модул се реализује као вежбе (16 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

		тоцила ● уочи потребу за равнањем тоцила		

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Први
Предмет:	Ручна и машинска обрада
Просветни гласник:	8/22
Годишњи фонд часова:	Практична настава 210, Настава у блоку 60
Недељни фонд часова:	6
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора Оспособљавање за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем и брушењем Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима

дул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Основе обраде материјала **Мерење и контролисање** ● Заштита на раду у радионици ● Поступак мерења и контролисања дужинских мера ● Поступак мерења и контролисања углова и нагиба ● Поступак мерења и контролисања положаја и облика ● Поступак мерења и контролисања храпавости ● Прављење извештаја мерних листа контроле ● Чување и одржавање мерила **Ручна обрада** ● Прибор за стезање и придржавање при ручној обради ● Оцртавање и обележавање ● Турпијање ● Одвајање сечењем и резањем	Овладати основама мерења и контролисања различитих параметара у обради материјала, укључујући дужинске мере, углове, нагибе, положај и облик, као и храпавост површина, уз развијање способности за прављење извештаја о контроли и одржавање мерила у складу са стандардима за заштиту на раду. Научити и применити технике ручне обраде материјала, као што су стезање и придржавање при ручној обради, турпијање, резање, бушење, упуштање и развртање, као и израду радних предмета, чиме ће развити вештине у примени различитих техника обраде и припреми радних предмета за даље процесирање.	Мерење и контролисање ● користи мере заштите на раду ● демонстрира поступке мерења и контролисања: дужинских мера, углова, нагиба, положаја, облика и храпавости ● напише дневник практичне наставе ● рукује алатима, прибором и предметом рада ● реши постављене задатке према техничкотехнолошкој документацији ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу технико-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања мерног прибора Ручна обрада ● изабере прибор за стезање и придржавање	Корелација: Техничко цртање, Машински материјали и Техничка механика, Технологије ручне и машинске обраде. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз практичну наставу у школској радионици. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе пројектних задатака. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

● Бушење, упуштање и развртање ● Резање и урезивање навоја ● Оштрење резног алата за бушење ● Израда радних предмет		● демонстрира поступке ручне обраде: оцртавање и обележавање, турпијање, одвајање сечењем и резањем, бушење, упуштање и резање навоја ● демонстрира оштрење резног алата за бушење и раздвајања ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима ручне обраде на основу техничко-технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техникотехнолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора		
Стругање спољашњих површина Упознавање струга, алата и прибора ● Обрада спољашњих цилиндричних и чеоних површина ● Обрада спољашњих степенастих површина и усецање жљебова ● Обрада спољашњих конусних површина ● Забушивање и бушење ● Оштрење стругарских ножева и бургија ● Израда радних предмета различите сложености која у себи садрже чеоно и цилиндрично стругање, степенасто стругање, стругање спољашњег конуса, усецање жљебова, забушивање и бушење у толеранцији слободних кота	Савладати рад са стругом, укључујући употребу стругарских алата и прибора за обраду спољашњих цилиндричних, чеоних и степенастих површина, као и за усецање жљебова и обраду спољашњих конусних површина, чиме ће се овладати основним техникама стругања и прилагођавања алата за различите операције. Развити вештине у забушивању и бушењу, као и у оштрењу стругарских ножева и бургија, уз способност израде радних предмета различите сложености који укључују комбинацију стругарских операција као што су чеоно и цилиндрично стругање, степенасто стругање, усецање жљебова, забушивање и бушење у толеранцији слободних кота.	● демонстрира поступке обраде стругања: спољашњих цилиндричних и чеоних површина, степенастих површина, усецања жљебова, спољашњих конусних површина, бушења и забушивања ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: спољашњих цилиндричних и чеоних површина, степенастих површина, усецања жљебова, спољашњих конусних површина, бушења и забушивања на основу техничко технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора ● демонстрира оштрење стругарских ножева и бургија	Корелација: Техничко цртање, Машински материјали и Техничка механика, Технологије ручне и машинске обраде. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз практичну наставу у школској радионици. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе пројектних задатака. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

Глодање равних површина Упознавање глодалице, алата и прибора ● Постављање алата и обратка ● Обрада равних површина ● Обрада равних површина под углом ● Израда радних предмета различите сложености која у себи садрже следеће операције глодања: обрада равних површина и обрада површина под углом у толеранцији слободних кота	Ученици ће научити рад са глодалицом, укључујући постављање алата и обратка, као и примену техника обраде равних површина, што ће им омогућити да овладају основним операцијама глодања са фокусом на прецизно израђене радне површине. Ученик ће развити вештине у обради равних површина под углом и изради радних предмета различите сложености, који укључују операције глодања, уз примену толеранција слободних кота за постизање високе прецизности у процесу глодања.	● препозна и разликује врсте пројекција ● нацрта ортогоналну пројекцију једне и више тачака на једну раван ● нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на две равни ● нацрта нормалну (ортогоналну) пројекцију једне и више тачака на три равни ● нацрта пројекцију равни на раван ● прикаже предмете у ортогоналним пројекцијама ● котира елементе према стандардима техничког цртања ● унесе ознаке за толеранције на техничким цртежима ● чита техничке цртеже, анализира их, дискутује, уочава грешке и исправља их ● скицира и нацрта предмете који се обрађују поступцима ручне обраде, стругањем спољашњих површина, глодањем равних површина, брушењем равних површина, стругањем, глодањем и брушењем према задатим димензијама и познатим техничким цртежима	Корелација: Техничко цртање, Машински материјали и Техничка механика, Технологије ручне и машинске обраде. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз практичну наставу у школској радионици. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе пројектних задатака. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Брушење равних површина ● Упознавање брусилица, алата и прибора ● Постављање алата и обратка ● Балансирање тоцила ● Оштрење тоцила ● Обрада равних површина ● Обрада равних површина под углом ● Израда радних предмета различите сложености која у себи садрже операције: обрада брушењем равних површина и обрада површина под углом у толеранцији слободних кота	Ученик ће научити рад са брусилицама, укључујући постављање алата и обратка, као и технике балансирања и оштрења тоцила, што ће му омогућити да овлада основним принципима брушења равних површина, као и да примени исправне методе за постизање прецизности у обради. Ученици ће развити вештине у обради равних површина под углом и изради радних предмета различите сложености који укључују операције брушења, уз примену толеранција слободних кота за постизање високе прецизности и квалитета завршне обраде.	● демонстрира поступке обраде брушењем равних површина и површина под углом ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања равних површина и површина под углом на основу техничко-технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Корелација: Техничко цртање, Машински материјали и Техничка механика, Технологије ручне и машинске обраде. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз практичну наставу у школској радионици. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе пројектних задатака. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Производни рад (блок практичне наставе) I Израда сложених радних задатака обухваћених модулима: – Стругање спољашњих површина – Глодање равних површина – Брушење равних површина.	Ученици ће научити и примењивати основне технике стругања, глодања и брушења равних и спољашњих површина кроз практичну израду сложених радних задатака, чиме ће развијати вештине у применама машинске обраде и постићи високу прецизност у изради компоненти са различитим геометријама и захтевима. Ученици ће овладати употребом стручних алата и техника за стругање спољашњих површина, глодање равних површина и брушење равних површина у оквиру сложених радних задатака, са фокусом на добијање квалитетних радних	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији	Корелација: Техничко цртање, Машински материјали и Техничка механика, Технологије ручне и машинске обраде. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз практичну наставу у школској радионици. Приликом остваривања програма одељење се дели на групе до 10 ученика. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе пројектних задатака. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

	предмета који испуњавају техничке и димензионалне захтеве, као и на одржавање толеранција слободних кота.	● изради радни предмет поступцима: стругања спољашњих површина, глодања равних површина и брушења равних површина на основу техничко-технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора		

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Други
Предмет:	Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	105
Недељни фонд часова:	3
Циљеви предмета	Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству, руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада, поштовању прописаних режима обраде, коришћењу техничко технолошке документације, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Стругање	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на стругу ● наведе мере заштите на раду при раду на стругу ● изабере потребан резни, стезни, мерни алат и помоћни прибор за поступке: – финог стругања, – упуштања, – развртања, – одсецања, – нарецкивања, – стругања између шиљака, – израде спољашњег и унутрашњег метричког навоја урезником, нарезницом и стругарским ножем, – стругања унутрашњих цилиндричних, степенастих, чеоних и конусних површина и унутрашњих жлебова ● опише поступке: – финог стругања, – упуштања, – развртања, – одсецања, – нарецкивања, – стругања између шиљака, – израде спољашњег и унутрашњег метричког	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (35 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

		навоја урезником, нарезницом и стругарским ножем, – стругања унутрашњих цилиндричних, степенастих, чеоних и конусних површина и унутрашњих жљебова ● припреми струг за извођење одговарајућег поступка ● наведе карактеристике специјалних стругова ● наведе карактеристике полуаутоматских и аутоматских стругова		
Глодање	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на глодалици ● наведе мере заштите на раду при раду на глодалици ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за глодање равних површина и површина под углом повишене тачности ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за глодање отвора и жљебова ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за глодање отвора и жлебова применом подеоног апарата ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за глодање цилиндричних зупчаника ● опише поступак обраде равних површина и површина под углом повишене тачности ● опише поступак глодања жлебова и отвора ● опише поступак рада подеоног апарата за поступке глодања: отвора, спољашњих и унутрашњих жлебова и цилиндричних зупчаника ● опише поступак глодања цилиндричних површина ● припреми глодалицу за извођење одговарајућег поступка ● наведе карактеристике специјалних глодалица	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (35 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препорука за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Брушење	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања о правилном руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	● изабере средства личне заштите за рад на брусилици ● наведе мере заштите на раду при раду на брусилици ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за брушење спољашњих и унутрашњих цилиндричних, чеоних и коничних површина ● изабере потребан резни алат, стезни, мерни и помоћни прибор за брушење средишњих гнезда ● да опише поступке брушења спољашњих и унутрашњих цилиндричних, чеоних и коничних површина ● да опише поступке брушења средишњих гнезда ● припреми брусилицу за извођење одговарајућег поступка ● наведе карактеристике специјалних брусилица	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (35 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препорука за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Трећи
Предмет:	Технологија машинске обраде на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	62
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству, руковању машинама, алатима, прибором и предметом рада, поштовању прописаних режима обраде, коришћењу техничко технолошке документације, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Сложено стругање	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● изабере средства личне заштите за рад на стругу ● наведе мере заштите на раду при раду на стругу ● изабере потребан прибор за рад са линетом, ексцентром, планском плочом и израду профилисаних површина ● изабере потребан алат за израду спољашњег и унутрашњг навоја ● опише поступке рада са ексцентром, планском плочом и прибором за израду профилисаних површина ● опише поступке рада са линетом ● да опише поступке израде унутрашњег и спољашњег навоја ● припреми струг за извођење одговарајућег поступка	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (22 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Пројектовање технолошких процеса стругања	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● дефинише потребне димензије припремка за обраду стругањем ● дефинише потребне машине, алате и приборе за израду радног предмета на стругу ● наведе редослед операција и захвата за израду радног предмета на стругу ● одреди режиме резања при обради на стругу ● изради техничко технолошку документацију за једноставне примере израде предмета на стругу	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (40 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Сложено глодање	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● изабере средства личне заштите за рад на глодалици ● наведе мере заштите на раду при раду на глодалици ● изабере потребан прибор за израду озубљења ● изабере потребан алат за израду озубљења ● опише поступак израде озубљења ● изабере потребан резни алат и прибор за изрду отвора, жлебова и озубљења применом диференцијалног подеоног апарата ● опише поступак израде отвора, жлебова и озубљења применом диференцијалног подеоног апарата ● наведе карактеристике алатне глодалице ● наведе могућности премене израде предмета на алатној глодалици ● наброји технолошке операције које се могу извести на алатној глодалици ● припреми глодалицу за извођење одговарајућег поступка	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (22 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Пројектовање технолошких процеса глодања	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● дефинише потребне димензије припремка за обраду глодањем ● дефинише потребне машине, алате и приборе за израду радног предмета на глодалици ● наведе редослед операција и захвата за израду радног предмета на глодалици ● одреди режиме резања при обради на глодалици ● изради техничко технолошку документацију за једноставне примере израде предмета на глодалици	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (40 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Сложено брушење	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● изабере средства личне заштите за рад на брусилици ● наведе мере заштите на раду при раду на брусилици ● изабере потребан прибор за брушење сложених површина, делова алата и резног алата ● изабере потребан резни алат за брушење сложених површина, делова алата и резног алата ● опише поступке рада при брушењу сложених површина, делова алата и резног алата ● припреми брусилицу за извођење одговарајућег поступка	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (22 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Пројектовање технолошких процеса брушења	– Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање основних знања за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења, а према опредељењу ученика за занимање – Стицање знања за рад на класичним машинама алатакама за обраду стругањем, глодањем, брушењем и бушењем	● дефинише потребне димензије припремка за обраду брушењем ● дефинише потребне машине, алате и приборе за израду радног предмета на брусилици ● наведе редослед операција и захвата за израду радног предмета на брусилици ● одреди режиме резања при обради на брусилици	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (40 часова) **Место реализације наставе** ● Учионица

		● изради техничко технолошку документацију за једноставне примере израде предмета на брусилици		**Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Производни рад II – брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушења спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина, чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих конусних површина, унутрашњих чеоних површина и средишњих гнезда на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Други
Предмет:	Машинска обрада на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	420 + 60
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, правилно коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примени прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начини остваривања
Стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке стругања спољашњих површина: фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем ● демонстрира поступке стругања унутрашњих површина: цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем ● демонстрира поступке упуштања и развртања ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: спољашњих површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем) и упуштања и развртања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (144 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде глодања: равних површина, површина под углом, отвора, жљебова ● демонстрира примену простог подеоног апарата на глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жљебова и сложених површина ● демонстрира поступке обраде глодања цилиндричних зупчаника ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања: – равних површина, – површина под углом, – отвора, – жљебова, – применом простог подеоног апарата на глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жљебова и сложених површина, – глодање цилиндричних зупчаника на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (144 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обрада брушење спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина, чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих конусних површина, унутрашњих чеоних површина и средишњих гнезда ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушења: – спољашњих цилиндричних површина, – спољашњих конусних површина, – чеоних површина, – унутрашњих цилиндричних површина, – унутрашњих конусних површина, – унутрашњих чеоних површина – средишњих гнезда на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, доредна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препорукe за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: спољашњих површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем) и упуштања и развртања на основу техничкотехнолошке документације на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, доредна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препорукe за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима: глодања спољашњих површина, глодања равних површина и брушења равних површина на основу техничко-технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, доредна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препорукe за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушења спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина, чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина,	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица

	– Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	унутрашњих конусних површина, унутрашњих чеоних површина и средишњих гнезда на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора		**Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде - Дуално образовање
Разред:	Други
Предмет:	Машинска обрада на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	420 + 60
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, правилно коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примени прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке стругања спољашњих површина: фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем ● демонстрира поступке стругања унутрашњих површина: цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем ● демонстрира поступке упуштања и развртања ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: спољашњих површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем) и упуштања и развртања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (144 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде глодања: равних површина, површина под углом, отвора, жљебова ● демонстрира примену простог подеоног апарата на глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жљебова и сложених површина ● демонстрира поступке обраде глодања цилиндричних зупчаника ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања: – равних површина, – површина под углом, – отвора, – жљебова, – применом простог подеоног апарата на глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жљебова и сложених површина, – глодање цилиндричних зупчаника на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (144 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обрада брушење спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина, чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих конусних површина, унутрашњих чеоних површина и средишњих гнезда ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушења: – спољашњих цилиндричних површина, – спољашњих конусних површина, – чеоних површина, – унутрашњих цилиндричних површина, – унутрашњих конусних површина, – унутрашњих чеоних површина – средишњих гнезда на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: спољашњих површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина , конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја урезником и стругарским ножем) и упуштања и развртања на основу техничкотехнолошке документације на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе**

	– Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● изради радни предмет поступцима: глодања спољашњих површина, глодања равних површина и брушења равних површина на основу техничко-технолошке документације у толеранцији слободних мера ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора		● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад II – брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушења спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина, чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих конусних површина, унутрашњих чеоних површина и средишњих гнезда на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Трећи
Предмет:	Машинска обрада на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	372 + 30
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, правилно коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примени прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Сложено стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке на стругу: обраде ексцентра, у планској плочи, профилисаних површина, израда навоја и обрада дугачких делова са линетом ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: обраде ексцентра, у планској плочи, профилисаних површина, израда навоја и обрада дугачких делова са линетом на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима стругања	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима обраде стругања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима обраде стругања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе**

	– Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора		● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Сложено глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде глодања: израда озубљења, обрада применом диференцијалног подеоног апарата отвора, жљебова и озубљења, израда на алатној глодалици ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања: израда озубљења, обрада применом диференцијалног подеоног апарата отвора,жљебова и озубљења, израда на алатној глодалици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (144 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима глодања	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања на основу техничко технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима глодања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу

				● домаћи задатак
Сложено брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде обрада брушење сложених геометријских површина и брушење делова алата ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушење сложених геометријских површина и брушење делова алата на основу техничкотехнолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима брушења	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушење на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима брушења на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде - Дуално образовање
Разред:	Трећи
Предмет:	Машинска обрада на конвенционалним машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	372 + 30
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, правилно коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примени прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Сложено стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке на стругу: обраде ексцентра, у планској плочи, профилисаних површина, израда навоја и обрада дугачких делова са линетом ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима стругања: обраде ексцентра, у планској плочи, профилисаних површина, израда навоја и обрада дугачких делова са линетом на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима стругања	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима обраде стругања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Производни рад III – стругање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима обраде стругања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Сложено глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде глодања: израда озубљења, обрада применом диференцијалног подеоног апарата отвора, жљебова и озубљења, израда на алатној глодалици ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања: израда озубљења, обрада применом диференцијалног подеоног апаратаотвора,жљебова и озубљења, израда на алатној глодалици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (144 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима глодања	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима глодања на основу техничко технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – глодање	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима глодања на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе

	– Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Способљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћењамашине, алата и прибора		● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Сложено брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Способљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● демонстрира поступке обраде обрада брушење сложених геометријских површина и брушење делова алата ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушење сложених геометријских површина и брушење делова алата на основу техничкотехнолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (132 часа) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Израда радних предмета поступцима брушења	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Способљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет поступцима брушење на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (240 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – брушење	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Способљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глодања, брушења и поступцима ручне обраде материјала	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради сложенији радни предмет поступцима брушења на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (30 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Трећи
Предмет:	Технологија машинске обраде на компјутерски управљаним (CNC) машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	62
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, поштовању прописаних режима обраде, примени и коришћењу техничко технолошке документације, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете. Стицање знања за рад на компјутерски управљаним (CNC) машинама за одређене поступке обраде.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Технологија машинске обраде на компјутерски управљаним (CNC) машинама – стругови	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање знања за рад на компјутерски управљаним (CNC) машинама за одређене поступке обраде	● наведе карактеристике и поделу компјутерски управљаних (CNC) стругова ● наведе карактеристичне тачке компјутерски управљаних (CNC) стругова ● наведе координатне системе компјутерски управљаних (CNC) стругова ● објасни начине програмирања компјутерски управљаних (CNC) стругова ● наведе главне и помоћне функција ● прикаже и објасни синтаксу главних и помоћних функција ● објасни појаву аларма и опише поступак за отклањање аларма ● опише поступак одређивања и уношења корекције положаја алата у управљачку јединицу ● опише начин постављања обратка ● опише поступак заузимања старне тачке ● опише поступак стартовања програма ● изради технологију израде предмета на компјутерски управљаном (CNC) стругу	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (62 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Технологија машинске обраде на компјутерски управљаним (CNC) – глодалице	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање знања за рад на компјутерски управљаним (CNC) машинама за одређене поступке обраде	● наведе карактеристике и поделу компјутерски управљаних (CNC) глодалица ● наведе карактеристичне тачке компјутерски управљаних (CNC) глодалица ● наведе координатне системе компјутерски управљаних (CNC) глодалица ● објасни начине програмирања компјутерски управљаних (CNC) глодалица ● наведе главне и помоћне функција ● прикаже и објасни синтаксу главних и помоћних функција ● објасни појаву аларма и опише поступак за отклањање аларма ● опише поступак одређивања и уношења корекције положаја алата у управљачку јединицу ● опише начин постављања обратка ● опише поступак заузимања старне тачке ● опише поступак стартовања програма ● изради технологију израде предмета на компјутерски управљаној (CNC) глодалици	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (62 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Технологија машинске обраде на компјутерски управљаним (CNC) – брусилице	– Стицање знања о поступцима и начину мерења и контролисања предмета у машинству – Оспособљавање за правилно коришћење мера заштите на раду – Стицање знања за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање знања о поштовању прописаних режима обраде – Стицање знања о примени и коришћењу техничко технолошке документације – Стицање основних знања за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за самосталну израду техничко технолошке документације за једноставније радне предмете – Стицање знања за рад на компјутерски управљаним (CNC) машинама за одређене поступке обраде	● наведе карактеристике и поделу компјутерски управљаних (CNC) брусилица ● наведе карактеристичне тачке компјутерски управљаних (CNC) брусилица ● наведе координатне системе компјутерски управљаних (CNC) брусилица ● објасни начине програмирања компјутерски управљаних (CNC) брусилица ● наведе главне и помоћне функције ● прикаже и објасни синтаксу главних и помоћних функција ● објасни појаву аларма и опише поступак за отклањање аларма ● опише поступак одређивања и уношења корекције положаја алата у управљачку јединицу ● опише начин постављања обратка ● опише поступак заузимања старне тачке ● опише поступак стартовања програма ● изради технологију израде предмета на компјутерски управљаној (CNC) брусилици	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као вежбе (62 часа) **Место реализације наставе** ● Учионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде
Разред:	Трећи
Предмет:	Машинска обрада на компјутерски управљаним (CNC) машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	186 + 60
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примену прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, рад на нумерички управљаним машинама, мерење и контролисање радних предмета.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Машинска обрада на компјутерски управљаном (CNC) стругу	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	**● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаном (CNC) стругу** **● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – комјутерски управљани (CNC) струг	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора	**● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога

	– Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима			● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Машинска обрада на комјутерски управљаној(CNC) глодалици	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	**● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) глодалици** **● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) глодалица**	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	**● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) брусилици	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	**● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) брусилици** **● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као практична настава (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) брусилица	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	**● напише дневник практичне наставе** **● користи мере заштите на раду** **● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада** **● примени прописане режиме обраде** **● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији** **● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације** **● измери и контролише припремак, обрадак и израдак** **● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације** **● попуњава мерну листу и оцењује властити рад** **● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора**	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовнипрофил:	Оператер машинске обраде – Дуално образовање
Разред:	Трећи
Предмет:	Машинска обрада на компјутерски управљаним (CNC) машинама
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	186 + 60
Недељни фонд часова:	/
Циљеви предмета	Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле, коришћење мере заштите на раду, руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада, примену прописаних режима обраде, израду радних предмета према техничко-технолошкој документацији, извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији, правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора, рад на нумерички управљаним машинама, мерење и контролисање радних предмета.

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Машинска обрада на компјутерски управљаном (CNC) стругу	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаном (CNC) стругу ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода

				● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – комјутерски управљани (CNC) струг	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад/блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Машинска обрада на комјутерски управљаној(CNC) глодалици	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) глодалици ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) глодалица**	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад/блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) брусилици	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) брусилици ● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад (186 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак
Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) брусилица	– Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле – Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду – Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада – Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде – Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији – Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора – Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом – Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	● напише дневник практичне наставе ● користи мере заштите на раду ● рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада ● примени прописане режиме обраде ● реши постављене задатке према техничко-технолошкој документацији ● изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације ● измери и контролише припремак, обрадак и израдак ● одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације ● попуњава мерну листу и оцењује властити рад ● примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	Технолошки поступци Техничко цртање Техничка механика Компетенција за целоживотно учење	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. **Облици наставе** ● Модул се реализује као учење кроз рад/блок настава (60 часова) **Место реализације наставе** ● Радионица **Препоруке за реализацију наставе** ● Сви модули се реализују путем метода активно оријентисане наставе ● Препоручене методе: студија случаја и игра улога ● Коришћење презентација **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз ● праћење остварености исхода ● усмено излагање ● тестове знања ● активност на часу ● домаћи задатак

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	III
Предмет:	Предузетништво
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	62
Недељни фонд часова:	2
Циљеви предмета	Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања; Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној орјентацији; Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање); Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме.

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Предузетништво и предузетник ● Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план ● Управљање и организација, правни оквир за оснивање и функционисање делатности ● Економија пословања, финансијски план ● Ученички пројект-презентација пословног плана	● Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања ● Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим. ● Развијање пословног и предузетничког начина мишљења ● Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној орјентацији ● Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање) ● Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме ● Мултидисциплинарни приступ и оријентација на праксу ● Развијање основе за континуирано учење ● Развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже	● Ученик овладава пословним и предузетничким знањем, вештинама и понашањаем ● Ученик овладава предузетничким вредностима и способностима да се препозна предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим. ● Ученик развија пословни и предузетнички начин мишљења ● Ученик је стекао свест о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној орјентацији ● Ученик је оспособљен за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање) ● Ученик је оспособљен за израду једноставног плана пословања мале фирме ● Ученик је стекао мултидисциплинарни приступ и оријентацију на праксу ● Ученик развија основе за континуирано учење ● Ученик је развијо одговоран односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже	● Корелација са предметом практична настава ● Компетенције: 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● Предмет се реализује кроз вежбе у учионици/кабинету

Предузетништво и предузетник 1. Појам, развој и значај предузетништва 2. Профил и карактеристике успешног предузетника 3. Мотиви предузетника 4. Технике и критеријуми за утврђивање предузетничких предиспозиција	➢ Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања	Ученик ће бити у стању да: 1. Наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења 2. Наведе карактеристике предузетника 3. Објасни значај мотивационих фактора у предузетништву 4. Доведе у однос појмове иновативнност, предузимљивост и предузетништво 4. Препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Дати пример успешног предузетника и/или позвати на час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима или посета успешном предузетнику.
Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план 1. Трагање за пословним идејама 2. Процена пословних могућности за нови пословни подухват 3.swot анализа 4. Структура бизнис плана и маркетинг плана као његовог дела 5.Елементи маркетинг микса (5П) – (производ/услуга, цена, канали дистрибуције, промоција, личност) 6.Рад на терену-истраживање тржишта 7.Презентација маркетинг плана за одабрану бизнис идеју	➢ Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим.	Ученик ће бити у стању да: 1.Примени креативне технике избора, селекције и вредновања пословних идеја 2. Препозна садржај и значај бизнис плана 3.Истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: цена, производ, место, промоција и личност 4. Прикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију 5. Развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања 6. Самостално изради маркетинг плана у припреми бизнис плана 7.Презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1.Наставник **к**ористити ученичке идеје за вођење дискусије, како би се ученицима помогло у креативном смишљању бизнис идеја и одабиру најповољније. 2.Препоручити ученицима да бизнис идеје траже у оквиру свог подручја рада али не инсистирати на томе. 3.Ученици се дела на групе окупљене око једне пословне идеје у којима остају до краја. 4.Групе ученика окупљене око једне пословне идеје врше истраживање тржишта по наставниковим упутствима. 5.Пожељно је организовати посету малим предузећима где ће се ученици информисати о начину деловања и опстанка тог предузећа на тржишту
Управљање и организација, правни оквир за оснивање и функционисање делатности 1.Менаџмент функције (планирање, организовање, вођење и контрола)		Ученик ће бити у стању да: 1. Наведе особине успешног менаџера 2. Објасни основе менаџмента услуга/производње 3. Објасни на једноставном примеру појам и врсте трошкова, цену коштања и инвестиције	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема	1. Препоручене садржаје по темама ученик савладава на једноставним примерима уз помоћ наставника.

2. Појам и врсте трошкова, цена коштања 3. Инвестиције 4.Преломна тачка рентабилности 5. Менаџмент производње -управљање производним процесом/услугом 6.Управљање људским ресурсима 7.Управљање временом 8.Инжењеринг вредности 9.Информационе технологије у пословању 10.Правни аспект покретања бизниса		4. Израчуна праг рентабилности на једноставном примеру 5. Објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју у најједноставнијем облику (самостално или уз помоћ наставника) 6. Увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације 7. Користи гантограм 9.Објасни значај информационих технологија за савремено пословање 8.Схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга 10. Изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности 10. Изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју 10. Самостално сачини или попуни основну пословну документацију	6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	
Економија пословања, финансијски план 1. Биланс стања 2. Биланс успеха 3.Биланс токова готовине (cash flow) 4. Извори финансирања 5.Институције и инфраструктура за подршку предузетништву 6.Припрема и презентација финансијског плана		Ученик ће бити у стању да: 1. Састави биланс стања на најједноставнијем примеру 2. Састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру 3. Направи разлику између прихода и расхода с једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру 4. Наведе могуће начине финансирања сопствене делатности 5. Се информише у одговарајућим институцијама о свим релевантним питањима од значаја за покретање бизниса 5.Идентификује начине за одржавање ликвидности у пословању предузећа 6.Састави финансијски план за сопствену бизнис идеју самостално или уз помоћ наставника 6. Презентује финансијски план за своју бизнис идеју	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Користити формулар за бизнис план Националне службе запошљавања. Користити најједноставније табеле за израду биланса стања, биланса успеха и биланса новчаних токова. 2. Обрадити садржај на најједноставнијим примерима из праксе
Ученички пројекат-презентација пословног плана 1.Израда целовитог бизнис плана за сопствену бизнис идеју 2.Презентација појединачних/групних бизнис планова и дискусија		Ученик ће бити у стању да: 1. Самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана 1. Сопствену бизнис идеју изради коначан (једноставан) бизнис план за 2. Презентује бизнис план у оквиру јавног часа из предмета предузетништво	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу	1. Позвати на јавни час успешног предузетника, представнике школе, локалне самоуправе и банака за процену реалности и иновативности бизнис плана. 2. У презентацији користити сва расположива средства за визуализацију а посебно презентацију у power- point –у. 3. Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. 4. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације,

			9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад. 5. Давати упутстава ученицима где и како да дођу до неопходних информација. Користити сајтове за прикупљање информација (www. apr.gov.rs. , www.sme.gov.rs. и други). Основна пословна документација: CV, молба, жалба, извештај, записник... 6. Посета социјалним партнерима на локалном нивоу (општина, филијале Националне службе за запошљавање, Регионалне агенције за развој малих и средњих предузећа.

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	II/III
Предмет:	Репаратура машинских делова-изборни предмет
Просветни гласник:	8/22
Годишњи фонд часова:	35/31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	● Препознавање економских, енергетских и еколошких ефеката репаратуре ● Сагледавање општег алгоритма репаратуре * Оспособљавање да примени металуршке поступке репаратуре * Оспособљавање да примени механичких поступака репаратуре

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Модул I: ЕКОНОМСКИ, ЕНЕРГЕТСКИ И ЕКОЛОШКИ ЕФЕКТИ РЕПАРАТУРЕ	● Препознавање економских, енергетских и еколошких ефеката репаратуре	-препозна економске ,енергетске и еколошке ефекте репаратуре -препозна потребу за применом репаратуре -наведе мере личне заштите и заштите животне и радне средине при репаратури машинских делова	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (3 часа) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул II: ОПШТИ АЛГОРИТАМ РЕПАРАТУРЕ	● Сагледавање општег алгоритма репаратуре	-опише општи алгоритам репаратуре -наведе примену алгоритма репаратуре кодмеханичких и металуршких метода	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (4 часа) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул III: МЕТАЛУРШКЕ МЕТОДЕ РЕПАРАТУРЕ	* Оспособљавање да примени металуршке поступке репаратуре	-објасни металуршке поступке репаратуре,заваривање,наваривање,метализација -наведе алате,приборе и опрему који се користе при металуршким методама репаратуре	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (20/16 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;
Модул IV: МЕХАНИЧКЕ МЕТОДЕ РЕПАРАТУРЕ	* Оспособљавање да примени механичких поступака репаратуре	-објасни механичке поступке репаратуре -објасни ангажовање неактивних површина и ангажовање неоштећених слојева материјала -објасни карактеристике вишеслојних пресованих спојева - наведе алате,приборе и опрему који се користе при механичким методама репаратуре	Машински материјали, машински елементи,металне конструкције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • Теорија (8 часова) • Одељење се не дели у групе • Место реализације наставе: Теоријска настава се реализује у учионици;

Образовни профил:	Опертер машинске обраде резањем
Разред:	II
Предмет:	Ливење у пешчаним калупима (изборни)
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	35
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем; Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара; Стицање знања о припреми калупа за ливење; Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
● Израда пешчаних калупа и језгара ● Припрема калупа за ливење ● Изливање метала у пешчане калупе	● Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем ● Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара ● Стицање знања о припреми калупа за ливење ● Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе	● Ученик зна да ообјасни технологију израде предмета ливењем ● Ученик зна да објасни поступке израде пешчаних калупа и језгара ● Ученик зна да објасни припрему калупа за ливење ● Ученик зна да објасни поступак изливања метала у пешчане калупе	● Корелација са предметима машински материјали, Машински елементи ● Компетенције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● .**Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.**
Израда пешчаних калупа и језгара 1. Технолошки поступак ливења 2. Поступак израде одливка 3. Калупарски песак 4. Припрема калупарског песка 5. Песак за језгра 6. Припрема песка за језгра 7. Технолошки поступак израде језгра 8. Технолошки поступак израде калупа	➢ Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем ➢ Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара	Ученик ће бити у стању да: 1. Објасни економски значај израде одливака 2. Наведе и објасни технолошки поступак израде одливака 3. и 4. Наведе карактеристике смеше калупарског песка и објасни припрему калупарског песка 5. и 6. Наведе карактеристике смеше песка за језгра и објасни начин припреме песка за језгра 7. Опише технолошки поступак израде језгра 8. Опише технолошки поступак израде калупа 8.Опише технолошки поступак израде калупа сложених облика одливка 8.Опише технолошки поступак израде калупа са унутрашњом шупљином 8. опише технолошки поступак израде калупа шестарењем 8. опише технолошки поступак машинског калуповања 8. наведи машине и уређаје које се користе при изради пешчаниих калупа и језгра 8.опише начин функционисања машина и уређаја при изради пешчаних калупа и језгара	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.

9. Лична заштита на раду при изради пешчаних калупа и језгара		9. наведе мере заштите на раду при пословима израде пешчаних калупа и језгара		
Припрема калупа за ливење 1. Улагање језгра у калуп 2. Склапање калупа 3. Израда уливног система 4. Лична заштита на раду при припремању калупа за ливење	➢ Стицање знања о припреми калупа за ливење	Ученик ће бити у стању да: 1. Опише технолошки поступак улагања језгра у калуп 1. Наведе потребан алат и прибор потребан за улагање језгара у калуп 2. Опише технолошки поступак склапања калупа 2. Наведе потребан алат и прибор потребан за склапање калупа 3. Опише технолошки поступак израде уливног система 3. Наведе потребан алат и прибор потребан за израду уливног система 3. Наведи машине и уређаје које се користе при изради пешчаних калупа и језгра 3. Опише нашин функционисања машина и уређаја при изради пешчаних калупа и језгара 4. Наведе мере заштите на раду при пословима израде уливног система	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.
Изливање метала у пешчане калупе 1. Топљење и изливање лива 2. Завршна обрада одливак 3. Лична заштита на раду	➢ Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе	Ученик ће бити у стању да: 1.опише технолошки поступак топљења и изливања лива 2. наведе завршну обраду изливеног одливка 2. наведи машине, уређаје и опрему која се користе при изливању метала у пешчане калупе 2.опише нашин функционисања машина, уређаја и опреме при изливању метала у пешчане калупе 2. препозна поступке машинске обраде резањем при завршној обради одливка 3. наведе мере заштите на раду при пословима ливења у пешчаним калупима	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.

Образовни профил:	Опертер машинске обраде резањем
Разред:	III
Предмет:	Ливење у пешчаним калупима (изборни)
Просветни гласник:	8/2022
Годишњи фонд часова:	31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем; Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара; Стицање знања о припреми калупа за ливење; Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе

Модул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
● Израда пешчаних калупа и језгара ● Припрема калупа за ливење ● Изливање метала у пешчане калупе	● Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем ● Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара ● Стицање знања о припреми калупа за ливење ● Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе	● Ученик зна да ообјасни технологију израде предмета ливењем ● Ученик зна да објасни поступке израде пешчаних калупа и језгара ● Ученик зна да објасни припрему калупа за ливење ● Ученик зна да објасни поступак изливања метала у пешчане калупе	● Корелација са предметима машински материјали, Машински елементи ● Компетенције 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	● .Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.
Израда пешчаних калупа и језгара 10. Технолошки поступак ливења 11. Поступак израде одливка 12. Калупарски песак 13. Припрема калупарског песка 14. Песак за језгра 15. Припрема песка за језгра 16. Технолошки поступак израде језгра 17. Технолошки поступак израде калупа	➢ Стицање основних знања о технологији израде предмета ливењем ➢ Стицање знања о поступцима израде пешчаних калупа и језгара	Ученик ће бити у стању да: 4. Објасни економски значај израде одливака 5. Наведе и објасни технолошки поступак израде одливака 6. и 4. Наведе карактеристике смеше калупарског песка и објасни припрему калупарског песка 5. и 6. Наведе карактеристике смеше песка за језгра и објасни начин припреме песка за језгра 10. Опише технолошки поступак израде језгра 11. Опише технолошки поступак израде калупа 8.Опише технолошки поступак израде калупа сложених облика одливка 8.Опише технолошки поступак израде калупа са унутрашњом шупљином 8. опише технолошки поступак израде калупа шестарењем 8. опише технолошки поступак машинског калуповања 8. наведи машине и уређаје које се користе при изради пешчаних калупа и језгра 8.опише начин функционисања машина и уређаја при изради пешчаних калупа и језгара	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.

18. Лична заштита на раду при изради пешчаних калупа и језгара		12. наведе мере заштите на раду при пословима израде пешчаних калупа и језгара		
Припрема калупа за ливење 5. Улагање језгра у калуп 6. Склапање калупа 7. Израда уливног система 8. Лична заштита на раду при припремању калупа за ливење	➢ Стицање знања о припреми калупа за ливење	Ученик ће бити у стању да: 3. Опише технолошки поступак улагања језгра у калуп 5. Наведе потребан алат и прибор потребан за улагање језгара у калуп 6. Опише технолошки поступак склапања калупа 2. Наведе потребан алат и прибор потребан за склапање калупа 7. Опише технолошки поступак израде уливног система 3. Наведе потребан алат и прибор потребан за израду уливног система 3. Наведи машине и уређаје које се користе при изради пешчаних калупа и језгра 3. Опише нашин функционисања машина и уређаја при изради пешчаних калупа и језгара 8. Наведе мере заштите на раду при пословима израде уливног система	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.
Изливање метала у пешчане калупе 3. Топљење и изливање лива 4. Завршна обрада одливак 3. Лична заштита на раду	➢ Стицање знања о поступку изливања метала у пешчане калупе	Ученик ће бити у стању да: 1.опише технолошки поступак топљења и изливања лива 4. наведе завршну обраду изливеног одливка 2. наведи машине, уређаје и опрему која се користе при изливању метала у пешчане калупе 2.опише нашин функционисања машина, уређаја и опреме при изливању метала у пешчане калупе 2. препозна поступке машинске обраде резањем при завршној обради одливка 3. наведе мере заштите на раду при пословима ливења у пешчаним калупима	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Решавање проблема 5. Сарадња 6. Одговорно учешће у демократском друштву 7. Одговоран однос према здрављу 8. Одговоран однос према околини 9. Естетичка компетенција 10. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	1. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици или кабинету.

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Други /Трећи
Предмет:	Термичка обрада
Просветни гласник:	8/22
Годишњи фонд часова:	Теоријска настава 35/31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање основних знања о технологији термичке обраде материјала Стицање основних знања о технологији термохемијске обраде метала

Модул/Наставна тема	Циљ	Исходи По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	Корелација и међупредметна компетенција	Начин остваривања
Термичка обрада материјала Fe-C дијаграм ● Механичке особине материјала ● Жарење – дифузно жарење – нормализација – жарење за уклањање унутрашњих напона – рекристализационо жарења меко жарење ● Каљење – нормално (обично) каљење – прекидно каљење – каљење у топлом купатили – површинско каљење ● Отпуштање ● Побољшавање	Ученици ће научити основне принципе и процесе термичке обраде метала, укључујући феномене као што су жарење, каљење и отпуштање, као и примене на различите типове материјала, с посебним освртом на Fe-C дијаграм и механичке особине материјала, како би стекли знања потребна за одабир оптималних метода обраде у складу с захтевима. Ученици ће овладати техникама термичке обраде као што су дифузно жарење, нормализација, каљење у различитим условима (нормално, прекидно, у топлом купатилу), као и површинско каљење и побољшавање материјала, и разумеће како ове методе утичу на механичке особине материјала, попут чврстоће, отпорности на абразију и жилавости.	● објасни значај процеса термичке обраде ● опише поступак кристализације ● објасни криву хлађења гвожђа ● препозна дијаграм легуре железо – угљеник и изврши основна тумачења на шеми Fe-C дијаграма ● објасни основне трансформације у Fe-C дијаграму ● наведе механичке особине материјала ● опише поступак испитивања чврстоће и тврдоће ● наведе и опише поступке термичке обраде материјала ● наведе потребне мере заштите на раду и заштити човекове околине при термичкој обради ● наведе карактеристике и примену пећи и уређаје за термичку обраду ● наведе карактеристике и примену материјала после термичке обраде ● прикаже у Fe-C дијаграму процес термичке обраде ● прикаже дијаграм загревања у функцији времена за поступке термичке обраде ● наведе механичке особине материјала после термичке обраде	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад..
Термохемијска обрада материјала ● Термохемијска обрада површине неметалима – Цементација (чврста, течна и гасовита) обогаћивање угљеником	Ученици ће усвојити теоријска и практична знања о поступцима термохемијске обраде материјала, као што су цементација, нитрирање, цијанизација, карбонитрирање и сулфидизација, и научити како ови поступци обогаћују површину неметалима и металима, побољшавајући њихове механичке и хемијске особине.	● објасни значај процеса термохемијске обраде ● наведе и опише поступке термохемијске обраде материјала ● наведе потребне мере заштите на раду и заштити човекове околине при термохемијској обради	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад..

– Нитирање (гасни и меко) обогаћивање азотом – Цијанизација (гасно и течно) обогаћивање угљеником и азотом – Карбонитрирање обогаћивање угљеником и азотом – Сулфидизација сумпором ● Термохемиска обрада површине металима – Хромирање обогаћивање површине хромом – Алитирање обогаћивање површине алуминијумом – Силицирање обогаћивање површине силицијумом – Берилизирање обогаћивање површине берилијумом – Волфрамирање обогаћивање површине волфрамом – Титанирање обогаћивање површине титанијумом	Ученици ће бити у стању да разумеју и примене различите методе термохемијске обраде површине метала (хромирање, алитирање, силицирање, берилизирање, волфрамирање, титанирање) како би побољшали отпорност на хабање, корозију и друге спољашње утицаје, уз разумевање утицаја сваког од ових процеса на структуру и својства материјала.	● наведе карактеристике и примену пећи и уређаје за термохемијску обраду ● наведе карактеристике и примену материјала после термохемијске обраде ● прикаже дијаграм загревања у функцији времена за поступке термичке обраде ● наведе механичке особине материјала после термохемијске обраде материјала	према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

Образовни профил:	Оператер машинске обраде резањем
Разред:	Други /Трећи
Предмет:	Обрада метала у пластичном стању
Просветни гласник:	8/22
Годишњи фонд часова:	Теоријска настава 35/31
Недељни фонд часова:	1
Циљеви предмета	Стицање основних знања о поступцима обраде метала у пластичном стању Стицање основних знања о поступцима ковања метала Стицање основних знања о поступцима ваљања метала Стицање основних знања о поступцима обраде метала истискивањем и извлачењем

одул/Наставна тема	**Циљ**	**Исходи** **По завршетку теме ученик ће бити у стању да:**	**Корелација и међупредметна компетенција**	**Начин остваривања**
Основе прераде метала у пластичном стању Основе карактеристике обраде пластичном деформацијом – појам и врсте деформација и напона – основни појмови о структури метала и легура – деформације – напон и карактеристике обраде у хладном и топлом стању – додаци за обраду – загревање припремка	Ученици ће усвојити основне принципе и појмове обраде метала пластичном деформацијом, укључујући врсте деформација и напона, као и карактеристике структуре метала и легура које утичу на њихову обрадивост у хладном и топлом стању, са посебним акцентом на примену одговарајућих метода загревања припремака и примену додака за обраду. Ученици ће научити основе безбедности и заштите на раду у процесима обраде метала у пластичном стању, као и мере заштите животне средине, како би обезбедили ефикасну и сигурну производњу у индустрији.	● опише природу метала при обради метала у пластичном стању ● разликује особине метала од неметала ● дефинише напрезања и врсте деформације при обради метала у пластичном стању ● познаје законитости пластичне прераде метала ● дефинише основне законе пластичне деформације метала ● објасни поступке прераде метала пластичном деформацијом	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад..

– пећи за загревање – мере заштите на раду и заштиту животне средине		● наведе карактеристике пећи за загревање метала обради метала пластичном деформаојом ● наведе мере заштите на раду и заштите животне средине		
Ковање метала Основе карактеристике обраде ковањем – утицај загревања на структуру материјала – појаве при загревању припремка – основни појмови о ковању – слободно ковање – ковање у калупима – основне карактеристике обликовања ковањем – постројења за ковање	Ученици ће усвојити основне појмове и принципе обраде метала ковањем, укључујући утицај загревања на структуру материјала, као и феномене који се јављају при загревању припремка, као и разлике између слободног ковања и ковања у калупима. Ученици ће овладати основним карактеристикама и процесима обликовања метала ковањем, као и разумевањем различитих врста постројења која се користе за ковање, те ће бити спремни да примене теоријска знања у анализи и пројектовању ковачких процеса у индустријским условима.	● дефинише основне појмове ковања ● наведе промене у металу при ковању ● наведе примере примене поступка кованања ● опише постројења , уређаје, алат и прибор за поступке кованја ● дефинише основне ковачке операције ● опише промене у металу при ковању ● објасни поступак слободног ковања ● објасни поступак ковања у калупима ● опише поступак чишћења одковака после ковања ● наведе и опише функцију елемената за постројења за ковање ● наведе технолошке особине одковака	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.
Ваљање метала ● Основе карактеристике обраде ваљањем – израда профила и лимова ваљањем – израда навоја ваљањем – израда зупчаника ваљањем у топлом и хладном стању – израда шавних и безшавних цеви – постројења за ваљање	Ученици ће стећи основна знања о процесу ваљања метала, укључујући технике израде различитих профила и лимова, као и процесима израде навоја и зупчаника ваљањем у топлом и хладном стању. Они ће такође разумети примену ваљања за производњу шавних и безшавних цеви. Ученици ће разумети основне карактеристике ваљања као процеса пластичне деформације, те ће бити упознати са различитим типовима постројења која се користе у ваљању метала, као и са применом ваљања у индустријској производњи.	● дефинише основне појмове обраде ваљањем ● дефинише основне поступке прераде метала ваљањем ● наведе примере примене поступке ваљања ● опише постројења , уређаје, алат и прибор за поступке ваљања ● опише поступак ваљања са глатким ваљцима ● опиша поступак ваљања са профилисаним ваљцима ● опише поступак чишћења обратка после ваљања ● опише поступак израде навоја ваљањем ● опише поступак израде зупчаника у топлом и хладном стању ● опише поступак израде шавних и бешавних цеви ● опише поступак ваљања код завршне обраде машинских делова ● наведе и опише функцију елемената постројења за ваљање ● наведе примену производа добијених ваљањем	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад..

Истискивање и извлачење ● Основне карактеристике обрад истискивањем у топлом и хладним стању ● Врсте истискивања ● Основне карактеристике процеса обраде извлачењем ● Поступци израде жице и цеви извлачењем ● Машине и алати за израду жице и цеви извлачењем	Ученици ће се упознати са основним карактеристикама процеса истискивања метала у топлом и хладном стању, као и различитим врстама истискивања, уз разумевање њихове примене у индустријској производњи и утицаја на својства материјала. Ученици ће савладати основне карактеристике процеса обраде извлачењем, те ће бити упознати са поступцима израде жице и цеви извлачењем, као и са типовима машина и алата који се користе за ову врсту обраде.	● дефинише основне појмове обраде истискивањем у топлом и хладном стању ● опише врсте истискивања ● наведе примену поступка обраде истискивањем ● дефинише основне појмове обраде извлачењем ● опише поступак извлачења цеви и жице извлачењем ● Наведе и опише начин рада машина, уређаја и опреме за поступке обраде истискивањем и извлачењем	Корелација: Машински материјали и машински елементи. Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалошка метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, методе графичких радова. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад..

Програм реализације учења кроз рад

Назив образовног профила: ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ

Укупан фонд часова учења кроз рад:

ДРУГИ РАЗРЕД		УКУПНО
Динамика остваривања учења кроз рад (бр. часова на недељном нивоу)	**Предмет: Машинска обрада на конвенционалним машинама** **Ученици ће бити распоређени у фирми„ FORTACO D.O.O. GRUŽA“** **два радна дана у току недеље 12 часова**	
Активности које ће ученик реализовати	1.Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле 2.Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду 3.способљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада 4.Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде 5.Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији 6.Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији 7.Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора 8.Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала 9.Оспособљавање за рад на класичним машинама алаткама за обраду стругањем, глодањем и брушењем 10.Оспособљавање за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења а према опредељењу занимања 11.Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима ...	
Исходи из стандарда квалификације	СТРУГАЊЕ -демонстрира поступак стругања спољашњих површина: фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем -демонстрирапоступке стругања унутрашњих површина: цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина, конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја; -демонстрира поступак упуштања и развртања; -напише дневник практичне наставе; -користи мере заштите на раду; -рукује машинама алатима, прибором и предметом рада -примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према документацији	

	ГЛОДАЊЕ -демонстрира поступке обраде глодања: равних површина, површина под углом, отвора, жљебова -демонстрира примену простог подеоног апарата за глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жлебова -демонстрира поступке обраде глодања цилиндричних зупчаника -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама алатима и прибором; -примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према техничко технолошкој документацији; -изради радни предмет поступцима глодања: равних површина, површина под углом, жлебова, применом простог подеоног апарата на глодање отвора, глодање цилиндричних зупчаника; -измерии и контролише израдак, обрадак БРУШЕЊЕ -демонстрира поступке обраде обрада брушењем спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина,чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих чеоних и цилиндричних површина; -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду; -рукује машинама алатима, прибором и предметом рада; -примени прописане режиме обраде -реши постављене задатке према документацији; -изради радни предмет поступцима брушења: спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина,чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих чеоних и цилиндричних површина; ПРОИЗВОДНИ РАД стругање -напише дневник практичне наставе; -користи мере заштите на раду; -рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада; -примени прописане режиме обраде -реши постављене задатке према документацији; -изради радни предмет поступцима стругања: спољашња површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја, нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних, степенастих, површина под углом, жлебова, чеоних површина); -измери и контролише припремак обрадак, израдак; -попуњава мерну листу и оцењује властити рад; Глодање -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада	

	-примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према техничко технолошкој документацији -изради радни предмет поступцима глодања спољашњих површина, равних површина; -измери и контролише припремак, обрадак; -одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу документације Брушење - напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада -примени прописане режиме обраде; -изради радни предмет поступцима брушења спољашњих површина, равних површина; -измери и контролише припремак, обрадак; -одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу документације -	
Делови програма наставе и учења који се активностима остварују	1. СТРУГАЊЕ 2. ГЛОДАЊЕ 3. БРУШЕЊЕ 4. ПРОИЗВОДНИ РАД	
Обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца (број часова по разредима исказан у %)	1.**СТРУГАЊЕ 144 часа на годишњем нивоу 100%** **2.ГЛОДАЊЕ 144 часа на годишњем нивоу 100%** **3.БРУШЕЊЕ 132 часа на годишњем нивоу 100%** **4.ПРОИЗВОДНИ РАД 60 часа на годишњем нивоу**	420+60
Списак радних места и послова на којима ће се обављати учење кроз рад	1.Рад на универзалном стругу 2. Рад на ЦНЦ стругу 3. Рад на универзалној глодалици 4 Рад на ЦНЦ глодалици 5.Рад на радијалној бушилици	
Списак опреме (машине, алати и др) на којима ће се изводити учење кроз рад	1. Универзални струг FACE LATHE за обраду витла за бродове са карактеристикама, радни опсег 6000 mm, величина прихвата 3000 mm, носивоти до 20 t 2. Унверзална глодалица за све типове глодања радни опсег x=1450mm, y=750mm, z=550mm, величина радног комада који се може обрадити 1000*1100 масе до 1,5 тона 3. ЦНЦ глодалица FPT Ronin за бушење и глодање радних комада радни опсег x=3000mm, y=2000mm, радни комади величине: x=8000mm, y=2500mm и z=1250mm, масе до 15; 4. Радијална бушилица са радним столом од 1100x630mm, могућност резања навоја, максимална величина бургије 40 mm	
Други елементи који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца	1.Рад на ЦНЦ машинама за гасно сечење материјала 2. Борвер машина за обраду великих комада са радним постиљем преко 1,5 м радне површине	

ТРЕЋИ РАЗРЕД		**УКУПНО**
Динамика остваривања учења кроз рад (бр. часова на недељном нивоу)	**Предмет: Машинска обрада на конвенционалним машинама** **Ученици ће бити распоређени у фирми,, FORTACO D.O.O. GRUŽA“** **два радна дана, у току недеље 12 часова**	
Активности које ће ученик реализовати	1.Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле 2.Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду 3.способљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада 4.Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде 5.Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији 6.Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији 7.Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора 8.Оспособљавање за самосталну израду радних премета према техничко-технолошкој документацији поступцима стругања, глода- ња, брушења и поступцима ручне обраде материјала 9.Оспособљавање за рад на класичним машинама алаткама за обраду стругањем, глодањем и брушењем 10.Оспособљавање за самосталну израду радних предмета сложеним поступцима стругања, глодања и брушења а према опредељењу занимања 11.Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	
Исходи из стандарда квалификације	**СТРУГАЊЕ** **Сложено стругање** **Израда радних предмета поступком стругања** -демонстрира поступак стругања спољашњих површина: фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја нарезницом и стругарским ножем -демонстрирапоступке стругања унутрашњих површина: цилиндричних површина, степенастих површина, жљебова, чеоних површина, конуса, урезивање унутрашњег метричког навоја; -демонстрира поступак упуштања и развртања; -напише дневник практичне наставе; -користи мере заштите на раду; -рукује машинама алатима, прибором и предметом рада -примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према документацији **Производни рад** -напише дневник практичне наставе; -користи мере заштите на раду;	

	-рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада; -примени прописане режиме обраде -реши постављене задатке према документацији; -изради радни предмет поступцима стругања: спољашња површина (фино стругање, одсецање, нарецкивање, израда метричког навоја, нарезницом и стругарским ножем), унутрашњих површина (цилиндричних, степенастих, површина под углом, жлебова, чеоних површина); -измери и контролише припремак обрадак, израдак; -попуњава мерну листу и оцењује властити рад; **ГЛОДАЊЕ** **Сложено глодање** **Израда радних предмета поступком глодања** -демонстрира поступке обраде глодања: равних површина, површина под углом, отвора, жљебова -демонстрира примену простог подеоног апарата за глодање отвора, спољашњих и унутрашњих жлебова -демонстрира поступке обраде глодања цилиндричних зупчаника -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама алатима и прибором; -примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према техничко технолошкој документацији; -изради радни предмет поступцима глодања: равних површина, површина под углом, жлебова, применом простог подеоног апарата на глодање отвора, глодање цилиндричних зупчаника; -измерии и контролише израдак, обрадак **Производни рад** -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада -примени прописане режиме обраде; -реши постављене задатке према техничко технолошкој документацији -изради радни предмет поступцима глодања спољашњих површина, равних површина; -измери и контролише припремак, обрадак; -одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу документације **БРУШЕЊЕ** **Сложено брушење** **Израда радних предмета поступцима брушења**	

	-демонстрира поступке обраде обрада брушењем спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина,чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих чеоних и цилиндричних површина; -напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду; -рукује машинама алатима, прибором и предметом рада; -примени прописане режиме обраде -реши постављене задатке према документацији; -изради радни предмет поступцима брушења: спољашњих цилиндричних површина, спољашњих конусних површина,чеоних површина, унутрашњих цилиндричних површина, унутрашњих чеоних и цилиндричних површина; **Производни рад** - напише дневник практичне наставе -користи мере заштите на раду -рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада -примени прописане режиме обраде; -изради радни предмет поступцима брушења спољашњих површина, равних површина; -измери и контролише припремак, обрадак; -одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу документације	
Делови програма наставе и учења који се активностима остварују	**СТРУГАЊЕ** -сложено стругање 132 -израда радних предмета поступцима стругања 240 -производни рад стругање 30 **ГЛОДАЊЕ** -сложено глодање 144 -израда радних предмета поступком глодања 240 -производни рад глодање 30 **БРУШЕЊЕ** -сложено брушење 132 -израда радних предмета поступком брушења 240 -производни рад брушење 30	
Обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца (број часова по разредима исказан у %)	**За предмет МАШИНСКА ОБРАДА НА КОНВЕНЦИОНАЛНИМ МАШИНАМА број часова на нивоу ТРЕЋЕ године код послодавца износи 372 + 30 ЧАСОВА за изборну технологију на цтругу и брусилици, док на глодалици 384+30** **Укупан проценат 100%**	
Списак радних места и послова на којима ће се обављати учење кроз рад	1.Рад на универзалном стругу 2. Рад на ЦНЦ стругу 3. Рад на универзалној глодалици 4 Рад на ЦНЦ глодалици	

Списак опреме (машине, алати и др) на којима ће се изводити учење кроз рад	1. Универзални струг FACE LATHE за обраду витла за бродове са карактеристикама, радни опсег 6000 mm, величина прихвата 3000 mm, носивоти до 20 t 2. Унверзална глодалица за све типове глодања радни опсег x=1450mm, y=750mm, z=550mm, величина радног комада који се може обрадити 1000*1100 масе до 1,5 тона 3. ЦНЦ глодалица FPT Ronin за бушење и глодање радних комада радни опсег x=3000mm, y=2000mm, радни комади величине: x=8000mm, y=2500mm и z=1250mm, масе до 15; 4. Радијална бушилица са радним столом од 1100x630mm, могућност резања навоја, максимална величина бургије 40 mm	
Други елементи који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца	1.Рад на ЦНЦ машинама за гасно сечење материјала	
		УКУПНО
Динамика остваривања учења кроз рад (бр. часова на недељном нивоу)	**Предмет: Машинска обрада на компјутерски управљаним (ЦНЦ) машинама** **Ученици ће бити распоређени у фирми„ FORTACO D.O.O. GRUŽA“** **два радна дана у току недеље 6 часова**	
Активности које ће ученик реализовати	1. Оспособљавање за израду дневника рада практичне наставе и прављење извештаја контроле 2. Оспособљавање за правилно коришћење мере заштите на раду 3. Оспособљавање за правилно руковање машинама, алатима, прибором и предметом рада 4. Стицање одговорности о примени прописаних режима обраде 5. Развијање осећаја за тачност израде радних предмета према техничко-технолошкој документацији 6. Стицање одговорности за извршавање постављених задатака у техничко-технолошкој документацији 7. Стицање одговорности за правилно одржавање и чишћење машина, алата и прибора 8. Оспособљавање за рад на нумерички управљаним стругом 9. Оспособљавање за мерење и контролисање радних предметима	
Исходи из стандарда квалификације	**Машинска обрада на компјутерски управљаном (CNC) стругу*** • демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаном (CNC) стругу • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-	

	технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад • примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора **Производни рад III – комјутерски управљани (CNC) струг*** • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаном (CNC) стругу на основу техничко-технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад • примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора **Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) глодалици**** • демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) глодалици • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад • примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора **Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) глодалица**** • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) глодалици на основу техничко-технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад	

	• примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора **Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) брусилици***** • демонстрира поступак обраде на комјутерски управљаној (CNC) брусилици • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад • примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора **Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) брусилица***** • напише дневник практичне наставе • користи мере заштите на раду • рукује машинама, алатима, прибором и предметом рада • примени прописане режиме обраде • реши постављене задатке према техничко- технолошкој документацији • изради радни предмет на комјутерски управљаној (CNC) брусилици на основу техничко-технолошке документације • измери и контролише припремак, обрадак и израдак • одреди меру (добра, дорадна или лоша) измерене мерне величине на основу техничко-технолошке документације • попуњава мерну листу и оцењује властити рад • примени правила одржавања и чишћења машине, алата и прибора	
Делови програма наставе и учења који се активностима остварују	**ЦНЦ СТРУГ** **Машинска обрада на компјутерски управљаном (CNC) стругу*** **Производни рад III – комјутерски управљани (CNC) струг*** **ЦНЦ ГЛОДАЛИЦА** **Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) глодалици**** **Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) глодалица**** **ЦНЦ БРУСИЛИЦА** **Машинска обрада на комјутерски управљаној (CNC) брусилици***	

	Производни рад III – комјутерски управљана (CNC) брусилица* **	
Обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца (број часова по разредима исказан у %)	**За предмет МАШИНСКА ОБРАДА НА КОМПЈУТЕРСКИ УПРАВЉАНИМ ()ЦНЦ) МАШИНАМА број часова на нивоу ТРЕЋЕ године код послодавца износи 186 + 60 ЧАСОВА за изборну технологију на цтругу и брусилици, док на глодалици 186+60** **Укупан проценат 100%**	
Списак радних места и послова на којима ће се обављати учење кроз рад	1. Рад на ЦНЦ глодалици (покретање глодалице, умеравање алата за рад, измена алата за рад, подешавање геометрије алата у делу намењеном за геометрију, стартовање глодалице и пуштање програма, контрола и мерење урађених примера)	
Списак опреме (машине, алати и др) на којима ће се изводити учење кроз рад	1. ЦНЦ глодалица FPT Ronin за бушење и глодање радних комада радни опсег x=3000mm, y=2000mm, радни комади величине: x=8000mm, y=2500mm и z=1250mm, масе до 15;	
Други елементи који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца	1.Рад на ЦНЦ машинама за гасно сечење материјала	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Допунска настава остварује се са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Уочавање тешкоћа код ученика	Разговор, иницијални тест	Предметни наставник
Давање препоруке за похађање допунске наставе	На родитељском састанку упознавање родитеља са препоруком, на редовним часовима и на часу одељењског старешине мотивисати ученике	Предметни наставник, одељењски старешина
Организација часова допунске наставе	Избор и припрема наставних садржаја, одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада	Стручно веће
Израда плана допунске наставе (на основу иницијалних тестова и запажања о потешкоћама у усвајању градива из претходних школских година)	Усаглашавање термина са распоредом часова, избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставник
Утврђивање области учења у којој ученику треба додатна подршка у учењу и прилагођавање оперативног плана допунске наставе индивидуалним потребама ученика	Праћење током редовне и допунске наставе, припремање разноврсних садржаја, припрема наставног материјала	Предметни наставник
Праћење постигнућа (вођење евиденције)	Дневник допунске наставе. Педагошка свеска	Предметни наставник

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Додатну наставу школа остварује за ученика који постиже изузетне резултате или показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова додатне наставе	Усаглашавање динамике часова са календаром такмичења	Стручно веће
Израда плана додатне наставе	Усаглашавање термина са распоредом часова и календаром такмичења, избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставници
Организација школског такмичења	За општеобразовне предмете у сарадњи са Министарством просвете или самостално за стручне предмете	Предметни наставници
Наставни материјал за ученике	Припрема наставног материјала и упућивање на другу литературу	Предметни наставници
Едукација за истраживачки рад	Упућивање ученика у Истраживачку станицу Петница и Центар за таленте	Предметни наставници
Вођење евиденције	Књига евиденције, педгошка свеска	Предметни наставници

ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Припремну наставу школа остварује за редовног ученика који се упућује на полагање поправног, разредног испита и завршног и матурског испита.

Припремна настава остварује се и за ученика који је упућен на полагање поправног испита, у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит.

У школи се организује припрема свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

Програм припремне наставе за поправни испит

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова припремне наставе и обавештавање	Одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада. Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Стручно веће

Израда плана припремне наставе	Избор садржаја, начина остваривања садржаја у договору са ученицима.Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Предметни наставници, одељењски старешина
Припрема наставног материјала за ученике	Наставник припрема наставни материјал се састоји од садржаја који су по критеријумима стручног већа за оцену довољан. Прослеђује га ученику и обавештава га како се поправни испит спроводи.	Предметни наставници
Реализација припремне наставе	Предметни наставник реализује планирани број часова у недељи пре поправног испита тако што води евиденцију присутности, проверава колико је ученик самостално савладао задатке које је добио на крају наставе, објашњава и помаже му да их научи.	Предметни наставници

Програм припремне наставе за матурски и завршни испит

Матурски испит је један од елемената система обезбеђивања квалитета стручног образовања. Полагањем матурског испита у средњем стручном образовању, појединац стиче **квалификацију** неопходну за учешће на тржишту рада.

Матурским испитом се проверава да ли је ученик, по успешно завршеном четворогодишњем образовању, стекао стандардом квалификације прописана знања, вештине, ставове и способности, тј.стручне компетенције за занимање за које се школовао у оквиру образовног профила.

Матурски испит састоји се од три независна испита:

- испит из српског језика и књижевности,
- испит за проверу стручно–теоријских знања,
- матурски практични рад.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Планирање припремне наставе	На почетку школске године на разредном већу завршних разреда подсећање на правилник и приручнике о полагању испита. Одређивање фонда часова по предметима за припрему ученика. Именовање ментора за сваки образовни профил.	Директор, руководиоци стручних већа

Обезбеђивање техничких ресурса за реализацију свих испита	Наставни материјал, наставна средства, приручници, техничка помагала	Директор, стручна већа, предметни наставници
Упознавање ученика и родитеља са структуром испита	На часовима одељењског старешине објаснити ученицима начин и организацију матурског или завршног испита. Упознати ученике са календаром рада школе и њиховим обавезама.	Одељењски старешина, ментори
Израда распореда полагања испита	Израда распореда у складу са календаром рада	Директор, руководиоци стручних већа

Обука чланова комисија за оцењивање	У периоду припреме школа организује обуку чланова комисија за оцењивање на матурском испиту уз подршку стручних сарадника школе.	Директор, руководиоци стручних већа
Реализација припремне наставе	Ментори информишу ученике о критеријумима оцењивања. Наставници стручних предмета у току школске године са ученицима савладавају садржај приручника кроз домаће и пројектне задатке. На часовима блок наставе последње наставне недеље решавају задатке за практичан део испита. У недељи пре матурских (завршних) испита ментори држе консултације за све ученике који су заинтересовани да се припремају у школи.	Ментори
Евалуација	Упоредна анализа у односу на претходне периоде	Тим за развојно планирање

Матурски испит реализује се према званичним приручницима о полагању матурског испита за образовне профиле подручја рада за које се наши ученици школују.

Практичан рад обухвата израду конкретног задатка или обављење конкретног посла, чиме ученик треба да покаже колико је оспособљен за укључивање у рад. Садржаји практичног рада дефинишу се из садржаја програма стручних предмета.

ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Динамика промена које доносе нове технологије у свету рада, као и социјалне промене, постављају пред образовни систем захтев да се развијају компетенције за нове и промењене послове, али и компетенције за прихватање и прилагођавање променама.

Овако схваћене компетенције излазе из оквира традиционалних школских предмета и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно реализују своје грађанске улоге. Оријентација образовног процеса ка међупредметним компетенцијама не значи увођење нових предмета нити додатних часова тематски посвећених одређеној компетенцији. Основна промена коју доноси оријентација ка компетенцијама огледа се у динамичнијем и ангажованијем комбиновању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. То се постиже сарадњом и координацијом активности више наставника, односно предмета и иновирањем начина рада на часу. Сваки час је прилика да се ради и на међупредметним компетенцијама, а амбијент који их подржава подразумева:

- стављање ученика у ситуације које траже истовремену употребу предметних и међупредметних компетенција (то се дешава увек када од ученика очекујемо да неко знање примени у ситуацијама које нису реплике или једноставне модификације ситуације у којој је знање усвојено, већ нове, различите ситуације);
- активности истраживања и стварања нових продуката;
- стварање баланса између индивидуалних и групних активности, тако да се развије лична одговорност према обавезама и користе потенцијали групе;
- активно и конструктивно учествовање у животу локалне заједнице; иницирање хуманитарних активности и активности које доприносе подизању квалитета живота и солидарности у локалној заједници.

Међупредметне компетенције представљају корак више у разумевању градива и примени наученог, а одговорност за њихово развијање носе сви наставници и школски предмети.

То значи да подржавање општих и међупредметних компетенција тражи заједничко планирање на нивоу школских тимова, примену интерактивних и активних облика учења, као и већу аутономију школе и наставника у реализацији образовних исхода.

Међупредметне компетенције су: Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

1. Компетенција за целоживотно учење

Лични и професионални развој појединца превасходно почива на његовој способности да управља процесом учења. Ученик треба да буде оспособљен да иницира учење, да изабере стратегије учења и дизајнира контекст у којем учи, да прати и контролише напредак током учења, да управља учењем у складу са намерама и циљем који има. Ученик уме да пронађе и асимилује нова знања и вештине, користећи претходно учење и ваншколско искуство. Свестан је процеса учења, могућности и тешкоћа у учењу; уме да превазиђе тешкоће и да истраје у учењу. Примењује знања у различитим ситуацијама у зависности од карактеристика ситуације и сопствених циљева.

2. Комуникација

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Ученик прилагођава начин и средства комуникације карактеристикама ситуације (сврси и предмету комуникације, комуникационим капацитетима и карактеристикама партнера у комуникацији итд.). Користи на одговарајући и креативан начин појмове, језик и стил комуникације који су специфични за различите научне, техничке и уметничке дисциплине. У комуникацији са другима уме да изрази себе (своје мишљење, осећања, ставове, вредности и идентитете) и да оствари своје циљеве на позитиван, конструктиван и аргументован начин поштујући и уважавајући другог. Критички процењује садржај и начин комуникације у различитим комуникативним ситуацијама. Ученик има развијену свест о значају позитивне и конструктивне комуникације и активно доприноси неговању културе дијалога у заједницама којима припада.

Компетенција за комуникацију се код ученика развија кроз програме свих предмета образовног профила, нпр. кроз програме општеобразовних предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, Музичка уметност, Ликовна култура, Социологија, Устав и права грађана, Филозофија, Рачунарство и информатика, Биологија, Грађанско васпитање, Верска настава и стручних предмета као што су: Економика и организација предузећа, Предузетништво...

3. Рад с подацима и информацијама

Ученик разуме значај коришћења поузданих података за рад, доношење одлука и свакодневни живот. Користи знања и вештине из различитих предмета да представи, прочита и протумачи податке користећи текст, бројеве, дијаграме и различите аудио- визуелне форме. Ученик користи различите изворе информација и података (библиотеке, медије, интернет, личну комуникацију, итд.) и критички разматра њихову поузданост и ваљаност. Ефикасно проналази, селектује и интегрише релевантне информације из различитих извора.

Компетенција за рад с подацима и информацијама се код ученика развија кроз програме свих предмета образовног профила, а нарочито кроз програме предмета: Математика, Рачунарство и информатика, Електронско пословање...

4. Дигитална компетенција

Ученик је способан да користи расположива средства из области информационо- комуникационих технологија на одговоран и критички начин ради ефикасног испуњавања постављених циљева и задатака у свакодневном животу, школовању и будућем послу.

Дигитална компетенција се код ученика развија кроз програме свих предмета јер су уведене иновативне методе у настави које подразумевају употребу рачунара, таблета, паметних телефона, пројектора, паметне табле.

Посебно развијање дигиталне компетенција код ученика спроводи се у стручним предметима свих образовних профила због неопходне примене рачунара у свим занимањима.

5. Решавање проблема

Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете (знање из различитих предмета, искуство стечено изван школе, као и интелектуалне, емоционалне и социјалне способности) и друге ресурсе који му стоје на располагању (различити извори информација, алати, књиге, искуство других ученика, наставника и других особа из школског и ваншколског окружења, итд.), селективно и сврсисходно их користи, истрајава у решавању проблема и проналази/осмишљава делотворно решење за јасно или релативно јасно дефинисане проблемске ситуације за које не постоји очигледно решење, а које се јављају током учења и приликом учешћа у животу школе.

Компетенција за решавање проблема се код ученика развија на кроз програме предмета Математика, Физика, Хемија и свих стручних предмета.

6. Сарадња

Ученик је способан да се у сарадњи са другима или као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествује у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње. При томе ученик:

-Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.

-Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада.

-Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.

-Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.

-Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.

-Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

Компетенција за сарадњу се код ученика развија кроз програме свих предмета применом групног облика наставе, спровођењем лабораторијских вежби, израдом пројеката на блок настави, учешћем ученика у секцијама и тимским такмичењима.

7. Одговорно учешће у демократском друштву

Ученик је способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада, као и у ширем демократском друштву, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице и као грађанин. Прихвата и поштује друге као аутономне и једнако вредне особе. Својим активностима у заједници доприноси заштити и неговању људских и мањинских права, хуманистичких вредности и основних демократских вредности и принципа. Користи право избора културе, субкултуре и традиције које ће неговати и афирмисати, поштујући право других да негују и афирмишу другачије културе, субкултуре и традиције. Поштује равноправност различитих заједница и њихових традиција и идентитета. Посебно води рачуна о могућој маргинализацији или дискриминацији своје или других заједница и активно изражава солидарност са онима који су дискриминисани или маргинализовани. Уме да се удружује са другима како би ангажовано, толерантно, аргументовано и критички заступали одређене ставове, интересе и политике поштујући права оних који заступају супротстављене иницијативе, као и правила и процедуре за доношење одлука.

Компетенција за одговорно учешће у демократском друштву се код ученика развија кроз програме предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, , Социологија, Етика, Устав и права грађана, Филозофија, Грађанско васпитање, а нарочито спровођењем програма рада Ученичког парламента и школским секција.

8. Одговоран однос према здрављу

Ученик прикупља информације о темама у вези са ризицима, очувањем и унапређењем психофизичког здравља. Просуђује релевантне околности и, по потреби, доноси одлуке и/или се укључује у активности значајне за превенцију болести и очување здравља. Свестан је свих димензија здравља (физичко, ментално, социјално, емоционално здравље). Познаје факторе који доприносе здрављу или га угрожавају и импликација њиховог деловања по појединца, групу или заједницу. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота.

Компетенција за одговоран однос према здрављу се код ученика развија кроз:
-програме општеобразовних предмета: Физичко васпитање, Биологија, Хемија, Социологија, Екологија и заштита животне средине,

- програм еколошке секције,
- на часовима одељенске заједнице,
- кроз програме рада Ученичког парламента и школских секција.

9. Одговоран однос према околини

Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај природе; увиђање значаја који природа има за одржавање живота на Земљи; разумевање међузависности живог света, природних ресурса и климатских услова за одржање живота; очување његове разноврсности, еколошких станишта и климатских услова; активно учествовање у неговању здравих заједница.

Ученик познаје како људске активности могу да унапреде или угрозе животну средину и одржив развој. Спреман је да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи, ради и учи.

Компетенција за одговоран однос према околини се код ученика развија кроз:
-програме општеобразовних предмета: Биологија, Хемија, Социологија, Екологија и заштита животне средине,

- програм Ученичког парламента,
- програм еколошке секције,
- на часовима одељенске заједнице.

10. Естетичка компетенција

Ученик је упознат са културним наслеђем људске заједнице и има свест о вредности уметничких и културних дела и њиховог значаја за развој друштва. Естетичка компетенција иде корак даље од тога, ка препознавању међуповезаности различитих форми и средстава уметничког изражавања. Свестан је значаја естетске димензије у свакодневном животу, има критички однос према употреби и злоупотреби естетике. Ученик се оспособљава да исказује опажања, осећања и идеје у вези са уметничким изразима у различитим медијима, да култивише културне навике, да изграђује аутономне естетске критеријуме и преференције и суди у скаду с њима.

Естетичка компетенција се код ученика развија кроз програме предмета: Српски језик и књижевност, Страни језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Социологија, Грађанско васпитање.

11. Предузимљивост и предузетничка компетенција

Кроз образовање за предузетништво, ученик се учи организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине, као и организацију простора, управљање временом и новцем. Ученик је оспособљен за комплексно планирање и одлучивање које подразумева поштовање више услова истовремено. Уме да осмишљава пројекте у складу са унапред постављеним захтевима. Зна како да се упозна са карактеристикама одређених послова и радних места, спреман је на волонтерско ангажовање и коришћење различитих могућности за стицање радног искуства.

Предузимљивост и предузетничка компетенција развијају се код ученика:
- програмом предмета Предузетништво, Грађанско васпитање, Практична настава,
-кроз израду пројеката из стручних предмета (блок настава),
-обављањем стручне праксе (у току године и на летњем распусту),
-учешћем у раду Ученичког парламента, секција и других слободних активности,
-учешћем на такмичењима и конкурсима (као појединац или део тима).

ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Факултативни облици образовно-васпитног рада су: трећи страни језик, ванаставни облици – хор, позориште, ексурзија, културно-уметничке, техничке, проналазачке, спортско-рекреативне и друге активности. Оцене из факултативних предмета не утичу на општи успех ученика

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

Овај програм обухвата Законом предвиђене културне активности школе и појединачно дате (именоване) активности, као и оквирно планиране активности (пројекција, представа, изложба, студијско путовање...)

Назив / садржај активности	Носиоци активности	Начин реализације	Циљ активносст и
Обележавање Дечје недеље	Сви наставници и ученици, Ученички парламент	Спортске сктивности, радионице, трибине, предавања, музичке и/или књижевне вечери	•Развијање свести о правима и обавезама детета •Развијање љубави према спорту, уметности - култури
Крос РТС-а	Наставник физичког и ученици	Крос у оквиру школског дворишта основне и	•Развијање љубави према спорту •Развијање свести о важности здравог живота и навика
Обележавање Дана школе	Чланови драмско-рецитаторске секције, директор, одељенске старешине, наставници	Приредба, представа, културно- уметнички програм	•Развијање осећаја заједништва •Развијање љубави према уметности •Јачање осећаја заједништва и припадања
Свети Сава-школска слава	Чаланови драмско-рецитаорске секције, директор, одељенске старешине	Приредба, представа, културно-уметнички програм	•Развијање свести о важности познавања националне историје •Продубљивање знања о животу и раду Саве Немањића •Увиђање да је култура суштински део образовања
Дан државности- Сретење	Предметни наставници	Предавање на 1.часу	•Развијање свести о важности познавања националне историје и условљености са данашњицом
Новогодишња чајанка	Ученички парламент, одељењске старешине	Разговор о традицији испијања чаја, Новој години и жељама, уз музику и цимет-кекс	•Ширење позитивне енергије, позитивних мисли и осећања •Увиђање да се сви имамо сличне емотивне и емоционалне потребе •Упознавање са другим културама, традицијом и навикама
Дан виноградара / Дан заљубљених	Ученици, одељенске старешине, координатор	Радионице, плес, музика, ученичке рукотворине на тему љубави и грожђа	•Ширење позитивне енергије, позитивних мисли и осећања •Увиђање да се сви имамо сличне емотивне и емоционалне потребе
Дан среће и поезије	Ученички парламент, драмско-рецитаторска секција	Поклон пажње за све актере школског живота у виду одабране песме, фотографије, слаткиша...	•Ширење позитивне енергије, позитивних мисли и осећања •Увиђање да се сви имамо сличне емотивне и

			емоционалне потребе •Увиђање и учење кроз размену афирмативних гестова
Смотра *Свака рука прави љубав*	Ученици, одељенске старешине, координатор тима за борбу против насиља	Промоција свих врста ученичких рукотворина које показују њихов таленат и уметнички сензибилитет.	•Стицање самопоуздања ученика •Исказивање слободних уметничких виђења, интелектуалних ставова, моторичких способности •Увиђање да је сваки појединац у нечему посебан, за нешто даровит
Дан загрљаја (10.април)	Ученици, одељенске старешине, координатор тима за борбу против насиља	Размена загрљаја у току читавог радног дана, предавање на тему важности и лековитости загрљаја	•Ширење позитивне енергије, позитивних мисли и осећања •Увиђање да се сви имамо сличне емотивне и емоционалне потребе •Показати да је загрљај лек за насиље
Школска такмичења из језика, рецитатора, Књижевна олимпијада	Задужени наставник Српског језика и књижевности, одабрани ученици	Израда тестова, решавање теста	•Јачање самопоуздања и такмичарског духа •Проширивање и утврђивање знања •Процена и самовредновање
Општинска такмичења из језика, рецитатора, Књижевна олимпијада	Задужени наставник Српског језика и књижевности, одабрани ученици	Израда тестова, решавање теста	•Јачање самопоуздања и такмичарског духа •Проширивање и утврђивање знања •Процена и самовредновање
Међуопштинска такмичења из језика, рецитатора, Књижевна олимпијада	Задужени наставник Српског језика и књижевности, одабрани ученици	Израда тестова, решавање теста	•Јачање самопоуздања и такмичарског духа •Проширивање и утврђивање знања •Процена и самовредновање
Екскурзија/Студијско путовање	Директор, одељенске старешине, ученици	Према програму екскурзије	•Утврђивање и проширивање знања •Проширивање опште културе •Нови визуелни, уметнички доживљаји и искуства
Једнодневни излет	Директор, одељенске старешине, ученици	Према програму екскурзије	•Утврђивање и проширивање знања •Проширивање опште културе •Нови визуелни, уметнички доживљаји и искуства
Очистимо Србију – еколошка акција	Сви ученици, наставници, директор	Чишћење терена који одређују школа и општина у сарадњи	•Развијање еколошке свести •Учвршћивање колективног духа и тимског рада
Једна промоција књиге или изложба годишње	Задужени наставник	Према постигнутом договору или у складу са могућностима	•Утврђивање и проширивање знања •Проширивање опште културе •Нови визуелни, уметнички доживљаји и искуства •Лако сналажење у културним институцијама
Једна посета годишње биоскопу или позоришту	Задужени наставник општеобразовних предмета, ученици	Према постигнутом договору или у складу са могућностима	•Утврђивање и проширивање знања •Проширивање опште културе •Нови визуелни, уметнички доживљаји и искуства •Лако сналажење у културним институцијама
Једна презентација истраживачког рада ученика и/или рада ученика обухваћених инклузивним образовним програмом	Задужени наставник општеобразовног или стручних предмета, ученици	Најбољи рад из домена стручних Предмета и/или највећи искорак и постигнуће ученика обухваћеног ИОП-ом	•Учвршћивање колективног духа и тимског рада •Проширивање знања •Стицање искуства у изради научно-истраживачког рада •Прихватање разлика и увиђање лепоте њиховог постојања

Посета библиотеци – једном у школској години	Задужени наставвник Српског језика и књижевности, ученици прве године	Према постигнутом договору или у складу са могућностима	•Увиђање значаја културе читања •Увиђање да је књига одговор на сва питања •Лако сналажење у културним институцијама

ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разонеде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује слободне активности, које се спроводе кроз рад у секцијама и кроз програме обогаћеног једносменског рада..

Сваке школске године врши се анкетирање ученика преко одељенских старешина и ученичког парламента којим се испитује интересовање ученика за рад у секцијама и учешће у понуђеним програмима обогаћеног једносменског рада.

У рад секција и остваривању програма обогаћеног једносменског рада у школи укључују се ученици на основу својих интересовања и склоности. Укључивање ученика је добровољно, а наставници имају обавезу мотивисања ученика, вођења и планирања активности.

У зависности од интересовања ученика у школи свој рад обављају драмска секција, спортска секција и еколошка секција.

Програми обогаћеног једносменског рада везани су за развој комуникације, страних језика, рад са пчелама и производња меда, рад у ученичкој задрузи и у машинској радионици.

ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Школа омогућава формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело. Школа формира стручни тим за професионални развој у чијем саставу су стручни сарадници, наставници, представници послодваца, родитеља и ученика.

Тим у сарадњи са наставницима реализује праћење индивидуалних склоности ученика.Саветодавни рад обавља се током школовања, и школа, по потреби, сарађује са надлежним установама које се баве каријерним вођењем и саветовањем. Школа помаже ученицима и родитељима у истраживању могућности за даље учење и запошљавање, односно идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и сопственог става о томе. У том циљу школа прати развој ученика и информише их о занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама на тржишту рада.

Каријерно вођење и саветовање помаже ученицима да процене своје способности, интересовања и вредности, да добију информације о могућностима образовања након завршетка средње школе и запослења, позиционирају себе на тржишту рада како у односу на захтеве самог тржишта, тако и у односу на сопствене способности, интересовања и искуство. Васпитно-образовни циљ каријерног вођења и саветовања је формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело. Програм каријерног вођења и саветовања обухвата информисање, саветовање, вођење и доношење одлука о професији код ученика.

Циљ програма јесте да помогне ученицима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора. Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења, напредовања у будућим професијама. Програм каријерног вођења и саветовања намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група треба да у оквиру основних стандарда уважи специфичности које важе за ове групације младих.

Програма каријерног вођења и саветовања за ученике односе се на следеће области:

а) Лични развој појединца: ▪ разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности; ▪ успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере; ▪ разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим.

б) Истраживања могућности за учење и запошљавање – идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

в) Планирање и управљање властитом каријером: ▪ оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука о даљем учењу и професионалној каријери; ▪ разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање; ▪ разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности запослених.

г) Развој предузетништва код ученика ▪ развијање разумевања за предузетништво, посао и могућности за образовање и каријеру након средње школе, ▪ стицање знања потребних појединцу за покретање малог бизниса, ▪ јачање мотивације ученика да буду активни, иновативни у раду и да без страха процењују и преузимају ризике, започињу сопствени бизнис, као и да буду одговорни и активни у оквиру било које радне обавезе.

Тим за каријерно вођење и саветовање спроводи активности везане за учење кроз рад наших ученика код послодаваца са којима је школа остварила сарадњу, у оквиру дуалног образовања.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита и унапређење животне средине има за циљ: стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама и токовима који преображавају, обогаћују или угрожавају животну средину. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине – локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине у складу са законом. У основи програма је подизање еколошке свести на што виши ниво кроз различите активности на часовима биологије и екологије и заштите животне средине, али и кроз иновације у настави, као што су пројектне активности у вези животне средине.

Ученици треба да се оспособе да увиде проблем, да одреде степен загађења и дају неке своје предлоге за решавање актуелних еколошких проблема, па се због тога се укључују и у велики број еколошких акција.

Основни васпитни задаци су:

▪ Стварање позитивне атмосфере и развијање љубави према природи;

▪ Развијање одговорног понашања;

▪ Da критички оцене личне поступке, а такође и поступке других грађана према животној средини на основу предвиђања могућности негативног деловања;

▪ Da сагледају правила индивидуалног понашања према животној средини;

▪ Да науче које су основне противуречности између друштва и природе;

▪ Да науче које су разноврсне појаве преображаја животне средине у корист здравља људи;

▪ Да се упознају са мерама које друштво преузима у области заштите и унапређења животне средине;

▪ услове, последице и начине превазилажења стања у животној средини;

▪ Схватање значаја очувања природне равнотеже и разноврсности;

▪ Развијање свести о очувању свог животног окружења околине и одговорности;

▪ Испуњавање слободног времена ученика које би водило ризичном понашању,

Ови васпитни задаци остварили би се кроз следеће активности: Изложбе, Трибине и предавања, , , Обележавање важних еколошких датума , Уређење еколошког кутка у холу школе, Сакупљање секундарних сировина. ,

Носиоци активности: наставници биологије и екологије и заштите животне средине и ученички парламент.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА И ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

ЦИЉ ПРОГРАМА

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, односно, унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције као и стручна интервенција у ситуацијама потенцијалног или стварног насилничког понашања ученика, родитеља, наставника или других лица.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

1) подизање нивоа свести и осетљивости ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;

2) неговање атмосфере сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;

3) истицање и унапређивање знања, вештина и ставова потребних за конструктивно реаговање на насиље;

4) обезбеђивање заштите детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, превазилажења стереотипа и предрасуда;

5) развијања свести о опасности и штетним последицама дискриминације;

6) унапређивање толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавања и поштовања различитости;

7) истицање и унапређивање знања и вештина потребних за превенцију и поступање у случајевима дискриминаторног понашања;

Програм заштите ученика од насиља пројектован је у складу са специфичностима школе. Програм заштите ученика од насиља има карактер превентивног програма– развијање и јачање протективних фактора школске средине,подстицање правилног односно хуманог социјалног функционисања ученика, наставника и родитеља, као и редуковање ризичних фактора – пре свега у школској, али и у породичној средини.

Програм заштите ученика од насиља, сачињен је на основу и у складу са Правилником о протоколу поступања у установи и одговору на насиље, злостављање и занемаривање, као и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности. Овим програмом детаљније је разрађен интерни поступак у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације као и дефинисање и спровођење адекватних превентивних

активности од стране свих актера у циљу унапређења стандарда за заштиту ученика, запослених и других лица. Протокол уједно пружа и оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивним активностима се:

1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
2) негује атмосфера сарадње и толеранције, поверења, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
4) унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
5) подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије;
6) остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом;
7) развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

Деца и ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности са ученицима, родитељима и запосленима обухватају различите и континуиране интерактивне методе рада (трибине, радионице, фокус групе, коришћење дигиталне платформе за едукацију и др.).

Савет родитеља и ученички парламент се укључује у планирање и реализацију превентивних активности које могу бити предвиђене на нивоу одељења за ученике, васпитну групу и родитеље у форми организације предавања, трибина, радионица и сл.

У оквиру превенције, препоручено је стручно усавршавање свих запослених из области заштите од насиља и дискриминације током сваке школске.

У оквиру превенције насиља и злостављања установа остварује васпитни рад, појачан васпитни рад и васпитни рад који је у интензитету примерен потребама специфичностима установе и најбољем интересу детета , самостално или у сарадњи са другим надлежним органима, организацијама и службама.

По протоколу превентивне мере установа креира на основу увида и података о:

(1) учесталост (број ситуација и број пријава) инцидентних ситуација и број пријава, заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављања и занемаривања,број повреда,
(2) учесталост и (број васпитних и васпитно-дисциплинских поступака) поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених,
(3) број и ефекте планова заштите од насиља и планова појачаног васпитног рада,
(4) остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања,
(5) број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака,
(6) квалитет сарадње укључености родитеља у креирању сигурног и подстицајног школског окружења у циљу превенције насиља,
(7) друге показатеље.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Чланове и руководиоца тима за заштиту одређује директор школе из реда запослених (обавезно наставник, стручни сарадник, секретар и по потреби други запослени).

Директор одређује, психолога, педагога или, изузетно, другог запосленог - члана тима за заштиту, као одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања у којима тим за заштиту учествује.

Школа може да укључи у тим за заштиту представнике родитеља и локалне заједнице, ученичког парламента и по потреби одговарајуће представнике спољање мреже заштите (представнике из социјалног и здравственог система, представника полиције и др.). Када тим разматра конкретне ситуације насиља у обавези је да поступа у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Када тим за заштиту разматра конкретне ситуације насиља заседа искључиво у саставу који чине запослени (директор, стручни сарадници, секретар, наставници). По позиву могу да присуствују родитељи ученика учесника ситуације као и професионалци из спољашње заштитне мреже.

Када је у питању насиље које ученик изврши према запосленом, запослени према ученику у присуству ученика улога тима је да изради план заштите, односно план појачаног васпитног рада за ученика.

Задаци тима за заштиту су да:

1) припрема програм и план заштите од насиља у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;
2) процењује други и трећи ниво вршњачког насиља, учествује у изради плана заштите за ученике/ плана појачаног васпитног рада за ученике;
3) информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
4) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У школи се предузимају мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Школа је дужна да предузме мере у оквиру својих надлежности увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Уколико се насилно понашање догоди у простору установе и/или у време образовно-васпитног рада и других активности установе, предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа, води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом. Установа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања по нивоима односи се само на вршњачко насиље.

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања искључиво када су актери ученици (ученик-ученик).

Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима, односно критеријумима за процену нивоа.

Критеријуми за процену нивоа насиља су:

- интензитет,
- степен ризика,
- трајање и учесталост насилног понашања,
- последице,
- број учесника,
- узраст и карактеристика развојног периода детета, односно ученика.

Процену нивоа насиља врши тим за заштиту, а на основу прикупљених информација и чињеница. Тим за заштиту може да редефинише процењени ниво уколико дође до нових сазнања и информација.

Процену другог и трећег нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту, а првог нивоа одељењски старешина.

Примери разврставања различитих облика насиља према нивоима вршњачког насиља:

За први ниво вршњачког насиља:

- облици физичког насиља су: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари и сл.
- облици психичког насиља су: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање" и сл.
- облици социјалног насиља су: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина и сл.
- облици сексуалног насиља са сексуалном поруком су: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација и сл.
- облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других дигиталних канала комуникације су: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука смс-ом, ммс-ом или путем аудиовизуелних снимака и сл.

Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматрају се другим нивоом.

За други ниво вршњачког насиља:

- облици физичког насиља су: шамарање, ударање, гажење, цепање одела , "шутке", затварање, пљување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу и сл.
- облици психичког насиља су: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање и сл.
- облици социјалног насиља су: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање и сл.
- облици сексуалног насиља су: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење и сл.
- облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других дигиталних канала комуникације су: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и четовања у циљу вређања, исмевања и подстицање угрожавања достојанства личности снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и сл.

За трећи ниво вршњачког насиља:

- облици физичког насиља су: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем и сл.
- облици психичког насиља су: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације и сл.
- облици социјалног насиља су: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других и сл.

- облици сексуалног насиља: завођење ученика од стране запослених, злоупотреба ауторитета, поверења, или утицаја над дететом/учеником подвођење, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест и сл.
- облици насиља злоупотребом информационих технологија, друштвених мрежа и других дигиталних канала комуникације су: злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и четовања у циљу слања претњи и угрожавања сигурности, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија и сл.

Насилно понашање са трећег нивоа може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене законом, у зависности од околности (последице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор.

ИНТЕРВЕНЦИЈА ПРЕМА НИВОИМА НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, који по правилу процењује одељењски старешина, активности предузима самостално одељењски старешина, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално. Одељењски старешина може консултовати и психолога/педагога школе за подршку по потреби.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако појачани васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање одељенски старешина укључује тим за заштиту. Тим за заштиту у складу са информацијама процењује ниво и предузима даље активности.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са тимом за заштиту и обавезно учешће родитеља ученика, у смислу појачаног васпитног рада, као и могућност предлагања покретања васпитно-дисциплинског поступка.

На трећем нивоу, по правилу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно укључивање родитеља и надлежних органа и организација (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција, јавно тужилаштво и друге надлежне организације). На трећем нивоу обавезно се покреће васпитно-дисциплински поступак.

Удаљавање ученика из непосредног образовно-васпитног рада

Тим за заштиту процењује да ли је неопходно да се током трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада најкраће пет радних дана, а најдуже до окончања васпитно-дисциплинског поступка, уважавајући ризике, досадашње понашање ученика и изречене мере, последице и околности ситуације, безбедност, узраст и развојне карактеристике детета и сл. Осим наведеног, тим за заштиту процењује да ли је неопходно да ученик буде удаљен из процеса непосредног и осталих облика образовно васпитног рада и приликом покретања васпитно-дисциплинског поступка за учињене теже повреде обавезе ученика које се односе на поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употребу психоактивних супстанци, односно алкохола, дрога и никотинских производа, као и уношење у школу оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице.

Улога тима за заштиту је да прикупи чињенице од значаја за поступање и квалификовање теже повреде обавеза ученика. Процена тима за заштиту чини саставни део решења којим се ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада. О удаљењу ученика, школа, поред родитеља, обавештава и надлежни центар за социјални рад у циљу заједничког деловања и израде плана појачаног васпитног рада за ученика, током трајања васпитно-дисциплинског поступка, односно мере непосредног удаљавања.

У случају удаљавања из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада установа, заједно са родитељима и центром за социјални рад, реализује појачан васпитни рад. Током удаљења ученика, школа је у обавези да на иницијативу ученика, родитеља, достави потребне наставне материјале како би се обезбедио континуитет у праћењу наставног процеса ученика.

У случају неукључивања, односно непоступања по поновном обраћању надлежном центру за социјални рад, установа обавештава министарство надлежно за надзор над радом центара.

Приликом реализације активности, у оквиру плана појачаног васпитног рада, родитељ је одговоран за редовно учешће детета у планираним активностима плана појачаног васпитног рада.

Након повратка у школу, са учеником се наставља појачан васпитни рад и праћење, у складу са планом.

У ситуацијама када је реч о ученицима изнад 14 година обавештава се јавни тужилац за малолетнике и полиција, а предузимају се и активности из надлежности образовно-васпитног система, здравственог и система социјалне заштите.

Уколико присуство родитеља у току вођења васпитно-дисциплинског поступка и реализације појачаног васпитног рада није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

На овом **нивоу обавезан је појачан васпитни рад који је у интензитету** примерен потребама ученика, као и покретање васпитно- дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако су у пружању подршке ученику укључени представници из спољашње мреже заштите, установа остварује сарадњу са њима у циљу усклађивања активности у пружању адекватне подршке.

Када се насиље између ученика догоди ван простора установе, односно другог простора у коме установа остварује образовно-васпитни рад, односно васпитни рад по добијању сазнања од представника спољашње мреже заштите, тим за заштиту се састаје, анализира ситуацију у складу са доступним информацијама, уз могућност процене нивоа насиља. Сходно утврђеним чињеницама тим за заштиту предлаже одељењском старешини, односно васпитачу у дому ученика израду плана појачаног васпитног за ученика узимајући у обзир следеће: последице догађаја по учеснике, претходно понашање ученика у установи и континуитет ризичног понашања ученика.

За ученика који је претрпео насиље ван просторија школа, односно другог простора у коме школа остварује образовно-васпитно рад, тим за заштиту предлаже одељењском старешини израду плана заштите од насиља, а према процени и укључивање представника спољашње мреже заштите. У план појачаног васпитног рада установа обавезно укључује родитеље ученика и представнике спољашње мреже заштите ради који су укључени у пружање подршке ученику и породици.

У ситуацији када родитељ не сарађује са установом, а долази до поновљеног насиља ученика установа обавештава надлежни центар за социјални рад и примењује мере у складу са законом у односу на одговорност родитеља.

Установа документује недостатак сарадње са родитељима и то кроз: евиденцију о позивима на састанак, евиденцију о реализацији и учешћу родитеља у плановима заштите и плановима појачаног васпитног рада за ученике и др.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом учесник ситуације насиља неопходна је сарадња тима за заштиту и тима за инклузивно образовање у циљу израде плана појачаног васпитног рада. Имајући у виду здравствено стање ученика, односно развојну сметњу, предузимају се даље мере и активности у сарадњи са родитељима и представницима из здравствене и социјалне заштите, у складу са проценом потреба за подршком.

Када родитељ чини насиље, злостављање или занемаривање детета и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета установа обавезно укључује надлежни центар за социјални рад.

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању детета и ученика у породици, директор без одлагања обавештава надлежно јавно тужилаштво, полицију и центар за социјални рад који предузимају даље мере у складу са законом.

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља, односно у насилни екстремизам, директор школе сазива тим за заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању унутар школе и обавештава родитеља и надлежно јавно тужилаштво.

Уколико постоји сумња или сазнање да је дете, односно ученик укључен у било који облик трговине људима, након примене листе индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртаве трговине, директор у складу са датим смерницама у листи индикатора, обавештава центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и надлежну организациону јединицу полиције.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према детету и ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету и ученику мере за заштиту и подршку (план заштите од насиља) на основу Правилника о протоколу. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са законом.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће лице према детету и ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад полицију и надлежно јавно тужилаштво.

Када се насиље и злостављање дешава у установи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

У свим ситуацијама када се непосредно дешава насиље или постоји оправдан разлог да се сумња да ће доћи до насиља услед непредузимања хитних мера заштите, без обзира на узраст учесника ситуације насиља, установа одмах обавештава полицију ради спречавања даљег вршења насиља и обезбеђивања помоћи и заштите.

У поступку заштите детета и ученика од насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да: поступак води ефикасно и економично; обезбеди заштиту и поверљивост података до којих дође пре и у току поступка; да дете, односно ученика не излаже поновном и непотребном давању изјава.

У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом доноси се одлука о **начину реаговања** :

- Случај се решава у установи
- Случај решава установа у сарадњи са другим релевантним установанма
- Случај се прослеђује надлежним службама.

РЕДОСЛЕД ПОСТУПАЊА У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

1) Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик.

Прикупљање информација о насиљу, злостављању и занемаривању обавља, по правилу, одељењски старешина, стручни сарадник, односно друго задужено лице у установи наставник или члан тима за заштиту, од свих учесника, непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације и проценом установе (непосредан разговор/усменим путем, писаним путем, анонимна анкета и сл). Прикупљене информације н емају значај изјаве која се даје у току васпитно-дисциплинског поступка.

Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању и врши преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором.

Изјава од малолетних ученика која се узима у току васпитно-дисциплинског поступка, узима се у присуству родитеља, а у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак у установи.

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби

Пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Консултације у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције, односно ради успостављања и развијања усклађеног, уједначеног и ефикасног поступања. У консултације у установи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, васпитач, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) - надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу, а по потреби одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда.

5) Мере и активности предузимају се за све облике и нивое насиља и злостављања.

План заштите од насиља за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за ученике који су претрпели насиље или били сведоци насиља и злостављања.

План појачаног васпитног рада за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа насиља за ученике који су извршили насиље, подстрекивали на насиље или пасивно подржавали насилну ситуацију.

План заштите од насиља и план појачаног васпитног рада може да се сачине и за цело одељење.

Активности у оквиру плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада, треба да буду конкретне и специфичне и да се кроз активности препознаје какву промену желимо да постигнемо кроз њихову реализацију.

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада зависе од: врсте и тежине насилног понашања, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. Мере и активности се планирају на основу сагледавања карактеристика ученика, потреба за подршком и уз учешће ученика и родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

План заштите од насиља за ученика, односно план појачаног васпитног рада за ученика садржи:

- активности којима се даје подршка учесницима насилне ситуације,
- активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад,
- рад са родитељем,
- рад са одељењском заједницом,
- укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања;
- носиоце тих активности, временску динамику;
- начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у ширу друштвену заједницу.

Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама детета, односно ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима израду индивидуалног образовног плана.

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика сачињава тим за заштиту заједно са одељенским старешином, психологом, педагогом, секретаром, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. За ученика који се образује по прилагођеном програму ИОП у израду плана заштите се укључује Тим за инклузивно образовање.

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика садрже и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе из спољашње мреже заштите, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

Установа је у обавези да у изради плана заштите од насиља ученика, као и плана појчаног васпитног рада укључи родитеља и да прецизира активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи установа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција. Уколико родитељ одбија да учествује у планирању и реализацији активности из плана заштите од насиља ученика, односно плана појачаног васпитног рада установа обавештава надлежни центар за социјални рад, а установа наставља да реализује предвиђене активности.

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада за ученика треба да садржи и евалуацију тог плана. Препорука је да се план евалуира на две недеље и да се по потреби ревидирају активности.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе "Чувам те"са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуном информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту. Такође, установа путем Националне платформе ажурира информације о поступању до затварања предмета, односно предузимања свих потребних мера и њихове евалуације.

Путем Националне платформе, установе обавештавају друге надлежне институције из спољашње мреже заштите (систем социјалне и здравствене заштите, полиција и јавно тужилаштво), у складу са прописаним процедурама.

Поред наведеног, установе су у обавези да поступају по добијању пријава насиља које су им упућене путем националне платформе, а у складу са прописаним процедурама поступања у ситуацијама сумње или сазнања о ситуацијама насиља.

Уколико ученици бораве у дому, обавештава се и организациона јединица Министарства која је надлежна за послове ученичког и студентског стандарда, Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту процени да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика, о чему обавештава полицију или надлежног јавног тужиоца и надлежни центар за социјални рад.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

Установа је дужна да обавести надлежну школску управу, односно министартсво пре давања изјаве медијима о конкретној ситуацији насиља која се догодила.

6) Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Установа прати и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

Како би сви у школи реаговали на време и адекватно у случају насиља, на јавним местима у школи (на огласној табли у холу, на огласној табли испред наставничке канцеларије) истакнута су имена чланова Тима за заштиту деце са бројевима телефона, као и телефони релевантних институција (Дома здравља, Хитне помоћи, Полиције, Центра за социјални рад), наглашени су и кораци у интервенцији који су неопходни у случају да се насиље догађа или се сумња да се оно дешава у школи.

Само функционисање Тима за заштиту подељено је на унитрашњу и спољашњу заштину мрежу.

СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Спољашњу заштитну мрежу чине следеће институције:

Центар за социјални рад

МУП

Дом здравља

Културне институције

Локална самоуправа

Спортски клубови

Циљ сарадње: стручна помоћ и сарадња у решавању проблема и задовољавање културних и спортских потреба ученика.

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Унутрашњу заштитну мрежу чине сви запослени и ученици школе. Школа је прописала улоге и одговорности запослених и ученика у школи (ко шта ради када постоји сумња на насиље или се насиље догоди).

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

Уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах; учествује у процесу заштите деце; разговара са учесницима насиља;информише родитеље и сарађује са њима; по потреби, сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља; прати ефекте предузетих мера; евидентира случај и води документацију; по потреби, комуницира са релевантним установама.

ТИМ ЗА ЗАШТИТУ, ПСИХОЛОГ, ПЕДАГОГ

- уочава случајеве насилног понашања;
- покреће процес заштите детета, реагује одмах;
- обавештава одељењског старешину и сарађује са њим;
- по потреби, разговара са родитељима;
- пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима;
- разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите;
- обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предизетих мера; по потреби, сарађује са другим установама; евидентира случај.

ПОМОЋНО -ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ

- дежура по распореду;
- прекида насиље;
- уочава и пријављује случајеве насилног понашања.

УЧЕНИЦИ

- уочавају случајеве насилног понашања;
- траже помоћ одраслих;
- пријављују одељењском старешини за теже случајеве консултују чланове школског
- Тима;

- учествују у мерама заштите

Извештај о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Извештај о реализацији плана заштите од насиља је саставни део годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству, односно надлежној школској управи.

Садржај извештаја обухвата:

- учесталост инцидентних ситуација и број пријава;
- заступљеност различитих облика и нивоа насиља,злостављања и занемаривања;
- број повреда;
- учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених;
- број и ефекте оперативних планова заштите;
- остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег стручног усавршавања;
- број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака;
- број реализованих активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада,
- број кризних догађаја и евалуација плана поступања установе у кризном догађају;
- остварене обуке у циљу ефикасног реаговања установе у кризним ситуацијама, степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе

и

- друге параметре важне за даљи рад.

Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите детета и ученика, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, односно другог надлежног органа обавезан да их достави. Коришћење документације у јавне сврхе и руковање подацима мора бити у складу са законом.

На основу анализа стања, праћења насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, установа дефинише даљу политику заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Дискриминација – понашање којим се посредно или непосредно неоправдано прави разлика или неједнако поступа, или се пропушта чињење у односу на неко лице или групу

У образовно васпитним установама обавезна је интервенција у случају да се дешава било који вид дискриминације или се сумња да се дискриминација дешава између актера школског живота (ученик, запослени, родитељ, треће лице) у случају:

1) Расизма
2) Сексизма
3) Хомофобије и трансфобије
4) Ксенофобије

5) Исламофобије
6) Антисемитизма
7) Антициганизма
8) Аблеизма
9) Виктимизације
10) Сегрегације
11) Говора мржње
12) Физичког напада
13) Удруживања ради вршења дискриминације

Утврђивање одговорности:

Запослени	Дисциплински поступак
Ученик	Васпитно-дисциплински поступак за ученика и прекршајни поступак за родитеља Ако се дискриминаторно понашање догоди ван простора установе предузимају се мере појачаног васпитног рада без вођења ВД поступка
Родитељ или треће лице	Утврђивање одговорности пред Повереником или у судском поступку

Матрица за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању

УЗРАСТ УЧЕСНИКА		
Исти или приближан узраст учесника и дискр. понашање млађег према старијем	Дискр. понашање старијег према млађем	Дискр. понашање групе према групи или групе према појединцу
Први ниво	Други ниво	Трећи ниво

ИНТЕНЗИТЕТ, ТРАЈАЊЕ И УЧЕСТАЛОСТ	
Дискр. понашање које се дешава једном	Поновљено и продужено дискр. понашање
Лакши облик дискриминације	Тежи облик дискриминације

ОБЛИК И НАЧИН ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА		
Изговарање речи, слање порука или предузимање радњи које вређају достојанство	Дискр. понашање које удружено врши више група, понавља се или дуже траје	Узнемиравање које изазива страх или искључивање лица из неке активности (виктимизација, сегрегација, говор мржње, физички напад, удруживање ради вршења дискриминације)
Први ниво	Други ниво	Трећи ниво

ПОСЛЕДИЦЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА	
Дискр. понашање не доводи до угрожавања психичког или физичког здравља	Дискр. понашање доводи до стварног или потенцијалног угрожавања психичког или физичког здравља, а у интервенцију се укључи и спољашња заштитна мрежа
Лакши облик дискриминације	Тежи облик дискриминације

Редослед поступања у интервенцији

САЗНАЊЕ И ОТКРИВАЊЕ, ПРОВЕРАВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

ЗАУСТАВЉАЊЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И СМИРИВАЊЕ УЧЕСНИКА

Обавеза свих запослених;

Обавити разговор са учеником који је изложен дискриминацији, пружајући му подршку и поштујући његово достојанство.

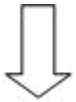

ОБАВЕШТАВАЊЕ И ПОЗИВАЊЕ РОДИТЕЉА ИЛИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Уколико родитељ није доступан;

Родитеље информисати о могућим облицима саветодавне помоћи у установи и ван ње

ПРИКУПЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА И КОНСУЛТАЦИЈЕ У УСТАНОВИ

Утврдити све околности везане за облик, интензитет, тежину и в ременско трајање дискриминације

ПРЕДУЗИМАЊЕ МЕРА – ПЛАН ЗАШТИТЕ ЗА СВЕ НИВОЕ И СВЕ УЧЕСНИКЕ + ПРИЈАВА ШУ У РОКУ ОД 24 САТА

ПРАЋЕЊЕ ЕФЕКАТА

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ ИЛИ САЗНАЊА О ПРИСУСТВУ И КОРИШЋЕЊУ НАРКОТИЧКОГ СРЕДСТВА ИЛИ ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ

Превенција против злоупотребе психо-активних супстанци треба да се заснива на дугорочном програму деловања свих институција које се баве младима.

Циљ програма је да се операционализује систем дугорочних мера, пре свега у делу превенције наркоманије и злоупотребе других психо-активних супстанци, чија примена ће допринети формирању здраве личности ученика. Задаци школе су да :

Обезбеди да ученици стичу неопходна знања која су значајна за формирање ставова, вредности и понашања која карактеришу здраву личност, способну за избор пожељних стилова живота Ученици усвоје знања и облике понашања предвиђене правилима и законима који се односе на забрану коришћења психо-активних супстанци;

Да се код ученика формирају одбрамбени механизми понашања, да препознају и супроставе се у ситуацијама погодним за коришћење психо-активних супстанци.

Према Закону о основама система образовања и васпитања, тежа повреда обавеза ученика је, између осталог, поседовање, подстрекивање. помагање, давање другом ученику и употреба алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце

Теже повреда радне обавезе запосленог у установи јесу, између осталог, извршење кривичног дела на раду или у вези са радом подстрекавање на употребу наркотичког средства или психоактивне супстанце код ученика или њено омогућавањ е, или непријављивање набавке и употребе долазак на рад у припитом или пијаном стању, употреба алкохола или других опојних средстава

Према Правилнику о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање навођење на коришћење психоактивних супстанци спада у трећи ниво насиља. У овим случајевима је обавезно укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже.

ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

Дрога означава:

1) **опојну дрогу** – свака супстанца биолошког, односно синтетичког порекла која према Јединственој конвенцији о опојним дрогама, делује примарно на централни нервни систем смањујући осећај бола, изазивајући поспаност или будност, халуцинације, сметње у моторним функцијама, као и друге патолошке или функционалне промене централног нервног система;

2) **психотропну супстанцу** – свака супстанца биолошког, односно синтетичког порекла која према Конвенцији о психотропним супстанцама, делује примарно на централни нервни систем и мења мождане функције, због чега се мења перцепција, расположење, свест и понашање;

3) **нову психоактивну супстанцу** – супстанца у чистом облику или у облику препарата која није прописана Јединственом конвенцијом о опојним дрогама Уједињених нација из 1961. године, изменама и допунама Протокола из 1972. године и Конвенцијом о психотропним супстанцама Уједињених нација из 1971. године, а која **може да представља здравствену или социјалну претњу, као** и **супстанце које су прописане наведеним конвенцијама.**

Присуство дроге – подразумева поседовање. продају и коришћење дроге у школи и школском простору.

Сумња о коришћењу дрога – подразумева претпоставку на основу уочених физичких промена и понашања као показатеља да ученик. запослени. родитељ или треће лице користи дрогу, као и пријаву ученика. запосленог, родитеља или трећег лица да је видео или има информацију да ученик. запослени. родитељ или треће лице користи дрогу.

Сумња о поседовању дроге – подразумева пријаву увида од стране ученика или родитеља или сам увид неког од запослених да ученик, запослени, родитељ или треће лице које борави у школи - школском објекту или школском дворишту, поседује дрогу (има је у том моменту при себи).

Сумња о продаји дроге – подразумева пријаву да ученик, запослени, родитељ или грећe лице поседује и продаје дрогу у школском простору.

Школски простор – објекат школе/дома ученика, школско двориште, непосредно окружење (уз ограду школе, односно дома/у близини школске ограде) али се Упутство односи и на простор који школа/ученици привремено користе за време излета, екскурзија и др. (аутобус, хотел и др.)

Преглед и прегресање – - у смислу стицања увида у садржај одеће и обуће, ствари које лице носи са собом, а који спроводе овлашћена службена лица поштујући законске форме прописане Законом о кривичном поступку и Полицијским овлашћењем по Закону о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18).

ПРИЈАВА

Пријава ученика, запосленог, родитеља или трећег лица да ученик, запослени, родитељ или треће лице користи дрогу сматра се поводом за поступање у складу са Упутством. уколико није изречена као шала.

Пријава може бити поднета и писмено.

У пријави се наводи тачна (што прецизније) ситуација у којој је онај који пријављује видео ученика. запосленог или родитеља да користи дрогу (посебно у школском простору) или има информацију о томе .

О пријави се сачињава белешка у педагошкој документацији запосленог коме је коришћење дроге пријављено (наставник, васпитач, стучни сарадник, директор) или у службеној белешци службеног лица које ради у школи (чувар. полицајац).

ЗНАКОВИ У ПОНАШАЊУ

Знакови у понашању који могу да укажу да постоји могућност да ученик, запослени, родитељ или треће лице које се затекне у школском простору користи дрогу јесу: необјашњиво еуфорично понашање, или, супротно томе - снижено и спутано понашање; претерана говорљивост, или, насупрот томе, отежан. неразумљив говор, „заплитање језиком”; тешкоће са концентрацијом; импулсивност, вербална или телесна агресивност; знојење без претходног телесног напора. са појачаном жеђи; грчеви мускулатуре или вилице; поспаност; повећање температуре; констатација да су присутне халуцинације; присуство халитуса, односно мирис алкохола у задаху; мирис који указује на поседовање/узимање дрога (нпр. специфичан, оштар. отужан мирис марихуане); промене у нормалној ширини зеница (сужење - опијати; проширење - марихуана, амфетамини, кокаин) и др.

ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ КОРИШЋЕЊА ДРОГЕ

Ученици

У случају када **запослени има сумњу или сазнање да је ученик користио дрогу ушколском простору**, предузимају се следећи кораци:

(1) обавља се разговор са учеником; разговор воде: одељењски старешина/васпитач, стручни сарадник – педагог и психолог, односно директор;
(2) позива се родитељ ученика да дође у школу ради информисања;
(3) уколико родитељ одбија да дође и не одазове се ни на службени позив. школа о томе обавештава Центар за социјални рад;
(4) ученик се упућује у здравствену установу ради идентификације проблема, односно дијагностике у пратњи родитеља;
(5) школа пријављује сумњу на извршење кривичног дела, подручној полицијској управи.

У случају када **запослени посумња да је ученик под утицајем дроге у школском простору и када постоје јасни знакови угрожености његовог физичког и менталног здравља и/или опасносги по сопствену безбедност и безбедност других ученика и запослених**, школа је у обавези да предузме следеће кораке:

(1) одводи ученика са наставе или других школских активности и смешта га у просторију у којој је могуће обавити разговор запослених (стручни сарадник/ одељењски старешина/ дежурни наставник/ васпитач/ директор) или лекара са учеником, водећи рачуна да се избегне етикетирање ученика. Здравље ученика у овим ситуацијама има приоритет над другим правима везаним за заштиту приватности;
(2) позива хитну помоћ;
(3) одмах позива родитеље;
(4) до доласка родитеља ученик је у присуству неког лица из школе (одељењски старешина/дежурни наставник и др);
(5) обавештава надлежни Центар за социјални рад;
(6) школа пријављује сумњу на извршење кривичног дела подручној полицијској управи;

(7) школа је у обавези да обавести дописом школског лекара/педијатра, да је због постојања сумње о коришћењу дроге ученик упућен у здравствену установу;
(8) након повратка ученика у школу, школа (одељењски старешина, психолог, педагога) планира појачан васпитно-педагошки рад и надзор над учеником са циљем повећања резилијентности ученика на нове ситуације у којима би могло доћи до поновне злоупотребе дрога;
(9) у складу са својим могућностима (стручним компетенцијама запосленог стручног сарадника или разредног старешине, обимом посла), школа ради на пружању подршке родитељима са циљем да повећа њихове родитељске компетенције да препознају проблем или ситуације које су довеле до употребе дрога и да правилно реагују на њих, како би се спречила поновна злоупотреба.

У случају да постоји сумња на наставак злоупотребе дрога од стране ученика, а када не постоји одговарајућа сарадња са родитељима као и на основу сазнања о функционисању ученика и породице, школа је у обавези да обавести орган старатељства, односно надлежан Центар за социјални рад.

Запослени

У случају када **запослени користи дрогу, односно када постоји сумња о томе,** запослени се упућује на лекарски преглед у надлежну здравствену установу и привремено се удаљује са рада.

Уколико одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи на захтев директора, запосленом престаје радни однос.

У случају када **запослени подстрекава ученике на употребу дроге или омогућава њену употребу и др. или постоји сумња о томе,** покреће се дисциплински поступак и запослени се привремено удаљује са рада до окончања дисциплинског поступка.

Родитељ и треће лице

У случају када постоји **сумња да родитељ ученика користи дрогу, а постоје знакови занемаривања и/или злостављања детета** (образовна и васпитна запуштеност, хигијенска запуштеност, знакови гладовања или насиља и сл.), школа о својим сумњама обавештава школског педијатра, подручну полицијску управу и надлежни Центар за социјални рад.

У случају када **родитељ ученика или треће лице користи дрогу у школском простору,** школа о томе одмах обавештава подручну полицијску управу, као и надлежни Центар за социјални рад уколико је корисник дроге родитељ ученика.

ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОСЕДОВАЊА ИЛИ ПРОДАЈЕ ДРОГЕ

Ученици

1) У случају када запослени има сумњу или информацију да **ученик за време боравка у школском простору поседује супстанцу за коју сумња да је дрога**,

предузимају се следећи кораци/мере:

(1) запослени у школи одмах обавештава школског полицајца или надлежну полицијску управу;
(2) школа одмах позива родитеље ученика;
(3) школа обавештава надлежни Центар за социјални рад;
(4) у школи се организује појачани надзор простора где се ученик налази до доласка полиције;
(5) до доласка полиције обезбеђује се место на коме је пронађена дрога;
(6) по доласку полиције запослени у школи уз записник предаје супстанцу за коју сумња да је дрога и информише о детаљима догађаја;
(7) запослени у школи прави службену белешку о догађају;
(8) наредног радног дана школа организује информативни родитељски састанак где ће се родитељи упознати са разлозима позивања полиције без навођења имена и давања података који могу да угрозе ток истраге;

(9) за теже повреде обавеза ученика, школа води васпитно-дисциплински поступак

Уколико је сумња на поседовање дроге последица пријаве, без постојања материјалних доказа, о пријави се обавештава родитељ, без навођења имена онога ко је поднео пријавио, а школа спроводи појачан надзор над понашањем ученика. Родитељска улога у овом случају је партнерска, односно школа и родитељи сарађују на превенцији злоупотребе дрога, у најбољем интересу детета.

У случају постојања сумње да ученик поседује дрогу, може да реагује школски полицајац спровођењем претреса.

2) У случају да **постоји сумња да ученик продаје дрогу у школском простору,** запослени у школи поступају на исти начин као у случају сумње да ученик поседује дрогу.

Запослени

У случају да постоји основана **сумња да запослени поседује/продаје дрогу** током боравка у школском простору, директор може да:

1) покрене дисциплински поступак против запосленог;

2) привремено удаљи запосленог са наставе или других послова које обавља у школи;
3) обавести подручну полицијску управу.

Родитељ н треће лице

1) У случају да постоји **сумња да родитељ или треће лице носедује дрогу током боравка у школском простору**, школа, односно надлежно лице у школи:
(1) одмах обавештава подручну полицијску управу;
(2) обавештава Центар за социјални рад о родитељу за кога постоји сумња дапоседује дрогу.

2) У случају да **родитељ или треће лице продаје дрогу у школском простору,** директор школе:

(1) одмах обавештава подручну полицијску управу;
(2) пријављује Центру за социјални рад у случају да дрогу продаје родитељ ученика;
(3) стара се да ученику чији је родитељ законски процесуиран због поседовања и продаје дроге не буде угрожено право на приватност и друга права.

ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ОТКРИВАЊА ДРОГЕ

У случају да **запослени пронађе дрогу** у **школском нростору** (учионица, тоалет, свлачионица. школско двориште и др), а да није познат њен власник, школа:

1) обавештава подручну полицијску управу и обезбеђује место на коме је пронађена дрога, до доласка полиције;
2) спроводи појачан надзор над одељењима или ученицима који су према распореду часова или снимку са безбедносне камере или према изјавама ученика и запослених непосредно пре откривања дроге користили одређене просторије;
3) организује појачане васпитне активности у школи на тему превенције злоупотребе дрога са ученицима и родитељима.

У случају да **ученик пронађе дрогу у школском простору,** о томе одмах обавештава запослене у школи који поступају на начин прописан ставом 1. ове тачке.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ ИЛИ САЗНАЊЕ ДА ЈЕ УЧЕНИК УКЉУЧЕН У БИЛО КОЈИ ОБЛИК ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Трговина људима представља најгрубље кршење људских права и једно од најтежих кривичних дела. Систем образовања и васпитања има задатак да обезбеди сигурно и подстицајно окружење за одрастање и развој ученика, као и заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Трговина људима један је од најсложенијих и најтежих облика насиља којима деца, односно ученици и млади могу да буду изложени.

Улога установа образовања и васпитања у контексту заштите ученика од трговине људимаогледа се у:

- реализацији превентивних активности у циљу јачања компетенција за препознавањефеномена трговине људима, ризика и начина заштите;
- благовременом препознавању ризика од потенцијалног укључивања ученика у ланацтрговине људима;
- благовременој интервенцији ако је ученик већ изложен неком облику трговине људима;
- обезбеђивању подршке ученику у процесу реинтеграције, након што је био изложеннеком од облика трговине људима.

Фактори рањивости су важни за разумевање феномена трговине људима, јер најчешће представљају различите облике кршења права детета. Ови фактори представљају ризике који могу да доведу до уласка ученика у ланац експлоатације и због тога захтевају праћење у оквиру установе.

Ако се препознају неки од фактора рањивости, непоходна је благовремена реакција установе која подразумева праћење, детаљну процену понашања и ситуације, а по потреби и информисање и укључивање других институција у складу са процедурама прописаним Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (**насиље у породици, занемаривање и др**).

Праћење у оквиру установе подразумева додатно прикупљање информација и пружање подршке ученику. Уколико на пример, ученик често неоправдано касни или изостаје са наставе, односно често на часу није концентрисан, изгледа исцрпљено, малаксало, уочљив је пад школског успеха потребно је прикупити информације и утврдити разлоге таквог понашања и у складу са тим предузети даље мере. Установа је у обавези да препозна и прати факторе рањивости и слабе индикаторе који могу да указују на могућу трговину људима.

Примери најчешћих фактора рањивости су: сиромаштво, припадност осетљивим групама, статус мигранта/избеглице, изложеност насиљу и дискриминацији, насиљу у породици, занемаривањепотреба ученика, социјална изолација, менталне и физичке сметње ученика, злоупотреба психоактивних контролисаних супстанци, склоност разним видовима антисоцијалног понашања.

Индикатори за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима за систем образовања и васпитања представљају смернице које указују на постојање ситуација или околности повезане са феноменом трговине људима.

С обзиром да је трговина људима сложен феномен, не постоје карактеристични знаци или показатељи трговине људима. Већина индикатора може да указује на насиље и занемаривање ученика, породично насиље, физичке и/или менталне сметње и различите облика ризичног понашања ученика.

Присуство једног или више индикатора само по себи не мора да указује да је ученик укључен у ланац трговине људима. Центар за заштиту жртава трговине људима[1] врши формалну идентификацију жртава трговине људима, а установе образовања и васпитања имају улогу у процесу прелиминарне идентификације жртава трговине људима. **Прелиминарна идентификација се односи на процену постојања ризика да је ученик жртва трговине, али не подразумева верификацију да је ученик жртва трговине људима.**

Индикатори се у зависности од интензитета рангирају на индикаторе слабог, умереног и јаког интензитета (1– слаб индикатор, 2 – умерен индикатор и 3 – јак индикатор):

- 1 – слаби индикатори су општи, указују на постојање одређених потешкоћа, проблема упонашању ученика, а који не морају нужно да указују на трговину људима;
- 2 – умерени индикатори у већој мери указују на трговину људима;
- 3 – јаки индикатори у највећој мери указују на трговину људима.

Индикатори су груписани у следеће области:

1) Понашање ученика
2) Комуникација ученика и однос са другима
3) Физички изглед ученика и начин облачења
4) Здравље ученика
5) Породица и услови живота

Приликом примене листе индикатора, потребно је означити индикаторе за које се процени да се односе на ученика-цу и предузети даље мере и активности у складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље,злостављање и занемаривање. У складу са Правилником, директор установе је у обавези да, уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, о томе обавести службу надлежну за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију.

Смернице за примену листе индикатора и даље поступање:

- Уколико су идентификовани одређени фактори ризика и/или мањи број слабих индикатора у односу на целокупну листу, потребно је праћење и предузимање мера и активности у оквиру установе у складу са законском регулативом.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора, без обзира на област и степен интензитета, потребне су консултације са Центром за заштиту жртава трговине ради предузимања даљих мера и активности.
- Уколико се идентификују најмање три индикатора у односу на целокупну листу индикатора (без обзира на област) од којих је један јак индикатор (3 – јак индикатор), потребно је да установа обавести Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију.

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, школа је дужна да реагује у складу Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. Приликом процењивања ситуације важно је применити ревидирану Листу индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима, која вам може послужити као помоћно средство приликом поступања и предузимања даљих активности. Приликом примене листе индикатора, потребно је означити индикаторе за које се процени да се односе на ученика/цу и предузети даље мере и активности у складу са поменутим Правилником. **У складу са Правилником, директор установе је у обавези да,** у случајевима када ученик није непосредно животно угрожен **уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључену било који облик трговине људима, о томе обавести службу надлежну за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и полицију. О ситуацији и предузетим активностима установа образовања и васпитања обавештава Министарство просвете, науку и технолошког развоја, односно** надлежну школску управу.

У случајевима када су живот или здравље детета/ученика непосредно угрожени или постоји могућност да услед непредузимања хитних мера заштите, могу бити непосредно озбиљно угрожени, било који представник система или грађанин ОДМАХ обавештава полицију која интервенише у циљу пружања безбедносне заштите ученику (и укључује здравствене службе ради указивања хитне медицинске помоћи ученику, надлежни центар за социјални рад, ради пружања породично правне и социјалне заштите и Центар за заштиту жртава трговине људима који ће обавити разговор са учеником чим се процени од стране лекара да је у могућности).

Даљи рад се наставља по наредбама или захтевима надлежног тужиоца који руководи процесом.

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА ШКОЛЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНИ ДОГАЂАЈ

Средња школа „Добрица Ерић“ у Книћу доноси свој програм поступања установе у кризним догађајима**.** Програм садржи протокол поступања школе одговору на кризни догађај, јачање отпорности школе, обезбеђивање ефикасне реакције у циљу пружању заштите, ученицима и запосленима који су били изложени кризном догађају на индиректан или директан начин.

Овај програм је саставни део програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, школског програма и развојног плана школе.

Нормативни оквир

Програм се заснива на следећим правним и стручним документима:

1. **Закон о основама система образовања и васпитања** („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025) – утврђује општи принцип превенције, укључујући забране насиља, злостављања и занемаривања.
2. **Закон о заштити од пожара** – дефинише обавезе у области превенције, техничке и организационе заштите од пожара.
3. **Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама** – прописује моделе организовања, реаговања и координације у ванредним и кризним ситуацијама.
4. **Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање** („Сл. гласник РС“, бр. 11/2024) – дефинише:
   - садржаје и начине спровођења превентивних и интервенцијских активности;
   - услове и процедуре за процену ризика;
   - моделе заштите и мониторинг ефеката предузетих мера.
5. **Приручник „Поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима“ (2024)** – издат од стране Министарства просвете РС, пружа практичне смернице:
   - дефинисање кључних појмова (криза, кризни догађај, психолошка прва помоћ),
   - поступке ефикасног реаговања и јачања отпорности установе,
   - активности након кризних догађаја, укључујући комуникацију са медијима, обавештавање родитеља, ученике и запослене

Кризни догађаји су:

~ Природна смрт детета/ученика;
~ Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
~ Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
~ Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
~ Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
~ Нестанак детета/ученика;
~ Масовно тровање у простору установе;
~ Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
~ Талачка криза;
~ Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
~ Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
~Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
~ Епидемија која је обухватила општину Кнић;
~ Други кризни догађаји

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредног стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Школа формира тим за кризне догађаје, у оквиру тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као његов обавезни део.
1. Љиљана Маринковић – директор, руководилац тима, информисање јавности и сарадња са спољашњом заштитном мрежом, школском управом
2. Ивана Савић – стручни сарадник, педагог – координација активностима тима и пружалац подршке и помоћи
3. Сања Шабић – наставник предметне наставе – прикупљање информација,утврђивање чињеничног стања, селектовање информација, Комуникација са одељењским старешинама
4. Сања Ајдуковић – наставник - обавештавање надлежних служби, пружање прве психолошке помоћи
5. Јелисавета Борић – психолог - процена кризне ситуације и нивоа насиља, у зависности од догађаја
6. Домар школе: Помоћ при евакуацији
7.Председник родитеља: Комуникација са родитељима/старатељима

Директор доноси решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје, односно одређује чланове тима који ће обављати послове и активности које се односе на координацију, пружање психосоцијалне пордршке и информисање. Припремају се саопштења за јавност и дистрибуишу информације медијима, родитељима, ученицима, запосленима и широј средини.
У наведеним пословима Тим за кризне догађаје сарађује са администраторима школског сајта и Фејсбук странице.

Координација обухвата активности – планирања, организације, координације и сарадње са спољном заштитном мрежом, праћења и евалуације.

Психосоцијална подршка обухвата активности – праћења реаговања, процена потреба за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена потребе за укључивањем мобилног тима и уколико до тога дође, сарадња са мобилним тимом.

Информисање обухвата активности – прикупљања, проверавања, селекције, дистрибуције информација, као и припреме саопштења.

Специфичности школе и капацитети за реаговање у кризним ситуацијама

Школа има капацитета за пружање психосоцијалне подршке, организовање наставе на даљину, подршку породици у зависности од кризног догађаја.

Сви ученици и запослени у школи упознати су са тиме где се налазе апарати за гашење пожара. Запослени у школи упознати су и са начином коришћења апарата за гашење пожара.

Школа једном годишње спроводи вежбе евакуације из школе.

Ученици и запослени упознати су са инструкцијама за евакуацију.

Ученици и запослени упознати су са начином поступања у случају кризног догађаја.

Одељенске старешине одредиле су ученике из одељења који ће пружити помоћ ученицима са посебним потребама и неким физичким недостатком код сваког конкретног евентуалног кризног догађаја.

Кроз часове одељенског старешине ученици се упознају са местима где се налазе ормарићи са прибором за пружање прве помоћи. На овим часовима ученицима се показују начини пружања прве помоћи од стане лица која су у школи овлашћена за прву помоћ

Свот анализа

Снаге	**Слабости**
-Место Кнић је безбедна средина, са ниском стопом криминала, суицида и саобраћајних незгода - Позитиван етос и сарадничка атмосфера између свих актера школског живота - Постојање педагога и психолога у школи - Добра сарадња са локалном заједницом - Континуирано усавршавање наставног особља и стручне службе - Постојање правилника и планова којим се регулише безбедност ученика и запослених - Постојање видео надзора, плана евакуације, редовна контрола ПП апарата - Развијен систем дежурства наставника - Развијен систем ефикасног информисања запослених, ученика и родитеља, школски сајт, ФБ страница и вибер групе - Укљученост ученичког парламента у сва важна питања - Инклузивна клима у школи – неговање и поштовање различитости, уважавање индивидуалних карактеристика и лични контекст сваког ученика – развијен систем пружања подршке ученицима - Хуманитарне активности школе - Богат и разноврстан садржај ваннаставних активности, кроз рад ученичке задруге - Присутност школског полицајца	- Скромне финансијске могућности локалне самоуправе и школе за пуну реализацију планираних превентивних активности и обука; Непостојање релевантних података и акционих истраживања на тему безбедносне културе, информисаности и реаговања у кризним ситуацијама ученика, запослених и родитеља.
Могућности	**Претње**

-Стручно усавршавање свих запослених из овог домена - Едукација ученика и родитеља -јасна подела улога запослених, добра кооординација активности и реализација показних вежби	-Стварање панике -Отежана сарадња ученика, запослених и свих других у току кризног догађаја

У вези са потенцијалним кризним догађајима, Установа ће остварити сарадњу са:

1. Министарство просвете Републике Србије
2. Школска управа Крагујевац(мобилни тим)
3. Локална самоуправа општине Кнић
4. Полицијска станица Кнић
5. Дом здравља Кнић
6. Центар за социјални рад Кнић
7. Црвени крст
8. Канцеларија за младе

Школа поседује План заштите и спасавања бр. 217-7583/22 од 31.05.2022. године, као и План заштите од пожара бр. 217-839/25-1 од 28.03.2025. године. Оба документа су конципитана у складу са свим техничким прописима, правилницима и прописаним стандардима.

Планом заштите од пожара, а на основу просторног распореда школе, односно, броја просторија, степеништа, улаза/излаза и броја ученика и запослених присутних у школи у сваком тренутку током радног дана, процењено је да се све особе присутне у објекту зграде могу безбедно и брзо евакуисати.

Уопштен план евакуације школе:

У складу са евакуационим планом школе, безбедна места унутар и изван школе су, у случају:

- дојаве о експлозивној направи: фудбалски терен ФК“Марјан“ Кнић,
- претње оружаним нападом: хол у подруму школе,
- терористичког напада: хол у подруму школе,
- пожара: школско двориште,
- поплаве: спрат школе,
- земљотреса: испод носећих греда , испод клупа и столова.

Алармирање у случају:

- пожара: испрекидано школско звоно у трајању од 1 минута,
- дојаве о експлозивној направи: непрекидно звоно у трајању од 5 минута,
- претње оружаним нападом: 10 пута кратко звоно у једнаким интервалима,
- терористичког напада: 20 пута кратко звоно у једнаким интервалима,
- земљотреса: 2 пута дуго 1 пут кратко звоно, 3 пута поновљено

Лице које је задужено за звоно је школски домар.

Груписање кризних ситуација, протокол реаговања, подела улога

-Природна смрт детета/ ученика
-Покушај убиства и убиство ученика/детета (у установи или ван ње)
-Покушај самоубиства ученика или самоубиство (у установи или ван ње)
-Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи

-Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете/ученик или запослени у установи
-Нестанак детета/ ученика

КОРАЦИ:

1. ПРЕВЕНЦИЈА
2. ПРИКУПЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА
-УТВРЂИВАЊЕ СТАЊА
3. ПОСТУПАЊЕ ЧЛАНОВА ТИМА ПРЕМА СВОЈИМ УЛОГАМА
4. ОБАВЕШТАВАЊЕ НАДЛЕЖНИХ СЛУЖБИ (ХИТНА ПОМОЋ, МУП...), ОБАВЕШТАВАЊЕ ПОРОДИЦЕ
5. ПРУЖАЊЕ ПОМОЋИ ПОВРЕЂЕНИМА, ЗБРИЊАВАЊЕ СВИХ АКТЕРА ФИЗИЧКИ ИЛИ МЕНТАЛНО- ОДВОЂЕЊЕ НА СИГУРНО МЕСТО
6. ОБАВЕШТАВА
7. ИЗВЕШТАВАЊЕ ЈАВНОСТИ О КРИЗНОМ ДОГАЂАЈУ

- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструко убиство, терористички напади)
-Талачка криза
-Дојава о подметнутој експлозивној направи

1. ПРЕВЕНЦИЈА
2. ОБАВЕШТАВАЊЕ НАДЛЕЖНЕ СЛУЖБЕ
3. ПРУЖАЊЕ ПОМОЋИ ПОВРЕЂЕНИМА, ЗБРИЊАВАЊЕ, ЕВАКУАЦИЈА НА БЕЗБЕДНО МЕСТО
4. ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПСИХОЛОШКЕ ПОМОЋИ ЗА ВРЕМЕ И НАКОН КРИЗНОГ ДОГАЂАЈА
5. ОБАВЕШТАВАЊЕ ШКОЛСКЕ УПРАВЕ
6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ЈАВНОСТИ О КРИЗНОМ ДОГАЂАЈУ

-Масовно тровање у простору установе
-Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар)
-Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари)
-Епидемија која је обухватила територију/општину у којој се установа налази
-Други кризни догађаји

1. ПРЕВЕНЦИЈА
2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПОКАЗНИХ ВЕЖБИ- ПРИМЕНА ПЛАНА ЕВАКУАЦИЈЕ
3. ОБАВЕШТАВАЊЕ НАДЛЕЖНИХ СЛУЖБИ
4. ЗБРИЊАВАЊЕ ПОВРЕЂЕНИХ- ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ И ПРВЕ ПСИХОЛОШКЕ ПОМОЋИ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА КРИЗЕ И НАКОН КРИЗЕ
5. ОБАВЕШТАВАЊЕ ШКОЛСКЕ УПРАВЕ
6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ЈАВНОСТИ О КРИЗНОМ ДОГАЂАЈУ

ПОДЕЛА УЛОГА ЧЛАНОВА ТИМА:

Подела задужења свих чланова Тима за кризне ситуације:
За превенцију су задужени сви чланови тима, одељењске старешине, спољни сарадници

-Директор: Комуникација са јавношћу, Школском управом,
-Ивана Савић- педагог-обавештавање надлежних служби, пружање прве психолошке помоћи
-Сања Шабић -наставник- прикупљање информација,утврђивање чињеничног стања, селектовање информација, Комуникација са одељењским старешинама
-Јелисавета Борић: процена кризне ситуације и нивоа насиља, у зависности од догађаја
-Домар школе: Помоћ при евакуацији
-Председник родитеља: Комуникација са родитељима/старатељима

Превентивне активности

Годишњим планом превентивних активности планира се стручно усавршавање запослених ради јачања компетенција за пружање психосоцијалне подршке, за реализацију плана евакуације и друге обуке које могу допринети ефикасном реаговању установе у различитим кризним ситуацијама;

Годишњим планом превентивних активности планира се такође и рад на унапређењу безбедносне културе ученика реализацијом различитих предавања Црвеног крста, Канцеларија за младе...

Годишњим планом превентивних активности планира се такође и рад на унапређењу безбедносне културе родитеља реализацијом различитих предавања, радионица, као и рад на јачању компетенција за пружање психосоцијалне подршке.

Годишњим планом превентивних активности планира се такође и реализација вежби евакуације са циљем упознавања свих у школи (како ученика, тако и свих запослених) са планом евакуације и увежбавањем свих процедура у вези са евакуацијом.

Интервентне активности у случају кризног догађаја

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се тим за кризне догађаје, који има следеће задатке:

– прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа;
– успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите;
– сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције;
– благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају;
– психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима;
– израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи;
– организација евентуалних комеморативних активности;
– праћење реализације планова и евалуација;
– вођење документације и извештавање и
– други послови који могу бити од значаја у ситуацијама када се деси кризни догађај.

Када су жртве кризног догађаја деца са хроничним болестима, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, тим за кризне догађаје након идентификације израђује индивидуализоване планове у сарадњи са родитељима и представницима спољашње мреже заштите.

Поступање школе након кризног догађаја

Након реализације плана поступања у кризним догађајима, и успостављања стабилног стања у установи тим за кризне догађаје врши евалуацију спроведених активности и сачињава извештај**.** Евалуација обухвата: анализу ефеката спроведених мера и активности односно реализацију измењеног плана рада, као и пружање прве психолошке помоћи, са посебним освртом на снаге, изазове и препоруке у реаговању на кризни догађај. На основу евалуације плана реаговања у конкретним ситуацијама, установа даље унапређује план поступања установе у кризним ситуацијама.

Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида или извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје у сарадњи са Педагошким колегијумом израђује посебан план даље реализације образовно-васпитног рада. Израђени план реализације усваја Наставничко веће, док Школски одбор доноси одлуку, а сагласност на план даје надлежна школска управа.

Извештај о реализацији посебног плана део је Годишњег извештаја о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања.

Тим за кризне догађаје континуирано прати реаговања деце/ученика и запослених и процењује потребу за психосоцијалном подршком у наредном периоду и у сарадњи са спољашњом мрежом заштите израђује план о њеној реализацији.

Тим за кризне догађаје прати реализацију планова, у сарадњи са спољашњом мрежом заштите процењује степен смиривања ситуације и покреће процес договарања са породицама жртава и повређених о начинима обележавања сећања на догађај (обезбеђивање простора, активности сећања, обележавање годишњица и слично).

План поступања школе у кризним ситуацијама		
	Прикупљање података, **процена потреба** и **обавештавање** надлежних органа	Тим прикупља информације о догађају (опис догађаја, место и време када се десио догађај), ко је све погођен кризним догађајем и каква му је помоћ потребна, где се налази и у каквом је стању, као и о томе шта је већ урађено поводом тога у установи. У зависности од врсте/облика кризног догађаја, наредни корак подразумева хитно обавештавање полиције, хитне помоћи, ватрогасне службе, као и других евентуално потребних органа/служби. Неопходно је да запослени у установи поступају у складу са планом поступања у ситуацијама кризе и у зависности од врсте кризног догађаја, и у складу са планом евакуације.

I **I а**	**Поступање школе у складу са планом евакуације**	Тим за кризне догађаје благовремено информише Министарство просвете, односно надлежну школску управу о догађају, као и предузетим активностима. Емитовање сигнала за наступајућу опасност (пожар, земљотрес, експлозија... дојава о експлозивној направи...) је испрекидан звук школског звона у трајању од 20 секунди. Након тога следи организовано напуштање учионица и свих просторија у школи унапред утврђеним трасама (путеви евакуације су видно обележени у ходницима школе) ка најближем излазу из школе, затим следи окупљање свих евакуисаних на зборном месту које се налази на школском игралишту које је на безбедној удаљености од школске зграде. Један број запослених, односно дежурних, проверава да ли су сви напустили објекат, те и они одлазе на зборно место. У случају терористичког акта, ученици и запослени остају у учионицама и канцеларијама које се закључавају.
II	**Успостављање сарадње** са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, полиција, јавно тужилаштво, јединица локалне самоуправе, мобилни тим).	На основу прикупљених података, уз обавезу хитног обавештавања спољашње мреже заштите, установа врши процену да ли може да поступа самостално или јој је потребна помоћ и подршка представника спољашње мреже заштите, са којом израђује јединствен план деловања, начин рада и извештавања. У зависности од облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја установа процењује кога укључује од спољашње мреже
III	**Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом** за кризне интервенције	Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавестити Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације, који је формиран у складу са Протоколом о поступању приликом суочавања друштва са кризним ситуацијама у оквиру Радне групе Владе Републике Србије ради пружања неопходне подршке. У ситуацијама када поступа мобилни тим, тим за кризне догађаје установе постаје саставни део мобилног тима. Тим за кризне догађаје установе пружа потребне информације мобилном тиму, учествује у заједничком планирању, организацији и реализацији психосоцијалне подршке. У сарадњи са мобилним тимомом, тим установе врши праћење и идентификовање деце/ученика и запослених којима је потребна помоћ, пружа прву психолошку помоћ као и друге видове подршке.
IV	**Благовремено информисање** деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају	Директор установе именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и за медије. Обавештења имају сврху континуираног информисања запослених, родитеља и деце/ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама до којих је установа дошла, ради планирања одговарајуће подршке и предузимања других потребних мера (сузбијање гласина и ширења панике); упознавање са могућим тешкоћама, ризицима, изазовима и начинима за њихово превазилажење; упознавање са начинима подршке. Саопштење за медије сачињава се у сарадњи са надлежним службама Министарства
V	**Психосоцијална подршка** деци, ученицима и запосленима	Тим за кризне догађаје прати реаговања ученика, родитеља и запослених, идентификује коме је помоћ потребна и у складу са тим организује пружање психосоцијалне подршке. Приликом пружања психосоцијалне подршке као основна интервенција користи се психолошка прва помоћ. У зависности од врсте, интензитета и последица кризног догађаја, тим процењује потребу за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације. Помоћ ученицима директним обраћањем на тему догађаја и давањем могућности да директно изразе своја осећања у безбедном окружењу и без осуђивања. Помоћ ученицима да се изборе са тешким осећањима и око разумевања појмова губитма, смрти...

Va	**Подршка ученицима**	Креирање безбедне и прихватајуће атмосфере у којој ће се ученици осећати слободно да потраже помоћ. Идентификовати ученике који су у већем ризику од емоционалног стреса. Континуирана комуникација са родитељима ученика који су осетљивији. Правовремено реаговати на попуштање у школи, на тешкоће у савладавању новог градива, на раздражљивост, повученост, анксиозност, депресивност, као и на ризична понашања.
VI	**Израда** и **реализација плана** рада установе у измењеним условима и **стабилизација рада** у установи	Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима установе израђује план рада по измењеном, прилагођеном плану. Неопходно је да начин рада установе буде прилагођен последицама кризног догађаја, могућностима и потребама деце/ученика и запослених у погледу реализације свих школских активности непосредно након кризног догађаја. План рада треба да садржи конкретне активности/мере које установа планира да предузме, носиоце (извршиоце) планираних активности, временску динамику, начин извршења, начини праћења и извештавања. Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту кризног догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте. Након кризног догађаја, непходно је да установа предузима активности које ће водити стабилизацији стања у установи - постепени повратак установе на редован начин рада који је био успостављен пре кризног догађаја уз континуирано праћење понашања деце/ученика и запослених у циљу процене ефеката подршке и предузимања даљих мера. Установа прати реализацију плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, надопуњује га и коригује.
VII	Организација евентуалних комеморативних активности	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности.
VIII	Праћење реализације плана и евалуација	Неопходно је праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима, евентуалне корекције и допуне плана у зависности од процене степена, броја и последица изазваних кризним догађајем и предузетим корацима.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

У оквиру школског програма,поред наставе фичиког васпитања,реализује се и програм школског спорта . Основни разлог његовог остваривања је : формирање свест и о важности физичке активности за здрав начин живота , неговање и развијање физичких способности, практиковање здравих стилова живота.Школским програмом су обухваћени сви ученици кроз одељенска такмичења и припреме за такмичења.Школа обавља припреме за такмичења и такмичења у складу са школским програмом.

Време реализације	Активност	Реализатори	Циљеви и задаци
Јесен и пролеће	Кросеви и пешачења	Професори физичког васпитања и остатак колектива по потреби	Учешћем у спортским активностима, развити код школске омладине здрав начин живота.
Јесењи период	Реализација турнира у малом фудбалу	Професори физичког васпитања и остатак колектива по потреби	Учешћем у спортским активностима, развити код школске омладине здрав начин живота.
Током школске године	Реализација турнира у баскету	Професори физичког васпитања и остатак колектива по потреби	Учешћем у спортским активностима, развити код школске омладине здрав начин живота.
У зимском периоду	Реализација турнира у стоном тенису	Професори физичког васпитања	Учешћем у спортским активностима, развити код школске омладине здрав начин живота.
Током школске године	Учешће школских екипа и појединаца на текмичењима у организацији спортског савеза Србије	Професори физичког васпитања	Учешћем у спортским активностима, развити код школске омладине здрав начин живота.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Средња школа „Добрица Ерић“ је једина средња школа у општини Кнић и неодвојиви је део локалне заједнице.

Школа прати и укључује се у у дешавања у локалној самоуправи и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње.

Сарадња са локалном самоуправом садржи следеће активности:

- учешће ученика у обележавању и прослављању значајних датума и јубилеја (академије, изложбе, одржавање споменика и др.);
- организовање радних акција солидарности у месној заједници и широј друштвеној средини уз учешће ученика;
- учешће ученика у акцијама добровољног давања крви, акцијама Црвеног крста и другим акцијама које се организују у друштвеној средини;

- израда годишњег финансијског плана, уз сагледавање реалних могућности локалне самоуправе

- сарадња са Центром за социјални рад, када су у питању ученици из ризичних средина (деца из непотпуних породица, разведених бракова, алкохоличара или болесних родитеља)

- сарадња са Канцеларијом за младе на организовању и реализацији различитих пројеката и програма

- сачињавање предлога плана уписа ученика у први разред;

- превоз ученика са територије општине Кнић до школе;

- учешће представника локалне самоуправе у раду школских тимова и актива.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Учешће родитеља у школи, тј. њихова укљученост у различите аспекте школског живота представља важну компоненту образовно- васпитног процеса у непосредној је вези са квалитетом тог процеса. Партнерство породице и школе представља важан предуслов за адекватно подржавање и подстицање развоја детета, будући да је добробит детета централни интерес, као породице тако и школе.

Учешће родитеља треба да буде функцији изградње партнерског односа породице и школе који има следеће карактеристике:

а) равноправност и узајамно поверење

б) заједничка одговорност за процес образовања и васпитања

в) комуникација која је иницирана и од стране родитеља и од стране школе

г) уважавање културних различитости и прилагођавање начина комуникације културним специфичностима

д) дефинисање развојних норми, циљева и исхода образовно- васпитног процеса у процесу преговарања и сарадње

ђ) учествовање родитеља у изградњи школског програма.

Програм сарадње са породицом усмерен је пре свега на јачање родитењске компетенције и има социо- едукативни и саветодавни карактер. Сарадња са породицом одвијаће се плански и систематски током целе године, укључујући породице у планирању, реализацији и евалуацији те сарадње. Да би се што боље одговорило потребама деце, породице и средине сарадња ће се реализовати применом и комбинацијом различитих облика сарадње.

У циљу унапређења сарадње родитеља и школе и подстицања укључивања родитеља у различите аспекте школског живота, школа ради следеће:

- **информише родитеље**

Родитељи треба да буду детаљно информисани о свим аспектима школског живота и образовног процеса који се посредно или непосредно тичу њихове деце и њих, као и о могућностима на које све начине могу да се укључују у рад школе и да дају свој допринос унапређењу квалитета васпитно- образовног процеса.

- **консултује родитеље**

Потрбно је пружити прилику родитељима да изразе своје ставове и потребе. Такође треба развити процедуре које ће им омогућити да буду видљиви у процесу образовања своје деце, да кажу шта мисле и шта желе и да њихова перспектива буде уважена у процесу доношења одлука.

- **узкључује родитеље у процес одлучивања** у областима од значаја за образовање њихове деце

Укључивање родитеља на различите начине у живот школе, помаже родитељима да разумеју начин на који она функционише, њену структуру и организацију и подстичу развој компетенција за сарадњу. Због тога је важно да се у оквиру добро испланираног програма, родитељима нуди најразноврснији вид активности у које могу да се укључују у односу на обавезе, способности и давање предности/ значаја.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према националним, кулутрним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и саставни су део годишњег програма рада школе.

Програм екскурзије

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу, ради разматрања и доношења. Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције. Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују, планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања.

Извођење екскурзије

Носиоци припреме, организације и извођења програма екскурзије су директор школе, стручни вођа, одељењски старешина или други наставник, који је најмање једну годину изводио наставу у одређеном одељењу и кога одреди директор установе. Стручног вођу путовања одређује директор школе.

Одељењски старешина обезбеђује организационо-техничке услове за извођење путовања и координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом екскурзије, стара се о безбедности и понашању ученика. Стручни вођа путовања припрема и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја. Стручни вођа путовања бира се из реда наставника који остварују наставни план и програм. Изузетно, ако се екскурзија организује за највише две групе ученика, стручни вођа пута може бити и одељењски старешина или други наставник.

,

Услови за извођење екскурзије

Екскурзија се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, по правилу за најмање 60% ученика истог разреда, уколико су створени услови за остваривање циљева и задатака. Изузетно, екскурзија може да се организује ако писмену сагласност да најмање 60% родитеља ученика одељења. Извођење екскурзије за ученике истог разреда организује се са истим садржајем, по правилу истовремено. Ако нису испуњени наведени услови, директор школе обуставља извођење екскурзије.

Безбедност путовања

Приликом уговарања путовања, директор је обавезан да уговором са агенцијом обезбеди потребне услове за удобан и безбедан превоз ученика у односу на ангажовани број аутобуса и расположиви број седишта, односно одговарајући број резервација, ако се превоз обавља железницом. Превоз аутобусом не обавља се ноћу, у времену од 22 до 5 часова.

Приликом закључивања уговора са агенцијом која организује превоз, директор школе је обавезан да обезбеди да превозник пре отпочињања путовања поднесе:

- Записник о извршеном техничком прегледу аутобуса, не старији од пет дана;
- Тахографске улошке за претходна два дана – за возаче који су ангажовани за превоз ученика.

Директор школе је обавезан да најкасније у року од 48 сати пре отпочињања путовања, обавести надлежни орган унутрашњих послова о превознику, месту и времену поласка ученика, броју ангажованих аутобуса и пријављених ученика, наставника и другог особља које путује, који ће извршити контролу документације, техничке исправности возила предвиђених за превоз, непосредно пре отпочињања путовања.Уколико надлежни орган унутрашњих послова утврди неисправност документације, техничку неисправност возила или било који други разлог у погледу психофизичке способности возача, директор или стручни вођа пута обуставиће путовање до отклањања утврђених недостатака.

Пре путовања директор сазива заједнички састана свих ученика који путују и њихових родитеља коме присуствују и стурчни вођа пута и одељењске старешине. На састанку се сви учесници упознају са правилима понашања којих су дужни да се придржавају.

Забрањено је пушење, конзумирање алкохола и опојних средстава за све учеснике путовања.

План дежурства ученика и наставника за време путовања саставни је део програма екскурзије. Обавеза наставника и ученика је да се придржавају прописа државе у коју путују.

Дневне активности утврђене програмом екскурзије морају бити реализоване до 24 часа. За путовања у земљи дужа од једног дана, неопходно је обезбедити лекара – пратиоца, уколико у местима боравка ученика не постоји организована здравствена служба. За путовања ученика у инотранство, обавезно је обезбедити лекара – пратиоца. За путовања дужа од два дана неопходно је да родитељ, односно старатељ достави здравствени лист. Здравствени лист садржи податке о здравственом, физичком и психичком стању ученика, а издаје га ординирајући лекар на основу здрастеног картона. Тајност података из здравственог листа мора бити обезбеђена и о овоме се стара директор школе, одељењски старешина и лекар.

Извештај о вођењу екскурзије

После изведеног путовања, стручни вођа путовања и представник туристичке агенције сачињавају забелешку о извођењу путовања после чега стручни вођа у року од три дана сачињава извештај, који подноси директору, са оценом о извођењу и квалитету пружених услуга. Након изведеног путовања ученици попуњавају анкетни лист. Извештај се доставља савету родитеља са извештајем на родитељском састанку. Извештај о путовању је саставни део годишњег извештаја о раду школе. Уколико се приликом разматрања извештаја о остваривању путовања оцени да предвиђени програм није остварен или да туристичка агенција није испоштовала уговорне обавезе, школа је дужна да у року од осам дана, од завршетка путовања, поднесе приговор агенцији и да о томе обавести Министарство просвете и министарство надлежно за послове туризма.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Те активности су следеће:

- **Периодични прегледи и испитивање опреме за рад**

Средства и опрема за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације одржавају се редовно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених.

Периодичне прегледе и провере исправности врше лица са одговарајућим лиценцама.

- **Израда акта о процени ризика**

Процена ризика се заснива на евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада и материјала у радном процесу, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената који могу да изазову ризик од повреда на рау, оштећење здравља или обољење.

- **Оспособљавање запослених и ученика**

Школа ће вршити, преко овлашћених лица, теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад при заснивању радног односа као и премештању на друге послове.

Одељенске старешине и наставници који са ученицима обрађују одговарајуће програмске старешине обавезни су да ученике упознају са опасностима с којима се могу суочити за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује школа, као и са начином понашања којим се те опасности избегавају или отклањају.

СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

Школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека за ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања или других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању. За овакве ученике се, у зависности од потребе, доноси и индивидуални образовни план.

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада.

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор, наставник, стручни сарадник, васпитач, педагошки асистент и родитељ, односно други законски заступник, може да добије посебну стричну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања.

Директор именује Тим за инклузивно образовање који планира и координира активности на пољу прилагођавања и пружања додатне подршке. Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, Школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, организацијама, установама и удружењима. Посебну стручну помоћ могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања.

Активности на прилагођавању и пружању додатне подршке

Р.бр.	Активност	Начин реализације
1.	Идентификација ученика којима је потребна додатна подршка (ученици који су завршили основну школу по ИОП-у, ученици који имају сметње у савладавању наставног програма, ученици који брже напредују, ученици који припадају маргинализованим друштвеним и социјалним групама, …)	● увид у документацију новоуписаних ученика, ● захтеви ученика, родитеља и наставника за индивидуализацијом и израдом ИОП-а
2.	Информисање предавача одељења у којима се налазе инклузивни ученици о основним појмовима инклузије и начинима пружања додатне подршке	презентација материјала о инклузији (са семинара)
3.	Утврђивање периода посматрања ученика и ближег увида у природу тешкоћа и сметњи присутних код ученика	договор
4.	Израда педагошког профила инклузивних ученика	сакупљање и систематизација података о инклузивним ученицима (разговори са ученицима, родитељима, наставницима…)
5.	Изјашњавање наставника о нивоу индивидуалног приступа ученицима обухваћеним инклузијом (индивидуализација, израда ИОП-а – прилагпђеног или измењеног)	писмени исказ наставника
6.	Израда ИОП-а	прилагођавање и/или измена наставних садржаја
7.	Успостављање контакта са Интерресорном комисијом – у случају опредељења наставника за израду ИОП са измењеним стандардима постигнућа	упознавање Интерресорне комисије са конкретним проблемима
8.	Утврђивање потребе за додатном подршком инклузивним ученицима	анализа карактера и природе сметњи и тешкоћа ученика

9.	Укључивање родитеља у реализацију ИОП-а	договор
10.	Праћење реализације ИОП-а	периодичан увид у рад са инклузивним ученицима